Bok þessa á Eggert
Snæbiornsson hvor gefin
er hiá Virduglegum Sö
ra Magnusi Syne á Sud-
hafum ... á Kyrkiuböle i
Langadal 13 Junii A° 1699

Þesse göda Bök er nu
ad nÿ inn-bunden
A° 1773
þ 19. Jan.

Gert vid handrit á
bókbandsvinnustofu [illegible]
Landsbókasafni [illegible]
okt [illegible] 1914

Þessa Postillu gefe eg undirskrifud
mínum elskuligum Jochum
Jons syni, og [illegible] sá læsi hana og
vitri. Reykholum d. 27ta Augusti
A° 1779. sign. [illegible]

Hist. Litt. Tut. pag 221.

Ein Ny
Hwſſ Poſtilla

Pad er

**Gudſpiøll og Piſtlar Aared ym kring/ med ſtuttu Jnnehallde/ og lijt-
[l]illre Orda Vtleggingu/ fyrer Vngdom-
enn og Almuga Folk/ med nøckrum kriſtelig-
um Bænum/ aff huǫriu Gudſpialle.**

Saman teked og leſed wr Lærdo-
ra Manna Bokum og
Poſtillum.

Aff
Gudbrande Thorlaks
Syne.

Item nøckrar Sunnudaga Gudſpialla Vijſ-
ur/ Syra Einars S. S.

Til Coloſſenſes. 3.
Lated Orded Chriſti noglega bygg-
ia a medal ydar/ j allre Wiſku.

Ad Lectorem

MÅrger Goder Menn hafa [illegible] uglega epter bedist/ ad þeir mættu þ[illegible] Gudspiöll og pistla/ til ad láta les[illegible] þyrer sijnu Folke a Suñudögum/ og endrar nær þar sem Prestar eru ecke / edur þar sem langs er Veiger eru og torsokter til Soknar Kirkiu/ og Meñ gieta ei/ þo villde/ öllu heima Folke til Kirkiu komed/ sem vera ætte / Enn aþ þui/ ad Folk tekr lijten skilning/ þo lesen sie einfalldur Texte Gudspialls og Pistills/ þess vegna heþ eg mier þyrer Hendur teked/ ad láta prenta Gudspiöll og Pistla med nöckre Vtskyringu/ Almuga Folke til Vnderuijsunar og Vngdomenum til Skilnings/ bidiande enn nu sem optar/ Fyrst Prestana ad þeir stunde sitt Embætte med Dygd / ad kienna Guds Ord med allre Aluöru/ Þar næst bid eg og aminne alla adra/ þeir sem Ordenu eiga ad hlyda/ ad þeir vanræke ecke Ordsins Predikun og syn ar soknar Kirkiur/ þo ad þeir haþe þessa Bæk edur adrar þuilijkar/ Þuiad skyllde Soknar Kirkian þar þyrer aþrækiast/ þa være betur ad soddan Bæker og Bæklingar være ecke/ Enn eg vona og treyste/ ad godþuser Menn og Gudhrædder/ mune hier vt j sier skicka og hegda/ sem þeim ber/ og Gude ma hellst vera til Loþs og Dyrdar/ eñ þeim og þeirra til Gagns og Velþerdar Lijþs og Sælar regna.

Þann fyrsta Sunnudag Jola Føstu/ Pistillenn Rom. XIII.

KJærer Brædur. Og med þui ad vier vitum/ einkum þa Stund/ þad Tijme er vpp ad rijsa af Suefnenum/ Af þui ad vor Heilsa er nær / helldur enn þa vier trwdum. Notten er vmliden / enn Dagurenn er nu nalægur. Leggium þui af Verkenn Myrkranna / og j skrydunst Herklædum Liossins / so ad vier gøngum sidsamliga / so sem a Deige. Eige j Ofate eda Ofdryckiu/ eige j Legu kofum og munad Lijfe/ Eige j Þrattan e Aufundsyke/ Helldur j klædest þier Drottne Jesu Christo. Og lated ecke epter Holldenu/ þess Girnder ad rækia.

Vtlegging og Innehalld Textans.

ÞEsse Pistell er ein Aminning til allra Kristenna Manna/ ad þeir ecke allzeinasta hafe Kristeligann Kiærleika vid Naungana/ Helldur og so/ ad þeir hafe eitt Heidarligt og ostraffanligt Framferde. Nu þe-

þ-

Hun vier vitū Tijmen er. Pad er) vie sk-
um vita/ ad oss byriar ad lifa nu porst aligar,
og sidsamligar/ helldur enn pad vier hōft
hingad til giört. Huiad Stunden er (kom-
en) a huörre oss haber. Vpp ad rijsa af
Suefnenum. Pess hins Holldliga og sofan
da Athugaleysis. Pad er so mijked sagt/ Vök
num vpp/ og verum vakande par vm/med all
re Kostgiæfne/ad taka vara vppa vorre Kall
an/og ad hafa eitt ostraffanligt Framferde.
Huiad vor Heilsa er nær. Oss er nu aud-
uelldara ad hreppa pa eilijfu Saluhialp.
Helldur enn (Fordum) pa vier (ad eins)
Trudum. Peim Fyrerheitum sem vt voru
gefen vm Christum/ enn hañ var pa po ecke
komeñ. Notten er vm liden/Dagureñ na-
lægest. Pad er so ad skilia/ Pangad til ad
Christur kem j Heimen/pa voru Fyrerheiteñ
vt af Christo/ og pær Fornfæringar alijka so
sem eitt Lios/pad sem vier kueikium a Natt
artijma. J pessare Meiningu kafnar S. Pe-
tur Spamanāna Fyrer sögnum vt af Christo
vid pad Lios sem lyser j myrkrum Stad. Eñ
pa Christur kom j peñañ Heim/og sialfur vpp
fyllde med Ordum og Giördum öll pau Fyrer
heit sem Fedurner höfdu feinged vm hañ/ og
pa hñ sialfur kiende og Predikade wt af sijns
Himneska Födurs oseiganligre Myskun til
vor (sem er/ad so hafe Gud Heimeñ elskad/ad
hañ hafe gefed sinn eingeteñ Son / til pess-
ad allz

ad aller þeir sem a hann trua/ skylldu ecke þyrs
er þarast helldur hafa eilyft Lijf) Þar lyser
Ttættliosed oss ecke leingur/helldur er hier nu
su sanna Riettlætis Solen Christur vpprunen
og vor Sæluhialpar vegur han er oss nu my‑
klu augliosare/helldur en hn̄ var vnder þeim
Fyrerheitum Figurum og Skugga hins gamla
Testamentesins. Og med þui/ ad vier erum
nu burt vr Myrkrum hins gamla Testament
is/og erum komner j Lios og birtu hins nyia
Testamentis. Leggium þui af (þau vondu)
Verken Myrkranna. Sem plestr pioldr Man
na hefur framed/sm vnder Lögmælinu lisde.
Og klædum oss Herklædum Liossins.
Þad er/ Leggium Rapp þar a/ad vier lifum
sem Heidursamligast/ecke alleinasta so sem vel
skrydder og prydder/helldur so sem vel bryn‑
jader og herkladder j giegn Dioþulsins Hollds
sins og Heimsins Arasum. Og göngum
Sidsamlga so sem (hæfer) a Deigenum
Eige(velltande nie veltiande oss)j Ofate ꝩ
Ofdryckiu/Eige j Legukofum eda Mun
adlijfe. Þad er/ Fremium ecke Hordoma/
Frillulijfe / og adrar oheyreligar Synder.
Eige (helldur skulum vier lifa) j Þrættan
og Aufund. Þuiad þad eru Holldsins Verk
huör oss ber ad forðast/vnder Strapp eilyfrar
Fyrerdæmingar / Gal. 5. Helldur j klæda
ed hier Drottne Jesu Christo:

Christo j ad klædast þad skiedur med ruelig nu mote/ Fyrst med Truñe / þa vier truum a hans Heilagleika og Verdskulldan/og verdum so þyrer Guds Dom komande/so sem þ[illegible]gurle ga skrydder/ad huldum og þyrergiefnum öll um vorum Syndum.

Iañañ mæta skiedur þad þegar vier ep ter þylgium Herranum Christo/ þad er/ Nær ed vier astundum af ỏllu Hiarta ad ganga ep ter hans Fotsporum/ j Heilagleika Lyfnerne sins/og j Kiærleika Naungans. Og vm þessa seirne Grein talar hier Postuleñ. Su fyrre Greineñ er alleinasta þyrer Guds Augum/hi na adra sier Naungeñ. Og ræked ecke Holl ded til Girnda. þad er so mÿked sagt/ Eg leyfe ydur(seiger postuleñ) ad þier ræked yd ar Hollð og hafed Vmhyggiu þyrer þui/ enn þo med Stillingu og epter godu Hoofe / So þier kræsed þad ecke opmiög/ad þad falle ei j vondar oleyfeligar Girnder. Meiningeñ er / Madur skal rækta / næra og fæda sitt Hollð til þess/ ad Mañ kuñe sem leingst med godre Heilsu Gude ad þiona j sÿnu Kalle og Em bætte/ Enn ei skulum vier so ala vort Hollð og Lÿkame vora/ad lifa j Lystingum og Jd julepse/so Lÿkameñ verde þar af tilhneygdur til Lausungar og annara Synda j mote Hei [illegible]gum Anda. Þuiad so sem einn ofalen Hest ur/ [illegible] ber og bÿtur/so eru þeir sem ofmÿked [illegible] vid Hollded/ þeir falla opt j þyrerboð [illegible] Girnder(ellegar þeir giöra jllt Naungan um/og

ꝛnt/ og eru olmer og oppvꝛterlætſamer/og gley ma bæde Guds Otta/ og ollum godum Sidſemdum.

Euangelium ſkrifar S. Mattheus XXI. Cap.

J Þann Tijma. Og þa er þeir to ku ad nalgaſt Jeruſalem/ꝛ komu til Betphage vid Fialled Oliueti/ vtſende Jeſus tuo ſijna Læreſueina/ og ſagde til þeirra. Fare þid j þad Kaup tun ſem gagnuart ydur er/og ſtrax mu nu þid finna Aſnu bundna/ og Folann hia henne. Leyſed hana ꝛ leided til mijn. Og ef einhuor ſeiger nockud til ydar/ þa ſeiged þad Herrañ hafe þrra þórf/ og jafnſnart mun hañ læta þau laus. En þad ſkiede ſo/ ad vppfylldeſt huad ſagt er fyrer Spamañen er ſo ſeiger. Seiged Dotturenne Sion/ Sia/ Þin Kongur kiemur til þijn Hogucer/ſitian de a Aſnu/ og a Fola klyfbærar Aſ nu. En Læreſueinarner geingu j burt/ og giordu ſo ſem Jeſus baud þeim/ og leiddu med ſier Aſnuna og Folañ/ og lógdu ſyn Klæde yfer þau/ꝛ ſettu hañ

 þar

þar vppa. Eñ margt Folk breiddẽ ſijr Klæde a Veigeñ / og adrer hiuggu Kuiſtu af Trianum / og dreifdu þeim a Veigeñ. Eñ þad Folked ſem fyrer þiñ gieck og epter fylgde / kallade ⁊ ſagde. Hoſianna Syne Dauids. Bleſſadur ſie ſa ſem kiemur j Nafne Drottins / Hoſiaña j hæſtum Hædum.

Sumã ⁊ Jñehalld Gudſpiallſins.

Og er þeir nalguduſt Jeruſalem / og komu nær Betphage ⁊ cf.

1 Þetta Euangelium kieñer oſſ / ad Herrañ Jeſus Chriſtus hañ ſie ſa Meſſias og Andligur Kongur / ſem Gud hafde Fyrerheited og lofad / ad koma ſkyllde j Heimeñ / ecke ſo ſem Verallddligur Kongur med Skraute eda Starke / Magt edur Vellde / Helldur ſo ſem Fatækur Andligur Kongur / ſa ed kiemur rijdande a eiñe Aſnu / og a einum Aſna fola / a Palma Dag / jñ j Borgena Jeruſalem / ſitt Rijke vpp ad byria þyrer ſijna Pijnu og ſiñ Dauda.

2 Þar næſt ſo ſem hiñ er ecke neirn Veralldligur Kongur helldur Andligur / ſo eru hans Velgiörningar ecke Hollddliger helldur Andleger / Og eru þeſſer / vm huöria Spamadureñ talar / Riettlæte / Sæluhialp / Andlegur Eilijfur Fyllkomur / Lauſn og Frelſe fra Lögmalenu / Fridargiörd a mille Guds og Mañaña / vtleid

ſla we

fla vr Dióþulſins Ryke/hvǿrer hans Blod / og Arþtaka eilijfs Lijfs i Himerijke.

Ord Spamañsins eru þesse Zacha. 9.
Þu Dotturen Sion/Gled þig miög/og þu Dotter Jerusalem fagna þu/ Sia/ þiñ Kongur kiemur til þijn/ Riettlatur og eiñ Hialpare/ Fatækur/rijdande a eiñe Asnu og a einum Asna Fola/ Þuiad eg vil burt taka Vagnana fra Ephraim/ og Vijghesta fra Jerusalem/ og Strijds Bogarner skulu i sundur brotner verda/Þuiad hañ skal kieña Frid a mille Heidingiaña / og hans Rijke skal taka fra einu Hafenu til añars/ og fra Vatnenu inn til Veralldarennar Enda. Þu vtleider fyrer Bloded þijns Sattmaala þijna Fanga vt af Gröfeñe þar eckert Vatn er iñe.

3 Her seiger og lijka huörnen ad vier/ sem erum Þionar þessa Konungsins i hans Andligu Ryke/eigum ad hegda og skicka oss/sem er med þessum hætte.

Predikarar og Læreföedurner eiga ad leysa Asnuna og Folañ/ Þad er/ Þeir eiga ad leida til Christi bæde Gydinga og Heidingia. Husruttueggiu bæde Kieñefedurner og Tilheyrendurner þeir eiga ad breida Klæde a Vegeñ/ Þeir eiga ad styrkia og hialpa til/med Lijf og Gots/ad Rijked Christi epleſt og vt breidest.

Psalmanidar og Olíuvidar Kuistum eiga þeir ad kasta a Veigiñ/ Þad er/ad þeir eiga ad hafa da þeña Jesum pyrer Messiam/og oska hans Rijke Luckꝰ og Farsælldar/ og veit a hönum alla Hlydne og Reuerentiu/ So vier þörum ei kyka sem Gydingarnir þeir ed hañ pyrerlitu og pra sier raku/og vrdu þar pyrer grimliga straffader bæde a Sælu og Lijke.

Vijsa.

Rijdur ad höllonum Heidre/ Hogvær þo ad Tijgn bære / Lausnarenn liotre Auſno/Lijtelatur med Græte / Allt til Jeruſalem/Eñ Lyder Veg pryda/Med Laufe og litklædum / Lof syngiande vanda

Bænen.

DRottiñ Gud Himneskur Fader / vier þöckū þier sem verdugt er / vier lofum og dyrkum þitt Nafn eilijfliga/ Fyrer þad/ad þu hefur oss aumū Manneſkium/ſiñ Syndaña vegna vorum vnd er Daudans ꝛ Diöfulsins grimdar Vallde/ſent og gefed þiñ Son til eins Kon ungs/ Huör ad er Riettlatur Kongur/ og vill fyrer ſinn Dauda frelſa oſſ fra Syndönum/og vera vor Lauſnare/ſa ſem og vill leyſa ꝛ frelſa oſſ fra Daud anum. Vier bidium þig / ad þu vpp

lyſer

lyser oss med Heilögum Anda hiþ innra + styrer og stiorner oss / so ad vier höllum oss alleinasta til þessa Riettferduga Kongs og Frelsara / + hneyxlum oss ecke a hans Fatæft og fyrerlitnu Orde so sem Heimurenn giörer / Helldur ad vier mættum fyrer eina stóduga Tru til hans / verda eilijflega Sæluholpner / Amen.

Annan Sunnudag j Jola Føstu. Pistillinn / Rom. XV.

Kiærer Brædur. Enn hvad sem skrifad er / þa er þad skrifad oss til Lærdoms / so ad vier fyrer Þolenmæde og Huggan Ritningañа / hefdum Vonena. Enn Gud Þolennmædeñar og Huggunar eñar giefe ydur þad / ad þier sieud samlynder ydar a mille epter Jesu Christo / so ad þier mættud med einu Samhellde og einn Muñe / dyrka Gud og Födur vors Drottins Jesu Christi / Þar fyrer anneſt huör annann jnnbyrdis / lijka so sem Christur annadest ydur Gude til Heidurs. Enn eg seige Christum vered hafa Þionustu Mann Umskurnarenar / fyr e

Guds Sañleika saker/til stadfestu Fyrerheitaña/ sem til Fedraña hafa skied. Eñ þad ad Heideñ Lydur heidrar Gud er fyrer Myskunsemena orded/epter þui sem skrifad er: Fyrer þad vil eg Drotteñ vegsama þig medal Heideña Pioda/ og þinu Nafne syngia Lof. Og j aun ad sinn seiger hañ. Fagne þier Heidingiar med hans Folke. Og eñ aptur. Lofe þier Drotteñ allar Pioder/ og mykle hñ allur Lydur. Og enn aptur seiger Esaias/ Pad mun skie ad Root Jesse/ og hañ sem vpp rijs til ad stiorna Heidnum Piodum/þad a hañ munu heidner Meñ vona: Enn Gud Vonareñar/ vppfylle ydur med Fagnade/ og Truñe/ so ad þier hafed Gnægd j Voneñe/ fyrer Krapt Heilags Anda.

Vtskyring Textans.

Hvad sem(adur þyrr j Heilagre Ritningu) skrifad er/ þad er skrifad oss til Lærdoms/ so ad vier fyrer Polenmæde og Huggun Ritingaña/ hefdum Vonena. Pad er/ Heilög Ritning hun er giefin/ ecke alleinasta til þess/ ad vier skulum vita/ hvad vier eigū ad giöra/ helldur er hun myklu frēmar giefin til þss / ad vier skulum vt af heñe

Keñe læra ad þeckia Millde og Myskun þess Himneska Födursins til vor/ So ad vier feing um saña Huggun/ j öllū Motgange og Mañ raunum og Freistingum/ og sicum flödugier j voneñe/ vorrar Endurlausnar og eilyfrar Saaluhialpar. Merk hier þeñañ Lofstyr Heilagrar Ritningar/ ad hun hefur ad hallda nogsamlega Huggun/ og fullkomligan Lærdom/ So ad eckert er þar jñe/ þad ecke þienar/ annad huört til Lærdoms eda til Huggunar.

S. Pall hafde ádr j 14. C. kient vt af þui Kristeliga Frelse/ ad þeir enu Styrkuö j Truñe skylldu añast þa enu Veyku/ so þad Christelega Frelse sie ecke til hneygsluñar/ þui seiger hn̄.

Eñ Gud Þoleñmædeñar og huggūareñar

Þad er/ Sa Gud sem sijnum Börnum giefur Þolenmæde og Huggan. Hañ giefe ydur ad **þier sieud Samhuga ydar a mille.** Þad er/ Giefe Gud ad þier sieud sam þycker/ samlynder/ so ad þar sie eingen Tuidrægne ydar a mille Kristeligs Frelsis vegna/ helldur ad þier sieud samlynder/ **Epter Jesu Christo.** Þad er/ Epter Jesu Christi Lærdome. S. Pall hañ talar vm þann hreina og klara Euangelij Lærdom/ Eñ þar sem hañ er ecke hreiñ og klar/ þar er Samþycke verra eñ nockur Tuidrægne (so sem nu er hia Papistum) þar fyrer leggur hañ eñ framar til. **So ad þier mættud vera Samhuga** (og so sem) med einum Muñe dyrka (lofa) **Gud og**

Föd[ur]

Födur (Tilliþann) vors Drottins Jesu Christi.

Hier er Lærdomur/ Ad Osamþycke þad forhindrar kristiligar Bæner og Gudliga Loþ giörd 1. Pet. 3.

S. Pæll heþur j þyrer þarande Capitulū amint Gydinga/ sem Truader voru ordner/ad þeir ecke skylldu þyrerlyta þa sem sneruſt þra Heidne til Guds/ þyrer þad ad Heidingiar voru ecke þyrr meir Guds Folk. Og ad ecke skyll du þeir Truadu aþ Heidingium þorakta helld ur Gydinga þyrer þad/ þo ad Gud haſi heþde þra ſier reked Gydinga Folk. Helldur vill poſt ulen ad þeir ſie Samþycker / þeirra a mille/ Og ad eingen ſtygge nie ſturle annan / helldur giöre huörer ödrum til goda jnnbyrdis/þuiad huorutueggiu heyra til Guds Ryke. Til þeſſ arar Aminingar tekur S. Pæll aptr og ſeiger

Þar fyrer. Vppa þad ad þier mættud og kyñud med einum Huga ad dyrka ydarn Gud ſo ſem til heyreligt er. Þa anniſt ydur jnnbyrdis. Þad er/höndled vel huör vid añan/ og ſtiæid til ad huör hialpe ödrum og ſtyrke huör añan til ſinnar Saaluhialpar. So ſem Chriſtus añadeſt ydur til Guds Dyrdar. Þad er/ So ſem Chriſtus haþde Brodurliga Vmhyggiu þyrer ydur/Vppa þad ad Gud mætte aþ ydur verda dyrkadur.

Enn þad er til heyreligt/ad þier ſem vorud Heidingiar/þad þier ſtærid ydur ecke þram

ypþer

ꝑꝏr truada Gydinga / eda þikest þeim ꝏdre.
Huiad eg seige Christum Vered hafa Þi
onustu Mañ Vmskurnareñar. Þad er/ Eg
seige/ad hañ hafe vered sendur af þeim Him
neska Fodurnum til Gydinga / til ad prediká
fyrst fyrer þeim sitt Euangelium vt af Mañ-
kynsins Endurlausn/og ad bioda sig þeim fra
am til eins Endurlausnara. Fyrer Guds
Sanleika saker. Þad er/ Ad sañа þar mz
Guds Sañleika/ Sem er/ Ad stadfesta (eda
vpp fylla) Fyrer heiten sem til Fedranna
hafa skied. Þar fyrer/med þui Gud hñ hef
ur virdt Gydingana so mykels/ ad hañ sende
þeim fyrst og fremst Endurlausnarañ siñ Son
þa hæfer ecke ad þeir se fyrerlitner af ydur
Heidnum Þiodum/ Þar aptur a mot er þad
og tilheyreligt/ad Gydingar forsmꝏ ecke þa
Truudu af Heidingium/ Þuiad heidnar Þiod
er/þær heyra lijka til Guds Rijke. En þad
ad Heidenn Lydur heidrar Gud / þad er
fyrer Myskunseme orded. Þad er/ Ad
heiden Lydur skyllde ódlast Gudz Myskun fyr
er Christum/og lofa hañ fyrer Gæfu og Veit
ing eilijfs Lijfs/þad hafa Spameñerner fyr
er sagt fyrer laungu. Epter þui sem skrif
ad er/ Þar fyrer (seiger Christur Psa. 8.
Vil eg Drotteñ vegsama þig medal
Þioda. Þad er/ Eg vil prijsa þig(miñ Him
neske Fader) a medal heidiña Þioda / ad þu
hefur giefed mier þær/ og þær eru ecke lijtell
partur

þærtuẽ mijns Rijkis. Og þijnu Nafne syn
gia Lof. Þuiad Christur hañ þackade syn
um Himneska Fódur þetta/ ad þegar þleñer ap
Gydingum villdu hañ ecke þyrer sinn Lausn
ara vidurkieña/ þa medtoku Heidingiar Euan
gelium med storum Mañþiólda. Þesse Vitnis
burdur hañ vottar liosliga/ ad þeir sem snu
ast til Christum aþ Heidingium/ þeir er Chri
sti Kirkia. Og j annad sinn. Seiger Kitt
ingen/Deut. 32. Cap. Fagne þier Þiod
er med hans Folke. Med huóriu Orde
Moyses seiger þyrer/ad þar mune koma/ Ad
bæde Gydingar og Þioder nar mune med sam
huga þagna og glediast / aþ þui ad Christus
hañ er þeim veittur og giefeñ. Og enn ap
tur (stendur 17. psalm.) Lofe þier Drott
iñ allar Þioder/ og mijkeliga lofe hann
allur Lydur. Aþ þessum Greinum er aug
liost/ad þar ætte ad koma/ad heidnar Þioder
skylldu medkieña Christum þyrer sinn Lausn
ara og loþa og vegsama hañ. Og eñ aptur
seiger Esaias (1. Cap.) Þad mun skle
ad Roten Jesse (nun j annañ Tijma vpp
reña) Þad er/ Aþ ætt Dauids / huór ed var
Sonur Jesse/mun þædast Heimsins Lausnare
so sem þa lytill Kuistur rennur upp aþ einne
Vidar Root huers Stoþn og Greiner nu þall
nar eru. Og aþ þeirre sómu ætt mun sa vera.
Hañ sem vpprijs ad stiorna Þiodũum.
Þad er/ Hañ mun vera Hertuge Þiodaña/ til
hans

hans munu þar flyta/ og af hönum fiek vana ta Hialpar og Styrks j mote Sælarenar ano ligum Ovinum. A han munu Piodernar vona. Truande sig fyrer han ad þa og ódlast Syndaña fyrergiefning/og þad eilyfa Lyf.

Af þessum Greinum er auglioft ad Piodunum heyrer til sú eilyfa Sæluhialp. Par fyrer seige eg ydur Gydingunum(seiger S: Pall) Forsmaed þar ecke/ og hafed ecke Vidbiod vid þeim/sem snuast fra Heidne til Christum/enn þo þar gange ei vnder/ad lata binda sig med Moyses og Levitaña Laga setningum/ þui ad bæde þier og þar erud vnder einum Merkinu Hertugans Christi.

Þessar sömu Greiner skulu ecke alleinasta styrkia ofs j vorre Tru/og vyfre Von vorrar Sæluhialpar / vier sem erum komner wt af Heidingum/ Heldur skulum vier hier amintter verda/ ad huórrar Stiettar eda tegundar/ meire hattar eda miñe/ sem vier erum fiddyrdes/ þa byriar ofs ad apa til samans med Aast og Elsku og Viærleika: þuiad vier höfum eiñ Drotteñ/eiñ Lausnara Jesum Christum.

Af þui seinasta Orde Ritningareñar sem hiñ talade vm Von Heideña Pioda/ tekur Postulen Tilefne / ad bidia Gud / og seiger, Enn Gud Vonareñnar, Sa sem Piodunum hefur giefed Von þess eilyfa Lyfs/og hana fyrer Helgañ Anda i vorum Hiórtum vppuekur og varduetter. Hañ vpp fylle ydur med

B. óllum

...llum (andlegum) Fögnude / og Fride/ j Truñe. Pad er / Ad þier þyrer Truna haf-ed Frid og rolega Samuiſku. So ad þier yfer gnæfed j Vonenne. Pad er / Ad þier hafed ſtöduga öruggua Von vppa þad eiliſa Lijf ſem Gud hefur þyrerheited. Fyrer Krapt Heilags Anda. Heilagur Ande hañ er ſa huör ed þeſſar Gafur giefur oſſ / ey kür þær og varduiter / Þar þyrer eigum vier þiſſ ... Hluta af Drottne ad beidaſt.

Gudſpialled.

Luce xxj.

Þañ tijma Jeſus ſagde til ſiñna Lærefueina. Þar mun ſkie Teikn a Solu + Tungle + Stiörnum / og a Jördu kualning Þioda / og Aurulnan / Sior og Bylgiur munu hlioda / og Mleñ munu fyrer Hrædſlu vpp þorna / og af Epterbijdan þeirra Hluta ſem ad koma ſkulu yfer allaun Heimeñ. Þuiad Kraptar Himnaña munu hrærast: Og þa munu þeir ſia Mañſins Son koma j Skyönum / med Magtar Vellde og Dyrd mykellre / Eñ nær þetta tekur ad ſkie / þa lyted vpp og vphefied ydar Höfud / af þui / ad ydar

ad ydar Endurlausn tekur ad nalgast. Og hañ sagde þeim þessa Epterlijking. Skoded Fijkiu Tried / og öll öñur Trie/ Nær þerra Alldin tekur vt ad springa/ þa vite þier / ad Sumared er þa nalægt. So og lijka nær þier siaed þetta skie/ þa vited ad Guds Rijke er nalægt. Sañlega seige eg ydr/þad þesse Kynslod mun ei forganga/ þangad til allt þetta skier. Himeñ og Jörd munu forgäga/eñ mijn Ord forgäga eige.

Iñehalld og Suma Euanglij.

Þar mun skie Teikn a Soluñe og Tunglenu et c.

1 Þetta Euangelium hlyder til vorre Truariatningu / þar vier so seigium/ Eg true a Jesum Christum Guds Almattugs eingieteñ Son/ huör ed koma mun ad dæma Lifendur og Dauda/ Og þad setur oss fyrer nöckur Teikn/sem skie munu a Solu og Tungle og Stiörnum / og a Möñum/ huörier ed stora Rualning hafa munu/af Hrædslu og Otta og Ruida þeirra Hluta sem koma skulu yfer Heimeñ af Hliodum Siafarens og Bylgnaña / og ad Kraptar Himnanna munu þa hræra sig/ Vr af huörium Teiknum Meñ meiga vita/ad sa seinaste Dagur er okomeñ ad eins.

Þad næst aväsar Christur hier/ ad hans hingad Koma a þeim seinasta Deige skule skie med storum Krapte og mykillre Dyrd.

3 Med þui ad þesse Teikn og Vndur skulu vera miög hrædeleg og Ognunarsöm/ þa leggur han̄ hier til eina Huggun/ og vill ad þeir Riettruudu sie ecke hrædder / so sem hiner Ogudlegu/ Hell dur vpplyste synum Höfdum/ og hugge sig þar vid/ ad þeirra Endurlausn/ hun er þui nalægre sem þesse Teiknen̄ eru liosara fram̄ komen̄.

4 Ad sijdustu stendur hier ein Amin̄ing/ ad Men̄ vakte sig fyrer Athugaleyse/ Vellystingum Holldsins / Agirnd / huöriar Synder þa munu mest yfergnæfa/ þegar sem skiemst er til Domsins/ Og ad huör og einn giöre vel ad sier/ med Bæn og Akalle/ so ad han̄ meige vera verdugur ad fordast allt þetta / og standa med godre Samuisku fram̄e fyrer Mannsins Syne/ a þan̄ sijdasta Dag.

B

Jesus vnder vijsar / öll Teikn þau ed vier köllum/ hrædeleg hinum ed kuijda/ Heims enda/ þui kiende/ oss ad þeckia þesse/ þar med villde gledia/ wte eru allar Þrauter/ og Endurlausn fyrer Hende.

Bænen̄.

HErra Gud Himneskur Fader/ þu sem fyrer þinn Son hefur openberad oss/ ad Himen og Jörd skule forganga/ og ad vorer Lijkamer skule vpp aptur rijsa/ og ad vier skulum aller koma fyrer Guds Domstol/ Vier Bidium þig/ ad þu fyrer þinn Heilaga Anda hallder oss vid þitt Ord/og vid rietta og sanna Tru/ giæter vor fyrer Syndenne/ og varduveit er oss j öllum Freistingum. Lat oss ecke þyngia vor Hiörtu med ofneyslu og ofdryckiu og Ahyggiu stundlegrar Næringar/ Helldur ad vier sieum alla Tijma/ vakande og Bidiande: Og med vissre Von og trunadar Trauste til þinnar Nÿ skunar/vænta þijns Sonar gledelegrar Tilkomu / Og fyrer hann verda eilijfelega Sæluholpner / Amen.

Þridia Sunnudag Jalaföstu.

Pistillenn I. Cor. IIII. Cap.

HAr hallde oss huör Madur fyrer/ einkum fyrer Gud Þienara/ og Rads mennn yfer Guds leyndar Doma: Enn nu heimtest ei meira af Verkstiorn

 uum

skiornurum eñ þad þeir fiñest truer. Þui er mier þad fyrer minsta koste/ad eg skule af ydur dæmast / eda af jardlegum Deige. Eñ þo dæme eg ecke sialfz mig. Þui ongvañ neigeñ veit eg mijn nöckurn hlut/ eñ þar fyrer em eg þo ecke Riett latur. Drotteñ er sa sem dæmer mig. Þui dæmed eckert fyrer Tijmañ/þãgad til ad Drotteñ kiemur / sa ed auglysa mun þad j Myrkrum er huled / og openber giöra Rad Hiartaña. Og þa mũ huörium sem einum Lofstyr skie af Gude.

Vtskyring Pistilsins.

S. Pall hañ hefur med mörgum Ordum/ fyrer farande Rædu/kieñt og vndervijsad þm j Corintho/ huad þeir skulu hallda af Guds Ords Þienörum/ og aminner þa/ad dæma eckert vm þeirra Giafer/ edur þau Himnesk La un sem þeim til standa. Hann aminer og lijka Ordsins Þienara/ ad stæra sig ecke nie metna/ af synum Gafum / þar fyrer seiger hañ so/ Þar hallde oss huör Madur fyrer/einkum fyrer Guds Þionustu Meñ/ + Radsmeñ yfer leyndum Domum Guds. Þad er/ Þier meiged hallda af oss og dæma vm oss

huad

huad þeir synest/ En þad eina er þad rieket
ast a/ad þier halldeð oss þyrer Þienara Christi
og viteð þad/ed vier erum aþ hönum skickad
er og setter/Guds leyndar Domum ut ad by-
ta og skipta/med Guds Kristne. Þad er/Ad
predika Guds Ord/og ad vt skipta Sacramen
tunum/sem er Skijrnen/og Drottens Kuölld-
maaltijd.

Þuiad eirn Kirkiunnar edur Ordsins Þien-
are/han er so sem annar Lwsbonde edur Bry
te/i kristelegre Kirkiu / huor ed vt aþ synum
Fiesiod a fram ad lata/allra handa nauðsyn-
legan og Gagnlegan Lærdom. Enn nu hei-
mtest ei meira af Radsmönnum / en þad
þeir finnest truer. Fare trulega og dyggelega
med Eign syns Herra / Buskaparlagenu til
Gagns og Groda / og late huörn haþa þad
hönum med riettu ber.

Þannen eiga Guds Ords þionar ad vera
Trulynder Rads menn/trulega fram þylgiande
Guds Lögmale/og Euangelio/epter þui sem
þeim hæfer sem til hlyda/so og ad vtdeila Sa-
cramentenu epter þui sem Christur heþur þa
innsett/og giöra þad med godre hreinne Sam
uisku/ og lata ecke rt epter liggia nie avanta/
huörke fyrer Villd edur Ovilld/þad þr vita
Gude ma vera til Loþs og Dyrdar/en Kristi-
nene til Gagns og Vppbyggingar. Soddann
Tru og Dygd(seiger Paulus)veit eg mig synt
haþa/ huad sem adrer dæma vm mig. Enn

 mier

mier er þ fyrer minsta Koste/ ad eg dæme ekt af ydur. Þad er/ Eg hirde þar lyted vm/ huad þier hallded af mier edur dæmed/ Huort þier hallded mig med þeim helldstu/ edur med hinum ödrum sem eru miñe hættar. Edr áf Mañlegum Deige. Þad er/ Eg hirde og ecke helldur vm aþhalld og Lofstyr þessarar Ver- alldar/ Þad kallar hañ Mañlegañ Dag/ þeg- ar nöckur hañ er j Heidre og Virdingu storre/ af Heimenum til / so sem þa Borgmeistarar j Rom/ drou jnn j Borgena/ ad vnnum Sig- re/ med storre Vegsemd Skraute og Virdingu/ þa kallast þeir hafe haft Mannlegann Dag Dyrdareñar.

Þauneñ eiga Ordsins Þionar ecke ad hug- ka vm Mañlega Dyrd/ Metord og Vegsemd. Enn þo skulu þeir asuinda ad hafa Heidar- legt gott Rykte/ vegna Guds Dyrdar/ so Ord- sins Þionustu giörd lyde ecke Last eda Sman/ So og vegna/ Vpbyggingar Guds Kristne/ so Tilheyrendurner styggest ecke af þeirra vondu Rykte og jllum Lifnade. So er og þad stor- Heimska/ ad leita sier Lofdyrdar / hia sijnum Til heyrendum / Og hallda mijked af sier. Enn þo dæme eg mig ecke sialfur. (Seiger Pall) Þad er ad skilia / Eige hirde eg so vm Lofstyr annara Mañа/ad eg vill- de dæma nöckurn Hlut vm myna Embættis mu- ne / edur myn Laun / Helldur bifala eg þad Christo / hañ mun a sijnum Tyma / rannsaka

sierhuer

ſierhuðrium og giallda epter ſÿnum Verkum
Þuiað einſkis Hlutar er eg mier ſamnit-
ande. Það er / Eg heḃ eina goda Samuiſku/
að eg heḃ með Tru og Dygð og Guðhræðſlu
til þeſſa Dags / ſtaðeð j minu Kalle og Em-
bætte. Eñ þo er eg ecke Riettlatur fyrer
það. Fyrer Gude.

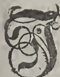
Fyrer Guðs Domſtole kunnum vier ecke
að ſtandaſt/þo að vier hôḃum goda Samuiſku
og ſtôndum riettelega j voru Kalle og Em-
bætte/ Helldur aḃ þui/að vier truum a Chri-
ſtum/huôrs Verðſkulldañ/oſſ verdur til Riett-
lætis reiknuð. Enn hann ſem mig mun
dæma. So að hañ endur giallde mier/ epter
ſÿnu Fyrerheite ḃyrer mÿna trua Þionuſtu.
Er Drotteñ. Jeſus Chriſtus/Domare alls
Heimſins/Hônum gieḃ eg mig j valld/hñ mun
og eirneñ Laun gieḃa ôðrum Orðſins Þienor-
um/ ſo ſem huôr hefur eruidað og til vnneð/
j hans Kriſtne. Þa mun openbert verda/hu-
ôr að ôdrum ſie meire edur ædre/ecke aḃ Gaḃ-
unum til / helldur vegna Dygðar og trulegs
Eruidis. Þar fyrer hirde hier ecke fyrer
Tÿmañ að dæma. Edur grenſlaſt vm Er-
uide Guðs Orðs Þienuſtu mañа/edur þeirra
Laun. Allt þar til að Drotteñ (Vor Je-
ſus Chriſtus) Hañ kiemur (A hinū ſyðaſta
Deige) Huer eð openbera mun leynda Hlu-
te Myrkrañа. Það er/ Huôr eð ḃyrer ôllum

 mun op-

mun openbera giöra/þa Hlute sem nu eru hul-
der/og j Myrkrum giörder. Og openber
giöra mun (Þau leynelegu Raden) Hiart-
anna. Pad er/ Han mun openbert giöra hu-
ad og huörnen huör hefur hugsad / og under
huöria Meining og Grein/sier huör hefr þad
edur þetta giört. Og mun þa huörium
einum Lofster skie af Gude. Þad er/ Hu-
ör og einn mun þa fa og ödlast Verklaun
Himneskrar Dyrdar/epter þui sem han hefur
j Guds Kristne trulega erudat.

Aller eiga hier aþ læra / ad dæma eckert
vm þa Hlute sem oss er ecke bifalad. Þar næst
med þui ad aller leynder Hluter eiga ad open
berast a þeim Deige/þa latum oss hier j Hei-
me hafa riettа Tru a Christum/og lifa Guds-
rækelega/so ad vorar Synder verde þar ecke j
Lios leiddar / helldur geymdar og huldar/
Psalm: 32. Hyka eirnen skulu Ordsins Þien-
arar vona epter Himneskum Verklaunum/fyr
er þeirra Erfide / sem þeir haft hafa hier j
Kristnene. Item þad Pall fyrerbydur hier/
ad dæma fyrer Tíman. Vm Guds Ords Þien
ara/þad skal ecke so skilia/ Ad Men skule ecke
dæma / og giöra Greinar mun a mille Tru-
lyndra Guds Ords Þienara/og hinna sem eru
Fals postular/ og otruer Erfides Menn / j
Kristnene. Helldur er þetta Meiningen / ad
eingen skal fanytlega dæma edur fyrerlijta
Fróma og Trulynda Ordsins Þionustu Men.

Gud-

Þañ tijma. Eñ þa ed Johannes heyrde j Bondunum Verkeñ Christi / sende hann vt tuo af sijnum Læresueinum / og liet seigia hönum. Ert þu sa sem koma skal / eda eigum vier vænta eins annars? Jesus suarade og sagde til þeirra / Fared aptur / og kungiöred Johanne huad þier siaed og heyred. Blinder fa Syn / Hallter ganga / Lijkþraer hreinsast / Dauser heyra / Dauder vpp rijsa / + Fatækum verdur Euangelium bodad / og sæll er sa sem ecke hneyxlar sig a mier. En ad þeim j burt geingum hoof Jesus ad seigia til Folksins af Johanne. Huad foru þier vt a Eydemörk ad sia? Reyr þañ sem af Vinde er skieken? Eda huad foru þier ad sia? Mann miuk klæddann? Siaed / ad þeir ed miukann Klædnad bera / eru j Konunganna Husum. Eda huad foru þier ad sia? Einn Spamann? Eg seige ydur fyrer sann / hann meire er eñ nöckur Spamañ / Þui ad þesse er sa / af huörium skrifad er. Sia þu / ad eg sende minn Eingel fyrer

þinne Augsyn sa er þinn Veg skal til reida fyrer þier.

Innehalld og Suma Euangelij.

1 Euangelium heyrer til þeirre annare Truar grein j Credo/ þar vier so seigium/ Eg true a Jesum Christum Guds Son eingieten. Og biuijsar þetta Euangelium. Ad þesse Jesus sem fæddur er af Mariu Meyiu j Bethlehem/ uppalen j Nazareth/ sa sem gieck um kring j Gydinga Lande/ giorde margar Jardteikner/ og var um syder krossfestur j Jerusalem/ og er af Dauda upp risen/ til Himna upp faren. Hann sie sannarlega sa fyrerheitne Messias og Heimsins Lausnare/ so ei skal epter neinum ødrum vona edur vænta/ sem Gydingar giora þennan Dag en nu.

2 En af þui ad þetta hneyxlade margra Mana Skynseme/ ad þesse Jesus/ huør ad fyrer Heimenum var ein Fatækur fǿru Madur/ og þurfa madr/ og ætte ecke so mykid ad hn mætte sijnu Høfde ad halla/ og do med fad seinsta a Krossenum/ han skyllde vera Messias/ Þuiad þeir væntu epter soddan Messia/ sem være einn mektugur Herra/ og Kongur fyrer Heimenum/ Þar fyrer leggur Herran hier fram eina Aminning og Vidvørun/ ad Menn skule ecke hneyxla sig a hans persónu/ þo hann sie fyrer Heimenum fyrerliten og forachtadur.

Med

3 Med þuí ad Spámenerner höfdu sagt fyrer/ad Messías skyllde hafa einn Fyrer renn ara vndann sier/sem hönum skyllde Veigenn greida / Þa seiger Herrann Christur/ ad Johannes Skýrare sie þesse hinn same/ og skyrer huör tueggia/ bæde fra hans persónu / og fra hans Embætte/Seiger hann ecke vera stadlausan/ sa ed lætur veifa sier hingad og þangad/ helldur ad hann sie einn aluarlegur strangur og stadfastur Lærare / sa ecke leitar ad Verolldlegre Dyrd og æru / med miúklegum edur skrautlegum Klædabúrde / helldur hafe hann hardann og storkostligann Klædabunad af Vlfallds Hárú/ Til Merkes/ ad hann sie einn hardur Predikare/sa sem Sannleikinum ecke sine helldur/ Og ad hann sie meire enn nöckur Spamadur/ þuiad hann spáe ecke fyrer vm Messiam okomenn/ sem giördu adrer Spamenn / helldur vyse hann til hans med sýnum Fingre/ og rydie hönum Veigenn.

ij

Lærder Liufann spurdu/ Læresueinar Jons kiæra/Jesú/Ertu ad vysu/oss sendur Guds af Hende? Hann suarar mz Krapte klarum/ Kienner Johannes þenn ann/ Spilltur grær/ganga Hallter/ gledst Snaudur/ lifna Dauder.

Bænenn.

Herra

HErra Gud Himneskur Fader / þu sent lieſt þinn Son vorn Herra Jesū Christum taka Mañdom vppa ſig / og koma j þennañ Heim / ad hañ ſkyllde hindra og burt taka Dióful ſins Verk / og hialpa oſſ aumum Mañeſkium fra Syndenne ⁊ Daudanum / og gióra oſſ eilijflega Salu holpna / Vier bidium þig / Styr ⁊ ſtiorna Hiórtum vorum med þijnum helga Anda / ſo ad þitt Ord ſie alleinaſta oſſ fyrer Augum / og ad vier mættum ſo for daſt allar Hindraner og Hneyxlaner / ſiñ vor Skynſeme ſetur fyrer oſſ / og ad vier mættum finnaſt medal þeirra / ſem ecke hneykia ſig a þijnum Syne Jesu Christo helldur verda fyrer hann Saluholpner / Amen.

Fiorda Suñudag Jola Foſtu / Piſtilleñ Phil. IIII.

GOder Brædur. Gledied ydur j Drottne alla Tijma / og enn aptur ſeige eg / gledied ydur. Ydar Vmgeingne lated kunna vera óllū Mónnum: Þuiad Drottenn er nalægur. Vered ecke

ed ecke Hugsiuker/ helldur lated ydar Bæ
ner j öllum Hlutum/ j Bœnahallde og
Akalle med Packargiörd / fyrer Gude
kunnar verda. Og Fridur Guds sa hær
re er öllum Skilninge / vardueite ydar
Hiörtu/og Hugskot/j Christo Jesu.

Wtskyring Textans.

S. Pall setur fram j þessum Pistle nökr
kar almennelegar Hugganer og Aminningar seig
ande. Fagne þier j Drottne alla tijma/
Og enn apt ur seige eg/ fagne þier. J
Drottne ad glediast/er ad glediast so/ad Drot
ten hafe ei Strygd a þeirre Glede. Heimurenn
gledur sig/ þa hann fremur vondar Gierder
og Synder/ Enn þennan Fögnud hatar Gud.
Ner þetta Vilie Drottens/ad vær sieum gla
der og fagnande/med Jafnadar/ og skodum oss
ecke med Sorg og Ahygg u og Hrygd.

Enn kristner Menn skulu glediast/ þa þeir
minnast/a Velgiörninga Christi/ og fagna af
þui/ad þeir eru forlijkter vid Gud/og ad þeir
eru jnnskrifader Erfing ar eilyfs Lyfs. þeir
glediast og so / nær þeir med packlæte til sijn
medtaka þess Himneska Födursins Gæfur og
Lijkamlega Velgiörninga. Jtem þeir fagna
hid jnnra j Hiartanu/nær ed þeir lyda nöckud
vegna Christi/ So sem lesed verdur af Postul
onum/ Act: 5. þeir geingu glader vt fra
Radenu

Kardenu/ ad þeir vöru Verdugier ördner / til ad lyda Snan þyrer saker Nafnsins Jesu. Ydar Hoguærd (eda Riettuyse) sie kunnug öllum Mönnum. Pad er/ Vered Riettgiarn er og hoguærer/og fram fylged ecke ydar Riette so nakuæmlega og streingelega/ þo þier meiged Laganna vegna/ optsinnes þad giöra/ ad oseckiu. Pviad Drottenn er nalægur Til ad hialpa vernda og varduelta oss.

Vered(Þar fyrer)ecke Hugsiuker. Plagande sialfa ydur med Sorg og Ahyggiu Hell dur(myklu framar)Lated ydar Boner/ms Bæn og Akalle med Þackargiörd/ fyrer Gude kuñar verda. Pui ad þetta er Guds Velie/ei ad vier skulum skada oss med Hugsyke og Ahyggiu/ helldur jafnsnart sem a mote geingur nöckud/þa skulum vier huerfa til Bænar/og bidia Gud / og setia fram fyrer hann allar vorar Naudsyniar / og prysa hañ fyrer alla hans Velgiörninga/huör ed oss er nalægur/og oss vill vernda og geyma. Og Fridur Guds huör ed yfergeingur allan Skilning/varduelte Hiörtu ydar og Skilning arvit/ j Christo Jesu. Pad er/ Sætt ydar og Forlykun vid Gud (sem ad er stylkur Velgiörningur / ad þad kan einginn Manneskia Skynseme ad höndla)hun geyme og varduelte ydar Hiörtu j öllum Offsoknum/ og Motgange ad þier blyfed stadfaster vid ydarn Lausnara Christum/og falled ecke fra hönum.

Þessa

Þessa Forlijkun vid Gud/hana skulum vier setia j giegn øllum Motgange/ og mun oss þa eckert skada/ Þuiad þyrst þad vier erum vid Gud forlijkter/fyrer Christum/þa er aug liost/ad aller hluter munu oss ad godu verda/ Rom. 8. Og huad helst sem sa Himneske Faderen lætur yfer oss koma/þad giører hañ ei til þess/ad vier skulum fyrer farast/ helldur til þess ad vier mættum varduertast til eilijfs Lijfs/huørt oss veite og giefe Gud Blessadur/Amen.

Gudspialled Joh. I. Cap.

J Þann tijma. Gydingarner sendu af Jerusalem Presta og Leuita/ ad þeir skylldu spyria hann ad/ Huør ert þu? Og hañ medkieñdest/og neitade þui ecke. Og hann medkiendest/ seigande. Eige em eg Christur. Og þr spurdu hañ enn þa ad. Huad þa? Ertu Elias? Hann sagde/Eige em eg. Ertu þa Spamadur.? Og hañ suarade/ nei ecke. Þa søgdu þeir vid hann. Huør ert þu þa? So ad vier meigum Andsuar giefa þeim er oss vtsendu Huad seiger þu af sialfum þier? Hñ sagde. Eg em hropande Rødd j Eydemørku / gietlde þier Gøtu Drottens / so sem ad sagde

C. Esa-

Eſaias Spamadur. Og þeir ſem vt vo-
ru ſender / voru af Phariſeis. Og þeir
ſpurdu hañ ad / og ſögdu til hans. Þui
ſkijrer þu þa / fyrſt þu ert ecke Chriſtur
eige Elias / og eige Spamadur? Joh-
añes ſuarade þeim og ſagde. Eg ſkijre
j Vatne / enn ſa ſtod j midid hia ydur /
huörn þier þecktud eige. Hañ er ſa ſem
epter mig mun koma / huör ed vär fyr-
er mig / huörs Skoþuinge eg em ei ver-
dugur vpp ad leyſa. Þetta ſkiede j Be-
thabara hinumeigeñ Jordanar / þar ſiñ
Johannes ſkijrde.

Suña og Iñehalld Gudſpiallſins.

ÞEtta Euangelium heþur eitt ad hallda / og
þad næſt þyrer þaranda / þo med nöckrum ödr-
rum Ordum / og ödru Atþerle / Þuiad hier tal-
ar þyrſt vm Perſonu og Embætte Johannis
Skijrara / þa epter æ vm Perſonu og Embæt-
te Meſſie. Enn j þyrra S. Dags Euangelio
þa var þyrſt talad vm Meſſiam / þa epter æ
vm Johañem Baptiſtam.

1 So er nu jnnehalld og Mergur Mals
þeſſa Gudſpialls / ad þeſſe Jeſus ſem er þæddur
ur aþ Mariu Meyiu / j Bethlehem Borg / hañ
ſie ſa þyrerheitne Meſſias og Heimſins Lauſ-
nare / Og þetta verdur bivyiad / þyrſt m3 hñs
Jard-

Jardteikna giördum/þar næst med hñs Kienn-
inga hærte/so sem Spameñerner höfdu fyrer
spaad/j þridia lage ber Johannes Vitne þar
vm/þa Gydingar villdu leggia hönum til Heid
ur Messie/ og villdu hallda hañ Messiam.
2 Persona og Embætte Johañes Skyr-
ara/ vtskyrest hier huilykt þad se/ sem er/ ad
hañ se sa / vm huörn Esaias hefur skrifad /
ad þar munde koma j Eydemörku eiñ sa sem
kallar og hropar / Bued til Veigenn fyrer
Drottne. Þesse sem so kallar/em eg(seiger Jo-
hannes) Ecke er eg Messias/helldur ein hrop
ande Ködd farande vndan Messia/og þetta er
mijn Predikun. Sialfur er Drottenñ og Mess-
ias fyrer höndum/Giöred hans Vegu riettra/
og takeð wr Veige allar Hindraner. Þet.a
hefur Esaias spad vm mig/ ad eg skyllde ko-
ma/ Enn Messias edur Herrañ sialfur er eg
ecke/helldur er eg hans Fyrerreñare.

3 Og epter þessare Spadoms sögu Esaie/
þa er nu Messias fyrer Hende/hann er myklu
Haleitare og Veglegre og ædre enn eg/ Þuiad
þar eg skyre med Vatne/ þar skyrer hañ med
Heilögum Anda/og Ellde/ Og þo hañ kome
epter mig/þa var hañ þo löngu fyrr enn eg/
og þar fyrer er hann ecke sliettur einfalldur
Madur/so sem eg/helldur sannur Gud. Þar
fyrer eg ecke verdugur / ad leysa hans Sko-
þueing (þad er)ad veita hönum hina minstu
Þionustu.

C ij. Judum

Judum Andsuar greider/ Johañes vottar þanneñ/ Ecke er eg þo ad skijre ad Lijsum jafn Christé/ Ei villde hier halldast/ hañ j Tölu Spamaña/ Reida kuadst huellu Hliode/ hreinann Veg Drottne einum:

Bæneñ.

DRotteñ Gud Himneskur Fader/ Vier höckum þier/epter vorre Skylldu/ ad þu hefur fyrer þann Heilaga Johañens stifftad og vpp byriad þa Nadarfullu Lijfsins Laug/sem er Skijrneñ/til huerrar þu hefur vnnt oss ad komast / og j huörre þu lofar oss Nad og Syndanna Fyrergiefn.ngu og Eilijfu Lijfe / vegna Jesu Christi þijns Sonar. Vier bidium þig/ vardueittu oss j Trunne til þinnar Nadar og Myskunar/ so ad vier alldrei efum nöckur þijn Fyrerheit/helldur hyggum oss med þeim j allskyns Motgange og Freistingum. Veit oss + einneñ þad/ fyrer þinn Heilaga Anda / ad vier vöktum oss fyrer Syndenne/ og verum so Saklauser/ so sem þa vier komum fra Skijrneñe/ Ellegar ef vier hrösum og föllum vegna Hollds og Blods Veykleika/ Þa

ka/ þa lat oss ecke liggia j Syndunum/ helldur rijsa vpp aptur/ fyrer rietta og sanna aluarlega Jdran/ og hugga oss og hallda vid þijn Fyrerheit og ódlast so vm sijder fyrer. þijna Myskun eilijflega Saluhiap/ Amen.

A Jola Nottena Pistillen til Titum. II. Cap.

Allra kiærafte. Þuiad heilsusamleg Nad Guds er auglyst óllum Mónnum/ og lærer oss ad vier skulum afneita ogudligu Athæfe og Veralldlegum Girndum/ og lifa sparlega/ riettferduglega/ og Gudlega j þessum Heime/ og vakta vppa þa sælu Von/ og Dyrdarennar auglysing hins mykla Guds/ og vors Lausnara Jesu Christi. Sa sem sialfann sig hefur giefed vt fyrer oss/ vppa þad hann endurleyste oss/ j fra óllu Oriettlæte/ og hreinsade sier sialfum Folk til eignar/ þad sem kostgiæfed være til godra Verka. Þetta skallt þu tala/ og amīna/ og straffa med allre Kostgiæfne/ Eingin forsmae þig.

Vt-

J Þessum pistile kram̃ setur S. Pall alu(ar)g-
legar rögsemdar Greiner/huar þyrer ad hu(er)
ör og einn hann skal j sijnu Kalle og Embætte lifa Heilaglega og ostrafflanlega j þessum Heime. Þuiad heilsusamleg Nad Guds vors Lausnara birtest öllum Mönnum og kienner oss/ ad vier skulum afneita ogudlegu Athæfe/ & Veralldlegũ Girndum/ og lifa sparliga / Riettferdugliga / og Gudlega j þessum Heime. Þad er /Til eins gudlegs Lijfernes/ og Framferdes (Enn ecke til Hollðsins Munadar og epterlætes) ætte oss vpp ad vekia su hin mykla ovmrædelega Millde og Myskun Guds/ aff huörre sa Himneske Faderen̄ kram̃ bydur þa el lijfsu Sæluhialp öllum Mönnum/þyrer ecke(r)t: Þessa Sæluhialp skylldu aller medtaka med Truñe / og briota hana ecke aff sier/ med sinne Vantru. Lærdomur.

Slijk Millde og Myskun Guds hun amiñ er oss/aff ad leggia allt vondslegt Athæþe/og allar vondar Girnder og Synder/epter huörium ad Syner þessarar Veralldar lifa/og þetta eigum vier ad giöra Gude til Packlætes. Hann heimter og eirnenn þad aff oss / ad vor Hoguærd sie j liose þyrer öllum Mönnum/ og ad vier giörum þad eina ödrum / sem vier vilium lata giöra oss. Vier skulum og so eirnen lifa Gudrækelega / so ad aller meige þar aff

vita og

þÿka og sia/ad vier ottumst Gud j Sannleika.
Þetta og slijkt Gudlegt Lijferne a eingenn ad
vndann draga/til annars Heims/ olijka so sem
ei vordade huörnenn hier er lifad/ Helldur so/
a medan ad vier erum hier i Heime þessum/ þa
eigum vier ad lifa meinleusslega / heilaglega
og Gudlega/og hallda j Tauma med þeim gam-
la Adam og Holldenu / so ad Synden rijke
ecke j vorum daudlegum Lijkömum/ Rom: 6.

Nu enn þo ad þeir hiner Fromu lijde
Motgong i þessum Heime / þa skulu þeir þo
ecke ad helldur vijkia fra sanre Gudrækne/og
ecke leggia Hendur til nöckurs Ranglætes/hell
dur klijfa stadfaster j riettre Tru og godum
kristelegum Verkum. Og bijda epter þrre
sælu Von/og dyrdarlegre Tilkomu hins
mykla Guds/og Lausnara vors Jesu
Christi/huör ed vtgaf sig sialfann fyrer
oss/ad hann frelsade oss af öllu Rang
læte/og hreinsade sier sialfum sierlegt
Folk/ huört ed kostgiæfed være til god-
ra Verka. Þad er/ Enn þo vier sieum j þess-
um Heime vnder lagder mörgum Motgange
og Eymdum/þa skal þo þetta vera vor hugg
un/ad vier bydum og vonum epter Openber-
an eilijfrar Farsælldar / huöria vier munum
þa og eignast/þa Jesus Christus kiemur j sinne
Dyrd Demare Lifendra og Daudra/og giep-
ur öllum Riettruudum Himnesk og eilijf Verd
laun. Huigd þesse Jesus/hann er sa same og

 nytse

nnykle Gud/eingietenn Sonur Födursins/Herra Himens og Jardar / huör ed og einnenn er vor Frelsare og Lausnare/þar fyrer þurfum vier ecke ad ottast ad henn verde oss Gramur/þuiad hann vill vera voi Endurlausnare / enn ecke strangur Domare. Huiad huörsu nyttelega hn hefur oss elskad/þad er af þessu augliost / ad hann gaf sig sialfann vt fyrer oss auma Synd ara, j þann hæduglegasta og smanarlegasta Krossins Dauda/ til þess ad frelsa oss af öll um Syndum/og so ad hreinsa oss/ad þær skule oss fyrer Guds Dome ecke leingur til leggiast nie reiknast. Enn vnder þa Grein og þar fyr er hefur hann oss af Syndonum hreinsad/vpp a þad/ad vier skylldum vera / hans sierlegur og eigenlegur Lydur / huör ed sinn Lausnara elskar/og hönum þionar alla syna Lyfdaga. Og j þessum godum Verkum(med huörium vt er þienum Christo Lausnara vorum)þa eig um vier ei ad vera/Lyter / Kalldar / sofande/ Kapplauser/ Hellduur eigum vier ad hafa sier lega Vanlæting/Rapp og kostgiæfne og brenn ande Giend og Astundan þar til/ad giöra allt þad sem þienar til Christi Dyrdar/og Mann anum ma vera til Gagns og Velferdar.

Þetta skalltu tala (seiger S: Pall) Og (hier vm skalltu þijna til heyrendur) Aminna/ Og, ef nöckud skiedur Ranglega hi er j mote þa/straffa mz allre kostgiæfne Þad er/ Sylg ad vid þijna Tilheyrendur/ alvarlega

varlega og jduglega/ad þeir late af Syndū/og
lifa Heilagliga/ Eingeñ. (Af þyñum Tilheyrendum) Forſmae þig. þo þu ſiert a æſku
Alldre / þuiad þad vardar einn Guds Ords
Peinara meir/ad hañ vite þañ ſaña Lærdom
og kunne hann riettelega ad kienna / og lifa
þar med Meinlauſliga/helldur enn/þad hann
hafe mórg Aar a bake. Enn huór hann forſmær einn Fromañ Guds Ords Pienara/ ſa
forſmær Gud ſialfañ/ Luce: 10.

A ſialfañ Joladageñ Piſtilleñ j Hameſſunne til Nebreos. I. Cap.

Kiærer Brædur: Gud hann hefur mórgu ſiñe ✝ med mórgum Hættum / talad til Fedranna fyrer Spameñena / Eñ nu hefur hann allra ſydaſt a þeſſum Dógum til vor talad fyrer Soneñ / huórn hañ ſette Erfingia yfer alla Hlute/ fyrer huórn hann hefur eirnen Verólldena ſkapad. Huór hellſt (med þui hañ er Liome hans Dyrdar og Mynd hñs Veru) berande er alla Hlute med Orde ſýns Kraptar/gióráde Hreinſan vorra Synda / fyrer ſig ſialfan / ſette ſig til

C v. Hægre

þættre Hander Tignenñ a Hædonkm/ſo myklu ædre giórdur Einglónum / ſem hann heſur myklu fremar þeim erfdt eitt hærra Nafn/Þuiad til huórs Ein gils þa heſer harn nóckurt ſiñ ſagt? Þu ert minn Sounr/j Dag ol eg þig? Og enn annad ſiñ / Eg mun hans Fader vera/og hañ mun minn Sonur vera / Og enn eptur / ſem hann jnnleider þañ hinn Frumgietna j Heimeñ / Seiger hñ. Og hañ ſkulu aller Einglar Guds tilbidia. Af Einglónum ſeiger hann ad ſónnu/ Sijna Eingla giórer hañ Anda/og ſijna Þienara Ellds loga / Enn af Synenum: Gud þitt Sæte er æ og ad eilijfu/ Stiornar Vóndur þijns Rijkis er Riettlætis Vóndur/ Þu heſur elſkad Riettlæted/enn hatad Ranglæted/fyrer þui heſer Gud/ þinn Gud/ ſmurt þig med Vidſmióre Fagnadarins/fram yfer þijna Hluttakara: Og þu Drotteñ heſer ad vphafe Jórdena grundvallad/ og Himnarner eru þijn Handaverk / Þr enn ſómu munu forganga/ eñ þu munt blijfa / og aller þeir elldaſt ſem annad Fat. Og ſo ſem Klæde munt þu þeim ymhuerfa/og þeir munu ymhuórfaſt.

[illegible]

Enn þu ert hiñ same/ Og þijn ar munu ecke þrotna.

Vtskyring Textans.

Þesse fyrste Cap: pistilsins til Hebreos/ hñ kiennet oss/ ad Guds Sonur sie Födursins Sendebode til Mankynsins/ og Postuleñ vpp heþur Christum/ ecke alleinasta vpp yfer alla Menn/ helldr og einneñ vpp yfer alla Eingla/ so ad vier lærum riettelega ad þeckia Herrans Christi persónu.

Gud hefr (seiger hann) fordum/ marg falldlega / og med mörgum hættum talad til Fedranna fyrer Spameñena. Pad er/ Gud heþur optsinnis og med mörgu mote Openberan giört sinn Vilia vid vora Forþedur /fyrer Spamennena. Vid Moysen talade hann Auglite til Auglitis / so sem þa Madur talar vid Vin sinn. Abraham op enberadest hann i Nætur Syn/ og liet siñ Vilja j Lioste. Vid suma heþur hann talad j Sueŋne. Stunduñ haþa Spameñerner heyrt Gudz Rödd / en nöckrar sionar. Stundum heþur Gud synt þeim Spamönnum nöckrar Figurur og Myndir/ og sialþur þær sijdañ vtlagt. Stundum heþur hann lated sialþa þa þær vtleggia/ epter Andans avijsan. Lærdomur.

Mannleg Skynseme og Viska/ hun kañ huörke ad þeckia Gud nie hans Vilia/ vtan so sie ad Gud hañ openbere kad fyrer sitt Ord. Þar fyrer heþur Gud sent Spameñena/ ad þr skylldu

skylldu kienna Folkenu hann riettã Sälarenn/ ar Veg. Og huad Spamenerner hafa kient og skrifad/ pad skulum vier hafa og hallda fyrer Guds sialfs Ord/ Puiad fyrer Munn Spamanna hefur Gud talad.

Nu po ad petta hafe verid hin meste og hæste Guds Velgiörningur/ ad hann so opinberade sig og sinn Villia fyrer Spamennena/ Þa er po petta hid allra mesta og stæsta/ ad hann vm syder gaf Son sinn Eingieten j Heimenn/ huar vm Postulenn so talar.

Enn nu hefur hann allra sijdast (a pessum sijdöstum Dögum) Talad til vor j Synenum. Pad er/ Fyrer sinn Son eingieten/ huör ad tok Manndom vppa sig/ gieck vm kring j Gydinga Lande og Galilea / prediikade Euangelium vt af Guds Himneska Födurs Millde og Myskun vid Mannkyned. Lærdomur.

Epter Euangelij Openberan / er ecke ad vænta neins annars Himnesks Lærdoms. Moysen liet Gud boda og kienna Lögmaaled/ Enn Christur hann kiende Euangelium/ Þar fyrer er Machomet/ huör ed pridia slags Kienning hefur jnn fært j Heimenn/ eingenn riettur Lærefader/ helldur Andskotans Eingell. Pessum er og eirnenn sa Romuerske Antechristur ecke olijkur / huör ed spillt og saurgad hefur huörn tueggia Lærdom bæde Lögmaalsins og Euangelij/ og Kristnena hefur vpp fyllt med Lygar og Manna setninga. Pessum eru og

lyker

nyker aller adrer Villu menn Gamler og nyer/ sem koma vpp med annan Lærdom/enn þann sem samhliodande er vid þan̄ Himneska Lærdom. Og huad hellst sem hönum er ecke samhliodanda/ þa Kienning skulum vier j önguan̄ mata medtaka:

Þui næst tekur Postulin̄ til/ecke alleinasta ad vtmæla Christum sannan̄ Gud og Mann/ Helldur og einnen̄ hans Dyrd og Tignar Velldde/og ypheþur hn̄ yþer alla Eingla/seigande. Huórn han̄ sette Erfingia allra Hluta. Þad er/ Gud Fader hann heþur gieþed Jesu Christo Ryke a Himne og a Jórdu / ad aller Hluter sieu vnder hans Vallde.

Lærdomur.

Med þui/þa/ ad vier hóþum þann allra ryrkasta/og volldugasta Brodur Jesum Christum/Herra Himens og Jardar/ þar þyrer eig um vier j öllum Motgange ad setia a hann vort Trunadar Traust

Fyrer huórn han̄ hefur Heimenn skapad/ Og alla Hlute a Himne og Jórdu. Eins talar Johan̄es 1. Cap: Aller Hluter eru þyrer han̄ giörder. Huór (eilyþur Guds Sonur)med þui hn̄ er Liome hans Dyrd ar/og Mynd hans Veru/ berande alla Hlute med Orde sijns Kraptar. Samt heþur hann sied aumur a Man̄legu Kyne/ og heþur hreinsad þad aþ Syndonum(sm̄ seirna seiger) Guds Son hann er Liome Födursins

Dyrdar

Dyrdar/ Þuiad hañ er Lios af Liose/sañne Gud af sennum Gude. Hann er og Födursins Mynd og Liome/eirnnar veru og vnderstödu med Födurnum / Hann seigest ad bera alla Hlute med Orde syns Kraptar/ Þad er/ med synu Almattugu Orde / þuiad hañ er ecke ad eins Skapare allra Hluta/helldur þa stiornar hann og styrer þeim/og verndar þa og vardveiter epter synum Vilia.

Þesse Herra Jesus Himens og Jardar/ hann sa auniur a Mañlegu kyne. Giörande Hreinsan vorra Synda: Ei þyrer Blod Nauta/ Sauda / Hafra/ Helldur þyrer sialfs sins Blod sem er þad Blecklausa Lambed Guds. Lærdomur.

Þar þyrer meignm vier vita/ ad vier erum fullkomlega og ofunarlaust og med nogelegu Verde endurleyster. Og med þui ad hañ heþur kostad synu Lyþe vt til þess vorra veg na/ þa er til lytyrelige / ad vier þar j stad enn eiskum hann/og þionum hönum. Alla vora Lyþdaga/ so sem hañ oss bydur og skipar.

Og sem ad Jesus Christur hafde þetta fullkomnad og vtriett/hier a Jördu. Sette hann sig til hægre Handar Tignenne j Hædunum / so myklu ædre ordeñ Einglunum/so sem hann hefur framar þm erft eitt veglegra Nafn. Þuiad Christur hann er og hann allast Guds Sonur / Ecke af Natureñe so sem j Sonar stad tekeñ/Heldur er

Þar er hann eingietenn Guds Sonur. Hann kallast og Gud/enn ecke vegna sijns Embættis/helldur af þui ad hann er einrar Vnderstödu med Födurnum / so sem nu epter fylger. Og Postulenn hann setur hier þær Greiner til samans/sem hlioda vppa Guds Son Christum/ j mots vid þær sem hlioda vppa Einglana / So ad þar af meige sia/ huad ofeigan.egt.n Munn meir/þad Christur hann er ædre bæde Einglonum og öllum ödrum Skepnum.

Þuiad til hu(e)rs af Einglunum hefur hann nöckurn tijma so sagt / þu ert minn Sonur/ j Dag ol eg þig? Med þessum Ordum/hu(e)ur Faderenn talad vid sinn eingieten Son sem þar stendur 2. Psalm. Og enn aptur/ Psalm. 89: 2. Samuelis 7. Talar Gud Fader vm sinn eingieten Son/med þessum Ordum. Eg mun hans Fader vera/ Og hann mun vera minn Sonur. Þad er/ Eg em Fader Messie og hann er minn Sonur/ Ecke med þessum hætte/ so sem adrer Menn kallast Guds Syner/ helldur med sierlegum hætte/ Af þui hann er minn eingietenn Sonur/af minne Substantia/og veru fæddur.

Og þa hann aptur jnn leider hinn Frumgietna j Heims Kringluna. Þad er/ Þegar Himneskur Faderenn (sem þar stendur/ Psalm. 97.) Jnn leider Son sinn Frumgietenn/fram fyrer allar Skiepnur/ vpp risenn

fra

fra Daudañ/og Sigurvinñara/Daudans/Diöfl
uls og Helujtis/ og setur hann fram fyrer
Heimeñ / fyrer Gudspiallsins Þionustu giörd
Tru rykianda/ Þa seiger hañ / Og hann
skulu aller Guds Einglar til bidia.
Hier er greinar munur/ a mille Christs og all
ra annarra Eingla. Og huörsu ad Rytningz
enn talar med minna mote vm Einglana eñ
vm Christum/þa epter fylger. Eñ til Eing
lanna seiger hann/ Sijna Eingla giörer
hann Anda/ og sijna Þienara Ellds loga.
Þad er/ Gud hann hefur Einglana skapad/
ad þeir sie megtugaster og fliotaster Andar
skapader til ad vtrietta Guds Villd og Vilia
og þiona þeim Riettrundu og varduetta þa
Og nær ed Gud hañ so vill / þa birtast þeir j
Mañlegre Mynd/ Enn optast med skijnanda
Andlite. Þar fyrer eru þeir ecke jafner vid
Guds Son, Enn til Guds Sonar. Talar
Dauid myklu ödru vijs þar hann seiger/
Gud/ Þitt Hasæte er ætijd og ad eilijfu.
Þitt Rijke og Valld varer vm alla Eilyfd.
Stiornar Vöndur þijns Rijkes/er Riett
lætes Vöndur: Þad er/þu styrer og stiorn
ar þijnnm Vndergiefnum/mz riettre stiornan

Lærdomur.

Rijkes sproten Herrans Christi Rykis/er
Euangelium/huört ed vpp hofst til Jerusal
em/ og sijdañ vtbreiddest vm allann Heimeñ/
Psalm. 110. Enn su Riettuyse/eda þad Riett
dæme/

dæme/sem Herran Jesus fremur j sijnu Rijke/ er þetta/ Ad aller þeir sem Jdran giöra/og a Jesum Christum trua/ þeir munu sannlega vardueitast til Eilijfs Lijfs/ Enn aller þeir sem ecke trua Euangelio/þeir skulu fyrer farast. Þetta er ein riett Rijkesspijra/huörke bog eñ nie brialud.

Þu elskader Riettlæted / og hatader Ranglæted. Pad er so ad skilia/ Christur hann hatar allt Ranglæte/enn ecke hatar hañ þa Syndugu/huörier ed jdrast vilia/og afla ta/ Þuiad hann er komeñ i Heimeñ/til ad giöra þa Syndugu Sáluholpna/ 1. Timot. 1. Þar fyrer(O þu)Gud(Jésu Christe) hefur Þinn Gud/ Þiñ Himneskur Fader/smurt þig/ til Eilijfs Konungs/ecke med Natturlegu Oleo eda Balsam/helldur mz Himneskri. Vidsmiöre Fagnadarens. Pad er/ Med dasamlegum Heilags Anda Gafum/huör ad j Mannaña Hiörtum og Hugskotum vppkueiker opalluallitan Fögnud og Glede. Og hann hefur smurt þig. Fram̃ yfer þijna Hlutakara. Pad er/ Meir og framar enn alla Menn adra. Þuiad enn þo Riettruudū veitest nöckrar Gafur Heilags Anda/þa er sa einge eñ/yfer huörn allar Heilags Anda Gafur / eru so ÿfergnæfanlega vt helltar/so sem yfer Christum/so sem Johañes og einnen talar vm Christum / ad hm̃ sie Heilagur Ande/ vmællt giefeñ/ Johañ: 3. Cap. Huad ecke er furdande/

D

ande/ Fulad j Christo byr og bygger vpppyllï ing Guddomsins lykamlega / 2 ct.

Og (Enn j ódrum stad / psalm: 102. talar Kitningen so til Gudz Sonar) Pu Drottenn (Sonur Guds) hefur j vpphafe Jördena grundvallad / * Himnarner eru þijn Handa verk: Þeir munu forganga enn Pu munt blijfa / Og aller munu þeir (Himnarner) elldast / so sem annad Fat (Þar fyrer hliota þeir ad endurnyast aptur) Og so sem klædnade / vmbreyter þu þeim / og þeir munu Vmbreytast. Enn þu (Sonur Guds) ert sialfur hinn same / og þijn Aar munu ecke þrotna. Hier skilur postulenn Christum enn fra öllum ödrum Skiepnum / og kallar hann Skapara Himins og Jardar / huör ad huörke hefur Vpphaf / nie nöckurn enda. Enn af Vmbreytingu Himens og Jardar / þa les j ödrum S. peturs pistle 3.

Gudspialled Lucæ. II. Cap.

Pann tijma. Og þad bar til a þeim Dögum / ad þad Bod gieck vt fra Keisaranum Augusto / þad Heimurenn allur skyllde Skattskrifast. Og þsse Skattskrifning hofst fyrst vpp hia Cyrino / sem þa var Lands stiornare j Syria. Og þeir foru aller til ad lata skattskrifa sig / huör til sinnar Borgar.

Pa for

Þa for og Joseph af Galilea/vr Borg enne Nazareth/vpp j Judeam til Dauids Borgar Bethlehem/ af þui ad hn̄ var af Hwse og Kyne Dauids/ so ad hann liete skattskrifa sig þar med Mariu sinne festar Konu oliettre. Enn þad skiede so/ þa ed þau voru þar/ad þeir Dagar fullnudust ed hun skyllde fæda. Og hun fædde sinn frumgietna Son/ vafde hann j Reifum/og lagde hann nid ur j Jötuna/þuiad hun fieck eckert annad Rwm j Giesta Herbergenu/ Og Fiar hirdarar voru þar j sama Bygdarlage vm Grandana vid Fiarhwsen sin̄ geym du og vöktu yfer Hiörd sinne vm Nott ena. Og sia þu/ ad Eingell Drottens stod hia þeim/ og Guds Birte liomade j kring vm þa/og þeir vrdu miög otta slegner. Og Eingellen sagde til þeirra. Hirde þier ecke ad hrædast. Siaed/Eg boda ydur mik̄en Fögnud/ þan̄ ed skier ollu Folke/ þuiad j Dag er ydur Lausn aren̄ fæddur/ sa ad er Christur Drotten̄ j Borgen̄e Dau:ds. Og hafed þad til Merkis. Ad þier munud finna Barned j Reifum vafid/og lagt vera j Jötuna Og jafnsnart þa var þar hia Eing-

 lenum

enn mi?ell fiölldc Himneskra Herſueit-
ra/ ſem lofudu Gud og ſögdu/ Dyrd ſie
Gude j vpp hædum/ og Fridur a Jörd
unne/ og Mönnum Godvilie.

Jnnehalld og Summa Euangelij.

PEtta Euangelium hlyder vppa þa Höfud-
grein vorrar Truarjatningar/ þar vier ſeig
ium(Eg true a Jeſum Chriſtum eingieten̄ Son
Födurſins/ fæddan̄ af Mariu Meyiu.

1 Þeſſe Fæding ſkiede þa lidet var fra Hel-
mſins Vpphafe 3 9 6 3. Aar/ Þa Gydingar
höfdu ecke eigenligan̄ Kong/ helldur voru vnd
er Vallde an̄arlegra heidnu Höfdingia/ epter
þui ſem Jacob Forfader hafde fyrer ſpaad/
ſeigande/ Kýkes Sprotan̄ ſkal ecke burt tekenn
fra Juda/ þar til ad kiemur Meſſias.

2 Han̄ fæddeſt j Bethlehem Borg / epter
Spadome Michea Spamans/ Og þu Beth-
lehem a Gydinga Lande / ert önguaneigenn
hin minſta/ a medal Höfdingia (edur Höfud
Borga) Juda/ Þuiad af þier mu̅ koma ſa Her-
togen ſem ſtiorna ſkal yfer mitt Folk Jſrael.

Auexter og Gagnſemder ſem Jeſus

færer oſſ med ſinne Fædingu og
Hingad komu.

3. Fyrſt frelſar hann oſſ og leyſer fra Lög-
malſins Böluan/ j þui hann gefur ſig ſialfan̄
vnder Lögmaled. Gal: 4. Enn þa Tymen̄
var fullkomnadur / ſende Gud ſinn Son fædd

an̄ af

ak ap Ruinu/ Lögmalenu vnderaiebes/ vpp a
þad hann leysse þa sem vnder Lögmalenu vo
ru. Aller erum vier vnder Lögmalsins Böl-
uan/so sem þar stendur j fimtu Bok Mosis/
27. Cap. Bölvadur sie sa sem ecke helldur all
Ord þessa Lögmals/ z et. Nu hefur Gud
giefed sinn Son/og hann hefur giefed sig vnd
er Lögmaled vorra vegna/so ad þad vel naist
fyrer Gude/ so sem ad hefdum vier halldeð
Lögmaleð/ og ecke syndgad a mote þui/ ef ad
vier truum a Christum/enn þo ad vier marg-
falldlega höfum þad broted.

4. Christur hann er fæddur af hreinre og
skiærre Jomfru / og þar fyrer er hann boren
an allra Synda. Til þess / ad hreinsa vorn
Syndum spillta gietnad og Fæding. Og þo
ad so sie/ ad a oss/ fra Hvirfle og til Ilia/sie
ecke Heilbrigde/so sem seiger Esaias. 1. C.
Pa samt vill sa Himneske Faderen/hallda oss
og reikna so hreina ag saklausa/so sem þetta
Barnkorned Jesus er / sem oss er nu fæddur
og giefenn.

5. Christur hier ordenn Jomfru Mariu
Sonur/og þar med Mannsins Sonur/ vpp a
þad ad vier fyrer hann yrdum Guds Syner
og Börn. Johannes 1. Cap: Hann gaf þeim
Magt ad verda Guds Börnum/ öllum þeim
sem trua a hans Nafn.

5 Hann fæddest j þennan Heim/til þess ad
vier kiennust vr Heime þessum j Himnarijke.
D iiij. Hann

7 Hann fæddest Fatækur/ ſo hañ giöre oſſ eilijflega rijka.
8 Hönū giefſt eckert Rwm j Geſta herberg enu/ſo ad vier feingium Rwm j Himerijke.
9 Hann fæddest vm Nott j Myrkre/ til þeſſ ad vier ſem erum j Myrkrum og blind⸗ leika Guds Vidurkieñingar/Ja/og i yſtū Myr krum Helvijtis/attū ad vera ad eilijfu/ yrdum fyrer hann vpplyſter til ſañrär Vidurkieñing⸗ ar / og til eilijfs Lioſs og Fagnadar j Himerijke.
10 Hann fæddeſt j annarlegum Stad / og ſo ſem j Vtlegd/vppa þad hann færde oſſ ap⸗ tur til þſſ Himneſka Födurlāds og Paradiſar fra huörre vier vorum vtrekner vegna Syn⸗ da Adams og Evu.
11 Fyrer Fædingena Chriſti/er nu horfeñ allur Otte og öll Hræſla ſem vier höfdum af Gude/ſo nu þurfum vier ecke ad hrædaſt Gud og flyia fyrer hönum/ſem Adam giörde j Pa⸗ radijs / helldur meigum vier nu ganga fyrer hañ/ſo ſem þa god Börn ganga fyrer ſiñ Föd ur / þui ſeiger Eingellenn ſo/ecke ad eins til Hirdaranna/helldur til vor allra/ottiſt ecke/ vered ohrædder.
12 Nu kiemur ſa ſtore Fögnudur/vm huö⸗ rn Eingilleñ talar/ Sia/ eg boda ydur myken Fögnud/ þuiad j Dag er ydur Frelſareñ fædd ur/ ſa ed allä frelſar fra Syndiñe/ Daudan⸗ um/ Diöflenum og Helvijte / þa ſem a hann trua og treyſta.

Nu

13 Nu verdur þeim Himneska Hóðurnum sungen Lof Dyrd og Prijs/ ecke alleinasta af Mónnonum helldur og eirnen af Einglum Guds a Himnum/þyrer þad ad hann hefr so elskad Heimen/ad hann gaf sin eingieten Son og liet hann Mann verda.
14 Nu er Fridur orden a Jördu/ Nu veit Manneskian ad hun er vid Gud forlijkt/og hef ur þeinged hans Nad og Vinskap/þyrer þetta Barned Jesum.
15 Nu hafa Men sijn a mille godan Vilia Þad er/gott Gied/j huörskyns Neyd og Mot gange/og hafa sijna Glede og Huggun j þessum Guds Syne/sem þeim er fæddr og giefen

v

Fædest af Mey Moder Maria/Barned klara / Jesus Lyde ad leysa/ lagdur j Stall ad Bragde. Herra sin Hugsnaud kienna/ haga Dyr oska fagran/ Naut og Asne nio ta / nærvistar hier Christi.

Bænen.

Drottenn Gud Himneskur Fader/Vier þöckum þier fyrer þijna myklu Nad og Miskun/ ad þu hefur lated þinn einka Son taka a sig vort Holld og Blod/ og hefur fyrer hann myskunsamlega hialpad oss fra Syndenne og fra þeim eilijfa Dauda. Vier bidium þig Himneske

Fader/Upplys vor Hiörtu med þijnum Helga Anda/ ad vær mættum alla Tijma vera þier packlater/fyrer soddann Nad og Myskun/ og hier vid ad hugga oss j allra Handa Neyd/Motgange og Freistingum/og verda so fyrer þin Son Jesum Christum vorn Drottenn eilijfs sega Sæluholpner/ Amen.

Uppa S. Stephans Dag

Pistillen j Gørninga Bok Postulanna VI. og VII. Cap.

A Þeim Dögum. Og Stephanus fullur af Nad og Styrkleika/tok ad giöra Stormerke og Tækn mijkel/a medal Folksins. Þa stodu upp nöckrer af þeirre Samkundu/sem kallast Libertinorum/Cyrenorum/og Alexandrinorum/ɀ þeirra sem voru j Cilicia/ɀ Asia/þreytande Spurningar vid Stephanum/ɀ þeir gatu ecke motstaded þeirre Speke/nie þeim Anda/af huörium hañ talade. Þa sendu þeir ut Meñ sem seigia skylldu sig heyrt hafa hann mæla hædungar Ord j mote Gude og Moysen/og æstu so upp Lydeñ og Aulldungana/ɀ

ana / og hina Skriptlærdu / hlupu og
gripu ham / burt leiddu fyrer Raded / og
settu til Linguotta sem seigia skylldu
Þesse Madur lætr eige af ad tala Hæd-
yrde / j giegn þessum helga Stad / ꝛ Lög
malinu. Þuiad vier heyrdū hañ seigia.
Þad Jesus af Nazareth / munde þeñā
Stad nidur briota / ꝛ vm hverfa þeim
Setningum sem Moyses hafde oss gief
ed / Og aller þeir sem j Rædenu sætu
horfdu a hañ / og sau ad hans Asiana
var so sem önnur Eingels Asiona /. Eñ
þa þeir heyrdu þetta / skærust þeir j sijn
um Hiörtum / og gnijstu Tönnum yfer
hönum. Enn med þui ad hañ var full
ur af Helgum Anda / hof hann vpp sijn
Augu til Himens / og sa Guds Dyrd /
og Jesum standa til hægre Handar Gu-
de / og sagde. Siaed / ad jeg sie Himn-
ana opna / og Mansins Son standa til
Guds hægre Handar. Enn þeir kölludu
vpp hærre Röddu / ꝛ saman byrgdu sijn
Eyru / og giördu hönum aræs med einū
Samdrætte / hneptu hañ vt af Borgeñe
og grytttu hañ / Enn Vottarner lögdu
sijn Klæde til Fota þess Vngmeñis sīn
Saul hiet / og lömdu Stephanum med

D v. Stiote

Griote: Enn hann kallade og sagde/ Herra Jesu medtak þu minn Anda. Og hann kraup nidur ✝ kallade hærre Röddu / Drotteñ legg eige þeim til þessa Synd. Og sem hann hafde þad sagt/ sofnade hann.

Euangelium Matth. XXII. Cap.

Þann tijma. Jesus sagde til Gydinga Folksins/og Höfdingia Kieñemannaña. Siaed/Eg sende til ydar Spameñ/Spekinga/og Skriftlærda/✝ nockra af þm munu þier aflijfa og krossfesta/ og suma munu þier hwdstrykia j Samkundu hwsum ydar/ og af añare Borg j adra/ munu þier þa offsækia / so ad yfer ydur kome allt Riettlat Blod / sem a Jördena vt hellt er / j fra Blode Abels Riettlata/allt til Blods Zacharie Son ar Barachia/ huörn þier drapud a mille Musteris og Alltaresins. Sannlega seige eg ydur / ad allt þetta mun koma yfer þessa Kynslod. Jerusalem / Jerusalem / þu sem aflijfar Spameñina / ✝ gryter þa er til þijn eru sender/ huörsu opt hefe eg viliad saman safna Sonum þijnū

um þijnum/lijka sem ad Hæna safnar
Ungum sijnum vnder. Vænge sier/og þi
er hafed ecke viliad. Siaed / ydart Hws
skal ydur j eyde læted verda. Þui ad eg
seige ydr/ad þier munut eige sia mig vpp
fra þessu / þangad til þier seiged/
Blessadur sie sa sem kiemur j Nafne
Drottens.

Suma og Innehalld Gudspiallsins.

1 Huöria Þöck ad Heimur þesse gialldte
Gude/fyrer þad/ ad hans Sonur er Madur
orden/og hingad j Heim komen/öllum Mönn-
um til Sæluhialpar og eins Frelsara/þar ad
auk vtsender hann og giefur trua Predikara/
og Lærifedur/þeir ed kunngiöra og boda/ þa
alla Velgiörninga / sem Christus hann hefur
med sinne Fædingu og hingad komu vtuegad/
so Menn mætte trua og verda eilijflega Salu
holpner. Huilijka Þöck (seige eg) ad Heimur-
enn gialldte Gude nu hier fyrer / þad kienner
þetta Euangelium/ sem er þesse/ ad Menn
ecke alleinasta vilia/ecke hlyda þessum godum
Kiennefedrum og predikörum/helldr fa Lyf-
lata þeir suma af þeim/ suma strykia þeir/
suma bannfæra þeir / edur med ödrum hætte/
ofsækia.
2 Þui næst seigest hier/ huörn Awinning/
og huilijkt Verdkaup Gydingar fa munu fyr-
er soddan Oþackläte/Grimd og Ofsokner/sem
er þetta

er þetta/ Ad yþer þa mun koma allt þad riettlatt Blod/ sem vt hefur hellt vered a Jördena/ fra Blode Abels/og allt til Blods Zachariæ/ 2 et. Þar med hotar Christur þeim ad þeirra Hws skule j eyde verda/ Med huörium Ordum hann seiger þeim þad fyrer / ad þeir skule afmader verda / og Jerusalem nidur broten/og öll þeirra Rijkis stiorn/ og Þionustugiörd / skule j eyde bliJa/ allt til Heimsins enda.

3 Nu med þui þetta er yþer Gydinga komed/þa er þad skrifad oss til Lærdoms og vndervijsunar/ 1. Cor: 10. Ad vier þöckū Gude/ fyrer þessa hans ovmrædelega Velgiörd / ad hann giefur oss sitt Heilaga Ord / og trunad og dyggua Ordsins Læreféedur: So ad oss hende ecke slijkt Straff a Sælu og Lijfe / sem yþer Gydinga kom: Þuiad hafe Gud ecke hlijft Gydingum/huörium ed til heyrde Arfleifd in/Vegsemden/Sattmalen/ Lögmaled/ Guds Þionustu giörden og Fyrerheited/ huörra Fedur eru og þeir sem Christur er af komen epter Holldenu/ Rom. 9. Þa mun hann ecke hlijfa oss Heidingium/ef vier fyrerlijtum hns Blessada Ord.

4 Þar amote er þetta Euangelium miög huggunarsamlegt þeim sem elska Guds Ord/ og þar epter vilia lifa/vegna þeirrar Eptersokingar sem hier stendur/af Hænune/og hennar Vngum / Med huörre Lijkingu Herrann Christur vtmalar/ad hañ vill vera Hlijfd og Vernd

Vernd allra þeirra sem á hann trua / j móte Syndiñe / Daudanum / Diöflenum og öllum Ovinum.

Ÿ

Fyrer saġde hier Hrygder / af Hardwd sialfra Juda/ Jesus og so glos ar/ Angur/ þad hans munu fanga. Vin er og sende Sueinar/ sellder j Naud og Dauda / Hinum er helga Pijna / hverr hañ Eymd so liötre.

Samlijking miög miuka/ mattu læ ra hier Kiære/ Eins sem hreinlynd Hæ na/ hun tijner þratt sijna/ Vngana vnd er Vænge/ og biargar fra Varge/ veit eg ad Gud so giærer / godur Kristi enna Pioda.

Bæneñ.

HErra Gud Himneskur Fader/ Þu siñ liest þann Heilaga Stephanum verda grytttann j Hel/ vegna hans Truar / og þijns Heilaga Ords/ oss giefande þar med þennañ Lærdom/ ad þitt Rijke er ecke af þessum Heime/ og þad/ ad þu vilier hrædelega straffa / alla þa sem þitt Ord fyrerlijta edur ofsækia/ Vier bidium þig / Gief oss þijna Nad/ ad vier med vorum Syndum ecke forþien ū slijkt

um slijkt Straff sem kom yfer þa o-
þacklatu Gydinga/helldur ad vier mæt-
tum elska og j öllum Heidre ad hafa
þitt Ord og Ordsins Lærefedur/og ad
vier j öllum Motgange og Freistingum
mættum hugga oss vid þyna Hlijfd og
Verndan/ꝛ verda so um siþer eilijflega
Sæluholpner/Amen.

S. Johañis Postula Dag

Pistillen̄ Jesu Syrach. XV.

HVör hann ottast Gud/sa mun giö-
ra goda Hlute/og huör sem epter-
fylger Riettlætenu/sa mun finna
Spekena/Þuiad hū mun mæta hönum
so sem vegleg Modur. Og hun mun
medtaka hann / so sem ein Kuiña fra
Meydome sijnum. Og hun mun fæda
hann med Lijfs Braude/og Skilninge/
og dryckia hañ med Vatne Hialpræde-
sins Speke. Þa mun hann verda styrk-
ur/ꝛ stada stödugt/ꝛ hun mun lata hū
ecke beygiast. Hun mun og upp liuka
Muñe hans/ j midre Samkundu/ og
uppfylla hann med Andligre Speke og
Vnderstödu/og færa hañ j Klæde Dyr-
dareñar/og audga yfer hönum Fögnud
og Glede

og Glede. Og lata hann eignast af Arfrökn/þad eilijfa Lijf.

Gudspialled Johañ. XXI. Cap.

Þann tijma. Sagde Jesus til Peturs/ Fylg þu mier epter/ Petur sitere sier vid/og leit þañ Lærisuein epter fylgianda/ sem ad Jesus elskade/ sa er og vm Kuölldmaaltijdena hafde a hans Brioste leiged og sagt/Herra/ Huörer sa þig forræd ur? Þa ed Petur leit nu þennañ/ seiger hann til Jesu: Herra/ huad skal þesse? Jesus seiger til hans/ Ef eg vil hann blijfe til þess ad eg kiem/ huad kiemur þad vid þig? Fylg þu mier epter. Þa gieck su Ordræda a medal Brædrañа/ hann deyr eige. Og Jesus sagde eige til hans/hann deyr eige/helldur/Ef eg vil hann blijfe til þess eg kiem/huad kiemur þad vid þig? Þesse er sa Lærisueirn/ er vm þetta ber Vitne/ og þetta skrifade/ Og vier vitum ad hans Vitnisburdur er sannur.

Suña z Iñehalld Gudspiallsins.

Huad þad er/sem vier kuñum vorum Lausnara Jesu Christo til Þocknunar ad giöra/ fyrer hans Velgiörninga/sem er hans Hollдgan/

gán/ Hingadburdur/ Daude og Pijna/og alll
er adrer hans Velgiörningar/þad kienner oss
þetta Gudspiall/ sem er/ Ad vier eigum ad
elska hañ/ og af þeirre Elsku ad syna þau
Gódverkeñ sem hönum eru þægeleg / Sem er
ad fæda Christi Saude/ Þad er / ad þiona
Samkristnum sier/ huör og einn j synu Kalle
og Embætte. Þuiad huör hann vill j Liose
lata syna Elsku til Christum / og huad hann
er hönum med riettu skylldugur/sa skal j fyrst
stu fæda Christi Saude / og þiona sier Sam
kristnum/j synu Kalle og Embætte/Og þetta
er þad sem sierhuör er skylldugur/önguum vnd
dan teknum/Prestar/ Lærefedur/ Valldsmeñ/
Hwjbuendur/Handuerks meñ/Þionustu folk/
aller eru þeir skylldugir/ ad fæda Christi Lö
mb/ Þad er / ad þiona ödrum med Tru og
Dygd/epter sinne Kallan huor j sinne Stiett.
2 Þad annad sem vier erum skylldugir/
Þad er þetta / Ad fylgia Christo epter / og
bera þolinmodlega Kross og Motgang /
Matth. 10. Huör hann tekur ecke siñ Kross
og fylger mier epter/sa er myn ecke verdugur.
3. J þui Kalle og Embætte/sem Gud hefur
huörn og einn til kallad/þa skal hann blyfa/
og Christo epterfylgia/ og huxa ecke par vm
adra Menn/edur þeirra Stiett og Embætte/
huad þeir giöra/ edur giöra ecke/ Þuiad huör
og einn skal vakta syna Kallan/ og kostgiæfa
ad hann verde trwr funden/þar jnne/og lyde
þad sem ad höndum kiemur /Og huör hann
þetta

þetta giörer / ſa þär nóg ad vakta / þo hann̄ kalle ecke ödrum j Embætte/ þad hónum ecke vid kiemur.

4. Ad ſijduſtu verdur hier gieted Johannis Gudſpiallamañs/eptlauſt þyrer þa Grein/ Ad Meñ ſkule vandlega hugleida/ huad Johañes heþur ſkritad vm Herrann Chriſtum/ hans perſonu/ Embætte og Velgiörninga oſſ til Handa.

Ð.

Petur lyſte ſier leita/ liettare Nadar Stiettar/ frietter hann ad huad ætte/ Jon Poſtule ad þiona/ Jeſus vr nam leyſa/ ecke lattu þig blecktia/ fylg þu mier fyrſt enn Ricre/ ꝛ fodra þu Lómb mijn godu.

Bænen̄.

Almattugur Gud / þu villt ad aller Menn ſkule þig elſka/ og þier þiona/ j riettre Tru huör j ſiñe Stiett/ Veit þu oſſ Nad þar til/ad vier ſieum þier alla Tijma þacklæter/ fyrer þijna Hingad komu og alla adra þijna haleita Velgiörninga/ Og ad vier riettelega kynnum ad elſka þig / og bera vorn Kroſſ og epter fylgia þier/og ad huör og eiñ med allre Tru og Dygd vakte ſitt Em-

Bætte/ad vier mættum so lifa med Gle de og godre Samuiſku/ til þess þu oss hiedann kallar/af þessum eymdar Dal inn j þad eilijfa Lijf/Amen.

Fyrsta Sunudag j Jolum
Pistilleñ Galatas IIII. Cap.

Goder Brædur. Enn eg seige/so leinge sem Erfingeñ er Barn/ þa er a millum hans ⁊ Þionsins eingeñ Greinar munur/þo ad hann sie Herra alls Gossins/ helldur er hañ vnder Foruerðrum/og Fiarhallds mõñum allt til asets Tijma af Födurnum/ Lijka vier eirneñ/þa vier vorum Börn vorum vier þrælkader vnder þessa Heims setningum/ Enn þa vppfylling tijmans var komeñ/vt sende Gud siñ Son/fæddañ af Kuiñu / og Lögmalenu vnder vorpeñ/vppa þad/ad hañ frelsade þa sem vnder Lögmalenu voru/so ad vier medtækium Sonarleifdena. Eñ med þui þier erud Börneñ/hefur Gud sendt Anda sijns Sonar/j ydar Hiörtu/ kallande Abba kiære Fader/ So er hier eing eñ Þræll meir/ helldur Börn ein. Enn eru þad

eru þad Börn/þa eru þad eirneñ Arf-
ar Guds fyrer Christum.

Vtskyring Textans.

S. Pall/ hann hefur kient j fyrer farande
Capitula huör Nytseme hafe vered ad
Lögmælenu/og huar til þad hafe stodad/ad-
ur enn Euangelium vard predikad. Sem er/
Ad Menn skylldu vnder Lögmælenu halldast
og vardueitast/vm stundar saker/ so sem vnd-
er ödrum Tyftunar Meistara/og-ognar Man
ne/ og so sem j ödru Fangelse / edur Myrkua
stofu/ Þetta sama vtskyrer hann enn nu liost
legara/med einne Epterlijkingu:

Eñ eg seige (seiger S. Pall) ad so
leinge sem Erfingeñ er Barn (eda a O-
maga Alldre) Þa er a mille hans + Þion
sins (eda Þrælsins) eingeñ Greinar mun-
ur/þo ad hañ sie Herra alls Gossins.
(Epter sinn Födur afgeingeñ) Þad er/ Hann
ma ecke lifa epter sijnum eigen Vilia / og ecke
ma hann rada Gotzenu / Helldur enn Þræll-
enn / sa sem enn er vnder sijns Hwsbonda
Valldi.

Lærdomur:

Þad hæfer ætijd/ad Omagarner sieu Vm-
bods Mönum og Fiarhallds Möñu/vnderg[?]ef
ner og hlyduger. Helldur er hañ vnder Fi
arhallds Mönum + Vmbods mönum.
Þeir ed hann aga og tyfta/ og hönum eiga ad
stiorna og styra/ og hans Gotz og Arf hön-
um til

kum til goda ad vardueita. Og þesse Prælꝺ
domur hins unga Mans/ hann varer. Allt
til asetts Tijma af Fódurnum. Þar
til Omaga Alldurenn er wte/ og hann verdur
frij/ og ma rada sier og sijnum Eignum. So
og eirnen vier / þa ed vier vorum. (alꝺ
ka so sem aunnur) Bórn. Þad er so ad skilia
Alijka so sem Madurenn heþur Barndom og
æsku/og sijdan fullan Alldur/ og þa Elle/ so
heþur og Heimurin sijna Alldra. Og so sem
Bórnen eru hallden vnder Aga og Typtā/so
Vorū vier vnder þessa Heims setningū.
Þad er./ Vnder Lógmaleuu/eirnen vnder fim
Kirkiu Lógum/og Ceremoniis/so ad vier mat
tum i ónguan mata/lata og liþa epter vorum
eigenn Vilia/ Helldur vrdum vier þuingader
vnder Moysis Lagasetninga/ vrdum ad hall
da sierlegar Hatijder/ og marguijsligar Stickꝺ
aner/mattum ecke neyta allrar Fædu. Og mar
gt anad þleira/ þar þyrer vórum vier ecke frij
nie frialser / so sem nu erum vier/ Helldur
þrælkader/ Og halldner vnder Lógmalsins
Oke/so ad vier vorum helldur lijkare Prælꝺ
um/helldur en ekta Bórnum/edur Frelsingiū.

Enn þegar kom vpfylling tijmans.
Þad er / Pegar komen var sa tijme / sem Gud
Himneskur Fader hann haþde asett/a huórīū
hn villde enda giōra a vorum Prældome/þa
Vtsende Gud sinn Son/ Eingieten/ samꝺ
jaþnan sier ad Almætte og Eilijfd/og liet hn
verda

verda/ Fæddan af Kuinnu. Enn þo oᷣ fleckadre Mey og Moder/ og liet hann Mañ dom taka/ og verda/ Lógmalenu vnder oc þeñ. Þad er/ Þennañ Frelsarann sende Fad eren oss/Son sinn. Og þo ad hañ/so sem skap. are vor/sie ecke Lógmæle vnder vorpen/ Þuí huór vill setia Skaparanum Lógmal? Þa sagde Gud hann enn þo vnder Lógmaled/. Vppa þad ad hann frelsade þa siñ vnd er Lógmælenu voru. Þad er/ þa sem vid Lógmaled voru blybundner/og þad gatu ecke vppfyllt/nie hallded/og þar þyrer voru vnd er Lógmalsins Bólu an. So ad vier feing ium Sonar Leifdena. Þad er/ So ad Gud Fader Himneskur/ þyrer Christi saker/aptake Bóluan vora og Fyrerdæmning/ Enn giórde oss sijn Arþleidd Bórn. Þuiad Christur hañ er Sonur Gudz aþ Nattnru gietcñ/ Eñ vier erum Oska Bórn edur Arþleidingar / Aþ Nadenne til.

Enn med þui þier erud (Vt aþ Nadeñe) Bórn. Þad er/ So myked talad / Eg skal bivijsa med Sañindum/ad þier erud nu ecke lein gur vnder Lógmalsins Þrældome/ Alijka so sem Þrælar/ Hellduer eru þier fryj og þrialser þra Lógmalsins Oke/og þess Bóluañ / og er ud ordner Syner Gudz. Þuiad/ Gud hann heft sendt Anda sijns Sónar. Þad er/ þañ Helga Anda/ J ydar Hiórtu: Berande vit ne j vorum Hiórtum/ad þier sieud Gudz Bórn

Róm. 8. Þar byrer/ Kallande Abba/ Edar Fader: Þuíad Abba a Caldaiſku er Fader. Og vill S. Páll ſo hafa meint/ Ad ſo vel Gyd-ingar/ ſem adrer Menn/ þeir ed med taka E-uangelium/ þeir fae aller Heilagann Anda-Hann ber Vitne j þeirra Hiörtum/ ad þeir ſie Guds Börn / og hann vpp huetur og vekur þa til Bæna akallſins/ j huórium Bænum þr nefna Gud þeirra Födur/ med brēnande Andvarpan/ Og ſoddan Anduarpan j Riettru-udu Mans Hiarta/ Hun er þyrer Gude ſo ſtórt Kall/ Huórt hann viſſeliga bænheyrer/ Og huor og einn/ kriſten Madur/ hann hefur þennan Heilags Anda Vitnis burd med ſier/ ef hann er Guds Barn. So er nu ecke. (Framar meir) nóckur af ydur ſem truer a Chriſtum/ Lögmalſins/ Þræll. So ſem ad ur voru þier/ Helldur / eru aller Riettruad-er/ Börn (Guds) huór Börn hann hefur frij og frials giört fra Lögmalſins Oke/ Þrældo-me og Bölvan. Enn ſie þeir nu aller Riettru-ader Guds/ Börn þa eru þeir og eirnen Arfar Guds fyrer Chriſtum. Ad öllum þeim Himneſku Audæfum ſem Chriſtur hef-ur med ſinne Hlydne og Pijnu vtuegad.

Lærdomur.

Hier er vm hnranda/ Huórſu Haleit Dyrd/ Heidur og Farſælld þad er / ad vier erum fyrer Chriſtum ordner Guds Börn/ og hans Erfing

Vetsingiar/ So ad vier mættum vppuektast til andlegs Fagnadar og Packlætis pyrer son hañ Guds Velgiörning/ og elska hann j stadin/og þiona hönum.

Gudspialled Luce. II. Cap.

I Þann tijma, Hans Fader + Mod er vndrudust þad/ huad af hönum sagdest/ Og Simeon blessade þau/og sagde til Mariu Modur hñs. Sia þu/þesse er settur til Falls + vpprisu margra j Jsrael/ Og til Merkis/ huörium j mote mun mælast. Og sialf rar þiñar Aund mun Suerd j giegnum sminga/so ad auglios verde Hugskots Hiörtu margra. Og þar var þa Añ Spakona / Dotter Phanuels af Kyne Aser/hun var og komen til sinna Aara/ og hafde lifad j siö ær med sijnum eignar Mañe fra Meydome synum. Og þesse Eckia hafde nær fiora Vetur vm attrætt/ huör ed eige gieck wr Mustere enu / þionande Gude Nott og Dag/ med Föstum og Bænahallde. Og þesse gieck samstundis þangad ad/ + prÿsade Drotteñ/og sagde af hönum til allra þeirra sem Endurlausnareñar bidu til Jerusalem. Og er þau höfdu allt fullgiört epter Lögmæle Drottens / þeru

þau aptur j Galileam til Borgar ſiñar Nazareth. Enn Sveinneñ vogs vpp / ꝛ ſtyrktest j Anda / fullur Viſdoms / og Guds Nad var med hönum.

Suma ꝛ jñehalld Gudſpiallſins.

Þesse Historia hefur ſked a fertugaſta Deige epter Fæding gena Christi / þa Barned Jeſus var hafft til Jeruſalem / og þar a hendur faled Drottne / og aptur leyſt med þeirre Fornn ſem Guds Lögmal bydur / Levit. 12. Cap. Sem var eitt Par Turtildwfur edur tuefr Dwfu vngar. Sia / Þa kiemur þar ad fram ſa gamle Simeon / fyrer avïſan þeſs hins heilaga Anda / og tekur Barned Jeſum a ſyna Armlegge / og ſtöckur vpp af Fögnude / kuedſt nu þeigeñ villia deyia / og burt fara med Fride og Glede / þuiad hañ hafe nu ſied þad Barned / hvör ad er Christus Drottinn / ſa Fyrerheitne Meſſias / predikar af hönum og ſeiger / ad hann ſie þad Drottens Hialpræde / handa öllu Folke / og eitt Lios til vpp lyſingar öllum Þiodum / og til Dyrdar ſyns Folke Iſrael. Hver ſoddañ dyrligum Vitnis burde / ſem Simeon giefur Barnenu Jeſu / þa vndra ſig Foreldrarner / Joſeph og Maria / med ſtorum Fagnade. Og hier tekur nu til þeſſa Dags Gudſpiall.

2 Þui næſt Bleſſar Simeon yfer þau / og ſeiger Modurenne Mariu fyrer / Huörſu ad þetta Barn mune verda til Falls og Vpprisu

risu margra j Jsrael/ Pad er/ Marger bæde Heidingiar og Gydingar mune hneyxla sig a hönum/og ƀalla vm hann. Þar a mote marg er a hönum sig betra/og vpprijsa.

3 Hann seiger ƀa enn ƀramar ad Þesse Sv einn mune ƀa Motkast og hañ mune verda so sem annad Mark/ ad huörium allmarger munu sijnum Motmælum skiota. Og Hiart ad Mariu/huör ed merker Kristeliga Kirkiu/ mune Suerd j giegnum smiuga/ so ad Hiart ans Þankar margra mune openberer verda. Huar aƀ vier lærum ad Rijked Christi er eitt Rijke Motmælis/Kross og Motgangs/hier j Heime.

4 Dæme Önnu Spakonu kiener/ huörn en einnre Gudhrædde Ecku skal hattad vera. Huar vm S. Pall skriƀar 1. Timot. 5. Ca. Pad er riett Eckia/sem hun er einsömul/hefur sijna Von til Guds/blijƀur vid Bæna akall ed Nott og Dag/ Enn hun sem i Munad semdum lifer hun er lifande daud. Og so sem Anna/ gieck alldrei vr Kirkiu/ og Þionade Gude Dag og Nott med Föstum og Bænna halldе/so skulu allar Eckiur giöra/ ganga daglega til Kirkiu / haƀa sparneytni j Mat og Dryck/og öllum Klæda burde/og bidia og akalla Gud jaƀnlega.

Ð

Fedgin vndrast Frodu/ Fregn af Jesus Megne/ Simeon Sorger aunnar/ sart Ev. kuad

kuad Marin Ziarta / skiera sem Sverd i Sare / særer Lŷfed skiæra / Rieñer t Eckian Anna / Endurlausn Heime senda.

Bæneñ.

DRottteñ Gud Himneskur Fader / Pu sem forer Munn hins Heilaga Simeons is hefur fyrer sagt / ad Christur pinn Sonur / sie settur mórgum i Israel til Falls og Vpprisu / Vier bidium pig / Opp lys vor Hiórtu med pijnum Heilaga Anda / ad vier kynnum riettelega ad peckia pinn Son Jesum Christum / og hallda oss vid hann i allra handa Sorg og Motgange / og steyta oss ecke a hónum med pessum blinda Heime: Og ad vier i huórskyns Freistingum og Motgange / sem oss hender / vegna pess / ad vier vidurkiennum pitt Ord / mættum blijfa stóduger og glader / med pui ad pad er vijst og satt / ad peir sem ofsækia pitt Ord / peir heyra ecke til pijnu Rijke / enn peir sem Ordenu trua / og blijfa par vid stóduger / peir verda Saluholpner ad eilijfu / Amen:

Ã nýi

A nyars Dag Pistillen
Galatas III. Cap.

MEn adur enn þad Truen kom / þa vrdum vier vardveitter vnder Lógmalenu jnnelućkter / vppa þa Tru / sem openber skyllde verda. Þar fyrer var Lógmaled vor tyftunar Meistare til Christum / So ad vier skylldum riettlater verda fyrer Truna : Enn nu sem Truen er komen / Þa erum vier ecke leingur vnder Tyftunar Mañ enum. Þuiad aller eru þier nu Guds Börn / Fyrer Truna a Christum. Þuiad so marger af ydur sem eru skijrder / þier hafed j klædst Christo. Hier er ecke Gydingur nie Griskur/ei Þrall nie Frelsinge/ eige Kall nie Kuinna. Þuiad all er þier erud eitt j Christo Jesu. Enn fyrst þier erud Christi/þa eru þier Sæde Abrahams / Og epter Fyrerheitenu Erfingiar.

Vtskyring Pistilsins.

S. Pall heфur med sïnum Greinum og skyrum Þiuÿsingum/satt giört j þyrerþaran de Rædu/ad Mieñ verde þyrer Gude Riettlater/ ecke vt aþ Lógmalsins Verkum / helldur

þyrer

fyrer Guds Nad og Myskun/ huőr ed oss ver
dur af Guds Alfu fram boden/ fyrer eckert/
j Guds Euangelio edur Fyrer heitum. Þar
næst jafnar hann saman Guds Lőgmæle/ og
Euangelio/og seiger þad sie olijka Lærdomur
Enn þo briote huőrke annad nidur / og bæ
de meigi þau blijfa/huőrt epter sinne Tegund
Þuiad Lőgmaled sie vt giefed til þess ad straf
fa alla Men fyrer Synder og yfertrodslur/og
ad lysa Bőluan og Fyrerdæmningu yfer alla
Lagabrots Menn. Enn þetta giőrer Lőg
maled ecke til þess / ad glata ad eilijfu þeim
aumum Manneskium/ Helldur ad leida þær til
ad þeckia sijnar Synder/ Og audmijkia sig fyr
er Gude. Enn Euangelium þad er vtgiefed/
til þess/ ad hugga/ vpp ad reisa/og lijfga þa
Manneskiu sem so er nidur slegen/ So hun
ver af őrvilnan falle ecke j eilijfan Dauda. Og
þannen er Lőgmæled ecke j mote Euangelio/
Helldur stydur og styrker huőrt annad. Og
vm huőrs tueggia Embætte þetta/ þa talar
S. Pall/seigande. Enn ædur en þad Tru
en kom . Þad er / ædur enn Guds Sonur
han liet vtbera og boda sitt Euangelium vm
Heimen/huad ed skiede epter hns hingadkomu.
Þa vrdum vier vardueitter vnder Lőg
malenu. So sem j nőckre Myrkuastofu jnne
luckter / Alijka so sem Fiőtrader Menn/med
so mőrgum Lagasetningū/so vier skylldum ecke
hrapa i Synder og Glæpe. Og vier vorum so
sem

ſem Heyrckner Menn og Fangar vm Stundꝫ
Vppa þa Tru/ ſin̄ openber ſkyllde verda
Þad er/ Vppa þad og til þeſſ/ Ad vier þui
fegnare yrdum þeirre Nad og Myſkun/ huør
ed oſſ bodaſt j þui Heilaga Euangelio / fyrer
eckert / og huøria Nad vier faaum og ødlunſt
fyrer Truna a Jeſum Chriſtum/ Og ad ſtta
Kriſtelega Frelſe j fra eilyfum Dauda / og
Lagaſetningum Moyſis ſkyllde øſſ þui betur
ſmacka / og ſætara vera. Vm ſama Efne þa
ſetur S. Pall fram̄ enn adra Eptirlyking /
Seigande. Þar fyrer var Løgmaled vor
Tyftunar Meiſtare til Chriſtum/ So
ad vier ſkylldum Riettlæter verda/ fyr-
er Truna. Þad er ad ſkilia/ Lyka ſem einu
Barne er ſettur Augunar Meiſtare / huør ed
þad ſkal aga og tyfta/ og hallda þui aptur af
øllu ſialfrœde/ þar til Barned elldeſt / og þad-
kan̄ ad ſia ſialft fyrer ſier. So voru Gyding-
ar/ fyrer hingadburden̄ Chriſti/ vnder Løgmal
enu/ vpp alder og þuingader/ ſo ſem vnder ød
rum Augunar Meiſtara/ Ecke ad þeir ſkyllde
eilyfliga vera vnder Løgmalinu/ Helldur ſo/
Ad þegar Chriſtur hann kiæme/ þa ſkylldu
þeir medtaka hann med Trunne / og fyrer ha
ns Riettlæte fa og ødlaſt eilyfa Sæluhialp.
Enn þangad til Chriſtur kiæme (ſeiger Pall)
Þa vrdum vier ad lifa vnder Løgmalenu.
Enn nu ſem Truen er komen. Þad er/
Nu ſem Euangelium er komed/ vt af Chriſto
vm han̄s

Em hans Nad og Myskun/huörka vier eigum med TRVNNE ad medtaka til vor. Pa erum vier ecke leingur vnder Tyftunar Mañenum. Lögmalsins. Pad er ad skilia/ Lögmalsins Böluan skule ecke skielfa oss leing ur/ fyrer þui ad Christur hann hefur oss lef yst og frelsad j fra þeim. So þurfum vier ecke helldur læta Lögmalsins Ceremoniur/ed ur Kirkiu Pionustugiörder binda oss / Puiad vier höfum hiedan j fra öngua Pörf a sodd añ Aga og Tyftan. Lærdomur.

So sem Forfedurner vrdu vnder Lög malenu Sæluholpner/fyrer Fyrerheiten Euan gely/ So lyka eirnen þa höfum vier nu vnder Euangelio Lögmaled med Hondum/huört ed fyrer bydur Syndernar / og helldur j Taume þeim gamla Adam/sem med oss vygger/Sa mt verdum vier ecke fyrer Lögmaled Riett latter/ helldur fyrer truna a Christum. Pad er/Alleinasta af Guds skiærri Nad og Mysk un/huöria vier til vor tökum mz truñe.

Item/ So sem Lögmaled vard afmad/ Pa Euangelium kom vpp / So skiedur fad nu j huörs Mans Samuisku/sem sier snyr til Guds/Ad epter þad Mañeskiañ er skielfd ord en af Lögmalenu/og audmykt so sem j Fang else/og vnder Lögmalsins Aga og tyftan vel þuingud. Sia/Pa kiemur Euangelium epter og bodar hönum fry og Frelse/fra Lögmal sins Böluan/og giefur hönum Heilagan An da/so

Þa/so ad hann tekur þa til vilian̄de og fialfs kraþa/ ad giöra Godverken / Og liþa so ad Gude lyke.

Þar fyrer eru þier nu ecke leingur vnder tyþtunar Meistaranum (seiger S. Pall) hell dur eru þier nu Frelsingiar. Þuiad aller eru þier nu Guds Börn / Og erud ord, ner fryr og frialser. Fyrer Truna a Christ, um. Þuiad so marger af ydur sem erud skyrder / Þier hafed j klædst Christo. Þad er ad skilia / Christur / huör ed ydur er j Skyrnene veittur og giefen̄/hn̄ er fyrer Gude ydart Riettlæte/ydar Hreinsun og Heilagleik, ur/So ad j Christo og fyrer Christum þa eru þier Födurnū þægeliger / so sem ad være þier skrydder þm̄ fegursta og dyrlegasta Skrwda.

Lærdomur.

Hier siaum vier/huör ad er Ausxtur þeir, rar Heilögu Skyrnar / huör ad ecke alleinasta er Na-arennar Teikn / helldr giörer hun þan̄ ed skyrest ad Erfingia Guds Rykes / Þar fyr er eigum vier ad hallda Skyrnena Haleita og Hauerduga Þionustugiörd. Og j þessu Efne er eckert Mangreinar Alit hia Gude / sem hann seiger.

Hier er ecke Gydingur nie Griskur / ei Þræll nie Frelsinge / eige Karll nie Kuinna. Þuiad aller þier erud eitt j Christo Jesu. Þad er / Hafe nockur vered

Gyding

Gydingur eda Heidinge / hafe nöckur versl
Thræll edur Frelsinge/ sie þad Kall edur Kuin
na/ Huör hann er/ sem er jnplantadur Chri
sto fyrer saña og rietta Tru /hann skal vita/
ad hann er Guds Sonur og Erfinge eilyfs
Lyfs. Þuiad aller Riettruader/huörsu olijk
er sem þeir eru huör ödrum þessa Heims / þa
eru þeir þo samt fyrer Gude/so sem eiñ Mad
ur/so þar er einge greinar munur/ Þeir eru
aller samañ Saluholpner j Christo og fyrer
Christum. Enn fyrst þier erud Christi:
(Brædur og Limer) Þa eru þier Sæde
Abrahams· Þad er/ Þa eru þier j Sann
leika, Andleger Abrahams Syner þess Hei
laga Forfödurs. Og epter Fyrerheitenu
Erfingiar/ Eilyfs Lyfs. Þuiad Gud hñ
hefur lofad og Fyrer heited eilijfu Lyfe/öll
um sönum Abrahams epterkomendum / Þar
hann sagde/ Eg skal þinn Gud/og þyns Sæd
is Gud/epter þig/ Gen. 17. Þar fyrer/ so
marger af ydur sem trued a Christum og erud
skijrder/þier erud Riettlæter og sæluholpner
fyrer Truna/enn ecke fyrer Lögmaled.

Lærdomur.

Þar fyrer þa vitum þad/ Ad huörsu
aumur og fyrer liteñ sem Madur er j þessum
Heime/ef hann truer a Christum/þa er hann
Abrahams Sonur / og Erfinge til Eilyfs
Lyfs: Eñ þeir reiknast ecke Abrahams Syn
er/og ecke koma þeir j Abrahams Skaut/sem
treysta

eleyska vppa sijn eigen verk/ og ecke helldur heir sem lifa j dranarlauser/og med þeim hat te þara wr þessum Heime. Þar fra fordt oss eilyfur Gud/ Amen.

Gudspialled Luce/ II. C.

I Þann tijma: Epter þad ad atta Dagar voru lidner/og þ Barned skyllde vmskierast/ var hüs Nafn kallad Jesus. Huad ed kallad var af Einglenum / ad ur enn þad / hann var gietenn j Modur Kuide:

Innehalld og Suma Euangelij.

Fyrst kiennist hier/huersu ad Gud hn̄ hefr alla tijma vt af Mankynenu kallad og vtual ed sier eina Kristeliga Kirkiu/ med sijnu Orde og Sacramentis/huör Sacramenta/ad Heilag er Læreþedur kalla synelig Ord/ sumer Inn sigle. Þuiad þa Gud epter fall vorra Fyrstu Foreldra/gaf þad Fyrerheit/ ad Kuiñunnar Sæde skyllde sundur meria Höggormsins Hös ud/ þa sette hann jafnsnart þar hia eitt Sacramentum/sem voru þær Forner/huöriar lijf la. uar voru og sydan med Ellde brendar/ Þad merkte so myked/ad sa Fyrerheitne Messi as/ hann ætte fyrer Synder Mañligs kyns a Krossins Alltare/ Lijflateñ ad verda/og steik tast og brennast j heitre ꝼꝼtar Elsku/til vor/og

F · med

med Ellde Gudlegrar Reide j giegn Syndeñe.

2 Saumuleidis/ Þa ed Gud endurnyade þetta Fyrerheit vid Abraham/ þa lagde hañ þar til eitt nytt Sacramentum/ so sem synelegt Ord/ og eitt Teikn/ ad Messias hñ skyllde þæddast aþ Slekte Abrahams/ sem vmskorid var.

3 Eñ sem Messias var nu komeñ/ þa hǫfdu þau Sacramenten hins gamla Testamentesins siñ enda. Þar þyrer til leggur Messias sialþur Predikunar Embættenu (huört hann byþalade synum Postulum vt ad bera vm allañ Heimeñ) Tuö önnur ný Sacramenta/ j þessu nyia Testamente/ sem er Skýrneñ/ og sú Heilaga Kuölldmaltyd / ad þau sie synelig Ord og Teikn þar vppa ad Messias hanß sie komeñ.

4 Huar þyrer ad Christur hañ sie vmskorenñ/þad er skied þyrer þessar Greiner/ Ad hüß Vmskurn skyllde Vitne bera / þad hann være aþ Abrahams Sæde/ jä þad sanja Abrahams Sæde j huöriu allar Pioder a Jördunñe skylldu blessadar verda/ huörn og eirneñ Vmskurdarskyrnen þydde / Þar þyrer / med þui ad Messias er komeñ/ þa var hun nu aptekeñ.

5 Hann er þui vmskoreñ/ ad hann legde sig vorra vegna vnder Lögmaled/ so ad vier sem erum oomskorner/ j Hiarta/ a Augum og Eyrum/ og öllum Lidum vors Lykama/ og aþ Lögmalenu aklagader og Böluader sagder/

Ey / vier inættum þyrer han ąþ Lögmalsins Bölvan leysast / Gal: 4.
6 Jesus Nafn / Vtþydest Lausnare / Frelsare / Hialpare / Þuiad hann frelsade oss j fra Lögmalsins Bölvan / Fra Syndenne / Fra Dioflenum / Fra Daudanum / Fra Helvyte / Fra öllum Heimenum. Hann er vor Jesus og Hialpare hia sijnum Himneska Födur / Ebreos 9. Hann er vor Jesus j allre Sorg og Angist / og ad syduslu þyrer Guds Dome / Þetta Nafn haþer hönum enn önguum ödrum / j huöriu oss byriar Saluhialpligum ad vera / Tessal. 4.

Þ

A hinum atta Deige / vm skæru Barned klæra / Nu hefr Nafned liufa / nædugur af Guds Rade / Sem Eingell ædur nam kalla / Jesus: lijknar fræsann / Fyrr enn j Kuidinum Kiera / kiende Moder Suein godann.

Bænenn.

DRottenn Gud Himneskur Fader / Vier þöckum þier þijna Födurliga Nad og Myskun / ad þu hefur teked oss aumar syndugar Manneskiur ad þier / og hefur vorra vegna giefed þinn Son vndir Lögmaled / so ad hann med sinne Hlydne og Lögmals vpfyllingu stillte og stöduade þijna Reide / og bætte fyrer vora O- hlydne /

F ij.

hlydne / Vier Bidium / vpp lys Hiörtu vor / m3 þýnum Heilaga Anda / ad vær kyñum ad hafa Huggun af hans Hlyd-ne / þa Synndernar og ſu vonda Samm-n:ſka ſtrýder a oſſ / Og ad vier mættum fyrer Hialp Heilags Anda / taka til ad vera þier hlydeñ Börn / og endeliga ver-da vm ſýder Saaluholpner fyrer Jeſum Chriſtum / Amen.

Suñudageñ milli Attadags og Þrettanda / Piſtillen til Tit um / III. Capitula.

Allra kiæraſte Broder. Enn þa ed birteſt Godgirnd + Manliuf-legleike Guds / vors Lauſnara. Eige fyrer Riettlætis Verkanna ſaker ſem vier höfdum giört / helldur epter ſinne Myſkunſeme frelſade hñ oſſ / Fyr er þañ Endurgietningar Vats ſ[illegible] og ny ung Heilags Anda / huörium hañ hefer nogliga vt hellt yfer oſſ / fyrer Jeſum Chriſtum vorn Lauſnara. So ad vier Erf Riettlæter fyrer h..ns Nad værum Erf ingiar eilýfs Lýfs / epter Voneñe j Chri ſto Jeſu Drottne vorum:

Viſkyring

S. Pall j fyrer farande Rædu/setur fram eiñ Lærdom/ ad Þeir sem vered hafa j nöckre Villu/edur þeir sem falled hafa j Synder og Glæpe/þeir skulu miñast a þeirra fyrre Heimsku/og þeirra Brek og Brest/ Og vera Þolinmoder vid þa hina sem breyskuer eru/ og hrasad hafa/ þt (seiger hañ) vier höfum adur vered slyker. Enn þa ed birtest Gods Girnd + Manngiæska (þad er su ást og Elska sem Gud hefur til Mannkynsins) Guds vors Lausnara Jesu Christi. Guds Sonar ást og Elska til vor / hefur mest openber orded j þui/ad hañ vard Madur vorra vegna/og leid Krossins Dauda fyrer oss/Þar fyrer skulum vier ecke j nöckurn maata efa hans Giæsku og Myskun. Ei fyrer Riettlætis Verkaña saker/ sem vier höfum giört/ Helldur epter sinne Myskunseme frelsade hañ oss. Hañ hefur oss leyst og frelsad/fra Diöflenum og eilyfum Dauda/ ecke fyrer vor godverk nie verskulldañ/ helldr alleinasta fyrer syna Myskun.

Hier sia aller/ad vor eigenlig Sæluhialp hun er ecke komeñ vnder vorum Verkum/ edur nöckra añara Maña/helldur alleinasta vnder skiærre Guds Nad og Myskun. Ei helldur þeꝛum vier not af Christi Velgiörningum/ med vorum Verkum edur fyrer vor Verk/ hell-

þuĩ alleina fyrer Trúna / Hun er so sem Fa-
taks Mans Hönd/huör ed tekr vid frambod-
enẽ Nad og Myskun Guds: Nu vilium vier
heyra mz huöriũ hætte vier erũ frelsader ord-
ner/hñ hefr(seiger S. Pall)giört oss holpna.
Fyrer Vats sã Endurgietningarenãr / z
Endurnyungar Heilags Anda: Hueriũ
hañ vthellte yfer oss nogliga fyrer Je-
sum Christum vorn Lausnara. þad er.

Fyrer Skijrnena þa höfum vier hrept og
feinged Saluhialpena/ j huörre ed vier endur-
fæduſt af Vatnenu og Heilögum Anda / og
verdum vt af Adams Börnum/ Guds Börn
og hans Erfingiar. þuiad Heilagur Ande
sa sem oss er giefeñ j Skijrneñe/hañ endurnyar
oss/so vier faum aptur þa Guds Mynd/ ept-
er huörre Adam var fyrst skapadur. Og þeñ-
añ Anda giefur hañ oss nogliga/huad ed vot
ta hans Gafur/ sem hañ hefur vthellt yfer
oss. þuiad þetta er vijst og stödugt/ ad öllum
riett kristnum Mönũm er Heilagur Ande gie-
feñ/huör ad er Pantur vorrar Himneskrar
Arfleifdar/þo þeir ecke þær haleitar Gafr
sem þm Guds Postulũ og ödrũ Heilögũ voru
j fyrstuñe giefnar/ þeiged hafe. Oss er þtta
fullnog/ad Heilagur Ande hann ber Vitnis
burd vorum Anda/ad vier sieum Guds Syn-
er/ Rom. 8. Hañ kiemur oss til ad giöra god
Verkeñ/Rom. 8. Hañ styrker vorn Veykleit/
hañ hialpar oss ad beriast j mote Andskotan-
um/

ſtm / Heimenum og Hollde vóru / Hann vppꝺ
petur Bæna hallded j vorum Hiörtum/og kall
ar Abba/Elſkulige Fader/Hañ er vor Huggꝛ
are i öllum Motgange/og j ſlaſtum Daudan
um / og vardueiter oſſ ſo vier þaum Eiliſt
Lijf. Og þetta er nu Endurnyungar hins
Helga Anda. Nu leggur Pall til/ vnder huör
ſa Grein ad vier erum þyrer Skijrnena endurꝛ
fæddꝛr. So ad vier riettlætter (ſeiger hañ)
Fyrer hns Nad / yrdum Erfingiar Eiꝛ
lijfs Lijfs epter Voneñe. Pañeñ er nu vor
re Riettlætingu hattad/ Ad vier verdū Riett
lætter/med Truñe þyrer eckert/an Lögmalſins
Verka / Rom. 3. Og vier erum Erfingiar
Guds. Enn Samarfar Christi / Rom. 8. Og
þeſſe Arfur oforgengeligur/oflecktadur/hann
er oſſ vardueittur a Himnum./ 1. Pet. 1.
Enn fullkomlegrar Auglyſingar og Eignar
þeſſa Arfs vonum vier og væntum j Kriſtelig
re Von/ Huör Von alldrei mun bregdaſt/edur
til Skamar verda / Rom. 5. Pad vnne oſſ
og veite Gud ſa Bleſſadur er ad eiliſu.

Gudſpialled Matth. II. Cap.

DA er Herodes ſa þad/ ad hñ var
gabbadur af Vitringonum/ vard
hñ reidur og ſende wt/ og liet dr
epa öll Suein Börn til Bethlehem/ ꝛ j
öllū heñar Endemörkum/Tuævetur og
F iiij. þadan

þadan̄ af yngre/ epter þeim tijma sem hu̅ hafde vt spurt af vitringunum. Þa vppfyllteſt hvad sagt er fyrer : Jeremiam Spaman̄/ sem seiger / A Hædum hefur heyrst Kall mykillrar Kueinunar Oops + Ylbranar/ Rachel æpte Sonu sijna/ og villde eige Huggast læta/ þui ad þad var med þeim vte.

Suma og Jn̄ehalld Gudspiallsins.

HJer høfum vier ad sia eina hryggelliga Neyd og faheyrt Grimdar dæme / ad so mykill fiölde vngra Barna verdur j Hel sleigen̄ fyrer Sakleyse. Enn med þessu Dæme lætur sa hin̄ grim̄e Sathan þad sia og merkia/ hvört Hiarta han̄ hefur til Christum og hans Rijkis / þar han̄ setur sier fyrer ad leggia þad j Eyde/med Morde og Man̄drape/og ödrum Offsoknum. Enn hier j mote þa höfum vier þessa obrigdula Huggun/ Ad hvörke Diefullen̄ nie hans Limer skulu fullkomna þad sem þeir setia sier fyrer. Og en̄ nu þo þeir lijflæte nökra af þeim Kristnu / þa giöra þeir þeim önguan Skada þar med/þt fyrer þennan̄ Lykamliga Dauda/ verda þeir leidder fra þessu stundligu Lyfe til Eilijfs Lyfs.

Enn Christur og hans Rijke/ blyfur og varer þar af/ þui lengur/og þui stærra: So sem einn af þeim Heilögu Kirkiufedrum seiger

ad Blad

ad Blod Kriſtena Manna sem vthellest j Hei-
logre Kriſtne/þad sie ſo ſem annar Grode og
Vökuan/a Akre/ huar aþ Akuren hañ verdur
þeitur og Avaxtarſamur. So var nu Hero-
des med ſiñe Grimd Sök og Efne þar til/ad
þta litla Barned Jeſus vard kuñugt j Egip-
te Lande a medal Heidingia. J audru lage
þa ſiaum vier hier/ſo ſem j fullre reynſlu/ad
ſlyker Vykingar og ofſoknar Meñ Gudz Kriſt
ne/ þeir giöra ecke añad / med þeirra vondum
Aſetninge og Grimleik/ enn þad/ ad þeir vt-
vega ſier og baka ſialfum alla Olucku og for-
diörfun bæde til Lyfs og Sælar. So ſkiede
hier Herodem / hann vard ad bitala a ſynum
eigeñ Kroppe/ſo ad hönu eñ þa lifanda /vxu
Madkar j hans Hollde / ſo ad eingeñ kolde
hia hönum ad vera / vegna Andſtyggeligrar
Olyktar/og þa hñ var daudur/ vard öll hñs
ætt eydd og afmaad med öllu/ Þetta er nu þ
ſem Chriſtur ſagde vid S. Paal / ad ſpirna þ
mote Broddonum/og giöra ſialfum ſier Mein
og Olucku.

Ð

Vngſueina allſtrangur/ Aflyſfäde el
blyſer/Chriſt myrda vill veſtr/Vykingr/
þ hans lyka/Herodes Hefnd þo bráda/
blaut/ og veſtu kranter/ Syſt þig ſer
mot Haſtum/ ſielliga kyrt þad fellur.

DRotten̄ Gud Himneſkur Fader / Þu ſem j þÿnu Orde hefur oſſ openberad þin̄ Son Jeſum Chriſtum / þu ſier / hu ǫrſu ad Dioͤfullen̄ en̄ nu a þeſſum Deiͤ ge hefur ſÿna Herodis Þienara / huoͤrıͤ han̄ lockar og teyger / til ad offsækia þitt Ord / med moͤrgum hætte. Vier bid ium þÿna Myſkun / hindra og ver þin̄ ſkadſamligum Ovinum: Og þa Olu cku ſem þeir hura ſier / ad gioͤra þin̄e kri ſteligre Kirkiu / þa lat þu hana koma yfer þeirra ſialfra Hoͤfud / Enn gief oſſ og veit Roo og Frid / ſo ad þitt Ord meige / meir og meir vtbreaſt ꝫ breidaſt / ſo ad vier fyrer þÿna Nadarſamliga Hialp og Verndan / mættum þier ſeigia Lof og Þackargioͤrd ad eilÿfu / Amen.

A Þrettanda Dag Jola Piſtellen̄ / Eſaie Spamans LX.

SO ſeiger Drotten̄ Gud / Gioͤr þig reidubuna Jeruſalem ꝫ vert klar. þuiad þitt Lios kiemur / ꝫ Dyrd

Drottins

Drottins er vpp runen yfer þier. Þuiad sia þu/ad Myrkrid mun hylia Jördena og Þokan Folked Enn Drottenn mun vppreysa yfer þier/ + hŭs Dyrd mun siast yfer þier/ + Heidingiarner munu ganga j þijnu Liose/ og Konungarner j Lioma þijns vpp runa. Vplyptu þijnum Augum og skoda vm kring/ aller þesser eru samansafnader og koma til þijn: Þijner Syner munu koma af fiarlægd/ og þijnar Dætur munu vpp fostrast at Bad um sijdū. Þa mūtu sia þijna lysting/ + vtbriotast/og þitt Hiarta mun vndrast og vtbreidast/ þa margfiölde hia Sion um snyst til þijn / og Styrkleike Heidingiaña kiemur til þijn/ Fiölde Vlfallda anna mún hylia þig / Veghlauparar af Madian og Epha. Aller munu af Saba koma/færande Gull og Reykelsi og Lof Drottins bodande.

Vtskyring Textans.

I þessum pistle verdur þad Andliga Rijked Kristi miög merkeliga vtmalad og prijsad. Jerusalem merker hier Kristeliga Kirkiu/ so sem og eirnen j openberanar Bok Johañis. Til þessarar Kristeligrar Kirkiu tal-

ar Spa

ãt Spomadurin med þessum Ordum: Rijs
vpp. Val'na aþ Suefne/ Hreff þig vpp / þu
sem hingad til heþur leiged vnder annara
Sootū j Forsmæn og Fyrerlytningu/lijdande
marg hattada Neyd og storan Motgang/ og
ert nu þar þyrer ordenn skielþd og Hradd.
Vert klaar(Lys þig vpp)Jerusalem. Þu
Guds Kristne/ sem situr j Myrkrum/ Þuiad
þitt Lios kiemur/ Jesus Christus / hußt
ed þig mun vpplysa med sijnu Euangelio/ og
vijsa þier Veigenn til sannar Saaluhialpar /
hann mun lyþga og Endurnæra þitt Hiarta
og Hugskot/sem ad: er m: Hrygdarenar Myr
krum hladed og nidur þryckt. J þessa Mein
ing talar S. Paall Ephe. 5. Og Dyrd
Drottins hun er vpp runnenn yfer þig.
Þad er/ Drottenn Gud hann mun þyrer Chris
um/ openbera sijna Dyrd og Myskun/þa hann
þrelsar þig.

Lærdomur.

Þetta skiede/ þa ed Christus liet j Liose
sitt Almætte/ sijna Dyrd og Myskun/med sijn
um dasamligū Jarteiknum/og Krapta verk
kum/ og þa ed hann þyrer sijna Pijnu og Dau
dar/endurleyste Mannligt Kyn. Þuiad/Sia
þu/ ad Myrkren hylia Jördena (Annars
stadar)Og Dimmā(Eda Myrkren þau skygg
ia a allar adrar)Þioderner. Enn yfer þig
mun vpprenna (Riettlætis Solen Jesus
Christus

Christus sem er) Drottenn (Sa sanne og eil lyse Gud) Og hans Dyrd mun siast a hier. Pad er/ Heidingiarner og allar ad rar forblindadar Pioder/ þær eru j hrædelig um Myrkrum halldnar/ vm Gud og hans san na Ord/ huar fyrer þær hliota vm sÿder/ ad kastast j ÿstu Myrkur og eilijfar Kualer. Enn yfer þier mun Christus auglÿsast/ og hann mun þig vpp lysa/ og þier til Endurlausnar og Saaluhialpar birta og openbera sÿna Dyrd.

Lærdomur.

Christus hann vpprennur oss a þessum Dög um/ huar sem hellst hans Ord og Euangeli um kiennist og predikast riètteliga hreint og omeingad/ Huörn haleita Guds Velgiörning vier eigum alla tÿma Gude ad þacka. Og Piodernar munu(Og so eirnenn) Ganga j þÿnu Liose. Pad er/ Þær munu verda niot ande Euangelij Christi /huört ed Postularner og þeirra Epterkomendur/munu til þeirra vt bera. Og Kongarner (Munu ganga) J Birtunne þÿns vppruna. Pad er/ Kong arner og adrer Veralldar Höfdingiar / þeir munu vm sÿder og eirnen vpp lÿsast med Eua gelio Christi/ Huad ed og skiede/ þa ed Keis arar og Kongar toku vid riettre Tru/og vrdu Kristner/og þad skiedur enn nu j Dag/nær ed Kongar og adrer Höfdingiar medtaka Eua gelium/og fylgia þui fram. Lypt vpp þÿn um Augum j kringum þig. Pu kristelig Kir

kia/giep

kia / Giek þu grandvarliga Giætur ad / og Sia / þesser aller eru saman komner/ Og koma til þijn. Sugleid og skoda/huad myküll Mañfiölde aþ öllum Þiodum kiemur/ og saþnast til þijn / og med tekur þa riettu Tru. Þuiad huar hellst sem Euangelium pre/ dikast riettelliga/þar gieþur Drottiñ/ ad nöck rer verda hans / og þar þiölgar þa Riettru/ udu Dagliga. Syner þijner munu koma vr Fiarlægd/og Dætur þijnar munu þia þinne Sijdu vpp Fostrast. Þad er/ Þær Þioder sem eru i Fiarlægd/og þad Folk/ sem byr þier a bædar Sendur / mun saþnast til þijn/ Þu Kristelig Kirkia/og medtaka þij/ na Kristeliga Tru/og munu elska þig og j Sei dre haþa/so sem god Börn þeirra Forelldra.

Lærdomur.

So sem Börneñ elska og heidra Forelld/ rana/ So eigum vier ad elska Kristeliga Kirk iu/og styrkia hana med öllu Megne/ Þuiad vier erum hennar Limer og Lider. Þa muñ tu sia(Þetta med storre Glede)Og fagna/ og þitt Siarta mun vndrast + vtbreida sig. Þad er/ Þu sem þyrr meir varst/ med sæ rstu Siartans Angist nidur þryckt / þu skallt nu þagna og glediast med osegianlegum Fögn/ nyde. Nær ed sa Margfiölldeñ Siofar/ ins. Þad er/ Þad Folk sem byr j Eyiunum/ Mun snuast til þijn. Þad er/ Sann mun inntaka

medtaka þyna Kristeliga Tru. Og þa ed Makten. Það er/ Oseiganligur fiölde. Þiodanna kiemur til þyn. Það er / jatar og vidurkiener Christum med þier.

Lærdomur.

Eingen Fögnudur er Riettrunudum Mönnum stærre og meire enn ad heyra það/ad Kristelig Kyrkia hun eykst og Auaxtast / þui það er bæde Guds Dyrd/og Mönnunum Sáluhialp. Fiölde Ulfallldanna mun hylia þig/Dromedarij. Hestar þess Lands. Madian og Epha. Aller af Saba munu koma/færande Gull og Reykelse/og kunngiörande Lof Drottins. Það er/ Mykell Mannfiölde af öllum Heidnum Þiodum munu taka vid kristeligre Tru/ og veita kristeligre Kirkiu Hialp og Styrk / þa og þegar ad Naudsyn til krefur. Epterdæme og uppfylling nöckra þessa Spadoms lesum vier j Postulanna Giörningum Þa þeir j Corintho/og adrer fleire Kristner/ sendu Peninga styrk til Jerusalem þeim Brædrum til Hialpar/ sem þar voru / og þar lidu Fatækt vegna þess Hallæris sem þa var j öllum Heime. Þuiad alla tyma uppueker Drotten nöckra Gudhrædda/þeir ed Hialp og Hiastod veita kristeligre Kirkiu þegar mest ad liggur.

Gudspiallet

Hа ed Jesus var fæddur j Bethle
hem a Gydinga Lande/a Dögum
Herodis Kongs/ Sia þu/ ad þa
komu Vitringar vr Austr veige til Jeru
salem/ og sögdu/Huar er sa nyfædde Kon
ungr Gydinga? Þuiad vier höfū sied ha
ns Stiörnu j austur Veige/ og erum kom
ner ad til Bidia hann. Enn er Herodes
Kongur heyrde þad/ skielfdist hañ/ og
öll Jerusalem medur hönum. Og hann
lier safna samañ öllum Kiennemanna
Höfdingium og Skriptlærdum Lydsins
og forheyrde af þeim huar Christr skyll
de fædast. Enn þeir sögdu hönum. Til
Bethlehem a Gydinga Lãde. Þuiad so
er skrifad fyrer Spamanenn/ Og þu
Bethlehem a Gydinga lande/ert öngua
neigen hin minsta a medal Höfdingia
Juda/ þuiad af þier mun koma Herto
ge/ sa ed stiorna skal yfer mitt Folk Js
rael. Þa kallade Herodes Vitringana
leyniliga til sijn / og spurde þa jñliga
ad/a huörium tijma þad Stiarnan he
fde birdst þm. Og vijsadeþm til Bethle
hem/ og sagde. Fare þier / og spyried
vandliga ad Sueinenum / og nær þier
finned

sinnëd hañ / þa kunngiöred mier þad ap
tur / so ad eg kome einnen ad til bidia
hañ. Sem þeir höfdu nu heyrt Konung
inum / fooru þeir af stad. Og sia þu / ad
Stiarnan sem þeir höfdu sied j Austur
alfu / gieck framẽ fyrer þm allt þar til
hũ kom og stod þar uppe yfer / huar ed
Barned var. Enn er þeir sau Stiörn-
una / glöddust þeir af myklum Fagnade
Og geingu j Hwsed jnn / og fundu þar
Barned med Mariu Modur sinne / fiellu
fram / og tilbadu þad. Og ad upplok-
num sijnum Fiarsiodum / offrudu þeir
þui Giafer / Gull / Reykelse / og Myrru.
Og feingu þad Andsuar j Suefnenum /
ad þeir kiæme ecke aptur til Herodem /
Og foru so annann Veg aptur j sitt
Land.

Suma z Jnnehalld Gudspiallsins.

Þesse Jesus sem fæddur er j Bethlehem / ep-
ter huörũ þeir Austuruegs Vitringar lei-
ta / hañ er sa Fyrerheitne Messias / þad verdur
beuysad med epterfylgiande Greinum.

1 Ættartalañ Christi hia Mattheo / þar
Christi ætt er taleñ allt til Dauids og Abra-
hams / Hun beuysar ad þesse Jesus hañ se ap
þeim komeñ / epter Fyrer heitinu.

G. Eich

2 Hier nefner og Gydinga Land/og einkanliga er hier gleted Borgarenar Bethlehem/ þar Christur skyllde fædast/ epter Spadome Micheæ 5. Cap.

3 Hier seiger og þra/ad Herodes hafe vered Kongur yfer Gydingum/epter Spadome Jacobs Gen. 49. (Þuiad Herodes var ecke Gydingur/helldur af Lande Idumea) Þar hann Klarliga avijsar/ ad Konga Rijked skule vera burtu fra Gydingum/þa Messias hiñ kiemur. Þetta allt bivijsar/ad þesse Jesus/ hann er sa Fyrer heitne Messias/ sem Spamēñ ener hafa vm talad og fyrer spad.

4 Skyrer hier hu͛rsu vndarlega þetta gengur til/ Gydingarner i hu͛rra Lande Christur er boreñ/þeir vita ecke ad hans Fædingu og ei hvar þeir þar vm par. Enn Heidingiar wr Fiarlægum Löndum/ þeir koma og leita epter þessum nyfædda Sueine/ til bidia hann og færa hönum Gafur.

5 Herodes ottast/ ad Christur hann mune koma ad taka Kongs rijked fra hönum/ Enn Christur kom ecke ad hafa med Verallðlig Konga Rijke/ þui hans Rijke er ecke af þessum Heime. Helldur seiger hañ so/ Giefed Keisaranum þad hans er/og Gude þad Guds er.

6 Þeir Skriftlærdu/vijsa Vitringunum til Bethlehem/huar þeir fiña Sueineñ/og fa af hönum eilijft Gagn/ enn þeir sialfer hufa nie hirda þar ecke framar vm.

Spadome

7 Spadomur Micheas/kiemer einnen/ Fyrste/ Ad Jesus hañ sie sañur Madur/ med þui hañ er j þeñañ Heim boreñ/og fæddur/ Þuiad so stendur/ Þu Bethlehem Juda ert ecke hin minnsta a medal Hôfdingia / edur Hôfud Stada Juda/ Þuiad af þier mun mier vtganga/ þad er so myked sagt/ Hann skal j Bethlehem fædast sem vera skal Hertoge yfer mitt Folk Jsrael. Enn þad heñ seiger/ Hans Vtgangur er fra vpp hafe/og fra Dôgum Eilyfdar/ Þad er so ad skilia/ Hann er einn Eilyfur Almattugur Gud/af Fôdurnum fyrer allar Allder/ fæddur. So sañar nu þessi Spadomur/ad Jesus hañ er sañur Madur og sañur Gud.

Þad annad sem þesse Spadomur vtuysar/er þetta/ad Jesus hañ sie eiñ Hertoge yfer Guds Folke/þad er/ Hañ styrer oss og stiornar/er hia oss so sem vor Frelsare/Hialpare/ Verndare/fyrer öllu jllu til Lyfs og Salar/ Matth. 28. Staed / eg er hia ydur allt til Heimsins enda.

8. Herodes læst vilia til bidia Christum/ Enn huôrnenn þeirre Bæn var hattad / þa audsyner hann seirna / þa hañ uet j Hel sla þau saklausu Bôrn. Hañ er Fyrermynd allra Ofsôknar maña / þeir ed bæde med Va lde og Vielum vilia vnder þryckia Guds Euangelium.

9 Þessar Gafur. Gulled/Reykelsed/Myrran/þær hafa og synar Merkingar. Gulled merker Guds Heilaga og hreina Ord/ Psalm.

819. Huör hann heyrer nu Guds Ord med alli re gódre Rosigiæbne/sa opprar Christo Gulle. Reykelse merker Bæna akall/ Huör hann bid ur Gud Aluarliga og af Hiarta / sa opprar Christo Reykelse. Myrran merker Kroff og Motgang/ Þar hyrer huör hañ lijdur Kroff inn med Polenmæde / Sa opprar Christo Myrrunne.

10 So sem þeir Vitringar gleþa Gaþur af Auerte Lands sijns /so hæþer huórium einū ad giefa nockud af sijnum Eignum/ ad Guds Mafns Dyrd og æra vtbereft/ og hans Kristt ne vid Magt halldist/og so ad vera til Hialp ar þeim Fatæku/ Þuiad huad j Christi Nafn ne er giefed/þeim sem hans eru / þad reiknar hañ sier giefed / og þad vill hann xmbuna/. Matth. 10. og 15.

Þrettanda Dag til Drottens / Af Dygd vor austur Byggdū / Þrijr m3 þreñ ar Foorn / Þiod Rongar vel Froder/ Giafer/ sem Godum hæfa / Gull med ur Virding fullre/ Reykelse eñ ad auke og baru til lyrru klæra.

Færu vær Forner dyrar/fyrst þeim Herra Christo/ Gull þad er Hiartans hylle/ hreina a Lijffins Greiner/ Rey kelse merker miukar/ Af miög Vænum Hug: bæner/Myrrañ Meidsleñ þerrar/
Morlætco

Bænen.

DRottenn Gud Himneskur Fader / þu sem hefur læted þitt Heilaga Ord / skij na fyrer oss / sem er su rietta leidar Stiarna / hvór ed vijsar oss til Christum: Vier bidiū þig / gief þinn Heilaga Anda j vor Hiórtu / ad vier kynnum ad medtaka þetta Lios / og fara riett m þad oss til Sæluhialpar / og ecke læta nóckurn Hræska / nie Freyngingar skielfa oss þar j fra / Helldur ad vier med aullu Hiarta / hølldum oss vid þinn Son Jesum Christum / sem er vor Frelsare / og ad vier m vorum Eignum / þionū þijn um Syne Jesu Christo / j þui ad giefa nóckud til hans Ords / og þeim Volludu j hans Nafne.

Fyrsta Sunu Dag epter Þrett anda Pistillenn Rom. XII. Cap.

Kiærer Bræder. Fyrer þui beide eg ydr fyrer Myskū Guds ad þier giefed ydar Lijkame til þess Offrs / sem lifande er / Heilagt / o

 Gude

Gi:de þacknæmt/huórt ad er ydar skyn samleg Þionusta. Og hegded ydur ecke epter þessum Heime/ helldur giöred ydur vmskipteliga j Endurnyungu ydars Hugskots/so ad þier meiged reyna huer ad sie godur/þægur/og algiördur Guds Vilie. Þuiad eg seige fyrer þa Nad/sm mier er giefen/huörium sem einum ydar a mille/þad eingenn hallde meir af sier/ enn hönum byriar af sier ad hallda/hell dur hallde hann so af sier/ þad hann sie Hyrlætur og spaklijfur. Þuiad lijka so sem vier höfum marga Lime a einum Lijkama/ enn aller Limerner hafa þo ecke lijka Hegdan: Lijka so erum vier og marger eirn Lijkame j Christo/ enn vör a millum erum vier huör annars Limur.

Vtskyring Pistilsins.

S. Pall hann talar j Pistlenum til Romanos/ einkannlega vm þria Hlute. Fyrst kienner hann ad aller Menn sie Syndugier/ þyrer Gi:de/og verde Riettlæter alleina þyrer Truna a Jesum Christum/enn Verkanna Lögmalsins. Þui næst kiennir hann/ad aller þeir sem nu eru Truader og Riettlæter ordner/þeir skulu med stödugre Von blyþa og vænta epter þeirre

Endurlausn

Endurlausn og Sæluhialp sem Christus hef-
ur þeim vtuegad. Nu j þridia lage tekur hann
til þess Lærdoms vm Kiærleikann Eda Ver-
ken god. Enn ædur enn þad hann vpptelie
ymeslig god Verk/ þa talar hann fyrst vm þad
huöria Guds Dyrkan og þionustugiörd þeir
enu Kristnu/ sem fyrer Truna eru Endurfæd-
der/ sien skylldugier Gude ad veita. Þar fyr-
er beide eg ydur Brædur (goder/ seiger
Paulus) Fyrer Guds Myskunseme-
þad er/ Eg bid/ vered minnuger þeirrar Mysk-
unar/ sem Gud hefur veitt ydur/ þa hann sende
ydur sinn Son til Endurlausnar/ og syned og
veited hönum Þackläte þar j staden. Ad þi-
er giefed (Gude ydra) Lijkame til Fornar.
Ecke daudrar Fornar/ so sem hingad til hafa
þær Fornfærdar vered/ af Nautum og Saud-
um og ödrum Kuikindum/ huöriar Fornfær-
ingar nu eru aftekinar sijdann Messias hn kom/
helldur til þeirrar Fornar sem er/ Lifande
So ad þier Lifande sieud Gude þad allra sæt-
asta Offur. Enn þeir einer giefa Gude sijna
Lijkame til lifande Fornar/ huörier ed sig gie-
fa alla Gude til Hlydne/ þeir ed deyda Hollds-
ins Girnder/ so þær rijkia ecke j þeirra Lijkö-
mum/ og eru reidubuner ad lijda allt þ Mot-
læte sem Gud vill a þa leggia. So skulu þi-
er færa Drottne Forn/ Heilaga (seiger Pall)
Þuiad þeir rett Kristnu eru Heilager/ sem
trua a Christum/ og huörium hans Heilagleike

 værdur

verdur til reiknadur/þeir hafa þann Heilaga
Anda/huör ed þa endurgietur og helgar. Þier
skulud og offra / Gude þægelega Forn /
Þuiad þa Madurenn sialfur er vid Gud for/
lijktur / og þocknast hönum fyrer Christum/
þa verda og so hans Verk Gude þægelig/sem
hann giörer af riettre Tru. Sem er ydar skyn
samliga Guds þionusta. Þad er ad skilia/
Þier eiged nu hier epter ad veita Gude Þion
ustu/ecke j þui/eda þar med/ad fornfæra hm
skynlausar Skiepnr/helldr eige þier ad Forn/
færa hm sialfa ydr/sem erud Skiepnur Guds/
hafande Skyn og Skilningar vit. Og þesse
Guds Dyrkan og Þionusta/ j Kristnenne/ hun
þocknast Gude Drottne vorum Vegna slijk=
ra Fornfæringa eru aller Kristner/Kiennemenn
fyrer Gude/so sem S. Petur seiger.

Nu ma einhuör so seigia/Soddann Epter/
dæme sie eg allfær j Heimenum/Þuiad þeir eru
flester sem ecke forn færa Gude syna Lijkame
helldr giefa þr þa j Valld holldligum Girndum.
Þuilyku Motmæle andsar Pall og seiger.
Og hegded ydur ecke epter þessum Heime.
Þad er/þier skulud ei breyta epter vondum Sid
um þssarar Verralldar/þuiad þier erud Guds
Börn enn ecke Diöfulsins. Heimurenn skeyter
ecke vm Guds Otta/ stundar vppa Agirnd/Hie
goma Dyrd/vöndar Girnder/lifer epter Holl
dsins öllum Vilia og Fysn/leitar ecke epter Na
ungans Gagne/helldur sialfs sijns. Þetta h=
per

ber ydur ecke ad giöra. Helldur vmbreyted ydur / j Endurnyungu ydars Hugskots. Pad er / Jklæded ydur nyu Hugskote / og einum nyum Anda / hatande allar Synder og Ranglæte / eñ stunded vppa Riettlæte og Heilagleika / So ad þeir / sem vissu aþ ydar fyrre Vmgeingne j Syndū og jllre Breytne / siae nu þad og merke / ad þier erud vmbreytter og orduer aller adrer / enn adur voru þier. Leggед Rapp a / seiger S. Pall. So þier meiged reyna (Lœra og vita) Huør ad sie Vilie Guds. Godur / Þægeligur / og algiördr. Pader / so þier lifed epter Guds Vilia / og giöred þa Hlute sem eru goder og Heidarliger / sem Gude eru þægeliger / sem eru Gudliger og Riettferduger / Þuiad þetta Ord / Algiörd ur / merker epter Ebreſku / Gudligur og Riettferdugur / Og er þetta Meiningeñ / ad lijka sem godur Sonur astundar ad giöra þad sem Födurnum vel þocknast / enn fordast þad sem Fadereñ ma vid styggiast / So eigum vier med öllu Rappe og allre Astundan / fordast ad giöra þad sem sa Himneske Fadereñ ma vid styggiast / Enn hitt sem vier vitum (vt aþ hans Orde) ad hönum er þægeligt / þad eigum vier ad giöra / m3 allre Kostgiæfne.

Epter slijka almeñeliga Aminning / þa fram setur S. Pall / og sundurgreiner / huørjar Synder sa enn Kristne skal fordast / og huør god Verk hañ skule giöra / Og setur fram

med þeim Ordum/ margar Aminningar / vm
ymiſlega Hlute. En fyrſt ſkipar hañ ad Meñ
ſkule fordaſt/Dramb og Metnad. Þuiad eg
ſeige fyrer þa Nad / ſiñ mier er giefen:
Þad er/epter Vollde mÿns Poſtuligs Embætt
is/ſem mier er giefed /af ſkiærre Nad/ad miñ
ar verdſkulldanar / þa ſeige eg. Huórium
ſem einum ydar a mille. Þui huad eg
ſkrifa ydur/ þad ſkrifa eg öllum Mönnum.
Ad eingeñ hallde meir vt af ſier / eñ hóñ
um ber af ſier ad hallda/ helldur hallde
hañ vt af ſier hofliga / Epter þui ſem
Gud hefur vtſkipt huórium og einum
Mæler Truarennar. Þad er / Eingeñ ſkal
metna ſig af Guds Gafum/eda fyrer lÿta ad
ra/helldr þiona ödrum þar med. Þeſſe Amiñ
ing er miög naudſynlig j Kriſtneñe/ bæde þm
ſem kieña ödrum og þeim ſem hlyda eiga. Þui
ad valla er nöckur Hlutur ſa meir ſkade kriſte
liga Kirkiu/helldur eñ þad / þegar Meñ eru
Drambſamer/ſtæra ſig og fyrerlÿta adra/hier
af eru komnar allar Villur / og rangſnunar
Meñingar/ Þar fyrer eiga aller ad fordaſt
þennañ ofmetnad og lÿda og vmbera huór
annañ j ſannarligu Lÿtelæte / og Hogværd.
Þuiad lÿka ſem vier höfum marga Li-
mu a einum Lÿkama/ enn aller Limer-
ner hafa ecke lÿka Hegdañ. Helldur olÿka-
Geñdurnar erfida/ Fæturner ganga/ Munn-
urenn

trer mæler/ Augun sia/ ꝛc. Enn þar fyrer forsmaer eingen Limuren annan/ þo ad hinn hafe ecke so prydeliga verkan eda Embætte. Lyka so erum vier marger (so sem) Einn (Andligur) Lykame j Christo. Hönum jnn plantader fyrer Truna/ og hann er vort Höfud Enn vor a mille erum Vier huör annars Limur. Þar fyrer lyka so sem Limurenn þiena huör ödrum jnnbyrdis/ epter sinne Tegund/ So eigum vier huör og einn ad þiona huör ödrum/ enn hroka oss ecke vpp yfer vora Medbrædur og Samkristna/ Og nær sem vier alytum vorn eiginliga Lykama / þa eigum vier ad huxa vm þessa Hoguærd og þennann Kiærleika vor a mille/ og þar fyrer hegda og breyta öllum vorum Verkönum og Giördum um/ til Nytsemdar og Gagns þessum andliga Lykama / sem er Guds Kristne/ og sier huör hennar Limur.

Gudspialled Lucæ. II. Cap.

J Þann tyma. Og þa ed hann var tolf Aara gamall / foru þau vpp til Jerusalem/ epter Sidvenin Hatydar dagsins: Og er þeir Dagar voru lidner/ og þau foru heimleidis/ vard Barned Jesus epter j Jerusalem/ og hans Foreldrar ve

ssu Pad

ſiu þad ecke. Enn þau meintu þad/ ad
hann være hia Selſkapnum/ og voru ſo
komen eina Dagferd / og leitudu hans
medal Frænda og Kuñingia. Og þa
ed þau fundu hañ ecke/ hurfu þau ap⸗
tur til Jeruſalem / og leitudu ad hõn⸗
um/ Enn þad ſkiede ſo epter þria Da⸗
ga/ ad þau fundu hann j Muſterenu/
ſitiande mitt a millum Lærefedranna/
heyrande þeim / og ad ſpyriande þa/
Enn aller þeir er hañ heyrdu/ vndrudu ſi
yfer hans Skilninge og Andſuörum.
Og er þau ſau hañ/ hnyckte þeim vid.
Enn hans Moder ſagde til hans. Son
miñ/ þui breytter þu ſo vid ockur? Sia
þu / Fader þiñ og eg/ leitudum harm⸗
þrungeñ ad þier. Og hañ ſagde til þei⸗
ra. Hvad er þad/ ad þid leited ad mier?
Vite þid ecke ad mier byriade ad vera j
þeim Hlutum ſem mijns Födurs eru?
Enn þau vnderſtoodu ecke þeſſe Ord/ ſu
hañ mællte til þeirra. Og hañ for mz
þeim ofan/ og kom til Nazareth/ var
þeim og hlydeñ. Eñ hans Moder geym
de öll þſſe Ord j ſijnu Hiarta ✝ Jeſus
þroadeſt ad Alldre / Viſku og Nad
hia Gude og Möñum.

Suñu⸗

Summa ꝫ jnnehalld Gudspiallsins.

1 Dæme Josephs og Mariu/ þau ed reisa arlega til Jerusalem/ a Hatijdar dögum/og eru þar vid Guds Þionustugiördena/med ödrum riett Truudum/ kiener oss ad hallda med Heidre og Virdingu/ þær Hatijder sem til eru settar/ j Kristnenne/ og læta jafnann sia oss þar sem Guds Ord eru kiend/og Þau heilögu Sacramenta eru med Höndum höfd / og þar ed Menn giöra sijnar almenneligar Bæner til Gudz med Lofe og Þackargiörd. Þuiad þetta bydur Gud j þui þridia Bodorde.

2 Þad annad Dæme Forelldranna Jesu er Þ/ ad vpp venia sijn Börn til Guds Otta/og hafa þau med sier ed hallda þeim til/ad vita Kirkiu þar Guds Ord er kient/ Þuiad hu ad þau ecke læra j Vngdæmenu / þad hafa þau traudliga j Ellenne.

3 Af Dæme Jesu skulu Vngmennen og þad sama læra / koma þangad giarna sem Guds Ord er kient og predikad / Þuiad Guds Ord er þad rietta Sæde/ af huöriu aliar godar Dygder vaxa / Soddan Börnum giefur Gud Luckv og Blessan/ og vardueiter þau fra Olucku/ Þau munu og vaxa ad Visku og Alldre/hia Gude og Mönnum/ So sem hier stendur skrifad af Barnenu Jesu.

Þar þuert a mot/þau Baurn sem ecke skeyta vm Guds Ord/þau eru giarna Hardsuijr ud/Heimsk og Oraduönd/Lucku laus/hafande

huörke

Huǫrke Hylle Guds nie Godrä Maña/sem nog punnast Dæme til:

4. Lære Börnen hier / Hlydne ad veita/ Forelldrum/ Læremeisturum/ Forstiorum/ og Foostrū/ og þeim ǫdrum sem þau eiga Hlydne ad veita/ j Otta Drottins.

ů

Tolf vetra þo breyter/ Helgodur Spurner Frodar/ Jesus/ vid hina vijsu villde ria syna Skylldu/ Sijdañ suarar hañ Modur/ ad sier bære Fǫdursins Æru/ Leita: Eñ Liufre jatar / Lyndis þydur samt hlyda.

Bænen.

HErra Gud Himneskur Fader/ Eg þacka þier fyrer þijna Nad og Myskun/ ad þu hefur læted mig fa þa Heilǫgn Skijrn/ og ad vita þitt guddomliga Ord/ Eg bid þig/gief þinn helga Anda j mitt Hiarta/ad eg Astunde þitt Heilaga Ord / ecke fyrerlijte þad nie forsoome/ helldr merke þad vel † Truliga og ad þad mætte bera Auǫxt med mier/ Og ad eg epter þijnum Vilia/mætte eflast j Truñe og Otta Drottins/ og vmsyder verda j þijnu Orde Saluholpeñ/ Amen.

Annann

Annan̄ S. Dag epter Þrett-anda Pistillen̄ Rom. XII. Cap.

GOder Brædur. Vier hófū marg-hättadar Giafer / epter þeirre Nad sem oss er giefen / Hafe nóckur Spadom / þa sie han̄ Trun̄e lyk-ur. Hafe nóckur Embætte / þa giæti hn̄ þess Embættis. Kien̄e nóckur / þa vak-te han̄ þa Kien̄ingena. Amin̄e nóckur / þa hygge han̄ ad þeirre Amin̄ing. Gie-fur nóckur / þa giefe han̄ einfalldliga. Stiornar nóckur / þa stiorne hann med Abyggiu. Fremur nóckur Myskunseme / þa giöre hn̄ hana med Godfyse. Ellsk-an̄ sie Flærdar laus. Hatid hid vonda / enn loded a hinu Goda. Brodurligur Kiærleike sie astudligur ydar a mille. Hafe huór an̄ann sier j Virdingum æd-ra: Vered ei later j þui / sem þier eiged ad vin̄a. Verid gloande j Andanum / Drottne þionande. Hegded ydur epter Tydenē: Verid glader j Von̄en̄e / en̄ Pol-enmoder j Kuólen̄e. Stadfaster j Bæn-en̄e / og an̄est Naudþurftter Voladra: Kostgiæfed Giestrisne. Blessed þa ed ydur ofsækia / Blessed enn bólued eige.

Fagned

Fagned med Fögnöndum/ en̄ grated m̄z Gratöndum. Vered Samhuga jn̄byrdis. Stunded ei a þad sem hætt er/ hell dur lwtid ad þui sem lægt er.

Vtskyring Textans.

Enn vier höfum marghættadar Giafer/ huör epter þrre Nad sem oss er giefen. Pad er so myked sagt/ Drotten̄ hn̄ heþur aþ sinne Nad og Giæsku gieþed oss margþalldar Heilags Anda Gaþur/ til þess ad þiona þar med Naunganum og kristeligre Kirkiu. Og tekur Postulen̄ nu til/ nockrar sierligar Gaþur og Verkaner þram ad setia/ einkanliga þeirra Man̄a sem kallast Andligrar stiettar/ og kien̄er huörnen̄ Men̄ skulu þeim Gaþum hegda/ og seiger: Hafe nöckur Spadom/ þa sie haun epter riettre Truaren̄ar Reglu. Pad er/ Huör han̄ heþur þa Gaþu/ vt ad leggia Spadoma Heilagrar Ritningar/ sa hinn same vtlegge og þyde þa so/ ad su Vtlegging sie samhlioda vid Euangeliū vt aþ Christo/ en̄ ecke þar þuert a mote/ Þuiad Christus hann er Mergur og Meining allrar heilagrar Ritningar. Papistar þeir vtleggia Greiner godra Verka/ þuert a mote Truarin̄ar Riettlæte/ þar þyrer eru þeirra Vtleggingar Trun̄e olykar/ ag lāgt þra Ritningaren̄ar reglū/ Eins giöra aller adrer villumen̄/ og þaiſ

Lære

Lærepedur. Hefur nöckur Embætte/ þa giæte hann þess Embættis. Pad er/ Ef nöckur hefur adra Pionustu i Kristeligte Kirkiu þa giöre hañ hana med Kostgiæpne, Tru, legt er/ad þesser Pienarar hafe / Þann tyma vered skickader til/ ad vtdeila Sacramenten/ og þiona þeim Fatæku/og añad þuilijkt/ Þui er Postulans Meining þetta/ad huör og einn hañ skule vakta syna Pionustu og sitt Embætte/enn falla ecke jnn j annara Embætte/ og Pionustu.

Ef kieñer nöcker/vakte hñ þa Kieñing Pad er/sa sem a ad kieña Guds Ord j kristelig re Kirkiu/ blijfe hñ vid þañ Heilsusamliga og einfallda Lærdom/leite ecke ad syna syna Me nt/og Meistaradom/sier til Hroosunar. Þui ad þeir sem meir leita vid/ad kieña og predika so / ad Menn vndrest þeirra Visku og stora Ment/ enn ad framsetia sañañ og einfaldañ Truarennar Lærdom/ þeir vpp byggia Guds Kristne lyted eda ecke par:

Huör hann aminner. Añañ/til Truareñar Vonareñar/ Kiærleikans. Hygge hann ad þeirre Aminningu/ Ad hann tuñe þad mz Visku og godum sönnum Röksemdar Greinum ad giöra.

Huör hann giefur (Aulmösur Voludum) giefe hann j einfallaleika. Pad er/ Med hreinum og einföudum Anda/leite sier þar af öngrar Lofdyrdar / huxe og ecke helldur ad

 bæta

Bæta sinar Synder þar med byrer Gude/huï ad slæter giepa ecke ap einvölldu Hiarta/helldur ap Hræsne.

Huör hañ sliornar. Huör hann er yper settur kristeliga Kirkiu/vm ad sia og skygna sidu Manna/ Giöre hann þad med Aþhyggiu Storre/og myklum Athuga/ Þuiad eins Kienemans Embætte: þad er ecke Iðiuleyse eda Kyrrseta / helldur hin mesta Vmhyggia og Omak.

Fremur nöckur Myskunseme / Vid Fataka/ Volada/ Hucrt þad er med Ulmösugiördum/og annare Hialp eda Velgiörningū. Giöre hann þad med Godfyse. Þad er/ Med Gladuærd/og godum og frialsum Huga/ eige med Kiodæskuskap eda eptertölum/helldur rijflega epter Föngum sijnum/og Eþnum. Þuiad gladuærañ Giapara/ Elskar Drottēn/ þad er þañ sem giepur rijfliga og oneyddur. Elskan (Naungans) sie Flærdarlaus. Þad er/ Vier skulum elska Naungañ/ecke med Ordum einum/ so sem þeir giöra sem latast elska annañ / enn giöra hönum lijted eda ecke til goda/helldur skal huör elska annañ/ i Raun og Sañleika/med Vilia og Verke/ 1. Joh. 3. Enn þo skulum vier so elska Naungañ/ad vier ecke samsiñum eda sambyckium Synder hañs/Helldur verum/ Hatande þ hid Vonda. Þad er Synderñar. Enn/ Lodande a þui hinu goda. Þad er/Vier skulum reidast Syndum og

dum og Glæpũ/Maũgañs/ og breyta þär ecke epter/ hellður byþa stöduger j Guds Otta og godu og Kristeligu Framferde. Þuiad huörier sem hellst þr eru/sem ecke aluarliga hata ꝥ vonda/hellður samsinna annara Mañа Glæpum þeir audsyna sialfer/ad þeir hafa eckert Gudlegt Vandlæte med sier. Brodurligur Kiærleikur sie æstwdlegr ydar a mille. Þad er / Guds Vilie / ad so sem vier höfum einn Födur aller a Himnum/so skulum vier jñbyrdis elskast/mz sañarligre Brodurligre Elsku. Hafe huör añañ sier j Virdingum ædra. Ecke alleinasta med þeirre ytre Hæuerſku og Sidseme/ huör ödrum Heidur og Virding veitande framar eñ sialfum sier/hellður ad huör og einn/hann hafe Heidarligre Ord og Meining vm annañ/ hellður enn vm sialfann sig. Þuiad/ slijkt er Þockasamlegt bæde Gude og Mönnum. Verid ecke later j þui siñ þier eiged ad vinna. Þad er/ Huad hellst huör eiñ a ad giöra/epter sijnu Kalle og Embætte/ ꝥ giöre hañ med Dygd og Tru. Vered gloande j Andanum. Þad er/ Hafed eitt gudlegt Vandlæte/med ydur / huört ed kiemur af þm Heilaga Anda/til ad vernda og forsuara Guds Ord og hñs æru/Og ad hallda gudligu og kristeligu Sidferde/ ydar a mille. Drotne j þeim Latinska og Griska Textanum stendr/ Tijmanum þionande. Þad er ad skilia/ Hegded ydur epter Tijdenne/og legged Kapp a

ad þier øllum ydar Radum/Ordum og Giørd
um so hegded/ad þad verde Gude til Dyrdar/
enn ydur og ødrum til Saaluhialpar. Vered
glader j Vonenne. Þad er / Huørsu kung
Neyd eda Motgangur sem koma kaan/yþer yd
ur/þa vered med godum Huga/og hugged bæ
de/ydur og adra/ med Von Guds Hialpar og
Endurlausnar/ Þuiad Hrygd og Hugar vijl/
minkar Manskap/stytter Lijfdaga/ og giører
Man oduganligan j sijnu Kalle og Embætte.
Þolenmoder j Kuølenne/ an Mioglunar
j mote Gude/ an Blots og Formælan vid
Mennena. Þuiad Þolenmæde eykur Kuøl
huøria: Stadfaster vid Bænena. Þuiad
alla tijma høfum vier eitt huad/ad bidia/pyr-
er oss eda ødrum/eda ad þaka Gude. Og slykt
Jduglegt brennande Bæna akall leidest Gude
ecke/ helldur er þad hønum hid þægeligasta.
Annest Naudþurfter Heilagra. Þad er/
Þeir sem eru Gudhræddir/Volader og Fatæk-
er/þa hialped þeim aþ ydar Eignum / þuiad
ecke erum vier skylldugier til goda ad giøra/
ad eins Frændum og Vinum/ helldr øllum Heilog-
um og Gudhræddum. Enn þeir eru Heilager
sem Helgader eru med Blodenu Christi/og þr
ed haþa þan Heilaga Anda. Kostgiæfed ad
vera Giestrisner. Hysed og heimed þa Fatæ
ku og Framande / einkum þa sem wr ødrum
Stødum eru vt reckner/ vegna Euangelij. Og
er þetta hin þridia Aminning/vm þa Fatæku.

Blesset

Blessed þa ydur ofsækia. Hafed önguar Forbæner eda Hootunar ord vid þa sem ydur ofsækia rangliga/eda þyrer rietta Tru og Gudz Ord/helldur Blessed/ Bidied keim alls Go ds til Lijfs og Sálar/ Og ad Gud villde þa upp lysa/med Liose sannrar Guds vidurkienn ingar. Og bölued (þeim) ecke. Bidied þui einskis Ills. Þuiad opt hefur Gud medal oß sokner Manna/nöckra Vrualda sem seirna mu nu snuast. Og ad sönnu þa skal engenn ödrum Jlls bidia/nema þad skie af sierligre Kallan/ eda Heilags Anda Jnnblæstre/ so sem þa Eli seus bölnadz Sueinonum/huörier þa epter at vrdu af Biarndyronum slitner/og soddann Forbæner/eru nöckrar j psalmum Dauids af gud legu Vandlæte framm komnar. Fagned med Fagnöndum/grated med Gratöndum. Nær ed Samkristinum Naunga geingur vel/ þa samfagned med hönum. Og nær hönum kiemur ad Höndum/nöckur Hörmung eda Mot gangur/ þa samharmed / og bered Sorg med hönum. Soddann Hiarta eiga kristner Menn ad hafa/þuiad vier erum aller samann jnnbyrd is andliger Limer eins Lijkama/ huors Höf ud ad er Christus. Vered samhuga jnn byrdes. (edur so) Hafed eina Meining hu or vm annann / Þad er/ Kristner menn skulu vera so Hreinhugader/ad huad hellst sem nöck ur hann vonar og vænter sier af ödrum/þa skal hann eins lyka Sinnadur og hreinlyndur vera

vid adra: Stunded ei a þad sem hætt er/ helldur lræted ad þui sem lægt er. Þad er/ Vpp byried ecke mykla og torvelld a Hlute/vegna nöckrar Kopdyrdar/ helldur jdk ed og hafed med Höndum þad sem anduird eligt er / og ydar Kollan og Embætte til kiemur. Þuiad þeir sem vpp byria stor Mal og ördug / þyrer Metnad og Hiegoma dyrd/ og vilia komast hætt/ þeir veþia sig Vandrædum/og falla opt med Sneypu.

Gudspialled Joh. II. Cap.

Þañ tijma. Þar giördest Brwdkaup j Chana Galilea/ og Moder Jesu var þar. Eñ Jesus og hans Læresueinar voru og Bodner til Brwdkaupsins. Og er þa þraut Vijned/seiger Moder Jesu til hans. Þeir hafa ecke Vijn. Jesus sagde til heñar. Þu Kuiña/ Huad hef eg mz þig? Mijn Stund er eñ ei komen: Moder hans sagde til Þioniustu Mañanna. Huad hellst hñ seiger ydr/ þ giöred. Eñ þar voru sex Steinkier/ sett epter Venn Ebreskra manna hreinsunar/ og huört eitt tok tuo eda þria mæler. Jesus sagde til þeirra. Fylled vpp Kieren af Vatne/ og þeir fylldu þau allt a Bar-

ma. Og hann sagde heim. Helled nu a/og færed Rixmeistaranum/ og þeir færdu hönum. En þa ed Riximeistaren̄ smackade Vatned/ þ ad Vijne var orded/og han̄ vissi ecke huadan þad kom/ enn Þionustu meñerner sem Vatned sottu vissu þad / kallar hann a Brwdgumañ/og seiger hönum. Aller Meñ giefa j fyrstu hid goda Vijned/og nær þr taka ölguader ad giörast / þa þad hid liettara/eñ þu heft geymt hid goda allt til þessa. Þetta er hid fyrsta Jardteikn/ þad Jesus giörde til Chana j Galilea/ og han̄ opinberade sijna Dyrd. Og hañs Lærisueinar trwdu a hañ.

Jñnehalld og Suma Euangelij.

1 Þad Herran̄ Jesus er i Brudkaupe/ og syner þar sitt hid fyrsta Dasemdar verk/ þad hid sama er vyst Merke/ad Brullaups giördeñ og Hiona bands Stiettēn̄ er Gude eitt þægeligt Verk/ so sem seiger j Pistlenum til Hebreos. Hionabanded skal heidarligt hia öllum halldast ed vera / og Hionabands Sangen obleckad/ Cap. 12.

2 Enn med þui ad stor Spilling er jñ fallen j þessa Stiett / vegna Synda brots þyrstu Foreldrā/og þeirrar Bölfuanar sem þar epter fylgde. Gen. 3. Þar þyrer hlytur þessare

Stiett ad vylgia/marguijsleg Neyd/Hörmüg/ Sorg og Motgangur / sem daglig Dæme gies pa Vitne.
3 J mote soddañ Hörmungum j Hiuskapar bandenu verdur oss fyrer sett eitt Hugguuar Dæme/aß Herranum Christo / huör ed j þessu Brullaupe/vmsnere Vatne j Vijn.
4 Vatn merker / allskyns Kross og Motgang. Enn þar Christur snyr Vatne i Vijn/ þar med audsyner hañ / ad hann vill ecke ad eins hialpa Gudhræddum Hionum / Helldur og eirneñ giöra þeirra Kross liettbærann og lysugañ/so ad Gudlig Hion skulu haþa glede i Gude/huörsu stor sem Krosseñ og Motgang ur... er/edur verdur.
5 Pad vor Herra Jesus Christur giörer Vijn vr Vatne/þad er ein stor Biuijsing/ad hañ sie einn Herra yþer öllum Skiepnum / og einn eilijþur Gud. Þuiad ad giöra nöckurn Hlut ödruuijs og betra/enn hann var i Nunduerdu skapadur aß Gude/ þad kann eingeñ ad giöra nema Gud sialþur. Par þyrer heyrer þetta Gudspiall til vorre Jatningu/ þar vier jat um oss ad trua á Jesum Christum/Son Guds eingieten/ad hañ sie sannur Almattugur Gud þuiad slijkar Jardteikner kañ eingeñ ad giöra nema Gud sialþur.

Nota.

Aull Gvdspiöll Aared vm kring/ sem hlyda vppa Jardteikna giörder Herrans

Herrans Christi/ med hvörium han bienijsar sig ad vera sañan Gud/ i Heimeñ af Faudurnum sendann/ þau heyra til þessare añare Truargrein j Credo.

V

J Cana Veislu vęgna / vottar ad þigge Drottiñ/og Blijd Jesus Moder/ ölkiętena vill bęta. Prytur Vijn sag de Sęta/ Sęl vid Jesum męler. Hañ lętur nęr sem neite/ Nadina þar med tiade:

Heimboded hier nam prijda/ Hion unum villde þiona/ Jesus og so lyser/ Almątt Guddoms hęttar/ Veiter hañ Vijned sęta/ Enn Vatned lętur batna/ Syner ad Hiuskap hreinann/ Hañ elske nu þannenn.

Bæn fyrer Eckta Folk.

DRotteñ Gud Himneskur Fader/ Eg giöre þier Packer / ad þu hefur giefed mier þijna Nad/ þad eg er komeñ j þa Heilögu Hiuskapar Bands Stiett / og vardveiter mig þar fyrer fra Frillulijfe og ödrum vondum Syndum / Eg Bid þig/ Gief mier þiñ Heilaga Anda/ sa ed mier styre * stiorne j þessare Stiett/

ſo ad eg mætte lifa ſamþyckeliga vid mijna Eckta Perſonu/ og giefa eckert efne til Reide/Haturs og Oſāþyckis/helldur ad eg ſie Vingiarnligur og life j Guds Otta/ſo ad/ef Freiſtingar koma/Kroſſ og Motgangur/ad vid þa mættum alla tijma forneina og finna þijna Födurliga Hialp/og vpp ala ockar Börn epter þijnum Vilia/og fram̄ leida ockar Alldur hier a Jördun̄e/ſo ad vid mættum ad ſijduſtu verda eilijfliga Saluholpen/ fyrer þinn Son Jeſum Chriſtum vorn Lauſnara og Herra/ Amen:

Vngar Perſonur ſem Ogiptar eru/ſkulu ſo breyta ſinne Bæn/ad nær þær koma til þeſſ Alldurs og þeirrar Stiettar/ad Gud han̄ vilde þa giefa þeim Lucku og Bleſſan j þeirre Stiett/ og þangad til myſkunſamliga varduieita þær/fra öllum lauſligum liotum Lifnade og Saurindum.

Þridia S. D. epter Þrett-anda Piſtellen̄/Rom. XII. Cap.

Jærer Brædur. Vered ecke ſier klooker/giallded öngun̄ Jllt a mote illu. Legged Kapp a ad vera Sidſamer þad möguligt er vid

er vid huórn Mañ/og þad þier fórmeiged/ þa hafed Frid vid alla Menn. Hefned ydar ecke sialfer mijner Elsku-leger/ helldur giefed rwm Reide. Þuiad skrifad er: Mijn er Hefnden/eg vil end-urgiallda/ seiger Drotteñ. Nu ef Ovin þiñ hungrar/þa gief hónum Fædu. Ef hann þyrster/ gief hónum ad drecka: Enn nær þu giórer þetta/ þa safnar þu gloodum Ellds yfer Hófud hónum. Lat eige yfer stijga þig hid Vonda/helldur yfer vinn þu hid Vonda/mz godu.

i Vtskyring Pistilsins.

Vered ecke sierkloker. Læted ecke so sem þier vited einer alla Hlute. Þuiad þeir sem þorlæta sig vppa sialfs þeirra Visku og Framsyne/þeir þyrerlijta opt annara Manna god Rad og Aminningar/og verda þar þyrer til Skamar. Gialldeð óngum (og ecke Ovinum eda Ogudligum Mónnum) Jllt fyrer Jllt. Helldur endurgialldeð Jllt/mz Godu/ Þuiad so giórer sa Himneske Faderenn/huórs Dæmum þier eiged epter ad þylgia/hañ giórer þeim Vondu gott/ Matth. 5. Legged Kapp a ad vera Sidsamer/ vid huórn Mann. Meiningen er þesse/ Handtiered þa sina Hlute/sem ecke kann nóckur Madur/ ad [illegible]

straffa edá lasta/ So ad þier siculd Krÿstaner
lauser/ ecke alleinasta hia Kristnum Mönnum/
helldur og so hia Heidingium. Þuiad einn krist
enn Madur/ hönum ber ad hafa godann Lof.
styr/ jafnvel af synum Ovinum / vegna Guds
Dyrdar / huörs Nafn ad lastad verdur ef ad
vier jlla lifum / Rom. 2. Cap. Og þad
þier formeiged / Hafed Frid vid alla
Menn; Astunded ad hafa Frid/ giefed önguñ
Tilefne til nöckrar Þrætu/ og þo þier verded
mæitter/ þa lyded allt þad möguligt er: Nu
kunna þær Saker til ad falla/ ad vier neydust
til/ ad hafa Þrættan og Deilur/ þa skal þo
Kristeñ Madur leggia Kapp þar a/ad vera
med Ro/ huörium Hlut eckert er godum Mañe
æskeligra. Hefned ydar ecke sialfer / mijna
er Elskuliger/ helldur giefed Reidenne
Rwm. Þad er/ Lated Gud Himneskañ Föd
ur hefna a ydar Ovinum / ef hönum so lyst.
Þuiad skrifad er (Deutro: 32.) Mijn er
Hefnden / Giefed mier Hefndena/ Og eg
mun Endurgiallda. Sier huörium sem hañ
er makligur/ Seiger Drottenn. Þuiad Gud
hiñ veit best/ huönær og mz huöriu hætte huör
einn skule straffast/ þar kuert a mot / þegar
Menn vilia hefna syn sialfer/ þa geingur opt
ast Hefnden wr Hoofe. Þar fyrer ef Ovin
þinn hungrar / þa fæd þu hañ/ ef hann
þyrster/ gief hönu ad drecka. Þesse Grein
er tecin

Huiad vier eigum ecke alleinasta ad giöra/ ecke
Illt vorum Ovinum/helldur þa eigum vier ad
giöra þeim gott/so kieña oss Eptterdæme Chri
sti/Stephani/Moysis/Pauli/og añara Heilag
ra Maña/ huörier ed endur gulldu sijnum O-
vinum/Gott fyrer Illt. Þui nær þu giör-
er þad/ þa safnar þu Gloodum Ellds
yfer Hófud hönum. Þad er so ad skilia/
Med þijnum Velgiörgum þa kiemur þu
þui til leidar/ad þinn Ovinur/kiemur til sial
fs sijns/og reidest sialfum sier j siñe Samuisku
ad hann hefur giört þier j mote/ þu sem ert
godur og Giæsku fullur vid hañ/og hañ mun
þa ecke linna fyrr enn hann sætteft vid þig.
Huiad fliotara er ad giöra Ovine sijna ad
Vinum/med Velgiörningum/helldur enn med
Hefndum og Motgiördum. Lat ecke yfer
stiga þig hid Vonda: Sem þier er a
mote giört/so ad þu gialldet jllt fyrer jllt.
Helldur yfervin þu þ Vonda m3 Godu-
Þad er/ Med Velgiördum þijnum skalltu hyl
ia þ Vonda sem þier er a mote giört/ og kom
þijnum Ovin helldur til þess ad giöra þi-
er gott/helldur eñ ad giöra þier meir a mote-
Huiad eingeñ Siguruiñing er fegre enn su/ad
gieta sigrad Ovin siñ med Velgiörningum hell
dur enn med/Meingiördum- Epter þessum S-
Pals Lærdome/ættum vier jdugliga ad huxa
þegar Reidenn bryner oss til þess ad hefna
vor sialfers.

Gud-

J Þann tÿma. Og þa ed Jesus
gieck ofañ af Fiallenu/fylgde hönu[m]
mikid margt Folk epter: Og sia þu/
ed Lÿkþrar Madur kom / til bad
hañ/og sagde. Herra ef ad þu villt/
giett þu mig hreinsad/Og Jesus riette
vt Höndena/ahrærde hañ/og sagde/
Eg vil/vertu hreiñ. Og jafnsnart vard
hans Lÿkþra hrein. Og Jesus sagde
til hans/ Sia þu til/ad þu seiger þad
ei neinum / helldur far þu og syn þig
Kiennemöñunum/og offra þyna Giöf/
þa ed Moyses hefur boded/til Vitnis
burdar yfer þeim . Enn þa Jesus
gieck jñ j Capernaum/kom til hÿs hund
rads Höfdinge nöckur/bidiande hann/
og sagde / Herra / Þion minn liggur
heima siukur j Limafalle/og kuelst þüg
liga. Jesus sagde til hÿs/Eg vil koma
og lækna hañ. Og Hundrads höfdinginn
suarade/og sagde. Lauardur / Eg em
eige verdugur ad þu gäger jñ vnd mitt
Þak/helldur seig þu eitt Ord/ og mun
minn Þion Heilbrigdur verda/ Þuiad
eg em Madur Yferualldenu vnder gieff
inn/ hafande vnder mier Strijds folk/
og miet

Og nær eg ſeige þeſſum / far / þa fer hann/og ödrum kom þu/og hañ kiemur / og Þræle mÿnum/giör þetta / ⁊ hñ giörer þad. Og þa ed Jeſus heyrde þetta/ vndradeſt hañ/og ſagde til þeirra er hönum epter fylgdu. Sañliga ſeige eg ydur/ad þuilÿka Tru hefe eg eige funded j Jſrael/ Enn eg ſeige ydur/ þ marger munu koma af Auſtre ⁊ Veſtre/ og ſitia med Abraham/Jſaach og Jacob j Himnarÿke/eñ rÿkiſins Syner munu verda vtrekner j ydſtu Myrkur/ þar ſem vera mun Oop ⁊ gniſtran Tañana. Og Jeſus ſagde til Hundrads höfdingians/gack þu hiedañ/ verde þier epter þui ſem þu truder/Og hans Þion vard heill/ a þeirre ſömu Stundu.

Sum̃a og Jñehalld Gudſpiallſins.

1 Þad fyrra Epterdæme hins Spillta/kieñer oſſ/ad vier eigum j öllum vorum áliggiande Naudſynium/ad akalla Herrañ Chriſtum / og til hans flyia/ m; ſöñu Trunadar Trauſte/og ſtærſtre Audmÿkt/ Þuiad hann bæde vill og kann ad hialpa j huörſkyns Neyd og Motgange.

2 J ſlÿkum Efnum og Naudſynium ſem oſ hræra þetta ſundliga Kÿß/ſundligañ Kroſſ

og Mot=

og Motgáng / þa eigum vier jafnañ ad setia vorn Vilia til hans Vilia/voru Skilnings leyse til hans Visku/vora Eymd til hans Myskunar/vora Vesölld og Veyke til hñs Almætt is/og giefa og leggia off algiörliga vnder hñs Vilia/ huört þad/ sem vier bidium sie hönum til Dyrdar og off til Gagns/Þuiad hann veit betur enn vier sialfer huad off er Gagnlegt/ edur ecke.

3 Þad annad Dæme Höfudsmansins þad kienner off/huörsu ad vier skulum setia fram fyrer Christum/ ecke alleinasta vorar sialfs Naudsyniar helldur og vorra Naunga:

4 Hülykt Kyrleike/med Truñe vier eigum ad hafa j vorum Bænum/þad kiennest hier/ Sem er/ad jata og medkieña/ad vier sieum alls overdugier þess sem vier vm bidium/ eñ þo samt trua og treysta/ad þad vier bidium/ þad kunne hann med einu Orde ad veita og vtrietta.

5 Og huad Herran Jesus hañ hefur talad þui skulum vier fullkomliga trua/og efa ecke j neinn mata/ Þuiad hans Ord er almatt ugt/og hann hefur alla Hlute af öngu Efne skapad.

Ð.

Off liettir Angre Drottenñ/Ef þu villt kuad hinn Spillte / Eg vil Jesus mæler/jafnskiott græt hann Sottar/ Traust og Truna festa / Tiade sa hird kuadst

kuadst rœda/Allt begar eitt Ord mæll te/ jñer hañ Christ meiga vinna.

Bænen.

HErra Gud Himneskur Fader/ þu sem af sierligre oseiganligre æst og Elsku hefur giefed oss þiñ Son/ og lœted hñ taka a sig Mañdomliga Natturu / og deyia a Krossenum vorra vegna: Gief þiñ Heilaga Anda j vor Hiórtu/ad vier allt vort Traust hófum a hónum/ɫ vit um/ vyst ad fyrer hañ fœum vier Synd aña fyrer giefning/ alýka so sem þesse Hófudsmadur hañ trœde / ad Christur giæte med einu Orde hialpad hās Þien ara/ Þetta eru hans Ord / Huór sem truer a mig sa skal ecke sia Daudañ eis lýfliga. Elskulige Fader a Himnum/ vnn þu oss ad eins/ad vier med ocfuodu Hiarta blijfum stadfastliga þar vid/ a vorum sydasta tyma/ Amen.

Fiorda S. D. epter Þrett-anda Pistilleñ/Rom.XIII. Cap.

GOder Brædur · Vered óngum skylldugier/nema þad/ad þier elsked huór annañ. Þuiad huer

I. hañn

hann elskar annann/ sa hefur Lögmæled vpfyllt. Kuiad/ þad sem þar seigest/ Þu skallt ecke Hoor drygia/ Eige Mañ veja/ Eige stela/ Eige Liugvitne mæla/ Eige girnast/ Og ef þar er nockurt annad Bodord/ þa felst þad j þessum Ordum/ Elska skalltu Naunga þinn/ so sem sialfann þig. Elskan giörer ecke Naunganum Mein: þar fyrer er nu Elskan/ Lögmælsins vppfylling:

Vtskyring Pistilsins.

S. Pæll hann amiñer alla Menn ad vera vndergiefna og hlyduga Veralldligu Vallde/ og giefa og giallda einu og sierhuórium þad hönum ber ad hafa/ þm Skatt sem Skatt ur heyrer/ þeim Otta sem Otte heyrer/ þeim Heidur sem Heidurēn heyrer. Nu fer hañ til j þessum Pistle/ og giörer eina almenneliga Aminning til allra Manna/ ad huór og einn giöre sitt Kall og Embætte j sönum Kiærleika Vered (seiger hañ) önguum Mañe skylldugir/ Helldur veited sierhuórium þad hönum ber/ og þier vited ydur skylldugа vera/ þui ad þetta er Riettlæte/ Maña a mille/ ad giefa og veita huórium sitt. Þar fyrer vered önguum skylldugier. Nema þad ad þier elsked huórt

ed huór annan innbyrdis. Og ſyned þa Elſku/og læted hana fram koma/med Kiær-leikſins Verkum. Þetta er ſu Skulld ſem all-trei verdur fullgreidd / Þuiad þo þu giörer þynum Naunga til goda / j Dag/vegna Kiær-leika og Elſku/ og ef hann þarf þijn vid ap-tur a Morgun / þa verdur þu jafnſnart ad nyiu ſkylldugur hönum ad hialpa / Þeſſe Skulld Elſkunar og Kiærleikſins/verdur all-drei nogliga bitölud/ helldur endur nyiaſt hun Dagliga.

Þui huór hañ elſkar Naunganñ/ ſa hefur Lögmaled vpp fyllt. Þad er ſo ad ſkilia/ Med þui vier erum ſkylldugier/ ad vera hlydner Lögmalenu/ Enn Lögmals-ins Uppfylling er folen j Elſku Naungans/ ſo mykid ſem a hrærer þa adra Töfluna/ þa er þar vt af auglioſt/ad vier eigum alla tyma ad elſka Naungañ/ ſo ad vier ſieum hlydugier Guds Lögmale/ Þuiad/þo ad ſo ſie ad einge eñ giete hallded Lögmaled fullkomliga/j þſſu Lyfe/ þa eigum vier þo ad hlyda Lög-malenu þad fremſt og frekaſt vier gietum giö-rt/j þeſſu veyku Holldе. Og þo þeſſe Hlydne hun ſie veyk og ofullkomen/þa er hu þo Gude Þeck og Þægelig/vegna Chriſts/ef hun kiemur af Trunne. Þuiad ſitt huört er/ad vpp fylla Lögmaled / ſo ſem Kriſtnu mannieer mögu-ligt/ellegar ad vp fylla þad algiörliga/ ſo ſm Chriſtus alleina giört hefur. Þuiat (þeſſe

J q. Bodord

Boðorð) Þu skallt ecke hooraſt/ Þu skllt ecke Mann drepa / Þu skalt ecke ſtela/ Ei ſkalltu bera falſkañ Vitnis burd/ Ei ſkalltu girnaſt/ Og ef nóckurt ann‑ ad Boðorð er(auk þeirra ſem nu eru taleñ) Þa felſt þad j þeſſum Orðum / Elſka ſkalltu Naunga þiñ ſo ſem ſialfañ þig. Þuiad Elſkan Naungans er Jnnehálld og Sumā og Mergur allra Boðorða / ſem eru a þui óðru Spiallðenu/ Enn Naunge er ecke all einaſta Vinur Mans/ helldur og ſo Ovinur/ ſo ſem Chriſtur kiener/ j Epterlykingunne vm þañ Samuerſka/ Luc. 10. Elſkan giórer ecke Naunganum Jllt. Huór hann hefur Kiærleikañ/ſa giórer Naunganum allt Gott. Þar fyrer med þui vier erum Naunganum ſkylldugier vm Elſkuna/ſo ſem adur er ſagt/ þa eigum vier alla tyma þiſſa Skulld ad giall da/med Kiærleikſins godum Verkum ynnbyrd‑ is. Þetta Lógmal kiemur ecke vid Verallð‑ liga Valldſtiornar menn/ þegar þeir refſa Jll giórda Móñum/eige af Hatre vid Perſoonūa/ helldur vegna þeirra Embættis. Þuiad ei ſkal ſo elſka þann Oraduanda einn/ ad Mad‑ ur ſkade marga. Og þar ſem þuilijker verda epter Lógum Refſter/ þeim til Leidriettingar þa veiteſt þeim þar vtj eitt Kiærleiks Verk/ og Velgiórningur.

Þui er nu Elſkañ Lógmalſins vpp fylling. Þar fyrer vppa þad/ ad vier ſkulum hlyðugi‑

hlyduger Guds Lögmæle/þa byriar oss ad vie er joktum oss jafnann j Kiærleikans Verkum vid Naunganñ. Nu eigum vier ecke ad eins ad elska Naunganñ/so sem sialfa oss/helldur erum vier skylduger ad elska Gud / af allre Sálu og öllum Kröptum/enn af þui ad eingenn er sa sem j þessu Lijfe / kañ fijka Elsku Gude og Naunganum ad veita/ þar fyrer eigum vier ad jnnblysa til þeirrar algiörðu og fullkomligu Lögmaalsins Uppfyllingar/sem Christur hefur giört fyrer oss. Þuiad lijka sem marger eru Synduger orðner fyrer Ohlydne eins Mañs/so verda og marger Riettlater fyrer eins Mañs Hlydne/sem er Christr Rom. 5.

Gudspialled Matth. VIII. Cap.

Jþañ tijma. Og er Jesus stie a Skip/fylgdu hans Lærefueinar hönum epter/ Og sia þu ad mijkell Ókyrleike giördest j Sionum / so ad Skiped laa vnder Áföllum/ enn hañ suaf. Og hans Lærefueinar geingu til hans / vöktu hañ vpp/ og sögdu. Herra: Hialpa þu oss/vier forgöngum / Enn Jesus sagde til þeirra. Huad hrædest þier lijtiltruader? Þa reis hañ vpp / hastade a Vindeñ + Sioenn / og þar vard Logn mijked. Enn Meñernir vndr

ner vndrudust / og sögdu. Huilijkur er
þesse? Huad Vindurenir og Siorenn
hlyda hönum.

Suma z Jnnehalld Gudspiallsins.

1 Þetta er ein huggunarsamlig Historia/
af huörre vier lærum þetta fyrst/ Ad huör
sem vill vera j Skipe med Christo/ Þad er /
Huör sem vill/iata hñ og vidurkienna/og vill
vera j hans Rijke/þa er ecke leingead bijda ept
ter Storme/Motgange/Neyd/ og Hasska / so
sem seiger S. Pall/ Aller þeir sem vilia lifa
Gudliga j Christo / þeir hliota ad lijda Of
sokner.

2 Enn þad ber til stundum / ad Christus
hann sefur / Þad er / Hann lætur sem hann
vite ecki par af huörnen oss geingur/ellegar so
sem hurade hañ ecke par vm oss.

3 Hier hliotum vier ad giöra so sem Lær
eſueinarner giördu/ ganga til Christum og m
vorre Aluarligre Bæn / vekia hann vpp.
Nær vier þad giörum/þa mun hann visseliga
stilla Stormeñ og Siocñ / med sijnu almætt
ugu Orde/so ad vier ecke fordiörfust/ Til þess
skulum vier visseliga trua hönum. Eñ verde
so ad vier fraum ecke strax Hialp j Motgang
enum og Ofsoknunum/þa eigum vier þo ecke
lata af ad bidia. Þui huör hañ blijfur stödug
ur allt til Enda / Sa verdur holpeñ og
Sanhëyrtur.

fer; ur

Sefur Lausnarans Liufe/ lausi j Skip- inu traustu/ a medan Alldan stryda/ og Vindar Bat hrinda/ linnudust Laresueinar/ Lærnaran̄ bædu vakna/ Jesus vpp nam rysa/ + magn Vedrid þagnar.

Bænen̄.

DRottenn Gud Himneskur Fader/ þu sem af þynu Fódurliga Giæsku Rꝺde/ lætur oss þyn Bórn hier a Jórdun̄e/lig gia vnder Krossenum/ og lætur koma ymisliga Morgangs + Offsoknar Storma yfer oss/ Syndinne þar med nidur ad þryckia/ med oss/ og aptur ad hallda/ Enn læta oss vaxa og þroast/ j Trūe/Von̄e/Bæna akallenu/Vier bid ium/ Myskunna þu þig yfer oss / heyr vorar Bæner/og veit oss Hialp og Full ting j óllum Motgange og Freistingum so ad vær mættum kan̄est vid þyna Nad + Fódurliga Hialp/ + med óllum þynum Heilógum lofa og dyrka þig/ ad eilyfu/ þu sem elleina ert Almattugur Gud med þynum Syne/og þeim heilaga Anda/Amen.

Fimta S. Dag epter Þrett-anda Pistillen̄ Coloss. III. Cap.

KJærer Brædur. So j klædest þier nu/so sem Guds Vtualder/Heilager og elskanliger/hiartt foolgiñe Mÿskunseme Godvilia/Hoguære/ Þolenmæde/ og vinlijded huor añañ / ef nockr hefr Klógumal mot ódrū/ þa fyrergiefid ꝥ huor ódrū jn̄byrdis/ lÿka siñ Christr hefr fyrergefed ydr/so / skulu þier eirnen̄. En̄ fram yfer allt þetta/ þa j klædest Kiærleikanum/ huór ad er Band algiórfugleikans. Og Fridur Guds stiorne j ydrum Hiórtum til huórs ad þier erud eirnen kallader / j einum Lÿkama / og vered þacklæter. Læted Christi ord gnogliga byggia medal ydar j allre Visku/ Læred og aminned ydur sialfa/med Psalmum/ Lofsónguum/og Andligū liuflegū Kuædum/ og synged Drottne j ydrum Hiórtum og allt huad þier gióred med Ord edur Verk/ þad gióred allt j Nafne Drottins Jesu/og þacked Gude Fodur fyrer hann.

Vtskyring

POstulenn hefur hingad til j þessum Capi=
tula kient/ad þeir sem lietust vera Kristn=
er/þeir skylldu vm fram̄ allt fordast ad fylg=
ia falluölltum Suikulum Manna Setningum
epter/helldr audsyna a sier med jafnade riett a
og sanna Truarinnar Auexte/sem ad eru god
verken. Og þui setur hann nu fram̄ j þessa
Dags Pistle/til Epterdæmis/huörnenn vier eig
um ad jklæda oss einu nyu Hugferde/og aud=
syna j Raun og Sannleika/vorum Naunga/
ad vier sieum Endurnyader/og höfum nu lok
sins / vmbreytt voru hinu fyrra og vonda
Framferde til Guds. Og seiger. So j klæd=
est nu (Alÿka og einum ypparligū Klædnade)
So sem Guds Vtualder / heilager og
Elskanliger. Syner þess Himneska Födur=
sins/ huör ydur vtualde til eilÿfs Lyfs fyrer
allar Allder. Og helgar ydur enn nu med sÿ=
num Helga Anda. Hiartfolginne Myskun
seme. So ad Naungans Kross og Motgang=
ur gange ydur/ann nöckurs Lemaglaums / til
Hiarta/Godvilia: Ad þier sieud reidubwner
til ad giöra ödrum gott. Hogu&re. Ad þier
taled ecke nie hallded mykled vt af sialfum ydr.
Þolenmæde. Ad þier lated ecke strax egna
ydur til Reide. Helldur vmlijdet huör ann=
ann innbyrdis. So ad einn lyde med godu
Giede annars Breck og Veykleika. Og fyrer

giefid ef nöckur hefur Klögumaal mote
ödrum/lijka ſo ſem Chriſtur hefur fyrer
giefed ydur. Ydar Synder / Eins j allan
mata ſkulu þier þyrergieþa huör ödru̅ / an̄ars
Miſgiörd/þuiad neina ad vær þyrer gieþum
vorum Naunga ſitt Miſþelle vid oſſ/ þa vill
ſa himneſke Faderen̄/ ecke þyrer gieþa oſſ vor-
ar Synder ſo ſem þar ſtendr hia Matth. 6.
Cap. Enn fram̄ yfer allt þetta / þa j
klædeſt Kiærleikanum / huör (Kiærleike)
er Band Algiörfugleikans. Þad er ſo
mijked / Vm þram̄ hina adra Mañkoſtena/
þa j klæded ydur Kiærleikanum ſo ſem yſt Fat-
ta/þuiad honn er þad Algiörþugleikans band
ſem Kriſtenna Maña Samþielagſkap/helldur
ſaman. Og þui a Kiærleikuren̄ ad ſtiorna og
ſtyra öllu voru Framþerde vid Naungan̄. Þui
ad huar ſem hann er / þar þær Oſamþyckio
ecke Rwm. Og Fridur Guds riegiöre (Sa
Griſke Textenn hefur / Fae Sigur) j ydo-
rum Hiörtum til huörs þier erud kall-
ader j einum Lijkama. Þad er/ Med þui
ad Diſpullenn aſtundar og kapp koſtar þad
alleina ad Oſamþycke og Sundurlynde ſie og
vare a millum ydar/þa byriar ydur þar allt
Kapp a ad leggia / ad Fridurenn (huörn Gud
biþaiar ydur ad hallda/og huör hönum er æ-
tijd Hiartkiær) Ryke j ydrum Hiörtum og ad
þier hönum vm þram̄ allt þram̄ þylged. Aþ
þui ad þier erud ecke kallader aþ Gude ydru̅ til
oſam

Osampyckis og Deilna/helldur til Gods kriſt eligs Samhelldis og Fridar/huörium þier eig ed og helldſt þeſſ. regna þram ad þylgia/ þui ad þier erud Limer eins og hins ſama Lykam kama/ſem ad er Lykamans Chriſti.

Lærdomur.

So opt ſem vær nu Fornemum/ad Diöfl ulleñ aſtundar þad/ad þar verde Osampycke/ og Tuydrægne vor a mille/ſic/ þa ſkulum vær lata þeſſa Poſtulans Aminning ganga oſſ til Hiarta/og aþ öllu Megne/ aſtunda þad / ad vær kynnum Fridſamer ad vera.

Og vered þackláter / Vid Gud þyr er ſo marga og mykla Andlega og Lykam liga Velgiörninga. Þuiad Þackláted er ecke all einaſta jnnekaled j Ordunum / helldur eirna meſt j gódre Kriſteligre Umgeingne / og Sid ferde. Lated Chriſti Ord gnogliga þyg gia medal ydar j allre Viſku. Lœred * aminned ydur med Pſalmum/ og Lof ſönguñ/ og Andligum liuflígum Kuæd um/og ſynged Drottne j ydrum Hiörtū. Pad er/ Lated Guds Ord kiennaſt rykuzliga og Tracteraſt ydar a Millum/og þañ Himnes ka Vyſſdomeñ/ſem wr Heilagre Skript / þram þyrer ydr ſett? verdr. Kieñed og vphuetied ydr jnbyrdis ſialþer til Truareñar og Gudrækneñ ar/med Pſalmum/Loþſönguum og ödrum þui lykum Gudlegum Kuædum. Og ſynged ecke ad eins med Munnenum/ helldur Kapp koſted ad

þad

þad verde med brennande Hiartans Hughneyg-
ingu/og Hugar ras til Guds/so ad þier heyr-
eid Gud yduarn/ ecke med Vörönum alleina/
enn sieud med öllu þarlæger þra honum/ med
ydru Hiarta: Lærdomur.

Aþ þessu meigu vær skilia huört Gagn
ad psalmarner og gudligar Vijsur giöre oss/
eþ þær eru sungnar j þui Tungumaale sem vær
skilium/ þuiad skie kan ad vær lærū stundum
meir j Heilagre Ritning aþ einum psalme eda
Hymna/en aþ heillre ovandadre predikū.

Og allt huad þier giöred mz Ord
eda Verk/þ giöred allt j Nafne Drottins
Jesu/og þacked Gude Födur fyrer hā.
þad er/ Huad sem þier mæled eda giöred / þa
verde þad Jesu Christi Naþne til Dyrdar/ad
þier so syned hönum godþwsliga / Hlydne og
Audsueipne/Og þacked Gude Himneskum Föd-
ur þyrer syna Dasamliga Velgiörninga/og bid-
ied ad hañ Bænheyre ydur/þyrer Medalgang-
arann Christum og take liuþliga vid ydrum
Bænum og Loþgiördum. Lærdomur.

So skulum vær nu varast ad tala eda giö-
ra þad nöckud / sem Jesu Naþne ma vanæra
eda Stygd ad verda/ og skulum so vnder eins
ecke gleyma þui ad þacka Gude vorum/ þyrer
alla syna veitta Velgiörninga. Þuiad meira
veiter oss sa Himneske Faderen/dagliga Dags
enn ad vier kunnum hönum þad nöckurn tyma
þullkomliga ad þacka.

Guds

I Þann tijma. Jeſus lagde adra Epterlijking fram̃ fyrer þa / og ſagde. Himnarijke / er lijkt þm Man-nie hvǒr ad ſade godu Sæde j Akr ſiñ. Enn þa Menn ſuafu kom Ovinur hǔs og ſade Illgreſe med j bland Hueitenu / og gieck j burt / Enn er Graſed ſpratt vpp / og bar Auǒxt þa auglyſtiſt og Illgreſed. Enn Þionuſtu meñerner geingu til Hwſfǒdrſins / og ſǒgdu hǒnum. Lauar-dur / ſæder þu eige godu Sæde j Akur þinn / hvadañ kiemur hǒnum þa Illgreſid? Og hann ſagde til þeirra. Fiands-madureñ hefur þad giǒrt / Þionuſtu-meñerner ſǒgdu þa. Villtu ad vier fǒrum / og vtleſum þad? Og hann ſagde / Nei / ſo ad þier vpprræted eige Hueited vnder eins / nær þier vtleſed Illgreſed / Lated hvǒrtueggia vara allt til Korn-ſkurdarens / og a Kornſkieru tijmanum ſkal eg ſegia til Korn ſkurdar Mann-aña. Leſed fyrſt ſamañ Illgreſed / og bindid þad ſamã j ſma Byndine / til ad brenna þui. Enn Hueitenu ſaman ſafned j mijna Korn hlǒdu.

Suma

1 Þetta Gudspiall er miøg nytsamur Lær-
domur/ j mote þeirre almenneleger Hneyxlan/
sem yfer geingur/ Ad j bland þeirra Manna
sem eru Kristner/ og hafa Guds Ord so liost
og klart/ þa eru so margar Hneyxlaner/ marg-
er Skalkar/ og vonder Menn:

2 Nær Heimurenn seiger nu þetta/ þa kann
hann ecke annad ad dæma/ enn ad soddann kome
vt af Lærdomenum/ og seiger so/ Være Lær-
domur þesse riettur og sannur/ þa munde Fol-
ked vera Fromara.

3 Enn vor Herra Christur hann straffar
soddann Dom og seiger/ Guds Ord og sa kri-
stelige Lærdomr/ er rietteliga eitt gott Sæde
af hvøriu ecke kann annad vppvaxa nie spretta
nema þad sem Gott er. Enn Þad ad so mik-
el Illgrese eru þar sem þui goda Sædenu er
nidr sad/ og ad þar eru so marger Skalkar/ j
bland þeirra sem heyra Guds Ord hreint
og klart/ Slykt (seiger hann) er Andskotans
Skulld/ hann geingur vm kring/ og Þegar Menn
sofa/ Þad er/ þegar Menn eru Athugalauser
þa sær hann allra Handa Illgrese j þann goda
Akur. Þar fyrer er Naudsyn ad hvør og einn
sie vakande/ og take vara vppa Guds Orde/
og vakte sig fyrer Andskotanum. Enn hiner
sem sofa/ og lata draga sig til Synda og hney-
xlunarfullra Verka/ þo ad þeir fae ecke
Refsingar hier j Heime/ þa munu þeir þo
samt

sámt ra sijn Giélld a h'núm sijdasta Deiges og lijda þa eilyfar Pijsler j Helvijtis Ellde.

Þ

Einn Madur allzott Sæde / j Akur land sitt ried vanda / enn Ovinur ad leyneſt / Illgresi saer þar mille / veit þad Viſku giæter / og vill ei godu ſpilla. Lætur ad Hauste Hveite / hirda: enn Aznar ſrenna.

Bænen.

Herra Gud Himneſke Fader / Vier giórum þier þacker / ad þu hefur ſád þui goda Sæde j vor Hiórtu / ſem er þitt Heilaga Ord / Vier bidium þig / lát þu þitt Ord þad goda Sæded vera fyrer þiñ helga Anda lifande j oſſ / og bera Auóxt. Varduveit þu oſſ og geym fyrer þeim vonda Anda / ſo ad hañ ſae ecke Illgreſe þar j bland / Varduveit oſſ fra Holldligu Athugaleyſe / og hallt oſſ j þijnum Otta / og hialpa oſſ j óllum Motgange og Freiſtingum / til þeſſ ad vier vm ſijder verdum Sæluholpner / Amen.

A Ma-

A Mariu Messu/Hreinsun-ar Dag. Pistilen̄ skrifar oss Malachias Spamadur III. Cap.

HEtta seiger Drotten̄ Gud. Sia/ Eg mun senda minn Eingel/ han̄ er til reida skal Veigen̄ fyrer mijnu Auglite: Og þa strax mun koma sa Drottnaren̄ til sijns Musteris/ ad hvörium þier leited/ og Eingell Sattmalans hvörn þier girnest. Sia/ hann kiemur / seiger Drotten̄ Allsheriar. Enn hvör mun þola meiga Dag hans tilkomu? Eda hvör mun gieta stadest / þa han̄ mun birtast? Þviad han̄ er so sem gloande Elldur eins Gullsmids/ og so sem Sæpa Þvottar Kvenna. Han̄ mun sitia og bræda/ og Silfrid hreinsa/ og han̄ mū hreinsa ⁊ klaar giöra Levi Börn so sem Silfur/ og Gull: So ad þa munu þeir Drottne helge Offur færa/ j Riettlætenu. Og þa mun Drottne vel þocknast þad helge Offur Juda og Jerusalem/ lijka so sem adur fordum/ ⁊ fyrer mörgum Arum. Seiger Drotten̄ Almattugur.

Vtskyring Pistilsins.

Sia þu

Sia þu (seger Guds Son) Eg mun senda (snarliga) Minn Eingel/ Mīn Sendeboda Johannem Baptistam. Og hann mun til reida Veigenn fyrer mijnu Auglite. Þennan Spadom vottar Christur sialfur/ ad hlioda/ vppa personu Johannis Baptiste Matth. 11. Enn Johannes hann til reidde Christo Veigenn/ med þessum hætte þa ed hann avijtade og straffade Syndernar/ og predikade Jordanina/ og vijsade til Christum med sijnum Fingre. Þviad hverier sem synar Synder vidurkienna/ þeir medtaka Christum giarnan mz Trune/ Enn hiner sem boluader eru med Trauste eigenligra Verka/ ellegar forherter i synu Jordanar leyse/ þesser hirda ecke þar vm. Hier er og þad merkianda/ ad Guds þienarar þeir kallast Einglar þad eru Legatar/ Sendebodar/ þar fyrer eiga Menn þm ad trua/ so sem sialfum Gude. Nu talar Guds Sonur vm sialfan sig/ so sem vm annan In tertia persona/ og seiger. Og strax mun koma til sijns Musteris. Þad er/ Hann mun koma j Jerusalems Mustere/ Drottnarenn/ Messias/ Herrann Himens og Jardar sa Himneskur Kongur. Hvörs þier leited. Epter hvörs Hingad komu þier hafed med storre Hugargirnd bedid. Og sa Sattmalans Eingell hvörn þier girnest. Þesse Ord hafa eina Vnderstödu og þau fyrre. Sia hann kiemur

R. sasna

(sannarliga) seiger Drotten̄ Allsheriar.
Jesus Christus hann kallast Eingell Testame
ntisins/ Ei þad sem hafe Eingels Natturu/
Þuiad hann er eilijfur Guds Sonur / eirnrar
Vnderstödu med Födurnum/helldur af þui ad
hann er/Födursins Legate edur sende Madur/
til Mannkynsins/færande oss hingad þad nya
Testamented/þan̄ nya Sattmala, j huörium
Gud Fader hann fram bydur oss/ vegna sijns
eingetins Sonar/ Syndanna fyrer giefning/
og eilijft Lijf/fyrer alls eckert/ fyrer eingen
vor Goduerk/eda nöckra Verskulldan̄/ so fra
mt sem vier truum a Jesum Christum.

Nu hefur Spamaduren̄ sted fyrer j Anda
ad þesse Hingad koman̄ Christi/hun munde ecke
vera þægelig/þeim Byskupum/prestum/Levi
tum/Skriptlærdū og Phariseis/þeir sem spillt
höfdu Gudligre Ritningu / Af þui ad Guds
Sonur han̄ munde straffa þa/og leida Krist
nena fra þeirra raungum Lærdome og Fund
ingum/þar fyrer seiger han̄ so. Og huör
mun þola hans Til komu Dag/ ꝛ huer
mun þad standast/ þa hū mun birtast.
Þad er so skilianda/ Þeir sem Hirdarar Folk
sins voru/og þeir sm̄ hellst ættu ad fagna og
glediast vid hans Tilkomu/ sa sem var þeirra
ædstur Hirder / þeir munu skielfast / og þeim
mun blöskra vid/þa han̄ kiemur til ad predika
og þeir munu standa hönum j mote / af þui
ad hann mun straffa þeirra rangan̄ Lærdom.
Þuiad

Huiad hann mun vera sem eins Gull-
smids Elldur/ og so sem Sapa þuotta
Kuenna. Med husrium ad Klædeñ hreinsast
og verda huijt. Hann mun sitia (alijka sem
Gullsmidur) Og Silfrid hreinsa / Og
hann mun hreinsa Börn Leui/ Og hañ
mun steypa þau/ so sem Gull/ ꝛ so sem
Silfur/ Og þa munu þeir fœra Drott
ne Offur i Riettlæte/ og Forner Juda ꝛ
Jerusalem munu þocknast Drottne/ so
sem fordum og fyrer mörgum Aarum.
Þetta er so ad skilia/ Lijka so sem eiñ litur
ar Madur hann þuær Klæded med Sapuñe/
eda ödru þuilijku/ so ad Oklarendeñ fara burt
Og so sem Gullsmidureñ hañ hreinsar Gull-
ed og Silfrid i Elldenum / so þad verde skijrt
og hreint so mun Drotteñ Jesus Christus hr
einsa Ritningena af Manna Lærdomum og
Setningum. Og ef nöckrer vt af Kieñemöñ-
um/ Leuitum/ Skriptlærdum og Phariseis eru
Lærdom/ þa muñ hañ med synu Orde/ hrein
sa og leidrietta / so þeir yfer giefe Pharise-
anna Villu/ og medtake Christum med Truñe
og verde Lærefedur Guds Kirkiñe gagnliger/
So sem skiede Nicodemum/ Paulum/ sem voru
Pharisei/ og Postulaña giörningar votta lio-
sliga/ ad marger af Phariseis og Leuitis haf-
fe orded Truader a Christum. Hiner adrer af
Byskupum og Kieñemönnum/ sem voru Hard-

 suijrader

ſuärader/ og villdu ecke medtaka Christum / J
þeirra ſtad mun̄ han̄ ſkicka og ſetia Poſtulana
Þesser ſkyrer og hreiner Lærefedur þeir munu
vera Gude þægeligar Forner / Þa munu og
Fornfæringar Guds Folks/ecke midur þocknu-
ast Gude / helldr en̄ fyrrmeir og fordū/þa ed
Kristnen var sem allra ſkiærust og hreinust.

Gudspialled Luce/ II. Cap.

J Þann tijma: Og þa Dagar hein̄-
ar Hreinsunar fullnudust epter
Moyses Lógum/hófdu þau han̄
til Jerusalem / vppa þad / ad þau a-
hendr fæle hn̄ Drottne/So sem ſkrifad
er j Lógmale Drottins / Ad allt huad
Karllkyns var/ þad er fyrst opnade ſin̄-
ar Modur Kuid / þa ſkyllde kallast
Drottne helgad. Og ad þau gæfe Off-
rid epter þui sem ſeigest j Lógma-
li Drottens / tvær Turtil Dwfur/
eda two Dwfu Vnga. Og sia/ad Mad-
ur var þar j Jerusalem ſa ed Simeon
hiet/ og þesse Man̄ var Riettlatur og
Gudhræddur / Bijdande epter Huggan
Jsraels/ Og Heilagr Ande var m3 hón-
um: Simeon hafde og Andsuar feing-
ed af Helgum Anda / ad hann ſkyllde
ecke

ecke Daudañ sia / nema hann sæe adur fyrre Christ Drottens. Og hann kom af Andans Tilladan j Mlustered / Og þa Forelldrarner hófou Barned Jesum j Mlustered / ꝛ giórdu fyrer hónum epter Sidueniu Lagaña / Og hann tok hañ þa vppa sijna Armlegge / Lofade Gud og sagde: Drotteñ lat þu þinn Þion j Fride fara / epter þui sem þu hefur sagt. Þuiad mijn Augu hafa sied þitt Hialpræd / þad þu til reidder fyrer Aug lite allra Þioda. Eitt Lios til Oppbir tingar Heidnum Þiodum / og til Dyrd ar þijns Folks Jsraels:

Suma og Jñehalld Gudspiallsins.

ÞO ad þesse Hatijd / hafe fordum nefnd ver ed / og nefnest enn nu / hreinsunar Hatijd Marie / þa skulum aller einn og sierhuór þad vita / ad Maria þurfte ecke i nóckurn mata / þessarar Hreinsunar vid / epter sin Barnburd af þui ad Jesus var ecke gietenn af nóckrum Mans Vólldum eda Tilverknade / helldur af Heilags Anda Krapte / j Jomfrur Mariu Lijfe / an nóckurs Flecks / Syndar eda Saurgun ar. Ecke helldur heyrde hreinsunar Lógmaal ed (huórt ed stendur Leuit. 12. Cap. N.) ma þeim Kuinum til / sem hófdu gieted og feded þ.d synum Bórnum / af Mans Tilverknade.

Nu af þui ad Maria var skiær og Oflecku-
Mey/ og visse eckert af Mans Volldum ad
seigia/þa þurfte hũ ecke j Raun og Sãnleika
þessarar Blodhreinsunarinnar vid/so sem ad-
rar Kuiñr/ af þui ad huørke j Gietnadenum
nie Fædinguñe Herrans Jesu / voru nøckur
Saurinde/eda nøckurt þad Groom/sem burt
þurfte ad hreinsast/þuiad sa sim̃ fæddest/ var
Vppspretta alls Hreinleika/og Hreinsun allra
Misgiørda / so sem hinn Heilage Bernhard-
us seiger.

Þar fyrer skal huør og einn vita ad þesse
Hatyd nefnest ecke Hreinsũar Hatyd/þess veg-
na/ad Maria þyrfte nøckrar Hreinsunar vid/
epter sinn Barnburd / helldur af þui / ad
allar adrar Mædr/øll ønnur Foostur/þurftu
vid/og þurfa enn nu vid/ eirnrar Andligrar
Salar Hreinsunar/af þui ad einn og sierhuer
af oss aflast og fædest j Syndum og Hołldsins
Lausung/ huør þesse vor andligur Gietnad-
ur og andlig Hiartans Endurnyung/ merkist
med þessare ytre Lykamans Blodhreinsaniñe
j þui gamla Testamentenu/huar skrifad sten-
ur augliosliga/Leuit. 12.

En samt sem ædur/þo Maria þyrfti ecke
þessarar Hreinsunariñar vid / þa villde Jo-
seph og hũ / fullnægiu giøra þessu Løgmal-
inu/ hellst vegna þess/ ad þau liete þad a sia/
ad þau være sialf/ Limer þeirrar kristeligrar
Kirkiu sem til Jerusalem være / og ad þau
forsmadu ecke Þionustu giørd Kieñemañaña
helldur

helldur giœfe þeim epter ſijnum Fatœkum Eÿ
num/ þar Styllor ſem til ſtodu j þyrr ſkriþudie
Moyſes Lógmaale.

Ecke helldr þurfte Barned Jeſus vid Fſſarar
Hreinſüarcñar/Et hñ var gieteñ og fœddr/ ꝺn
allrar Syndar/ꝺn nóckurs Flecks og Hrucku/
helldur villde hann ſialþkrafa/ ſtrax a ſijnum
vnga Alldre/Offraſt og vtgiefaſt hier þyrer
oſſ/ til Fornfœringar og Offurs/ Gude ſijn⸗
um Fódur j Sœtleiks Jlm/ Eph. 5. Vppa
þad ad hann þuæge af oſſ allañ Ohreinleika
og allar vorar Synder heimugligar og open⸗
berar / Eſa. 13. Og vpp fyllde ſo þyrer oſſ
Lógmalid/ og frelſade oſſ af Lógmal ſins
Bólvan/ Gal. 4. Þuiad Gud hefur þañ ſem
af óngre Synd viſſe/ þyrer oſſ/ ad Synd giórt
vppa þad vær yrdum j hónum þad Riettlæte
ſem þyrer Gude alleina duger/ 2. Cor. 5. Ca.
So ad Gud vor Fader vill nu ecke leingur
vorra Synda minnaſt/helldur hefur hañ oll/
um vorum Ohreinleika nidur ſókt j Siafar
Diuped/ Mich. 7.

Þar þyrer ſkulum vær ætijd / nær oſſ kiem⸗
ur þeſſe hreinſunar Hatydeñ Mariu/og Gudz
Sonar Fornfœringeñ þyrer vorar Synder/ til
hugar/vnder eins athuga vorn med fœddañ
Saurugleika/og vora Syndum ſpillta Natt⸗
uru/vppa þad ad vær kynnum bæde giöra ſañ⸗
na Jdran þyrer vorar dagligar Synder / og
ſo ſkyrkiaſt j þeſſare Trunne ad Blodeð og

Kiiij. Fornfœr⸗

Fornfæringeñ þessa Barnsins Jesu / hreinsi
oss og þuoe fullkomliga af öllum vorum Sy
um og Syndum fyrer Truna a Hann. Og ad
vier kynnum þessa Truarstyrkingina ad andl
ast/ þa skulum vær giarnañ læra og lesa Gu
ds Ord/ Vær skulum önguа þa Predikun lat
ta hia lÿda/ad vær lærum ecke nökud gott af
þo lÿted sie/vær skulum ganga af Heilags An
da til ladan/opt og ofioldañ jnn j Musterid/
eins og hinn Heilage Simeon giörer hier/ og
bÿda þar epter þeirre eilÿfu Endurlausn sem
Guds Son mun koma med a hinum efsta Dei
ge/og færa öllum sÿnum Riettrunadum/ Vær
skulum medkieña og truа med Simeone ad
þetta Barned Jesus sie þad Hialpræded sem
frelse fra Syndeñe/ Lögmalsins Böluan/ Hu
ds Reide/Daudanum/Dioflenum/og Heluyte/
Ja/ Ad hann sie allra Pioda Endurlausn/
Esa. 52. Þar næst ad hann sie þad saña Lios
ed sem lyse öllum Piodum wr Daudans og
Heluytis Myrkrum / Esa. 42. Og ad vær
ödlunst fyrer hañ eilÿfa oforgeingeliga Dyrd
arennar Koronu vm Alldur og æfe.

Nær vær so hegdum oss og breytum / þa
meigum vær dejader/ aluarliga bidia Gud med
þeim / goda Gudhræddа Simeone / ad hann
læte nu Þion sinn fara j Fride: Item/ Med
hinum Heilaga Paule/ad Gud villde skilia oss
vid þennann Heim / Þuiad Christur sie vort
Lijf/ enn Daudeñ vor Avinningur/ Phil. 1.
Eñ nær

Enn nær sem vær höfum Christum i Hiarta voru og truũ a hñ j Dauda stũdu vorre/ Sie/ þa förum vær j Fride af þessum Heime/ þuiad Christur er vor Fridur/ so sem hann sialfur medkienner seigande/ J Heimenum hafe þier Hörmung/ eñ j mier eilyfañ Frid/ Hugsd og ro=

v.

J Musterid Moder Christi/ Milldust færa villde/ Foorn fyrer Blijdu Barne/ Sem Bydur Moysis Lydum. Symeon gledst hinn gamle/ Godmeñed: Pa hañ spenner/ Grædarañ. Fadme frijdum/ Feieñ vill þadañ af deyia.

Bæneñ.

DRottenn Gud Himneskur Fader/ þu sem hefur giört þinn Son ad eiñum Endurlausnara & Saluhialpara/ ad hann være Heidingiunum eitt Lios/ og Gydingunum Æra/ Vier bidium þig/ Vpp lys vor Hiörtu/ so ad vier lærum med hans Fulltinge/ ad þeckia þiñ Födurliga Vilia vid oss/ Og mættum hafa Hialp og Forsuar af hönum/ mot Synderne/ Fordæmingunne og Diöflenum/ Og ad vier kyñum vm siþer fyrer hann/ ad verda æfenliga Saluholpner/ Amen.

Sunnudagenn fyrstann j Niu-
vikna Føstu Pistillenn til Corinth.
fyrra Brefe ix. x. Cap.

Kiærer Brædur. Vite þier ecke
ad þeir sem a Skeided hlaupa
þad þeir aller hlaupa/ enn
eirn er sa ed Hnossed tekur? Hla-
uped nu og so / ad þier höndled þad.
Enn huer sa sem slæst/ hann varar sig vid
öllu/ Og þeir ad sönnu/ vppa þad þr
ödlest forgeingeliga Koronu/enn vier O-
forgeingeliga. Enn eg hleyp lijka so/
ei sem vppa hid övijsa / eg slæst ei so
sem sa j Vindenn slær / helldur þiae eg
minn Lijkama/ og tem hann/ so ad eg
predike þad eige ödrum/ og verde sialf-
ur rækur. Enn eg vil eige dylia fyrer yd-
ur goder Brædur / þad ad vorer For-
fedur voru aller vnder Skyenu/ og all-
er geingu þeir yfer Hafed/ og aller vo-
ru þeir skijrder af Moysen j Skyenu/ z
j Sianum. Og aller hafa þeir neytt
hinnar sömu andligu Fædslu / og aller
hafa þeir hinn sama Andliga Dryck dru-
cked/ Þeir druncku og af þeirre Andligu

Hellu/.

Hellu / sem þeim med fylgde. Huer her la / ed var Christur.

Vtskyring Pistilsins.

ÞEsse pistill er eitt almen̄elig Aminning / til allra Kristin̄a Manna / j huörre hann aminner þa aluarliga / ad þeir skule ecke falla j Synder / Glæpe / og Holldligt Athuga leyse / og fyrer farast / Þuiad þad fullnæger ecke / ad hafa vpp byriad vel ad lifa / nema ad vier blijfum stadfaster j sannre Gudrækne allt til enda. Og S. Pall han̄ fram setur þessa Amin̄ing med einne Epterlijkingu / Seigande. Vite þier ecke / ad þeir sem Skeided hlaupa. Til ad vin̄a nöckurt Vedfie / Þeir hlaupa aller / en̄ ein̄ er sa sin̄ Hnossed tekur (eda Verdkaup fær / enn ecke aller) Hlauped nu (Þar fyrer) so / ad þier hrepped þad. Himneska Verdlaun / so þier hlauped ecke forgiefens. Med þessum Ordum kien̄er S. Pall ad j Kristnen̄e sieu marger þeir sem hlaupa miög fastliga / til ad fa og ödlast þad Himneska Verdkaup / Enn a Hlaupenu þa er annad huört þr þreytast / eda þeir lata vondar Synder og Girnder draga sig afvega / So ad þr ödlast ecke þa eilyfu Sæluhialp / Þar fyrer liggur stor Magt a / ad vier þreytunst ecke / a þessu Hlaupe / ad lifa Gudrækeliga / eda villunst af Veige Gudligs Ords. Med þessum hætte /

hærke/hafa marger jlla hlaupid/Saul/Demi
as/ Johas Kongr/ og adrer fleire/ þeir ſīn j
fyrſtu bæde voru Fromer og Gudhræddꝛ /enn
vm ſijder niſſu Ꝥr Gudz Nad/ og fyrerforuſt.
Þar fyrer liggur Magt a/ad vier afleggium
allt Holldlegt Athugaleyſe/ og bidium Gud/
ad vier mættum ſtödugier blijfa til Enda/
Enn hann ſem ſlæſt / hann helldur ſig
fra öllu. Þui ſem hönū ma nökra Hindrun
giöra/ Og Ꝥr ad ſönū ꝛ et. Sem Kieppa
vm nöckud / þeir lijda og leggia a ſig ſialf
fa / margar Særar Þuinganer. Vppa
þad ad þeir ödleſt forgeingeliga Kor
onu: Til Frægdar og Vitniſburdar þeirra
Sigre/ Enn vier Oforgeingeliga. Þad er/
Vier Kriſtner menn/ eigū von a eilijfū og oforgeingeligum Verdlaunum /ef ad vier beriumſt
riettelīga / j mote voru Hollde/ Heimenum og
Diöflenū/ Enn eg hleyp / ei ſo ſem ꝛct.
(Þer) Eg hleyp ecke ſo ſīn Ꝥr/ſīn epter öngum
vppſettu Merke hlaupa / og fara ſo Afre
ga/ Helldur þa hleyp eg af öllu Megne / ad
nꝛ þui viſſa Merke/ Eg ſlæſt(og berſt)eige
ſo ſem ſa ſem j Vindenn ſlær· So ſem
Plagſidur er/oforſoktra Bardaga manna/ ꝛ
ſem ſla Vopnum j Vind fram enn hæfa ecke/
a ſijna Ovine/ſlyker ꝛa eingenn god Laun:
Enn þeir hlaupa vpp hid ovyſa/ſem gleyma
þui Marke og Male/ſem þeir eiga til ad hla
upa/

þyda/ þeir ſtä j Vind ſem Kriſtner lætarg vera
Enn ſtunda meir vppa Rijkdom og j Audæfe
og Holldſins Girnder/ helldur enn vppa þad
eilijfa Lijf/og þeir ed ecke veriaſt aluarligaa j
mote Dioflenum/Holldenu/og Heimenum/ſo
ſem nu giörer meſtur ꝼiölde Manna. Þeir
hlaupa og ſo vppa hid orijſa / og þeir ſä j
Vind/ſem hyggiaſt Gude ad þiöna/m3 Maña
Setningum / giætande ei ad þui ſem Chriſtur
ſeiger/ Matth. 15. Forgefþins dyrka þeir mig
med Setningum og Bodordum Maña. Enn
eg (ſeiger/ S. Pall) liſe ecke epter mijnum
Girndum/og Holldſins Vilia/huörtar mig aꝼ
vega leida. Helldur þiae eg miñ Lijkama
og læt hann Þræl vera. So ad hann
drygei nie ꝼullkomne jllar Holldſins girnder.
Þetta Epterdæme ſetur S. Pall ꝼram ꝼyr
er ſijna Tilheyrendur / ad þeir lære / ad hafa
ſitt Holld j Taume/ſo ad þad hlyde Andan-
um/og giöre ecke nie ꝼremie Synder og Glæpe-
Einkum hæfer ad Ordſins Þienarar/ liſe ſo/
Epter dæme S. Pals/ad þeir ſieu ſijnum Til-
heyrendū til godrar Fyrermyndūar. Eg(ſeig-
er S. Pall) tem minn Lijkama. So ad eg
ei predike þad/ Euangelium vt aꝼ Chriſto/
ödrum/ Til Saluhialpar. Enn verde ſia
lfur rækur. Þad er/ So ad eg giöre adra
holpna/enngläteſt ſialfur. Þuiad þeir Kieñe
meñ/ j Kriſtneñe/ſem kieña ödrū riett/eñ liꝼa
ſialfer jlla/þr vijſa ödrū a Saluhialpar veg/
eñ ſialfer ꝼara þr til Glötūar.   Gudz

T Pann tijma. Sagde Jesus til
sinna Læresueina þessa Ept-
erlijking. Himna rijked er lijkt
þeim Hxsfödur / sem vtgieck
snemma morguns / Verka menn ad leiga
j sinn Vijngard. Enn ad giördum sam-
ninge vid Verka mennena af Dagligu
Penings giallde / sende hann þa j sinn
Vijngard. Og nær þridiu Stundu gi-
eck hañ vt / og leit adra jdiulausa stan-
da a Torginu / Og sagde til þeirra.
Fare þier j minn Vijngard / og huad
Riettuijst er / mun eg giefa ydur / Og
þeir geingu burt þangad. Og hann gi-
eck enn vt aptur vm siettu og niundu
Stund / og giörde slijkt hid sama.
Nærre elleftu Stund gieck hann vt / og
fann eñ adra standa jdiulausa / og hañ
sagde til þeirra. Huar fyrer stande þi-
er hier allann Dag jdiulauser? Þeir sög-
du til hans. Þuiad eingenn hefur leigt
oss / Hann sagde til þeirra. Fare þier
og j minn Vijngard / og huad Riettuijst
er skulu þier fa: Enn þa Kuölld var
komed / sagde Herrañ Vijngardsins til
syns

sijns Radsmans / Kalla þu Verkamen̄ina / og giallð þeim Verdkauped. Hann tok og til j fra hinum seinasta / og allt til hins fyrsta. Þa er þeir komu sem nærre ellefftu Stunðir leigðer voru / med tok og huór þeirra sinn Pening. Enn hiner sem fyrster komu / þeir þeinktu að þeir mundu fa meira / Og huór þeirra medtok sinn Pening / Og þa er þeir hófdu hann medtekeð / móglúðu þeir j mote Hwssóðurnum / og ságðu. Þesser seinustu hafa eina Stund erfuidad / ꝛ þu giórder þa iafna vid oss / vier sin̄ Bored hófum þunga og Hita Dagsins. Enn hann suarade / og sagdi til eins þeirra. Vinur / Eige gióre eg þier Orietl / Ertu ecke asattur orden vid mig vm einn Pening? Taktu huad þitt er / og far j burt / Enn þessum hinum seinasta vil eg giefa so sem þier. Eda lofast mier ecke ad gióra af minu huad eg vil? Eda ertu þar fyrer Rangeygdur / þo ad eg sie Godgiarn? So verda nu seinaster hiner fyrstu / ꝛ fyrster hinu seinustu. Þuiad marger eru kallader / enn fáer Vtualder.

Suma ꝛ Inne hallð Gudspiallsins.

Gud

Godspialled hlyder vppa vora Truarg rein/ Eg truc ad sie Heilög Kristelig Kirkia/ og er ein Epterlyking/huör ed oss kienner/ad pad gange eins til j Himnarijke/ Pad er j kristeligre Kirkiu hier a Jördunne/so sem pad geing ur til j einum Vijngarde/j huörn ad Hwsbaden leiger Verka menn/til ad erfuida/og sum er erfuida par sex Stunder/sumer niu/sumer priar/sumer eina Stund.

1 Fyrst avysar pesse Epterlyking/ad j pra vpp hafe Verallbar hefur Gud j bland Mañ lys Kyns vtualed og kallad sier kristeliga Kirkiu / fyrer pa Heilögu Euangelij predikun/ Og alla tijma hefur hañ sendt nöckra Ordsins Pienara/j Heimiñ/Peir ed peña Lærdom hafa truliga kieñt.

2 Eñ pad hier seigest/ ad Verka meñerner medtake lyka Laun fyrer o'lijka Vinnu / par med verdur kient/ ad Riettlæted/ Sæluhialp en og pad eilyfa Lyf/ og allt pad gott vier faum af Gude / pad er ei Verdskulldan vorra Verka (po vær sieum skylldugier pau ad giöra) helldur er pad allt samañ/Nad og Myskun Giöf og Skeinkur.

3 Par fyrer skal eingeñ reida sig vppa sijn god Verk/ ad hann mune fyrer pau pa eilyfa Sæluhialp/fyrerlytande adra/ og mis vnnande peim Guds Giæsku og Giafar/ möglande so j mote Gude/so sem være peir makligre/ Riettlætesins og eilyfs Lijfs/eñ adrer pr enn sönnu verda pess vegna vtreckner og fordæmder/pa

er/þó þeir hafe fyrer Mönnum hid dyrligasta Nafn og Titel/ad þeir se Guds Kristne.

4 Og er þetta Meiningen Gudspiallsins/ad Christus hann hootar þeim Verk heilögum Hræsnörum/og þeim sem ad treysta vppa þr(a) god Verk/ad þr mune ecke kan eilyfa Saalu hialp fyrer þau / Enn misuña ödrum / sem ei hafa so mörg god Verk /Guds Nadar Giæsku/ Þuilykum seige eg hootar hann ad þeir skule vm sijder verda vtreknir / fra þui eilyfa Lyfe.

Þar fyrer huör hann vill verda Saaluhólpenn/hann treyste alleina vppa Guds Græsku og Myskun. Enn samt þa giöre hañ Verkeñ / vt af ast og Elsku til Guds/ og sannre Hlydne vid hann / Enn ei þad ad Madur þar med forþiene Eilyfa Saaluhialp.

V.

Hier kuedur Herrañ gode/ Himnarijkid samlykiast/ Hwsbondanum sem synde / Sijna Godvilld og Mildde / Verk Mönum ad hann inner/ J Vijngarde synum/ Sijdasta sem hinum fyrsta/ Sionskyr iafna hyru·

Bæneñ.

HErra Gud Himneskur Fader/Þu sem fyrer þitt Heilaga Ord hefur oss kallat

 i þiñ

j þinn Vijngard/ þad er j þijna Kriste
liga Kirkiu/ Vier bidium þig / Giet
þinn Heilaga Anda j vor Hiörtu/ so vi
er erfidum af Tru og Dygd / j þijnum
Vijngarde/ huör j sijnu Kalle og Embæt
te/ og vöktum oss fyrer Syndum og
Hneyxlunum/ enn astundum þitt Ord og
þinn Vilia / og setium alla vora Von
alleinasta til þinnar Nadar og Myskun
nar/ sem þu hefur rijkugliga audsynt
oss j þijnum Syne Jesu Christo/ ad vi
er so mættum fyrer hañ verda eilijfliga
Saluholpner/ Amen:

Annañ S. Dag j Niu vikna
Fostu Pistilleñ ij. Cor. XI. z XII.

Kiærer Brædur: Þuiad þier vm
lijdid giarnañ Fafroda / med
þui ad þier erud sialfer vitrer.
Þier vmlijded þo ad nöckur
hneppe ydur j Þrælkan / Þott nöckur
Fieflette ydur / þo ad nöckur take fra
ydur/ þott nöckur hrokest vpp yfer ydur
þott nöckur slæe ydur j ydra Asionu.
Þetta seige eg epter Ovirding / so sem

varum vier Breyskuer ordner / J hvörs
in helst sem þad nöckur er diarfur (eg
tala Heimsku) þa em eg eirnenn diarfs
ur. Þeir eru Ebresker / eg eirneñ. Þeir
eru Jsraelite / eg eirneñ. Þeir eru Abra
hams Sæde eg eirneñ. Þeir eru Christs
Þienarar (eg tala Heimsku) eg em myk
lu framar. Eg hefe meir erfidad / Eg
hefe fleire Högg lided / eg em optar fan
giñ verid / optar j Daudans hættu. Af
Gydingum hefe eg fim̃ sinnum feinged
fióru tiu Slög / einu færra. Þrisuar siñ
um em eg hwdstryktur / Einu sinne gryt
tur / Þrysuar Skipbrot lided / Dag og
Nott var eg j Siafar diupe. Opt þa
hefe eg j Ferdum vered / Eg em vered j
Haskasemdum til Vats / j Haskasemds
um a medal Nordingia / j Haskasemds
um medal Gydinga / j Haskasemdū mz
al Heidingia / j Haskasemdum j Borgs
um / j Haskasemdum a Eydemörkum / j
Haskasemdum a Sio / j Haskasemdum
medal falskra Brædra: J Eymdum /
og Erfuide og myklum Vökum / j Hung
re og Þorsta / j myklum Föstum / j Kul
da og Klædleyse. Fyrer vtann þad sem
vid ytra kann vid ad bera / einkum þad

eg Dagliga verd önádadur/ berande A-
hyggiu fyrer öllum Söfnudum. Huer
er veykur/ so ad eg ei verde breyskr? Hu
ör verdur so hneyrkladur / ad eg sitki
ecke? Ef eg skal þo hroosa mier/ þa vil
eg hroosa mier af þeim Hlutum/ sem
ad eru mijns Breyskleika.

Gud og Fader/Drottins vors Jesu
Christi sa sem Blessadur er vm Allder
veit þad/ ad eg lyg ecke. J Damasco
liet Landstiornaren̄ Konungsins Areta
geyma Borgena Damascum / og vill-
de lata grijpa mig. Enn eg vard lat-
en̄ j eirne Körf vt vm Vindauga ofan
fyrer Muren̄/ og so flyda eg wr hans
Höndum. Þo ad Hroosuen sie mier ecke
nytsamlig/ þa vil eg þo koma vid Sio
nernar/og Openberingar Drottins. Eg
þecke Man̄ j Christo fyrer fiortā Aar-
um/ vär hann j Lijkamanum/ þad veit
eg eige/ eda var hann vtann Lijkama/
veit eg og eige/ Gud veit þad/ sa same
vard ryktur allt vpp j þridia Himen̄/
Og eg þecke glöckt þann Mann/ huört
hann var j Lijkama/ edur vtann Lijka-
ma/ veit eg eige Gud veit þad / hann
vard vpp ryktur j Paradijs / og heyrde
heimuga

heimuglig Ord / þau sem einginn
Madur fær vt talad. Af þessu vil
eg mier hroosa/ enn af sialfum mier til
vil eg mier ecke hroosa/ nema alleinastt
mijns Breyskleika. Og þo eg villda
mier hroosa/ giórda eg þ ecke fíflskliga
þuiad eg vil seigia Sannleikañ. Eñ eg
sporna vid þui þar fyrer/ þad eingenn
hallde mig ædra/ enn so sem hann a mi
er sier / eda af mier heyra. Og so ad
eg stære mig ecke af Mijkeleik þessara
Openberana / er mier giefenn Fleinn j
Hollded/ einkū Andskotās Eingell/ huór
ad mig med Knefum slær / vppa þad
eg stære mig ei. Huar fyrer ad eg hefe
beded Drottenn þrisuar þad hann vyke
burt fra mier. Og hann sagde til mijn/
lat þier nægia mijna Nad / þui minn
Kraptur er j breyskum mattugur og al-
giór fyrer þui vil eg sem fegnastur hro-
sa mier af mijnum Breyskleika / so ad
Kraptur Christs byggie medur mier.

Vtskyring Textans.

ÞEir Pals Kienn.fedur j Corintho / höfdu
spillt þeim hreina Lærdome/ sem S. Paall
hafde kiendt j Corinhto Borg/ þeir fram þylg
du Moyses Lögmale / þeir stærdu sig vt af

þeirra Forfedrum/ Visku/ Ruñættu/ og ad
þeir hafe sied Herrañ Christum/ Eñ S. Pall
ecke/hann være Fafrodur Predikare/einfalld/
ur lytils verdur / Og leitudu so vid ad for-
minka hans Postuligt Valld / og giöra hann
sem forsmanarligastann/hia þm j Corintho.
J mote þessum styrialldar fullum fals Kare-
fedrum hefur S. Pall ad höndla j þeim 10.
11. og 12. Cap. Og forsuarar sitt postuligt
Embætte/ Og vm syder med þui hiner adrer
voru fuller Hroosunar / Enn forsmædu S.
Pal/ Þa kuedst hann neydast til/ad hrosa sier
huöria Hroosun hañ kallar þo Fauisku/ Og
seiger so / Þier j Corintho / verded med þol
enmæde ad vm lyda þessa myna Fauisku.
Þuiad þier vm lyded Fafroda med þui
þier erud sialfer vitrer. Hygner Meñ lyt
da optast þa enu Fafrodu og hafa þar stund
um Gaman og skiemtun af/ Nu med þui þi-
er þikest hygner/ þa lydid vm stundar saker/
myna Fauisku. Þetta er so sem nöckurs konar
Ralls/ huar af læra ma / ad einn Predikare
hann ma hafa j frame vid syna Tilheyrend-
ur stundum/ Ralls og Gaman / til ad avyta
og straffa med þeirra Heimsku. Þier hafed
margt lidit af þeim fals Postulum(seiger S.
Pall) þad sem þier mundud valla mer lyda
þar fyrer þa/vmlyded mig þo eg hrose mier
Þuiad þier vmlyded / þo ad nöckur
(af þeim fals Postulum) hneppe ydur j
þræl-

Prælkan. Pad er vnder Lögmál Moysis/
so sem ad giöra þeir adrer/ er skylldr ydur ad
hallda Moysis Lögmaal / vnder Töpun eilijfs
Lijfs/ af huörium Prældome Christus hefur
ydur frelsad. Þier lijded af þeim fals Spar
mönnum. Þo nöckur Fieflette ydur/ þo
nöckur take fra ydur/ Fie og peninga/ Ja
tem/ Þott nöckur(af þeim) hrokest vpp
yfer ydur / Og vilie drottna yfer ydur /
Og þo nöckur slae ydur j ydra Asionu.
Pad er/ Þo nöckur skame og vanuirde ydur.
Þetta seige eg epter Ovirding/ so sem
værum vier Breyskuer ordner. Pad er so
ad skilia/ Þesse Ord tala eg vnder þa Grein/
lijka so sem hefdum vier Postular/ so höndlad vid
ydr/ ad þier hefded þurft ad lijda/ vorn Brey
skleika/ Huad oss Christi Postulum hefde eing
enn Heidur vered. Enn þetta sem eg sagt he
fe ad þier giætud vel lided/ þad hafe þier allt
lided/ af þeim fals Postulum/ Enn huöria Sæ
md þier hafed hier af/ þar meige þier sia fyr
er 2 ct. Hier ma sia / ad eirn Guds [illegible] Þie
nare/ hann ma vel openberliga straffa [illegible] lika
Riettefedur/ fyrer þeirra Agirnd/ [illegible]nb og
adra Löstu/ til þess eins/ ad kristelig Kirkia
kunne þa ad fordast þess helldur.

Þessu næst tekur S. Paall ad hrosa [illegible]/ af
þui Erfide sem hann haft hefur / [illegible] til
Dyrdar / vegna Guds Kristne / og af sijnum
Motgange og Ofsoknum/ vegna Euangelij/

Luij. og kuedst

og kuedst neydast til ad hafa þessa Hrosan/
af þui ad hann sie forsmadur af þeim pals
Postulum/enn fyrer liten af þm̄ i Corintho.
Enn fyrst giörer hann eina Samlijking a mil
le sijn / og þeirra pals postula / og seiger.
J huöriu hellst ad nöckur dirfist/ Ad
hrosa sier. Eg tala j Heimsku. Pad er/eg
tala nu so sem Heimskur Madur/ J þui sa
ma þore eg og eirnen/ mier ad hrosa/og
eg hef þar betra Riett til. Og þetta set eg
fram til Epterdæmis/ Þeir (pals postular)
Eru Ebresker. Þeir eru ecke komner af Hei
dingium/ Eg (em og) eirnenn. Hebreskur/
ecke sijdur enn þeir. Þeir eru Jsraleite:
Komner af Jacob /huörium Gud gaf pad Na
fn/ad hann skyllde Jsrael heita/ Eg er eirn
enn Jsraelita/ Þeir eru Abrahams Sæde
Komner af þeim ædsta og Vegligasta Forföd
ur Abraham. Eg er eirnen̄. Af hönum kom
enenn ecke sijdur enn þeir. Enn ad hafa agiæ
ta Forfedur er einskis vert / nema vier hegd
um [illegible]e og Framferde epter þeirra Löfligu
Da[illegible]u. Þeir eru Christi Þienarar/ Eg
tala [illegible]imskuliga. Pad er/ Hier hrosa eg
mier/so sem heimskur Madur/huad eg bid þi
er [illegible]ijded/ eg neydunst þar til. Eg em my
klu [illegible]mar. Eg em myklu ædre Christs Þie
nare/enn þeir/ Huad eg framber truliga þad
hreina Euangelium fyrer Guds Kristne / og

af sañre

ek sannre Vandlætingu og Aluöru/ þeir fram
setia falskan Lærdom og spillt Euangelium/
ei vegna Christi Dyrdar/og Guds Kristne til
Gagns / helldur vegna sijns Maga og Bwk-
fylle. Eg hef meir erfuidad Enn þeir.
Eg hefe meire Högg lidid / Eg hefe
optar fangenn vered/optar j Daudans
Hættu. vegna Euangely. Af slyku hafa þr
fals Postular ecke sier ad hrosa / Þuiad þeir
kunna so til ad sia/ ad Ofsokner fa þeir vel
fordast. Þesse er Hattur fals Kiennefedra /
ad þeir hneygia og sueigia Ord og Aminning-
ar Mönnum j Vil/So þeir þurfe ecke ad lyda
Ofsokn eda Ouilld/af þeim. Af Gyding-
um hef eg feinged fimm sinnum / fiörutiu
Slög/ einu minna. Þa Refsing sem Gud
baud ad leggia a jllgiörda Menn/ Deut. 25.
Hef eg lided fyrer Sakleyse / vegna Christi.
Þrysuar sinnum hefe eg vered Hwdstryk-
tur. Eitt sinn j Philippis Borg j Macedo-
nia/ Act. 16. Um hinar tuær Hydingar/
er ecke skrifad. Þuiad huörium er möguligt/
upp ad skrifa/allar Ferder/ Erfuide/ Ofsok-
ner/ Haskasemder / sem S. Pall hefur lided?
Eine sinne var eg gryttur / J Lystra/
Act. 14. Þa þeir ötludu Pal daudann.
Þrysuar hefe eg Skipbrot lided/ Act.
17. Eitt sinn hia Eynne Mileto / um hin
tuo er ecke skrifad. Nott og Dag var eg j

Siafar diupe. Þesse Ord skilia Doctores
ecke aller eins/enn plester hallda ad þetta haf
þe vered einhuör sierligur Lijfs Haske / og sa
allra stærste / sem hann heþur a Sio lided.
Opt hefe eg j Ferdum vered. J löngum
og Haskasömum Reisum / til ad vt breida og
bera Euangelium vm Heimenn / sem rijdast
Eg hefe vered j Lijfs Haska j Vötnū/
J Lijfs Haska medal Nordingia / J
Lijfs Haska af Gydingum. Huörier ed
oprar enn eitt sinn/ stundudu epter Lyþe Pauls/
So sem stendur/ Act. 23. Ad meir enn fiöru
tiu Gydingar heitstreingdu huörke ad eta nie
drecka/ þyrr enn þeir heþde Paal dreped. Eg
heþ vered seiger S. Paall: J Lijfs haska/
a medal Heidingia. Þeir ed Hata og ofs
sækia rietta Tru/og ottast ad þeirra Skurgo
da dyrkaner mune aþ leggiast / so sem skiede j
Epheso/ Actor. 19. Eg heþe vered seiger S.
Paall: J Haska staddur j Borgum. Þar
sem godum Mönnum ætte Vernd ad veitast/
aþ Veralldligu Vallde/ Enn eg mætte þar ecke
ohultur vera. J Haskasemdum a Eydes
mörkum. Vegna Varga og olmra grimra
Dyra. J Haskasēdū a Sio. Eg heþe opt
og tijdum verid j Haskasamligum/ Sioþerdū/
alqka sem adur er vm talad. J Haskasemd
um medal falskra Brædra: Sem lietust
vera mijner Viner/ aþ otruu Hiarta. Og hu

örsu opt

ỏrſu opt hefe eg vápeſt/ j Eymdum og Er-
uide / j Vókum myklum. vegna marg-
hattadrar Sorgar/Ahyggiu Eruidis / ſo ad
eg mætte ecke Suefns niota/ huór ed þo veit-
eſt ſkynlauſum Skiepnum/ J Hungre og
Þorſta / heþ eg opt minn Alldur alid J my-
klum Fóſtum / Heþ eg þiadur vered/ſem og
leſa ma/ Actor. 17. Opt heþ eg Reyd þol-
ad j/ Kulda og Klædleyſe. Þetta vpptel-
ur S. Pall ecke aþ Hræſne/ eda ſier til Helge
doms og pardoms / ſo ſem ſagt er þra hinum
og ódrum Munkum/ſem þuingad haþa Holld
ſitt/med Fóſtum/Vókum/Harklædaburde/Hyd
ingum/huad þeir ſialþer lógdu vppa ſig/helld-
ur heþur S. Pall aþ Drottins Hende/þetta
allt lided/Polenmodliga/ og þanneñ er ſa hiñ
ſañe og Heilage Kroſſ. Þetta heþr mig hende
(ſeiger S. Pall) Fyrer vtann þad ſem
þid ytra kann vid ad Bera. Huad ecke ſyn-
eſt ad ſnerta ſialþs myns Perſonu Einkum
þad eg dagliga Ber Vmhyggiu fyrer óll
um Sófnudum. Huória eg heþ Chriſto pl-
antad og Gorodur ſett / huar vm eg verd ad
vaka/ſo ad Andſkoteñ og hr þals Læreþedur/
ſpille þui ecke aptur/ og nidur briote / þad eg
heþ mz ſo ſtoru Omake og Erþuide vpp byg[t].

Huór verdur veykur j riettre Tru/ſo
ad eg veykeſt ecke. Eiae eg / ad nókur er
Truar veykur/eda lydur þungar Reþſingar ſo
hann

hann þær valla stadest / þad geingur mier so til Hiarta/so sem lyde eg þær Freistingar sialfur/og ecke er mier voort þyrt enn eg þær þann sama Styrkt og Stadþest. Hvör hneyrlast/ so eg stikna ecke? Aþ brennande vandlæte Þañeñ ættu Guds Ords Þienar Sinnader ad vera/ad samharma þeim veyku Christi Limum/aþ Hiarta/og haþa alla Astundan ad græda og lækna þa. Þar næst/ ad hata Hneyxlaner med Gudligre vandlætingu/og taka þær burt/epter þui sem möguligt er.

Ef eg skal hroosa mier / þa vil eg hroosa mier j þui siñ er mijns Breyskleika. Þad er/ Med þui þeir þals postular/ neyda mig til hroosunar/þa vil eg hroosa mier enn þo ecke aþ mijnum Jardteiknum giördum/ og ecke aþ þeim Heidre sem mier ryda veitest/ aþ þeim Christi Söþnudum/sem eg heþ plantad ad Christo/ Helldur aþ mijnum Eymdum/sem eg heþ lided vegna Christi/aþ mijnum oþsoknum og Hadungum/ þær eg þolad heþe vegna Christi Dyrdar-Kristnenne til Hialpar. Þuiad Hadungar sem Menn lijda þyrer Christum er su hin ædsta Dyrd og Heidur j Auglite Guds og hans Heilagra Eingla: Gud/ Hann sem og eirneñ er/ Fader vors Drottins Jesu Christi / Blessadur ad eilifu veit/ ad eg lyg ecke. Þa eg þraseige/ j hulijkum Lyþs Haskü eg heþ vered þyrer Christum/ aþ hvörium

huórium eg hlyt enn seigia frá einum. J Damasko / Sem er Höfud borg alls Syrlands Liet Landstiornare Kongsins Areta geyma Borgena Damaschum / Og læta aptur öll Borgar hlid. Og villde læta grijpa mig. Þuiad Gydingar sem biuggu þar / þeir villdu mig Lijfe suipta / af þui / ad epter þad eg þeckte Herrann Christum a veigenum / þa predikade eg Euangelium j Damasco / huórt eg ædur ofsokta / Enn eg vard lætenn j Körf vt vm einn Glugga / og so komst eg vr hans Höndum. Þetta er skrifad / Acto . 9. So skiedur opt / þa Diöfullenn vpp æser þa Omilldu / ad vm sitia þa Fromu / þa vpp vekur Drottenn nóckra ad . Gudhrædda þeir ed þeim hialpa / vr nalægum Haskasemdum.

Hingad til hefur S. Pall hrosad sier / af ætt sinne / ad hann sie ecke minne enn þeir fals Postular / Item. Af synu postuligu Embætte / af Erfuide þui sem hann haft hefur af synum Ofsoknium sem hann lided hefur vegna Christi / j huórium öllum Hlutum hann yfer geingur / þa adra langt. Nu tekur hann til ad seigia fra Himneskum Openberingum / enn þo miög Lytelætliga. Enn eingenn skal huxa / ad slykar Hroosaner kome fram af nóckrum holldligum Pancka / helldur hlaut S. Pall þetta ad giöra til þess / ad forsuara syna personu og

sonn og Postuligt Embætte/ j giegn þeim Pals postulum. Þar fyrer seiger hann so. Þo ad Hrosanen sie ecke nytsamlig. Þad er/ þo eg hafe ecke Gagn neitt af slykre Hroosun. Þa vil eg þo/ onguu ad sydur ydar vegna Koma vid Sionernar og Opinberingar Drottins. Huöriar Drotten Jesus Guds Sonur/ hefr syndt mier. Og vm þetta talar S. Pall miög Hoguærdliga/ so sem ad ræde hann vm einhuörn annan/ þar hann þo meiner sialfann sig. Eg veit (seiger hann) einn Mann j Christo fyrer fiortan Aarum/ var hann j Lykama/ þad veit eg eige/ eda var hann fyrer vtan Lykama veit eg eige / Gud veit þad / sa same var ryktur allt j þridia Himen. Þad er/ eg veit einn kristenn Mann sa sem fyrer fiortan Aarum var ryktur af Gude j þridia Himen/ enn þad veit eg eige huört þad skiede med Salu og Lykama / ellegar hafe Sælen alleina vered vpp numen / og komed so aptur til Lykamans/ Gud veit þetta eg veit þar ecke af/ enn sannlega var hann vpp ryktur / j þridia Himenn. Og eg þecke þann Mann (seiger S. Pall) Huört hann var j Lykama/ edur vtan Lykama / veit eg eige/ Gud veit þad / Hann vard vpp ryktur / j Paradis/ Og heyrde (þar) Heimuglig Ord/ þau sem eingenn Madur ma vt

vt tala. Þad er/ Eg veit vel / ad sa same
Madur hann var vpp ryktur j Paradis/ þar
sa hann og heyrde dasamliga Hlute/ vm hvör
ia ecke er leyfeligt j þessum Heime ad ræda/
Þuiad þeir Hluter meiga ecke openberast fyrr
enn j ödrum Heime. Enn hvört ad þess Ma
ns Saal var þa j Lykama þa hun þetta sa
og heyrde/ eda var hun skilen vid Lykamañ/
þad veit Drottenn/ eg veit þar ecke af. Þar
S: Pall seigest hafa heyrt Heimugligt / sem
ecke sie leyfeligt fra ad seigia. Þar aminner
hann oss/ ad vier lætum vora Forvitne fara/
ad ransaka hættu/ annars Heims/ helldur legg
ium vier Rapp a/ ad vier epter þetta anna
stundliga Lyf/ mættum til þeirrar omræde/
ligrar Farsælldar komast/ hvad visseliga skie/
dur/ ef ad vier sannliga truum/ a Herrañ Chr
istum. Af þessu vil eg mier hroosa / enn
af sialfum mier ecke / Nema af Breysk
leika mijnum. Þad er/ Eg hrosa mier af
slijkre Naad og Giæsku/ ad hann hefur virdst
til/ ad læta mig aumann Mann sia nöckud af
þeim Himneska Fögnude/ eñ af mijnum Kröpt
um eda Mañ kostum/ vil eg mier ecke hroosa.
Enn skyllda eg hrosa mier af nöckru þui sem
minne sialfs Personu vidkiemur/ þa vil eg sec
gia fra þeim Harmkuælum og Hardungum sin
eg hef lided vegna Christs. Þuiad slykt ad
lyda / þad er einum kristnum Monne eingen
Vanvirda helldur Heidur. Og þo eg vill

da mier

da mier hrosa / j glegn þeim páls Postul-
um/ af mijnum Eymdum og Ofsoknum.
Þa giöre eg þad ecke fiflskuliga: Þad er
Þad skiedur ecke vegna daarligrar Drambsem-
helldur fyrer Naudsynia saker / so ad eg þar
verndad og forsuarad mitt Embætte og mijt-
na Pionustugiörd. Þuiad eg vil seigia
Sannleikañ / Eg vil ecke Osanninde fram
bera/ þo ad eg segda enn nu meira. Enn eg
sporna vid þui / þar fyrer/ so ad einge
enn hallde mig ædra / enn so sem hann
a mier sier eda af mier heyrer. Þad er /
Eg hlijfest vid ad hrosa mier meir / þo eg vel
meige margt fleira fram seigia/ med Sañleika
og an Sinals / so ad eingenn ætle ad eg legg-
e mier meira til/enn so sem hann sia og merkia ma
af mier. Og so ad eg stære mig ecke af
Nijkeleik þessara Openberinga/ þa er
mier giefeñ Fleinn j Hollded/ Eingell/
Andskotans. Þad er so ad skilia/ Drotten
hefur til sett einn Andskota/vondann Eing-
el/sa ed mig plagar med einne sierligre Freist-
ingu og Asiryðu/ Enn huilijk ad hafe vered
þesse Freisting/ S. Pals/ þad vita Menn ecke.
Enn hier lærum vier/ad optsinnis leggur Dr
ottinn Asiryðan og Freistingar vppa þa sem
hafa myklar merkeliger Gafur/so ad þr meg-
nest ecke/ helldur ad þeir halldest j sönnu Lyte
læte bæde vid Gud og Menn. Vm huad eg
hefe

hefe Drottenn þryſuar bedeð/ þad hañ (ſa vonde Eingell) Sem mig onædar. Vike j burt fra mier Og liete mig omakſlauſañ/ Og hann (Drottē) ſagde til mijn/ Lat þier nægiaſt mijna Nad/ Þuiad minn Kraptur hañ er j breyſkumm mættugur. Þad er ad ſkilia/ Þar er enn nu ecke tijme/ ad eg take þennañ Flein vr þijnu Hollde/eda reke þann Andſkota þra þier/þuiad þier er þetta enn nu Þarþlegt til apturhallds / Þar þyrer lat þier þad nægia/ ad eg er þier nilldur og Myſkunſamur. Og þo ad þu lyder þungar Kualer og Freiſtingar / þa ſkal eg ecke ad eins varðueita þig/ſo þu þordiarþeſt ecke/hell/dur verka eg med þier kroptugliga þa Hlute/ ſem ſtoda til minnar Dyrdar / og þier og ôð/rum þleirum mia verda til Saluhialpar. Þañ enn ſkiedur og opt/ ad Gud hann bænheyrer oſſ ecke / ei þad hann þyrer mune oſſ þeſſ ſem vier bidium/helldur aþ þui/ ad þad er oſſ ecke gagnligt aþ Gude ad ôdlaſt/ ſem vier oþorſial/liga vm bidium. Þar med þa eigum vier vnd er Kroſſenum vera til þrids/og læta oſſ nægia/þad/ad vier vitum vt aþ Guds Orde / ad Gud hañ er oſſ Myſkūſamur/ þo ad vor Tru hun ſie ſtundum veyklig. Og vitum þad þyrer vijſt / ad Gud hann verkar þa med oſſ hid allra kroptugligaſta/oſſ til Saluhialpar/ þa ed vier erum ſem veykaſter / og oſſ þiker/ ad vier ſieum nidur þryckter / j Kuôlum og

Freistingum. Þar fyrer vil eg sem fegins
astur hrosa mier mijns Breyskleika/ so
ad Kraptur Christi byggie med mier.
Pad er/ Eg skomast mijn ecke mina Hörmun-
ga / helldur hrosa eg mier þar af/ og eg lijd
þar med Polenmæde / vppa þad ad Christur
verke med mier/og styrke mig/med sinne Magt
og sijnum Krapte.

Gudspialled Luce/ VIII. Cap.

Þann tijma. Og þa ed margt
Folk var samann komed / og
þad dreif til hans vr Stödum
um / sagde hann j Epterlijk-
ingu. Sa gieck vt sem sæde/ ad sa
Sæde sijnu: Og þa hann sæde/ fiell su
mt vtan hia Veigenum/ og var Fot-
um troded / og Fuglar Himens atu
þad. Og sumt fiell a Hellu / og þa
ed þad spratt vpp visnade þad/
af þui ad þad hafde ecke Vökuan.
Og sumt fiell a medal Þyrna / Og
Þyrnenn sprutta vpp med / og kiæfdu
þui modur. Og sumt fiell i goda Jörd/
og þad vox vpp/ og bar hundrad fall
dann Auöxt. þa ed hann sagde þetta
kallade hann/ Huör Eyru hefur ad hey
ra/heyre

ra/ heyre hann/ Enn hans Lærefueins ar spurdu hann ad / huer ed være þesse Epterlijking/ Huórium hann sagde. Ad ur.er vnt / ad vita Leynda Doma Guds Rijkis/ enn þeim ódrum j Epter lijkingum / so ad siaande þa siæe þeir ecke/ ⁊ a heyrande/ þa skilie þr þ ecke. Enn þesse er Epterlijkingen . Sædet er Guds Ord. Enn hiner vid Veigenn/ eru þeir sem heyra þad/Eñ eptera kiēz mur Diófullenn/ og tekur burt Ordet vr þeirra Hiórtum/so ad þeir skulu ecke trua og verda Hialpliger . Enn þad Sæde sem fiell vppa Helluna/eru þeir/ sem heyra Guds Ord og m3 taka þad med Fógnude / og hafa þo ecke neina Root/ þuiad vm stundar saker trua þe ir/ og a Freistingar tijma þa falla þr þar fra / Enn þad sem fiell a millum Þyrnanna / eru þeir sem þad heyz ra / og velkiast j Sorgum /Audæfū so/ og færa óngnañ Auóxt. Enn þad sem j goda Jórd fiell/ eru þeir sem hey ra Orded ⁊ bijhallda þui j godu ⁊ sidsó mu Hiarta/⁊ færa Auóxt j Þolenmæde.

Mij. Sañz

Þessare Eptterlijkingu kienner Herran̄ Chr-
istus/ huórnen þad kome til / ad þo Gud-
ds Ord sie kient og predikad/ þa bere þad ecke
Auöxt / hia öllum . Enn Sök þog Ekne
til þessa / er ecke hia. Guds Orde/ hell-
dur hia Mönnunum sialþum og Dióþlenum.
Enn friggia Handa Menn verda hier vpp
talder/ sem þorgieþens heyra Orded.
1 Sumer heyra Orded / med gaalausu og
athugalausu Hiarta/ slijkan̄ Mann er Dióþ-
lenum hægt ad hindra / so ad hann gleymer
Ordenu/ og skeyter ecke vm þad/og þærer þar
þyrer aungvan̄ Auöxt.
2 Sumer eru þeir sem Orded heyra/ Enn
þegar Opsokn kiemur Kross edur Motgang-
ur/ þa med þui ad Orded er ecke grodursett/
þeim j Hiarta/ og þeir haþa öngua vökuan/
riettrar Gudhræslu/ þa visnar Orded og ber
öngvan Auöxt:
3 Sumer eru þeir/sem haþa astundan a
Godze og Peningum/ og liþa j Vellystingum/
og gieta þar þyrer ecke aktad Guds Ord / nie
vm þad hirad/ Þar þyrer ber Orded öngvan̄
Auöxt j þeirra Hiörtum.
4 Enn huar hellst þad skiedur/ ad Menn
heyra Guds Ord giarnan/ og leggia þad vp
pa Hiartad/ og venia sig ad lijda nockud Ord-
sins vegna/ og læta ecke Veralldliga Ahygg-
iu-kad nidur kiæþa/nie adrar Holldsins Girn-
der/ þa

der/þa kiemur bram̃ sa riette og sanne Auöx
tur / sem er Truen til Guds /Kiærleikurenn/
til Naungans/Gudligt kristeligt Lyþerne/og
ad sijdustu eilijpt Lijþ.

Þar fyrer lære huör Madur þetta/sa sẽ
vill vera Sæluholpenn/ad skicka sier rietteliga
vid Guds Ord so sem Christur seiger/ Þeir
eru sæler sem heyra Guds Ord/OG VARD-
VEITA ÞAD.

v

Fottroded fyrsta Sæde/ Fuglarner
atu giarnan/ annad fellur a Fløruin/
fullskiott visna þotte/ Þridia Þyrnar
meida/ Þarflaust Klungur fordiarfar/
Goda Jörd fann hid fiorda/ Og færer
Auöxtu skiæra.

Bænen.

DRottenn Gud Himneskur Fader/
Vier giörum þier Þacker/ Þad þu hef
ur fyrer þinn Son Jesum Christum læ
ted þitt heilaga Ord medal vor kienn-
ast og predikast/ Vier bidium/ Tilreid
þu vor Hiörtu fyrer þinn heilaga Anda
so ad vier kynnum med Athygle ad hey
ra þitt Ord/og hallda þui j einu godu
Hiarta/og ad vier liggium ecke j Syn-
donum/helldur med þinne Hialp og þij

minn Styrk / mættum fa þær vnder þry
cktar / og j öllum Nꝍotgange / hugga oss
vid þijna Nꝍad og eilijfa Myskun.

A Sunudagenn j Föstu jñgang

Pistillen til Cor. j fyrra Bri-
ефe XIII. Cap.

KJærer Brædur. Þo ad eg tal-
ade Tungꝫ Mañaña ꝫ Eingl-
anna enn hefda ecke Kiærleik-
ann / þa væra eg so sem añar
hliomande Malmur / edur huellande
Bialla. Og þo ad eg hefde Spadom /
og visse alla leynda Hlute / og alla
Skynseme / og hefde alla Tru / so ad
eg Fiöllen vr stad færde / enn hefde ecke
Kiærleikann / þa være eg eckert. Og
þott ad eg giæfe allar mijnar Eigur
Fatækum / og yfer giefe minn Lijkama
so ad eg brynne / og hefda ecke Kiærleik-
añ / þa være mier þad eingen nytse-
mið. Kiærleikurenn er Þolenmodur / og
Vingiarnligur / Kiærleikurenn vandlæt-
er eige / Kiærleikurenn giörer eckert jll-
mannliga / Eige blæs hann sig vpp /
eige er hann Osidsamur / Eige leitar
hann

hann þeſſ huad hans er. Eige verdur hann til Jlls egndur / hann hugſar eckert Vondſliga / eige fagnar hann yfer Ranglætenu / helldur fagnar hañ Sannleikanum. Hann vmber alla Hlute / hañ truer öllu / hann vonar allt / hann vmlijdur alla Hlute. Kiærleikureñ dodnar alldreij / Þo ad Spadomureñ hiadne / og Tungumalunum ſlote / og Skynſemin inne linne. Þuiad vorer Vitſmuner eru halfuerk / og vorar Spaſagner eru halfuerk. Enn nær þad kiemur ſem algiört er / þa hiadnar þad ſem halfuerk er. Þa eg var Barn / talade eg ſem Barn / og eg var forſiall ſem Barn / og eg hugſade ſem Barn / Enn þa eg giördeſt Madur / lagda eg af huad barnſklegt var. Nu ſiaum vier fyrer Speigelinu ad Rad gatu / enn þa Auglit ad Auglite. Nu kienne eg ofullkomliga / eñ þa mun eg kienna / ſo ſem eg em kiendur. Nu blijfa þo þeſſe þriu / Truan / Vonen / Kiærleikurenn / Enn Kiærleikurinn er meſtur af þeſſum.

Vtſkyring Piſtilſins.

Þeir j Corintho Borg höfdu þeiged af Gude margar og myklar Heilags Anda Gafur / enn.

ur/ enn vm þa Gafu hirtu þeir ecke/ sem gag‑
nlegust er kristeligre Kirkiu/ og einn Kristenn
Mañ pryder mest og hellst/ sem er/ Kiærleik‑
urenn/ vid Gud og Naungann / þar fyrer
hæler S. Paull storliga Kiærleikanum/ og min‑
er oss a hann/ og seiger ad huör hellst sem ecke
hefur Kiærleikañ/ hönum stoda hinar Gaf‑
urnar alls eckert. Þuiad þad er auglióst/ Ad
þar er ecke sönn nie lifande Tru a Christum
sem ecke er Kiærleikenn. Þo ad eg (seiger
S. Paull) talade Tungum Mannanna/
og Einglanna/ Enn hefda ecke Kiærleik‑
ann/ þa være eg sem hliomande Mal‑
mur/ eda huellande Bialla. Þad er/ Þo
ad eg kynne ad tala allar þær Tungur sem i
Heimenum eru. Og þo ad eg hefde Mælsku
og Malfære/ so sem Einglar/ enn hefda ecke
par af Kiærleikanum/ þa være eg ecke helldur
Kristenn þar fyrer / helldur enn hliomande
Malmur / og huellande Bialla / huör ed ad
sönnu hefur fagurt Hliod / enn huörke Lijf
nie nöckurn Skilning. Þar fyrer/ þeir sem me‑
tna sig af Bokligum Listum/ og marghattud‑
um Tungumalum/ enn hafa ecke kiærleikañ/
þeir eru öngum betre fyrer Gude eñ Biöllur.
Og þo eg hefde Spadom: Þad er/ Gaf‑
fu til ad vtleggia Heilaga Ritning/ Og vi‑
sse alla leynda Doma/ Kristeligrar Truar
Og þo eg hefde alla Visku. Þo eg vær‑

re allra

ke allra Manna hýgnaſtur/ og kýnne ad ſtiot
na Kriſtnenne med ſtærſtu Viſku. Og hefda
alla Tru. Til ad giöra Jardteikner/og ſmy
ur ſtorVirke / So ad eg/ giæte eirneñ/ Fiöll
inn vr ſtad hrært/ eda giört önnur þuilijk
Krapta verk/ Enn hefda ecke Kiærleikañ
þa være eg eckert. Þad være mier allt til
einskis Gagns / eg være ecke ad helldur riett
kriſtenn Madur; Aꝭ þeſſare Grein taka Pa
piſtar ſinn Lærdom/ ad Truen alleinaſta giö
re ecke Mañeñ riettlætañ/nema Kiærleikureñ
keme þar til/ Eñ þeir rangſnua Ordum/S.
Pauls/ þuiad hann talar hier j þeſſum Stad.
Ecke vm þa Tru ſem Manneñ Riettlætann
giörer fyrer Gude / helldur vm þa Tru ſem
kallaſt jardteikna Tru/ Þuiad j öndverdu Kri
ſtnennar/ voru marger þeir ſem giördu Krap
ta verk / enn höfdu þo ecke ſanna Tru a Chr
iſtum/ og vrdu ecke Sæluholpner/vm huöria
Chriſtus talar/ þar hañ ſeiger/ marger munu
ſeigia til myn a þeim Deige/ Herra/Herra hö
fum vier ecke ſpaad j þijnu Nafne? og j þijnu
Nafne vtrækum vier Diöfla/ og j þijnu
Nafne giördum vier mörg Kraptaverk og
þa mun eg ſuara ydur (ſeiger Chriſtus) ad
alldrei þeckta eg ydur/vijked fra mier þier ſm
Ránglæted fremied/ Matth. 7. Ecke helld
ur talar S. Paull j þeſſum Stad/ vm Riett
lætingena / helldur vm adrar Heilags Anda
Gafur/ huöriar þeir j Corintho Borg vanu

M v. brwkudu.

brwkudu. Þessi Ord S. Pals aminna oss og eirnenn ad ecke eru þeir aller sannarliga Kristner/ sem opt hafa Heilaga Ritning i Munne/ og kunna ad tala margt og nytsed vm leyndardoma Kristeligrar Religionis/enn þess a mille audsyna þeir a sier önguan Kiærleika / og Elsku vid Naungann. Og þo eg giæfe Fatækum til Fædslu allar mijnar Eigur/ og yfer giæfe minn Lykama so ad eg Brenne/ Eda være brendur vegna kristeligrar Religionis. Enn hefda ecke Kiærleikann/ þa være mier þad eingen nytsemd. Gud hann munde mier eckert af þessu annars Heims endurgialda / og ecke munda eg þa eiliest Lyf/ Þuiad huörier sem hellst ecke hafa Kiærleikann / þeir hafa og ecke Truna / enn þeir sem Truar lauser eru/ þeir verda ecke Saluholpner. Miög er lofligt fyrer Mönnunum/ ad vera Gudsiaka giarn og ryfur vid þa Fatæku / enn nema þui eins ad slijkt verde vt af sönnum Kiærleika og Elsku vid Gud og Naungann / eda ef Madur glörer sier þad til Hroodurs og Lofdyrdar eda fyrer annarra muna saker/ þa hefur þad öngua Ombaun af Gude/ Matth. 6. So er og Lofligt ad hafa Strödugleika / j godum Mælefnum / og lata helldur Lyfed/ enn afneita Sannleikanum. Enn þo ad nockur late Lyfed sig fyrer þa Religionem/ enn hefde ecke Kiærleikann/ þa er þad til Onytis. Þar fyrer höfum alla Astund

an a

an a Kiærleikanum/ so ad huad hellst vier giørum gott/ þa giørum þad af Hiarta/ vegna Guds Dyrdar/ og Mannganum til Hialpar/ so ad vier latum Kiærleikann j Liose/ j øllum vorum Giørdum og Verkum.

Þessu næst vt malar S. Pall þann ulet-ta sanna Kiærleika/ og steiger fra/ hu lykann hann giøre þann Mann/ j huørs Hiarta hann er gróꝺenn og Rootsettur/ Eo ad huør og einn ma liosliga vita vt af þuilykum Auðxtum/ huørt hann hefur Kiærleikann/ eda ecke/ og seiger so. Kiærleikurenn er Þolennmodur. Hann giører Menn þolenmoda/ Og Godviliadur/ Giører øllum gott þeim hann giet-ur/ Kiærleikurenn er ecke øfundsamur. Hann øfundar ecke annann/ af þui sem Gud hefur hønum giefed/ huørt þad eru andligar Gafur eda veralldligar. Hann giører ecke ert Illmannliga/ Hann er ecke Hreckuis/ giører ecke ødrum til Vonda/ Eige blæs hann sig vpp. Eige sterer hann sig vpp yfer ad ra/ so ad hann fa Forsmae/ hia sier/ Hann er ecke Osidsamur (edur Ospakferdugur) so sem þier ed opt tala og giøra þ j sinne Reide/ sem þier sydann jdrast og villdu otalad og ogiørt hafa. Hann leitar ecke ad þui sem hans er/ Hann stundar ecke sitt Gagn/ so hann skade eda tionke Manngann/ helldur giører hann sier Tion/ Manngnum til Gagns. Eige vødr hann til Ills

egndur

ꝛgndur/ Til ad giallda ödrum Jllt fyrer Jllt/ helldur giörer hann Gott fyrer Jllt. Hann hyxar eckert Jllt/ Eige vpp hyxar hñ suik/vnderferle/eda adra vonda hlute/ʒ̃a unganñ til Skada/Eige fagnar hann yfer Ranglætinu. Helldur hryggest hañ storliga þegar Glæper og vondar Synder eru framdar/ Enn hann samfagnar Sannleikanum. Pad er/ sa Madur j huörs Hiarta ad Kiærleikurenn er Root grooeñ/hañ gledst af Hiartta/ þegar nöckud skiedur Riettferdugliga og Gudliga/ og þegar allt ser fram̃ skickanlega/ og Gudliga. Hann vm ber alla Hlute/ Og vmlijdur þad hönum möguligt er/med godre Samuisku: Hann truer öllu/ Hann hefur önguañ rangann Misgrun a ödrum/ helldur ætlar hann adra Froma so sem hann er sialfur/ þar til hann reyner annad. Hañ vonar allt/ Þo hann finne margañ og mykenn Brest hia mörgum/ þa vonar hañ epter Boot og Betran/ Hann vm lijdur alla Hlute. Þa sem hañ ma med osærdre Samuisku lijdaþanneñ er nu sa fullkomlige Kiærleike/so sem hann ætte ad vera j sierhuörs Kristins mans Hiarta/ Enn Christo einum vndanteknum/ þa hefur eingenn kuñad ad veita þetta og hafa algiördann Kiærleika. Enn þo samt sem madur/ stundar riett Kristenn madur þar vpp a / ad audsyna sem mest hann kann / af Kiærleikanum.

J þridia máta prýſar S. Páll Kiærleik onn fyrer þa Grein / ad þegar adrar Heilags Anda Gaþur haþa enda / þa þrytur Kiærleikurenn alldrei / aþ þui hañ varer ad eilýþu enn a hinum ödrum Gaþum hóþum vier ecke Pörþ/ þui ſeiger S. Páll/ Kiærleikurenn þrytur alldrei. Hañ mun ecke næsturn týma aþmadur verda/ helldur mun hann vara annars Heims/og verda þa algiördaſtur. Þo ad Spadomarner hiadne / eda Tungum linne/ eda Viſkan þriote: Þad er ad ſkil‑ia/ Su Gaþa ſem Manne er gieþen/vt ad leggia Heilaga Ritning/ hun mun aþ takaſt/ eintum ſem er / j ödrum Heime / huar ecke mun Pörþ giöraſt/ ad læra Heilaga Ritning / þar mun og ecke Pörþ vera/ ad kunna mörg Tungmaal / þui þar munu aller haþa eitt og hid ſama Tungumaal/ Su Speke og Vyſdomur ſem Menn nu haþa/ til ad ſtyra og ſtiorna Kriſteligre Kirkiu/ hans er þa/ annars Heims/ einn gen þörþ/ þar ed Gud mun vera allt i öllum/ og aller eru med reidubunnum Vilia Gude hlydnger. Nu med þui ad Kiærleikenn hañ varer og blyþur ad eilýþu/ þar fyrer þa ſkal mer aþ hönum hallda/ helldur enn aþ hinum ödrum Gaþum/ ſem ad alleinaſta þiona/til Veykleika þeſſa Lýþs.

Fram veigis kienner S. Páll/ad þr Hlutur ſem ahræra Andliga Þionuſtu giörd j kriſtelígre Kirkiu / þeir ſkule aþmader verda / og

enda taka

hda taka/ af þui einu/ ad þeir eru ofullkom‑
liger/ Þuiad þar mun epter fylgia j ödru Lij‑
fe/ ad Menn munu algiörliga þeckia Gud/ þar
vm ſeiger S. Pæll/ Vorer Vitzmuner (a
Gude) eru half verk/ og vorar Spaſag‑
ner eru half verk. Þad er ad ſkilia / Enn
þo ad vier höfum nu Kynning nöckra a Gude
ſo ſem oſſ ma duga til Sæluhialpar/ og þo ad
vier ſkilium nu Heilaga Ritning/ nöckud næ‑
re lage/ og kunnum vt ad leggia hana / riette‑
liga/ þa er þo þuilijk Kyñing og viſka ofull‑
komen / og þar er enn nu allmargt vier ſkyn‑
ium ecke/ huad oſſ mun openberad verda an‑
ars Heims/ Enn nær þad kiemur/ j öd‑
rum Heime/ ſem algiört er/ þa mũ afleg‑
giaſt þ ſem halfuverked er. Þad er ad
ſkilia/ Þegar ad kiemur ſu algiörda og fullko‑
mliga Kynning a Gude og hans Orde / þa
mun þad hid ofullkomna verda af mæd / þa
mun og ſiuna Lærdome og Kienſlu/ og ödru
þuilyku ſem Menn þurfa vid/ til ad þeckia
Gud og vita hans Ord. Enn þetta ſkal ei
ſo vnder ſtanda/ ſo ſem være ſa Lærdomur o‑
fullkomligur/ til ad audlaſt eilijfa Sæluhialp
ſem Poſtularner hafa kient og fram bored/
þuiad ſlykt ad huxa er ogudligt / helldur þa
ſamjafnar S. Pæll þeirre Kynningu ſem
Menn hafa a Gude/ og andligum Hlutum/
hier j þiſſum Heime nu/ vid þa algiördu Kyñ‑
ing ſem Menn munu þar og ödlaſt j ödrum

Heime/

Heime/ Og þetta hid sama ut mæler hann eð nu liosligar m; fagre Epterlijkingu/ seigande. Þa eg var Barn/ talade eg sem Barn/ var eg hyggenn sem Barn/ og eg hyr-ade sem Barn/ Enn þegar eg var ord-enn Madur/ af lagda eg/ eda afnamde eg/ þad sem Barnsins var: Þad er ad skilia/ So sem ad Vitska og Skilningur Barnsins mismunar fra Vitsku fullordins Mans/ so er mismunur a Kynningu Himneskra leyndra Doma/ sem vier höfum j þessu lyfe/ og j eirre Kynningu/ sem vier munum fa og ödlast annars Heims. Þetta sama fram setur S. Pall/ med einne og annarre Epterlijkingu auglios-ligre/ ad þar sie stor mismunur a mille Gudz Kynningar j þessu Heime og ödrum/ seigande Nu siaum vier fyrer Speigel j Rædgatu/ Enn þa Auglite til Auglitis/ Nu þecke eg/ Gud og hans Heilaga leynda Do-ma/ Ofullkomliga/ enn þa mun eg þeckia (hann) so sem eg em þecktur. Þad er ad skilia/ So sem Mynd Mansins/ su sem j Speiglenum verdur sien/ hun er þess sama Mans Mynd/ enn þo er þad ecke Madurenn sialfur/ Og þad kann ad skie/ ad einn lijte þa Mynd j Speiglenum/ enn ecke sier hann ad helldur Andlit þess Mans/ So er og hier hættad/ j andligre Ordsins Þionustugiörd/ þa þeckium vier Gud rietteliga/ enn samt er þesse Kynning ofullkomlig/ ef Madur vill jafna

henne

hennte vid þa Kynning/ sem vier munum hafa a Gude annars Heims/ So sem Andlits mynd en j Speiglenum/ er ecke þad rietta Andlit Mãñs/ þo ad hũ hafe þa riettu og söñu Myn nd. Og lyka eins sem þad skiedur i Myrkre/ Rædu eda Radgatũ diupum/ þa skillum vier nöckud/ enn þo verdum vier ad vidurkieña ad vier skilium þad ecke allt samann. So vnder stöndum vier nu og skilium/ Guds leynda Dom ma/ nöckud lijted/ enn ei so algiörliga sem skie mun annars Heims/ Þui þar munum vier sia Gud Auglite til Auglitis/ og þeckia hañ al giörligana / so s:m þad hañ þecker oss.

Nu ad sijdustu endar S. Pall sijna Rædu vm Kiærleikans Lofstyr/ og seiger. So bl ijfa nu/ j þessum Heime/ þesssar þriar (Hel lags Anda Gafur) Truen/ Vonen / Kiær leikuren/ Enn Kiærleikuren er mestur af þessum. Þuad þa Truen er vtgiörd/ og endud og Vonen / þa varer og blijfur Kiær leiken ad eilijfu. Þuad/ Truariñar/ Med hu örre vier nu truum ad Gud hann sie oss mysk unsamur/ hennar mun ecke annars Heims vid þurfa/ þuiad vier munum þa sia Gud lyknar samann vid oss/ og reyna þad sama so j Saññ leika/ Vonen . Væntер og bijdur epter þeim Himneskum godum Hlutum/ sem Christur hef ur oss aftekad og vtuegad/ hun mun þa ecke vera/ þt vier munum þa eignast og ödlast þad allt. Enn Kiærleikann seiger S. Pall meira

mefra ad vera Trúnne og Bönenne / ep þuí ad hann varer ad eilýþu/ og verdur allðrei ap mødur/ helldur mun hann þa blyþa algiörð ur j þuí eilýþa Lyþe / Huört Lýþ. oss Gud veite og gieþe.

Gudspialled Matth. III. Cap.

J Þann týma Kom Jesus af Galilea ad Jordan til Johan nes/ vppa þad/ ad hann skýr dest af hönum. Enn Johan nes varnade hönum þess / og sagde; Mier er Þörf ad eg skýrest af þier/ og þu kiemur til mýn? Enn Jesus suarade og sagde. Lattu nu so vera/ þuiad so hæser oss allt Riettelæte vpp ad fylla. Og þa liet hañ þad epter hönum. Eñ er Jesus var skýrdur / stie hann jafn skiott vpp vr Vatnenu: Og sia/ ad Hi mnarner lukust vpp yfer hönum/og Jo hannes sa Guds Anda ofan stýga sem Dwfu/ og yfer hann koma. Og sia/ ad Rödden af Himne sagde. Þesse er Sonur minn Elskuligur / ad huörium mier vel þocknast.

Jñehalld og Suma Euangelij.

1 Ad vór liufe Lausnare Jesus Christur
liet skijra sig af Johañe/ j Aanne Jordan/ þad
skiede fyrst þar fyrer/ sem hann seiger/ ad hañ
villde vpp fylla allt Riettlæte/ Þad er/ Hañ
villde ecke læta nockurn hlut bresta a þad/ sem
oss mætte þiena til Riettlætis/ þuiad/ med þui
Gud hafde fyrer hann innsett Skijrnena/ veg
na Aumra Fatækra Syndugra/ þeim til Hug
gunar/ ad Gud hann vilie vera þeim Mysk
unsamur/ þa kiemur og so vor Herra Jesus
Christur/ til Skijrnarinnar/ so sem annar all
nuir Syndare(Þuiad hann vár þad Guds
Lamb sem a sig hafde teked Synder allrar Ve
ralldarennar) og bad vm ad læta skijra sig.
2 Og Johañes skijrer hañ/ og sier Heilagt
an Anda koma yfer hann j Mynd einnrar
Dwfu/ og Gud Fader hann lætur heyra sijna
Raust af Himnum seigande / Þessé er minn
elskuligur Sonur / huör ed mier þocknast af
Hiarta. Þetta er oss aumum Mönnum ein sier
lig Huggun/ ad Christur hann bar vorar Syn
der/ og þo heyrum vier/ ad Gud Fader er ecke
reidur vpp a hann sökum vorra Synda/ helldur/ tekur hann oss til Nædar fyrer hans
Skulld/ ef vier lætum skyra oss j hans Nafne
og truum hñs Ordum og Fyrerheitum.
3 Þad skulum vier og eirnen hier læra/ ad
akta mykels vora Skyrn / epter þui ad Guds
Sonur med synum Lykama hefur helgad hana/ og öll Heilög Guddomsins Þrenning hefur
sig j hia soddan Giörninge openberad / þa er
ecke ann

ecke ennad möguligt enn þad / Enn hann er
þat nadugur/ þeim ed skijrast j hans vatne.

V

J Jordan Jesum hreinañ/ Johan
nes ædstur Manna / skijrde og af Him
ne heyrde / Hliod Födursins goda / J
Dwfu mynd Drottins Ande/Dyrd Gud
domsins skyrde / Lijfs Brunn þar med
þennañ/ Þrenningen Heidra kieñer.

Bæneñ.

HEyr Herra Gud Himneskur Fader/
þu sem þig hefur openberad/ med þin
ne eigen Röddu/ og Midur komu þins
Helga Anda yfer þinn elskuliga Son/
j hans Skijrn/ huör ed vppa sig hefur
teked og lagt allar vorar Synder/ Og
þu hefur oss med þinne Röddu vijsad
til hans/ og lofad ad vier skylldum fyr
er hann fa fyrer giefning Syndaña/og
alla Nad og Miskun / Vier bidium
þig Himneskur Fader/ Hallt oss j riett
re Tru til þijns Heilaga Nafns. Og
med þui ad vier erū skijrder epter þinne
bijfalningu/ad Dæme þijns elskuliga
Sonar/ So styrk nu vora Tru med þij
num Heilaga Anda / og hialp oss til
þess eilyfa Lijfs/ Amen.

Þañ Fyrsta Suñudag j Föstu
Pistillen ij. Cor. VI. Cap.

Kærer Brædur: Eñ vier aminnum ydur sem Medhialparar/ þad þier med taked eigi Guds Nad til onytis/ Þuiad hñ seigier. J þægelegañ tijma heyrda eg þig/ og a Deige Hialprædesins hialpade eg þier. Siaed/ nu er sa þægelige tijme/ nu er Dagur Hialprædesins. Lætum öss þui giefa önguñ Hindran/ vppa þad/ ad vort Embætte verde ecke lastad. Helldur audsynum oss sialfa j öllum Hlutum/ so sem Guds Pienarar. J myckillre Þolinmæde/ j Harmkuælū/ j Hafkasemdū/ j Pyngslum/ j Hwdstrokum/ j Myrkuastofum/ j Vpphlaupum / j Erfuide/ j Vökū / j Föstū/ j Hreinlijfe/ j Vijsdome / j Langlundar giede/ j Godvilld/ j Helgum Anda/ j Fals lausum Kiærleika/ j Sañleiksins Orde/ j Guds Kraste/ Fyrer Herklæde Riettlætesins til hægre og vinstre Handar. Fyrer Vegsemd og Vansemd/ Fyrer vondt Ryckte/ og gott Ryckte/ So sem Sulkarar og þo sam

order/

order/ So sem okunnugier/ og þo kunnug-
ier. So sem þr ed deydder eru/ ꝫ siaed/
þad vier lifum. So sem hegnder/ enn þo
eige Lyf latner. So sem Syrgendur/
þo jafnan glader. So sem Voladet/ enn
þo audunga marga giörande. Lyka sem
þeir ed eckert hafa / og eignast þo
alla hlute.

Vitskyring Textans.

S. Paall hann aminner miog aluarliga j þess-
um Pistle/ alla Menn/ ad þeir medtake
Guds Nad sem þeim verdur j Euangelio veitt
og fram boden/ og ad þeir syne Gude sanna
hlydne/ ecke alleinasta med Gudligu Framferd-
de/ helldur og so eirnen med sannre Þolenmæ-
de/ j Offsoknum og Motgange fyrer Christi
saker/ Og heyrer þesse Aminning til öllum kri-
stnum Mönnum/ Enn allra hellst Gudz Ordz
Þienörum. Vier aminnum ydur sem Med-
hialparar/ ad þier medtaked ecke Guds
Nad til onytis. Þad er/ Vier Postular/ asa-
samt med ydrum trulyndum Guds Ords Þien-
urum/ vier sem erfidum og til styrkium ad
þier skulud verda Saluholpner/ vier aminn-
um og radleggium ydur/ ad þier legged þar
allt Kapp a/ ad Gud hann fram biode ydur sy-
na Nad ei forgiefens / til onytis / huad ed
skiedur ef þier viled hafa ecke mz þeigeris. Hon-
dum

dum medtaka / vakted ydur og þar byrer / ad
þier missed ecke aptur þa Nad Guds sem þier
eitt sinn þeingod hafed. Enn þesser medtaka
Guds Nad til onytis / sem deyia vr þeissum
Heime ann Idranar og ann Forlykunar vid
Gud. Þeir missa og Guds Nad / sem falla j
Villu og Vantru / eda Synder og Glæpe j mot
te sinne Samuisku. Nu (seiger / S. Pall) er
sa Tyme komen / a huörium Gud hann fram
bydur Heimenum nogliga sijna Nad og Myskun:
Þuiad Drottenn / Hann seiger / Fyrer
Spamannenn Esaiam 49. Cap. Þar ed hann
talar huörnenn hattad skal vera Rykenu Christi
/ j þui nyia Testamentenu. J þægeligann
Tijma Bænheyrda eg Þig / og a Hialp
rædesins Deige hialpade eg þier. Þetta
eru Ord Guds Födurs til Messiam Heimsins
Lausnara / huörium hann Hialp veitte til ad
leysa og frelsa / Mannligt Kyn / a þeim tijma /
þa ed hann villde sem allra mest og augliosligast
birta sijna Nad og Myskun fyrer Heimenum.
Nu vtþyder og leggur S. Pall þenn
ann Spadom enn liosara / seigande. Siaed /
Nu / j þessu Nyia Testamente / Er sa þægelige
Tijmenn: A huörium Gud hann tekur
til Nadar allmykenn fiölllda Syndugra
Manna, Siaed / nu er Dagur / eda Tyme /
Hialprædesins. A huörium Hialpen verdur
öllu Mannligu Kyne fram boden af Gude
Himneskum Födur. Þuiad enn þo ad Gud
medtake

medtæke þa Syndugu til Nadar j gamla Testamentinu/ vegna Messie / og giörde þa Saluholpna/ þa var þo su Guds Nad ecke so opinberlig og almenelig / þess vegna ad su Nad heyrde ecke til heidnum Þiodum / fra teknum kann einum sem snerust fra Heidne til Gydinga Truar/ þar med þa voru þau Fyrerheit j gamla Testamentinu/ wt af Messia / dim og þung ad skilia/ og myklu olioſare/ helldur enn Predikan Euangelij j þui nyia Testamentinu/ Enn nu j Dag / j þessu nyia Testamente / er Nad og Myskun Guds berliga og augliosliga oss fyrer Sioner sett/ þar fyrer/ skaum so til ad vier forsmaum ecke þennann hialpar Tijma/ helldur ad vier medtökum med riettre Tru fram bodna Nad Guds / og verum hönum þacklater alla vora Lyfdaga. Enn med huö rium hætte eigum vier þad ad giöra? þar til suarar S. Pall/ Seigande. Giefum ecke neina Hindran nöckrum Manne / vppa þad ad vort Embætte verde ecke lastad helldur audsynum oss j öllum Hlutum/ so sem Guds Þienarar. Þad er/ Vier skul um fordast ad giefa nöckrar Hneyxlaner af oss/ so ad vier med vondum Lifnade/ giefum ecke Ordsins Ovinum Tilefne / ad tala jlla vm Euangelium/ helldur hæfer oss alla vora Lijfsdaga/ so ad lifa/ ad vier finnunst Truleg-
-er og dyggver Guds þionustu Menn. Enn Gud naze/ marger eru bæde af Ordsins þien

N iiij. örum

drum og hinum a þessum Dogum / sem lijted hirda um þessar Hneyxlaner / og þo ad Guds Ord verde lastad þeirra vondra Verka vegna Eñ þuilijker skylldu hüxa um þa þungu Hoortan / sem Christus hann hootar þuilijkum / Matth. 18.

S: Paall hann hefur med sijnum Ordum boded ad vier skylldum lifa meinlausliga / og vera önguum til Hneyxlunar / Nu þessu næst talar hann um Þolenmæde / huör ed harla er Naudsynlig sierhuörium Kristnum Manne / allra hellst Guds Ords Pienörum. Audsynu oss seiger hann so sem trua og stödug Guds Pienara / ecke alleinasta j Medlæte helldur og einnen j Motgange. J mijkillre Þolenmæde / So opt sem þad Gud hann leggur a oss Kross eda Motgang / J Harmkuælum / Sem vier hliotum ad lijda fyrer Christs saker / J Haskasemdum / j Þyngslum / j Hwdstrokum / Vegna Christi / j Myrkuastofū / Pa vier fyrer Guds Ords saker / verdum setter j Fiötur og Fangelse. J Upphlaupum / Pegar Ogudliger Menn og Ordsins Oviner / upp vekia Ofsokner og Uphlaup a mote Guds Ords Pionū / til ad giöra þim Skada. J Erfide / Vegna Guds Kristne / heñe til Gagns / og Euangelio til framgangs / eñ hiner Omennskufullu Pionar sem eckert giöra Guds Kristne til Gagns / þeir kallast rietteligar Leigulidar / eñ trüer verkameñ og hirdarar. J Vökum /

um / Umhugan/ Ahyggiu/ byrer Kristeligre Kirkiu/ og heñe til Gagns ad vera. J Föstum / Sparlijþe so ad vort Bæna akall mætte verda þui meir breñanda. J Hreinlijfe/ So vier ecke drygium neinar liotar Synder huar af Sañleikans Oviner kuña ad ba Tilefne/ til ad lasta Euangelium. J Vijsdome Ad vier kostgiæfum / ecke alleinasta ad skilia rietteliga Guds Kitning og Religionem/ hell dur og eirnen forsuara hana og medkieña vora Tru/ so opt sem þörf giörest. J Langlundar giede/ Huörrar ed storlega þörf giörist / ecke alleinasta vid Ovine vora helldur og eirnen vid Vine og Maunga. Þuiad med Polenmæde og Langlundar giede/kiemur Madur myklu godu til vegar/ bæde hia Vinum og Ovinum. J Goduilld/ og Godmensku vid Maungañ. J Heilogũ Anda/ Þad er/ Ad vier giörum Gott ecke fyrer sökũ Verallduligra Gagnsmuna sem vier kunnum þar af ad fa/ Helldur vt af Heilags anda Aeggian/ og Innblæstre/og þionum Gude og Maunganum/ j Falslausum Kiærleika/Einþölldum hreinum Kiærleika. J Orde Sannleiks sins. Þad ad medkienna/þui fram ad fylgia/ og ad vær sieum truer þar vt j / einkum ei af vorum Krapte til/Helldur/j Guds Krapte Þuiad vor Mattur er myklu minne enn þad vier kynnum nöckud. gott og merkeligt ad

 fram

fram fuxma/ Eda j mote Illum Freistingum ad standa/ Helldur/ Fyrer Herklæde Riett læteſins / til hægre og vinſtre Handar: Pad er/ Vier ſkulū Motſtödu veita Andſkotā num/ og reka hann fra oſſ/ med andligum Vopnum og Verium/ huört helldur ſem hañ ſtryd er a oſſ til hægre Hlidar/ med Heimſins Medlæte / og Helldſins Vellyſtingum / ellegar til vinſtre Handar/ med Harmkuælum og Motgange. Fyrer Vegſemd/og Vanſemd/fyrer vondt Rykte/ + gott Rykte. Pad er/ Vier Kriſtner meñ eigū ad veita Gude ſaña hlydne/og giöra vort Kall og embætte truliga/ huört ſem vier faum þar fyrer Heidr eda vanheidur / Lof eda Laſt / og akta ad öngum Mannaña Doma/ Dæmingar og vondar Þak ſlettur. Vier ſkulum og ſo lyda/ einkum Ordſins Pienarar/ þo Menn hallmæle og oprægeoſſ/ So ſem Suikara: Peir ed Meñ leidē af riettre Tru/ Og þo / veit Dróttenn ad vier erum/Sannorder. Og fram berum Sañleikañ. Vier heyrum ymiſligar Fregner og Sögur af oſſ fara/ ſo ſem/ værum vier/ ókunnuger/ Um huöria Menn hafa Grunſeme/ſo ſem værum vier Oſkila menn/ Enn/ vier erum þo j Guds Kriſtne all vel/Kunnugier/ Huör ed oſſ þecker/og vort Meinleyſe. Vier erum/ So ſem Þeir ed deydder eru/ og naliga huörn Dag j Lyfs Haſka ſtadder/

Og ſiā

Og ſia/ Þo öllum vorum Ovinum otrulige
þike/ Ad vier lifum. Vier erum So ſem
hegnder/ Og hirter aß Gude / til þeſſ ad ſa
gamle Adam ſkule ecke drottna j oſſ/ Og þo
ecke lyſtlatner/ Þuiad ſo ſtiller Drottenn þeſ-
ſa Heims Harmkuælingar / ad vier ecke glöt-
uuſt j þeim/ helldur verndar hann oſſ og vard-
veiter daſamliga/ þangad til ad vier ad end-
adre vorre Kallan / jnngöngum j þad eilißa
Lyß. Vier virdumſt ßyrer Heimenum/ ſo ſem
værum vier jaßnliga/ Hrygguer Aß þui ad
vier ſtundum ecke vppa Holldligar Vellyſting-
ar / eige lißum vier vid Heimſins Glaum nie
Glede/ helldur þa lijdum vier Motgang og
margar Freſtingar/ og andvörpumm yt þung-
liga þar vnder/enn Þo erum vier/jafnann/
Andliga hid jnnra j vorum Hiörtum/ Glad-
er / Vegna Christi Velgiörninga/og oßallualt-
rar Vonar eilyßs Lyßs. Vier verdum halld-
ner aß Heimenum/ So ſem Volader/
Þurßa Menn ſem allt verda aß ödrum ad þig-
gia/ Enn þo erum vier/ Marga auduga
giörande/ Aß andligum Audæßum. Þuiad
einn Fatækur Guds Ords Þienare/ hann kann
marga ad audga/med Himneſkum Audæßum:
Vier verdum ßorſmader og ßyrerlitner/ So
ſem eckert hafande/ Blaßatæker/ Enn j
Truñe og Voneñe/ Þo eigande alla Hlute
Þuiad vier vitum /þad Gud vor Himneſkur

Fader

Fader hann mun ecke yfer giefa oſſ/ vier vitum og ſo ad hann mun annars Heims/ giefa oſſ eilyfs Audæfe. Nu þo ad eige lyde aller Menn Kriſtner allar þeſſar Harmkuælingar/ og Eymder ſem S. Pall vpp telur hier / þa eigum vier þo alla tyma reidu buner ad vera þetta ad lyda / ef Drottenn vill þad vppa oſſ leggia/ Enn ef Drottenn lætur oſſ meiga vera æn Motgangs og Harmkuæla/ þa giörum hönum Packer þar fyrer.

Gudſpialled Matth. IIII. Cap.

I Þann tijma. Þa var Jeſus leiddur af Anda a Eydemörk / vppa þad ad hann yrde freiſtadur af Diöflenum. Og þa hann hafde faſtad fiörutiger Daga /og fiorutiger Nætta/ hungrade hann. Og Freiſtarenn gieck til hans / og ſagde / ef ad þu ert Guds Sonur/ þa ſeig þu ad Steinar þeſſer verde ad Braudum: Huörinn hann ſuarade ⁊ ſagde. Skrifad er Madurenn lifer ecke af einu ſamann Braude/ helldur af ſierhuöriu Orde/ þui ſem framm geingur af Guds Munne. Þa tok Diöfullenn hann med ſier j Borgena Helgu/ og ſette hann vppa Muſteris Buſtina og ſagde til hans: Ef ad þu ert Guds Sonur

ſeig

steyg þier hier ofañ af/ þuiad skrifad er. Ad hann mune bioda Einglum sijn- um vm þig. Ad a hǫndum bere þeir þig/ so ad þu steyter ecke Foot þiñ vid Steine: Enn Jesus sagde til hñs/ Eñ aptur er skrifad/ eige skalltu freista Dr ottins Guds þijns. Og enn aptur flut te Diǫfullenn hann med sier vppa ofur hætt Fiall og synde hǫnum ǫll Rijke Verꝛalldarennar / og þeirra Dyrd / og sagde til hans. Allt þetta mun eg gie- fa þier / ef ad þu fram fellur / og til bidur mig. Þa sagde Jesus til hans. Far i burt fra mier Andskote. Þuiad skrifad er/ Drotteñ Gud þinn skalltu til bidia/ og hǫnum einum þiona. Þa forliet Diǫfulleñ hann. Og sia ad Ein glar komu til hans/ ꝛ þionudu hǫnum.

Suña ꝛ Iñehalld Gudspiallsins.

ÞEsse Historia / huǫrien Christus vard af Diǫflenum freistadur/ hun er skrifud fyr er þessar Greiner.

1 Fyrst/ Med þui ad vier hǫfum einn sodd ann Ovin/ sem ad so er Hrekuijs/ slægur/ dr ambsamur/ og diarfur/ ad hann med þremur hættum leitar vid ad fella vorn Lausnara Jesum Christum / alijka sem hǫnum vanst ad

giǫra

giǫra vid vora Fyrstu Foreldra j Paradijs/ Pa er þetta ein Aminning/ ad vier sieum ecke gꜳlauser/ Helldur vǫktum oss fyrer Holldligu Athugaleyse/ Þuiad eꝼ Diǫfullenn dirꝼdist ad freista sialfs Guds Sonar/ Pa er sañliga vijst hann hlyꝼer ecke oss:

2 Þar næst verdur hier kient/ huǫrnenn vier skulum reka Diǫfulenn fra oss og veria oss fyrer hǫnum/ sem er alleinasta med Guds Orde.

3 Enn þær Freistingar/ huar med Diǫfull enn hann plagar Kristinna Manna ad freista/ almeñeliga (so ad seigia) þær eru þessar:

Su Fyrsta er Fatæꝼt/og Vmhyggia fyrer lijkamligre Biǫrg og Næringu/ og annar þui lijkur Kross og Motgangur. Nær soddann kiemur ad Hǫndum/ þa leitar Diǫfullenn vid/ ad leida þa j Aurvænting og leita añarra Rꜳda enn sem Gud heꝼur bifalad. Enn Christur kienner oss hier/ ad vier skulum ecke dæma vm Nꜳd Guds og Myskun/ epter þui sem oss geingur hier a Jǫrdunne/ huǫrt þad er vel edur jlla med edur a mote / helldur epter Guds Orde/ og sem hann heꝼur oss lofad og til sagt fyrer Christum.

Su ǫnnur Freisting er þesse. Nær Diǫfullenn ecke gietur komed oss til Vantruar / og Efasemdar/ vm Guds Nꜳd og Gæsku/ þa leitar hann vid/ad fella Menn/ med Oftrausti og Ofdyrd/ ad vier skulum meir trua og voga enn þad Gud heꝼur oss bifalad/þetta kallar Christur ad freista Guds.

Su þrid

Su þridia Freistingen er/ nær hann giefz
t Mañe Gooss og Peninga og annad þutly-
kt/ huar med hann leider Meñ fra Guds Or-
de/ til Af Guda dyrkanar. Hier skulum vier
vita / ad j énguañ mata ber oss ad þiona Hei
minum / edur Goosse og Peningum/ Helldur
Gude alleinasta og akalla hañ. Huór sem nu
so kann ad veria sig fyrer Dióflenum og hñs
Freistingum/med Guds Orde. J hüórium hef
ist Freistingum þad er / sa yfer vinnur Dióf-
ulleñ/so ad hañ verdur ad lata af synum Fre
istingum og vykia fra.

V

Freistareñ kiemur ad Christe/Kallð
radur og so ti ade/ Siertu vyst Sonur
hins hæsta syn hier d: semd þyn:/ Gió
rdu Brand Grióted harda/ Girnstu Fr-
agd Rykdoms Nægda/ Lyder Gud ill-
sku Radum/ Og Ritning til vitnar.

Herskrwd hófum til reidu / Huórn
tyd þurfum stryda / Hólldum hlyfdar
Skillde/ Hrauster j godu Trauste/ Bæ
nin af Hiarta hreinu/ Heiter hid besta
Skeyte/ Guds Ord godu Suerde/ Giet
eg huórin sie betra.

Bæneñ.

Drotteñ

DRotten Gud Himneskur Fader/ Og med þui ad vor hinn argaste Ovin Diö fullen̄/ hann situr vm oss alla tijma/ og gneigur j kring vm oss/ sem eitt glep sande Leon/og leitar vid ad vpp slæka oss/ Þa bidium vier þig fyrer þinn Blessada Son Jesum/ fyrer hans Dau da og Pijnu/ ad koma oss til Hialpar med Nad þins Helga Anda / og med þijnu Orde ad styrkia vor Hiörtu / so Andskoten̄ ecke fae Valld a oss/ Hell ur ad vær mættum alla tijma bijhallda þinne Nad/ og hia þier ad verda Sal uholpner eilijfliga/ Amen.

Añañ Suñudag j Föstu Pist illeñ til Tessa. j. Pistle IIII. Ca.

GOder Brædur. Vier bidium ydur * aminnum j Drottne Jesu/ Ad so sem þier hafed medteked af oss/ huörnen þier skulud ganga og Gude þocknast / so ad þier æ meir og meir fullkomnare verded . Þulad þier vit ed huör Bodord vier höfum giefed ydur / fyrer Drotten̄ Jesum. Þui ad

þad

að þad er Ville Guds/ yduar Helgan/ ad þier hallded ydur fra Frillulijfe/ og huør ydar sem einn vite ad eignast sitt Ker j Helgan og Heidre/ ecke j girndar Bruna/ so sem Heidingiar/ þeir sem af Gude eckert vita. Og hier med / ad eingenn nidur þrycke eda suike sinn Brodur j nöckre høndlan/ Þuiad Drottenn er hann sem hefner alls þessa/ sem ad vier høfum ådr fyrre sagt/ ꝛ ydr vottad/ Þui ad Gud hefur ecke kallad oss til Ohreinleiks/ helldur til Helgunar.

Vtskyring Pistilsins.

ÞEsse Pistill er ein Aminning/ ad Menn skule lifa Gudliga so sem einum kristnum Manne hæfer og heyrer/ einkum aminner S. Pall/ ad Menn fordest/ saurugar Girnder/ þar næst Suik og prette. Framar kiærer Brædur/ Bidium vier ydur og aminnum/ j Drottne/ Jesu. Þad er/ epter Skipan og Befalningu Lausnarans Jesu/ huørs Sendebodar vier erum. Ad so sem þier hafed af oss medteked (eda lært) huørnen þier skulud ganga og Gude þocknast/ so ad þier ꝛ meir og meir fullkomnare verded. Þetta er Meiningenn/ Vier høfum ådur kient ydur/ huørnen þier eiged ad hafa eitt gudrækeligt Lijf

Q : ligt Lijf

ligt Lÿferne og Fram̃ferde/ so ad Gude lÿke/
og hönum þocknest. Þar fyrer bidium vier og
aminnum ydur/ ad þier Dag fra Deige/ auk-
ed og efled ydur/ j þessare lofligre Upptekt/
og kostgiæfed ad verda/ meir og meir algiörd-
er/ j sannre Gudrækne. Þuiad so hæfer oss
og eirnen ad vara og þroast j gudligu Fram-
ferde og öllum godum Verkum. Þuiad/ auke
Madur sig ecke þar vtj / þa er vgganda þad
optast skiedur/ ad hann letiest vpp/ og Mann
spillest/ þangad til hañ fellur aptur j forna
Glæpe og Synder. Þuiad þier vited huer
Bodord vier höfum giefed ydur/ fyrer
Drottenn Jesum. Hann hefur skipad oss/
ydur þetta ad bioda/ þessu ber ydur ad hlyda/
ef ad þier elsked ydar Lausnara Jesum Chri-
stum. Þuiad þetta er Vilie Guds / ydar
Helgan: Þad er/ Drotteñ hann vill/ ad þier
sieud Heilager og ostraffanliger/ enn ecke/ ad
þier skulud saurga Sæler ydar og Lÿkama.
Gud vill/ Ad þier hallded ydur fra Frill-
lulÿfe/ so ad huör og einn vite/ ad eig-
nast sitt Kier/ Þad er sinn eigeñ Lÿkama/
j Helgan og Heidre/ ecke j Girndar bru-
na / so sem heidnar Þioder / sem af
Gude eckert vita. Þad er. Gud hann byd-
ur ydr/ ad þier ecke saurged Lÿkame ydra/ mz
Frillulÿfe/ eda ödrum vondũ Girndum/ Þui
ydar Lÿkamer þeir eiga ad vera/ Heilags an-
da Kier

bá Kier og Verkþære/ þyrer huôr hann meige verka/ god og Heilög Verk/ Enn þo vill Gud ad þier veited Lykamanum hans Heidur. Pier skulud og ecke lata Epterdæme Heidenna Manna ydur til liotligs Lyþernis/ og vondra Girnda/ þuiad þad eru eingen Vndur/ og ecke furdanda/ þo þeir saurge sig med Lostagirnd/ um / og haþe Glede og Gaman þar af / þui þr þeckia huôrke Gud/ ne hans Vilia/ Enn þier sem þeckid Gud / og vited hans Vilia / ydur ber ad haþa annad Athæþe og annad Fram̃ ferde/ sem er Heilagt og ostraþþanligt.

Lærdomur.

Þar þyrer eigum vier ad þordast Frillulyþe og allan̄ Ohreinleika/ þuiad vorer Lykamer eiga ecke adrera Tool og verkþære/ til Synda og Glæpa/ helldur til gedra Verka/ ad sa hun̄ Helge Ande/ meige verka þau þyrer oss. Þar jafnframt þa eigũ vier ecke ad þiaa nie þuin ga vora Lykama/ til Skada og Heilsu Krein kingar/ so sem Verkhetlager Hræsnarar plaga ad giöra. Helldur ad stunda ad Lykamen̄ hallde sinne Heilbrigde/ so vier mættum j allre Gud ligre og godre Vmgeingne/ teka Vára a vorn Kalle og Embætte. Lærdomur.

Nu kiemur annad Bodord/ Og ad ein Gen̄ nidur brycke nie suijke sinn Brodur j nöckre Höndlan. Hier er þyrer boden̄ öll Vnderhyggia/ Viel / Fals / Suik og Prettet/ og allt annad þuilykt/ med huöriu hellst/ nöck ur kan̄

þr kann ad komast yfer annars Eign rangliga/ Nu epter fylger þunglig Ogn og hefndar Hootan/hlydande bæde vppa vondar Girnder og suiksamligar Hondlaner. Þuiad (seiger postulenn) Drottenn er hann / sem hefner alls þessa/ so sem vier høfum ædur fyr er sagt ydur og vottad. Þesse er Meining[en]/ Vier høfum hingad til Dags/aluarliga amint ydur / ad þier vakted ydur vid vondum Girndum/og Suikum og Prettum/ þuiad Drottenn hefner þessa huørtueggia/a þeim ed þetta giøra/bæde med stundligum plagum/og Eilyfum. Lærdomur.

Þar fyrer þa eigum vier og eirnenn ad forðast heimugligar Synder og Glæpe/ þuiad Drottenn/ sa sem hefner/hann veit alla Hlute/ og fyrer hønum er eckert huled. Þetta eige þier ad forðast/ seiger S. Paall/ Þuiad/ Gud hefur ecke kallad oss til Ohreinleiks helldur til Helgunar. Þad er ad skilia / Vier erum kallader med Guds Orde / til eignar og Arfskiptis þess Himneska Rykesins/ ecke vppa þad / ad vier skulum saurga ønd og Lykama/ med Syndum og Glæpum/ helldur vppa þad/ ad vier varduceitum bæde Saaler vorar og Lykame/Heilaga og hreina. Lærdomur.

Nu ef nockur hefur saurgad sig/ med ein huørium Glæp/giøre hann aluarliga Idran/ og true a Christum/ so ad hann fae fyrergiefning sina

ing sinna Synda/ og vakte sig vandliga sijd= ann þar epter / þyrer Syndanna Saur / og Ohreinleika.

Gudspialled Matth. XV. Cap.

Þann tijma: Og Jesus gieck vt þadann / og for burt j Lands alfur Tyri og Sydonis. Og sia þu/þad. Chananeisk Kona gieck vt af þeim sömu Endemörkum / kallade/ og sagde/ Aufi Herra/ Sonur Davids / Myskuna þu mier / myn Dotter kuelst illa af Dioflenum. Og hann suarade henne önguo Orde. Enn hans Lærisueinar geingu til hans bædu hann og sogdu, Lattu hana fara af þui hun kallar epter oss. Enn hann suarade og sagde. Eg em ecke vtsendur / nema til fortapadra Sauda / af Hwse Israels. Enn hun kom / og til bad hañ seigande: Herra / hialpa mier. Hann suarade / og sagde. Þad er ecke gott ad taka Brauded Barnanna / og ad kasta þui fyrer Hundana. Enn hun sagde/ Satt er þad Herra. Enn þo eta Hundarner af Molum þeim / sem detta af Bordum Drottna þeirra. Og þa suaradi Jesus og sagdi til hen̄ar

O iij

Þu Kona / mijkel er þijn Trua / verde þier ſo ſem þu villt. Og a þeirre ſömu Stundu / vard heñar Dotter heilbrigd.

Suma og Jñehalld Gudſpiallſins.

1 Af Dæme þeſſarar Cananerſku Kuinnu lærum vier fyrſt / j öllum vorum aliggiande Naudſynium / ad jnn flyia og falla til Christum / med aluarligu Bæna akalle / og ſeigia ſo / Jeſus þu Sonur Davids / myſkuna þu oſſ / O Herra hialpa þu oſſ.

2 Þar næſt er hier eitt agiætligt Epterdæme / huörnen vier eigum ad vera j Bænenne ſtödugier ſtadfaſter / og ætijd hura þad / ad Gud hann ſie Nadugur og Myſkunſamur / og ſo ſem eirn Giæſkuſaũur Fader / þa vilie hañ ſia aumur a oſſ Börnum ſynum / og hialpa oſſ j allre vorre Neyd / og efa þetta j aungvañ mata

3 Nu ber ſo til (ſo ſem hier) ad þad ſyneſt opt / ad Christur hann vilie ecke Bænheyra oſſ / og lætur leinge ſig bidia / og oſſ þiker ad vor Bæn ſie for giefens / Gud vilie hana ecke heyra. Þar med þa forhindra oſſ vorar Synder / þui vier vitum vier erum þeſſ alls o verduger / ſem vier bidium / Hier ſkulum vier breyta epter Dæme þeſſarar Kuinnu / og audmykia oſſ af öllu Hiarta / ſeigande / Þad er vyſt og ſatt / Eg er einn aumur ſyndugur Madur / og

ur / og ecke verdugur / ad Gud giefe mier þad, eður þetta/ þo ſamt med þui ad Gud hañ er Nadugur og myſkunſamur / þa ſkal eg ecke öruænta hans Nadar og Myſkunar:

4 So er nu þetta tuent athuganda/ Þad fyrra/ ad vier audmyktum og litelæckum oſſ fyrer Gude af Hiarta/ vegna vorra Synda. Þar nyſt ad vier ſtadfaſtliga truum þui / ad Gud hann vilie vegna ſinnar Myſkunar og ſijns Sonar Jeſu Chriſti/ alldrei oſſ yfergiefa/ helldur hialpa oſſ.

V.

Konan med Hiarta hreinu / Heidnen/ Jeſum Beider / Drotteñ Davids ætt ar / Dotter mijn ad pijniſt / Kiær af jllum Aare/ Enn þu lijkna henne/ Dag de og þryſuar tregdar/ Þydur enn hial þar ſijdann.

Bæneñ.

HErr Herra Gud Himneſkur Fader/ Vier akóllum og Bidium þig/ ad þu fyrer þinn Heilaga Anda vilier ſtódug giöra vor Hiörtu / og giöra oſſ viſſa j Trunne og Vonenne til þinnar Nadar og Myſkunar/ Vppa þad/ ad enn þo vier hófum nog Efne til þeſſ/ad ſkielfaſt og hrædaſt / vegna vorrar Samviſku

misku Syndanna + vorn Overdugleika/
þa veit þu oss ad vier med þssare Cant
nersku Kuinnu hölldum oss fast vid
þyna Nad og Myskun /+ væntum oss
æfenliga j hia þier Hialpar j öllum fre
istingum og vorum Haskasemdum/ fyr
er þinn Son Jesum Christum/ Amen.

Þridia Suñudag j Föstu
Pistilliñ til Ephe. V. Capi.

Kjærer Brædur. So vered nu
Guds Epterfylgiarar so sem
elskulig Börn / og ganged j
Astseminne / lijka so sem ad
oss Christus hefur og elskad/ og giefed sig
sialfan vt fyrer oss til Fornfæringar
og Offurs Gude/ j sætleiks Ilm. Enn
frillu lijfe/ og allan Ohreinleik / edur
Agirne/ læted ecke nefnast a mæal ydar/
so sm̃ Heilögũ hæfer. Skamarlig Ord
og fiflsligt Hial/ eda Reskne/ huad ydur
heyrer ecke/ helldur myklu framar Pack
argiörd. Þuiad pad skulu þier vita/
þad eingeñ Frillulijfes Madur/ edur o
hreinn/ eda agiarn (huör ad er Skurgo
da Dyrkare) hefer Arftöku j Rijke Chri
sti og

ſti og Guds: Lǽted önguánn villa yðr / med onytſamligum Fortölum / þuí fyrer þad kiemur Reide Guds / yfer Börn Vantruarinnar. Af þui vered ecke þeirra Hluttakarar / Þuiad þier vorud fordum Myrkur / enn nu erud þier Lios j Drotne. Þa gäged ſo ſem Börn Liosſins / þuiad Auöxtur Liosſins er alls hattud Godgirne / Riettlǽte og Sannleike.

Vtſkyring Piſtilſins.

J Fyrer farandi Capitula ſagde S. Pall / ad Gud hann hefde fyrer giefed oſſ vorar Synder / vegna Chriſti / þar fyrer (ſeiger hñ) er þad til heyreligt / ad vier fyrer giefum huor ödrum jnnbyrdes. Þeſſa Aminning endar hann nu med þuilijkum Ordum:

So vered nu Guds Epterfylgiarar / ſo ſem Elſkulig Börn. Þad er ſo mïked talad / Ef ad þier erud Elſkulig Börn Guds / þa er til heyreligt þier hegded og breyted ydur / epter ydrum Himneſkum Födur.

Lærdomur.

Þuiad þeir ſem eckert audſyna á ſier / til þeſſ ad lykiaſt þeim Himneſka Födurnum / þa med kienner / eingenn fyrer Guds Börn.

Þar fyrer hafer oſſ ad breyta epter Guds Giaſku og Mannkoſtum / allt þad oſſ er möguligt.

uligt. Þetta sama kienner Christus/ þar hñ seiger / Elsked Ovineydra / giöred þeim gott sem ydur hata/ og bidied þyrer þeim sem ydur ofsækia/so þier sieud Syner Födurs yduars sem er a Himnum/ huör ed Sool syna lætur/ vpp renna yþer Vonda og goda/ og Regn gie þur Riettlætum og Ranglætum/ Matth. 5.

Enn huörnenn vier skulum Kiærleikann haþa / þar setur S. Pall oss sialþan Guds Son/ til Dæmis / huörium vier skulum epter þylgia/ Og ganged (seiger hann) j Aastse menne/ Haþed Kiærleikann vid Naungan/ og audsyned hann/ ecke alleinasta j Ordunum/ helldur og so Verkonum. Lyka so sem ad Christus elskade oss/ Med allra heitastre Aast og Elsku/ Og giefed sig sialfann vt (j Daudann) fyrer oss/ til Fornfæringar og Offurs Gude/ j sætleiks Jlm. Christus/ hñ opprade sialþañ sig a Krossenū til Fornar / til ad sætta og þorlyka allt Mannligt Kyn/ Huör Fornþæring ad Gude Födur þo nadest/ so sem allra sætaste Jlmur/ og giörde hann sattan vid oss/ Þuiad þær Fornþæringar / sem Gude voru þagar og Þacknæmar j gamla Testamentinu/ Þær tölluduft/ Sætleiks Jlmur. Lærdomur.

Hier þyrer eigum vier vorum Lausnara Christo þacker ad giöra/ ad hann villde Daud añ lijda þyrer oss. Þuiad meira Kiærleika (seiger Christur) kann eingeñ ad haþa/eñ þad ad hañ

ad hann legge Lijf sitt vt fyrer sijna Vine/ Jo-
han. 15. Til þessa Kiærleika aminner oss
Postulenn/ 1. Joh. 3. J þessu þeckium vier
er Kiærleika Guds/ af þui ad hann gaf vt
sitt Lijf fyrer oss/ og vier skulum vort Lijf
vtgiefa fyrer Brædurnar)

Þessu næst aminner S. Pall þa j Ephes.
so/ad þeir skule flyia og fordast vondar Losť
tagirnder/og adrar fleire Synder. Lærd.

Þuiad huad hellst sem pad er/ ad storliga
Magt a liggur/ þar vm hliota Men optliga
amintar ad verda. Og Synder þær/og þa Gl
æpe eiga predikarar hardliga ad straffa/ sem
til heyrendurner eru hellst til hneigder) Þui
seiger S. Pall so. Enn Frillulijfe / og
allann Ohreinleik/ pad merker allar oleyf
eligar Girnder/ Eda Agirne / Lated ecke
nefnast a medal ydur. Þad er / so Heilag-
liga og Hreinferdugliga skulu þier lifa/ad ein
gen af ydur tale nöckurt Ord / Otterligt.
So sem Heilögum hæfer. Þeir sem Helg
ader eru med Euangelio og Heilögum Anda
Guds/ þuiad þeimbyriar / ecke alleinasta/ ad
vera Lastlauser / Helldur og eirnen Last-
uarer:

Lærdomur.

Og med þui vier erum Helgader/ þa eig-
um vier ecke ad saurga Sæler vorar og Lijka-
me/ med saurugum Girndum/og ei helldur ad
verda/ Rykdoms Þrælar) Þier skulud og ecke
lata a medal ydar heyrast/ Skamarlig ord

eda

eda fiflsligt Hial / eda Kieskne. Ska̅mar-
lig Ord kallar S. Pall Klam / Nijd / og öll
önnur oticrlig ohæfesk Ord / sem ærligum
Mönnum ecke hæfer af sier heyra lata / Fifl-
sligt Hial. Er Bloot edur Bann / og aull
Heimskyrde. Kieskne / er Spott og Spie / Glens
og Gamanyrde sem ei til heyrer Raduwöndum
Mönnum ad hafa. Lærdomur

Enn ærlig Gamanyrde / sem fram koma
i riettan tijma / med heidarligum Hætte / gode-
um Mönnum til Gamans / ellegar þær Gam-
anrædur sem Mönnum eru til Aminningar /
godra og Gagnsamra Hluta / þetta avijtar S.
Pall hier ecke. Þuiad ecke meinar S. Pall /
ad kristner Men̄ skule vera vr mæta faarædn-
er / ovidfelldner / trieliger / ad þeir tale ecke
vid Men̄ / helldur vill han̄ / ad þeir skule ecke
hafa / fiflaliga Rædu / og onytsamliga / þui-
ad þad hæfer Kristnum Mönnum ecke)
Sem ecke hæfer / helldur myklu fram-
ar Þackar giörd. Þad er / Soddan Ræda
hæfer oss ecke / helldur þa eigum vier alla tij-
ma Gud ad lofa / og honum Þacker / jafnliga
ad giöra. Þuiad dagliga Dags þiggium vier
hans Velgiörninga.

J Nidurlagenu hverfur S. Pall aptur
til fyrre Rædu / sem var vm Frillulijfe. Og
setur fram̄ liosar Greiner / huar fyrer kristner
Menn þeir skulu hallda sig þar fra. Þuiad
þad skulu þier vita (seiger hann) ad ein-

genn

Jenn frilluljfis Madur / edur obreinn / Sa sem / saurgar sig med oleyfeligre Lostas semd med hvörium hætte sem þad skiedur / eda Agiarn hvör ad er / Raunar og Gaff leika / Skurgoda Dyrkare / Þviad hñ elsk ar sijn Audæfe j stadeñ Guds. Hefur Arf töku j Rijke Christi / vors Lausnara Og Guds / vors. Lærdom.

Þar fyrer / hvörier helldst sem ecke hafa þa Hreinlijfis Gafu / þeir blijfe j riettum Hiu skap / so ad þeir misse ecke Guds Rijke. Hier skal Madur og merkia / ad Agirnd hun er ein Grein Skurgodadyrkanar / Þviad þeir sem a giarner eru / þeir hafa meire Aast / Rækt og Astundan a sijnu Goosse og Audæfum / helld ur enn a Gude) Lated önguann villa ydur med onytsamligum Fortölum: Þeir sem kann vera tala so vm fyrer ydur / ad eing falle Frillulijfe sie ecke so stör Synd fyrer Gude. Þui fyrer þetta / Fyrer soddan Synder / kiemur Guds Reide / yfer Börn Van truarennar: Þad er / Gud hann straffar ha rdliga bæde þessa Heims og annars / alla þa sem ecke trua Guds heitingum / helldur ganga fram Athugalauser i sijnum Syndum. Slijk er munu finna og reyna Guds Alvöru / med þui þer vilia ecke trua hans Ordum. Af þui vered ei þeirra Hluttakarar. Vakted ydur ad þier falled ecke j Samlag med þeim / og verded

verded Hluttakarar þeirra Glæpa.

Lærdomur.

Þui/ liggur Magt a/ ad huör og einn vakte sig/ þad hönum möguligt vera kann/ fra Samlage vondra Manna / so ad vier ecke af þeirra Samuistum og Umgeingne / Mannspillunst) Þuiad þier vörud fordum Myrkur/ enn nu eru þier Lios j Drottne. Þad er/ Þier vorud fyrr meir blindader med Faviskunnar Myrkrum/ so þier þecktud huörke Gud nie vissud hans Vilia/ þui var þa eingen Undur/ þo ad þier drygdud og fremdud Verk/ þau sem Myrkrum hæfa. Enn nu med þui/ þier erud med Guds Haleita Orde fyrer þ sama Liosed Heilagan Anda/ vorn Drotten / upplyster/ þa hæfer ydur ad hafa adra Sidu/ og adra Umgeigne. Þar fyrer/ Þa ganged so sem Syner Liossins. Þad er/ So sem þeir Menn/ sem upp eru lyster med sannre Guds Vidurkienningu. Læted sia j Sannleika/ seiger/ S. Páll/ ad þier erud med Guds Anda upp lyster / og ad Heilagur Ande hann stiornar ydur. Þuiad Auöxtur Liossins/ Eda Andans / er Kristeligt Lyf og Fram ferde/ J alls hattadre Godgirne/ Riettlæte og Sannleika. Þad er so ad skilia/ Audsyned ydur og læted sia j aullu ydar Athæfe og Fram ferde / ad þier sieud Godgiarner / Riettuyser / ærliger og einfallder/ et et.

Gudi

I Þann tijma. Jesus hann rak vt Diöful / þann er Dumbe var. Og þad skeede / er Diöfullenn var vr farenn / ad hinn Mꝏl lause talade / og Folked vndradest þad. Enn nöckrer vt af þeim sögdu / Ad fyrer Belsebupp Diöfla Höfdingia / þa drijfur haṅ Diöflana vt. Adrer freistudu hans / og leitudu af hönum epter Teikne af Himne. Enn er hann sꝏ þeirra Hugrenningar / sagde hann til þeirra. Huört Rijke sem j sialfu sier er sundur þyckt / þad mun eydast / og huört Hws mun yfer annad hrapa / Og ef Andskotinn er j sialfum sier Sundur þyckur / Huörnenn mꝏ hans Rijke þa standast? Fyrst þier seiged mig fyrer Bellsebup wt reka Diöflana? Nu ef eg a fyrer Belsebub wt ad reka Diöflana / fyrer huörn verda þeir þa af ydrum Sonum vt rekner? Þar fyrer verda þeir og ydrer Domendur. Enn ef eg rek vt Diöflana medur Guds Fingre / Sannlegana kiemur Guds Rijke til ydar: Nær ed sterkur Heruopnadr vardueiter sitt Fordyre / þa er allt m̄

Mak

mak huad hann a: Enn ef annar hönum yfersterkare kiemur og yfer vinnur hann/ þa fletter hann hañ öllum Herklædum a huör ed hñ treyste ꝛ j sñdur skipter so hñs Herfäge. Huör hñ er eige mz mier/ sa er j mote mier/ ꝛ huör hñ med samã safnar ecke mier/ sa sundur dreifer. Nær ed ohreiñ Ande fer vt af Mañenum/ rafar hann vm þurra stade/ leitar ad Huijld og finnur ecke/ þa seiger hann. Eg vil aptur huerfa j Hws mitt/ huadan eg foor vt. Og þa hañ kiemur/ finnur hann þad med Soplium hreinsad / þa fer hann/ og tekur/ med sier sió adra Anda sier verre/ ꝛ sem þr eru þar jñ komner/ byggia þr þar/ og verdur so þess Mans hid seinasta / verra hinu fyrra. Enn þad skiede/ þa hann talade þetta / ad Kona nöckur vt af Folkenu/ hoof vpp sijna Raust/ og sagde til hans. Sæll er sa Kuidur er þig bar / og þau Brioste þu mylktter/ Enn hann sagde. Huad vm þad. Sæler eru þeir sem heyra Guds Ord ꝛ varduetta þad.

Sunña ꝛ Jñehalld Gudspiallsins.

Fyrst

1 Fyrſt kienner þetta Euangelium og ſeg-
ur oſſ fyrer Sioner / j eins aums Mans Ept-
erdæme / Huilykt Valld Dioͤfullenn hann hafe
yfer Mañeſkiuñe / Þegar Gud hann vill þad
leyfa / So ſem hier ſtendur / Ad þeſſe aume
Madur hafe ei ad eins vered ſetenn af Dioͤfl-
enum / helldur eirnen þar med / blindur / daufur
og Mallaus / Huar af vier aminter verdum
oft og jdugliga Gud ad akalla og bidia / ad /
hann geyme vor fyrer þeim grima Ovin /
Dioͤflenum.

2 Þar næſt er oſſ þetta til Huggunar /
Sem er / ad vier ſkulū vita / huoͤrt vier ſkulū
leita Skiools og Hialpar / j mote Andſkot-
anum og oͤllu hans Vallde / ſem er hia Lauſ-
nara num Jeſu Chriſto / hann ſem Dioͤfulenn
hefur ſigrad og yfer vuned / ſuipt hann Her-
fange / og þui vtſkipt a medal ſinna Kriſteñ
Manna / ſo ad hann kann þeim ecke Skada
ad gioͤra / ſem a þennann Sigurvegarañ Jeſū
Chriſtum trua og treyſta.

3 Hier verdur kient / huoͤrſu ad Andſkot-
eñ / þa hann er eitt ſinn fra Manneſkiunne vik-
enn / þa hefur hann ecke Huyld nie Ro / fyrr
enn hann kiemur þar aptur / ſem hann var
adur vtrekeñ. Þar fyrer liggur ſtorliga Ma-
gt a / ad Menn vakte ſig fyrer / Holldligu At-
huga leyſe / giefe ecke Rwm Syndenne nie Di-
oͤfulſins Aeggian / ſo ſu ſeirne æfenn verde ecke
verre hinne fyrre / ſo þar adur var eiñ And-

ſkote/ þeir uerda þar ſlö.
4 Huad þeir Ogudligu hallda af Chriſto/
og af Dioflenū / þad ſtendur hier/ Dioſulen
kalla þeir Belzebub/ þad er Flugu kong/ þad
er ad ſkilia/ Ad hañ hafe ecke meira Vald ed
ur Magt / enn ein Fluga / So ſem Malltæke
er / ad ef einn fyrer lijtur annañ / þa kiedſt
hann ecke ackta hann meir enn Myflugu/
Þar þo Herrañ Chriſtur kallar hann vegna
ſyns mykla Vallds / Höfdingia þeſſa Heims/
og S. Paall kallar hann Herra og Gud
Veralldarennar.
5 Vt af Chriſto hallda þeir Ogudligu
Laſtarar/ þad/ ad hann/ vtreke Diofla fyrer
Belzebub / Þad er / med Styrk Dioſulſins/
Huörre Gudlaſtan Chriſtur hann eyder/ med
ſönnum Greinum.
6 Ad ſyduſtu ſeiger hier/ Huör ad ſie ſu
hin ſanna og rietta Farſælld Kriſtinna Man
na/ Sem er/ ad þeir ſieu ſæler/ ſem Guds Ord
heyra/ og þad varduеita/ Þuiad þad er Kra
ptur Guds/ huör ed alla þa Saluhólpna giör
er/ ſem trua/ Rom. 1.

V.

Vt rekur Jeſus Þuka / Af Mal-
lauſre Salu/ Syner med ſönnum Gre-
inum / Sinn Almætt þad vinna / Þui
Fiandenn fær ei hrunded/ Flarædur ſij-
num Aare / Hann telur þa ſijdañ ſæla/
Er ſinna Orda miñaſt.

Bænen

ODrotten̄ Gud Himneskur Fader/ Þu sem þar fyrer hefur læted þinn Elskuligann Son taka Mandom vppa sig/ ad hann skyllde nidur briota Diöfulsins Verk/ og vardueita oss aumar Manneskiur/ Vier þöckum þier fyrer soddan̄ Nadarsamliga Hialp/ og þar næst bidium vier þig / Vertu hia oss j öllum vorum Freistingum / Vardueit þu oss fra Holldligu Athuga leyse / og fyrer þinn Heilaga Anda / geym oss j þijnu Orde/ og j þijnum Otta / so ad vier mættum allt til sijdustu Afeloka / vera verndader og frelsader fra þeim vonda Andskota / og fyrer þinn Son verda eilijfliga Saluholpner/ Amen.

Midföstu Sun̄udag Pistillen̄
Galatas IIII. Cap.

Jærer Brædur: Seiged mier/ þier sem vnder Lögmælenu vilied vera / Hafe þier ei heyrt Lögmæled? Þuiad skrifad er/ þad Abraham hafde tuo Sonu/ einn

af Ambaattenne / ∗ enann af Eigin
Konunne. Enn sa sem af Ambaattinne
var / er fæddur epter Holldenu. Enn
hann af Eigenkonunne / er fyrer Fyrer
heited fæddur / Huør Ord ad tø jud eru
j eine Allegoria / Þuiad þetta eru þau
twø Testementa. Eitt af Fiallenu Sy
na / þad er til þrælkunar fæder / huør
ad er Agar. Þuiad Agar heiter j Ara
bia Fialled Syna / sem tekur allt þang
ad til sem nu þennann tijma er Jerusalē /
huør ed er j þrælkan med sijnum Børn
um . Enn hin Jerusalem sem þar er
uppe / hun er Eigenn konann / huør ad
er Moder vor allra. Þuiad skrifad er.
Vertu glød hin Obyria / þu sem ecke
fæder / brioſt fram og kalla þu sem ecke
ert þungud / þuiad hin ein sama hefur
myklu fleire Børn / enn su sem Mann
enn hefur. Enn vier kiærer Brædur erum
Jsaachs Børn epter Fyrerheitenu / Og
lijka sinn j þann tijma / ad sa epter Holld
enu var fæddr / ofsokte þann / huør ed ep
ter Andanum var fæddr / So skiedr þ eir
nen nu. Enn huad seiger Ritningenn? Rek
a burt Ambaattena / og Son hennar /
Þuiad Ambaattarinnar Sonur skal ecke
erfa

erfa mz Syne eigen Konuñar. Þar fyrer kiærer Bræðr/ vier erum ecke Ambattar ñar Syner/ helldur Eigen Konuñar.

Vtskyring Textans.

S. Paall hann kienner j Pistlenum til Galatas ad Menn verde Riettlater/ þyrer Gude/ þyrer Truna/ enn ecke þyrer Lögmaals sins Verk/ so sem kiendu þeir pals postular og hiner adrer Verk heilögu/og vt mælar S. Paall þennañ Riettlætingar Lærdom/med eirne Historiu vr gamla Testamentinu / huöria hann vtleggur per Allegoriam edur andlega Meining. Seige þier mier/ seiger hann/ Þier sem vilied vera vnder Lögmalenu Þier sem vid leited / ad verda Riettlater og Saluholpner/þyrer Lögmalsins vpp fylling/ Hafe þier ecke heyrt Lögmaled. Hann meinar hier þyrstu Bok Moysis / þuiad su Bok er Partur aþ Moysis Bokum og Lögmale. Þuiad skrifad er/ Pad Abraham hafde tuo Sonu / eiñ af Ambaattiñe/ Sem var Ismael/ Og annann af þeirre sem var frials/ Og þrii/ þesse var Isaach/ Enn sa sem af Ambættenne var / Hañ var fæddur epter Holldenu. Pad er/ Hñ var alent epter almeñeligum og Hollðligum Plagsid/og gietinn an nöckurs gudligs Fyrerheits/ og an nöckrar Jardteiknar. Enn

hann (sem vär) af þeirre frialsu / hann
er fyrer / Fyrerheit fæddur: Þad er / Gu
ds Fyrer heit gieck ædur þyrer vndan hans
Fædingu / huört ed sagde / ad Sara / sem bæde
var Obyria / aþ Natturu og Elle / hun skyll/
de eiga Son / og hann skyllde verda Erþinge
allra Abrahams Audæþa. Huör Ord ad
töluð eru / j eirne Allegoria / Edr annar
ligre Meiningu. Þad er / J þessare Historia /
sk nu merkia eina Allegoriam. Þuiad þt
ta eru tuö Testamenta. Þad er so myked /
Þesser tueir Abrahams Syner / þeir merkia
tueggia Handa Folk / og tuö Testamenta:
Þad eina / er vt giefed / a Fiallenu Syna
Þad er Moyses Lögmæl / Þetta Testamentet
giörer Menn ecke liduga og Frialsa / aþ Fyrer
dæmningunne edur Daudanum / og gieþur
þeim og ecke helldur Frelse / nie Arþleiþd Gu
ds Barna / Helldur er þad eitt Testament.
Þad er til Þrælkunar fæder. Þad er /
Þad giörer soddann Folk / huört ed naudugt
þionar vnder Lögmælsins Þrældome / og heþ
ur þo vt aþ Lögmælenu öngua Von / til Þr/
rar Himnesku Arþleiþdar / so sem þad Þræll/
enn hann heþur öngua Von til Arþsins / med
Syne Eigenkonunnar / Huör ad er Agar /
Þad er / Agar hun merker þad gamla Testa/
mented / huör ed ecke kunne ad þæda þa Sonu
sem vera mætte Erþingiar Audæþa Abra/

hams.

hams. Þuiad Agar er Syna Fiall / j Arabia / og er æfööst vid hana / sem nu er Jerusalem. Þad er / Fialled Syna kall- ast ödru Nafne Agar / þad tekur allt þango ad ad / sem nu er Jerusalem / Þad er / Allt fra Syna / er so sem eiñ Fiallgardur / allt jñ j Gydinga Land / j huöriu ad Jerusalem borg stendur. Huör ad er j Þrældome med sijn um Börnum. Þad er / Huör med synum Borgar og Bæar Mönnum ecke til heyrer Gu ds Börnum / helldur hinum Þrælonum / Med þui ad hun hefur og so hingad til / viliad ve ra riettlaat fyrer Lögmæled. Enn hin Je- rusalem sem þar er vppe. Þad er / Su hin Sannarliga og Andliga kristeliga Kirkia / hu ör ed / þo hun sie hier a Jördunne enn nu / þa lifer hun þo ecke epter hætte þessa Heims / helldur hefur hun syna Vmgeingne j Himnen um / Philp. 3. Og huxar og astundar Himne ska Hlute / enn ecke Jardneska. Hun er su hin Frialsa. Þad er / Þesse merkest fyrer Saram / huör ed ei var Þy nie Ambætt / hell dur ein fry og frials Kuinna. Huör / Him- nesk Jerusalem / eda Andlig Kristne Christi Ad er Moder allra vor. Þad er / Huörs Syner vier erum / aller vier sem truum a Christum / og ödlunst Sæluhialpena / med Tr unne / enn ecke Verkonum. Þar fyrer erum þier og so Erfingiar ecke Veralldligra. And

ærpa Abrahams/ helldur Himneskra Audæpa/ Gudz Almattugz vors Ansamligasta Födurs.
Lærdomur:

So haper nu ei nie somer/ ad vier nidur söckum Salum vorum j holldligar Girnder/ huörium giepez er sa Himneske Arpuren.

Pier skulud og ecke pad vndrast / seiger S. Pall/ po ad Sara/ hün Obyria / hape so myken pisölda Barna / pui pad var so adur Fordum pyrer sagt og spaad/ Esa. 54. Pui ad skrifad er. Vm Kristeliga Kirkiu/ huör ed merkest pyrer Saram. Vertu glöd hün Obyria sem ecke fæder/ brioottu fram/ pyrer Fögnude/ og kalla sem ecke ert pun gud/ huiad hün ein sama hefur fleire Börn / Enn su sem Mannenn hefur. Pad er ad skilia. Kirkian Christi / huör ed syneft pyrer Heimenum vera Obyria / og einn sömul/ par med er hun pyrerliten / og j Op soknum plagud/ og nidur Prykt/hun mun po öngun sijdur gieta otelianliga Andliga Sonu/ pyrer Guds Ords Pionustu giörd/og hun mun gieta myklu pleire Sonu/ enn Gydinga Kristnen hepur gieted / huörre hingad til hepur pott vænt vm sig / og hepur pottst vera hün Friosamasta. Lærdomur.

Utsöldn Po peir ~~Pefndn~~ sien paer/ ad reikna/ hia peim otelianligu sem pyrer parast/ vegna pra Vantruar / pa mun po myktell Fiöllde og nær otelianligur verda Saluholpenn / pyrer Tru

er Truna a Christum)

Nu epter fylger/ huǫrier ad sieu syner Ab gar/ og huǫrier ad sieu Syner Saru. Enn vier kiærer Brædur. Vier sem vid leitum Riettlæter ad verda fyrer Truna a Christum enn ei fyrer Lögmaled/ Vier erum Fyrerheitisins Syner/ epter Isaach. Þad er ad skilia. Ulyka so sem Isaach/ huǫr ed siun um afgǫmlum Forelldrum var Fyrerheitenn/ og lofadur af Gude/ hann vard einungis Erfingenn ad Forelldranna Gosse / Enn Ismael vard vt rekenn. Eins lyka vier riett Truader/ og Kristner Menn sem merkiunst fyrer Isaach/ vier erum Erfingiar þeirra Himneſku Audæfanna. Enn hiner adrer Ismaelitar/ Syner Ambættarennar / munu vtrekner verda/ Þad er / Gydingar / Verk heilager og Hræsnarar/ þeir sem vilia blijfa vnder Lögmalsins Þrældome/ þeir leita forgiefens epter Riettlætenu/ af Lögmalsins Verkum/ og missa þar fyrer þa Himneſku Arfleifd.

Nu þo ad þeir synest j þessum Heime ad vera ædre og ypparligre enn vier/ og pijne oss og ofsæke vm Stundar saker/ þad skadar oss ecke par. Þuiad lyka sem j þann tijma/ skiede / ad sa epter Holldenu var fæddur / Fyrer vtan Gudlegt Fyrer heit/ sem var Ismael/ Offsokte þann/ Isaach/ og spottade hann/ Gen. 21. Huǫr ed epter Andan

P v. unn var

um var fæddur: Þad er / huört ed ecke all- einasta var komenn aþ Abraham epter Hollds- enu/ helldur var hann og so j Sannleika hans Andligur Sonur/ Endur gietenn aþ Gude. So skiedur þad og eirnen nu/ Ad þeir Hollдligu Abrahams Syner / Gydingar og adrer þeirra Makar/ þeir oþsækia þa Gudligu og sannarligu Abrahams Sonu/ riett Krist- na Menn/ þeir sem haþa og elska þann hrein- na og klara Euangelÿ Lærdom.

Lærdomur,

Nær nu so skiedur / ad vier verdum oþ- sokter/ aþ þeim Ogudligu/ þa vitum þad/ad vier erum ecke ad sydur Gude þægeliger. Hell- dur er þad sama oþalluallt Merke og Vitnis- burdur/ad þeir Blodþyrstu Euangelÿ Oviner þeir eru ei Guds Syner/ helldur vier sem aþ þeim verdum oþsokter, Þuiad ei oþsokte Isa- ach Ismaelem / Helldur Ismael Isaach) Enn huad seiger Ritningen ? Gene. 21. Huör verda æþelok/ þuilykra sem oþsækia Kri- stnena? Þad stendur hier. Rek burt Am- bættena Agar/ og hennar Son/ Þui- ad Ambattarinnar Sonur skal ecke erfa med Syne hinnar sem er frials. Nu þo ad vier lesum / ad Sara hun talade þssum Ordum/þa voru þau þar epter a/stad- þest og Samþyckt med Guds Atkuæde/ og A- braham hann rak burt Ismael / med hans Modur/enn hiellt epter Isaach og Saru.

Lær-

Lærdomur.

So munu nu vm síþer aller Opsoknar Menn Guds Kristne verda vt rekner / i yfir Myrkur/ þar sem vera mun Oop og Tanna gnýstran/ Enn Guds Pýslar vottar og Jata arar / Þeir munu þa og ödlast Arf Himna rýkis) Þar fyrer Kiærer Brædur / Skod ed og yþer veiged þetta rietteliga med ydur sialþum/ og hugleided huörier vier erum. En Vier erum ecke Ambattarinnar Syner. Sannlega veit eg (meinar S. Pall) ad eingen aþ ydur vill vera Sonur Ambattarinnar Agar/ Helldur/ erum vier Syner/ frialsrar Kuinnu/ Sem er Sara/ huad þier aller medkienned/og vilied sannliga vera halldner/ ecke alleinasta þyrer Holldliga Sonu Abrahams/ helldur vilie þier og vera/ hans riett er andliger Syner. Og þar þyrer munum vier. ödlast þa Himnesku Arþleiþd / ecke þyrer Prældomeñ eda Lögmalsins Verkeñ / helldur þyrer Truna a Jesum Christum.

Lærdomur.

Þar þyrer / Huörier sem hellst þeir eru/ sem leita vid ad verda Riettlæter þyrer sijn Verk/ þeir eru Ismaelitar/og þeir munu rekner verda fra Guds Rýke. Enn þeir sem vilia Riettlæter verda / aþ trunne a Christum/ þeir eru sanner Abrahams Syner/ og þeir eru Erþingiar Himna Rýkis / þad veite oss vor Himneskur Fader/ Amen)

Guds

I Þann tÿma. Epter þetta for
Jesus yfer vm Siafar Hafed
Galilee/ sem liggur vid Stad
enn Tiberiadis/ Og mÿkill
Mannfiölldе fyglde hönum epter/ þui
ad þeir sæu þau Jardteikn/ er hañ giö
rde a þeim sem Siuker voru/ Jesus gi
a. eck þa vpp eitt Fiall / og settest þar
nidur med sÿnum Læresueinum. Enn
þa var Paska Hatÿd Gydinga nalæg.
Og Jesus leit þa vpp/ og sæ ad mÿke
ell Mannfiölde kom til hans/ þa sag
de hann til Philippum. Huar kaupum
vier Braud so ad þesser neyte? Enn
þetta sagde hann til ad freista hans
þar med/ Þuiad hann visse sialfur hu
ad hann villde giöra. Philippus and
suarade hönum: Braud fyrer twö Hund
rud Peninga nægiast þeim ecke/ so ad
huör einn fæe þa nöckud lÿted. Einn
af hans Lærisueinum sem ad var And
reas Brodur Simonar Petri/ sagde hön
um. Eitt Vngmenne er hier sem hefur
fim̃ Byggbraud og two Fiska. Eñ hu
ad skal þetta a medal so margra? Þa
sagde

sagde Jesus/ Lated Mennena setiast nidur/ ad borda. Enn þar var j þeim Stad Gras mÿked. Og þar settust nidur / Karl menn ad tölu nær fiñ Þusunder . Jesus tok þa Braudenn giörde Þacker / og fieck sÿnum Lære sueinum/ eñ þeir feingu þeim sem nidur höfdu setst. Slÿkt hid sama af Fisk unum/ so mÿked sem huör villde hafa: Eñ þa ed þeir voru metter/ sagde hñ til sinna Læresueina . Safned saman þær Leyfar sam af geingu/so ad eckert spillist. Enn þeir söfnudu þeim saman og fylltu vpp tolf Karfer med þessar Leyfar / af þeim fiñ Byggbraudum/ huör ad voru aukt þess/ sem þeir höfdu neytt. Enn þa er þesser Mẽnn sau huö rt Teikn. Þad Jesus giörde / sögdu þeir. Þesse er sannarligaña sa Spama madur sem j Heimenn skal koma. Enn þa Jesus formerkte þad/ad þeir mun du koma og Hand taka hann/og giöra hann ad Konge/ flyde hañ eirn saman burt/vpp aptur a Fialled.

Sum̃a og Iñehalld Gudspiallsins.

Þetta

1 Þetta er ein Huggunarſamlig Hiſtoria/
og hun kienner oſſ /ad trua og treyſta Gude/
og falla ecke j Freiſtne nie Efaſemd/ þott lijt
ed ſie fyrer Höndum / helldur læta oſſ nægia
þad ſem Gud hann giefur oſſ dagliga/ huört
þad er meira edur minna/ og hallda oſſ faſt-
liga vid Herrann Chriſtum og hans Ord.
Þuiad ſo ſem hann j þeſſu Gudſpialle daſam-
liga fæder fim Þuſund Manna (fyrer vtan
Konur og Börn)med fim Braudum og tuem
einum Fiſkum/ ſo kann hann og vill næra og
fæda oſſ daſamliga / þo ei ſie Nægter viſſa
fyrer Höndum/ j huört ſinn / ſo ad vier höf-
um Nægiu vora/ og þad drygeſt og auaxtaſt
fyrer hans Bleſſan/ j vorum Höndum. Sod-
dan Bleſſan giefur nu Gud / þeim ſem hann
ottaſt og hann akalla / og huar ſem hun er/
þar er nog/ ſo þar eirnen geingur af/ og þar
verdur Leyfum ſafnad/ſo eckert ſpilleſt.
2 Þar Herrann bydur ad ſafna Leyfunum/
þar kienner hann oſſ/ ad huad Gud hann hef-
ur veitt og giefed/ þui ſkulum vier ecke onyt-
ſamliga eyda / edur ſpilla/ helldur hafa þar
allann hagnad vid. Þuiad ſo ſem Gude miſ-
lykar/ Vyl og Sorg og Ahyggia/ ſo miſlykar
hönum og eirnen / Onytſamlig Eydſla og
Spilling: Hann vill huört tueggia/ Bæde ad
vier truum og treyſtum hönum / ſo og lyka
ad vier ſaman ſöfnum til Hagnadar öllu þui
ſem oſſ af geingur.
3 Folked kiemur vr öllum ættum til Chriſt-
um/til

um/ til ad heyra Guds Ord/ Og Herrañ vpp-
hefur sijn Augu/ og sier þar æ. Og so sem
hann sæ aumur a þessu Folke / so vill hann
og sia aumur a oss / ef vier truum hönum/
og treystum.
4 Þar Herrann tekur ad sier Brauden og
Fiskana/ og giörer Þacker/ Þar kienner hann
oss/ ad aller Huter/ Matur og Dryckur/ver
de oss Heilager fyrer Guds Ord/ og Bænena/
so sem kienner S. Paull/ 1. Timot. 4.
5 Þar næst lærum vier hier/ ad ædur enn
vier neytum Fædslu vorrar / ædur enn vier
göngum til vors Erfuidis/ þa skulum vier a-
kalla og bidia Gud/ so mun oss allt vel Luck-
ast bæde til Lyfs og Sælar.

v

Fæder fiölda Lyda/ Fim̄ Þusunder a Grundu/ Med fim̄ Byggmiöls Braudum/ Blessadur Jesus þesse/ Og tueimur Fiskum: Froma/ Fyller/ og lijka Illa / Afgang æreñ feingu / Ei vill heitt ad spillest.

Bænen.

DRottenn Gud Himneskur Fader / Þu sem fyrer þinn elskulega Son hefur j Eydemörkenne rijkugliga fædt og mettad fim̄ Þusund Manna (fyrer vtan Kvinnur og Börn) med Braudum fim̄/ og Fisk-

og Fiskum tueimur / Þig bidium vier / Vertu og so eirnen hia oss med þinne Blessan / Vardueit þu oss fra Agirnd / Buksorg og Ahyggiu / þessa Lijfs nær ingar / Lat oss fyrst leita þijns Rijkis og þijns Riettlætis / og veit oss þa þijnar Fødurligar Gæfur / j øllu þui sem oss til heyrer til Lijfs og Sælar / fyrer Jesum Christum vorn Herra / Amen.

Sunudagen̄ epter Midføstu sem vier kollum Passionem Domini

Pistillen̄ Hebreos. ix. Cap.

Kiærer Brædr. Eñ Christer kominn̄ þad hann sie Byskup epter komande Audæfa / fyrer stærre og algiørdade Tialldbud / þa sem ecke er med Høndum giørd / þad er / su sem ecke er þessarar Byggingar / ecke helldur fyrer Hafra Blod / nie Kalfa / helldur er hann fyrer sitt eiged Blod / einu siñe jnngeingen̄ j hid Heilaga / og fann eilijfa Endurlausn / Þui ef Vxanna / og Hafranna Blod /

Blod / og Askann Kuijgunar adreifd helgar hina Saurugu til Holldsins hrei nsunar/ huörsu myklu framar mun þa Blodeð Christi(sem sialfan sig hefer an Fleckunar fyrer Helgann Anda Gude Offrad) hreinsa vorar Samuitskur af daudum Verkum / til ad þiona Gude lifanda? Og þar fyrer er hann eirnen Medalgöngu Madur hins Nyia Testamentesins / fyrer þann Dauda sem skied ur er / til Frelsunar vt af þeim yfer Trodningum (þær sem vnder hinu fyrra Testamentinu voru) so ad þeir sem kallader eru / med tæke eilijfa Arfleifd Fyrer heitesins.

Vtskyring Pistilsins.

Pistillen til Hebreos / hann saman jafnar merkeliga þui Nyia Testamentenu/vid þad gamla/ og vtleggur og skyrer Figurur edur Fyrer myndan hins gamla Testamentisins/og vt þyder þær allar hid þagurligasta vppa Christum / vorn Lausnara og ædsta Kiennemann. Og seiger ad hann sie myklu ædre enn Aarons Kienne menn / bæde sinnar persionu vegna/ og so hans Fornar / og so lyka hans Embættis. Og epter þad Postulen hann hef ur vtskyrt og þrafi sagt allt Kienne manna

Q. Embætte

Embætte j gamla Testamentenu / og þeirra Embættis giörd. Þa setur hann Christum þar a mote/ og seiger.

Enn Christur er komenn/ þ ad hann sie Byskup epterkomande Audæfa/ fyrer stærre og algiördare Tialldbwd / þa sin ecke er med Höndum giörd / Þad er/ su sem ecke er þessarar byggingar. Ecke helldur fyrer Hafra Blod nie, Kalfa/ helldur er hann fyrer sitt eiged Blod / einu sinne jnn geingenn j hid Heilaga / og fann eilijfa Endurlausn. Þad er ad skilia/ Christur hann er sa sanne og hæste Kienne madur / huör ed oss hefur medur sinne Forn afrekad og vtuegad/ þau sannarligu og eilyfu Audæfinn. Þesse er ecke geingen jnn vnder Skugga Tialldbwdarinnar Aarons eda Leuit anna/ Helldur er hann geingenn jnn fyrer Aug lit þess Himneska Födursins / huör Himnesk Födursins Bygd/ ad merkest fyrer þad Sanc ta Sanctorum/ Og er ecke i Tiallbwd med Manna Höndum giörd / so sem Leuitarner höfdu. Hann vthellte og ecke Blode Hafra edur Kalfa/ helldur sialfs syns eigenligu Blo de/ til ad afma Syndernar / ecke einnrar eda annarrar Þiodar/ helldur alls Heimsins. Og med þessare sinne Fornfæringu / hefur hann/ j einu/ vtuegad oss eilyfa Endurlausn/ og eilyfa Frelsan fra Syndunum/ Dióflenum og

Hel

Hafe nu Christus. J XXXV/ Inngeing ed j pad Helgasta og bunded eilyfa Endurlausn/ Huar byrer Fornþæra þeir Mwkar og Messu prestar Pauans Christum þa so optliga j þeirra Messium / til Forlykunar Oppurs? Og byrst pad hann hefur oss eina eilyfa Endurlausn vtuegad/ þui skielpunst vier þa og erum hrædder/ vegna Syndanna? Ef ad vier truum / a Pennan Kienniemann og Endurlausnara?

Huiad ef Bloded Hafranna og Vxanna (Leuit. 16: Cap) Og Askan Kuijgunnar ædreifd (Num 19. Cap) Helgar/ (j gamla Testamentinu) þa saurugu / til Holldsins Hreinsunar. Pad er/ Ef ad þiss ar Ceremoniur og Embættis giörder. Leuitanna/ þar hafa giört Menn hreina/ hid ytra af Saurugleikanum/ so ad þeir sem so vrdu hreinsader/ þeir vrdu þa aptur skyrer og hreiner/ lijka so sem hiner adrer hreiner Jsraelite.

Huad myklu framar/ mun þa Blodeð Christi (huör ed fyrer Heilagann Anda hefur sialfan sig Gude / ann fleckanar offrad) Hreinsa vorar Samuiskur / af Daudum verkum/ til ad þiona Gude lifanda? Pad er ad skilia/ Ef ad Forn þæringar Leuitanna gatu giört Menn hreina/ hid ytra/ og a Holld-

kiu/ Myklu framar mun þa Fórnfæringen Christi/ sem er langt vm Dyrmætare (huört ia hann fornfærde/ af Aeggian Heilags Anda/ sa sẽ er heitastur Kiærleike) hreinsa oss af vorum Syndum / vppa þad ad vier hier ept er/ höfum eina goda Samuisku / fyrer Truna/ og þionudum Gude fyrer þa Tru/ sann arligre Gudrækne og Gudhrædslu.

Lærdomur.

Þuiad eingen god Verk kunna ad stilla vo ra Samuisku / so ad hun sie til Frids / þad verkar alleinasta Fornfæringen Christi / nær ed vier tökum hana til vor med Trunne)

Daud Verk kallar Postulen/ Syndernar/ af þui þær drygiast og giörast/ af Mönnum sem eru Andliga Dauder/ þad er þeir Jora nar lausu/ huörra Synder þa leida til eilyfs Dauda. Þar næst kienner Postulen / ad vier sieum þar fyrer hreinsader af Syndonum/ vppa þad ad vier eigum ad lifa Gude/ og þio na hönum/ huör ed ad eilyfu lifer / og eilyft Lyf gefur og veiter öllum þeim sem hönum þiona/og hann elska/ so sem hann seiger Jo hañis 14. Eg life/og þier munud lifa. Og þar fyrer er hann (Christur) Medalgön gu Madur hins nyia Testamentis (huört ad er Nadarennar Sattmale) so ad Hañ stadfastañ giörde Nadarinnar Sattmala Fyrer þann Daudann/ sem skiedur er/ til Frelsunar (af þeim yfer trodslum/ sem

sem vöru vnder þui fyrra Testament-
enu) Þad er so myked sagt/ Til þyrergiesn-
ingar þeirra Synda vorra/ sem giördar voru
j mote Guds Lögmale/vnder þui gamla Test
amentinu/ og enn nu j Dag giörast. So ad
þeir medtake Fyrer heited eilijfrar Arf
leifdar/ sem kallader eru. Þad er. So
ad þeir sem þyrer Þionustu giörd Euangelij
kallader eru til riettrar truar/ og jnn plant-
ader eru Kristeligre Kirkiu/ ad þeir ödlest og
þac eilijfa Farsælld og Glede/ sem Gud hefur
þeim loþad og þyrer heited/ þad oss öllum
Gud veite/ Amen.

Gudspialled Johañ. VIII. Cap.

Þann tijma: Jesus sagde til Gydinga Folksins / og Hösd-ingia Kienne mannaña. Huör er sa af ydur / þad hann meige straffa mig vm nöckra Synd? Fyrst eg seige ydur Sannleikañ/ Huar fyrer truе þier mier þa ecke? Huör hann er af Gude/ sa heyrer Guds Ord/ Þar fyr-er heyre þier þau eige/. Þuiad þier erud ecke af Gude. Enn Gydingarner suör-udu/ og sögdu til hans / Seigium vi-er ecke vel/ þad þu ert Samuerskur/og

hefur Diöfulenn? Jesus hann suarade.
Eg hef ecke Diöful / helldur heidra eg
minn Födur / og þier vanheidrid mig.
Eg leita ei ad minne Dyrd / sa er sem
leitar og dæmer. Sannliga sannliga
seige eg ydur / Huör hann geymer mijn
Ord / hañ mun eige sia Daudañ ad ei-
lijfu. Þa sögdu Gydingarner til hans.
Nu formerkium vier þad þu hefur Diö
fuleñ. Abraham er daudur / og Spa-
mennerner / og þu seiger / Ef ad sa er
nöckur sem geymer mijn Ord / hañ skal
eige Daudañ smacka ad eilijfu. Huört
ertu meire Födur vorum Abraham / þu
ör ed Frañ lidenn er / og Spameñerner
eru og Frañ lidner? Huörn giörer þu
sialfañ þig? Jesus suarade. Ef ad eg
vegsama mig sialfur / þa er mijn Dyrd
eingen. Minn Fader er sa / sem mig veg
samar / huörn þier seiged ydar Gud ve-
ra / og þier þecked hann þo eige. Enn
eg þecke hñ / og ef eg segda þad eg þeck-
ta hann eige / þa være eg einn Lingare
lijkur ydur. Helldur þecke eg hann / og
eg geyme hans Ord. Abraham Fader
ydar gladdest / ad hann skyllde sia miñ
Dag / og hann sa hann / og vard glad

ur vid.

ar vid: Þa ſógdu Gydingarner til hũs: Þu ert enn ecke fimtugur / þo ſæſtu Abraham? Jeſus ſagde til þeirra. Sañliga ſannliga ſeige eg ydur / ad ædr enn Abraham var / em eg / Þa toku þeir vpp Steina / ſo ad þeir kóſtudu a hañ. Enn Jeſus fordade ſier / og gieck vt vr Muſterinu.

Suma z Iñehalld Gudſpiallſins.

1 Þetta Euangelium hefur Merkeligann Lærdom inne ad hallda / ſem er / Ad þar er eingenn annar Vegur til eilijfs Lijfs / vtann þeſſe / ad hallda Jeſu Chriſti Ord / og þetta Orded / þad er ſa edla Fieſiodur og ſu einka Læckning / ſem vardueiter fra eilijfum Dauda / alla þa ſem þad geyma. Og þo þeir deyie Natturligum Dauda / þa Sal og Lijf ſkil iaſt ad / þa finna þeir þo ecke Daudans Ang iſt nie Beiſkleik Gudligrar Reide / huór Beiſk leike ad er j hia mórgum / Smeckur og Fyrer kare eilijfra Kuala / Helldur lijda þeir og ſo ſem burt ſofna vr þeſſum Heime.

2 Þetta ORD / er ecke Moyſis Lógmal / ecke helldur Lógmalſins Verk / ſo ad huór hñ giórer þetta edur þad / hann ſame ſkule verda Saluholpeñ. Helldur er þetta Orded Chriſti / Þu ſkallt trua ad Jeſus ſie Son Guds

og ad hann hafe Fornfært sig sialfann
a Krossenum / og þar med bitalad fyr
er vorar Synder / og ad Gud hann vil
ie taka oss j Sætt / og til Nadar / fyr
er Herrās skulld / ꝛ giefa oss eilijft Lijf-
Huör sem helldur þetta Ordeð / Þad er / Huör
hann þessu stadfastliga truer / sa same skal
ecke sia þann eilijfa Dauda.
3 Nu þo ad ORDED Christi sie soddan
Lækning j mote þeim eilijfa Dauda / þa er
þo eingenn Hlutur a Jördunne / sem so er for
smadr og fyrerlitenn so sem Gudz Ord / so sem
daglig Epterdæme nogliga bevijsa / og þad hid
sama hefr vered ein almeñelig klögū / allra hre
infer dugra Guds Orda Þienara / allt til þissa
Dags / og mun vera allt til Heimsins Enda /
Þuiad sa er Sannordur sem sagde / Marger
eru kallader eñ faer Vtualder.
4 Sök og Efne til slijkrar pricsku og sod
dan Blindleika / er þetta / sem sialfur Christ
ur hier seiger / Ad / Huör hann er af Gu
de / sa heyrer Guds Ord / Enn þier hey
red þad ecke / þar fyrer / af þui þier
erud ecke af Gude: Þad er / so myked sagt /
Huör sem ad giarnan heyrer Guds Ord / sa
same hann er af Gude / enn huör þad ecke hey
rer / hann er ecke af Gude. Huar af ad otvot
mælanliga epter fylger þetta / Ad huör sem
hann er ecke af Gude / sa er af Diöflenum /
Þad er

þad er/ hann er hans Þienare/ og heyrer til hans Rijke/ Þar þra varducite oss Gud Himneskur Fader/ Amen.

Judum Jesus tiade/ Jafn lyndur þad / Synder Ordu alldrei færdar / Eda Lygd sier til Blygdar/ Sijn Börn seiger hann girnast / Sæded Gudsdoms Rædu/Kunnodu hñ aller Oodañ/ Og villdu gryta Milldañ.

Bænen.

DRottenn Gud þu Himneskur Skapare og Fader þinn elskuligur Sonur vor liufe Lausnare Jesus Christus/ hañ hefur so sagt/ Huör hann varduciter mijn Ord/ hann skal ecke sia Daudann eilijfliga/ Vier Bidium þig/ Ad epter þui þu hefur giefed oss þitt Heilaga Ord/ þa gief þu oss og so þinn Helga Anda j vor Hiörtu / so ad vier vardveitum þitt Ord/og treystum þar vpp a af aullu Hiarta / og huggum oss þar vid j sialfum Daudanum / so ad vier ecke deyium eilijfliga / Veit þu oss þad fyrer þinn Elskuliga Son Jesum Christum vorn Endurlausnara/ Amen.

O. v. A Boda

A Boðunar Dag Marie sem er gietnaðar Dagur Jesu Christi/ vors einka Lausnara. Pistill enn Esaie, vii. Cap.

A Þeim Døgum, Talade Drott enn til Achas / so seigande. Bid þier eins Teikns af Gude Drottne þijnum/ huỏrt þad er nidre j Vnderdiup um/ edur a Hædum vppe. Enn Achas sagde. Eige vil eg þessa beidast/ vppa þad eg freiste ecke Drottins. Þa sagde hann. Nu vel/ þar fyrer heyre þier af Hwse Dauids. Huỏrt er ydur þad forlijted/ad þier gióred Mönnum Angur/ þuiad þier vilied eirnen og angra minn Gud? Fyrer þa skulld mun Drottenn sialfur giefa ydur eitt Teikn. Sia/ad ein Jungfru er þunguð/ og mun eina Son fæda / og han mun hun kalla Emanuel. Smiórs og Hunangs mun hann neyta. So ad han kunne ad forleggia hid vonda/og ad vt velia hid góda.

Vtskyring Pistilsins.

Til Vnd=

Til Vnderstǿdu og Skilnings þessa Pistils þa er Þǿrf ad lesa 15. 16. Cap. hinnar 4. Kongañа Bokar/ Þar stendur so/ Ad Kongur Syrlands/ og Kongur Israelis/ þeir byriudu Strijd j mote Achas Konge Juda og Jerusalem og villdu hrinda honū vr Rijke/ eñ setia þar inn annañ Kong. Þa Achas Kongur spyr þetta/ verdur hann hræddur og skielfdur/ og allt hans Folk. Enn af þui ad Gud hafde Fyrerheited Dauid og lofad / ad þar skyllde ætijd vera Kongur yfer Juda/ af Dauids Sonum/ einhuǿr/ þa sende Gud Spamanneñ til Achas Kongs / og lætur seigia hǿnum/ ad hann skule ecke hrædast nie skielfast/ og lofar ad Jerusalem Borg skule frelsast fra þeirra valldе/ so framt sem Achas og hans Folk vilie trua Guds Fyrerheite. Og vppa þad ad Achas skule þui helldur trua þui sem Gud lofade. Þa seiger hier so/ Og Drottenn talade enn j annad sinn til Achas/ Kongs Juda / fyrer Munn Esaie Spamans / Seigiande / Bid þier eins Teikns af Drottne Gude þijnum/ huert helldur þad er j Vnderdiupum nidre eda a Hædum vppe. Þad er/ Kios þu þier eitthuǿrt Teikn eda Stormerke/huǿrt helldur þu villt ad þad skule skie a Jǿrduñe eda j Loptinu/ so þu viter þad fyrer vijst/ad Gud hañ vill frelsa þessa Borg j fra valldе þeirra tueggia Konga / sem voru þeir Israels Kongs

og

og Syrlands Kongs. Og Achas ſag
de/ Ecke vil eg þeſſ beidaſt / ſo ad eg
freiſte ecke Drottins. J þui ad bidia vm
Teikn/ Eg vil trua einfalldliga Guds Fyrer
heite. Lærdomur.

Ad þiggia þad Teikn ſem Gud bydur fr
am/ þad heiter ecke ad freiſta Guds / enn ad
beidaſt epter Teikne/ þegar Gud vill þad ecke
giefa/ þad er ad freiſta Guds/ Þar fyrer var
Achas einn Hræſnare/ Og þetta er ſidur Hræ
ſnaranna/ Þeir lataſt vera miög Gudhrædd
er/ enn j Raun og Sannleika hafa þeir öngva
rietta Tru til Guds. So giörde nu Achas
j þeſſum Haſka ſem hönum yfer Höfde hieck/
Hann ſende Bod til Kongſins af Aſſyria/ og
bad hann vm Styrk/ ſo ſem ad Jſraelis Gud
kynne hönum ecke Hialp ad veita) Þa ſag
de hann/ Spamadurenn/ Heyre þier af
Hwſi Davids. Meiningen er þeſſe / Þu
Kongur og þitt Folk/ þier ſem erud af ætt
Davids/ enn hönum miög olyker/ Er þad lit
ed fyrer ydur ad þier onæded Menina/
þier onæded eirnen minn Gud? Sem han
ſegde ſo/ Þier Hræſnarar/ þier erud bæde Gu
de og Mönnum huimleider / Mönnum veite
þier Angr og Onæder/ Gude ſyne þier Stygd
og Sturlan. Lærdomur.

Þeſſe Aminnan hun heyrer med riettu til
þeim ſem þad hallda/ ad ecke ſie Þörf ad þeim
Heilögu Sacramentis/ edur ad medtaka þau/
þad ſie

þad ſie nog/ ad Menn trúe Guds Fyrerhett/
um/ og forſma ſo med þeim hætte/ þau Teikn
og Truarinnar Styrkingar/ og þikiaſt þo ſa
nit allſtödugier j Trunne. Soddan Hræſnarar
þeir eru Gude Luimleider / og ſo lyka kriſte/
ligre Kirkiu miög onædarſamer)

Þar fyrer (ſeiger Spamadurinn) mun Drottenn ſialfur giefa ydur eitt Teikn. Pad er/ þo þier villied nu ecke þiggia þad Teikn ſem Drottenn bydur ydur fram/ vm ydar Frelſan/ þa mun Gud vegna Meſſias (huör ed fædaſt mun af ætt Juda) enn nu leingur vardueita þeſſa Borg og þetta ydart Ryke. Og þegar ſa Sueinn fædeſt/ huör ad er eirn eilyfur Kongur / hann mun med augliöſligu Teikne/beuiſa/ ad hann ſie Meſſias og Heims ſins Lauſnare (Petta ſagde Eſaias fyrer/ ſiö hundrud Arum fyrer hingadburden Chriſti) Enn huört er þad Teikned: Sia þu/ ſeiger Spamadurenn/ Ein Mey/ Maria/ trulofud ad ſönnu einum Manne Joſeph / enn þo hrein Mey og okreinkt af hans Völldum. Mun Barn gieta / Ecke vid nockrum Kallmanne / helldur af Verkan Heilags Anda/ Og hun mun Son fæda / Eingietenn og Frumgietenn/ Og hans Nafn ſkal kallaſt Emanuel. Þad er Gud med oſſ. Þad er ſo myklid ſagt / Þad mun med Sanninndum reynaſt/ ad þeſſe Sonur Marie ſie Gud og Madur j eirne Perſonu/ og hann mun ſo vmgang

aſt m3

ast med Mönnum/ Sa same Gud mun openberast j Holldenu/ 1. Timot. 3. So ad huer hann þar ad sia og lyta Jesu Marie Son / sa ma med Sanníndum seigia/ ad hann hafe sied Gud sialfann/ af þui ad med þessum Manne byr og bygge ygiöruöll Guddomsins Upp fylling Lykamliga/ Coloss. 2.

Emanuel kallast Christur af Spamannenum af þui/ og þar fyrer/ Ad eilýfur Gud og Sonur Guds/ hefur þar fyrer teked Mannndom uppa sig/ ad hann hefde Umgeingne mz ödrum Mönnum/ til ad frelsa og endurleysa Mannligt Kyn/ Og er þesse Spadomur Utlegging hins fyrsta Fyrerheitis j paradys/ um þad Kuinnunnar Sæde sem sundur mætte ad meria Höggormsins Höfud/ Þuiad ecke mætte Christus kallast Kuinnunnar Sæde/ nema hann hefde af hreinne Mey fæddur vered.

Smiörs og Hunangs mun hann neyta/ so hann kunne ad forleggia hid vonda enn ut velia hid goda. Þad er so ad skilia/ Hann mun upp alenn verda eins og önnur Börn/ vid Smiör og Hunang (þuiad enn nu skal su Vysa vera j summum Löndum/ad/ ung Börnum er giefed Smiör og Hunang til Fædu) Og þesse Meyiar Sonur hann mun upp vaxa og proast j Visku og Alldre og Nad hia Gude og Mönnum / so sem um hann skrifad stendur/ Luc. 1.

Gudspialled Luce. I. Cap.

Enn a

EN a hinum ſietta Manude var Gabriel Eingell ſendur af Gude j Pa Borg j Galilea/ ſem nefndeſt Nazareth/ til þeirrar Meyar er föſtnud var þeim Manne ed Joſeph hiet/ af Hwſe Dauids/ og Heite Meyarennar var Maria: Og Eingellenn gieck jnn til hennar / og ſagde. Heil ſiertu Nadar fulla/ Drottenn er med þier/ Bleſſud ertu a medal Kuenna· Enn þa hun leit hann/ vard hun hrædd af hans Ordum/ og hugleidde ad huilijk være þeſſe Kuedia. Og Eingellenn ſagde til hennar. Ottaſt ecke Maria/ þui ad þu fanſt Nad hia Gude. Sia/ þu munt Barn gieta j Kuide þijnum / og munt Son fæda/ og hans Nafn ſkalltu kalla Jeſus. Hann mun mijkill verda/ og kallaſt Sonur hins Hæſta. Og Gud Drottenn mun giefa hönum Sæte ſijns Födurs Dauids/ og hann mun rijkia yfer Hwſe Jacobs ad eilijfu / hans Rijkis mun og eingen ender verda. Pa ſagde Maria til Eingelſins. Huörnen ſkal þetta ſkie/ af þui ad eg hefe öngvan Mann kiennt? Eingellenn ſuarade og ſagde til hennar. Heilagur Ande

mun

mun koma yfer þig og Kraptur hins Hæſta mun vm ſkyggia þig. Af þui/ og þad hid Helga ſem af þier mun fæd aſt/ ſkal nefnaſt Sonur Guds. Og ſia þu/ ad Elizabeth Frændkona þijn hef ur og Son gieted j Elle ſinne/ og þeſſe er ſiǒtte Manudur hennar/ ſem kǒllud var Obyria/ þuiad Gude er eckert Ord omættugt. Enn Maria ſagde. Sia/ Eg em Ambátt Drottens/ verde mier epter Orde þijnu/ Og Eingellenn veik fra henne:

Jnnehalld og Sum̄a Euangelij.

1 Fyrſt ſkulu Godfuſs Hiǒrtu læra vt af þeſſu Euangelio / huǒriar ad ſie þær hell ſtu og ſierligoſtu Greiner/ huar fyrer Sonur Guds hann tok vppa ſig Manndomliga Nat turu. Og er ſu hin fyrſta þeſſe / ſem er/ Su hrædeliga og hryggeliga Fyrerdæmning/ huer er Adam med ſinne Ohlydne/ſteypte yfer allt Mannligt Kyn/ og eilyfur Andar Daude/ j huǒrium allt Mannkyned hefde orded ad bly fa eilyfliga / hefde Guds Sonur ecke tekeđ Manndom vppa ſig. Su ǒnnur Greinen þa er Guds Himneſka Fǒdurs ovmrædelig Nad og Myſkun og Elſka til Manntynſins/ huer ra hann j Kioſe liet nogliga og openberade j þeſſu/ ad hann gaf og ſende ſin̄ Hiartans Son j Heime

i Heimeri/ og liet hann j klædast vorn Holld og Blode/ So ad Guddomlig eilijf Nattura/ og Manndomlig Nattura/ þær eru nu ordnar ein Persona/ Vppa þad ad Mennkynid yrde endurleyst j fra Daudanum og Diöfulsins vall de. Þessa Hlutar vegna eigum vier vorum Himneska Födur og Skapara Lof og Packer ad segia/ og hann elska og hönum ad þiöna j Heilagleik og Riettlæte / alla vora Lijfs daga/ Luc. 1.

2 Næst þui þa er athuganda / huar fyrer Messias hann hlaut ad hafa bæde Gudlig og Manndomliga Natturu/ þad er þar fyrer skied/ ad eingen Skiepna a Himne nie Jördu/ vær su ed lijda kunne Guds grimdar Reide j giegn Syndenne/ edur hana ad stilla. Jtem/ Eingen Skiepna kunne Diöfulsins Valld nidur ad briota/ og hans Höfud j sundur ad meria/ Syndena burt ad taka/ Daudañ ad sig ra og yfer vinna/ Heluijte nidur ad briota / eilijft Lijf og Riettlæte aptur ad giefa Mañ ligu Kyne. Þetta kunne eingeñ ad giöra/ ne= ma sa sem hann være sannur eilijfur Gud og Almattugur.

3 Þad er og merkianda/ huar fyrer Messias hann hlaut ad vera sannur Madur med sannre Manndomligre Natturu. Sökenn er þesse/ So sem Madur syndgade/ j paradys/ so hæpde Guds Guddomligu Riettlæte / ad eim huör af Mannkyne/ fullte Guds Reide/ og giö rde Frid og Forlijkun/ mille Guds og Mañña

R · vegna

vegna Mannkynsins. Þar fyrer þa er hier/ vt af auglioſt/ ad Meſſias og Heimſins Lauſ nare / hann hlaut ad vera bæde Gud og Madur.

4 Huad hellſt Gud Drottenn hann hefur j ſijnu Orde lofad og fyrerheited/ þui ſkulum vier ſtadfaſtliga trua / ſo ſem Maria giörde/ huörſu otruligt og omöguligt þad er edur vera kann fyrer vorre Skynſeme/ og giefa Gude þa Dyrd/ ad hann ſie Alamattugur og fyrer hönum ſie eckert Ord omöguligt. Hans Nafn ſie bleſſad ad eilijfu.

v

Gabriel miuku Mali/ Mariu hel lſat klara/ Kuad hana Guds Son go dann/ Grædarann munde fæda / Hun vard af Eingels Ordum / Vpp fyllo Guddoms Millde/ Aúdmiuk allvel tru de/ Enn er hun frægust Kuenna.

Bænen.

DRottenn Gud Himneſkur Fader/ Af Hiarta giörum vier þier Þacker / fyrer þijna ovmrædeliga Nad og Myſkun/ Ad þu hefur minſt a oſſ aumar ſyndugar Manneſkiur / og hefur læted þinn Son taka a ſig Manndomliga Nattúru/ Vier bidium þig / ad þu fyrer þinn Heilaga Anda/ vpp lyſer vor Hiö

rtu/ſo

kru/ so ad vier jafnan og j alla stade/ kynnum ad hafa vora Huggun j Holld han og Hingad komu/ Pijnu og Dauda Þijns Sonar/ og jata og medkienna/ hann fyrer vorn Drottenn og Konung/ og ad vier fyrer hans Nafn og Verdskulldan mættum eilijfliga lifa med þier og þeim Heilaga Anda/ Amen.

A Palma Suñudag Pistillinn til Philip. II. Cap.

Kiærer Brædur. Huór einn sie so sinnadur sem Jesus Christus var. Huór þo ed hañ være Guds mynd / hiellt hañ þad þo ecke fyrer neitt Ran Gude lijkur ad vera / helldur minkade hann sig sialfañ og tok a sig Mynd eins Þions / vard lijkur ódrum Mónnum / og ad Hegdan fundeñ sem Madur: Litelætte sig sialfann / og vard Hlydugur allt til Daudans / Ja allt til Krossins Dauda. Fyrer þui hefur Gud vpp hafed hann/ og gaf hónum Nafn / þad sem yfer óllum Nófnum er. So ad j Nafne Jesu/

skulu øll Knie sig beygia / sem a Himn-
um / og a Jørdu / og vnder Jørdunne
eru. Og allar Tungur skulu vidurkien-
na / ad Jesus sie Drottenn / til Dyrdar
Guds Fødurs.

Wtskyring Textans.

S. Páll aminner j þessum Pistle alla Krist-
na Menn / ad þeir sie samlynder syn a
mille / og hafe Kiærleikan / og Lytilæted ast-
groed jnnbyrdes / Þuiad Lytelæte er sa Slut-
ur / huar af Kiærleikin vex og þroast / og so
sem Drambsemen er Vpphaf alls Osamþyckis
so er Lytelæted Kiærleikssins Root og Vpp-
haf / og hann vardueitest þar med. Og til
þessarar Aminningar / setur S. Páll fram
Epterdæme vors Lausnara Jesu Christi / huø-
riu vier eigum epter ad þylgia / og seiger so.

Huør og einn sie so sinnadur / sem
Jesus Christus / Hann var / vorrar End-
urlausnar vegna / til ad hialpa oss / þui ad
hann lytelæckade og audmykte sig hid allra me-
sta / so ad hann þeinge oss hialpad. Huør þo
ed hann være Guds Myynd / edur lijkur
Gude / hiellt hann þad þo eckert Ran
þad hann være Gude lijkur. Þad er / Enn
þo ad Christus (huør ad er Gud og Madur)
hann hafe þeinged og medteked Guddomliga
Magt

Magt og Almætte / ſo ad hann heꝼur epter Manndomenum/ iaꝼna Magt med Gude/ þa ſtærde hann ſig ecke þar aꝼ/ og ei hroosade hñ þeſſu / ſo ſem þeir plaga ad giöra / ſem Herr⸗þange ſkipta/ epter Ovine ſijna þellda.

Lærdomur:

So eiga eins kriſtner Menn ad giöra/ þ(er) ſem ad eru Chriſti Limer/ þeir eiga ecke ad ſtæ⸗ra ſig aꝼ ſijnum Gaꝼum) Helldur minkade hann ſialfañ ſig/ og tok a ſig Mynd ei⸗ns Þions/ vard lijkur ödrum Mönnum og ad Hegdan fundeinn ſem Madur. Þad er/ Þad Guddomliga Maieſtatis Walld/ ſem hann þeinged haꝼde epter Manndomin⸗um/ vegna eiñingar Guddomligrar Natturu/ vid þa Manndomligu/ þad liet hann ecke mi⸗og j lioſe/ þyrer ſijna Vppriſu/ og ei þramde nie audſynde hann ſijna Guddoms Magt/ nema þyrer Naudſyniar/ Sem var/ ad giöra Iar⸗teikner/ Helldur hegdade hann ſier ſo(einkum adur enn þad hann vpp byriade ſitt Embætt⸗te) ſo ſem ecke heꝼde hann neina Guddoms Magt. Og þo hann være Herra og Drott⸗enn yꝼer öllum Skiepnum/ þa liꝼde hann þo eins og være hann Þienare allra/ ſo ſem hañ ſeiger/ Matth. 20. Manſins Sonur er ecke komeñ/ til ad lata þiona ſier/ helldur ad hñ þione/ og gieꝼe ſitt Lijꝼ vt til Endurlauſnar þyrer marga. Hann er og lijkur ordeñ ödrum Mönnum ad öllum Eymdum og Alögum/ ſem

Mannkyned lÿdür/ vegna Syndanna/ enn þö
enn Synda/ So þar var eingenn Miſmunur
a mille/ hans og annara Manna. Hañ leid
Hungur og Þorſta/ Hañ vard Mæddur og
Þreyttur/ Hann leid Froſt og Hita/ Hñ vard
Hryggur/ Hann griet/ og hañ var j Sanleika
fundenn ad vera/ ſo ſem annar Madur. Og
j ſiñe Mandomligre Natturu þa/ Lÿtelæck
ade hann ſialfan ſig / og vard Hlydug-
ur / Födurnum/ecke alleinaſta/ j þui/ad upp
fylla Lögmaaled/ og lÿda þær ſameigenligar
Eymder ſem liggia a Mannligu Ryne/ hell-
dur og eirnen/ Allt til Dauda. So ad hñ
leid Dauda fyrer Mannkynſins ſaker. Og hñ
lÿtelætte ſig ſo miög/ ad hann leid ecke einn al
menneligañ Dauda / helldur hann beiſkaſta
og Suiuirdeligaſta Dauda/ſem var/Ja allt
til Kroſſins Dauda. Oho / Huad frabær
ligt Lÿtilæte var ſlÿkt? Lærdomur.

Med þui nu ad Drottenñ vor hefr ſo lÿte
læckad ſig / huad ber oſſ aumum Þrælum þa
ad giöra? Þar fyrer/a huör og einn ad lÿtel
læcka ſig fyrer ödrum/ Ef ſo er giört/þa mu
nde nidur leggiaſt Dramb og Metnadur / og
allar Þrattaner Kriſtinna Manna a mille.

Nu ſkyrer S. Paall þar fra / huörſu ad
Chriſtus/hann er jnngeingeñ j hans fullkom
liga Majeſtatis Dyrd/ epter þad hann hafde
fullkomnad þad Verk vorrar Endurlauſnar

Lærdomur.

Med

Med huörium Ordum S. Pall hañ kienẽ er oss/ ad þeir sem audmyktu og lijtelæcka sig sijnum Naunga til Gagns/ þeir enu sömu spe lla ecke sijnum Heidre/ og þeirra Virding myn kar ecke þar þyrer / helldur ödlast þeir meire Dyrd þyrer Pad sama) og þetta / samt er S. Pall med Epterdæme Christi/og seiger Hyrer Þui hefur Gud vpp hafed hann/ Til hinnar hædstu Dyrdar og Tignar/ Og hefur giefed hönum eitt Nafn / huört ad er yfer öllum Nöfnum / So ad j Nafne Jesu skulu sig Beygia öll Knie/ þeirra sem a Himnum og a Jördu / og vnder Jördunne eru / og allar Tungur skulu vidur kienna/ þad Jesus Christus se Drottenn til Dyrdar Guds Födurs. Þad er/ Gud Fader hann hefur giefed sijnum Syne Jesu Christo / epter Manndomenum/ Yumrædeliga Maiestatis Dyrd og Almætte a Himnum og a Jördunne og j Heluyte/so ad allar Skiepnur eru hans Vallde Vndergiefn ar/ So ad Menn og Einglar hann til bidie/ enn Diöflarner þyrer hönum skielfest og hræd est/ og ad allar Skiepnur hliote ad vidurkien na/ ad Jesus Christus se Drottenn Himens og Jardar.

Þesse Guddomlig Maiestatis Dyrd/ skier der ecke Födursins Dyrd j neinu/ helldur er hu Födurnum til Dyrdar/Þuiad huör hann heid rar Sonenn/ sa heidrar og einnen Födurenn/

 og þar

og þar hvert a mote/ huǫr hann heidrar ecke Fǫdurenn sa heidrar ecke Sonenn/ Joh. 5. Ca.

Lærdomur.

Hier lære og eirnen Menn og Ruinnur/ ad nær hellst sem Nafned Jesu verdur nefnt/ þa er til heyreligt og Kristeligt/ ad Menn hneyge syn Knie/og take ofan sitt Hǫfudklæde/ eł so sem ad sie þetta sierlig Guds Dyrkan eda Kt onustugiǫrd/ Helldur ad þetta sie einn Vitnis burdur og eitt Merke Virdingar/Heidurs og Lotningar/ sem vier eigum ad veita vorum Endurlausnara/ Þviad ef Menn veita þessa Virding Dauðligum Mǫnnum/Herrum/Kon gum/Hǫfdingium / ad taka ofan Hǫfudklæde þa þeir nefna þa/ huad myklu framar ætt um vier þa Virding og Lotning ad veita/vor um Lausnara/ nær hellst vier hier hans Na fn heyrum. Enn þo ad allar Þioder enn nu ecke vidurkienne og jate Christum / þad sama skierder ecke þar hans Dyrd/ Þuiad neina þær idrist/ þa munu þær verda varar vid/ med sy num eilyfa Skada / ad þær hafa þann eilyfa Guds Son forsmad/ huǫr ad er sannur Gud og Drottenn Dyrdarennar. Lærdom.

So sem ad Lijtelæted Christi var hǫnum nu so sem vpp haf til hans fullkomenar Dyr dar/ So verdur og Lijtelæted þad sanna/krist num Mǫnnū til yferguæfanlligrar Himnesk rar Dyrdar/ þegar huǫr og einn hann lytelæt er sig fyrer ǫdrum:

Gud/s

Gudspialled fiendur a hinn fyrsta Sunnudag j Aduentunne/ þar mættu finna þad og lesa a þennan Dag. enn þo ma þessu þar vid auka/ ef vill.

Gudspialled Matth. XXI. Cap.

OG Jesus gieck jnn j Guds Muster/ og tok til ad reka vt þa sinn þar selldu og keyptu og Bordunn Veslunar Manna og þeirra er Dufur selldu hratt hann vm/ og sagde til þeirra/ Skrifad er mitt Hws skal Bænahws kallast/ enn þier hafed giört þad ad Spilluirkia jnne/ og til hans geingu Blinder og Hallter j Musterenu og hann læknade þa:

Summa og Innehalld þessa Textans

1 Ad Herrann Christur Jesus/ se ecke Veralldligur Kongur/ Og þad ad hans Ryke se ecke af þessum Heime/ þad sannar hann hier j þui/ ad þa Folked hefur nu veitt hönum þa ædstu Virding /sem sialfum Messia sombde/og medkiennt hann fyrer hann oyfferuinnanliga Kong/ og sijged hönum OSANNA/ so sem þeim rie tta sanna Syne Davids/þa vykur Christur ecke vppa Herodis Kongs Slot / helldur j Guds Musterer / þar med synande ad hann hefur ecke

Kv: med

med Ryke þessarar Veralldar / og er ecke Verl
alldligur Kongur/ Helldur so sem hann sagde/
Mitt Ryke er ecke af þessum Heime.

2 Af Vandlætingu Herrans Christi / reke
ande vr Musterenu Seliendur og Kaupendur/
læte aller Ordsins Þionar ad afstyra og forþ
hindra/ allt þad sem Guds Heilaga Nafne
er til Styggdar og Vanæru/ huört helldur þad
er j Lærdome/ ellegar Vondra Manna Fram
ferde/ og hafa æ tijd Lögmaalsins Suipu sier
j Munne til ad strappa / allt Ogudligt Athæ
fe/ med Gudligre Vandlætingu / med Banne
og Forbode/ so þeir giöre sig ecke Hluttakara/
Guds löstunar edur annara Manna Glæpa
og Synda.

3 Kirkiur og Hws sem Menn hafa til þess
ad predika jnne Guds Ord/ og handtiera þau
Hoguerdugu Sacramenta/ þau eiga/ Heidar
lig og hrein hallden ad verda / j Virding vid
Guds Heilaga Ord og þau Heilögu Sacra
menta/ þuiad Ohreinleike hann er fyrer Gu
de og godum Mönnum Andstyggeligur. Og
Herrann Christur seiger hier / Mitt Hws er
Bæna hws/ þar fyrer skyllde Menn þau van
da og pryda/ med allre Virdingu/ epter frem
stum Föngum.
4 So sem Spilluirkiar hafa sitt Inne co
ur Hæle/ j Hellum og Holum / þar þeir þik
iast trygguer/ þess a mille þeir ræna og stela/
og giöra Mein og Skada/ So eru marger/þe
ed lifa

ed liþa j Syndum og Glæpum/ ann Jdranar/ Þeir ganga til Kirkiu / þeir medtaka Sacra⸗mentum/ og giöra þo öngua rietta og ſanna Jdran. Þeſſu og þuilijkum eiga Guddhrædder Predikarar/ med Lögmalſins Suipu og Hrijſe/ fra ad vijſa/ og burtu hrinda ſo þeir ann ad huört betre ſinn Lijfnad / edur blijfe vtan Kirkiu/ ſo Guds Heilaga Nafn verde ecke Vanheidrad fyrer þeirra Hræſne /og ogudlig ann Lifnad/ Pſalm. 50. Stendur ſo/ Til hins Ogudliga ſeiger Gud / Huar fyrer bodar þu mitt Lögmal/ og þui tekur þu minn Sattmala þier j Munn? Þar þu hatar Agañ/og kaſtar Ordum mijnum a Bak þier. Þañ enn talar Gud til allra Hræſnara og jdranarlauſra Manna/ ſem lataſt vera fromer/ enn eru þo ecke nema Skalkar og Hræſnarar/ Þar fyrer ſiae huör ad ſier og giöre Jdran og Yfirbot.

5 Þar Blinder og Hallter ganga til Chriſtum og hann læknar þa/ Þar med ſyner hañ huar fyrer hann er j þennañ Heim komenn/ Sem er ad lækna alla Veſæla og veyka / þeir ſem til hans koma j Muſtered/ Þad er þeir ſem a hann trua/ og hans Ord Elſka/ þa vill hann alla lækna og holpna giöra.

A Skijr Dag Piſtillenn til Corinth. fyrra Brefe XI. Cap.

Jærer Brædur. Þui þad hvad eg hefe af Drottne medteked þad hefe eg ydur feinged. Af þui ad Drottenn Jesus a þeir re Nott er hann var sui̇kenn / tok hann Brauded / giörde þacker/ braut þad/ og sagde: Taked/Eted/ þ er miñ Lijkame/ sa fyrer ydur verdur giefeñ/ Giöred þad i mijna Minning. Sömuleidis og eirnen Kaleikenn/epter þad hañ haf de Kuölldmaltijdina eted / seigande: Þesse Kaleikur er nytt Testament i mijnu Blode. Giöred þetta so opt sem þier drecked þar af / i mijna Minning. Þuiad so opt sem þier eted af þessu Braude / og drecked af þessum Kaleik/ skulu þier kunngiöra þar med Dauda Drottins / þangad til hann kiemur. Huör hann etur nu af þessu Braude/og dreckur af þessum Kaleik Drottins o verdugur / sa er sekur vid Holld og Blod Drottins. Enn huör Madur profe sig sialfañ / og ete so af þessu Braude og drecke af þessum Kaleik. Þuiad huör hann etur og dreckur overdugur / sa etur og dreckur sialfum sier Dom/ med þui hann giörde ecke Greinar mun a

Drott

Vtskyring Textans.

S Paall hann hafur i fyrer farande Capitulū skrifad og leidrietted marga Osidu þeirra i Corintho Borg/ þeir ed oskickanliga handtierndu Herrans Kuølldmaltyd/þar fyrer minner hann þa/ ä / þa allra fyrstu Innsettning þeirrar Heilögu Kuølldmaltydar/ takande so til Ords. Þuiad af Drottne hef eg þad medteked / þann leynda Dōm Heilagrar Kuølldmaltydar/ Sem eg hefe ydur giefed. Þad er/ Feinged og vnder vyssad/ so sem eg hef þad af Drottne lært i hinum þridia Himne/ Þar fyrer ef þier trued minum Ordum/ og erud nier Hlydugter i þessu þa true þier sialfum Jesu Christo/og erud hönum hlydugter.

Lærdomur.

Þar fyrer eru þeir Menn miög Ogudhrædder/ sem ad forackta Drottins Kuølldmaltyd/ huörrar Innsetning og halld / sialfur Christur hefur Paale Postula openberad og bifalad/Enn latū oss heyra Herrans Innsetning. Þuiad Drottenn Jesus a þeirre Nott sem hann var/ Af hin otrua Lærsueine Judas Skarioth/ suikenn/ Og þegar hann nu sa sinn Dauda fyrer / þa giörde hann sitt allra Heilagasta Testamentum og/ Tok Braudeð. Þuiad / Sacramenta þau

hlidta

hlióta ad hafa nöckur ytre Elementa/ edur/ sem Menn kunna ad sia med Augonum. Giörde þacker/ Sijnum Himneska Födur fyrer hans Gæfur/ oss til Fyrermyndar og Epterdæmis/ ad vier skulum lijka eins þackla ter vera/ Og braut þad/ Þuiad þau ofyr du Braud/ voru so giörd ad þau voru broten enn ei med Hnijfum skoren. Og sagde sijnum Lærersueinum/ a medal huörra Judas var/ og eirnen. Taked og eted/ þad er min Lij kame sim fyrer ydr verdr giefen. Hier ve afer augliost ad med Braudenu er Lijkame Drottins nalægur/ þegar þad verdur eted/ en ecke þegar þad verdur vijgt epter Papista vij su / og lated j Monstrans / til þess ad bera þad vm kring j Processium/ og til bidia þad/ sem sialfan Christ / huad ad er ein hrædelig Skurgoda dyrkan/ Giöred þad j mijna Minning. Þad er/ Þier skulud optar helld ur en sialldnar hallda mijna Kuölldmaltijd so ad Minning mijns Dauda/ og minar Pijnu/ vardueitt verde med þessare Ceremoniu/ og Pionustugiörd j Kristninne. Lærdom.

Fyrer þan skulld er þesse Kuölldmaltijd/ af Christo innsett og skickud/ ad vier skulum j þan mata minast hans Velgiörninga/ og sty rkia vora Tru/ og j þan mata ad oss/ so sem til Eignar ad taka hans Forþienustu og Ve rdskulldan alla/ med vorre Tru. Þuiad huör hellst sem han medtekur Drottens Kuölldmal

tijd/ver

kið/ verdugliga med sanre Jdran/ og rietttre Tru/ þa er þad eins so sem Christur sagde og talade so sialfur til hans/ Sia þu/ Eg hefe fyrer þig giefed minn Lÿkama j Daudann / og mijnu Blode vthellta eg fyrer sökum þinna Synda/ þar fyrer eru nu þijnar Synder fyrergiefnar/ Tru þu ad eins/ og haf gott Tra ust/ þa skal öll myn Forþienusta og Verdskull dan vera þijn/ þuiad eg gief mig sialfann þier til Eignar/ med allre minne Forþienustu)

Sömuleidis og einnen/ tok Jesus/ Kaleikenn/ epter þad hann hafde Kuölldmaltijdena eted / seigande/ þesse Kaleikur er nytt Testamentum j mijnu Blode. þad er/ Eg gief ydur j þessum Kaleik nytt Blod/ fyrer huörs Blods Vthelling Drottenn Gud minn Himneskur Fader giörer eitt nyiann Sattmala vid ydur/ sem er Wmdreckiar Sattmale/ ad hann vill fyrer giefa ydur ydar Synder fyrer eckert/og lata ydur verda Erfingia eilyfs Lyfs. Lærdom.

Blod hins gamla Testamentesins var Blod Skynlausra Skiepna/ huöriu Moyses/ hann dreifde og stöckte a Folked epter Lögmals lestrenn/ Exod. 24. Enn Blod hins nyia Testamentis er Blodet Jesu Christi/huört ed merkest fyrer Blodet þeirra forna j gamla Testamentinu) So opt sem þier dreckeð hier af/ þa giöred þad j mijna Minning. Þetta skrifar S. Pall til þeirra j Corintho Borg/

Borg/ sem vóru Leikmenn / enn ecke Kienneme-
nie Prestar/ og vill ad þeir skulu epter Herr-
ans Christi Innsetningu medtaka giörvallt
Sacramentum/ vnder bꜳdum Myndum/ þar
fyrer giöra þeir Romuersku pauar Ogudliga
þad/ ad þeir ræna Kristeliga Kirkiu þeim ód-
rum parte Sacramentisins sem er Kaleikur-
inn/ Þar fyrer/ So opt sem þier eted af
þessu Braude / og drecked af þessum
Kaleik / Þa skulu þier boda Dauda
Drottins/ þangad til hann kiemur.

Lærdomur.

Þar fyrer er Kuölldmꜳltijd Drottins ei
ad vtskiptast med Þögn/ ei helldur ad vera hö-
fd til ad sia og skoda / innlukt j Monstran-
tzis/ helldur a þar ad verda kient og predikad
vm Pynu og Dauda Christi/ og Innsetningar
Orden þau eiga j Modurligu Mꜳle ad lesast/
so Söfnudurenn meige skilia. Vier eigum og
optliga ad neyta Drottenligrar Kuölldmꜳl-
tijdar / vorum Lausnara til Lofgiördar og
Packlætis/ og vorre Tru til Styrkingar/ og
boda so og predika hans Dauda þar med/ allt
til enda þessa Heims/ et c.

Þessunæst/ so sem S. Pꜳll hefur kient/
huörnenn þad Drottenn hafe þessa Kuölldmꜳl-
tijd innsett/ Nu vnder vijsar hann/ huilijka Ge-
ster og Bodsmenn Christur vilie hafa/ og giör-
er eina Aminning / ad eingenn skule ganga þar
til/ sem er overdugur/ so ad ei hreppe hann

Stada

Skadä og Glótun/ j stadin Saluhialparenar/ Þar fyrer/ seiger S. Paall / Med þui ad j þessare Heilagre Kuölldmaaltijd/ verdur giefen og fram sett su allra Helgasta Fæda / og dyrmætastur Dryckur þa seig eg ydur ad huör hann nu etur af þessu Braude. Med huöriu og j huöriu/ ad er Holldeð Christi/ en ei so ad Braudeð Umbreytest og skiptest epter Papista Lærdome / eins og Vatned vmskiptest j Vijns til Cana Galilee.

Og dreckur af þessum Kaleik Drottins. J huörium ad er Blod Christi/ med Vijnenu / Overdugur / Oskickanlligur / og jlla til fallen og reidbur/ Hann mun vera sekur vid Hólld og Blod Drottins. So sem sa / huör ed med énge Gudhrædslu hädtierar Holld og Blod Christi/sem er Pantur vorrar Saluhialpar sa allra Helagaste/ og vanuirder han. Lærdom.

En omaklliger kallast / ecke þeir sem eru Truar veyker / eda þeir sem haпa kalled og syndgest / en haпa þo Truna a Christum Jesum/ þuiad þesser hapa mesta Þörp a Drottins Kuölldmaaltijd / so ad þeirra veyk Trua mætte styrkiast. Helldur kallast þeir Omaklliger/ sem lipa j Holldligu Athugaleyse/ an Guds Otta / og ganga fram j synum Syndum j mote sine Samuisku/ og brenna þar Synder/ og vygia/ þyrer huöriar þr verda utelucker fra Himna Ryke/ og giöra ecke Jdran/ helldur ganga

S.

ur ganga díarfliga til Heilags Sacramentis/ so sem til añars almeñeligs Gesta bods/ Þesser og adrer þuilijker/ þeir syndga sarliga)

Og ad Meñ fordest slijkt / þa bydur S. Pall/ og seiger. Eiñ reyne huór Madur sialfañ sig. Adur eñ hañ geingur til Heilagrar Kuólldmaltijdar/ þad er ransake hañ sijna Samuisku/ huórt hañ aluarliga vidurkiener sijnar Synder/ og huórt hañ jdrast þeirra af Hiarta / og huórt hañ hefur þa Tru til Christum/ ad Gud hañ vilie fyrer giefa hönum Syndernar/ vegna Medalgangarans Christi. Item/ Huórt hañ hefur Vilia og Astundan/ fram veigis/ ad betra og bæta sin Lifnad/ Item/ huórt hañ truer ad hañ fae og med take þar/ sañarligt Holld og Blod Drottins. Og/ Ef Madur finur þetta allt med sier/ og er so skickadur / sem nu er sagt / Ete so (þa epter a) af þessu Braude/ og drecke af þessum Kaleik. Þa medtekur hañ rietteliga Drottins Kuólldmaltijd sier til Saluhialpar/ Þuiad huór hañ etur og dreckur overdugur/ Sa etur og dreckur sier sialfum Dom/ giórande ecke greinar mun á Drottins Lijkama. Þad er/ Hañ egner Gud til Reide/ og kiemur yfer sig Straffe og Hefnd Guds/ af þui hañ misbrwkar þesse haleit Guds Stormerke/ sem eru Holld og Blod Herrans Christi/ og virder Drottins Kuólldmaltyd ei meir eñ adra

Mal-

Lærdomur.

Hier af er berliga auglioſt/ ad huǫr hañ med ſijnu Aate og Dryckiu giörer ſig ſekañ vid Chriſti Lÿkama og Blod/ þa med tekur hann ſañarliga med Muñenum Holld og Blod Chr iſti) Og þetta ſama Holld og Blod/ medta ka ecke alleinaſta Truader/ helldur og ſo eirn eñ Vantruader Jdranar lauſer/ Nema þad ad þeir medtaka þad ſier ſialfumm til Doms. Þuiad huörneñ meiga þeir añars verda ſeker j Hollde og Blode Drottins/ og aſla ſier Doms/ ef ad þeir medtaka ecke Holld og Blod Chriſti/ ſo ſem þeir Sacramentiſtar kienna/ Þeir ed ſo tala/ Ad ſo hætt ſem hæſte Himin eñ er vpp fra Jördune/ ſo fiærlægt ſie Holld og Blod Chriſti Drottinnligre Kuölld maltyd.

Gudſpialled Luce. XXII. Cap.

I Þañ tijma. Og þa er ſu Stund kom/ ſette Jeſus ſig nidur og þeir tolf Poſtular med hönum/ og hann ſagde til þeirra. Eg lijſt hefur af Hiarta næſta epter langad/ ad eta þetta Paſka Lamb med ydur ædur enn eg lijd. Þuiad eg ſeige ydur/ ad hier epter mun eg ecke optar af

þui neyta / Þar til ad þ fullkomnast j Guds Ryke. Hann tok og Kaleiken / giórde Þacker og sagde. Med taked han og skipted hónum a mille ydar / Þuiad eg seige ydur / ad eg mun ecke drecka af Vijnnidar Auexte / þar til ad Guds Ryke kiemur: Og hann tok Brauded / gióżde packer / braut pad / gaf peim og sagde. Þetta er minn Lijkame / sa sem fyrer ydur giefen verdur / gióred þetta j mijna Minning. Lijka eirnen og Kaleiken epter Kuólldmaltijdena / og sagde. Þesse er Kaleikur hins nyia Testamentis j mijnu Blode / huórt ed fyrer ydur vt hellest.

Innehalld og Suma Euangelij.

Vt af Kuólldmaltijd Herrans Christi / skal huór Kristen Madur þetta læra ad vita.

1 Fyrst / ad vor Herra Jesus Christus hā hafde þessa Maltyd sett / og so til skikad / ad hun skyllde vera eitt Testament j hans Kristne / Þar fyrer huórier sem þeir eru / ad hier vilia ecke ganga til / og meiga þo / þeir eru ecke riett kristner.

2 Þar næst / þa hefur Herran Jesus / so innsett

jnsett og skickad þessa Kuölldmaltyd / ad
þar skule þrañ lataſt og gieþaſt þeim Kriſt-
nu Braud og Vijn. Og hañ heþur sett þesse
lios Ord þar til/ ad huör hann etur þad Br-
aud/ sa ete hans Lijkama/ og huör sem dreck-
ur þad Vijned/ sa drecke hans Blod. Sliku
Ordum skal eingeñ slæ j Vind/ so sem ad væ-
re þetta ecke nema laus Ord / Helldur trua
þui þaſtliga/ ad so sem Herrañ Christus heþ-
ur þad talad/ so er þad og blijþur j Sañlei-
ka. Þar þyrer er þad ein hrædeleg Synd/ ad
haþa þa Meining vm Sacramentum/ sem Sr-
Sacramentiſtar haþa /ad þad sie ei añad enn
Braud og Vijn.
3 J þridia Mata: Þa heþur Herrañ Je-
sus jnnsett þessa Heilögu Kuölldmaltijd þar
þyrer/ og vnder þa Grein/ Ad Madur skal
þar jaþn þramt vera hans miñugur. Þad er/
Vier skulum hugga oss vid hans Pijnu og Da
uda/ og so sem Ordeñ hlioda / Vier skulum
trua / ad hans Lijkame sie þyrer oss gieþeñ /
og hans Blod sie vt hellt til vorra Synda
Þyrergieþningar. Þuiad til þess heþur Chri-
stur jnnsett þessa Maltyd / ad vor Tru hun
skal styrktaſt þar vid / ad vier ecke alleinaſta/
heyrum þesse Orden med Eyronum/ ad hans
Lijkame sie gieþeñ þyrer oss/ og hans Blod sie
vthellt oss til Synda Þyrergieþningar. Hell-
dur þa er hañ eirneñ lagdur oss j Muñ og
gieþeñ til ad eta ag drecka. So vier skulum
þullkomliga vita þad/og vera visser þar vpp-

a/ad Syndernar þær ſieu oſſ fyrer giefnar/og
þær ſkulu ecke framar meir reiknaſt oſſ til.

4 J fiordu Grein/ huőr hellſt ſem hann
vill neyta þeſſarar Mąltydar / ſa ſkal adur
fyrre reyna og profa ſialfañ ſig. Þad er/ Hañ
ſkal ranſaka ſitt Hiarta/ huőrt hañ medkienn
er ſig ad vera ſyndugañ/og huőrt hañ vill gia
rna verda laus og kuittur vid Syndernar.
Þegar þetta ſkiedur med riettre aluőru/og þu
huggar þig vid Herrans Chriſti Pijnu/ þa
ertu rietteliga ſkickadur til þeſſarar Ruelldt
mąltijdar.

5 Þar næſt / Med þui þu kiemur ſo til
þeſſarar Ruőlldmąltijdar/ og girneſt ad vert
da laus og lidugur vid þijnar Synder/ Þa hl
ytur þad og eirneñ epter ad fylgia / ad þu
þar epter ſijdañ vakter þig vid Syndeñe / og
jdker þig j alls hąttudum godum Verkum/
Einkum ad þu taker vara a þijnu Kalle og
Embætte/Þar til heyrer ein jduglig Bæn/ad
vier bidium Gud þad hañ vilie ſtyra og ſtior
na oſſ/ og varduecita oſſ fra Syndeñe.

D

Komeñ er Ruőlldmąls tijme/Chr
iſt af Elſku lyſte/ Ad eta med ſijnum
Sueitum/ Sętt Braud fyrer ſinn Dau
da/ Gaf þa Godur j Lijfe / Grędar
inn oſſ til Fędu/ Blod og Holld ſitt Bę
de/ Braud og Vijn þo ſyneſt:

Bæneñ

GVð Drotteñ Himneſkur Fader/ Vi er þöckum þier fyrer þijna myklu Nad og Myſkun / ad þu fyrer þinn Son Jeſum Chriſtum hefur iñſett ſodan Mæltijd / j huörre ad vier etum hans Lijkama / og dreckum hn̄s Blod / Vier bidium þig Himneſkur Fader / Gief oſſ þiñ Heilaga Anda/ſo ad vier ecke overdugliga til vor töku m ſoddan hæleita Giöf / Helldur ſo / ad vier mætt um medkieña vorar Synder / og læta af þm̄/og j ſtödugre Tru vona og væn ta Syndaña fyrergiefningar/fyrer Jeſum Chriſtum þiñ Son/og ad vaxa og þroaſt j Kiærleikanum/ ſo leinge vier lifum/og til þeſſ vier verdum eilijfliga Sæluholpner/ fyrer Jeſum Chriſtum þinn Son / vorn Drottenn og Herra/ Amen.

A Friadageñ Langa þar ſem

Embætte er haft/ þa ma leſa þennan Piſtil fyrer Alltarenn / Zacharie. xii. og xiii. Cap.

Hetta seiger Drottenn Gud / Eg mun vt hella yfer Hws Dauids/ og alla Byggendur j Jerusalem/ Anda Nadarennar og Bænarennar. Þuiad þeir munu horfa a mig huørn ed þeir hafa stunged j giegnum. Og þeir munu grata yfer hönum/ so sem eim gietnum Syne/ og syrgia so sem þeir plaga ad sorga j Dauda Frumgietins Sonar. A þeim Deige mun vera eim mÿkill Harmur j Jerusalem / og sagt mun verda vid hann. Huad er þad fyrer Sar / sem ad eru j Höndum þijnum? Og hann mun suara þeim. Þessu sarum var eg særdur j Hwsum þeirra sem mig elskudu. Þu Suerd/ giör þig reidubwed yfer minn Hirder/ og yfer þann Mann/ sem mier er Nastædur / seiger Drottenn Zebaoth. Eg mun sla Hirderenn / og Sauder Hiardarennar munu sundur dreifast:

Sa LIII. Cap. Esa. Sem miøg skyrliga hlyder vppa Pijnuna Herrans Christi.

Sia

SJa þu/ Minn Þion mun forsia-
liga breyta/ og hann mun forhef
iast/ og miǫg hætt vpp hafenn
vera/ so þad marger munu hneyrlast a
hǫnum/ af þui ad hans Asiana er vid
urstyggeligre/ helldur enn annara Man
na/ og hans Yferlitur helldur enn Mann
anna Sona/ Enn hann mun med þessu
afleysa margar Þioder/ so þad eirn-
enn Kongarner munu sijnum Munne sam
ann hallda fyrer hǫnum. Þuiad þeim
sinn eckert er þar af kunngiǫrdt þeir sǫmu
munu sia þad med Fagnade/ og hin-
er sem þar hafa ecke neitt vt af heyrt
þeir munu merkia þad.

Enn huǫr truer vorre Predikan?
Og huǫrium verdur Armleggur Drott-
ins openberadur? Þuiad hann sprettur
vpp fyrer hǫnum lijka sem Vijdernnur
og so sem ǫnnur Root vr þurru Lande.
Hann hefur ǫnguann Yfer lit nie Fegurd
vier saaum hann / og þar var eckert A-
lit so ad vier hefdum matt girnast hans
Hann var sa hinn allra fyrerlitnaste og
hinn forsmanarligaste/ fullur af Sorg
og Kranckleik / so var hann forsmadur
ad Menn byrgdu sijna Asionu fyrer
So. hǫnum

hönum / Þar fyrer öcktudu vier hann einskis.

Sañarliga þa-bar hañ vor Krankdæme / og vorum Ørygdum hlood hñ vppa sig. Eñ vier hielldum hañ fyrer þañ sem plægadur var / Og af Gude være sleigeñ og pijndur/ enn fyrer vorra Misgiörda saker er hañ særdur/ og fyr er vorra Synda saker er hañ lemstradur. Hegningen hun liggur a hönum/ vppa þad vier hefdum Frideñ/ og fyrer hans Beniar erum vier Heilbrigder vorner/vier foorum aller villt siñ Sauder / huör eirn þa ræfade sijna Götu/ eñ Drotteñ lagde allar vorar Synder vppa hañ.

Þa hañ var straffadur og pijndur/ vpp lauk hañ ei sijnum Muñe/ lijka siñ Lamb þad til Draps er leidt / og so sem sa Saudur ed þeiger/ fyrer þeim er ryer hann / og vpp lykur ei sijnum Muune.

Eñ wr þeirre Angist og þeim Dome er hañ j burt numeñ/ huör mun Leingd hans Lijfdaga meiga vtseigia? Þuiad hañ er af Jördu lifandra Maña j burt sliteñ/ þa ed hañ fyrer misgiörda saker mijns

er mijns Folks plagadur var. Og er greftradur/ lijka sem sa hiñ Ogudlige/ og deyde eins lijka/ og hiñ Forrijke/ þo ad hañ hefde ønguum Oriett tilgiørt/ Og þad eingen Suik være funden j hans Muñe. Eñ Drotteñ villde so kremia hañ nidur medur Krankdæme.

Fyrst hañ hef: nu sitt Lijf til Syndaa Offurs vt giefed/ þa mun hañ Sæde hafa/ og all leinge lifa. Og Drottins Aform mun fyrer hans Hønd frañ ganga. Þar fyrer ad hans Sæla hefer Erfuide drygt mun hañ Føgnud sia og Mægd hafa/ Og fyrer sijna Vidurkieñing/ mun hañ/ miñ Þion sa hiñ Riette læte/ marga Riettlæta giøra / þuiad hañ ber þeirra Synder. Þar fyrer mũ eg hønum mijkenn fiølda Maña til Bytis giefa/ og hønum skulu hiner øflugu ad Herfange skiptast / Þar fyrer ad hañ hefur sitt Lijf j Daudañ vt giefed og er a medal Spilluirkiaña reiknadur/ og hañ hefur margra Synder bored/ og hefur fyrer Lagabrots Mønnonum beded .

Vijskyring Textans.

Þesse

Þesse Capitule er so sem eitt nöckurs Konar Samtal/ þar ed stundum talar Gud Himneskur Fader/ stundum Guds Kristne/ stundum Postularner/ Fyrst seiger Gud Fader/ so/ Sia/ Minn Þion. Jesus Christus minn eingieteñ Sonur/ huör ed taka mun a sig Þræls Mynd til Endurlausnar öllu Mannkyne/ Mun Forsialiga breyta. Mun med prꝫ bærum hætte höndla / þad Endurlausnar verk/ til huörs eg sende hann. Og aꝥ þui ad hann mun so ꝥrabærliga miög auduirda og læcka sig / til þess ad vera mier hlydenn allt j Daudañ/ og ad endurleysa þa sem a hañ trua Þar fyrer/ mun hañ forhefiast/ og mi ög hatt vpp hafeñ verda. Þad er/ Hön um mun veitast soddan Dyrd og Heidur / ad hann mun setiast til miñar hægre Handar/ og haꝥa allt Valld a Himne og a Jördu/ Matth. 28. Dan. 7: Lærdom.

So sem Christus breytte ꝥorsialiga/ j þui ad hann leid Dauda og Pijnu / j sinne Kallan og Krosseñ skadade hann ecke par/ So og lijka breytum vier Forsialigä/ eꝥ ad vier öktum og alltijtum helldur Guds Vilia eñ vort eigenligt Gagn/ Þuiad/ eꝥ vier lijdum med hönum/ þa munum vier og so rijkia med hönum 2. Timoth. 2. Cap)

Enn þu/ minn allra kiærraste Sonur (seiger Gud Fader) þu munt med vndarligum hætte komast til styrrar Dyrdar/ sem er þyrt er mykle

er myklar Harmkuælingar / og fyrer þann sullnerdeliga Krossins Dauda. So þad marg er munu hneyxlast a þier. Þeir munu miög hneyxla sig / a þynum Hörmungum. Alit hans (Sonar mijns) mun vera vidurstygge-ligra helldur enn annara Manna / Og hans Aferbragd (mun vera) Hryggeligra helldur enn Mannanna Sona. Þad er ad skilia / Hann mun verda so osyneligur / bæde aff Hrellingu Hugarins / og Penium og Sarum Lijkamans / ad hann mun vel meiga virdast sa Oprijdaste og vidurstyggeligaste allra Manna. Þuiad Christum giördu ecke ad eins osyneligann og forsmanarligann Lijkamans Benlar Kross og Daude / helldur og so eirnenn þeir Gudlastaner / og Hædungar / med huörium Kienne Manna Höfdingiar / Pharisei og Skriptlærder / vanuirtu hann. Lærdo.

So skulum vier og einn ecke hneyxlast a Pijndum og Offsoknum riett truadra Manna þeir ed lijda fyrer Christi saker / Helldur blijfa stadfaster / j Truñe / og Voneñe) Enn hann mun med þessu / Þad er / Þa hann (minn Sonur) lijdur Dauda og Pijnu / j þessare fyrr ertitlegre Þræls Mynd / ædreifa / Aberstöckua / med sijnu Blode / Margar Þioder / So ad þær verde hreinar aff Syndonum / fyrer Verdskulldan hans Dauda og Pijnu.

Lærdomur.

Jesu Christi Guds Sonar Blod / þad hrein

hreinsar oss aß öllum Syndum/ 1. Joha. 1
Eirnen munu Kongarner/ samã hallda
sijnum Munne/ Fyrer hönum. Þad er/
Enn þo Kongar og Höfdingiar oßsæke Euan
gelium vm stundar saker / þa munu þeir þo
vm sijder vidur kieña Christum ad vera þañ
ædsta Koning og þeirra Frelsara / og munu
med allre Audmykt gießa sig vnder hañ og ei
leingur hönum j mote standa. Þuiad / Mar
gar Þioder aß Heidingium. Þeim sem eck
ert er af hönum kunngiört/ þeir munu
sia þad. Þad er/ Þær munu vpplysast med
sannre Christi Vidurkienningu/ Og hiner/
sem (ædur ꝼyrre) hafa eckert vt af hön
um heyrt / Þeir munu merkia þad.
Ad Jesus Christus hann er Endurlausnare
Manligs kyns/ sendur aß Födurnum/til þss/
ad vier yrdum ꝼyrer hann Sæluholpner.

Lærdomur.

Ad þesse Grein hliode vppa Kallan heid
iña Þioda/ þad kieñer S. Paall / Rom. 15)

Nu med þui ad Heidnar Þioder munu
heyra og med taka Euangelium vt aß Christo
þa ꝼram setur Spamadureñ hier Postula Chr
isti/ og lætur þa vndrast/ huörnen þad kome
til/ ad Gydingarner þeir sem so marga Spa
doma og Fyrer sagner höfdu vt aß Christo/
þeir villdu hañ ecke medtaka / nie a hañ tr
ua/ꝼæam einum vndan teknum/ Þar ꝼyrer vnd
rast

rast postularner þetta/ og seigia. En huer
truer vorre Predikan? Og huórium op
enberast Armleggur Drottins? Þad er ad
skilia/ huórsu allþær gieþa sig ad þeim Da-
semdar Gierþum/ og Heilags Anda Verkum/
og Furduligum Jarteiknum Herrans Chri-
sti? So ad þeir matte þar vt aþ læra ad þeck
ia Lausnaran Christum. Lærdó.

Vt aþ þessare Grein taka þeir S. Joh.
Cap. 12. og Paulus Rom. 10. Þa Amiñ-
ing/ ad Men ecke hneyxlest / þo þeir sie þæer
sem trua a Christum / Þuiad Esaias heþur
þad fyrer spad/ þar fyrer ætte sliſt helldur
ad styrkia Tru vora/ enn sturla) Nu epter fyl-
gia nockrar Greiner/ huar fyrer Gydingar-
ner hneyxludu sig a Christo / og med toku
hann ecke.

Þuiad hañ vpp sprettur fyrer hō-
num (Drottne Gude) So sem eiñ Kuist-
ur/ og so sem ein Root vr þurre Jō-
rdu. Þad er/ Vr þurlendenu vpp rennur og
vex Vidargrein/ enn þo veyk og lijtil / huōr
ed vm Staña stund sijnest ad vara mune. So
er Christur/ lijka sem einn Vidarkuistur vpp
runnenn aþ Root Jesse (sem var Fader Da-
uids) Veykur/ Fatækur / Fyrerlitlegur. Enn
Gydingar væntu epter þeim Messia/ sem ko-
meñ være aþ þorkostuligu Slekte og være meg
tugur/ og Volldugur/ huōr ed þa kyñe ad fr
elsa og leysa þra Valldе þeirra Romuersku.

Nu mz

Nu med þui þeir sæu eckert þuilijkt á Herran
um Christo/ þar fyrer frahuörfdust þeir hön
um. Hann hefur önguañ Yferlit nie Feg
urd. Sem slijkū Einualldz Herra hæfer/ sem
Messias skal vera / Og vier (Gydingar)
sáum hann/ og þar var eckert Alit/
þar var eingen Tygn ad sia Veglig/ yfer hön
um. So ad vier giætum girnst hans/
Huad Fatækten Christi/ hans Lytelæte og
Motgangur styggdu og sturludu mestañ fiölda
Gydinga lyds/ so ad þeir gætu Christum ecke
medteked. Hañ var sa allra Fyrerlitnaste
Einkum af þeim Rijkemanna Höfdingium/
þeir ed med öllu forsmædu hañ/ so sem añañ
Trieſmids Son. Og sijdastur Manna.
Þad er/ Allra Mañа mest forsmadur og for
aktadur. Fullur af Sorg og Veykleika.
Þad er/ Hann var sa Madur/ sem hladeñ var
med Sorg Eymdum og Harmkuælum. So
var hann forsmædur ad Meñ byrgdu
Andlit syn fyrer hönum/ Menn villdu
ecke virda hann so mykels / ad lyta a hann.
Þar fyrer öktudum vier hann einskis/
Vier hielldum hann ecke fyrer eiñ godañ Mañ
og ecke helldur ad hañ skyllde vera Messias.

Lærdomur.

Med þessum Ordum jatar og medkieñer
su sanna Kristinen hia Gydingū / huört Hiar
ta og Sinne hun hefur haft/til Christum/ein

kum fa

kum þa hann leid Pijnu og Dauda. Enn ei skulu Menn dæma vm nockurn/ epter Fegurd ar Alite/ eda Fyrer litningu persónunar)

Og hefur Herran Christur lided þessa For sman og Fyrerlitning vorra vegna/ til ad af mä Dramb og Metnad vorn/ af huórium vier er Bitiunst ödrum meire / og ad vtuega oss Himneska Dyrd. Sannarliga þa Bar hann (Christus) vor Krankdæme. Og vorum Hrygdum hlod hann a sig. Pad er/ J fyrstu læknade Herran Christus daglega og j burt tok allmargra Manna Sotter og Siukdoma/ so sem vottar Gudspiallig Historia. Pui næst græddt hann og læknade / med sinne Pijnu og Dauda þad banuænliga Sar/ huórt Sathan særde oss fyrer Syndena. So ad huör hellst sem hann med Truarinnar Augum a lijtur Christum hanganda a Krossenum fyrer oss/ sa skal ei Fortapast / helldur hafa eilijft Lijf/ Joh. 3. Þær Lijkamligu Lækningar Herrans Christi / voru so sem nockur Merke og Vitnis burdur vppa þa hina seirne Lækningena/Þar fyrer framsetur S. Matt. þennan Spadom riettleliga/þar hann talar vm ad Herrann Christus hafe allskyns Lijkamliga Siukdoma grædt og læknad. Og vier / Israels Menn/ ædur enn vier vrdum til riettrar Truar a Christum snuner og vmvender fyrer Postulanna predikan / hneyxludum oss a hans aumligu og særligu Yferbragde.

T. Hiell=

Zielldum hann so sem af Gude plag-
adan / og sleigen og pijndan. Pad er /
Vier dæmdum / ad hann være so straffadur og
so refstur af Gude / fyrer sökum margra og
störra Glæpa sinna / sem hann munde giört
hafa.

Lærdomur.

Petta er Heimsins Domur / Pegar Men
sia ad nöckur verdur pijndur og plagadur me
ir enn adrer / strax dæma Menn ad pad se
Straff sierligra Synda. Enn pesse Domur
er ei riettur / Pviad Gud hann hirter pung-
liga stundum pa enu Riettlatu / so sem vott
ar Dæme Jobs) Med sama mote (segia fr
Israels menn) höfum vier dæmdt einn rang-
ann Dóm / og haft orietta Meining vm Ch
ristum. Enn hann er særdur / Ecke fyrer
sijnar Synder / sem hann alldrei framde / hell
dur / Fyrer vorra Misgiörda saker / Og
vegna vorra Glæpa / pa ad afmar / fyrer
sinn Dauda og Pijnu / Er hann leinstrad-
ur / Grædeliga pijndur / og ad sijdusstu Lap-
latenn. Hegningen liggur á hönum vpp
a pad vier hefdum Friden. Pad er / Gud
Fader plagade og hirte hann miög hardliga /
Vppa pad / ad vier fyrer Krapt og Verdskull
dan Christi pijnu / yrdum forlijkter vid Gud /
og hefdum Frid vid Gud / huörn vier med
vorum Syndum höfdum stygt og til Reide
reidt. Og fyrer hans Beniar erum vier
heilbrigder ordner / So ad vier skulum nu
ecke dey

ecke deyla þeim ellÿfa Danda / vegna þeirra daudligra Sära sem Dißpullenn hafde fært oss fyrer Syndena.

Lærdomur.

Þessa Mäls grein/ fram setur og þyder S. Petur vppa Christum/ 1. Pet. 2. Þar fyrer skal eingenn örmulnast þo syndgad hafe/ helldur hugga sig j Pijnu Christi/fyrer huörs Danda a Krossenum allar vorar Saker og Synder eru af mädar og fyrer giefnar. Enn hier liggur Magt a/ ad vier sieum Gude þack läter/og astundum ad lifa fram vegis riett-ferdugliga/ Þuiad þar til eru vorar Synder af mädar og borgadar/ so sem vottar S. Petur j fyrr nefndre Grein) Vier forum aller villt/ Af Sæluhialparennar Veige. so sem Sauder/ þeir ed af sialfs syns Ramleik/ alldre rata aptur a Veigenn/ eda til Hirdersins. Huör eirn gieck a sijnum Veige/ Sierhuör giörde huad hellst hann villde og hönum þocknadest/ so þad vier vorum komner langt af vega fra allre Hlydne og vpp fyllingu Guds Bodorda. Og med þui/ ad vier vorum aller spillter og fordiarfader/ med vpp runa Syndinne/ þa huxade eingenn Madur vm näckra Jdran nie Yferboot / þar fyrer vorum vier makligier eilyfra Pijsla. Enn (merk og sia Guds Himneska Födurs ovmrædeliga Millde og Myskun til vor) Drottenn lagde allar vorar Synder vppa hann Christum.

Lærdomur.

Þad er/ So sem hæste Kienne madur j
Moysis Lögmaale/ hann lagde Hendur yfer
Fornena/ sem forn færd skyllde verda/ vegna
Syndar alls Almugans / til ad arysa þar mz
ad a þa Forn voru lagdar allar Folksins Syn
der / Leuit. 16. Þetta hid sama/ sem j gam
la Lögmaale skiede so sem j nockre Figuru og
Fyrermynd / þ vpp fyllest hier nu j Raun og
Sannleika/ á sialfum Christo/ Þuiad hañ er
þad Lambed Guds sem burt tekur allar Hei
msins Synder / Joh. 1. Þuiad Gud Fader
hann lagde þær vppa hann/ so ad hann skyll
de þær bera og afmaa a Krossenum / og þær
forlyka. Þuiad Christur hañ er Forlykunen/
Þad er/ Hann forn færde sialfan sig til For
lykunar og Fridþægingar Offurs/ fyrer all
ra Mañа Synder / 1. Joh. 2. Enn þad ei
verda aller Sæluholpner/ þui velldur þeirra
Vantru/ Þuiad Truen er alleinasta þad Tool
eda Verkfære/ huar med Christi Velgiörning
ar verda vorer/ so sem skrifad er/ huör hañ
truer a Soneñ/ sa hefur eilyft Lyf/ eñ huör
hann ecke truer á Sonenn/ sa mun ecke sia Lyf
ed / helldur blyfur Guds Reide yfer hönum/
1. Joh. 3) Hann var kualeñ og pyndur.
Sem adur er sagt/ ei fyrer synar Synder sia
lfs/ helldur annara/ og hafde þo Þolenmæ
de hina mestu/ Og hann vpp lauk ecke sy
num Munn / Hann gaf ei vond Ord nöck
rum synum Motstödu Manne/ og ei formæll

te hañ

te hann þeim sem hann þijndu. So sem Saudur sa sem til Draaps er leiddur/ Hann kallar ei nie hliodar/ og ei olmast hann so sem önn Olm Dyr plaga ad giöra. Og so sem Lambed þeiger fyrer þeim ed þad tyer. Lambed greniar ecke nie öskrar og ei lætur þad grimliga/ helldur þoler þad og lijd ur med Þolenmæde/ huörnen sem þad er vtleiked/ so var Christur þolinmodur j allre sinne Ruol og þijnu. Lærdom.

Og med sinne Þolenmæde hefur hann bit alad fyrer vora Oþolenmæde og Hefndar Girnder/ og oss Epterdæme giefed/ ad vera vnder Krossenum og Motgangenum Þolenmoder so sem hann. Og hier tekur S. Petr sijna Aminning/til Þolenmædennar 1. Pet. 2.

Enn vor Angist og Dome er hann burt numen. Þad er / Hann er leystur og frelsadur vr Ruöl þeirre og Þijnu. Huör kann vt ad seigia Leingd hans Lijfsdaga? Þad er/ Hans hin allra beiskasta og sarasta Ruöl og Þijna bieck vm sijder einn enda/ enn Lijfdagar hans/ þar hann nu liþer j Himneskre Dyrd og Glede/þeir hafa önguan enda. Lærdomur.

Hier lærum vier þessa Huggun/ Ad ef vier lijdum med Christo vm stundar saker/ þa munum vier og so eirnen ödlast Koronu eilijfrar Dyrdar/ 1. Pet. 1. Rom. 8. 2. Tim. 2. Og myklu betra er/ ad lijda Motgang vm

T iij. litla

litla Stund j þessum Heime/ og hreppa sijdan eilijfa Glede / Helldur enn ad hafa Medfarete þessa Heims / og lyda sijdar meir eilijfar Pijsler)

Þuiad hann er af Jördu Lifande Manna burt slitenn. Pad er/ Hönum var burt suipt fra ödrum lijfande Mönnum / og lagdur j Gröfena. Þuiad / fyrer Synda saker mijns Folks hef eg hañ slegeð. Pad er/ Strafs og Refsing ætte ad koma yfer þa Syndugu/ enn þesse Refsing var af Gudde Himneskum Födur lögd vppa Christum.

Lærdomur.

Nu med þuí / ad Christus hann hlaut so beiskt og þungt Straff ad lyda/vegna vorra Glæpa og Synda / þa skulum vier ei halda þær liettar eda lijtels verdar/ eda leika oss vid þær. Og er greftradur lijka sem hin Omillde/ og daeñ lijka sem hiñ Rijke. Pad er/ Hann mun deyia og verda Jardadur ei ödru vijs enn annar Oguðligur Rijkis Madur/sa sem ranglliga og oretteliga hefur Audæfa sinna aflad. Þuiad þo þeir Joseph og Nicodemus være Gudhrædder Menn / huörier ed Christo veittu heidarliga Greftran/ þa hielldu þo hiner adrer Gydingar bæde Dauda og Greftranina Christi/andstyggeliga ei ödru vijs / enn so sem þar hefde daud / og þar være jardadur hinn allra stærste og verste Glæpa madur/ Par fyrer lietu þeir og eirnenn

giæta.

giæta hans j Grǫ́þenne/ so sem heþdc hañ verid hinn mesti Suikare. Þuilýkañ Dom lǫ́gdu nu Gydingar a Dauda og Gteþtran Christi. Þo hann hefde alldrei nǫ́ckrum Oriett giǫ́rt / og eingen Suik voru funden j hans Munne. Þuiad hañ sueik alldrei nǫ́ckurn Mann / og allrei þramde hann Synd nǫ́ckra.

Lærdomur.

Þuiad hann var gieteñ æn Syndar / aþ Heilǫ́gum Anda og þæddur aþ hreinne Meyiu Maria. Þuiad ellegar heþdc hañ ecke kunnad ad aþplæna og aþ mæ vorar Synder / heþdi da hann sialþur ecke vered j allañ mæta Heilagur æn Synda og saklaus. Og vm þetta Sakleyse Herrans Christi/ þrañ setur S. Petur þessa Spamansins Grein / 1. Pet. 2.

Og Drottenn villde so kremia hañ nidur med Krankdæme. Þad er/ Gude leist so/ ad leggia soddan Harma og Pýsler vppa hann / til ad aþmæ þar med Mannkynsins Synder.

Lærdomur.

Nær oss kann slýk Huxan og slýkur Panke j Hug ad koma/ huar þyrer Drotteñ hann heþur ecke viliad læta Heimsins Synder med ǫ́drum hætte verda aþ mædar/ helldur eñ med Dauda og Pýnu sýns eingietins Sonar / þa eigum vier vorre Foruitne og Huxan þetta Andsuar ad gieþa / og seigia so/ Drottenn villde kremia hann. Þuiad hans Vilie og Asetningur/ skal oss nægia/ og vel lýka/ Þuí

ad hann er ſa allra vijſaſte/ og þarꝼ ei ad vit
er kiennum hönum Rad.

Ef ad hann ſetur ſijna Sal j Forn
fyrer Syndena / mun hann langiædt
Sæde hafa/ og Vilie Drottins mun
fyrer hans Hönd framkuæmaſt. Þad er/
Gud Fader/ hann mun giöra hann Son ſinn
(huör ed aꝼ öngre Synd viſſe) hann mun hann
giöra ad Synd/ þad er/ Hann giörer hann ad
Forn ꝼyrer Syndena. Þannen vt leggur S.
Pall þeſſa Grien/ 2. Cor. 5: Vppa þad/ ad
vier ſem erum Syner Chriſti/ ꝼeingium eilyꝼt
Lyꝼ/ ꝼyrer ſökum þeſſ Kiærleika ſem hann
heꝼur til vor/ Hebre. 2. Og Guds Fyrerhyg
gia og aſett Rad/ vm Endurlauſn Manligs
Kyns/ man ꝼyrer Chriſtum ꝼram kuæmaſt/ og
ꝼa Luckuſamligann Framgang.

Nu kiemur epter/ huört Verkkaup Chriſt
us ætte ad ꝼa / ꝼyrer ſyna Kuöl og Pyni.
Aꝼ þui ad hans Sala heꝼur haꝼt Erꝼ
ide. Þad er/ J ſtaden þeſſ ſtora Erꝼuidis/
og þeirra Harmkuælinga/ ſem hann leid þa ed
hann leyſte og ꝼrelſade Mankyned/ Þa mun
hann ſia/ Med ſtorre Glede Auöxt ſinnar
Pynu/ a ſynum Vtuöldum / Og hann mun
ſediaſt/ Aꝼ Himneſkre Glede/ Dyrd og Vell
de (Þetta er þad ſem S. Pall hann ſeiger/
vm Chriſtum/ Philip. 2. Hann lytelækkade ſig
ſialꝼan/ var hlyden allt til Dauda/ Ja/ alle
til Kro

til Krossins Dauda / Þar þyrer vpp hoof Gud hann / og gaf hönum eitt Nafn / þad sim er yfer öllum Nöfnum / So ad j Nafne Jesu skulu sig beygia öll Knie a Himnenum / Jördune / og j Heluijte / og allar Tungur skulu vid urkienna / ad Drottenn Jesus Christus er j Dyrdenne Guds Födurs) Enn med huörium hæt te vier aumer Syndarar niotande verdum hüns Pijnu / oss til Riettlætingar þyrer Gude / þad kienna þesse epter þylgiande Ord.

Og j þui hann verdur þecktur mun hañ minn Þion sa Riettlæte / margæ riettlæta giöra / og hann mun bera þr ra Ranglæte. Þad er / Guds Son Jesus Christus / Gud og Madur / sa ed taka mun a sig Mynd eins þions / sa sem öngua Synd gi örde / og med huörium ecker Ranglæte er / hañ mun taka vppa sig Mannaña Synder / og la ta þær til reiknast sier. Þar j mote mun hañ til reikna þeim Riettruudu / alla sijna Verdskulldan / ad þeir verde so þyrer Gude Riett lätter reiknader / þyrer annarligt Riettlæte / Þad skiedur / þegar Menn þeckia Christum þeirra Medalgangara og Lausnara / vt af Euangelio / þuiad þyrer TRUNA alleinasta þeckest Christur. Hier er merkianda / hañ seig er marga verda Riettlæta / eñ ecke alla / Þuiad þeir munu marger vera sem ecke trua a hañ / þesser verda glatader / þyrer sialþra þeir ra skulld / af þui ad þeir vilia ecke medkieña

T v. og med

og niedtaka Christum fyrer þeirra Endurl-
lausnara. Og enn fram veigis talar hañ um
þau Laun sem Herrañ Christur mun fa og
hreppa/fyrer sijna Pijnu.

Þar fyrer (seiger Gud Fader) mun eg
hönum storañ Mannfiölda til Bytis gi-
efa/ og hann skal þeirra Auflugu sem
Herfange skipta. Þad er/ Eg skal giefa
mijnum Syne allmarga Kristna Menn/ af
mörgum Þiodum saman safnada/ a medal
huörra ad eirnen vera skulu Megtugier Höfd-
ingiar/ Volldugier Menn og Kongar. Þar
fyrer skal hann hafa stormijked Rijke/ og öd-
ast stærsta Herfang/ epter þa Orustu sem hañ
hefur haft vid Diöfulen. Lærdom.

Þuiad þess vegna hefur Christus frelsad
oss fra Vallde vorra Ovina/ad vier skylldum
þar epter hönum þiona/ j Riettlæte og Hei-
lagleika/ fyrer hönum alla vora Lijfdaga/
Luc. 1. Þesse Laun mun Christus ödlast fyr-
er hans Erfuide. Af þui ad hann hefur
sitt Lijf j Daudañ giefed/ og af þui
hann er reiknadur a mille Spilluirk-
ianna. Hann villde helldur hanga a mille
tueggia Ræningia/ og vera hallden og reikn-
adur so sem sa verste Spilluirke/ helldur enn
þad ad hann frelse ecke sijna Kristne/ Þuiad
so utleggia Gudspialla mennerner/ j Pijnings
ar Historiunne/ þessa Grein Spamansins.

Lærdomur.

So er.

So er nu Christr/Saklaus og Meinlaus/ Eelskadur a mille Glæpa fullra Rxningia/ vppa þad ad vier Glæpafuller / skylldum þar ad reiknast j bland Guds Barna og Erfvingia_ Og hann (so sem ædur er sagt) tok Burt margra Synder. Hreinsande og frelsande fra Syndum og Fyrerdæmninguñe / alla þa sem a hann trua. Og hefur fyrer Lagaf brots Mönnum Beded.

Lærdomur:

Christur hefur ecke alleinasta beded fyrer þeim sem hann krossfestu / þa hann sagde a Krossenum/ Fader fyrer giefs þu þeim/ þuiad þeir vita ei huad þeir giöra/ Helldur hefur hann og so optar/ so sem sa hæste Kieñemadur/ sinn Himneska Fødur beded fyrer oss Aum um Moñum og Syndugum: Og vier skulum visseliga trua þui/ ad hans Bæner eru heyrdar/ so ad sa Himneske Faderen hañ hefur med teked og sier lyka lated Sonarins Boot og fullnadar giörd fyrer allar Heimsins Synder. Enn vier skulum af þessum Capitula læra/ Þad fyrsta/ad vor Tru a þeñan krossfesta Christum hun er stødug vissog obrigdanlig/ Þar næst skulum vier taka hier eina Huggun/ ad þegar Syndernar þuinga vorar Samuisk ur/ ad vier þa huxum vm Pijnuna Herrans Christi/ og vitum fyrer vijst/ ad allar vorar Synder eru lagdar vppa Christum / og aller þeir sem hañ þeckia/þad er/ þeir sem a hann trua/

trua) þeir reiknast og halldast fyrer Gude / Riettlater / Heilager / og þeir eru Erfingiar þess eilyfa Lyfs / sem vor hæste Kiennemad ur / hefur med sijnum Bænum / Pijnu og Dauda / oss afrekad og vtuegad / Hvórium vorum Frelsara / sie Lof og Dyrd og Heidur vm allar Allder Allda / Amen.

Gudspialled Johann. XIX. Cap.

J Þann tijma. Þa ed Jesus viste ad aller Hluter voru nu fullkomnader / og ad Ritningenn vpp fylldest / þa seiger hann / Mig þyrster: Þar var sett eitt Ker fullt af Edike. Enn þeir toku og fylltu einn Niardarvótt med Edik / og lógdu j Ysop og settu sijdan fyrer Munn hónum. Enn þa Jesus hafde Ediked til sijn teked / sagde hann Þad er nu fullkomnad. Og ad hneigdu Hófde / gaf hann vpp sinn Anda. Enn af þui / ad Til fanga Dagur Gydinga var / og ad Lijkamarner være eige a Krossenum vm Þuottdagenn / þuiad þ var hinn mykle Dagur þess Þuott dags Helgarinnar. Þa badu þeir Pilatum / ad þeirra Bein skylldu briotast / og j burt takast. Þa komu Strijdsmenn /

bsmeñerner/ + brutu j ſundur Bein hins fyrra/ og ſo þeſſ hins añars/ ſem med hõnum voru Kroſſfeſter. Enn þa þeir komu til Jeſu/ og ſau hann nu daudañ þa brutu þeir eige hans Bein/ helldur lagde einn af Strÿds mõñum j hans Sÿdu med Spiote/ og ſtrax þa rann vt Blod og Vatn. Og ſa er þad hefer ſied/ ber þar Vitne vm/ og hans Vitnis burdur er riettur.

Suma og Jñehalld Gudſpiallſins.

Pijnu og Dauda vors Drottins Jeſu Chriſti ſkulum vier jdugliga hugleida og aþ heñe læra þeſſar epter fylgiande Exercitz.

Med þui ad þar var eingen Skiepna a Hiñne nie a Jördu/ ſem kūñe burt ad taka Syndena/ og fyrer hana ad giöra fullnadar Boot og Bitaling/ þa hlaut Guds Sonur ſialfur ad giöra þad/ med ſiñe Pijnu og Dauda. Þar fyrer lærum hier aþ/ ad vita/ huad andſtyggeligur Hlutur ad Synden hun er fyrer Gude/ ſo ad vier þui helldur hrædumſt Gud/ og forduniſt þeſſa obæreliga Byrde/ ſem er Synden. Enn Heimureñ hann vill þui verrecke trua þeſſu. Hann helldur Syndena lijtils verda/ hann hefur Glede og Gaman aþ heñe.

Og ſlÿkt

Og slÿkt er sannligt Merke þar til / ad hann hugleider ecke riettеliga Herrans Christi Pijnu
2 Hier af lærum vier og ad þeckia brennande Elsku og Aast Guds Himneska Födurs/ sem hann hafde til Manligs Kyns so sem Christur seiger/ so elskade Gud Heimenn/ ad hann gaf vt sinn eingieten Son et c. Item/ Rom. 5. Þar fyrer hefur Gud pryssad sinn Kiærleik vid oss / ad Christus hann er daenn fyrer oss/ þa vier vorum en nu Syndarar. 1. Joh. 4. J þessu er Kiærleikurenn falen / ecke þad vier elskudum Gud/helldur þad han hefur oss elskad/ og sent sinn Son til Forlykunar fyrer vorar Synder.
3 Hier af skulum vier og læra / ad þeckia Aast og Elsku Guds Sonar / vm huörta han seiger/ Joh. 15. Eingen hefur stærra Kiærleik/enn ad setia sitt Lyf vt fyrer sijna Vine. 1. Joh. 3. Hier af þeckium vier hans Kiærleika/ ad han hefur læted sitt Lyf fyrer oss.
4 Hier lærum vier/ad setia Tru og Traust til lifanda Guds/ og vænta og vona oss alls Goods af hönum. Þuiad med þui hans eingieten Son vor Drottenn/ hefur giört Boot og Bitaling fyrer vorar Synder a sijnum Lijkama/ og sijnu Blode/ og hefur med soddan Forn og Offre stillt Reide Guds/ og sætt oss og forlykt vid sinn Födur. Þar fyrer/ Huöer helldst sem sa er ad Synden hun pyner og kuelur/ lyte hann til Guds Sonar a Krossinum/ og hugleide/ huar fyrer hann hanger þar so særgrät

ſærgrætteliga/ þa læter hann (eß hañ vill aß-
ars verda Sæluholpeñ) ad þad er ſkied vorra
vegna/ ſo ad vier ſkylldum verda Sæluholp-
ner þar med. So ſem Spamadurenn ſeiger/
Eſa. 53. Fyrer hans Sær erum vier heil-
brigder ordner.

5 Aß Dæme Herrans Chriſti ſkulum vier
og ſo læra/ ad vera þolenmoder/ og geßa oſſ
vnder Guds Vilia. Þuiad eß Guds Son ſialß
ur heßur teked Kroſſeñ vppa ſig vorra vegna
Saklaus og Syndalaus/ Þui ſkulum vier þa
ecke bera vorn Kroſſ/ vier ſem Dagliga vinn
um þar til med vorum eigen Syndum.

6 Vier ſkulum þo ſamt vnder vorum Kr
oſſe/ j vorre Kuöl og Pijnu haßa þad Trauſt
og þa Von/ Ad lijka ſo ſem Chriſtus/ ad end
adre ſinna Pijnu/ kom til ſinnar Dyrdar. So
ſkal og vor Pijna Kroſſ og Motgangur ver-
da oſſ til Glede/ eß ad vier lijdum hann þol-
enmodliga/ og bidium Gud vm Hialp og Hia
ſtod/ med ſtödugre Tru.

v

Fridar med Fadme raudum/ Flode
allur j Blode/ Kongur vor kualdeſt lei
nge/ Kriſt j Pijnu þyſte / Fødurs þui
fornam Reide/ + Sær af Dauda ſære/
Jeſus Andlæt prijſum / Fyrer oſſ var
hann deyddur a Kroſſe.

Bæneñ.

HErra Gud Himneskur Fader / þu sĩn af fódrligre nad + Myskũ til vór ecke hefur hlýfft þýnum eingietnum Syne / helldur gafft hann j Daudañ / og j Krossins Dauda / Vier bidium þig / Vpp lys vor Hiórtu med þýnum Helga Anda / ad vier kynnum ad hugga oss vid soddan Nad / og vakta oss fyrer Syndeñe Fram veiges / Þar med ad lýda Þolenmodliga / huad hellst Þýnu Kross og Motgang þu villt vppa oss leggia / so ad vier fyrer þýns Sonar Þýnu og Verdskulldan / mættum med þier eilýfliga lifa / Amen.

A Paska Dageñ Pistillenn
I Corinth. V. Cap.

Bræer Brædur. Fyrer þui hreinsed j burt hid gamla Surdeiged / so ad þier sieud nytt Deig / lýka so sem þeir erud osyrder / Þuiad vort Paska lamb er Christus fyrer oss Offradur. Fyrer þui höllldum vora Paska / eige j gómlu Surdeige / og eige j Surdeige Illskuñar og Prettuýs

Prettnÿſinnar. Hellður j Sætu Deige Skÿrleikſins/og Sañleikſins.

Vtſkyring Textans.

S Paull hefur j fyrer farande Ræðu hins fimta Capitula/ ſtraffað hardliga og av ÿtad þa j Corintho Borg/ þar fyrer að eiñ af þeim hafðe tekeð ſÿna Stiupmoder til Ecta/ og þeir höfðu ecke ſtraffað hann/ helldur hiellðu þeir það lÿtils verdt/ eñ voru þo ſamt fuller með Stolltheit og Mietnað. Þar næſt kieñer hañ þeim huörnen þeir ſkulu ſod dan Blodſkamara j bañſetia. Þar epter a giörer hann af þeſſu tilfelle eina almeñeliga Aminning / ſeigande/ Ydar Hrooſan er ecke god/ ſem hañ villde ſeigia/ Sköm er að ſlÿku/ að j bland ydar Kriſteña Maña ſkal heyraſt ſoddan Blodſkom/ og þier vmlÿðed það/ og læted það vera oſtraffað. Þar næſt leggur hañ þſſe Ord til/ Vited þier ecke að eitt lÿted Swrdeig ſÿrer allt Deigeð/ Það er ſo að ſkilia / Vited þier ecke/ að Synden hun hefur eins Art og Nattúru / og eitt Swrdeig / Ef þu blandar litlum Bita Swrdeigs/ j ſtort Deig/ þa verdur allt Deigeð þar af ſwrt/ So er og Synden/ huar hun kiemur vpp j Kriſteligum S.ſ. nude/ þa læðeſt hun fra einum til añars/ þar til allur Sofnudureñ verdur ohreiñ. Af þſſu giörer hann Amiñing og almeñeliga Reglu/ Að huer ſem ſlÿkt kann að henda/ að Synder

 og Giæper

og Gläper verda drygder/ þa skulu hiner ad=
rer vakta sig þar vid / breyta þar ecke epter/
helldur sia vid Syndeñe/ þuiad Christur vort
Paskalamb hann er þar ßyrer daeñ og upp
risen/ ad vier skulum ßordast Syndernar / og
lißa sparliga Riettßerdugliga og Heilagliga /
Og þui seiger Postuleñ so.

Hreinsed burt þad gamla Sur=
deig/ so ad þier sieud nytt Deig. I hi=
nu gamla Testamentinu/ þa þeir skylldu/hall
da Paska Lambs Hatydena/ þa toku þeir ßy
rst j burtu allt Surdeig wr sijnum Husū/Ex
odi 12. Enn Surdeig kallar Postuleñ bæde
rangañ Lærdom/ so og eirneñ Synder og Hn
eyxlaner/ og er þesse Meiningeñ hans Orda/
Takid burt allar Hneyxlaner/ so ad ydar Kri
stne og Söfnudur/sie osyrdur/ og oßleckadur/
aß öllum Hneyxlönum j Lærdome og Lißna=
de/ og ad þier sieud so sem nytt Deig/ sætt og
hreint/og aß allre Saurgan Illskuñar hrein
sad / So sem þier erud osyrder. Þad er
Þuiad þier erud nu hreiner ordner aß Synd=
inne/ ßyrer ßyrergießning ydvara Synda/ og
Verdskulldan Christi / Þar ßyrer þa leggid
Kapp a ad þier sieud j Lißnade og Fram ßer
de so hreiner/ so sem slijkum Skyrleika hæßer
og heyrer.

Aß slijkre Hegdan og Paska Lambs Neyt
slu tekur S. Pall sier agiæta Aminning/og a=
minner oss ad vier skulū vakta oss ßyrer Syn
danna

danna Saurgan/ og vtleggur og ſkyrer þyd ing Paſkalambſins / med huóriu ecke leyßdeſt ad eta nöckud ſyrt Braud. Þuiad (ſeiger hn̄) vort Paſka lamb Chriſtus (fyrer oſſ) Fornfærdur. Þad er/ Vier Kriſtner Menn höfum og ſo Paſka Lamb/ ecke ſydur en̄ Gydingar. Jaa ad ſönu/ Vier höfū þad ritta Paſka Lambed / huórs Figwra og Fyrer mynd þad Paſka Lambed var ſem Gydingar höfdu j gamla Teſtamentinu. Þuiad Chriſtus hann er ßyrer oſſ j daudā og Fornßærdur/til ßyrergießningar vorra Synda / og hans Blod ſem ßyrer Truna er og verdz a oſſ ſtöckt og dreißt / þad ßrelſar oſſ og varduciter / ſo ad vier deyium ecke þeim eilyßa Dauda / huórn vier höfum ßorþient bæde med vpprunanligum Syndum og ſo giöranligum ſem vier ſialßer til verkum. Þetta Paſka Lamb / ſem ßyrer oſſ var vegna vorra Synda a Kroſſins Trie/ til Bitalings vt gießed / þad etum vier andliga/ þegar vier truum a Chriſtum/ þar etum vier og ſo eirnen̄ Lykamliga/ j Drottenligre Kuölldmaaltyd / þa vier vnder Braudenu etum hans Holld og vnder Vyne dreckum hn̄s Blod. Þar fyrer j huórn handa maata ſem vier neytum þeſſa Paſka Lambs þa höllldum þeſſa Haatyd / ecke j Þui gamla Surdeige / og ecke j Surdeige Illſkun̄ar og Hreckuyſ[?]en̄ar / helldur m[e]

sætu Braude/ Skijrleiksins og Sanñ-
leikans. Þad er so ad skilia / Alÿka sem þe
ed neyttu paska Lambsins / mættu ecke eta
Swrbraud / helldur sæt og osyrd:/ so eru og
þeir/sem Christs villia andliga neyta med Tru
ñe/ ellegar og so Holldliga j Sacramentenu/
þeir hinu sömu hliota aþ ad leggia alla Jll-
sku hins gamla Adams/ so ad þeir þram kuæ-
me hana ecke med Verkonum/ j mote sinne
Samuisku. Jllsku og Hreckuÿse kallar S.
Pall allar Synder og þa Glæpe/ sem bañad
er og þyrer bodner eru j Guds Lögmaale / Og
aminner oss/ ad haþa alla astundan a þui ad
vier sleum Hreinþerdugier og Lastuarer/ þad
kallar hann Sañleika. Þar þyrer er þetta
Meining S. Pals / ad aller kristner Meñ sie
Astundunarsamer ad liþa hreinþerduliga an
Synda og Glæpa/ og ad slÿk þra Astundan sie
aluarlig/an allrar Hræsne/Þuilÿker Meñ þe
gäga verdugliga til Þottinligrar Kuølldmaal
tydar / Huad oss veite vor Lausnare Jesus
Christus Blessadur Gud ad eilyþu/ Amen:

Gudspialled Marci. XVI. Cap.

I Þann tÿma. Og þa ed Þuottt-
dagureñ var vm lideñ / keyptu
þær Maria Magdalena / og
Maria Jacobi og Salome / dyrlig
Smyrsl/ so þær kiæme ad smyria Je-
sum.

sum. Og miög snema Morguns / eirn Huottdagaña / komu þær til Grafarennar / vm Solar vppruna: Og þær sögdu sijn a mille. Huör mun vellta fyr er oss Steinenũ af Grafar muñanum? Og sem þær litu þangad / sau þær ad Steirnen var af velltur: Enn hañ var ad sönnu næsta mÿkell. Og þær geingu inn j Gröfena / og sau eitt Vngmenne sitia til hægre Hlidar / skryddañ sijdu Klæde huijtu / og þær vrdu Ottaslegnar. Enn hañ sagde til þeirra. Eige skulu þier hrædast / Þier leited ad hinum Krossfesta Jesu af Nazareth / hañ er vpprisenn / og er ecke hier. Siaed þann Stad / huar þeir lögdu hañ. Helldur fare þier burt og seiged hans Lærisueinum og Petre / þad hañ mune gan ga fyrer ydur j Galileam. Þar munu þier sia hann / so sem þad hañ sagde ydur.

Suma z Iñehalld Gudspiallsins.

Þetta Euangelium heyrer til vorre postuligre Truar jatningu / Eg true a Jesum Guds Son eingieteñ / sa ed a þridia Deige vpp reis fra Daudum. Og er hellst hier vm huxandi

anda vm Gagn og Nytſeme Vppriſuſar Herr
ans Jeſu Chriſti.

1 Pad fyrſta Gagñ oſſ leider af Vppriſ
unne Christi er þetta / Ad vier aller ſem tru
um a Hann / erum nu ordner Guds Børn / og
Brædur Herrans Chriſti / ſo ſem hann ſeiger
hier / til Mariu Magdalenu / Far þu til Bræ
dra minna / og ſeigdu þeim / Eg fer vpp til
mijns Fødurs og ydars Fødurs / til myns Gu
ds og ydars Guds. Nu þyrſt þad vier erum
Brædur ordner Herrans Chriſti / þa hæfer ecke
ad vier velktum oſſ j Syndum og Glæpum /
helldur eigum vier ad lifa / ſo ſem Guds Bør
num hæfer og Jeſu Chriſto Brædrum / j Hei
lagleik og Riettlæte fyrer honū / alla vora
Lyfdaga / Luc.

2 Fyrer Vppriſuna Chriſti þanum vier og
ødlunſt þad ſanna Riettlæted / med hvørju ad
Chriſtur hann ſkryder oſſ og pryder / fyrer
ſijns Himneſka Fødurs Auglite / ſo ſem þar
ſtendur Rom. 4. Chriſtus hann er daeñ fyr
er vorar Synder / enn er vpp riſeñ oſſ til Riett
lætes. Pad er / Fyrer Jeſu Chriſti pijnu og
Dauda / erum vier leyſter og frelſader fra vor
um Syndum / Enn ſo ad vier verdum Riett
lätter / þar til þa niotum vier hans Vpp
riſu. Pad er / Vier erum j ſoddan Nåd og
Vinſkap vid Gud / ad Synden hun kann ecke
ad giøra oſſ Skada / hvar fyrer? Þuiad Chri
ſtur hañ er vpp-riſeñ / og ſitur til Guds hægr
er Han

ee Handar / og er vor Narnadar Madur/ og
hialpar oss med sijnum Heilaga Anda/ad sta
nda j mote Syndenne / og lijka Kristeliga og
Gudliga
3
Fyrer sijna Vppriisu hefur Christus sigr
rad alla sijna Ovijne og vora/sem er Synden/
Daudeñ/ Diöfulleñ og Heluijte/ So sem hañ
seiger fyrer Spamañeñ Oseam, 13. Eg vil
leysa pa wr Heluijte/ og frelsa pa fra Daud
anum/ Daude eg skal vera þinn Bane/ Heluij
te/ Eg skal vera þijn Plaaga.. Nu kem pram
þad fyrsta Fyrerheit / Gen. 3. Kuinnuñar
Sæde skal sundur meria Höggormsins Höfud.
4
Nu eru pram komner og vpp fyllder /
aller Herrans Christi Velgiörningar / Pui ad
hefde Christus ecke vpp rised fra Daudunu/
þa hefdum vier eckert Gagn/ af hans Hollde
gan og Hingad komu/Pijnu og Dauda/ so sē
vottar S. Pall/ 1. Cor: 15.
5
Hans Blessada Vppriisa/ er Sök og Ep
ne/ og so sem einn sannur Pantur vorar Vpp
risu/a þañ sijdasta Dag/So sē S. Paall kien
er 1. Cor. 15. Christur hann er vpprisenn /
fra þeim Daudu/ og er so sem Frumburdur/
edur hinn fyrste þeirra sem sofnader eru. Ep
vier truum ad Jesus sie daenn og vpp aptur
risen/ þa mun Gud og þa sem sofnadrr eru/
med Jesu pram koma læta.
6
Sydaste Auöxtur hans Vppriisu/ er su
eilijfa Gleði og sa Himneske Fagna fundur/
Piiij. alita

allra Guds Vtualdra / epter þetta Lijf/ þeg
ar Gud Fader Sonur og Heilagur Ande/ heff
ur þa, af Dauda vpprceist / og j nn leider þa j
þad eilijfa Himnarijke/sem vtuöldum er fyr
erbued fra vpp hafe Heimsins.

v.

Meistarans mirtust Aastar / Mar
nir / Smyrslen baaru/ Til Grafar og
Lijkama hins Liufa / Leitudu Smyrsl
ad veita. Eingell otta fullū / jnner Fög
nud Kuiñum/ Leite þier Lijfs ad gief
te/ Lyse eg hañ vpp nam rijsa.

Bænen̄.

DRotten̄ Gud Himneskur Fader/ þu
sem giefed hefur þinn Son Jesum
Christum j Daudan̄ fyrer vorar Syn
der / og vpp vakter hañ af Dauda oss
til riettlætis. Þig bidium vier / Veit
oss og gief þinn Heilaga Anda / og med
hönum styr þu oss og stiorna / og vard
ueit oss j riettre sanñre Tru / geym vor
fyrer öllum Syndum / og epter þetta
lided Lijf vpp vek oss til eilijfs Lijfs
fyrer Jesum Christū þin̄ Son/ Amen.

Annan̄ Dag Paska Pistillen̄

J Giørninga Bok Postul-
anna x. Cap

A þeim

A Þeim Dögum. lauk Petur vpp sijnũ Muñe ⁊ sagde. Nu reyne eg j Sannleika / Þad ecke er Mañgreinar munur hia Gude / helldur a öllu Folke / sem hañ ottast / og giörer Riettuijse/ þa er hönum Þocknan/ a medal allra handa Folks. Þier vited Brædur af þeirre Predikan/ sem Gud sende til Jsraels Sona / bodande þeim Frid fyrer Jesum Christum (huör ad er Drotteñ allra) af huörre Predikan Ryckted vt barst vm allt Gydingaland / su er vpp hoofst fyrst j Galilea/ epter þa Skijrn sem Johañes predikade/ þad Gud hefde smurt Jesum af Nazareth med Helgum Anda og Krapte. Huör ed vm kring gieck og giörde gott/ og grædde alla/ þa sem af Dioflenum voru vnder þryckter/ þuiad Gud var med hönum. Og vier erum Vottar alls þess sem hann giörde a Gydingalande/ og j Jerusalem/ huörn þeir aflijfudu og heingdu vppa Tried. Þann sama vpp vakte Gud a þridia Deige/ og liet hañ openberann verda eige öllu Folke/ helldur oss sem ædur vorum hans vtualder Vottar af Gude/ vier sem

ætum og druckum med hönum / epter
þad han̄ var vpp risen fra þeim Dau-
du. Og han̄ baud oss ad pridika Folk-
enu / og Vitne vm bera / þad han̄ være
sa / sem skickadur er af Gude Domare
Lifendra og Daudra. Vm þen̄an̄ bera
aller Spamenn vitne / ad fyrer hans
Nafn skulu aller þeir sem a hann trua
inztaka Syndan̄a fyrergiefning.

Gudspialled Luce. XXIIII. Cap.

J Þann tijma. Og sia / ad tueir af
þeim geingu a þan̄ sama Dag
til nöckurs Kauptuns / þad ed
var fra Jerusalem sextige Skeida rwm
ad Nafne Emaus. Og þeir voru ad
tala vm alla þa Hlute sijn a millum /
sem vid höfdu bored. Og þad skiedе
þa þeir rædduſt vid / og spurduſt a sijn
j millum / ad sialfur Jesus nalægdest
þa / og gieck jafn framt þeim. En þr
ra Augu voru so hallden̄ / ad þeir þeck
tu han̄ eige. Og han̄ sagde til þeirra.
Huad er þad fyrer Rædu sem þid hön
dled yckar a mille reikande / og erud hr
ygguer þar af? Þa suarade eirn er Cleo
phas var

Phas var ad Nafne/ og ſagde til hñs:
Ertu alleina ſo okiendur til Jeruſalem
ad þu veiſt eige huad a þeſſum Dögum
þar inne giörſt hefur? Eñ hañ ſagde
til þeirra. Huad er þad? Þeir ſögdu
til hans. Þad/ af Jeſu hinum Nad=
uerſka/ huör ed var Spadoms madur/
mattugur j Verkū og Ordum fyrer Gu
de og öllu Folke. Og huörnen ad vor=
er höfud Preſtar/ og Höfdingiar/ ſell
du hañ j Fordæmning Daudans ꝛ kroſſ
feſtu hann. Eñ vier vonudum ad hañ
munde endurleyſa Jſrael. Og yfer allt
þetta / er nu hinn þridie Dagur j Dag
er þetta ſkiede/ So og hafa ſkielft oſſ
nöckrar Konur af oſſ til/ þær ed fyrer
Lyſingena höfdu hia Gröfeñe vered /
og fundu ecke hans Lijkama/ komu og
ſögdu ſig eirnen ſied hafa Einglanna
Sioner/ þeir ed ſögdu hann lifa . Og
nöckrer vt af oſſ geingu til Grafareñar
og fundu eins lijka ſem Konurnar höf=
du ſagt / enn hans Lijkama fundu þeir
ecke. Og hann ſagde til þeirra. O þer
Heimſker og treger j Hiarta/ ad tr
ua þui öllu ſem Spamennerner hafa tal
ad. Hlaut Chriſtus ecke þetta ad lijda/

ꝛ jnn=

og innganga so i siina Dyrd? Og han
tok til fra Moyse og öllum Spamön
um / og lagde vt fyrer þeim allar Rit
ningar / þar af hónum voru. Og þeir
toku ad nalgast Kauptuned þad þeir
geingu til / Og hañ liet þa sem villde
hañ leingra ganga. Þeir neyddu hann
og sögdu. Ver hia oss Herra / þuiad
Knöllda tekur / og a Dagen lijdur: Hañ
gieck inn / og var hia þeim. Og þad
skiede / þa hañ sat med þeim til Bor
ds / ad hañ tok Brauded / blessade þad
og braut þad og riette ad þeim. Þa
opnudust þeirra Augu / so ad þeir þeck
tu hañ / Og hañ hvarf fra þeirra Au
gum / Og þeir sögdu siin a mille. Br
ann ecke vort Hiarta i ockur / þa hann
talade vid ockur a Veigenum / og opn
ade fyrer ockur Ritningarnar? Og þeir
stodu vpp a sömu Stundu / og snern ep
tur til Jerusalem / og fundu þa ellefu
saman safnada / og þa sem med þeim
voru. Huörier ed sögdu / Drottenn er
sannarliga vppriisinn / og hefur birst
Simone. Og þeir sögdu huad giörst
hefde a Veigenum / ⁊ huörnen þeir höf
du þeckt hañ / i þui hñ braut Brauded.

Suña

Þar steyttu sig ecke alleinasta Gydingar/ helldur og lijka einnen Herrans Christi Lære-sueinar/ a þeim smænarliga Dauda sem hañ leid/ Og þetta var omøguligt ad koma þeim til/ ad trua ad Christur hañ skyllde verda lifande ad nyiu. Þeir høfdu fyrer sier almeñ-elig Dæme allra Manna/ ad fra Daudum var eingeñ nøckurn tijma aptur komeñ / utan þær einer sem Christus hafde upp reist / huørium þeir høfdu nu gleymt so sem øllum ødrum ha-ns Jardteiknum. Slijkt var ecke alleinasta ein stor Vantru/ helldur og einnen Heimska/ so sem Herrañ Christus kuedur hier ad. Þui-ad hefde þeir vitad/huørt og huilijkt var med riettu Embætte þess hins sanna Messi-as / þa hefdu þeir ecke hneyxlad sig a hans Dauda. Þuiad Spameñerner þeir sogdu bert-liga og lioslliga fyrer ad Messias hañ munde taka uppa sig Synder allrar Veralldarinnar/ so sem þar stendur Esa. 53. Hann bar vorar Synder/ Vorum Eymdum hlood hann uppa sig. Nu fylger Daudeñ Syndenne. Þar fyr-er er þa auduitad/ad med þui Christus hafde uppa sig teked Synder alls Heimsins / og utte ad bitala og borga fyrer þær þa hlaut hann ad lyda þennañ smænarliga Dauda. Enn af þui ad hañ var ecke ad eins slettur Madur/ helldur og so Sonur Guds Eilijfur/ þar fyr-er kunne Daudeñ hønum ecke ad hallda/ helld

ur vpp vakte hann sig sialpañ a hínum̃ brid-
ra Deige.

2 Hier skulum vier og þad læra / ad med
þui Herrañ Jesus hann hephur so stora Polen
mæde vid þessa Vantruudu Lærisueina / þa
mun hann og eirnen haþa Polenmæde vid oss.

3 A Daudanum Christi skulum vier ecke
steyta oss / Helldur þacka Gude pyrer soddan
nædarsamliga Frelsan / og vita ad oss byriar
Herrans Christi Dæme epter ad pylgia / og lij
da þolenmodliga med Herranum Christo / þad
hann vill vppa leggia / ædur enn þad vier fae
um ad ganga jnn j hans Dyrd med hõnum /
so sem S. Paall seiger / 2. Cor. 1. Ad lijka
eins sem þier erud Hluttakarar j Kuõlenne /
so skulum vier og verda Hluttakarar j Hugg
uniñe og i Gledeñe.

ꝟ

O kiendañ so synde / Vm sig ræd-
ande Brædrum / Jesus: og Siuijsar /
Ord þad hañ mællte fordum / Þyder
þessa Rædu / Þeim a Veigenum tueim
ur / Brauded brytur sijdañ / So bæd-
er senn hañ kienna.

Bæneñ.

HErra Gud Himneske Fader / sem hef
fur openberad þinn Son fyrer þeim
tueimur Lærisueinum / sem geingu til
Emaus / Vier bidium / ad þu fyrer þitt
Ord

Ord og þinn Helga Anda vilier vpplysa vor Hiortu/ ad vier sieum stödugt og stadfaster j Truñe / og hölldum vel og fastliga vid þitt Ord / og hurum þar vandliga þar vm/ So ad/ þo Christi kuñe ad koma ad vier Epter dæme verdum ad lijda nockud hier a Jordu/ þa mættū vier hafa Traust + hug gun j þijnu Orde/ og varðueita þad/ allt þar til ad vier epter þetta Lijf verdum fyrer þinn Blessadañ Son vpp vakter til eilijfs Lijfs/ Amen.

Þridia Dag Paska Pistillen

j Giorninga bok Post. XIII. C.

A Þeim Dögum. Stod vpp Paulus / og sagde til Gydinganna. Þier Mienn goder Brædur/ og þier Synir Abrahams Slektis / og þeir sem ydar a millum ottast Gud/ Ydur er þetta hialprædis Ord sendt. Þuiad þeir sem bwa j Jerusalem/ og þeirra Hösdingiar/med þui þeir þeckty hañ ecke nie Spamaña Rædurnar (huöriar lesnar verda huörn Þuottdag) hafa þeir med sijnu Doms atkuæde vppfyllt. Og

þo þr

Þo þeir fynde önguа dauða Sök med
hönū/beiddu þeir af Pilato ad hañ liete
aflüfa hann. Enn sem hañ hafde full-
komnad allt hvad af hönum var skrif-
ad/ þa toku þeir hann ofañ af Triem
og lögdu hann ofan j Gröfena. Enn
Gud vpp vakte hañ fra Dauduñi/hver
og siedur er vm marga Daga/ af þeim
sem med hönum foru af Galilea til Je-
rusalem/ hvörier ad eru hans Vottar
hia Folkenu. Og vier bodum ydur þ
Fyrerheit/ sem til Fedra vorra er skied
ad þad sama hefur Gud vpp fyllt a
oss þeirra Sonum/ j þui hañ vpp va-
kte Jesum.

Gudspialled Luce. XXIIII. Cap.

I Þann tijma. Þa Lærefueinar-
ner voru eñ nu ad tala vm þe-
ta/stie Jesus mitt a mille þeira
og sagde til þeirra. Fridur sie
med ydur. Enn þeir skielfdust og vrdu
hrædder/ og meintu ad þeir sæe Anda
nöckurn. Og hañ sagde til þeirra. Hu
ar fyrer skielfest þier? Og þui koma slij-
ker Þankar j ydar Hiörtu? Siaed mijn-
ar Hendr

ar Hendur og mijnar Fætur / ad eg em hann sialfur. Þreifed a mier og skoded / þuiad Ande hefur ei Holld og Bein / so sem þier siaed mig hafa. Og þa hann sagde þad / synde hañ þeim Hendur og Fætur. Og er þeir trwdu eñ eige / fyrer Fagnadar saker / og vndrande þad / þa sagde hañ til þeirra. Hafe þier nockud Matarligt? Og þeir lögdu fyrer hañ Stycke af steiktum Fiske / og Hunangs seim. Og hann tok þad og at fyrer þeirra Augum. Og hñ sagde til þeirra. Þetta eru þau Ord huör eg talade til ydar / þa eg var eñ nu hia ydur / þt þ hlaut allt ad fullkomnast sem af mier var skrifad j Moysis Lögmale / og j Spamaña Bokum / og Psalmum. Þa opnade hañ þeirra Hug skot / so ad þeir skildu Ritningarnar / og sagde til þeirra. So er þad skrifad og so byriade Christe ad lijda / og vpp ad rijsa a þridia Deige fra Daudum / + predikast lata j sijnu Nafne Jdran / + fyrergiefning Synda a medal allra Þioda / vpp hefiande j Jerusalem / Og þier erud Vottar allra þessara Hluta.

Suma og Jñehalld Gudspiallsins.

5 Fyrst verdur hier fram settur einn hugg
unarsamligur Lærdomur/ fyrer allar sorgfull
ar og Syndum særdar Samuiskur/ sem er vm
þann Frid er/ Herrann Jesus hefur med sinne
Pijnu og sijnum Dauda / og Heilagre. Vpprij
su vtuegad og afrekad / hia sijnum Himneska
Födur/ öllum þeim sem a hann trua/ og skiel
fder og hrædder eru fyrer Guds Reide vegna
Syndañа. Þar hann seiger / til sinna Lære
suena/ FRJDVR SJE MED YDVR.

Þuiad so sem eingen hlutur kann ad huxt
ast og mælast Hryggeligre og hrædeligre / enn
sa/ þegar Mansins Hiarta / hefur þa Kuöl
og Angist / og meinar ad Gud hann sie reide
ur/ hann vilie ecke Syndernar fyrer giefa/ so
sem sia ma af Dæmum þeirra/ Cain/ Saul /
Judas; So er þar eingeñ annar Hlutur jafn
dyrligur og ägiætur / so sem þesse ad hafa
Frid hia Gude/ vera j hans Hylle og Vin
ættu/ þesse Fridur hañ yfer geingur allann
Skilning/ daudligra Maña. Huör hann hef
ur þennañ Frideñ/ þad er/ Huör hañ veit þad
og truer þui/ ad hann sie j Vinættu Guds og
ad Gud sie hönum Nadugur/ sa þarf eige ad
ottast Synd/ Dauda/ Diöful nie Helujte/ ecke
Guds Reide / ecke nöckurn Kross Kuöl nie
Motgang/ sa ma seigia med Dauid/ Psalm:
73. Nær eg helld þier Drotteñ/ þa skeyte eg
huörke vm Himen nie Jörd/ Þo Lijf og Sal
vanmegnest/ þa ertu þo mijn hiartans Hugg
gun/ et ct.

Þennañ

2 Þenan̄ Friden̄ oꝺſkar Chriſtur ecke ad ei⸗
ns ſynum Lærefueinum / helldur øllum þeim
ſem a hann trua/ Þuiad huad hellſt ad ſkrifꝺ
ad er/ þad er ſkrifad oſſ til Lærdoms og Hug
gunar/ Rom. 15.
3 Synden hun er þad ſem Oꝼriden og O⸗
vinattuna giører a mille Guds og vor þar fyr
er eigum vier ad forđaſt hana ſo ſem ſialfan̄
Daudan. Enn þo vier høfum nu falled/ þa
giørum Jdran og Yberboot / og truum þui/
ad vier erum vid Gud forlykter / fyrer hans
Sonar Dauda og ad Chriſtur han̄ hafe fyr⸗
er ſitt Blod a Kroſſenum Frid giørt a mille
Guds og vor / og ad Blod hans Sonar þad
hreinſe oſſ af øllum Syndum. Þar fyrer/ vill
ie Dauden̄ og Helvijte ſturla þennan Frid j
vorum Samuiſkum/ og koma oſſ til ørvinlan⸗
ar/ þa vitum ad Chriſtus hann hefur giørt
Daudan̄ ad Siguruin̄ingu / og er orden̄ Dau⸗
dans Bane/ og hefur Helvijte nidur broted.
Villie Synden onaꝺa oſſ/ þa vitum vier ad
Chriſtus hann er Forlykun/ ecke alleinaſta fyr
er vorar Synder/ Helldur allrar Veralldarin̄
ar. Villie Guds Løgmaal klaga oſſ og kreinki⸗
ia þennan̄ Frid / þa vitum vier ad Chriſtur
hann hefur vpp fyllt fyrer oſſ Løgmaaled/
og hefur borgad og bitalad fyrer vor Laga
brot og Yfertrodſlur. Villie Diøfullen̄ vpp⸗
vekia Oꝼrid j vorum Samuiſkum/ þa vitum
vier ad Chriſtur hann hefur Heimſins Høfd⸗
inga vt reked/ og hans Høfud ſundur mared.

X iiij. Villie

Vilie og Heimurenn önaada oss/ þa vitum vier huad Christus seiger / Joh. 16. Slykt tala eg vid ydur/ so þier skulud hafa Frid j mier/ J Heimenum hafe þier Angist/enn vered Hug hrauster/ Eg heff Heimenn yfer vnned.

5 Þesse Fridur vid Gud hann kiemur ecke þar vid þa sem liggia j Syndum sijnum / og giöra ecke Jdran og Yferboot. Þuiad Christur hann hefur ecke keypt oss i Frid vid Gud til þess / ad vier skulum lifa j Syndum og Sialfrædc/ helldur til þess/ ad vier skylldum læta af Syndunum/elska hann og þiona hönum/ j Heilagleik og Riettlæte/alla vora Lijfdaga/ Luc. 1.

Kemur nu Frelsarenn Frome/ Med Friden og stendur j midid / A medan vm hann ræda/ Aast hreiner Læresueinar/ Ottast þeir vid þetta/ Þikiast Draug/ sia fyrer Augum/ Hann bidur þa kasta Kuijda/ Og kienna Lijkama þennann.

Bænenn.

DRottenn Gud Himneskur Faber/ Þu sem af þinne skiærre Naad og Miskun hefur giefed oss þinn einka Son/ til þess ad afmaa Syndena/ stilla þijna Riettferduga Reide/ og ad giöra so Frid mille þijn og vor/ fyrer sinn Dauda/ Vier bidium/ Gief oss þinn Helga Anda i

da j vor Hiörtu/ so ad vier mættum fordast Syndena/ huör ed Ofriden vekr ur mille þijn og vor/ og ad vier mættum vera stadfaster j riettre Tru/og full komlega þar vppa vona og treysta/ ad þinn Sonur hañ hafe Friden giört og forlijkad oss vid þig / og ad vier j allre Neyd og Motgange/ huggum oss hier vid/ allt þar til vier verdum hied an j Fride burt kallader/ Amen.

Hinn fyrsta Sunnudag epter Paska Pistilleñ/ I. Johañ. V. C.

Mÿner allra Kiærustu. Allt huad af Gude er fædt/ þad yfer viñur Heimeñ. Og vor Trua er yfer viñingen/ huör Veröllldena hefur yfer vnned. Enn huör er hañ/ sem Veröllldena yfer viñr/vtañ alleinasta sa ed truer ad Jesus er Guds Son? Þesse er hañ/ sa sem kiemr med Vatne + Blode Jesus Christr. Eige mz Vatne alleinasta/helldur med Vatne + Blode. Og Andiñ er sa siñ vitnar/þad Andeñ er Sañleikeñ/ Þuiad þrijr eru sem Vitnis burdeñ giefa a Himne/ Fadereñ/ Sonuriñ / og

Heilagur Ande. Og þeir þrÿr eru eitt; Og þrÿr eru þeir sem Vitnis burden gi efa a Jördu/Andeñ/Vatned/ꝛ Blodeð/ og þau þriu eru eitt. Ef vier med töku um Mannaña Vitnis burd / þa er þo Guds Vitnis burdur meire. Þuiad Guds Vitnis burdur er sa/ þad hañ hefur vit nad af sÿnum Syne: Huör hañ truer a Guds Son / sa hefur þennañ Vitnis burdeñ ꝛ sier.

Vtskyring Pistilsins.

Allt huad af Gude er fædt / þad yfer vinnur Heimeñ. Þad er/ Guds Börn þau yfer vinna allar Freistingar / Þau láta sig ecke leida fra Gudhrædslu/huörke hyrer ep ter læte þessa Heims/ nie helldur Opsokner.

Lærdomur.

Nu þo ad þeir Fromu og Gudhræddu falle opt ꝛ storar Synder/ þa þyrer farast þeir þo ecke ꝛ þeim / helldur rÿsa þeir vpp aptur / og ödlast vm sÿder Sigurvinning a Diöflenum/Heimenum/ og Holldenu) Og þetta er Yfervinningen / sem Heimeñ yfer vinnur/ vor Trua. Þad er ad skilia. Fyrer Truna verda allar Freistingar yfer vnnar / þær sem koma af Andskotanum/ Heimenum og Hollde enu. Þuiad þess sterkare sem vor Tru er / þa

Gud

Gud brennan og einan / og þess bramar sem vier vonum og væntum off alls Gods af hön um / þess betur kunnum vier Freistingonum i mote ad standa. Þar þyrer skrifar Postulenn so til Hebreos um þa Heilögu Forfedur / ad þyrer Truna hafe þeir sigrad allar Freistaner og önnur agiæt Verk giört og framed. Hebr. 11. Hier fyrer eigum vier opt og ofialldan ad styrkia vora Tru / heyra og hugleida Guds Ord / medtaka Drottenliga Kuölldmaaltyd / huör ed inn sett er Trunne til Styrkingar. Enn huör er sa sem Heimen vinnur / ne ma sa sin truer / ad Jesus er Guds Son? Þad er / Þeir einer vinna Sigur a Heimenum og öllum Freistingum / sem riettelliga trua a Jesum Christum Guds Son. Lærdo.

Huar sem Menn þeckia ecke Christum riettelliga / þar hefur Andskoten Sigur / og þar kastar hn̄ Mönnunum til eilyfrar Glötunar. Þar fyrer liggur off stor Magt þar a / ad vær er þeckium Jesum Christum riettelliga) Enn huilykur ad hañ sie / og huörick ad eru hans Velgiörningar / þad vtskyrer Postulen̄ fram̄ veigis / og seiger. Þesse er hañ sa sem kie mur med Vatne og Blode / Jesus Christus / ecke alleinasta j Vatne helldur j Vatne og Blode / og Anden̄ er sa sem vitne ber / ad Anden sie Sannleikur. Meining þessara Orda er þesse Christur hañ kemur t.l vor / fyrer Euangelij Predikun / ad

X iiij. hann

hañ kienne og vnderuýse oss Naudarþullañ vil
ia syns Himneska Födurs. Lærdom.

Enn þa kiemur Christur til vor / j Sañ
leika / þegar hañ gieþur Euangelium riitte
liga ad kienast og predikast). Og med þullýk
um hætte / kiemur sa Himneske Kongur jñ j
Lönd og Rýke þessa Heims / og vpp byriar
þar sitt Rýke.

Enn Vitnis burdur Christi sem hañ met
ser þærer til vor / vm Aast og Elsku Guds
Himneska Födurs / er þetta þrent / VATNE
ED / Þad er sit Heilaga Skýrn / BLODET
Þad er Drottinlig Kuölldmaaltyd j huerre oss
verdur gieþed hans Holld ad eta og hans Bl
od ad drecka / og ANDENN / Þad er sa hei
lage Ande sem veittur er og gieþeñ verdur j
Hiörtu þeirra Riettruudu / hañ ber Vitnis
burd j vorum Hiörtum / ad Andeñ / Þad er /
Þad heilaga Euangelium vt aþ Christo sie sa
Himneske Sannleikur / Þuiad so kallar S.
Paall Euangelium Anda / 2. Cor. 3. Þar
þyrer / ad þyrer Predikan Heilax Euangelij
veitest og gieþst Heilagur Ande riettruudum
Gala. 3. Lærdomur.

Skýrnen hun ber Vitne / ad sa Himneske
Faderen heþur teked oss ad sier / til Sona Þar
na og Erþingia Himerýkis. Drottins Kuollo
maaltyd hun ber Vitne / ad Syndernar verda
oss þyrergieþnar / þyrer Pýnu og Dauda og
Blods Vthellingu Jesu Christi. Sa Heilage
Ande sem oss er gieþeñ / hañ ber vitnis burd
vorum

dorũ Anda/ad vier erum Gudz Syner/Ro. 8.

Enn nu fram setur Postulenñ/ adra Þria sem Vitne bera a Himnum/ Huiad (seiger hann) Þrÿr eru þeir sem Vitnisburd giefa a Himnum/ Faderenñ/ Sonurinñ/ og Heilagur Ande/ og þesser þrÿr eru eitt. Meining þessara Orda er þetta/ Vier höfum og so eirnenñ þria Himneska Votta/ huörium önguer eru ædre og meire/ þad er su allra Heilagasta Þrenning/sa eilÿfe Gud sm̃ ad er einn j einingu og þrennur j personum. Þuiad so hefur Faderenñ sagt/ Þesse er minn elskuligur Sonur/ a huörium eg hefe Þocknan. Þuiad so elskar Faderenñ Son sinn eingieten/ ad hans vegna þa elskar hann oss. Vier erum seiger S. Paall/ þecker Gude j hans elskuliga Syne. Vm þennañ nadarfulla Födursins Villa/ ber og Sonuren vitne/þar hañ seiger/ So elskade Gud Heimenñ/ad hann gaf vt sinn eingietenñ Son ad huör og einn sem a hañ truer fyrer farest eige/ helldur hafe eilÿft Lijf. Heilagur Ande/ a Hugtasunnu af Himnum ofan/vt yfer Postulana giefenñ/ hann ber og vm allann Heimen Vitne/ vm Guds Födurs Millde og Myskun/ og vm Jesu Christi Velgiörninga oss veitta. Lærdom.

Og med þui ad þessar haleitu Personur Guddomsins bera Vitne vm vora Saluhialp huar fyrer skulum vier/ þa vera j nöckre Efasemd þar vm?

Nu teker Postulen aptur ad tala vm þria Votta/sem hann sagde adur/ ad a Jördunne være/so ad vier skulum betur Hugleida so gagnlega og naudsynliga Hlute. Og þar er (seiger hann) þrijr/sin bera vitne a Jördunne Andenn/ Vatned/ og Blodet/ og þesser þrijr eru eitt/ Edur/eru j eitt/eda til eins. Þader ad skilia/ Þetta þrent ber samhliodanda vitne vm sama Hlut og aller eru samhlioda vm eitt og hid sama/ sem adur er sagt. Lærdomur.

Þar byrer hver eke ad Meiin forsma þ Drottenliga Kuölldmaltyd/ ed hennar er Rostur/ Og þeir sem hana foracta/ þeir fa vel þeirra Strapp. Ei skal og helldur vndan draga þa Heilögu Skyrn/ so sem giöra þeir Anabaptistar/ J þridia lage þa þurfum vier ad finna med oss hid jnnra/ Vitnis burd hins Helga Anda/ þann Vitnis burd saunn vier j vor Hiörtu/ ed ad vier jafnliga og af Hiarta heyrum og lærum Guds Ord og Euangelium/ og bidium og akollum Gud vm Trunarins ar Aukning. So ber nu þetta þrent vitne vm eitt og hinn sama Hlut/ sem er/ ad vier erum Guds Börn)

Nu fram veigis/setur Postulen fram fyrer oss/ ad hugleida huad haleiter Vitnis burd er þetta eru/ og seiger. Ef ad vier medtökum Vitnis Burd Mannana/. Ed vier trum tuiggia eda þriggia godra Mana Vitnis burdi/

nis burde/ huad hellst sem þeir vitna/ Þa er i allan mæta/ Guds Vitnis Burdur (myklu ædre/ og þar þyrer eigum vier hönum æn alls ecka ad trua/ Enn Guds Vitnis Burdur/ sa stærre/ er sa sem hann hefur vitnad af sijnum Syne.

Þad er/ Guds Vitnis burde er framar truanda enn öllum ödrum/ Nu er þetta hans Vitnis burdur sem hann hefur vitnad vm sinn Son/ ad hann sie sinn eingieten og elskuligur Sonur/ og Helmsins Endurlausnare. Þar fyrer/ Huör hann truer a Guds Son/ hann hefur þann Vitnis Burd Guds j sier Þad er/ j Syni Hiarta/og er fulluiss vppa syna Sæluhialp/ og hann veit ad hann er fyrer Jesum Guds Son endurleystur/ og mune ver da Erfinge þess Himneska Rijkis/ huört oss veite og giefe vor liufe Lausnare Jesus Christus/ sa blessadur er ad eilijfu/ Amen.

Gudspialled Johann. XX. Cap.

Þann tijma. Og ad Kuölld e þess sama Puott dags/ þar ed Lærisueinarner voru saman komner / ad lyktum Dyrum fyrer hrædslu saker vid Gydinga/ kom Jesus þar/ og stood j mided/og sagde til þeirra

til þeirra. Fridur sie med ydur. Og þa
hañ sagde þetta/ synde hañ þeim Hen
durnar/ og sijna Sijdu. Eñ Lærisuein-
arner glöddust vid/ ad þeir sæu Herrañ.
Jesus sagde þa enn aptur til þeirra/
Fridur sie med ydur. Lijka so sem Fad-
ereñ sende mig / so sende eg ydur. Enn
sem hañ sagde þetta/ blies hañ a þa/
og sagde til þeirra. Medtake þier Hei-
lagañ Anda/ huörium hellst þier fyrer-
giefed Syndernar/ þeim eru þær fyrer-
giefnar. Og huörium hellst þier aptur
hallded þær/ þa eru þær þeim aptur
halldnar. Enn Thomas einn af þeim
Tolf/ sem kalladest Tuibure/ var eige
med þeim / þa ed Jesus kom . Enn
hiner adrer Lærisueinarner sögdu til ha-
ns. Vier höfum sied Herrañ. Enn hañ
sagde til þeirra. Nema ad eg siæ Na-
gla föreñ j hans Höndum / og eg læte
minn Fingur j Nagla föreñ/ og eg leg-
ge mijna Hönd j hans Sijdu/ þa true
eg eke. Og epter ætta Daga voru enn
aptur hans Lærisueinar þar jnne/ og
Thomas med þeim. Kom Jesus ad lyk-
tum Dyrum/ stod j mided og sagde.
Fridur sie med ydur. Sijdan sagde hañ

til Tho-

til Thomam. Klett þiñ Fingur hing
ad/ og skoda mijnar Hendur/ lypt vpp
þiñe Hende og legg j mijna Sijdu / og
vert ecke vantruadur/ helldur trwadur.
Thomas suarade og sagde til hñs. Dr
ötteñ miñ/ * Gud miñ. Jesus sagde til
hñs. Af þui þu sast mig Thoma/ trud
er þu. Sæler eru þeir ed eige sia / og
trua þo. Margt önnur Teikn giörde Je
sus j Augsyn siñna Læresueina / huör
ad eige eru skrifud j þessare Bok. En
þta er þui skrifad / so ad þier trued/ þ
Jesus sie Christus Sonur Guds / og
ad þier so Truader/ hefdud Lijf j ha
ns Nafne :

Jñehalld og Suma Euangelij.

Þetta Euangelium kieñer oss þa sierligustu Velgiörninga/ og þær hellstu Gagnsemder huörtar vier höfum ap Vpprisunne Herrans Christi/ sem eru þessar.

Sa hellste og fyrste Velgiörningur og Auöxtur Vpprisuñar Christi/ er sa Hiartans og Samuiskuñar Fridur/ vid Gud ed vier nu vit um/ þad Gud hann fyrer giefur Syndernar og vill vera oss Nadugur/ fyrer Christi saker og giefa oss eilijft Lijf/ so sem j næsta Euangelio er vm talad. Ad Læresueinarner mæt tu nu

ru nu vera þess vissare vppa þeñann Friden/
þa syner hñ þeim Saaren a Höndum og Foot
um og sinne Sÿdu/ Augsande þar med / ad
þad sie sa sanne vpp sprettu Bruñuren/ vt af
huörium ad flytur Fyrer giefning Syndañа/
Naad og Fridur Guds/ öllum þeim sem a hañ
trua og treysta.
2 So sem Herrañ Christur hann reis vpp
af Dauda/ med þeim sama Lÿkama sem kross
festur var/ So munu a hinum sÿdasta Deige
vpp rÿsa þeir enu sömu Lÿkamer/sem hier ha
fa lifad med sama Hollde og Blode/ Hwd og
Beinũ/sem Meñ hier hafft hafa j huörn hellst
maata sem Daudeñ hefur þm nidr sleiged/þt
fyrer Gude er eckert Ord omögulegt Luc: 1.
3 Þridie Christi Velgiörningur og hans
Vpprisu er vt sending Postulanna vm allann
Heimeñ/ og Jñsetning Predikunar Embætte
sins / So sem Fadereñ sende mig so sende eg
ydur/huör Ord oss kienna/ Huörium þier fyr
er-giefed Syndernar/ þeim eru þær fyrer gief
nar/ Huörium þier aptur halldid þær / þeim
eru þær aptr halldnar/Huar af vier lærũ/ ad
med þui Postularner og adrer Guds Ords
Þionar eru af Gude sender / þa eigum vier
þeim ad trua so sem sialfum Gude/ huört sem
þeir fram bera Hootaner og Ognaner fyrer
þa Jdranar lausu/ edur Hugganer og Synda
kuittaner fyrer þa sem jdrast.
4 So sem Christus hann hafde ecke Ver
alldliga Rÿkis stiorn / helldur var hann einn
Predik=

Predikare/ so skulu Postularner og adrer Predikarar ecke hafa med Veralldlig Rijke edur Landstiorner/ so sem giört hefur sa Romuerske Pææue og hans Selskapur/ huad so seiger Christur/ mitt Rijke er ecke af þessum Heime/ og j ödrum stad/ Eins lijka sem Faderen sende mig so sende eg ydur/ et c.

5 Pæme Thómasar hins Vantruada/ kad kienner oss/ huörsu ad Mansins Hiarta kad er af sialfu sier til/ hart og forblindad/skeyter ecke vm Guds Ord edur hans Þotaner / er Athuga laust/ hurar huörke vm Gud nie Dio fulen/ so sem sia mæ ad giöra aller Idranarlauser. Allra mest þegar huörke er Kross nie Motgangur a ferdum/ þar fyrer liggur magt æ/ ad Men true Ordenu/og breyte þar epter.

D.

Fridar med Ruedin kiære/ Christur af Guddoms Listum / Hægt ad Hurdu lucktre/ Hier kiemur jnn til sinna/ Blies a Brædur vijsa/ Bæde og þanin veg ræder/ Hrein lynder Helgum Anda/ Hallded og Lykla vallde.

En kom j ödru sinne/ Jnn til Brædra sinna/ Jesus. Elsku og lyser/ Og vid Thomas romar/ Trudu nu Thomas Broder / Taktu a Sijdu naktre/ Tel eg þa Truada sæla / Er Takn eing en sia feingu.

Bænen

Bænen!

DRottenn Gud Himneskur Fader/ Vier þôckum þier af Hiarta/ fyrer þijna oseiganliga Nad og Myskun / ad þu fyrer þinn Blessada Son / hefur iñ sett þad Heilaga Euangelium/ j huöriu oss til seigest og bodast fyrer giefning Syndanna/ Vier Bidium/ gief þiñ Heilaga Anda j vor Hiörtu/ so ad vier kyñum ad trua þijnu Orde/ þijnum Hootum og Fyrer heitum / ad vier mætttum læra/ ad ottast þig og elska/ og vm siþer ad verda Saluholpner/ fyrer Jesum Christum þinn Son/ vorn Drottenn/ Amen.

Annañ Suñudag epter Paska

Pistillen I. Petri II. Cap.

KJæruftu Brædr. Þuiad þar til eru þier kallader/ med þui ad Christr hefr eirnen sialfr lidid fyrer oss/ ⁊ oss til Epter dæmis læted/ ad þier skylldud so epter fylgia hans Fotsporũ. Huör ed öngua Synd giörde / ⁊ ei helldr er nein Flærd fund eñ j hans Munne. Huör ed ecke formælt: j

ike j giegn þa hönum var formællt. Eige ognande / þa hañ leid. Enn ofur gaf þad honũ / sem riettreliga dæmer / sa er sialfur hefur vorar Synder bored a sÿnum Lÿkama vppa Trienu / so ad vier j fra Syndonum deydder / lifdum Riettlætenu fyrer huörs Beniar vier erũ heilbrigder vorner. Þuiad þier vorud so sem villuræfande Sauder / enn nu eru þier vmuender til Hirdis og Byskups / ydvara Sælna.

Vtskyring Textans.

HInn Heilage Petur hefur j fyrer farande Rædu hins þridia Capitula amint þa Vndergiefnu / ad þeir sieu hlydner sÿnum Herrum / ecke alleinasta godum og spakferdugum / helldur og so hreckuÿsum / og kallar ad þad sie einn Heilagur Kross / og ad þeir veite Gude þæga Þionustu giörd þar med / ef ad þeir lyda fyrer Sakleyse / þ sie og fyrer Gude og hans Einglum Dyrdarsamligt / ad fa af Heimenum vond Laun fyrer Velgiörder / eda fyrer Christi saker / So sem þar stendur / Act. 5. Ad þa Postularner vrdu slegner / þa geingu þeir glader fra Rædenu / ad þeir voru verduger ad lyda Hædung fyrer Jesu Nafns saker. Þuiad þetta heyrer til huörium riett kristnum Manne / ad giöra vel / og af Heimenum

þar j ſtaden ad þar / vend Verdlaun / ſo ſinn Poſtulen hier ſeiger/ Þuiad til þeſſ eru þeir kallader/ Ad huör og einn take ſinn Kroſſ og fylge Chriſto epter. Lærdó.

Enn huör ſem Kroſſen ecke tekur / og ecke Chriſto epter fylger/ hann kann ecke ad vera hans Læreſueinn)

Nu ſetur Poſtulen þeim Vndergiefnu/Pi onum og Ambættum fyrer Epterdæme Chri ſti epter ad breyta/ huörs ed ſaklaus er dauđ fyr er oſſ auma Syndara / ſo ad Pionarner þeſſ helldur lijde med Polenmæde Orietttinde ſina Hwſbænda og Herra. Og þetta Epterdæme Chriſti er ecke alleinaſta gagnligt Pionuſtu mönnum/ helldur öllum Kriſinum Mönnum/ ſo ad þeir þar af lære ad hafa Polenmæde/ Þuiad Chriſtus hefur lided fyrer oſſ.

Lærdomur:

Med tuennu móte ſkulum vier alltijd Chriſtum/ Fyrſt ſo ſem vorn Frelſara og Endurlauſnara. Þar næſt ſo ſem Speigel/ og Epterdæme allrar Gudhrædſlu/ Polenmæde og Sakleyſis/ huörtu vier meigum og eigum epter ad fylgia) Huör (Jeſus vor Lauſnare) önga Synd giörde / og ei er Flærd funden j hans Munne. So ſem Eſa. 33. Capi. Seiger/ Po ſamt leid hann af þeim veſtu Mönnum meſtar Pijſler og Meingiörder/ oſſ til Endurlauſnar. Þui ſkulum vier þa ecke villia lijda nockurn Motgang og Meingiörder/ vier ſem ecke

sem ecke, ettum saklauser? Huiad ecke er Pienst arcū yþer synum Herra. Lærdom.

Enn med þui ad Christus giörde önguar Synd/ og eckert Ranglæte þanst med hönum/ þa er þar aþ auglioſt/ad hann heþur ecke Pijn dur vered vegna sinna/ helldur vegna annars ligra Synda. Þar þyrer er hans Pijſl og Pijna Bot og Bitaling þyrer Syndernar)

Enn giæte Pienaranēr ad þui / og aller Menn kristner / huörnen Christur j sinne beisku Pijnu sier hegdade/ Huör ed þa hann var skam̃yrdtur/ Þa þeir kölludu hañ Samuerskañ/ Diöþulodañ/ Galldra mann (sa sem þyrer Belsebup vt ræke Diöpla) Oþynsuelgiara Suikara/ Gudlastara/ Guds Lögmals Laga brots mann/ Upphlaups Mañ / og þa hann a Krossenum hangande/vard hæddur og spottadur/ Þa skam̃yrdte hañ ecke j giegn/ Hann gaþ ecke jll Ord jllum j mote/ Og þa hañ leid/ þa særustu Pijnu og Meingiörder Hootade hann ecke/ So sem ad giöra Meñ þa þeir reidast/ hotande Heþndum og Endurgiallde/ Enn hañ gaf þad þeim sem ri etteliga dæmer. Þad er / hann gaþ synum Himneska Födur alla Heþndena. So skulu þer er Pienar og eirnrn giöra/ seiger S. Petur/ Þeited ecke vond Ord yþar Herrum / þo þier hlioted margt og myked aþ þui ad lijda/ Haþed önguar Hotaner nie stor Ord/ helldur giefed Gude Heþndena/ hann mun a synum ryma.

Rij. heþn.

hefna a þeim sem ecke jdrast. Lærdóḿ

Þar fyrer nær oss er rangt giört/ þa klög um þad fyrer Gude/ Huxum ecke vm neina Hefnd/ Þuiad skrifad er/ Mijn er Hefnden/ eg vil endurgiallda/ seiger Drottenn. Þar ad auk eirnen þa eigum vier ad bidia fyrer þeim sem oss giöra vont / og breyta so epter dæme Christi/huör ed bad fyrer þeim sem hann kross festu/ et c.

Sa ed silafur hefur vorar Synder bored a sijnum Lijkama vppa Trienu/ so ad vier deydder j fra Syndonum / lifdum Riettlætenu fyrer huörs Beniar vier erum heilbrigder ordner. Þad er / Christus tok ydar Synder vppa sig / og sinn Lykama gaf hann til Fornar a Krossenum/ so sem þa Fornernar voru brendar a þeim Vidarköste sem a Alltarenu lꝏ / og af mꝏde so ydar Synder. Enn þessa beiskustu Kuól og Pijnu þolde hann og leid/ ei til þess ad vi er skylldum lifa j Syndum og Sialfrꝏde/ ept er Holldsins Vilia/ helldur til þess ad vier leg dum af Syndernar / og lifum Gudrꝏkeliga og Riettferdugliga hier j Heime. Þar fyrer þier Þionustu Menn/ Vered minnugier þess/ ad med Christi Benium eru ydar Sꝏler heil brigdar ordnar/ so þær glatest ecke ad eilijfu og iyded þui mz Þolenmꝏde Högg og Slög af ydar Herrum/ og legged Kapp a/ j slyku efne epter ad fylgia ydru Lausnara Jesu Christo

Lærð

Þar þyrer eigum vier ecke ad hallda neina adra Forn eda Offur þyrer Syndernar / lifþ ande Manna nie daudra / nema alleinasta Christi Forn a Krossenum / þuiad þar med hefur Christur af mad allar Heimsins Synd er. Enn þeir sem endurleyster eru med Dau danū Christi / þeim ber ad lifa j Christo / og vera hönum þacklater / ecke alleinasta med Al ydne godra verka / helldur og eirnen ad lijda og þola med þolenmæde allar Meingiörder og allan Motgang)

Og enn fram̄ setur S. Petur annad Arg umentum og Bingsing / med huörre / hann vill til þolenmæde leida ecke alleinasta Þionana / helldur og so alla adra Menn Kristna Þier vorud / seiger hann / fyrr meir / so sem vil lu rafande Sauder / Adur enn þad þier þeingud ad þeckia Lausnarann Christum / og þrömdud þad margt sem ecke hæfer Fromum Gudhræddum Mönnum. Enn / Fyrer Guds skiæra Nad og Myskun / Eru þier nu ap tur komner til / þess sanna og Truasta / Hirders / og / Vakanda / Byskups ydara Sælna. Sa ed leitade epter ydur / þier Sau da Skiepnur / og þann ydur / og þrelsade ydur og hefur Umhyggiu fyrer ydur. Þar fyrer skulu þier ecke hafa Auruxnting / vm ydar Herra eda adra Menn omillda / þuiad sa yd

 ur vm

nr vm snyre / til riettrar Truar/ hann er og mattugur ad snua þeim/ so þeir verde af Ha xdrædum Hoguærer/og af Orinum bester Vin er og Brædur Herrar og Hwsbændur.

Lærdomur.

Þar fyrer er þetta Meiningen/ Vier skul um med Þolenmæde vmlijda/ Hardwd þeirra Omilldu / og vera minnugier Synda sialfr ra vora/ og bidia Gud fyrer þeim / ad þeir snuest fra vondu til Guds/og þar med veita þeim Hlydne og hugarlætliga Þionustu j öll um Greinū. Þar næst / so sem villtur rafan de Saudur kiemur ecke sialfur aptur til Hirder sins/ nema epter hönum sie leitad / so hliota og aller syndugier Menn ad glatast og tapast/ nema þeir fyrer Guds Ord og Andan Chri sti verde a rietta Leid aptur leidder. Enn sa Trwe Hirder vor/hann elur oss og fæder med Orde Gudspiallsins/ med sijnu Hollde og Blo de j Sacramentinu. Þesse same vor gode Hir der og adgiætnasiur hann vaker yfer vorum Sælum/ so ad eingen fær oss vr hans Hönd um teked/ Hönum sie Lof og Dyrd ad eilijfu.

Gudspialled Joh. X. Cap.

I Þann tijma: Jesus sagde til Gy dinganna. Eg em godur Hirder/ Godur Hirder hann setur sitt Lijf vt fyrer sijna Saude/ Enn Leiguliden/

x hann

og hann ſa ſem ecke er Hirder/ huörs ad Sauderner eru ecke eigenliger/ nær hañ ſier Vlfeñ koma/ þa yfer giefur hann Saudena/ og flyr j burt. Og Vlfuriñ gripur Saudena/ og ſundur dreifer þeim. Eñ Leigulideñ flyr/ af þui ad hñ er Leigulide/ og giæter ecke Saudaña: Eg em godur Hirder/ og eg þecke mÿna Saude/ og eg þeckiunſt af mÿnum: So ſem þad Faderen þecker mig/ og eg þecke Födureñ/ og eg legg mitt Lÿf vt fyrer mÿna Saude. Eg hefe og adra Saude/ ſem ei er af þeſſu Saudahwſe/ þa byrkar mier og hier til ad leida/ og þeir munu heyra mÿna Rödd. Og þar ſkal vera eitt Sauda hwß/ og einn Hirder.

Suña z Iñehalld Gudſpiallſins.

1 Þetta Euangelium kienner oſſ/ ad vier erum ecke annad enn aumar Mañeſkiur/ og þormeigum oſſ ecke meir/ enn Sauderner a mate Vlþenum/ og kuñum ecke ad reiſa vörn nöckurn nÿta j mote Diölþenum.

2 Næſt þui verdur oſſ hier kient/ huör ed ſie ſa Hirder/ huörs Rödū vier eigum epter ad þylgia/ huör ed oſſ leider/ ſtyrer og ſtiornar/ huör oſſ giefur Foodur og Fæde/ Sa ed

oss frelsar/ fra þeim glepsanda Varge Diöfl
enum. Sem er Jesus Christus vor Lauard
ur og Lausnare.

3 Hann fer so ad þessu/ad hañ lætur Lijf
lata sig a Krossenum/ Þar med þa leyser hñ
oss og frelsar fra Daudanum/ og wr Diöful
sins Ryke/ Vppa þad ad vier fyrer hañ yrd
um Börn Guds og Arfar eilijfs Lijfs.

4 Þesse Hirder hann þecker oss sijna Sau
de eins og Faderen þecker hann. Þar fyrer/
þo hann læte oss hier j Heime lijda Kross og
Motgang/ þa vill hann þo ad Endalokon
um giöra oss eilijfliga Sæluholpna.

5 Hier j mote ber oss og so ad þeckia þenn
añ vorn Hirder Lausnara og Frelsara/ og g
arna fylgia hönum epter/ Þad er/ ad heyra
hans Ord/ og breyta þar epter.

6 Enn huör hellst sem ecke vill hlyda þess
um Hirdernum/ og ecke aktar hans Ord/ og
lætur hann kalla Forgiefins/ hañ same slepp
ur ecke hia Vlfenum Diöflenum: Enn huör
hann helldur sier fastliga vid þennañ Hirderen
og þott Diöfullen veite hönum Araaser med
allra handa Offsoknum og Freistingum og
Motgange/ þa mun hann þo fa Hialp/ og
nædarsamliga Frelsan/ j fra Syndenne/ Dau
danum og Diöflenum/ so ad hann mun fa
vm sijder ad komast j þad rietta Christi Sau
da hws/ sem er j Himerijke.

v

Godur

Godur er eg giæter Sauda / Gief eg Hirder Lijf setie / Godur. Fyrer sijna Saude / Eñ suika Dreingur flyr leiñ gra / Fra þo villest vijda / Og Vargar Saudonum farge. Setta eg sagde Drotteñ / Fyrer Saudina Lijfed j Dauda

Bæneñ.

DRotteñ Gud Himneskur Fader / Þu sem af þinne Fóðurligre Giæsku minntest a oss aumar Mañeskiur / og setter þinn elskuliga Son til eins Hirders yfer oss / ecke alleinasta ad fæda oss og foodra med Orde þijnu / helldur og so eirneñ ad vernda oss j mote Syndenne / Daudanum ꝛ Dióflenum / Vier bidium þig Himneskur Fader / Veit þu oss og gief þad / fyrer þinn Hellaga Anda / ad lijka so sem þesse vor Hirder hañ þecker oss / og annast oss j óllum vorum Neydum og Motgange / ad vier og j sama mata kynnum ad þeckia hañ / og halldaoss fastliga vid hañ / og j hia hónum ad leita allrar Hialpar og Huggunar / og epter fylgia hans Raust / og verda so vm sijder / fyrer hans Nafn / eilijfliga Sæluholpner / Amen.

Rv.　　Pridia

Þridia Sunnudag epter Paska

Pistilleñ I. Pet. II. Cap.

Kiærer Brædur. Eg bid ydur lijka sem Framande/ og Vegfarendur/ ad þier hallded ydur af holldligum Girndum/ huoriar i giegn Saalunne strijda. Og hafed goda Vmgeingne a medal heidiña Þioda/ so ad þeir sem vm ydur a Bak tala/ so sem af Illgiórdórum siæ ydar good Verk/ og dyrke Gud a vitiunar Deige. Vered vnder giefner allre Mañligre Tilskickã/ fyrer Herrãs saker/ sie þ Konungenum/ so sem hinum ypparsta/ og Landstiornuronum/ so sem af hónum skickudum til Hefndar yfer Illuirkiana/ og goodum til Lofs: Þuiad þad er Vilie Guds/ ad þier med Velgiórninge nidur þagged Oviturleik heimskra Manna/ so sem Frelsingiar/ og ecke so sem hefdu þeir Frelsed Illskunne til yfer hylmingar/ helldur so sem Guds Þionustu menn. Gióred Virding huórium Manne/ elsked Brædurnar. Ottest Gud/ heidrid Kongeñ/ Þier þionustu

Menn/

Menn / vered Herronum vnder giefner med allre Ottaseme/eige alleinasta god um og Spakferdugum/ helldur eirnen Hreckuijsum. Þui þad er Naad/ ef nóckr ur fyrer Samuiskunar saker til Guds/ þoler þid illa / og vm lijdur þad Orietta.' Þui huór Hrosan er þad / ef ad þier fyrer Misgiörninganna saker Slóg lijded? Enn nær þier vm lijded og þoled/ fyrer Velgiörda saker / þad er Naad hia Gude.

Vtskyring Textans.

Þ Istill þesse er ein aluarlig Aminning/ til allra kristinna Manna / ad þeir læte ecke Heimsins og Holldsins vondar Girnder veida sig/ Allra Kiærustu (seiger Postulen) Eg bid ydur so sem Framande og Vegfarendur / hallded ydur fra holldligum Girndum/huóriar ed stríjda j mote Salunne. Þad er/ Þier skulud hugleida ad j þss um Heime eru þier ecke heima Menn/ helldur Vegfarendur og Ferda menn/ Þar þyrer þa sóckued ydur ecke nidur j vondar Girnder þessa Heims/ huóriar a Sælena stríjda/og vid leita henne þyrer ad koma. Þar þyrer þa skulu þt er neyta þessa Heims / so sem annars Giestaherbergis/ og stæed so til ad þier haþed goda Sam=

Samuisku/ j öllum Hlutum. Lærdom.

Hier er fyrst merkianda/ ad Postulen̄ bidur syna Tilheyrendur/ þar med kiennande Guds Ords þionustu Mon̄um/ ad þeir læte sier ei þikia/ ad þeir sie Herrar yfer Kristnum Söfnude. Þar næst kallar hann oss Framande og Ferda menn þessa Heims/ Þuiad hier j Heime höfum vier önguа stadfasta Vist nie Veru/ helldur leitum vier epter þui Himneska Födurlande/ Heb. 13. Þar fyrer skulum vier ecke festa Hug nie Hiarta vort a þessum Heime. Holldligar Girnder kallar Postulen̄ ecke alleinasta Lostasemdar Girnder / helldur allar adrar Vellystingar og Girnder oleyfeligar/ sem Gud hefur fyrer boded og hann hatar / allt þad sem Holldenu er med enn Sælun̄e er a mote. Enn ei auqtar Postulen hier Veralldligar höndlaner og Syslaner/ huöriar Menn verda ad hafa j þessum Heime. Þuiad Lyf vort hier er Baratta/ Job. 7. Þuiad vort Syndum spillta Holld/ sem lifa vill epter synum Girndum þad stryder a oss/ þui eigum vier j mote ad standa/ og veriast/ so sem ur ödru Slote eda Kastala j mote Syndenne og Holldinu.

Og læted ydar Vmgeingne mæal Þioda (Sem enn nu eru ecke truadar ordnar) vera goda / Þad er/ Lifed Meinlausliga/ og Ostraffanliga/ a medal Vantruadra / ætjd og j allu stade/ So ad þa þeir hallmæla ydur / so sem Illgiörda Mönnum/ þa

mættu

enærtu þeir taka annad Sinne/ og hurg og tala betur vm ydur/ Og af ydrum godum Verkum ydur metande / dyrka Gud a Deige vitiunarennar. Þad er/ Þegar Gud Myskunsamliga ælytur ydur/ og lætur ydar Gudhrædslu og Sakleyse opinbert verda.

Lærdomur:

So eigum vier nu god Verk ad giöra og lifa Vel og ærliga/ ei aþ þui ad vier þör þien um þar med Syndana Fyrergiefning/ og eilyþt Lyf/ Helldur vppa þad/ ad vier med meinlau su Frammferde ad Lygd og Osannindum/ giörv um þad hid Vonda / sem oss er vm kient og aþ vondum Mönnum til lagt.

Nu tekur postulen til ad þraffi setia hier og önnur good Verk/ þyrer þa Kristnu / sem þeir skulu þremia og giöra / selgande. Þar fyrer/ vered Vndergiefner allre Mañlig're Skickun. Þad er/ Verallðligum Lögum og Setningum sem sett og skickud eru aþ Yþervallds Mönnonum/ Og þad sama skulu þé er giöra/ Fyrer Guds saker/ Huör ed Ver ellðligt Yþervalld heþur sett og skickad / og vill ad vier skulum þui Hlydne veita.

Lærdomur.

Þui huör hann j mote stendur Yþervall denu/ sa motstendur Gude/ Fyrer þad skulum vier Hlydne veita Yþervalldenu/ ecke alleinasta þyrer Reideñar saker/ þad er/ so ad Reide Gud ds og Reþsing kome eige yþer oss/ Helldur sak

er Sam-

er Samuiskunar / ad vier mættum byhallda godre Samuisku/ Rom. 13. Þar fyrer seiger S. Petur/ Vered hlydner öllum og sier huörium/ sem yfer ydur eru setter/ Sie þad Kongenum/ so sem þeim yppasta / Huörn Gud hefur til þess hæsta og yppasta Valldsskickad. Eda Hirdstiorum / Þad er/ Landstiornar Mönum / Bifalnings Mönnum / So sem af hönum til skickudum/ þeir eru Kongs Vmbods menn / til ad styra og stiorna Löndum og Lydum. Lærdom.

Þeir eru ecke riettelliga Hlydner/ sem læt ast vilia Hlydne veita Konge sialfum/ en eru hans Vmbods mönnum/og Vtsendörönum Ovill darsamer) Þuiad Veralldligt Yfervalld er til skickad/Til hefndar yfer þa sem jlla giöra (Enn) Godum til Lofs. Þad er/ Valldsmadurenn er settur til þess/ad refsa þeim sem jllt giöra / en ad vernda og forsuara þa godu og þa j Virdingu ad hafa. Lærdo.

So eiga nu vonder Menn refster ad vænta/ af Yfervallds mönnum / enn þeir enu godu og Spakferdugu/ eiga j Heidre og Virdingum ad halldast)

Þuiad þetta er Vilie Guds/ ad þier med godum Verkum midur þagged Oviturleik heimskra Manna. Þad er/ Þeir Ogudhræddu og Fæuysu sem ecke eru riett Kristner / þeir eru vaner ad læta vonsliga vm þa Kristnu/ad þeir sie ohlyduger/

Menn

Metnadar fuller / og skadsamer / þuilykra Muñ eiga Meñ ad byrgia og nidr þagga med sannre Hlydne vid Verallðligt Yfervalld/ og ödrum godum Verkum sem kristnum Möñum er skylldugt ad giöra. Lærdomur.

So er bestur hættur Baktal og Lygar aptur ad bera/ þegar ad vier med godum ver kum og gudligre Umgeingne giörum vora öþ undar Menn ad Osanninda Möñum) Liþed þar þyrer(seiger Postuleñ) So sem Andliger Frelsingiar / enn ecke so sem hafande kristeligt Frelse Illskuñe til Yferhylm-ingar. Þad er/ Varest ad liþa so/ ad nockur meige tala vm ydur/ ad þier hafed Kristeligt Frelse til Yferhylmingar Syndum og Glæ-pum. Lærdomur.

Christeligt Frelse skulu Menn ei misbru-ka/ til ad drygia Holldsins Girnder/ Gal. 5. Og ad ei styggest sa hinn samkristne þar af nie furlest/ helldur styrkest og leidriettist/ Rom. 14: Helldur (skulid þier lifa) so sem Guds Þionustu meñ. Þier erud leyst er og frelsader / fra Andskotans Magt og Vallde/ þier erud frij fra Maña Setningum og Ceremonium Moysis Lögmals/ ei til þiss ad þier lifed Holldenu Taum/ helldur til þiss ad þier skulud þiona Gude. Huiad kristeligt Frelse þad leyfer ꝺss ecke / ad veita ecke Gude skylldugа Hlydne.

Veited Virding hvörium Manne/ (Taled

Taled vel og ærliga vm adra/ og veited þeim Heidur / þo ad þeir häfe ei slykar Gaafur. Þuiad slyk Hafuerska og Sidseme giörer þeim Kristnu gott Mannord/ og orkar Goduillder j hia ödrum / og eykur kristeligan Kiærleika / Þar fyrer seiger S. Paall hafe huör annan j Virdingum ædra Rom. 12. Elsked Brodurligan Kiærleik/ Þad er / Lated Brodurligan Kiærleika blyfa ydar j mille/ og læted hann ydur vera Hiartgroen.

Lærdomur.

So æ nu Kiærleikuren ecke ad vera kalldur / og ecke vtkolna / þo ad nöckud kunne til ad bera) Otteſt Gud/ So sem Födur/ og fordest hann ad styggia. Lærdom.

Þuiad Otte Guds huör ed veit og sier alla Hlute og Syndenne reidest/ hann kann ad hindra og hamla oss fra öllum vondum Verkum) Heidrid Konungenn/ Hafed heidarliga Meining/ Ord og Rædur vm Veralldligt Yfervalld / og veited þui sinn Heidur.

Lærdomur.

Enn fyrst setur S. Petur Guds Otta/ Þar næst Kongs Heidur/ Huar med hann vill kienna/ Ad so eiga Menn Heidur og Hlydne ad veita Yferualldenu/ ad þeir ecke briote Gude j mote/ so sem Christus seiger/ giefed Keisaranum þad sem Keisarans er/ enn þad Gude sem Guds er/ Matth. 22.

Nu kiemur S. Petur/ til lægre Stietta/

j Bun

Hwſkapar ſeginut og ſeiger Pienörum og Am-
bættum ſyrer / huört ad ſie þeirra Embætte
Þier Pionar ſeiger hann vered vndergief-
ner ydar Hwſbændum / med allre Otta-
ſeme / So þier ecke þorſmaꝛed þa me. þær
ra Skipaner / ellegar ſieud möglunarſamer vid
þa / ellegar haþed þa ad Kallſe og Gamne /
helldur vered þeim Hlydugter aþ öllum Hugꝛ
og huxed þad med ydur / Ad j þui ſem þier
Pioned þeim / þar med pione þier ſialþum
Christo / áþ þui / ad hann ſkyla Pienuſtu hentt
ter aþ Pionuſtu Mönum. Lærdom.

Puiad en þo ad a Medal Kriſtina Man-
na ſie Fyrer Gude eingen miſmunur edá Man-
greinar munur / Gal. 3. Og Pichareñ hañ
er ſo mætur fyrer Gude / ſo ſem Hwſbondeñ /
Þo ſamt heþur Gud j þeſſum Heime ſett
og ſkickad / ſierligañ Miſmun Perſonanna /
og ſkykann Miſmun Perſonanna burt taka
ur ecke Euangelium) So ſkulu þier nu hlyd-
dner vera ſeiger S. Petur. Ecke alleinaſta
þeim godu og Spakferdugu Herrum /
helldur og eirneñ Hreckuiſſum. Pad erꝛ
Harðr.ædū / Storlyndū / Vádlætū. Lærd.

Puiad fyrr meir voru Pionuſtu Mienn
Prælar / voru ei rædande ſialþum ſier / Helldr
ur voru þeir vnder Valldc ſinna Hwſbænda /
Piænder / Prælkader / Enn nu haþa Pionuſtu
menn betre Kiör / Puiad nu meiga þeir haþa
ſa Hwſbændur ſem þeir vilia / Enn allt an-

Z 2 einig

tinu/ erú nú fleſter af þeim árgáke og óhlydn
are enn fyrer meir/ Huar fyrer þeir meiga væ
nta Giallda hiá Gude. Helldur ætte Þionar
ner ad vinna med Dygd og godu Giede / med
Þui þeir vitá/ ad þeirra Vinna og Þionuſta/
hun er Gude ecke óþeckare/ enn hiña annara
ſem hafa ædra Valld og Embætte j Heimen
um. So eigum vier nu / ad veitá ſkyllduga
Hlydne/ og Þionuſtu/ ecke alleinaſtá / godum
og fromum Yferbodörum og Hwſbændum/
helldur og ſo eirnen þeim ſem ad eru/ Vandlæ
ter/ Storlynder/ Hardrǽder og Ranglæter.
Nu ſkipar eirnen Poſtulen / ad þiona truliga
þeim Ranglætu. Þuiad (ſeiger hann) þetta
er Nád / ef ad nóckur fyrer Samuiſkun
ar ſaker til Guds / þoler hid jlla/ og
vm lijdr þad Orietta/ Þuiad huör hr
oſan er þad/ef ad þier fyrer Miſgiór
da ſaker Slög lijded? Enn ef þier vm
lijded og þoled Ranginde fyrer Velgiör
ninga ſaker / þad er Nád hiá Gude.
Meiningen er þeſſe/ Þetta er Gude þacknæm
elig Þionuſtugiörd/og þetta er heilagur Kroſſ
ef ad þier lijded Motgang og Ranginde/ þar
fyrer ad þier villdud giarnan hafa goda Sam
uiſku fyrer Gude/ og þegar Menn giöra ydur
þar fyrer rangliga til. Þuiad ecke er ydur þat
dyrdligt fyrer Gude/ ad þier lijded Slög og
Hógg/ fyrer nóckurn Pilltſkap/ eda Ohlydne/
helldur er þad Lofſamligt og dyrdligt fyrer
Gude

Gude og hans Einglum / nær ed þier fyrer Velgiörninga saker / fææd vesta Þöck af þess-um Heime.

Lærdomur.

Þar fyrer tala þeir rangliga / sem so seigia / þa þeir lyda nöckud orietteliga / Eg villde giarnan lyda þennan Oriett / hefde eg vnned þar til. Helldur ættu þeir so ad tala / Eg vil þar fyrer lyda þennan Oriett med Þolinmæde / af þui eg veit / eg hef slijkt ecke forþient. Vier skulum og ecke skamast vor / vegna þeirra Ranginda / sem vier lijdum fyrer Guds saker / og fyrer sakleyse / þuiad so giördu Postularner / þa þeir voru hwdstrykter / geingu þeir glader fra Rædenu / ad þeir voru virdter þess ad lyda Hædung fyrer Christi saker / Act. 5. Þui skulum vier vita / þad er riettur þess ens Kristna / ad giöra Gott / og fæ þar j stadenn Oþöck og jll Laun.

Gudspialled Johann. XVI. Cap.

I Þann tijma. Sagde Jesus til sinna Lærisueina. Jnnan lijtils tijma munu þier ecke sia mig / og þa enn jnnan lijtils tijma munu þier enn sia mig aptur / þui eg fer til Födursins /. Þa sögdu sumer af hans Lærisueinum sijn a mille. Huad er þad ad hann seiger til vor / jnnan lijt-

 ils tij-

tils tijma þa munu þier ecke sia mig/ og
þa enn jnnann lijtils tijma munu þier sia
mig aptur/ þuiad eg fer til Fódursins.
Þa saugdu þeir. Huad er þad hann seig
er oss jnnann tijtils tijma? Þier vitum
eige huad hann seiger. Enn Jesus forme
rkte ad þeir villdu spyria hann ad / og
sagde til þeirra. Þier spyried ad þessu
ydar a mille þad eg sagda ydur/ jnnann
lijtils tijma munu þier ecke sia mig/ og
þa aptur jnnann lijtils tijma þa munu
þier sia mig. Sannliga sannliga seige eg
ydur/ þier munu syta og grata/ enn
Heimurenn mun fagna/ og þier munud
hryggver verda/ enn ydar Hrygd skal
snuast j Fógnud. Ein Kona nær hun skal
fæda/ þa hefur hun Hrygd/ þuiad hen
ar Stund er komenn. Enn þa hun hefur
Barned fædt/ minnist hun ecke þess Har
mkuæles fyrer Fagnadar saker / þuiad
Madur er j Heimenn borenn. Og þier ha
fed nu og so Hrygd. Enn eg skal sia yd
ur aptur/ og ydart Hiarta skal fagna/
og ydarn Fógnud skal eingenn af yd
ur taka.

Jnnehalld og Summa Euangelij.

Fyrst

1 Fyrst áminnet hier vór Herra Jesus Christus og kiennir ollum Kristnum mönnum/ ad á medan/ og þa stund þeir eru j Heime þessum þa sie vist Von ad vænta Kross og Motgangs so sem og vottar S. Paall 2. Timot. 3. All er þeir sem vilia Gudrækeliga lifa j Christo Jesu/ þeir lyda Motgang. Og j ödrū stad. Fyrer margar Hörmungar byriar oss jnn ad gang ga j Guds Ryke.
2 Þar næst leggur hann hier til eina Hugg un/ ad þott Motgangurēn sie þungur og lig ge fast a/ þa skule hann þo ecke vara leinge enn þar epter a mune koma eilijfur Fögnudur og æfenlig Glede/ Þar fyrer þa skule kristner Menn önguu akta þessa Heims Motgang og hallda ad sönnu/ ad hann sie einskis verdr hia þeirre Dyrd sem a sijdasta Deige mune op enber verda/ Rom. 8:
3 Ofan a soddan huggunar Fyrerheit legg ur hann Epter dæme / einnrar oliettrar Kuinnu/ huör ed ecke hefur annad en Angist og Neyd Sött og Siukdom ad bera/ og er þar fyrer (sem vonligt er) Sörgfull/ Þui ad hen ar Stund er kom en. Enn a stuttre Stundu hialpar Gud og leyser hana/ Og hun verdur glöd vid ad hun hefur fædt Manneskiu j Heimen/ og gleymer allre sinne Sorg og Pynu. Eins vill Gud höndla vid syna Kristna/ þa þeir lyda Kross og Motgang/ so framt sem þeir blyfa stadfaster j Trunne og Bæna akall nu/ þa lætur Gud koma Hialp. Verde þad ecke j

ecke j þessum Heime/ þa skiedur þad obrigd⸗
anliga epter þetta Lijs eilijfliga. Huiad þta
Fyrerheit bregdst alldrei. YDAR HRYGD
SKAL SNVAST J GLEDE. þa mun
koma sodda eilijfs Fögnudr/ ad vier munū ecke
minast a þa Hörmūg Neyd og Angist sim vier
höfū þessa Heims lided. þetta skulu þeir all
er lata vera syna Huggun / sem lyda Kross
og Motgang / og bijda so epter þeirre sælu
Von og Dyrdarinnar auglysing Drottins vo
rs Jesu Christi/ hans Nafn sie Lofad ad eil⸗
ijfu/ Amen.

Chrisstur af örleik mæstar/ Enn rædu⸗
er fyrer Brædrum / Eg mun fra ydar
Augum/ Jnnan skams numin ad sinne/
Og þa ydur so hægia / Jnnan skams
sia og finna/ Huld Ord hiner ei skildu
Hann lio sara þau glosar.

Jodsiuk Moder mædist / Minn⸗
ist þo ecke sinnar/ Neydar/ ef Foostrid
fæder/ Fagnaden Aasten magnar/ So
ur mun eg sia sijdar/ So starf gledia
Hiartad / Ad reyndar ydur þui ynde/
Eingenn ræne leingur.

Bænen.

HErra Gud Himneskur Skapare og
Fader/ þu sem af Födurligre Giæ⸗
sku helld

ſku helldur oſſ Börnum þijnum vnder Aganum hier a Jördunñe / vppa þad ad vier verdum lijker þijnum elſkuliga Syne / fyrſt j Kroſſburdenum / þa ſijdan j Dyrdenne / Vier Bidium / Gief þu oſſ Huggun j Freiſtingonum / og vnder Kroſſenum / med Heilögum Anda þijnum. So ad vier höfum önguañ Efa a þijne Nad og Giæſku / helldur ad vier ſtadfaſtliga reidum oſſ vppa Fyrer heit þijns Sonar / þar hañ lofar / ad þetta ſkule ecke vera nema lijtil Stund / og þa ſkule epter koma eilijf Glede / Og ad vier j Þolenmæde kynnum ad lijda og yfer viña allañ Motgang og Olucku / og verda vm ſijder fyrer Jeſum Chriſtum Saluholpner eilijfliga.

Fiorda Sunudag epter Paſka

Piſtilleñ Jacobi I. Cap.

Kiærer Brædur. Aull god giöf og öll fullkomlig Giöf kiemur þad ofan fra Födurnum Lioſſins / hia hvörium er eingeñ vmſkipting / nie Byting Lioſſins og Myrkurſins. Þuiad hann hefur giered oſſ

 ſialfs

fialfkrafa / fyrer Sannleiksins Ord / ad
vær sieum Frumburdur hans Skiepnu.
Fyrer þui mijner elskuligaster Brædur /
Sie huør Madr fliotr til ad heyra / enn
tregur ad tala / og til Reide tregur /
Þuiad Mansins Reide giörer þad ecke
huad fyrer Gude riettferdugt er. Þar
fyrer aflegged allan Ohreinleik og nægd
Illskunnar / og medtaked Orded med
Hoguærd / þad j ydur er Rotsett / huad
ed ydar Saler kann hialpligar ad giöra.

Vtskyring Pistilsins.

Hinn Heilage Jacob / aminner Menn Krist
na / ad þeir skule fordast Synder og Sialfs
vodar / og ganga forsialiga og athugasamliga /
Og ad Menn fære þad helldur giört / þa vijsi
er hann þeim til þess Himneska Födursins / og
aminner þa ad bidia hann / vm Gæfurnar og
Vpplysing hins Helga Anda / og seiger so.
Aull good Giöf / og aull fullkomlig
Giöf kiemur ad ofan / fra Födurnum
Liossins / hia huørium eingen Vmskipt
ing nie Byting er / Liossins og Myrkur
sins. Þad er / allar godar Heilags Anda Gaf
far / sem öllum kristnum Mönnum og serhuer
ium / eru þarfligar / til ad fa og ödlast eilijfa
Saluhialp / þær giefast af Gude ofan af Himn
num.

num/ huør ed Mannanna Hugskot vpp lyser/ og hann er ecke so ostadfastur/ ad þa hañ hef ur giefed nöckrum Sañleiksins Lios/ ad hann take þad aptur fra þeim sama/ ef hañ forþie nar slïkt ecke med synum Syndum.

Lærdomur.

Þar fyrer eigum vier ad bidia vorn mill dasta Gud og Födur/ad hann styre og stiorne oss med synum Helga Anda/ Vier skulum og fordast med öllu Megne / ad styggia Gud med voru Oþacklæte/ so hann take fra oss sy nar godar og heilsusamligar Gafur) Milll dur og Myskunsamligur er Drottenn / seiger Jacobus / og reidubuenn/ ad lata oss verda Saluholpnar. Þuiad/ hann hefur giefed oss sialfkrafa/ fyrer Sannleiksins Ord/ ad vier sieum Frumburdur hans Skie pnu. Þad er/ Enn þo Gud sie oss ecke vm nöckud skylldugur / þa hefur hann þo af siñe skiærre Myskunseme / endur giefed oss fyrer sitt Heilaga Ord/ ad vier skylldum verda fyr fer/ a medal annara Þioda/ til ad þeckia Gud og ad verda Saluholpner. Og hier talar Jacobus i samre Meiningu / so sem David vm Jsraels Sonu. Þar so stendur/Gud hañ badar sitt Ord fyrer Jacob/ Og synar Riett lætingar og Doma fyrer Jsrael. Slïkt hef ur hann ecke giört ödrum Þiodum/og ecke kuñ giört þeim syna Doma/ Psalm. 147.

Lærdomur:

Þar Gud endur fæder oss stalfkrafa/ þar
af Lærum vier þad/ ad af einne saman Gu
ds Nad og Myskun verdum vier Sæluhǫlp
ner. Item/ Þar Postulen seiger ad vier verd
um endur fæddder/ fyrer Ord Sannleikans/ þar
heyrum vier/ ad ei kann Maduren vpp ad lys
ast til Sæluhialpar/ fyrer Lærdom Mann
ligra Setninga. Item/ so sem Israels Syn
er voru Fordum fyrster j Guds Rijke/ so eru
þeir nu ordner allra sijdaster/ Slijkur riett
ferdugur Guds Domur/ hann ætte ad kienna
oss Gud ad ottast og hrædast.

Fram veigis setur Postulen fram fleire
ønnur Bodord/ og kiener huad Menn skulu
giǫra og huad þeir skulu fordast. Þar fyr
er Brædur mijner elskanliger / sie huǫr
Madur fliotur til ad heyra / enn tregur
til ad tala. Vier eigum flefra ad heyra enn
ad tala/ eda fra ad seigia. Lærdom.

Þuiad so hefur Gud skapad Mannen/ ad
hann hefur tuǫ Augu/ og tuǫ Eyru/ enn ecke
vtan einn Munn / huar med hann kienner oss
þad/ ad vier eigum fleira ad sia og heyra/ enn
vier fra seigium. Þar næst skal Madur ei ve
ra fliotur og fram hleypen j Male / Þuiad
slijk oforhuxud og fram hleypen Ræda/ er ecke
alleinasta Merke og Teikn Heimskunnar /
helldur kiennur þar af margt jllt) So og
skal einn kristen Madur vera/ Seinn til Re
ide/ Reidast ecke vid huǫria Hiegoma/ Þui
ad Ræ

ad Reide Mansins verkar ecke Guds Riettlæte. Pad er / Holldlig Reide giörer ecke pad sem byrer Gude er riett. Par ab er Maaltæke/ flalldan̄ er Reide Riettyrde. Puℓ ad so sem pa/ nær oss er Poka byrer Augum/ pa gietum vier ecke riettelliga sied pad byrer Augum er / so kann og Mansins Hiarta og Hugur ecke riettelliga ad sia og dæma huad hann a ad giöra eda giöra ecke/ Par fyrer/ Med pui pier erud Kristner/ pa varest ecke all einasta Lykamliga Reide/ helldur og eirnen̄/ Legged fra ydur allann Ohreinleika / Kostasemder og allar liotar saurugligar Synder/ Og nægd Illskunnar. Pad er/ pa storu Illsku ab huörre vier Skada giörum Naunganum/ a hans æru og Mañorde/ Lijbe og Gosse/ ellegar pa vier giörum og premium pad nöckud sem einum broomū Dygdarsamlig um kristnum Manne ecke ber og hæber/ Og medtaked Orded med Hoguærd þ j ydur er Rotsett/ Pad sem byrer Euangelij Predikun og Ordsins Pionustugiörd er jn̄ plantad j ydrum Hiörtum/ Pad sem ydar Sæl er kann hialpligar ad giöra.

Lærdomur.

Sum̄a er hetta/ Kristner Men̄ skulu hallda sig bra vondum Losta girndum/ og ab leggia alla Prettuijse og Mañillsku / og lijba heidarliga og sidsamliga/ peir eiga ad heyra Guds Ord med Lijtelæte og hoguærum Anda/ ecke

allein

Afleinasta Huggunar greiner/ helldur og sa Hinar sem oss aminna hirta ogna og strappa/ Þeir skulu og bidia Gud/ ad hans Heilaga Ord mætte þyrer Hialp og til verkan hins hel ga Anda rootfestast j þeirra Hiortu. Þeir eiga og ad heyra Orded med Gaumgiæfne/ þui ad Ordsins Predikun og Þionustugiörd Euan gelu/ er Verkfære Milde og Maate/ huar med vier þaum og ödlunst eilijfa Saaluhialp/ huer ia oss veite Gud Fader fyrer Jesum Christum/ Amen.

Gudspialled Johā. XVI. Cap.

Þann tijma. Jesus sagde til sinna Lærisueina. Nu fer eg til hans/ sem mig sende/ og eingen af ydur spyr mig ad/ Huört fer þu? Helldur af þui ad eg tal de þetta til ydar/ þa upp fylldest ydart Hiarta af Hrygd. En eg seige ydur þo Sannleikan/ ad þad Batar ydur ad eg fare hiedan. Þui ef ad eg fer ei j burt hiedan/ þa kiemur ecke Huggaren til ydar. En ef eg fer j burt hiedan/ mun eg senda han til ydar. Og þa ed hann kiemur/ straffar hann Heimen vm Synd na/ + vm Riettlæted/ og vm Domin.

Um Syndena/ af þuí þeir truđu ecke á mig. Enn um Riettlæted/ þuiad eg fer til Föđursins / og eptter þad siae þier mig ecke. Enn um Domenn/ þuiad Höfđinge þessa Heims er dæmdur. Eg hefe enn nu margt ad seigia yđur / enn þier kuñed ad sinne ecke bera þad. Eñ nær ed sa Sannleiksins Ande kiemur/ þa mun hañ kienna yđur allañ Sannleik. Þui ad hañ talar ecke af sialfum sier / helldur huad hann heyrde / þad talar hañ/ og huad epter kōmanda er/ þad mun hñ kuñgiöra yđur/ Hañ same mū og auglysa mig/ þuiad af mijnu mun hañ þad taka og kuñgiöra yđur/ Allt huad hellst Faderenn hefur/ þad er mitt. Þar fyrer sagda eg yđur / ad af mijnu mun hañ þad taka og kuñgiöra yđur.

Sum̄a ꝛ Innehalld Gudspiallsins.

Þria Hlute kiēñer oss Heilagr Andi/ i þui heilaga Euangelio/ huört ed Guds Sonur hefur bitalad ad boda og predika vt um allann Heimenn.

Þad fyrsta / Ad aller þeir sem ecke trua a Jesum Christū / þeir sie og blijfe syndugier og sie vnder Guds Reide/ og Fordæmingar vall de/ og kunne sier Hialp öngua ad veita/ i fra

Daudz

Daudanum og Fyrerdæmningunne.

2 Pad annad kienner off Heilagur Andes ad þetta sie þad eina/ huar med vier verdum lauser og liduger fra Syndenne og Riettlater ad Christur hann þer til Fódursins/ þad er so ad skilia/ Hann bitalar þyrer off med sinne Pijnu og sijnum Dauda a Krossinum. Og vier siaum hañ ecke/ Pad er/ Vier truum a hañ/ og hóþum alla vora Huggun j hónum ad hann sie vor Hialpare / Endurlausnare / sitiande til Guds Fódurs hægre Handar / og sie vór Arnadar madur og bidie þyrer off.

3 Pad þridia/ Pott Dióþullen veite off ad strijdu med sijnum Opsoknum og ódrum Freistingum/ þa skulum vier ecke hrædast hiñs Valld nie Magt/ Helldur vita þad/ad hann er dæmdur/ hann er sigradur og yþer vnneñ aþ Herranum Jesu Christo: Par þyrer kañ hañ óng uañ Skada ad giöra þeim sem trua a Jesum Christum.

Og þetta er sa Fiesiodureñ og Leyndur Domureñ/ sem vier kristner Meñ hóþum / og Heilagur Ande hann veiter off og gieþur / Pad þyrra ad vier med kiennum vórar Synder/ og audmijkium off þyrer Gude / Par næst ad vier huggum off j Herrans Christi Pijnu og Dauda og allre hans Forþienustu/ og erum oskielþder og ohrædder þyrer Dióþlenū og Heimenum/ so sem þyrer þeim ed ónguañ Skada kunna off ad giöra ad eilijþu/ være þeir enn

eiñ sijn

Eiv sinnum verre og sterkare enn þeir eru/ Þuiad Christus hann hefur þa allareidu dæmt og yfer vnned.

v.

Fer eg til Födursins Ríkra/ Friett er eingenn vm þetta/ Þui ad eg þann veg ræde/ Þier dygguer Menn hryggest/ Sende eg ydur þann Anda/ Er vgg j Brioste huggar/ Hart mun hann heime birta/ Halfblindum sijnar Synder.

Bænen.

GVd Drotten Himneskur Fader/ þu sem hefur vegna þijns Sonar lofad oss þijnum Heilaga Anda/ huör ed Heimenn a ad straffa fyrer Synd/ Riettlæte og Dom/ Vier bidium þig/ lát vpp vor Hiörtu/ so ad vier medkiennum vorar Synder/ og fyrer Truna a Christum mættum vier fa þad eilijfa Riettlæte. Og ad j öllum Neydum Motgange og Freistingum vorum/ mættum vier finna þetta Traust og þa Huggun/ ad Christur hann er einn Herra yfer Dioflenum/ Daudanum og öllum ödrum Hlutum/ og ad hann vilie med sinne Nad hialpa oss fra allre Olucku/ og giöra oss eilijfliga Sæluholpna/ Amen.

Fimta

Fimta Sunnudag epter Paska
Pistillen Jacob. I. Cap.

Kiærer Brædur. Vered giörendur Ordsins / enn ecke alleinasta Tilheyrendur / huar med þier sialfa ydur a tælar draged / Þui ef nöckur er Ordsins tilheyrare / en eingen giörare / hn er lykur þm Manne sem syna Lykamliga Asionu skodar j Speigle. Þui epter þad hann hefur skodad sig / jafnskiott sem han geingur j burt þadan / þa gleymer han huörnen hans Yferlitur var. Enn huör j giegnum skodar hid algiörda Lögmal Frelsisins og stadnæmest þar inne / og er eing en Gleymskufullur Heyrare / helldur Giörningsins giörare / sa same mun hia lpligur j synu Verke. Enn ef nöckur a medal ydar lætur sier þikia / ad han þione Gude / og temur ecke syna Tungu helldur forueller sitt Hiarta / þesse Gud rækne er Hiegome. Enn skiær og ofleckud Gudrækne hia Gude Födur / er hun / sem vitiar Eckna / og Födur lausra j þeirra Hörmungum / og sig ofleckadan af Heimenum vardueiter.

Vtskyr

Vered giórendur Ordsins / eñ ecke alleinasta Tilheyrendur / huar med þier ydur sialfa a tælar draged. Pad er so mÿked sagt / Þeir sem ad eins heyra Guds Ord / enn eru ecke Riettruader / og ecke breyta epter Ordinu / Enn hrosa sier önguó ad sydur af Kristinu xxapne / Er sujtia ecke adra / helldur siaeþa sig / og (so leinge þeir eru med þeim hætte) þa vona þeir þorgleþens vppa eilijfa Saluhialp. Lærdomur.

Enn Guds Ord skiptest j tuær Greiner / sem er Lögmaled og Euangelium / Lögmaled krefur Hlydneñar enn Euangelium Trúarennar) Þuiad ef nöckur er Ordsins Heyrare enn ecke Giórare / hañ er lijkur þeim Mañe / sem sijna Lijkamliga Asionu skodar i Speigle / Huar ap hañ bliffur samur og jaþn sem hann var ádur. Þuiad epter þad hañ hafde sig skodad gieck hann burt / og jafnsnart gleymde hañ huórnen hans Yferlitur var / Giórande eckert ad þui sem liott var j hans Andlite. Lærdomur.

So erum vier aller hneigder til hins Vonda / og vort Lijþ og Fram̃ferde er med mörgum Syndum saurgad. Þar þyrer nær vier heyrum nu Guds Ord / og ep annad huórt gleymum þañ

hinum þui strax eллegár ad vier berum samañe vid þad vort Lyþ og Framferde / og þo so verde/ ad vier lærum þar vt af ad þeckia vort ar Synder og spillta Natturu/ þa gleymum vier þo þui huórutueggiu og huórþum aptur til fyrre Aumarka vorra/ og Synda/ og betrum oss ecke j neinu / þa stodar oss eckert ad hafa heyrt Guds Ord. Helldur þeir sem þui lyker eru/ þeir heyra Guds Ord sier til Doms afellis/ og munu þungligar straffader verda enn adrer / sem þad ecke hafa heyrt) Enn huór hann gagnskodar þad algiórda Lógmal Frelsesins/ og blyfur þar jñe/ og er ecke gleymskufullur Heyrare/ hell dur Verkaña giórare/ sa same mun hol peñ j sijnu Verke. Þad er þessarar vnder stódu/ Sa hann skodar og athugar Euangelij Lærdom / huór ed Samuitskunum giefur þann sanna Frid og Frelse / og j þeim Lærdome blyfur stadfastur og stódugur/ og gleym er hónum ecke/ helldur breyter og hegdar sier og synu Framferde þar epter / sa same mun ódlast eilyfa Saluhialp/ei fyrer þad/ þo hañ hafe heyrt Guds Ord/ helldur fyrer þad / ad hann hefur truad þui og vered þui hlydeñ. Og meinar S. Jacobus hier ecke Moyses Logmal einungis/ helldur alla Guds Ords Pionustugiórd. Og Frelsesins Lógmal kallar hann Euangelium / so sem ad giórer Esaias þar hann seiger / Af Syon mun vt ganga

Lógt

Lögmæled/ og Ord Drottins af Jerusalem Esa. 2. Hier talar Spamadurenn vm Euangelium enn ecke Moysis Lögmæl / þuíad j Hebresku male kallast sierhuör Lærdomr Lögmal. So merker þta ord/ AD GJORA/ so myked sim ad trua/ og Giörningur kallast hier Truin / og Giörarenn kallast sa sem truer Euangelio. Þuíad so hefur Christus sialfur stundum haft Mæltæke og Meining so sim hann seiger Johann. 6. Þetta er Guds VERK / ad þier trued a þann sem hann sende / og j ödrum stad/ seiger Christur/ Huör sem GJORER Vilia mijns Födurs sem er a Himnum/ hann er minn Broder Syster og Moder/ Matth. 12. J þessum Greinum talar Christur visseliga vm TRVNA/ med huörre vier skulum med taka þad heilaga Euangelium/ enn ecke Lögmæled. Þuíad ef Lögmæl Frelserens skyllde hier merkia Moysis Lögmæl og Verken skylldu merkia Lögmælsins Verk/ þa være þesse Grein þuert a mote S. Pæls Lærdome / þar hann so seiger / Enn hönum sem/ Ecke giörer Verken helldur truer a þann sem þann Ranglæta Riettlætann giörer/ þeim sama reiknast syn Trua til Riettlætis Rom. 4. Þui er Meining S. Jacobs Orda/ þesse/ ad þeir þurfe ecke ad reida sig vppa Sæluhialpena/ sem ad ætla/ þad mune fullnægia/ ef þeir heyra Guds Ord/ og kunna margt og myked þar vm ad tala og disputera/

 enn þo

En þo samt hefur Euangelium önguä Root festu j þeirra Hiörtum/ og önguañ godañ Aa uöxt nie sanna Gudhrædslu sia Meñ j þeirra Framferde. Þuiad sitt huört er/ad hrosa sier af Euangelio/ellegar ad trua þui riettelliga. hitt giöra allmarger/ þetta allfaaer.

Og slyka fals kristeñä Maña Hræsne sä̈ apar og avijtar S. Jacob enn framar / og seiger. Ef nöckur a medal ydar/ lætur sier þikia / ad hann sie Gudrækeñ/ Af þui ad hañ læst vera Kristeñ og kann margt og myked vm Guds Ord ad tala. Eñ temur ecke (ad helldur) sijna Tungu: Stiller hana ecke fra Bakmælge og öllum ödrum syndsamligum Rædum/ Helldur forviller sitt Hiarta / Med Yferuarpe Gudhrædslu og hans Otta / og læst og þikest allmiög vera gudhræddur/ Þess sama Mans/ Gudrækne er Hiegome: Þad er/ Slykur Madur hann er ecke riett kristeñ og ecke gudrækenn.

Lærdomur.

Þeir sem riettelliga trua Euangelio/þeirra Hiörtu vmbreytast fyrer Truna / so ad su sama Tru hun audsyner og fram leider af sier Kiærleiksins Verk/ Hun stiller Mansins Tungu og talar eckert Mein nie Ogagn Naungan um/ og stygger hann ecke. Og þo so sie hönum kunne nöckud ad sleppa þad sem ecke hæfer þa tekur hann sig aptur þar vm / og sier sig þar vid) Enn skiær og oflecktud Gudrækne fyrer

sie fyrer Gude og (vórum) Fódur/ er
þesse/ ad vitia Fódurlausra/ og Eckna
i þeirra Motgange / og sig sialfan ad
geyma flecklausan/ fra Heime þessum.
Pad er/ Hier ap mea þeckia Gudhræddan man
og þetta er hans audkienningar Merke/ Huv
ðr hann vt ap riettre Tru a Christum giórer
gott Aumum og Vesólum/ og þeim Purþónd
um Biórg veiter/ og þotækum Eckium og mun
adar lausum Skiepnum hialpar / og j óllum
sijnum Verkum og Athæpe þordast Hreckuyse
þessa Heims/ og þar med liper heilagliga og
meinlausliga / þess hattar Madur/ hann er
Gudhræddur. Lærdomur.

Ecke er Meining S. Jacobs/ ad j þess
um Hlutum alleinasta sie þolgen óll Gudrætne
þuiad hia Tyrkium og mórgum ecke riett Krist
num/ pinnast þeir Menn sem bæde lipa sialper
meinlausliga / og giðra Fátækum til goda /
Helldur er þetta Meiningen S. Jacobs
Orda/ Ad þeir hrose sier þorgiepins / vt ap
Trunne og Guds Orde/ þeir sem ónguann go
dan Auxt syna ap sier/ ne nein god Verk/ j
þrra Lyþerne og Athæpe og Frampferde)

Gudspialled Joh. XVI. Cap.

Jþann tijma. Jesus sagde til sijna
Læresuema. Sannliga sannliga
seige eg ydur / huórs þier Bidied

Födurenn j mijnu Nafne / Þad mun hann giefa ydur. Hingad til hafe Þier einskis beded / j mijnu Nafne. Bidied og Þier munud medtaka / so ad ydar Fögnudur sie fullkomligur. Þetta hef eg talad j Ordskuidum til ydar. Sa Tijme kiem ur ad eg tala eige leingur j Ordskuid-um til ydar / helldur mun eg kunngiöra ydur openberliga af mijnum Födur / A þeim Deige munu Þier og bidia j mij-nu Nafne. Og eige seige eg ydur ad eg mune bidia Födurinn fyrer ydur / Þuiad sialfur Faderenn elskar ydur / af Þui Þier elsked mig / og trwed Þad ad eg sie af Gude vt geingenn. Eg em af Födurnum vtgeingenn / og komenn j Þenn-ann Heim. Eg fyrer læt og aptur Þenn ann Heim / og fer til Födursins. Og hans Lærisueinar seigia Þa til hans. Sie / Nu talar Þu berliga / og mæler önguа Ordskuidu. Nu vitum vier ad Þu veist alla Hlute / og Þu Þarft eige ad nockur spyrie Þig. Fyrer Þad truum vier / ad Þu siert af Gude vtgeingenn.

Suma og Innehalld Gudspiallsins.

a Med Þui ad i Þessum Heime er ecke ad vænta annars enn Neydar Kross og Mötga ngs

ngs hrygdar og Harmkuala/ byrer ha Krist-
nu Riettruudu/ Pa er eingen von Hialpar og
Huggunar / nema hia Gude / ad hann villde
bænheyra off og Hialp veita/ Par byrer amiñ
er nu Christur syna Læresueina og alla riett
Truada/ad bidia Gud og hañ ad akalla.

2 . Hui næst stendur hier eiñ nædarsamlig
Huggun / ad soddan Bæner ha skule ecke skie
borgiebens / helldur ad Himneskur Faderen
hann mune hær Bæner myskunsamliga veita/
sem hann er bedeñ.

3 . Hañ kienner og j hridia lage/ huörnen
vier skulum bidia/og huörn Bænahætt vier
haba skulum / sem er hennañ / ad bidia Gud
Himneskañ j hns Sonar Nafne. Ecke j vorit
Nafne/ Pad er/ Vier skulum vona/ ad so sem
Gud hann er ordeñ vor Fader / vegna syns
Sonar Jesu Christi/ so vilie hañ og einnen
vegna Jesu Christi bænheyra off / og Hialp
veita j öllum vorū Naudum og Harmkuælū.

So skal nu sier huör kristeñ Madur hetta
tuent merkia/ Fyrst Guds Skipan Bod og
Bihalning til ad bidia / Par næst Fyrer heit
Guds/ ad hann vilie off bænheyra/ og huörn
Bænahætt vier eigum ad haba / sem er / Ad
bidia Födureñ j Nafne hans Sonar Jesu Chr
isti/ og j hans Trauste/ Huiad annars borhut
dra off vorar Synder j Bæna akallenu/ Enn
huör sem hui truer/ ad Gud vilie heyra hns
Bæñ alleina byrer Christi sa:er / hann hefur

meire Ɀuggun af Guds Fyrerheite / eñ Otta og Hrædslu af sijnum Syndum.

Ꝩ

Jesus Eide Liosum / Oss heiter þad veita / Huad vier Herrañ Biðium / J hans Nafne þo jafnañ / Inner ad önguer þanneñ / Aadur ad fordum Badu / So Fögnud fæum vier megnann / Fridar skulum ja fnañ Bidia.

Bæneñ.

DRotteñ Gud Himneskur Fader / þu sem oss hefur til sagt og lofad / fyrer þinn Son Jesum Christum / ad huad vier Bidium j hans Nafne / þad villier þu veita oss / Vier Bidium þig / Hall tu oss vid þitt Ord / Gief oss þiñ Heilaga Anda sa ed oss stiorne og styre, epter þijnum Vilia / Vardueittu oss fyrer Diöfulsins Rijke / fyrer röngum Lærdome / og rangre Guds Dyrkan. Vard ueit Lijf og Sal fra allre Olucku / Gief oss þijna Blessan og þinn Frid / og ad vier j öllum Hlutum mættum finna þijna nadarsamliga Hialp og Hiaſtod / so ad vier bæde þessa Heims og añars mættum lofa dyrka og vegsama þig / so sem vorn milldann Födur / fyrer Jesum

sum Christum þinn elskuliga Son vorn Drottenn og Herra / Amen.

A Vppstigningar Dag Pistillenn j Giørninga Bok Post. I. Ca.

Hinn fyrra Bokmæla giørda eg ad sönnu vm allt þad / þu Theophile sem Jesus hoof vpp ad giøra og kenna / allt til þess Dags er hann vard vpp numenn epter þui hann hafde fyrer Heilagan Anda kunngiört Postulonum hueria hann hafde og vtualed. huerium hann tiade sialfann sig / lifanda epter Pijsl sijna / m(e)z marg hættudum Biuijsingum / og liet þa sia sig vm fiorutiju Daga / talande fyrer þeim af Guds Rijke. Og sem hann hafde saman safnad þeim / baud hann þeim / ad þeir fære eige vt af Jerusalem / helldur ad þeir skylldu epter bijda Fyrerheite Födursins huört þier (sagde hann) hafed af mier heyrt. Þuiad sannliga skijrde Johannes med Vatne / enn þier skulud med Heilögum Anda skijrder verda / eige langt epter þessa Daga. Enn þeir sem þar til samans voru / spurdu hann ad / og

Þ v. sögdu

ſógdu. Herra villtu nu a þeſſum tijma
vpp rietta Jſraels Rijke. Enn hañ ſag
de til þeirra. Þad er eige ydart ad vita
ſtund eda punct Tijmaña. Huória Fad-
erenn ſette j ſialfs ſijns Vallde/ helldur
munu þeir ódlaſt Krapt Heilags Anda
þeſſ er yfer ydur mun koma / og þier
ſkulud mijner Vottar vera til Jeruſal-
em/ og j óllu Judea/ og Samaria/ og
allt til hüis yſta Jardar enda. Og er
hañ hafde þetta ſagt/ vard hañ þeim
aſiaundum vpp numeñ / og Skyed tok
hann j burt fra þeirra Augum. Og er
þeir horfdu vpp epter hónum til Him-
ens vpp faranda/ ſia/ ad tueir Meñ ſto
du hia þeim j hui̇ſtum Klædum/ huer
ſer ed ſógdu. Þier Menn af Galilea/
Til huórs ſtande þier/ og horfed vpp j
Himineñ? Þeſſe Jeſus ſem vpp numeñ
er fra ydur til Himins/mun koma/lijka
ſo ſiñ þier ſaud hñ til Himins faranda.

Vtſkyring Textans.

HInn Heilage Lucas hann leggur til ſam
ans Vpphaf þeſſarar Bokar / vid nidur
lag ſinna Gudſpialla/ þuiad huad hann þar
med þæm Ordum ahrærer / þad ſama vtſkyra
er hann og ſeiger hier med fleirum Ordum -
Þou

Þann fyrra Bokmæla (seiger S. Lucas) giörda eg vm alla Hlute þu Thophile/ sem Jesus tok til ad giöra ꝛ ad kienna. Þad er/ J mÿnu Gudspialle hef eg skrifad vm flesta þa Hlute/ sem eg hugda naudsyn vera ad vita/ huörium Manne þeim sem Gud elskar/ og Sannleikan̄ vill vita/ huad Jesus hann kiende/ og huör Dasemdar verk han̄ giörde/ Allt til þess Dags a huörium han̄ var vpp numen̄/ til Himens/ epter þad han̄ hafde kunngiört Postulonum/ Huad þeir skylldu giöra/ Fyrer Heilagann Anda/ Med huöriū Christur han̄ var smurdur/ fram yfer alla sÿna Medbrædur/ Huöria hann hafde vt valed/ Til ad vt breida og boda sitt Euangelium vm Heimen̄/ Huörium hann tiade sig sialfan̄ lifanda/ synligan̄ og þreifanligan̄/ Epter Pÿsl sÿna/ Audsynande/ med marghattudum Biuÿsingum/ Ad han̄ være af Dauda vpp risen̄/ og være sannarliga lifande/ Og liet þa sia sig j fiörutiu Daga epter sÿna vpp risu/ Talande vid þa vm Guds Rÿke/ Huilÿkt þad sie/ sem er/ eitt andligt Rÿke/ og huörnen þad ætte fyrer Guds Orda predikun og Þionustu giörd vt ad breidast vm Heimen̄/ og huörn Auöxt Guds Kristne skylldi þar af fa og hreppa.

Lærdomur.

Med þui ad Christus han̄ hefur so marg falldliga

Kallsliga audsynt sig ad vera fra Dauduu
uppriseñ/ þar fyrer þa erum vier sannarliga
fyrer hans Pijnu og Verdskulldan leyster og
frelsader fra eilijfre Fyrerdæmningu/ so frá
mt sem vier truum rietteliga a hann)

Og sem hann hafde þeim saman
safnad/ Baud haň þeim ad fara ecke
vt af Jerusalem/ helldur ad þeir skyll
du (þar) Bijda epter Födursins Fyrerhet
te/ Vm Vtsending hins Helga Anda. Þuiad
Gud Himneskur Fader hann villde vthella sij
num Heilaga Anda yfer Postulana/ j Jerusa
lem sem var j þann tijma sa Nafnkuñugaste
og fiölmeñeligaste Stadur j Heimenum. Og
a sialfa Huitasuñu / þa morgar þusunder
Manna voru til samans komnar af ymsum
Löndum / so ad Postularner skylldu þar vpp
byria predikan Euangelij vt af Christo / og
ad Euangelium skyllde so fra Jerusalem vt
beraft og breidast vm allann Heimeñ. Þuiad
so hafde Propheteñ Esaias fyrer spaad/ 2.
Cap. Af Syon mun vt ganga Lögmaaled/og
Ord Drottins af Jerusalem.

Lærdomur.

Þo ad Gud hann sie ecke bundeñ vid nöc
ura einn Stad/þa eiga þo Meñ epter hans
Bxfum ad vænta/ og þar ad med taka/ med
þeim hætte sem hann vppa setur/ enn ecke ód
ru vijs/nema vier viliū fara þeirra a misse
snuŕt/ Fyrerheit vm Vtsending hins Hei
laga

Daga Anda/ Hier hafed (sagde Jesus) heyrt fyrer minn Munn/ Huiad opt hef eg ydur lofad/ ad eg vilie senda ydur Huggarann þann Helga Anda. Huiad Johañes skijrde ad vijsu med Vatne/ enn hier munud skijrder verda med Heilogum Anda / ecki langt epter þessa Daga. Pad er/ Skijrn Johañis hun veitte ad sönnu Syndanna fyrer giefning/ og þær Heilags anda Gafur/ sem öllum Kristnum Mönnum eru sameigenligar/ Enn ad þann Dögum lidnum vil eg vthella yfer ydur dyrdligum og däsamligum Heilags Anda Gafum / huilykar ecke hafa til þessa Dags ydur giefnar vered. Kærdo.

Skijrnen Christi er ei annad/ enn annad Skijrn Johañis/ Helldur eru Giafernar ad-rar/ þær sem fyrer Skijrnena veitast aullum Kristnum Mönnum/ eñ adrar eru þær Gafur sem a Huitasunnu voru vt helltar yfer Postulana. Og þo ad slykar däsamligar Gafur veitest ecke a þessum Dögum þeim sem skijrder verda/ þa allt ad einu veitest og giefst þeim Syndanna fyrer giefning/ og þeir endur fæd-ast fyrer Heilagañ Anda / (so ad þeir styrkist i trune) og til bidie Gud so sem astsamann Födur/ og elske hann / og hafe Kiærleika til Naungans vegna Guds/ og life Gudrækeliga huör j sijnu Kalle og Embætte.

A medañ þad Postularner höfdu ei med-teked Heilagann Anda / þa væntu þeir / ad Christ-

Christus munde vpp reisa eitt Jardneskt Rijke/ þar vt aþ koma þeir þram med eina darliga Spurning/ so sem epter þylger/ þar fyrer/ þeir sem þar til samans voru spurdu hann ad/ seigande/ Herra villtu a þessum tijma vpprietta Jsraels Rijke? þad er/ Villtu nu vpp byria ad þrelsa Jsrael aþ vallde þeirra Romuerskra/ so vier mættum vnder þinne Rijkis stiorn liþa þarsællega/ Og ad hiner adrer Jsraels Syner lære vt aþ Euangelio ad þeckia þig / og þig ad dyrka og vegsama. Lærdomur.

þanneñ hatar mañlig Skynseme þianing og þrældom allañ/og leitar j hia Christo epter Holldligum Giædum/ og Gagnsemdum. Enn Jesus sagde til þeirra/ þad er ecke ydart/ ad vita Tijma eda Stunder/ Huönær ad eg þyrer myna dyrdliga Tilkomu vpp byria þad Himneska Rijke/ j huöriu þier skulud þeirrar eilijþu Sælu niotande verda/ þuiad. Pad hefur sa Himneske Faderen sett j sialfs sijns Vallde/ þegar mynum Himneska Födur syneft/þa mun hann vppbyria þad Rijke/epter þeim tijma hæþer ydur ecke ad grenslast. Lærdomur.

þuiad vier eigum ecke mz vorre Foruitne ad grenslast epter nöckrum þeim leyndum Domum/sem oss er ecke leyþelegt ad vita j þessum Heime) Pier skulud og ecke (seiger Christus) med Verallðligre Magt eda Vallde auka og vtbreida

vtbreida mitt Rijke ꝛ Jördunne/ Helldur munu þier medtaka Krapt hins Heilaga Anda / huór yfer ydur mun koma/ Hann mun giefa ydur nyian Styrk/ so ad þier skulud kienna og vtbera Euangelium mitt kröptugliga med myklum Auexte og þier mun ud giöra storar Jardteikner Euangelio til Styrkingar / Og þier skulud vera mijner Vottar / Þier skulud bera vitnis burd openberliga vm mitt Euangelium mijnar Jardteikna giörder / Pijnu og Dauda / Vpp risu og Vppstigning til Himens/ og alla mijna Velgiörninga sem eg hef veitt Mannligu Kyne/ Þetta skulu þier kienna/ J Jerusalem og öllu Gydinga lande og Samaria og/ þier skulud fara/ allt til Heimsins enda/ Og vtbera mitt Euangelium vm alla Heims Kringluna. Lærdomur.

Christi Rijke vtbreidest og eykst ecke med Veralldligre Magt og Vallde/ Helldur med Predikan Euangelij / huar af vier lærum ad þeckia Christum Heimsins Endurlausnara/ Og er hann hafde leidt þa vt til Bethaniam skamt fra þui Kauptune/ stie hann med þeim vppa Fialled Oliueti/ Og er hann hafde sagt þeim þetta / Sem nu er vm talad/og annad fleira/ sem hiner Gudspialla meñerner skrifa/ Vard hañ þeim asiaondum vpp numeñ/ Fra Jördune vpp j Lopted til Himensins/

ensins/ og Skyed tok hann fra þeirra Augsyn.

Lærdomur.

Þanneñ er nu Christus vppstigeñ til Himens / og er sitiande til Guds hægre Handar (so sem vottar vor Postulig Truarjatning) Þad er/ Hann hefur Magt og Valld/ og ræd ur öllum Hlutum og öllum Skiepnum/ a Himne og a Jördu/ Eñ þo samt er hañ nalægur sinne kristeligre Kirkiu / epter sinne Lofan/ Sagd/ og er hia ydur alla Daga allt til Heims sins enda. Item/ Huar sem tueir eda þryr koma saman j mynu Nafne/ þar em eg mitt a mille þeirra / Matth. 18. Þar næst er Vppstigningen Herrans Christi eitt Dyrdligt sigur Opp og Sigur hrosan / yfer Synum og vorum Ovinum/ sem er Dioffulleñ/ Syndeñ/ Daudeñ og Heluijte / Þessa hefur Christus med sinne Vppstigningu yfer vnned sigrad og hertekëd/ so ad þeir gieta nu ecke giört oss Skada/ vier sem truum a Christum. So ryker nu Christus/ sitiande til Guds hægre Handar / og bidiande og frame standande fyrer oss/ Rom. 8. Hann verndar oss Sauda skiepnur synar/ so ad ei nöckur fær oss vr hiis Höndū slited/ Joh. 20. Hañ hefur og so/ med siñe Vppstigningu opnad oss Vegeñ til Himerijkis / og vill / ad þar sem hann nu er/ þar skulum vier og eitt sinn verda/ Joh. 14. Þar fyrer/ Medan vier erum lifum j þessum Heime/ þa hugleidum Himneska

reiska Glute/ Snuum vorum Hugskotum fra Munadsemdum og Vellystingum þessa Heims so og holldum oss fra Syndum og vondum Verkum og lifum Himneskañ Lifnad/ þad er Heilagañ og ostraffanligañ (Coloss. 3)

Og þa þeir / Postularner og Læresuenarner/ horfdu vpp j Himeneñ epter hö num/ sia. Þa stodu tueir Menn. Tueir Einglar/ j Mañligre Mynd/ þar hia hönum / j huytum Klædum (Huyt Engla Klæde merkia þeirra hreinañ og skiærañ Heilagleik) Huórier og sögdu/ þier Meñ af Galilea / Postular og Lærefueinar Jesu Christi/ Þui stande þier og horfed vpp j Himeneñ? Sem þeir villdu so seigia/ þier villdud ad ydar Lausnare være Lykamliga hia ydur/ so sem fyrr/ enn þier verded ad mi ssa hüs syneliga Umgeingnte/ þo ecke alla tyma helldur vm Stundar saker / Þuiad þesse Jesus sem vpp er numeñ fra ydur j Himneñ/ hann mun so koma/ a hinum sijdasta Deige/ synceliga. So sem nu sau þier hañ/ syneliga / til Himens faranda. Enn þo munu þier sia hann komanda/ j Dyrd og Magtar velld sijnu/ Matth. 25.

Lærdomur.

Þesse Grein styrker vora Truar jatning Padañ mun hañ koma ad dæma Lifendur og Dauda. Enn med þui vier vitum visseliga

Aa . ad E[illegible]

ad Christur mune synetiga koma af Himnum ofan/ til ad dæma Lifande menn og Dauda/ þa er til heyreligt/ ad vier tvwunst vid hans Tilkomu/med Heilagre Vmgeingne/og sanart ligre Gudrækne/ so sem S. petur kienner 2. Pet. 3.

Gudspialled Marci. XVI. Cap.

Þann tijma. Eñ seinast er þe ir Ellefu sætu til Bords/ op enberade hañ sig/ og auitade þeirra Vantru/ og Hiartans Hardwd/ þad þeir höfdu eige truad þeim sem hann höfdu sied vpp risen. Og hañ sagde til þeirra: Fared vt vm allañ Heimeñ og prediked Gudspiöllet ällre Skiepnu. Huör hann truer og ver dur skijrdur/ skal hölpligur vera. Eñ huör eige truer/ sa skal fördæmdur ver da. Eñ Teiknen er þeim munu fylgia sem trua/ eru þesse. J mijnu Nafne munu þier Diöfla vtreka/ nyar Tungur tala/ Höggorma vpp taka. Og ef þeir drecka nöckud Banuænligt/ þa skal þad ecke þeim granda. Yfer Siuka munu þeir Hendur leggia/ og þa mun þeim Batna. Og epter þad ed Drottiñ Je-

sus hañ

sus hafde talad vid þa/vard hañ vpp numeñ til Himins / og situr til Guds hægre Handar. Enn þeir geingu vt / og predikudu alls stadar / Drottne samuerk anda / og Orded styrkianda med epterfylgiande Teiknum.

Innehalld, og Suma Euangelij.

Fyrer Herrans Christi Vppstigning höfum vier þessar haleitar Gæþur ödlast og feinged.

1 J fyrstu þa er Diöfulleñ/ pangadur og herteken aþ Christo/ þar med Synden og Daudeñ/ so ad þeir vpp þadañ / hliota ad liggia vnder Footum Herrans Christi/og gieta önguañ Skada þramar giört Christo nie hñs Rike sine/ vtan huad Herrañ Christur sialþur vill leyþa/ so sem seiger S. Pall/ Christur er vpp fareñ j Hædena / og hefur Fangelsed ad Herfange teked/ Þad er þeirrar Meiningar talad/ Vier vorum vegna Syndareñar Daudans og Diöþulsins Fangar / enn Christur hñ heþur þa Ovine aptur til Fanga teked/ so þeir kunna nu ecke þramar meir ad skada oss eda hallda oss vnder sijnu Vallde.

2 J annañ mata þa gieþur Christur Mönonum Gæþur/ Þad er/ Hañ gieþur oss þann Heilaga Anda/ huör ed oss j Guds Orde/ og fyrer Guds Ord/ kienner rietteliga ad akalla

 Gud

Gud/ og j Hönum ad hafa alla vora Glede og Huggun/ huad sem ad Höndum kiemur.
3 Hann sender sinne Kristne trúa predikara og Lærefedur/ so sem S. Paall talar vm Eph. 4. Christur er vpp fareñ yfer alla Himna/ so ad hann vpp fylle allt/ og hann hefur sett suma til Postula/ suma til Propheta/ adra til Euangelista/ adra til Hirdara og Kieñefedra. Fyrer huad eïa ad hann sapnar sier kristeligre Kirkiu vm Heimeñ/ allt til hins sijdasta Dags.
4 Fyrer Herrans Christi Himna ferd og Vppstigning/ þa er nu Himerijke oped ordeð a hinum sijdasta Deige/ so ad aller þeir sem trúa a Christum/ þeir munu þar þa jnn ganga/ til eilijfrar Glede og Himerijkis Fagnadar. Þad giefe oss eilijfur Gud fyrer sijna Naad og Myskun.

Sijdast birtist Brædrum / Vid Bøkd med snörpum Ordum / Christur: og Vantru vesta/ Vijtar eñ Hardwd lyter/ Þar næst Þiod Baud skijra/ Þeim j öllum Heime / Steig med sætum Sigre/ Sijdañ j Lopted frijda.

Bæneñ.

JEsu Christe Sonur Guds Almattugs/ þu sem nu ecke leingur ert hier á Jördúñe

Jórdune fatækur edur þurfande/ helld ur ertu nu til hægre Handar þijns Himneska Födurs/ og ert nu Herra og Drottenn yfer öllum Hlutum a Himne og a Jórdu/ Vier bidium þig audmiukliga/ Veit og gief oss þinn Heilaga Anda/ Gief oss goda Guds Ords Þienara/ Vardveit þitt Heilaga Ord j hia oss/ Heft og af styr þu Dióflenum/ og öllum vondum grimdar Mónnum/ Ovinum þiñar Kristne/ Lææt þitt Rijke hier a Jórdune vid magt halldast/ allt jnn til þess/ ad aller þijner Ovjner eru komner vnder Skór þinna Fota / og vier höfum Sigur feingeð a vorum Ovinum/ Syndenne/ Daudanum / Dióflenum fyrer þig / og fyrer þijna Hialp og Hiastod/ Amen.

Siøtta Suñudag epter Paska
Pistilleñ I. Petri IIII. Cap.

KJærer Brædur. Fyrer þui verid sparneytner / og æruakrer i Bæna akallenu/ Eñ vm fram alla Hlute þa hafed nogsligañ

ligañ Kiærleika jnbyrdis. Þuiad Kiær leikureñ hylur fiölda Syndaña. Vered Gieſtriſner jñbyrdis an möglunar/ huör ⁊ eiñ þione ödrū epter þre Nad ſem hñ hefur ödlaſt / ſo ſem goder Vmbods menn margfalldrar Guds Nadar. Ef nöckur talar/ hañ tale þad ſo ſem Gus ds Ord. Og ef þionar nöckur/ hañ þio ne epter þeim Krapte ſem Gud giefur. So ad j öllum hlutum verde Gud dyrk adur. Fyrer Jeſum Chriſtum/ huörium ſie Dyrd og Valld vm Allder og ad ei lijfu/ Amen.

Vtſkyring Piſtilſins.

Hinn Heilage Petur hefur j fyrer farande næſtre Rædu amint kriſtna Meñ/ad buaſt vid ſijdaſta Deige og Hingad komu Herrans Christi til Domſins. Og ſeiger ad ender allra Hluta hann ſie nælægur / og ad vier lifum nu a ſijdaſta Heimſins Alldre. Þuiad þeſſe tijme a huörium Guds Sonur tok Mañdom/ hann er hinn þridie og ſeinaſte þeſſa Heims. Huar fyrer/ med þui ad Gud vill ei lata oſſ vita Stund og tijma hins ſijdaſta Dags/ þa hæfer ad vier ſieum alla tijma vid buner/ vid hans Tilkomu. Þar fyrer ættum vier ſo ad lijfa / lijfa ſo ſem ad vier værum pulluiſſer / ad Chriſtur kiæme j Dag til Domſins ad dæma Lif

ma Tijendur og Dauda. Enn med þuí vier erum oruyser vm Stund og tijma hins sijdasta Dags / þa kienner S: Petur oss huad vier skul um giöra / so ad þesse Dagur kome ei a oss o- vart / og seiger. Fyrer þui vered sparneyt ner og aruakrer j Bæna akallenu.

Lærdomur.

Þuiad þeir sem þui trua ad Christur mu- ne koma aptur / til ad dæma Lifendur og Da- uda / enn vita ei Stund og tijma hans Tilko- mu / þeir eiga ecke ad velkia og vellta sier j saurugum Girndum / so ad Drottenn Kome þeim a ovart / Helldur skulu þier vera jdner j Bænum og Akalle / til Guds / so þeir mætte makliger verda / ad standa fraḿe fyrer Mañ- sins Syne / Luc. 17. Sparneytne nefner Post- ulenn til Bænareñar / þuiad druckins Mans Bæn er Draume lijk / og er eingenn Bæn fyrer Gude helldur so sem þa Madur ropar af of- myklu Aule) Enn vm fram alla Hlute (seiger S. Petur) þa hafed nogligann Kiærleika jnnbyrdis.

Lærdomur.

Nema Madur hafe riettañ Kiærleika / þa eru adrer Mañkoster til einskis / huört sem þad er Lijtelæte / Sparneytne / eda huöriu nafne þad nefnest. Og eñ þo ad kristeñ Madur sie skylldugur öllum gott ad giöra / þa ber hön- um þo ad syna þeim fyrst Kiærleikañ / sem hönum eru samhlioda / j riettre Tru og kriste

A a iiij. ligre

ligre Religione. Kærleikureñ skal og ecke vera ad Yperuarpe/ og so sem volgur og kalldur/ helldur breñande/ so ad vier eigum ad láta oss annars Eymd til Hiarta taka / eins og líðum vier þad sialfer) Þar fyrer er Naudsyn ad kristner Menn hafe Elskuna og Kiærleikañ syn a mille. Þuiad Kiærleikurinn hylur fiólda Syndanna / Þesse Mals grein er teken wr tíunda Capítula Salomonis Ordskuida/ þar honn seiger so/ Hatur kueiker vpp Deilur/ enn Kiærleike hylur allar Misgiörder. Þesse Ord Salomonis og petri haf þessa Meining /Þeir sem hafa Hatur a nóckrum/ þeir plaga ecke ad hylia hans Lyte/helldur bera þeir þau wt og breida/ fyrer huörium Manne / huar vt af kuikna Deilur og Þrætur/ þar ed kristeligum Kiærlieka eru í mote. Enn fromer Gudhrædder Meñ/huöra Hiarta vpp er lyst med sõñum og hreinum Kiærleika / þeir hylia og fiódur draga yfer Naungans Misgiörder / so myked sem þeir meiga giöra med godre Samuisku. Og med styrkre Mangiæsku og forsialigleika / þa hellst Fridur og Samþycke kristinna Maña i mille.

Lærdomur.

Þessa Meining S. peturs vtleggia þeir rangliga og langt fra lage/ sem hier af villa halida/ ad vor Kiærleike hylie fiólda Syndanna fyrer Gude/ þad er/ Ad vier fauni fyrer hann Syndaña fyrer giefning, Þui aumliga

liga våre vorar Synder huldar/ef ad vôr Kiær leike skyllde þad giôra. Þad med kiennum vier ad sônnu / ad Drottenn hann hôndle myskunn samliga og milldeliga vid þa/ sem lykn samer eru vid Naungann/ Enn þad sinn vorar Synder hylia kann fyrer Gude/ er alleinasta Fyrer þiening og Verdskulldan Jesu Christi/ enn einge Hlutur annar. Og þeir sem hafa þann riettan Kiærleika/ þeir eru þa þegar Riettlater ord ner fyrer Truna/ og þeirra Synder eru huld ar. Þar fyrer er augliost / ad vor Kiærleike hann hylur ecke Syndernar/ helldur Guds Kiærleike /hans Nad og hans Myskun/ so sem skrifad er/ Sæler eru þeir hvôrium Ranglæt ed er fyrer giefid / og þeir hvôrra Synder ad eru huldar. Sæll er sa Madur hvôrium Drott enn hann til reiknar ecke Syndena/ etc.

Nu epter fylgia nôckrar Aminningar/ til hinna og annara godra Verka. Þuiad/ þo þe ir Kristinu hafe lært þann sanna Lærdom/ þa þurfa þeir þo opt aminnter ad verda / so ad þeir fylle þad med Verkum sem adur hefur þeim kient vered/Vered (seiger Petur) Giestrisner inn Byrdis / an Mœglunar / Þuiad þeir sem med Mœglan og Epter tôlu giôra gott Naunganum/ missa mykenn Hlut sinna Launa hia Gude/ Þuiad þann veitara elskar Gud sem giefur af glôdu Hiarta / þad hann giefur/ 2. Cor. 9.

Nu kiemur enn annad Bodord/ Hus ir *

Aa v. eiñ

einn epter þeirre Nad sem hann hefur og
last þa sie ödrum þionande/so sem god
er Vmbods menn margfalldrar Guds
Nadar. Pad er so myked talad / Suglerde
huör og einn / huilyka Nad og Gafu hann
hefur af Gude þeiged/og neyte þeirrar Gafu
Naunganum til Gagns og goda. So og skal
huör hyxa ad slykar Gafur eru ecke hans eign
ein/ hönum alleina til Gagns giefnar/helldur
er hann einn Vmbods Madur/ og Bryte yfer
þeim Gafum/sem Gud hann hefur marghatt
adar vtskipt og vtdeilt j bland sinnar kristi-
ligrar Kirkiu.

Hier er merkianda/ad þetta Orded/NAD.
hefur margar Merkingar j Heilagre Ritningu
Puiad Stundum merker þad oforþienta Nad
og Myskunseme Guds/ af huörre hann fyrer
Christi skullld og ærnan medtekr þa Syndugu
til Nadar/ so sem S. Pall seiger/ Af Nad
einne eru þier frelster/fyrer Truna/ og ecke af
ydur sialfum til / Guds Giöf er þad / ei af
Verkönum/ so ad eingenn hroose sier. Stundum
merker þetta Ord/ NAD / Gafr Guds þær
sem hann giefur og vtskipter med Limum Kirk-
funnar/ so sem hier j þessare Malsgrein. Pui
lykar Gafur Guds höfum vier þeiged / ecke
so sem eignar Menn/ helldur erum vier Vm-
bods menn þar yfer/ og oss er til truad ad ne-
yta þeirra Gude til Dyrdar / enn Naungan-
um til Gagns og Goda/ so ad vier mættum a

synum

tijmum tijma/ standa Gude godan Reikningskap ad vier ecke høþum vort Pund j Golþ graped. Enn Guds Gaþur þessar kallast hier ymislig ar og marghættadar/ Þuiad Guds Kristne/ heþur ymisliga og marga Tidu og Time/ en er þo einn Lijkame Christi/ Þar þyrer þarþ hun vid marghættadra Giaþa / so huörier meige ödrum þiona/epter Tegund þeirra Kal ls og Embættis.

Þessa Hlutar setr nu Postulen fram tus Ep ter dæme/ Ef nöckur talar(seiger han)þad er/ eþ nöckur giörer predikun þyrer ödrum/ Tale hann so sem Guds Ord/ Predike hann Guds Ord. Lærdomur.

Þar þyrer eiga Menn ecke a predikun ſt stolnum þyrer Folkenu/ fram ad setia/ Kiell inga giælur/ Skröksögur / eige Manna Lær dom og Setninga. Ecke Kienningar hollds ligrar Skynseme/sem ei koma vid Ritningana Og ef nöckr Þionar/ Haþande eitt huört Embætte j Kristninne/ huört helldur þad er Andlegt edur Verallдligt/ sa same giöre þad Epter þeim Krapte sem Gud giefur/ Hann skal ecke treysta vppa sinn Styrk/ og sij na Fyrer sion/ Helldur bidia Gud vm Styrk og Visku/ og giöra so sitt Embætte med söñu Lijtelæte/ So ad j öllum Hlutum verde Gud dyrkadur fyrer Jesum Christum/ Fyrer huörs Skulld/ vor Hlydne Gude þock nast enn þo hun sie opullkomen/ Huörium vorum

(vorum Kausnara) sie Dyrd og Valld
vm Allder Allda Amen. Þad er þessarar
Meiningar/ Þeir sem aluarliga þad astunda/
ad Guds Loþdyrd aukest og vtbreidest þyrer
þeirra Verk og Embætte/ þeir skulu ecke trey
sta vppa sijna Snilld edur Fyrersion / og ecke
helldur vpp byria nöckra Hlute/ epter þeirra
Visku og Hößde/helldur bidia Gud aluarliga
vm þann Helga Anda/ sa þeim styre og stiorne
ne / og leire ecke sinnar Loþdyrdar / helldur
Guds. Þuiad þeir sem vpp byria stora Hlute
og treysta vppa sijna Magt og Speke / þeir
skada kristeliga Kirkiu / Og sialþer verda
þeir til Skamar.

Gudspialled Joh. XV. z XVI. C.

Ⅰ Þann tijma. Jesus sagde til sin
na Lærésueina. Enn þa ed sa
Huggarenn kiemur/ huörn ad eg
mun senda ydur af mijnum Födur/ sem
ad er Sannleikssins Ande/ huör af Föd
urnum framgeingur/ hann mun bera vit
ne af mier/ Og þier munud mier vitne
bera/ þuiad þier hafed j fra Vpphafe
hia mier vered. Enn þetta tala eg til
ydar/ so ad þier hneyxlest ecke. Þuiad
þeir munu forboda ydur. Og sa tijme
kiemur huör hann Lijflætur ydur / sa
mieinar

meinar sig giöra Gude þægt Verk. Og þetta giöra þeir ydur / af þui / þeir þeckia huörke Födurenn / nie mig. Enn þetta tala eg þui til ydar / ad nær ed su stünd kiemur / þa skulu þier minnast þar a ad eg sagda ydur þad / Enn þetta sagda eg ydur eige j Upphafe / þui eg var hia ydur.

Summa og Innehalld Gudspiallsins.

1 J þessu Euangelio lofar Christur ad senda sijnum kristnum Mönnum þann Huggarann Heilagann Anda / sa ed þa skal hugga og hughreysta j Ofsoknunum / huöriar þeir munu þar ad lijda vegna Guds Ords / so ad þeir skule ecke meina / ad Gud hann sie reidur vppa þa þo þeir vnder Krossenum ligge / Þuiad lijka so sem Heimurenn hefur hatad sialfann Christum og hann ofsokt / so hatar hann og eirnenn alla hans Lime og Riettruada / allra hellst þa sem Guds Ord predika og Sannleikann bodda. Þar fyrer lofar Christur ad giefa sinn Heilaga Anda huör ed þeim vera mun einn Huggare j Sannleikanum / og giöra þa ohrædda og hugada / so ad þeir skeyte ecke vm Heimsins Hatur Ofsokner edur nöckurn Hlut.

2 Næst þui stendur hier Orsök og Efne / huar fyrer ad Heimurenn hann er so gramur og grimmur vppa þa Kristnu / sem er / Fyrer þa

Gren/

Greẏn/ ad hann þecker huörke Gud Födur ne
hans Son Jesum Christum / Þessa Alyktan
skulu Menn vandliga merkia/ Þuiad alla tijt
nia hefur þad so til geinged j Kristnene / ad
þeir hafa hellst og mest ofsockt þa enu Kristi
nu/ huörier fyrer Heimenum hafa halldner
vered þeir allra Heilögöstu og agiætustu/ Sod
dan voru þeir j Jerusalem Byskupar prest
ar Pharisearar og adrer Skriftlærder/ þeir eit
ner hötudu mest og ofsooktu Christū og hans
Lærdsueina. So geingr þad ē nu til/ Pauens
hans Byskupar/ Munkar og Prestar/ þeir sem
nu lætast vera þeir allra Heilögöstu og su riett
ta sanna Kirkia/ þeir ofsækia nu mest Euan
gelium/ þeir myrda og drepa alla þa sem þan
hreina Lærdom vt af Jesu Christo elska og
med Hönd hafa. Söken er þesse/ ad þeir þeck
ia ecke Christum og ecke hans Födur / ellegar
munde þeir þad ecke giöra. Þar fyrer þa læt
te eingen̄ þetta hneykia sig/ þo þeir sie mester
ofsoknar Menn Kristnenar / sem hafa þad
fegurdar Nafn/ og Heilagaster eru hallder
fyrer Heimenum.
3 Þar a mot/ Þa skal eingen̄ læta sier þui
ngt þikia ad lyda Motgang og Ofsokn fyrer
Guds Ords saker / med þui / ad vier höfum
þennan̄ haleita Fiersiod og þa Himnesku Hugg
un / sem er þesse / Ad vier þeckium rietteliga
þann eilyfa Födur a Himnum og hans Son
Jesum Christum / Þetta er vor hin stærsta
Huggun/ so vier þurfum nu ecke ad efast um
Gud/

Gud/ nie hans Rad og Hialp/ hann mun oss sanarliga vm siþer Saluholpna giöra.

v.

Pa Andeñ sa eg sende/ Sañur Hugg gareñ Manna/ Kiemur af hæsta Himne/ Hañ mun tala hid Saña / Kiett og Verölldu votta/ Verde þier loks a Jördu/ Hrakter af hvöriu Slekti/ Fyr er hreinar Sañleiks greiner.

Bæneñ.

HErra Gud Himneskur Fader / Vier giörum þier þacker / ad þu fyrer þiñ Heilaga Anda hefur sett oss til þss ad bera vitnis burd vm þiñ kiæra Son Jesum Christum/ vier bidium þig / ad med þui Heimurenn kann ecke ad lijda soddañ vitnis burd/ og hatar oss þar fyrer/ Þa vertu vor Huggun / og veit oss Styrk og Hreyste / ad vier lijdum Krossen med þolenmæde / og blijfum stadfaster vid þitt Ord/og ad vier mæt tum alla tijma fundner vera j flocke þeirra sem þig og þinn Son riettteliga þeckia/ Allt þar til vier faum og hrep þum þa eilijfu Saluhialp / fyrer Jesum Christum þinn Son vorn Drottreñ og Herra/ Amen.

A Hutta

A Þeim Dögum. Og þa er Huijta Suñu Dagar fullkomnuduſt/ voru þr aller m3 einu huga i þiñ sama Stad/ Og þar vard skyndeliga þytr af Himne/ lijka sem mijkils til komande Vindar/ + vpfyllde allt Huſed þar þeir satu jnne. Og a þeim sauſt ſundur grei nanligar Tungur aliijka ſo ſem Ellds Loge/ Og ſette ſig yfer ſier huórn þeirra. Og þeir vrdu aller fuller af Heilög um Anda/ og toku til ad tala ymiſlig um Tungum/ epter þui ſem Heilagur Ande gaf þeim vt ad tala. Enn þar voru Gydingar byggiande til Jeruſalem/ Gudhrædder menn/ af allra handa Folke ſem er vnder Himnenum. Og er þeſſe Ródd ſkiedi/ kom Mañfiölden til ſamans/ og vard otta ſleigeñ/ þui ad huór og einn heyrde þa tala ſitt Tungumæl. Enn þeir aller toku ad ſkielfaſt og vndraſt/ ſeigande. Sia/ Eru þi er eige aller ſem þar tala af Galileas Og huórnen heyrum vier nu þa talan de vort Tungumæl/ þar vier erum jñe

fædders

Feðder? Parthi Medi / og Elamite / og þeir sem byggia j Mesopotamia / Judea / Capadocia / Ponto / og Asia / Phrygia / og Pamphilia / a Egipta lande / og j Lands alfum Lybie / huør ad eru nærre Cirenia / og vtlender af Rom Gydingar / og þeir sem Gydingar høfdu ny giørdst / Cretar og af Arabia / og vier heyrum þa talãde vorũ Tungum / Guds Stormerke.

Vtskyring Textans.

DRottẽñ lofade ad senda Postulunum þañ Heilaga Anda / þad sama ender þañ nu æ Huijta Sunnu deige. Ẽñ Huijta sunnu Hatijd var ein af þeim stærstu Hatijdum sem Gud hafde skipad Gydingum ad hallda / og hũ var jnnsett j Minning Løgmalsins sem vt var gefed a Fiallenu Oreb. So villde nu Drottenn ad Postularner skylldu a þessum sama Deige / j Jerusalem medtaka Heilagañ Anda og taka fyrst til ad predika Euangelium. Þui ad til þeirrar Hatijdar voru vanar ad koma til Jherusalem margar þusunder Manna og þetta liet Gud þui so skie so ad Rykted vt af Euangelio Christi mætte þess vijdar vt berast vm Heimeñ. Enn vier villum heyra huør neñ Lucas skyrer fra þessare Heilags Anda Vtsendingu.

 Og þa

Og þa ed komner voru Huyta Sunnu dagar / voru þeir (Lærefueinar ner Christi) aller med einum huga j þm sama Stad / J einu Hwse og herberge/ hu ar þeir haþa ann eþa giört Bæner til Guds og talad vm Christum og hans Rÿke. Og ta la þessara Lærefueina var nær hundrad og tuttugu / so sem þar stendur j þyrer farand Capitula / a medal huörra Postularner voru þeir hellstu: Lærdomur.

Hier aþ ma lꝺra/ ad Heilagur Ande hañ giefst ecke þeim sem elska Osampyꝺke/ helldur þm sem haþa Gudhrædslu og gott Sampyꝺke og þad eina astunda/ad þiona Gude og Nai unganum) Item/ Sa Heilage Ande hañ var giefeñ j riettañ tyma. Þuiad lÿka sem a þre þyrstu Hatyd j Eydemörkeñe var Folkenu gie þed Guds Lögmaal/skriþad a Stein spiölldum So verdur nu a þessare Hatyd Heilagur Ant de vtsendur/ huör ad Lögmæled/ þad er/ Gu ds Ord/ jñ skriþar a Spiölld vors Hiarta/þa þad verdur kient og predikad/ Jeremie 31. Og 2. Cor. 3.

Og þar vard skyndeliga Þytur af Himne/ so sem mÿkils til komande Vin dar/ og vppfyllte allt Hwsed/ þar þeir Postular og Lærefueinar/ sætu jnne. So sem Kongar og Höþdingiar/ haþa vndan sier Ludra og Trametur/ þa þeir koma/ So heþ ur þesse store og mykle Þytur sem kom yþer Hwsed

Zwöfed/ vered Teikn/ ad ſa Heilage Ande ſem Christus loꝼade ad ſenda / hann være nu nalægur. En med þui þeſſe Vindþytur heyrdeſt huörge/nema yꝼer þm og ỹ þui Hwſe ſem Poſtularner voru ſaman komner/ þa blo þeſſe Fregnen ſtrax vm Borgena/ ſo ad Folked þlyckteſt þar ſaman/ ad ſia huad þar heꝼde til Tyd inda orded/ eda verda munde.

Og a þeim ſauſt ſundurgreindar Tungur/ alỹka ſo ſem Elldz Loge/ og (Heilagur Ande) ſette ſig/ ỹ þeirre ſyncligre Mynd/ yfer ſierhuörn þeirra/ Og þeir vrdu aller fuller af Heilögum Anda/ og toku til ad tala ymiſligum Tungum/epter þui ſem Heilagur Ande gaf þeim vt ad tala.

Lærdomur.

Þetta ſkulum vier ei ſo ſkilia/ ſo ſem ad Poſtularner haꝼe ecke haꝼt Heilagan Anda/ fyrr enn nu/ a Huijta Sunu Hætydinne. Þui ad þa ed Petur Poſtule / Matth. 16. meddkiende þad Jeſus være Sonur Guds liꝼanda/ þa ſuarar Chriſtur hönum / Holld og Blod heꝼur þier ecke þetta kunngiört. Og a Paſka Dagen blies Chriſtur yꝼer Poſtulana/og ſagde þeim/ Medtaked heilagan Anda/Joh. 20. Helldur ſo/ ad a Huijta Sunu/ medtoku Poſtularner þar daſamligar Heilags Anda Gaꝼur/ ſo ad þeir töludu ymeſlig Tungumal/ þau ſem þeir höꝼdu alldrei adur lært / þa var þeim og ſo giefed ad þeckia og ſkilia Guds ley

kidä Doma/ þa þeingu þeir og so Hugarhreys-
sie og Styrkleika so storañ/ ad þeir þordu op-
enberliga ad boda og predika Euangelium/ og
hræddust önguar Pijster/ þa þeingu þeir og so
þa Magt/ad giöra allskyns Dasemder og Jar-
teikner/ j Christi Nafne/ Euangelio til styrk-
ingar/Og þessar Gafur þyddust og merktust
fyrer þa Mynd Elldligra Tungná. Þuiad
sundur greinañligar Tũgur merktu adskilian-
lig Tungumaal / Elldur merkte og audsynde
Krapt Gudspiallligs Lærdoms jnn ad ganga
j Mannaña Hiörtu og Samuiskur/ Lios Elld-
sins merkte Vplysing Hiártaña fyrer Predikan
Euangelij. Og su elldlig Mynd merkte huör-
su ad Hiörtun vpp lysast og tendrast til breñ-
ande Aastar til Guds og Naungans.

Nu þo ad Heilagur Ande hann veite ecke
slykar haleitar Gafur allar kristeligre Kirk-
iu sydan þad Euangelium var eitt sinn fyrer
Jardteikñer Postulaña stadfest / so sem og j
þann tyma ecke veittust þessar Gafur öllum
Truudum/ þo samt lyka vel veitest og giefst
Heilagur Ande enn nu öllum riett Truudum/
huör ed þeim giefur af synum Gafum/Gude
til Dyrdar so myked sem þeim þienar til Sa-
luhialpar. Til Eptterdæmis er Þetta. Heilag-
ur Ande hann jnnsiglar og giörer viss vor
Hiörtu/ ad vier sieum Guds Syner/ Rom. 8.
Hann vpp vekur oss ad bidia og akalla þann
Himneska Fódureñ/ Gal. 4. Hann knyr oss
til godra Verka/ Rom. 8. Hann verkar j oss

sannañ

sannañ Kiærleika/ 1. Cor. 13. Hann styrki er oss ad standa j mote medþæddum Syndum/ Gal. 5. Hann leider oss til alls Sannleika so vier ecke villust eda þöllum þra Christo Joh. 16. Fyrer styrkar Gaþur hins Helga Anda/ eigum vier ad þacka Gude. Og med þui/ ad vier erum Musterre hins Helga Anda 1. Cor. 3. og 6. þa skulum vier varast og þordast ad saurga og þlecka þetta Guds Must ere/ so ad hann þlyie þra oss/ og late oss þalla j Synder/ Glæpe/ og Glötun.

Enn þar voru j Jerusalem/ Gydingar/ Gudhrædder menn/ Haþande ad stundan og Elsku a þeirre Guds Þionustu giörd sem aþ Gude var jnn sett / þeir voru j Jerusalem/ sumer þar buande sumer þangad komner vegna Hatijdar halldsins/ Fra allra handa Folke/ sem er vnder Himnenum. Þuiad þa Gydingar höþdu vered hertekner / og burt þlutter / j Assyria Land og j Babylon/ þa tuistruduft þeir naliga vm öll Lönd/ Aþ þeim voru sumer aptur komner til Jerusalem/ sumer bijugg þa enn a med al heidinna Þioda/ enn þoru þo vpp til Jerusalem a sierliguftu Hatijdum/ epter þui sem þeir komuft vid Og er þetta Hliod skiede/ þesse þaheyrdur þytur yþer þui Hwse/ kom Mannfiölden / þangad ad/ til samans/ og vard selms sullur. Þeim skaut Stiell j Bringu/ og þa þurdade/ þegar þeir heyrdu

B b iij. hwo: su

huörsu þad Postularner Christi/sem þo vóru olærder / kiendu og predikudu j annarligum Tungumælum/ Þuiad huör og einn heyr de þa talande sitt Tungumæl. Vm þet ta dasemdar Verk haþa lærder Menn og kien ꝥedur slyka Meining/ Ad Postularner hafe j eitne og hinne sömu predikun/ talad ymislig Tungumæl / so ad heilar Greiner haþa þeir talad j Latinu/ þa enn adrar Greiner j Gri sku/ þa enn adrar Greiner j ödru og ödru Tu ngumæle/ so ad sierhuörier aþ þeim sem til he yrdu/ þeir haþa heyrt nöckurn part predikun arinnar/ j sijnu eigenligu Tungumæle. Og ad þetta hafe so skied / þa maa merkia þar aþ/ ad þa nöckrer Guds Ords Forakterar heyrdu þa tala þad og þad Tungumæl/ þa sögdu þr þa vera druckna. Þuiad þad er sidur druckin̄a Manna/ þeir sem lært haþa nöckud j annarligum Tungumælum/ þeir læta þad þa heyrast/ og blanda saman̄ an̄arligum Tungum vid þeirra Modur Mæl. So og hefur j Fyrstun̄e vered plagsidur j kristeligre Kirkiu/ad predika med þessum hætte. Fyrst las einhuör vpp nöck rá Grein heilagrar Ritningar / þar epter a utlagde hann hana vppa skilianligt Modur Mæl/ huad auglioster aþ 14. Capitula/ þyr ra Pistils til Corint.

Og þeim selmtrade öllum hier vid og þeir vndrudust seigande (syn ;a mille) Sia/eru þsser ecke aller sem þar tala/ af Gali-

af Galilea? Þeir kunna vall a Syrlendskt Maal/ huỏrt ed næst geingur Hebreskū/ og ecke haþa þeir lært annarligar Tungur/ Og huer nen heyrum vier nu þa talande vort Tungu Maal/ þar vier erum inne fædd er/ sem er. Parthi/ Medi og Elamite ✝ þeir sin̄ Bwa j Mesopotamia Judea Cappadocia / Ponto og Asia/ Phrygia og Pamphilia/ j Egipta lande og Lands alsum Libie / huỏr ed er nærre Cirenia/ og vtlender af Rom/ Gydingar og þeir sem Gydingar hafa giỏrst (hier ad auk) Critar Men̄ og af Arabia/ og vier heyrum þa talande vorum Tungum Guds Stormerki. Meiningen̄ er þesse/ Vier heyrum ad þeir predika vm þad þurdliga Guds dasemdar Verk/ sem er / ad hann haþde sent sinn eingieten̄ Son Messiam j þen̄ ann Heim/ Man̄kynenu til Endurlausnar.

Lærdomur.

Ad sỏnnu þa heþur eckert dasemdar Verk slijkt skied j Heimenum/ sem þetta/ Ad eilyþur Guds Son tok a sig Man̄liga Nattturu/ og giỏrde sig Lỏgmaalenu vndergieþenn / leid Dauda og Pijnu/ til ad aþmaa alls Heimsins Synder/ og heþur yþer vnned og sigrad Diỏþulenn Daudan̄ og Heluijte. Þessum vorum Endurlausnara/ sie Loþ og Dyrd og Þackar giỏrd ad eilijþu/ Amen.

Þann tijma. Jesus sagde til sinna Læresueina. Huór hañ elskar mig / sa mun vardueita mijn Ord / og Fader miñ mun elska hann / og til hans munum vid koma / og hia hónum vistar Veru gióra. Enn huór hañ elskar mig eige / sa vardueiter ecke mijn Ord. Og þad Ord ed sem þier heyrdud er ecke mitt / helld ur Fódursins sem mig sende. Þetta sagda eg ydur / a medan eg / var hia ydur. Enn Huggareñ sem er hinn Heilage Ande / þañ er minn Fadir mun senda ydur / j mijnu Nafne / hañ sialfur mū læra ydur alla Hlute / og aminña ydur a allt þad / sem eg sagda ydur. Minn Frid læt eg hia ydur / minn Frid gief eg ydur. Eige so sem Heimureñ giefur þa gef eg ydur. Yduart Hiarta hrygguist ecke ne skielfest. Þier heyrdud þad eg sagda ydur / eg fer burt / og kiem aptur til ydar. Ef ad þier elskudud mig / þa gleddust þeir vid þad ad eg sagda ydur ad eg fer til Fódursins / þuiad Faderen er mier meire. Og nu sagda eg ydur þad

þad ædur fyrre enn þad skier / so ad þ
er trydud þui / þa er þad være skied.
Hiedā j fra mun eg ecke tala margt vid
dur. Þuiad þessa Heims Hofdinge kie
nur / og med mig hefur hann eckert
dellldur so ad Heimurinn þecke þad eg el
ka Fodurenn / og þad eg giöre so sem
Faderenn hefur mier Boded.

Innehalld og Summa Euangelij.

I þessu Euangelio vtskyrist mz lioſum Ord
um miög skilmerkeliga / huör og huilykur ad
sie Heilagur Ande / su þridia Guddomsins Per
sona / sem er / ad hann er einn sannur almatt
ugur Gud med Fodurnum og Synenum / af þe
im bædum fram gangande / huör ed med Fod
ur og Syne hefur alla Hlute skapad / huörn
aller kristner Menn lofa og dyrka jafnt med
Fodurnum og Synenum / hann sem ad byr og
bygger med öllum Heilögum Guds / og þa end
urfæder helgar og riettlæta giörer / og er eitt
med Fodurnum og Synenum / J huörs Nafne
vier skijrder erum so vel so sem j Nafne Fodur
sins og Sonarins / huörn aller Heilager akalla
3 tilbidia / so sem sannann eilijfann almættug
i Gud / huörium ef nöckur j mote syndgast /
a hyrer giefst su Synd ecke ad eilijfu.

Embætte hins Helga anda er þetta / ad hann
vor Huggare / hann er vor Tulkur / og Rad

 giaf

glape/ hann styrer oss og stiornar/ hañ kiener og vnderuÿsar/ hann styrker oss og sterka gióret/ ad lyda Krossenñ med þolenmæde/hañ stend ur straffe vorra vegna med osceiganligre Anduarpan.

Hann er Ande Sañleikßins / bæde j sialfum sier/ og ódrum ad hallda j Sañleikanum/ so ad Menn true riett. Hann vpp vekur og tendrar Hiörtun og giörer þau breñande til Guds Elsku og ættar og til Bæna akallßins/ Og æn Heilags Anda kann eingeñ Bæn riett eliga ad skie/ nie Gude ad þocknast: Hann ber vitne j huórs kristins Mans Samuitsku / ad Gud haun er oss nalægur og myskunsamur. Hann er Insigle og Pantur vppa þa eilijfu Himnesku Arfleifd og Sæluhialp/ so vier megum vera þar stadfaster og visser vppa / ad huad Gud hefur oss fyrer heited/ þad er stadt og stódugt/ jaa og Amen.

3 Huórium Heilagur Ande verdur giefeñ/ þad stendur hier/ þeim sem elska Christum og hans Ord/ og þad geyma. Hiner adrer Ver allldar Syner kunna hañ ecke ad fá nie ódlast so sem hier stendur/ ad Heimureñ þecke hañ ecke / þad er þeir Ogudligu j Heimenum sem liggia j Löstum og Syndum/ og giöra ecka jdran/ og yfer bot/ J hia þessum byr ecke Heilagur Ande/ helldur flyr hann burt fra þeim so sem vr saurugum stad. So seiger S. Paull / Vite þier ecke/ad ydrer Lijkamer eru Mustere hins Helga Anda/ sem byr med ydur? Nu ef nöckur

vöxur þordiarþar Guds Mustere. þad er/ Utrekur þra ser þaň Heilaga Anda/med Syn dum og Glæpum/ þaň sama mun Gud þordia eþa/ þad er/ med Sælu og Lijþe burt kasta til eilijþrar Glötunar/ þar þyrer/ huör haň vill vera Guds Mustere/ og hia Gude blijþa eilijþliga / sa same liþe heilagliga / og þordest allaň Ohreinleika.

v

Huör sem hefur mig kiæraň / Af Hiartans Dygd og Trygdum / Mijn Ord mun sa verda / Miög sæt jafnaň giæta/ Fader miň þa mun þeňaň/ Þijd ur elska sijdaň/ Vid skulum vitia Bader/ A vist med hönum og gista.

Bæneñ.

JEsu Christe þu Sonur lifanda Guds/ Vier bidium þig/ Gief oss þiň Helga Anda/ j vor Hiörtu/ so ad haň stiorne oss og styre/ og leide oss epter þijnum Heilaga Vilia/ og hugge oss j öllum Motgange/ og Mannraunum/ og hallde oss vid Saňleikaň/ enn forde oss Lygum og Lærdome raungum/ So ad vier mættum blijfa stadfaster i Truňe/ og þroast og vaxa j Kiærleik anum og öllum godum Verkum / og ha ka so eina vissa Von til þiňar Nadar/ og Mysk-

og Myskunar/hvöria þu hefur med þi
num Dauda oss afrekad og vtuegad/
þu sem lifer og rijker med Födurn
um og þeim Heilaga Anda/ ad eilijfu
Amen.

Annañ Dag Huijta Sunnu

Pistilleñ j Gior. bok Post. X. Cap.

A Þeim Dögum/ vpp lauk Pet
ur sijnum Munne og sagde til
Cornelium/ og þeirra sem vo
ru hia honum· Drotteñ baud oss ad
predika fyrer Folkenu/og vitne vm bera
þad hann være sa sem skickadur er af
Gude/ Domare Lifendra og Daudra.
Af þessum bera aller Spamenn vitne/
ad fyrer hans Nafn skulu aller þeir sem
a hann trua/ medtaka Syndañа fyrer
giefning. Þa ed Petur talade þessum
Ordum/ fiell Heilagur Ande yfer þa
alla sem Orded heyrdu/ og þeir truad
er sem af Vmskurneñe voru / og med
Petre höfdu komed/ vndrudust þad/ad
Heilags Anda Giöf være vthellt yfer
Heidna Meñ. Þuiad þeir heyrdu þa
Tungur tala/ og vegsama Gud. Þa
suarade

ſuarade Petur. Huør ma fyrer bioda
þeim Vatned / ad þeir ſkyreſt ecke ſem
medteked hafa Heilagañ Anda lÿka ſiñ
vier? Og hañ baud ad ſkyra þa/ j Naf
ne Drottins.

Gudſpialled Joh. III. Cap.

J Þañ tÿma. Jeſus ſagde til Nico
demũ. So elſkade Gud Heimeñ/
ad hañ gaf vt ſiñ eingietna Son
til þeſſ/ ad aller þeir ſem a hañ trua/
fyrer fareſt eige/ Helldur ad þeir hafe
eilÿft Lÿf. Þui eige ſende Gud Son
ſinn j Heimeñ/ ad hañ dæmde Heimeñ/
helldur ad Heimureñ frelſeſt fyrer hañ.
Huør a hañ truer fyrer dæmeſt ei/ Eñ
huør hann truer eige / hann er nu þegar
dæmdur / þui hann trude eige a Nafn
Eingietins Guds Sonar. Enn þeſſe er
Domureñ/ ad Lioſed kom j Heimeñ og
Meñerner elſkudu meir Myrkrid eñ Lio
ſid/ þuiad þeirra Verk voru vond. Hu
ør ſem jlla giörer/ hañ hatar Lioſed/
hann kiemur eige til Lioſsins / ad eige
ſtraffeſt hans Verk. Eñ huør ſem Sañ
leikañ giörer/hann kiemur til Lioſsins/
ſo hans Giörder verde kunnar / þuiad
þær

þær eru j Gude giördar.

Suma z Inehalld Gudspiallsins.

Þetta er eitt Suma og Inehalld alls Kuant gelij Lærdoms/og þeirrar Predikunar sem Heilagur Ande lætur bodast og kiennast j Heimenum/ huar med hann snyr Mannana Hiört um til Guds/Þui huört hann er viss þar vpp a j sijnu Hiarta/ ad Gud hann er ecke reidur vppa hann/ helldur þyrer giefur hönum Syndernar/ elskar hann og vill giöra hann sælu holpenn/ sa skielfest ecke þyrer Gude/ hañ helldur sier til hans vænter Hialpar og Huggunar af hönum / og er reidu buenn til allra godra Verka/sem Gude meiga best þocknast/sa akallar Gud og bidur vm Hialp j öllum Motganga/ lofar og prijsar hans Nafn. Þar huert a mote/ Huar sem ecke er þesse Predikun inngroenn j Mañsins Hiarta/ þar hrædest Hiartad þyrer Gude/ flyr hñ og fordast/ og j Neydenne fellur þad j öruilnan. So lære nu huör einn kristenn Madur þessa Predikan/og legge hana a Hiartad/ Ad Gud hañ hafe elskad oss og giefed oss sinn Son/ og hann vill ad vier skulum a hann trua/þad er/ ad vier skulum hafa alla Huggun Tru og Traust j hönum/ so ad vier verdum þyrer hañ vm syder Sæluhol puer/þad veite oss Gud þyrer siñ Son/Amen.

Aunnum illsku Heime / vnne Gud sem

sem kunne / Og gaf fyrer Giæsku daufañ / Gott Barn hialpar giarna / So ad huör sem hönum tryde / Suipti Þijn life med Giptu / sende Gud Soneñ þui reyndar / Ad sæma oß helldr eñ dæma.

Bæneñ.

HErra Gud Himneskur Fader / þu sem af Födurligre ast og Elsku til Mañeskiuñar hefur veitt og giefed oß þinn Son hingad j þennañ Heim / og villdt ad vier skulum trua a hñ / z j hans Nafne ödlast eilijfa Sæluhialp / Vier bidium þig / Gief þinn Helga Anda j vor Hiörtu / ad vier mættum standa stödugier j soddañ Tru / allt til Æfeloka / og verda so eilijfliga sæluholpner / fyrer Jesum Christum vorn Drott eñ Lausnara og Herra / Amen.

Þridie Dagur j Huijtadögum

Pistilleñ j Giørninga bok Postulanna VIII. Cap.

A Þeim Dögum. Þa ed Postularner heyrdu / þeir sem j Jerusalem voru / ad Samaria hafde medteked Guds Ord / sendu þeir til þeirra Petrum z

krum og Johañem / Og þa þeir ofañ
komu / bädu þeir fyrer þeim / so ad
þeir medtæke Heilagañ Anda. Þui hañ
var eige enn komeñ yfer nöckurn þeirra
nema þad / ad þeir voru ad eins skijrd
er j Nafne Drottens Jesu Christi. Þa
lӧgdu þeir Hendur yfer þa / og þeir m3
toku Heilagañ Anda.

Gudspialled Johañ. X. Cap.

Þann tijma. Jesus sagde til Pharisꝼanna / Sannliga sañliga seige
eg ydur. Huör hañ geingur eige
jnn vm Dyrnar j Sauda hwsed / helldur stijgur hañ jnn med ödrum hætte / sa
er Þiofur / og Spilluirke. Enn sa sem
geingur jnn vm Dyrnar / hañ er Hirder
Saudanna / fyrer hönum lykur Dyra
wördureñ vpp / t Sauderner heyra hans
Rödd. Og hañ kallar sijna Saude m3
Nafne / og leider þa vt / Og þa hann
hefur sijna Saude wt læted / geingur
hann frañe fyrer þeim / og Sauderner
fylgia hönum epter / þuiad Sauderner
þeckia hans Rodd. Enn ödrum annarligum fylgia þeir eige epter / helldur flyia þeir fra hönum / þuiad þeir kienna
eige ann-

eige annarliga Rödd. Þessa Mäls gte ... tal... Jesus til þeirra/enn þeir vissu eige huad hann sagde þeim. Þa sagde Jesus eñ aptur til þeirra. Sañliga sañliga þa seige eg ydur/ ad eg em dyr Sauðaña. Og aller huórier hellst sem fyr er mier komu/ þeir voru Þiofar ꝛ Spillvirkiar/ og Sauderner hlyddu þeim eige. Eg em Dyrnar. Ef nöckur geingur jnn fyrer mig/ sa mun frelsast/ hañ mun og ganga vt og jnn/ hañ skal og finna sitt Fodur. Enn Þiofureñ kiemur eige til annars eñ hañ stele/ drepe og fordiarfe. Enn eg em komeñ til þess/ ad þeir skylldu hafa Lijf og fulla Nægd.

Suma og Jñehalld Gudspiallsins.

TJl vnderstöðu og Skilnings þessa Gudspialls þa verda þeir einpölldu ad læra ad skilia þesse Orden sem hier standa.

1 Sauda hwsed merker Guds Söpnud Kristeliga Kirkiu hier a Jördune/ j huörre ad alleina þeir eru sem verda Riettlater og Saluholpner. Þetta er su kristeliga Kirkia sem kallast Moder allra Riettruadra/ og þyrer vtan hana er eingen Von til Saluhialpar.

Cc. Dyrnar

2 Dyrnar á þessu Sauda húse/ er vor sialf
fe Lausnare Jesus Christus / og hann nefner
sig so fyrer þa Grein/ ad fyrer utann hann og
ann hans/ þa kann eingenn ad verda Limur kri
stiligrar Kirkiu nie helldur fyrer Gude riett
lætur og sæluholpenn/ Joh. 14. Eg er Veg
urenn Sannleikurenn og lijfed/ EINGINN kie
mst til Födursins nema: ALLEINASTA
fyrer mig.
3 Þiofar og Mordingiar kallast hier falsk
ar Lærefedur / þeir ed þad skiæra Gudliga
Ord taka fra Mönnum / og myrda so þeirra
Sæler/ so þær verda fyrer dæmdar. Þesser
kallast og ad þeir gange ecke jnn um riettu
Dyrnar/ þad er ad skilia/ þeir kienna ecke all
eina/ ad Menn verde fyrer Herrann Christum
Riettlæter og eilijfliga sæluholpner.
4 Sauderner eru aller Riett-trwader/ sem eru
Lider og lifande Limer kristeligrar Kirkiu.
5 Sa gode Hirderenn er Jesus Christus So
nur Guds vor liufe Lausnare / hann sem sitt
Lijf hefur ut giefed fyrer sijna Saude/ til ad
leysa þa og frelsa/ fra Synd/ Dauda/ Diöfle
og Helvijte.
6 Dyravördurenn kallast riettelega Heilag
ur Ande/ þuiad nema so sie/ ad Heilagur An
de hann hrære Hiörtun og opne þau / fyrer
Ordsins Aheyrdstu edur Umhuxun/ þa kunna
þau ecke ad heyra Christi Rödd edur a hann
trua. Holldlig Skynseme skyniar ecke hvad
Guds er / kann ecke ad þeckia Gud nie hans
Anda/

Anda/ Þar fyrer hlytur Heilagur Ande ad opna Manſins Sæl og Skilning. Þad ſkiedur fyrer Euangelij Predikun/ þa Guds Ord er kiendt og predikad edur leſed/ af Hug og Hiarta godu / þad ſkiedur og fyrer Kriſteliga og Gudliga Bæn/ Huad myklu framar (ſeiger Chriſtus) mun minn Himneſkur Fader giefa þeim Heilagan̄ Anda ſem han̄ þar vm bidia. Þad ſkiedur og fyrer rietta og ſanna Jdran/ og neytſlu þeſſ Heilaga Sacramentis.

7 Huör hann vill nu ad Heilagur Ande hann ſie med ſier/ og verde ecke vtreken̄/ af ſif nu Hiarta/ ſa ſkal flyia og fordaſt allſkyns Synder og Glæpe / hann heyre lære og leſe Guds Heilaga Ord jdugliga/ hann bidie Gud jafnliga ſem Dauid bad/ Drotten̄ ſkapadu ſ mier eitt hreint Hiarta / kaſta mier ecke fra Augliti þynu / tak ecke þann Heilaga Anda fra mier/ Amen.

v

Huad meiga Hws dyr Sauda/ Heita nema Drotten̄ veite/ Sier þad Nafn og nefniſt/ Nadugur Hirder Bæde/ Foodur + fullar Næder/ Feingi ſa þær Dyr geingi / Hinn ſer Oveg annann/ Jllmen̄ed ſem ſpiller.

Bænen̄.

Gud Himneſkr Fader/ þu heſt af þin̄e Nad og Myſkun kallad oſſ j þad

rietta Sauda hws / j þÿna kristeliga Kirkiu / til þess ad vier skylldum heyra þÿns Sonar Rödd / og hönum epter fylgia / so sem þeim sanna Hirder vorra Sælna / Gief oss þinn Heilaga Anda / og lát hann vpp luka vorum Skilninge / og fræda oss j þeim rietta Sañleika þinna Guddomligra Orda / so ad vier blÿfum alleinasta þar vid / og forðum oss öllum röngum Kieñingum og fals Lærefedrum / ad vier mættum so vm sÿder / finna og fa þad eilÿfa Sælarinnar Fodur / eilÿft Lÿf og eilÿfa Sæluhialp / fyrer Jesum Christum vorn Herra og Lausnara / Amen.

Heilagrar Þrenningar Dag

Þistillen Rom. XI. Cap.

KJærer Brædur / O h huilÿk dÿpt Audæfanna Spekiñar og Guds Visku / Huad oräsakanliger eru hũs Domar / & huörsu ofimande eru hans Veiger. Þui huör hefur þeckt Sinne Drottins? Eda huör hefur hans Rädgiafe vered? Eda hu-

ör hefur

Er hefur hōnum nǒckud fyrre giefed/ so ad hōnum mætte þad verda endur goll ded? Þuiad af hōnum/ og fyrer han̄/ og j hōnum eru aller hluter/ hōnum sie og Heidur og Dyrd/ vm Allder Allda Amen.

Vtskyring Textans.

HJnn Heilage Pall Postule hefur j þyrre farande Rædu talad margt þar vm/ ad Gud hafe vtskwfad Gydingum / enn j þeirra stad medteked heidnar Þioder til Kristeligrar Truar. Þar jafnt framme med hefur hann tal ad vm Guds Fyrerhyggiu margt og mijked/ huar vt af S. Pall visse fullvel/ huad mar gar og onytsamligar Spurningar mætte vpp koma/ þegar Menn ræda vm þa Guddomli gu Fyrerhyggiu/ og hafa þessar eda þuilijkar Spurningar j framme. Huar fyrer Gud hafe skapad Mannen̄ so/ ad hann giæte syndgad? Huar fyrer Gud stod ei a mote Falle þeirra Fyrstu Forelldra? Huar fyrer Gud hann af mætde þa ecke jafnsnart/ þa þeir hōfdu syndg ad/ og skapade adra Menn Syndlausa/ ad ny iu. Item/ Huar fyrer þad skiedur/ med þui vier fædunst aller j þennan̄ Heim Syndarar/ þo samt snyr Gud sumum til Jdranar/ suma lætur hann blijfa j synum Blindleika/ og Syn dum? Jtem huar fyrer Gud hann lætur ecke Alla tyma/ og j ǒllum ættum Heimsins pre

 dikast

dikast sitt Ord/ so Menn þurfe ecke ad hafa meina aþsökun / ad þeir vite ecke hans Vilia/ Item huar þyrer ad Gud hafi kienne Mönnum sialþum vm þeirra Fyrerdæmning vegna Vantruar/ med þui þo/ ad eingenn kann ad trua/ nema Gud giefe hönum Truna. Þetta og annad þuilijkt þleiva visse S. Paall vel/ ad Mannlig Skynsenne mætte huxa og mæla j mote Almattugum Gude. Þar þyrer þa hañ hafde loked/ ad setia fram sinn Lærdom/ vm þa Prædestinationem og Gudliga þyrer huxan so mykid sem hönum virdtest oss vera gagnligt og naudsynligt ad vita/ þa flytur hann þessa are Rædu / med þeim hætti/ ad hann hropar og kallar vpp/ og vill þar med / leida oss þra vorum þanytum Hugrenningum og Spurningum / til ad vndrast oranusakanligañ Guds Vijsdom/ og seiger.

O hh huilijk dypt Audæfaña Speki nnar og Guds Vijsku. Þad er. O ho/ Huad ovmrædeliga stor og mykel/ og huad ot þrotnande er Guddomsins Speke. Þuiad vor Gud hann veit best/ þramar enn aller Einglarner og Mennerner/ huad riett er/ og huad ecke er riett/ Hañ veit huad sinne Majestat sé Dyrd og Myskun hæþer/ og huad ecke hæþer/ Hann veit best huörnen / og huad hann a giöra vid Meñina. Og enn þo oss synest epter voru Skilnings leyse/ad þad sie ecke riett/þa veit hann þad er riett.

Huad oransakanliger eru hans Dos

mar.

mar. Þad er/ Huőr hann vill ransaka/huar Hyrer Gud hañ lætur þeñan verda Sæluholp inn/ hinn añañ dæmer hann til Fyrerdæmn- ingar/ þar þeir eru þo bader jafnt seker/ elle egar kann vera/ sa hinn Sæluholpne/ hafe ve red Glæpa Madur meire. Huőr hann vill nu ransaka þetta/sa mæder sialfañ sig/ forgiefins Og huőrsu ofinnande eru hans Veiger? Hans Giörder og Fyrerhuxaner þær hañ hef ur ecke j sijnu Orde openberad kann eingenn Madur ad grunda. Alijka so sem þa nöckur hañ er rañ kuñugur j einum Skoge/sem Meñ skulu reisa j giegnum / hann veit alla Stijgu og leyne Götur/ Menn sia huar hann fer jnn j Skogeñ/Menn vita og huar Vegureñ ligg- ur wr Skogenum/ Enn hinn kuñuge hañ kiem mur þar wr Skoge og lætur sig sia sem minst varer. So höndlar og Gud vid þa sem hann lætur verda sæluholpna. Þa sem þu hugder mest ogudliga og af Gude vtrekna med öllu/ þa sierdu vm sijder/ vm snuna og til Guds vendada. Slijkt faum vier ecke höndlad med vorre Skynseme/ Þuiad huőr hefur þeckt Sinne Drottins? Huőr veit hans Huxaner þær sem hann hefur ecke j sijnu Orde openber ad? Þar fyrer hæfer ei/ ad nöckur hann ran sake Rad og Asetninga og Doma Guds/ þa sem hann hefur ecke j sijnu Orde openberad/ þui huőr þad giörer/ hann mæder sialfan sig og kollkastar sier til Glötunar/ Eda huőr hef-

hefur vered (nöckurn tijma) hans Raad-
giafe? Hann hefur skapad Heimenn an vorra
Rāda / þuiad hann þurfte ecke vid vorrar
Visku. Hann hefur Heimenum vid Magt hall-
ded / og eingenn Rād af oss þeiged þar til / Hann
hefur allt til þessa styrt og stiornad kristelig-
re Kirkiu / og öngra vorra Rāda þurft / Þar
fyrer meigum og eigum vier ad trua hönum
til / ad hann mune riettelıga / og an vorra
Rāda / höndla j þeim Hlutum sem Mannanna
Sāluhialp ahrærer.

Eda huör hefur hönum fyrre gief-
ed / so ad hönum mætte þad verda end-
urgollded? Þad er / Huör hefur nöckurn tij-
mō giört Gude fyrre til goda / so ad Gud vær-
re hönum þar fyrer skylldugur? Þar fyrer
med þui Gud hann er ecke vid oss skulldbund-
enn / helldur erum vier hans Skulldunautar /
þa er til heyreligt ad vier hans Hixaner Rād
og Giörder og Doma ecke avijtum / edur nöck-
ud ad þeim finnum. Helldur samþyckium þa
og med Otta Drottins athugum. Þuiad þo
Gud late ecke alla Menn verda Sāluholpna
þa mā eingenn hann þar vm āvyta / þui-
ad hann er ecke þar vm skulldbundenn vid nein-
n Mann. Og þui er nu ecke til heyreligt / ad
nöckur Madur finne ad Guds Domum / eda
sette þa j riett / Þuiad af hönum / Gude
Födur / sa sem Vpp haf hefur giefed öllum
Skiepnum / og fyrer hann / Sonenn Guds /

ert

ern aller Hluter skapader/ Og i honum/ Hellögum Anda/ eru aller Hluter/ Þader/ Fyrer hans Krapt og Magt eru aller Hluter skapader og halldast eñ nu vid Magt.

Lærdomur.

J þessum þremur Ordum / skal merkia leyndardom Hellagrar Þrenningar) Honum/ Sem ad er eiñ og þreñur/sie Heidur & Dyrd vm Allder Allda/ Amen:

Gudspialled Joh. III. Cap.

J þann tijma. Var þar eitn Madur af Phareseis / Nicodemus ad Nafne / eirn Hofdinge Gydinga / hañ kom til Jesu a Nættar þele/ og sagde til hans. Meistare / vier vitum ad þu ert eiñ Lærefader komeñ af Gude/ Þui eingeñ gietur giört þau Teikn sem þu giörer/ utañ Gud sie med honum. Jesus suarade og sagde til hans. Sannliga sannliga seige eg þier / þad Eingeñ nema þann/ sa ad nyiu verdur endur fæddur/ fær ad sia Guds Rijke. Nicodemus sagde til hiis. Huörneñ ma Madureñ endur fædast þa hñ er gamall? Huört gietur hañ horfed aptur j siñar Modur Kv

fô/ og fædast so ad nyiu? Jesus suarade. Sañliga sannliga seige eg þier/ nema þad ad ein huór verde endurfæddur vt af Vatne og Anda / þa kann hañ ecke inn ad ganga j Guds Rÿke. Huad af Hollde er fædt / þad er Holld. Enn huad af Andanum er fædt þad er Ande. Vndrast þu ecke / þo ad eg segda þier/ad ydur byriade ad nyiu ad endur fædast/Vindureñ blæs huar ed hann vill/ og þu heyrer hans þyt/ enn eige veist þu huadañ hañ kiemur / edur huórt hñ fer. So * eru aller þr sem vt af Andanū eru endurfæddᵭ. Nicodemus suarade/ og sagde til hans. Huórnenn mæ þetta skie? Jesus suarade hónum/ og sagde. Ertu einn Meistare j Jsrael/ og veist eige þetta? Sannliga sannliga seige eg þier/ ad vier seigium þad vier vitum/ og vitnū huad vær sied hófum og vorn Vitnis burd medtake þier ecke. Fyrst þier trued ecke þa eg seige ydur af Jardligum hlutum/ Huórnen munu þier meiga trua/ ef ad eg segda ydur af Himneskum Hlutum? Og eingeñ mun vpp stijga til Himna/ vtan sa sem ofañ stie af Himne/ Mansins Sonur sa

sem er

sem er a Himne. Og so sem Moyses vpp hoof Hóggormenn a Eydemórkinne/ lijka so byriar Manñsins Syne vpp ad hefiast/ so ad aller þeir sem a hann trua / fortapest eige / helldur ad þeir hafe eilijft Lijf:

HEnnan Dag kalla Menn Sunnudag Heilagrar Þrenningar/ vppa þad/ ad aller Kristner Menn skulu læra/ huad þeir eiga ad trua og hallda vm Gud / og huórnen þeir eiga hann rietteliga ad þekia. Þuiad j þessu eþne hafa aller Menn a Jórdunne storann brest/ og mikel þakunninde/. Þar eru Tyrkiar/ Gydingar og adrer Heidingiar/ þeir vita ecke huad Gud er/alleinasta kristner Menn þeir vita þad/ ad Gud sa eilijþe Fader / Hann heþur adur enn Heimurenn vard og þyrer alla Eilijþd fædt einn Son/ og ad Heilagur Ande hann er fram farande af Födurnum og Synenum.. So ad Gud hann er og hann kallast Gud Fader/ Sonur/ og Heilagur Ande/ einn Eilijþur Almattugur Gud/ enn þo þriar adskilianligar og sundurgreindar Personur. Þesse eilijþur Gud hann heþur so openberad sig þyrer oss Mónnunum/ Ad Gud Fader hann er sa sem þyrer sitt Ord heþur skapad oss og allar Skepnur a Himne og a Jórdu / og þeim alla tijma vid Magt helldur. Guds Sonur er eptter sijns Födurs Vilia ordenn Madur / og heþur med

ur med sijnum Dauda leyst oss frá Syndonum
og forlijkt oss vid Födurēn. Gud Heilagur
Ande hann er sa sem kiemur j vor Hiörtu/
þegar þad Heilaga Euangelium er kient og
predikad/ hrærer og vpplyser Hiörtun/og vpp
vekur j oss Truna/og giörer oss Heilaga/j þan
mata/ ad vier fyrer Truna a Christum þaum
og ödlunst Syndanna Fyrergiefning og slönd
um Syndönum j mote. Þannen sier þu nu
huörsu nædarsamliga allur Guddomurēn tiet
sig vid oss/ So ad allt huad vier erum/ huad
vier höfum/ huört þad er Tilhijft edur stundi
ligt/ þa höfum vier þad allt saman vt af
Nad og Myskun Guds. Þar fyrer þa eigum
vier ad lofa og dyrka so nadugan Gud/ elska
hann og ottast/og giöra þad eina sem hönt
um er þægeligt/ og j allre vorre Neyd hañ ad
akalla/til bidia/og hönum ad trua og treysta.

Suma z Jñehalld Gudspiallsins.

1 Meining Nicodemi hefur þesse vered /
Meistare huörnen kann Madur fyrer Gude
Riettlætur ad verda/og Sæluhólpenn og kom
ast j Guds Rijke? Huad so dæmer Mannlig
Skynsemd/ Ef nöckur hann lifer skyksamliga /
stær ecke j hel / stelur ecke / lifer fyrer vtann
Skam og last/ sa hefur nog til þess/ ad hann
hreppe eilijft Lijf. Og þetta var Meining
þeirra Phariseis og Gydinga / og er enn nu
allmargra. Enn Herrañ Christur hañ legg
ur hi-

ut hier a annan Vrskurd / og seiger ad þetta
gange ecke so til/ Vilie nöckur þa og ödlast þad
eilijfa Lijf/ þa skule hann fædast ad nyiu.
Þad er ecke nog þott Madur hañ temie sijna
Tungu Hendur og Fætur/helldur verdur Hiar
tad ad ombreytast/ Madur verdur ad fædast
ad nyiu/ þad er/ Hann verdur ad blijfa ann-
ar Madur/ þar sie Fæding med tueimur hætt
um/Su fyrre er Holldlig sim skiedur af Födur
og Modur/ huör ad er ohrein og syndsamlig
sem Dauid medkienner/ Sia eg er af syndsam
ligu Sæde gieten / og j Syndum hefur myn
Moder vid mier teked/ Og huad so er fædt/
þad kann ecke ad erfa Guds Rijke.
3 Su önnur Fæding er Andlig/ hun skied
ur fyrer Vatned/þad er Skijrnena/ og fyrer
Heilagan Anda/ þad er fyrer Heilags Anda
Verkan og Jnblaastur/þegar hañ hrærer Mañ
sins Hiarta og vpp vekur j Hiartanu lifande
Tru til Guds/ ast og Elsku til hans / so ad
Mañeskian hun verdur so sem annar nyr Ma
dur hid jnnra, Þuiad fyrer Truna hreinsust
vier af Syndeñe/ og Heilagur Ande hañ veit
er oss Hialp og Styrk ad standa a mote Syn-
dum og vondum Girndum / og minner oss a
ad veita Gude alla Hlydne. Þetta er nu sa
sanne Vegur eñ eingeñ annar til Sæluhialp-
arenar/ ad þeckia Christum / alijta hann (so
sem þeir giördu j Eydemörkenne sem bituer
voru af Höggormenum) þad er/ad trua a
hann/ ad hann sie fyrer vorar Synder vpp-
hafenn

skapeñ og pestur / so ad þeir aller sem a hann trua / skule ecke fyrerfarast helldur hafa eilijft Lijf.

Ð

Tornæmur Nicodemus / Vm Nott kiemur a Fund Drottins / Fretter mz huórium hætte / Eliote Mañ Lijfs ad niota / Þui kienner nu Christur þanneñ / Riær: ad eingeñ fære / Nema ædur ad endur fædist / Jñ i Rijked Himna.

Bæneñ.

HErra Gud Himneskur Fader / Vier Aumer syndugier Meñ medkieñum / ad med oss og vorre Natturu er eckert gott / og af oss til erum vier ecke annad enn dauder og fordiarfader j Syndonum / Þuiad þad sem af Holldenu er fædt þad er Holld / ꝛ kann ecke ad sia Guds Rijke. Enn vier akóllum og bidium þig / Vertu oss myskunsamur og nádugur / og j Nafne þijns Sonar Jesu Christi send þinn Heilaga Anda j vor Hiórtu / og giór oss nyar Manneskiur so ad vier vissseliga truum / ad oss sie Syndernar fyrer giefnar / epter þui sem oss er j Skrifftenñe tilsagt og lofad / og ad vier mættum Dagliga vaxa og proast j

est i Kiærleikanum til Naunsans og öllum ödrum godum Dygdum + Man kostum/ og verda so vm syder eilijsliga Saluholpner/ Amen.

Fyrsta Sunnudag epter Trinitatis Pistillen I. Joh. IIII. Cap.

Kjæruste Brædur. Elskū huör annan jñbyrdis/ þuiad Kiærleikuren er af Gude / og huör sa sem elskar/ sa er af Gude borenn/ og sa þecker Gud/ Enn sa sem ecke elskar/ sa þecker enn nu ecke Gud/ þuiad Gud hñ er Kiærleikurenn/ J þui auglyst est Kiærleike Guds vid oss/ ad Gud hñ sende sinn eingietenn Son j Heimenn / ad vier skylldum fyrer hann lifa. Þar inne er Kiærleikurenn / enn eige þad vier elskudum Gud / helldur af þuiad hann elskade oss fyrre/ og sende sinn Son til Forlijkunar fyrer vorar Synder. Þier elskuliger/ fyrst þad ad Gud hefur oss so elskad/ þa skulum vier eirnenn elska oss innbyrdis. Eingenn hefur Gud neinu sinne sied. Enn ef vier elskum oss jñbyrdis/ þa er Gud j oss/ og hans Kiærleike er

leike er

leike er fullkomligur j oss/af þui vitum vier þad/ ad vier munum blijfa j hön-um/ og hann j oss/ Þuiad hann hefur giefed oss af sijnum Anda. Og vier sa-um og vitne vm berum/ ad Faderen̄ hef-ur sendt Sonen̄ Heimenū til Endurlaus-nar. Huör sem nu vidurkien̄er þad Je-sus sie Guds Sonur / j þeim blijfur Gud/ og hann j Gude. Og vier höf-um þeckt/ og truad þeim Kiærleika / sem Gud hefur til vor. Gud er Kiær-leikuren̄/og huör hann blijfur j Kiærleik-anum/ sa blijfur j GVDE/ og GVD j hönum. J þui er Kiærleikuren̄ Guds fullgiördur hia oss/ad vier höfum þad Traust a Deige Domsins. Ad lijka so sem han̄ er/ so erum vier og j þessum Heime. Otte er ecke j Kiærleikanum heldur burt drijfur fullkomligur Kiær-leike Ottan̄/þuiad Otten̄ hefur Kuöl. Enn huör han̄ hefur Otta sa er ecke al-giördur j Kiærleikanum. Latum oss hn̄ elska/ þuiad han̄ hefur elskad oss fyr-re. Ef nöckur seigest elska Gud/og hat-ar sinn Brodur/ sa er Liugare. Þui hu-ör han̄ elskar ecke sinn Brodur huörn hann sier/ Huörnen gietur han̄ þa Gud

elskad/

elskad / þann er hañ sier eige? Og þetta Bodord hófum vier af Gude / Ad huór hann elskar Gud / sa skal og elska sinn Bródur.

Vtskyring Textans.

ÞEsse Pistill er ein Amining og vppuakning til kristeligs Kiærleika / Kiærusiu Brædur (seiger Postulenn) elskum huór annañ Innbyrdis / Þuiad Kiærleikureñ er af Gude. Gud hañ er sa sem Kiærleikañ hefur skikad / hañ vppuekur Kiærleikañ j vorum Hiórtum / hónum þocknast Kiærleikureñ / og hann endurgielldur og launar Kiærleikann / Og huór sa sem elskar sinn Naunga / sa er af Gude Borenn / og sa þecker Gud (rietteliga) Eñ sa sem ecke elskar (siñ Naunga) sa þecker eñ nu ecke Gud rietteliga / Þuiad Gud hañ er / j Sañleika ad seigia ein samall / Kiærleikur. Kyñe nóckur Madur ad vt ad kasta og mæla / þa Mynd sem være ein samall Kiærleikur / þa munde þad Bylæte áll ra lykast vera Gude vorum himneska Fódur. Og vppa þad ad vier mættum hafa j vorum Samuiskum þañ Vitnis burd / ad vier sieum Syner Guds og hans Erfingiar / og ad vier rietteliga þeckium Gud / þa elskum vora Naunga. Lærdomur.

Til onytis hroſa þeir ſier/ ad þeir þecke Gud og ad þeir ſieu Erfingiar þſſ Himneſka Rijkis/ſem ad önguan haþa Kriſteligan Kiærleika/ Jm: Broþurligur Kiærleike/ hañ er ecke Cauſa/ Sök edr Efne vorrar Sæluhialpar/ helldur Mark vitniſburdur og Merke.

Þeſſu naſt/ þram ſetur Poſtuleñ Epter dæme Guds ſialþs/ og amiñer oſſ þar med til broþurligs Kiærleika jñbyrdis/ J þui (ſeig er hañ) auglyſtiſt (og birteſt) Guds Kiær leike vid oſſ (eda til vor) ad Gud hañ ſen de ſiñ eingieteñ Son j Heimeñ/ ad vier ſkylldum fyrer hañ lifa/ j eilijþre Dyrd og Glede/ Þar jñne/ j þeſſu hinu ſama er Kiærleikureñ/ Guds hid allra lioſtigaſta audſyndur og auglios ordeñ/ ad hañ elſkade oſſ þa vier vorum hans Oviner/ Eñ ei þad vier elſkudum Gud/ ſo ad vier heþdum nöck ra Elſku Guds þorþient / Helldur af þui/ ad hañ elſkade oſſ fyrre/ og ſende ſiñ Son/ til Forlijkunar fyrer vorar Synd er. Hier med (ſeige eg) heþur hañ auglioſliga ſiñ Kiærleika audſynt.

Margt er hier ad læra.

1 Fyrſt ad eingieteñ Guds Son hañ er Heim ſendur/ þa var hañ hia Födurnum/ ad ur enn þad hañ tok Mañdomliga Natturu.

2 Eþ ad Guds eingieteñ Sonur er til þeſſ j Heimeñ ſendr/ad vier ſkylldū þyrer hñ liþa. Þa hliot

Þa hliotum vier ad flyia til þessa Lausnarans med riettre Tru/ huȏr ed komeñ er j Heimeñ/ ei til þess ad tortyna oss/ helldur ad frelsa oss.

3 Fyrst þad vier elskudum ecke Gud/ helldur hefur hañ oss elskad/ so ad hañ vt sende siñ Son/ Þa er auglioſt/ ad ſu eilyfa Sæluhialp veitest oss ecke fyrer vorn Kiærleika/ og ei fyrer vor god Verk/ Helldur vt af skiærre Gudz Nꝛad og Myſkun/ og þiñ oſeiganligañ Kiærleika / sem hañ oss aumum ovꝛdugum Syndꝛórum audsyndt hefꝛ.

4 Sie Guds Sonur Forlykun fyrer vorar Synder, Þa skulum vier vita/ ad þær eru al giörligar og med öllu/ fyrer Gude ef lausst kuittar og forlyktar. Þar fyrer þa skulum vier hafa Tru og Traust a Nꝛad og Myskun vors Himneska Födurs / og vier þurfum ecke vid Medalgöngu og forlykꝛnar sællrar Gudz Modur/ og añara Heilagra . Þuiad hans Forlykan og Fridþæging/ hun næger öllum Heimenum/ 1. Joh. 2.

Nu endar Johañes þessa Rædu/ og seiger Fyrst þad ad Gud hefur oss so elskad / Þa skulū vier eirneñ elska oss ſiñbyrdis. Þad er so ad skilia/ Þad hæfer og er tilheyrꝛligt/ ad vier sieum lyker vorum Himneska Födur/ og sieum hönum þacklater fyrer hans oseiganligañ Kiærleika/ og elskum huȏr añañ siñbyrdis/ epter hans skipan og byfalningu.

Lærdomur.

Hier áf epter fylger þad/ ad þeir eru ó-þacklater Gude/ sem ecke vilia regna syns Him-neska Födurs og hönum til þocknunar elska Naungan/ Med þui þo/ ad han hefur so elsk-ad oss/ ad hann hlyfde ecke synum eingietna Syne/ helldur gaf han j Daudan oss til Sæt-luhialpar.

Nu kiemur eñ añad Argumentum/ huar med Postulen han vill oss til Kiærleikans at-miña og vppuekia Eingen hefr (seiger han) nóckurn tyma sied Gud. En ef vier elsk-um oss jnnbyrdis/ þa er Gud j oss / og hans Kiærleikur er fullkomligur j oss. Þad er ad skilia/ Vier kuñum ecke med vorum Lykamlignm Augum ad lyta Guds Auglit / og ad sia huórt han er blydur vid oss eda reid-ur. Þar fyrer/ef þu villt vera viss vppa vin-attu Guds/ þa elska þu þiñ Naunga / og vit þad fyrer vyst/ ad Gud han hefur þig kiæran/ ecke alleinasta nu / helldur mun han æpenliga vera hier nalægur/med siñe Nad og Myskun/ og elska þig med einum stadföstum og fullkom-ligum Kiærleika.

Lærdomur.

Þetta eina mætte oss vpp vekia til þess/ ad giöra gott samkristnum Naunga / ad huór han elskar sinn Naunga/ þan hin sama elska ar Gud/ og huór han stadfastliga elskar Na-ungan/ þan yfer giefur Gud alldrei/ og sa ma

vissliga

vissseligá hörlata sig vppá Nad og Kiærleika Guds.

Af þui vitum vier þad / ad vier munum blyfa j hönum / og alldrei fra hönum skiliast og allrei hans Nad og Myskun missa / Og han j oss / so ad han mun oss alldrei yfergiefa / Huiad han hefur giefed oss af sijnum Anda. Han hefur giefed oss sin Heilaga Anda / huör ed vor Hiörtu upplyser med sönnum brodurligum Kiærleika.

Lærdomur.

Brodurligur Kiærleike han er ein Vitnisburdur / ad vier höfum þan Heilaga Anda mz teked. En Heilagur Ande / han er oss giefen so sem pantur vppa þa Himnesku Arfleifd / og so sem Insigle / vppa vora Endurlausn og Saluhjalp.

Nu vijkur Postulen sier litla Stund til ad stadfesta þennan Himneska Lærdom / vt af Lausnaranum Jesu Christo / og kiener oss ad þeckia þa riettilegu Lærefedr / hia þeim pölskar Og vier saum (seiger hann) og vitne vm berum / ad Faderen hefur sent Sonen (sinn) Heimenum til Endurlausnar. Þad er / þetta sem vier kiennum ydur / af Jesu Christo Lausnara Heimsins / þad er vyst og satt / þad er ecke Sögusögn / edur af fanytum Æfinsögum saman tekid. Helldur þa höfum vier Postularner sied Guds eingieten Son, sijn

 um Man-

um Mañdome/ vier hõrdum heyrt hans Pre-
dikaner/ vier hõfum sied hans dasemdar Verk
vier horfdum a hañ/ þa hñ hieck a Krossenū
Mañkynenu til Endurlausnar / vier saum
og heyrdum hañ/og þreifödum a hõnum ep-
ter þad hañ var vpp risen fra Daudum/ vier
saum hañ vppstijgande til Himens. Þar fyr-
er aminñe eg ad þier blijfed stadfaster j þessum
Lærdome/ og hlyded ecke þeim Lærefedrum
sim fara med añan Lærdom eñ þeñañ.

Eñ huör hañ med kieñer / ad Je-
sus er Sonur Guds / Eingieteñ / sannur
Gud og Lausnare Heimsins/ J þeim blijf-
ur Gud og hañ j Gude/ Hañ sa sem riet
teliga þeker og vidurkieñer Christum/ verdur
ecke skileñ nie slitenn fra ast og Kiærleika
Guds.   Lærdomur.

Þesse Ord eru ecke so skiliande/so sem ad
være þad nog ad tala þesse þa Ord med Muñ
enum/ og ad sa sem þau talar/ hañ sie þegar
strags j Gude og Gud med hõnum. Helldur
vill Postuleñ j þessum þrem Ordum innelykia
og þela alla Vidurkieñing og Jatning Krist-
ligrar Truar. Eñ þeñañ parteñ tekur hann
sierdeilis til/ vegna þeirra Villu manna sem
köllödust Ebionitar / og skilur þa hier med
fra sañre Guds Kirkiu. Þesser Villu meñ vt
breiddu þuilijka Villu/ Johañe Postula eim
nu lifanda/ ad þeir sögdu ad Jesus være ecke
eingieteñ Guds Son/ hañ være ad sõñu Heil-
lagur

lagur og godur Madur / enn hañ være epter almenneligum Natturligum hætte gieteñ/ a mille Josephs og Mariu. Þar næst/ þa hlyt ur þuilijk Jatning kristeligrar Truar ad ko⸗ ma af riettrudu Hiarta. Þuiad/ þeir sem Sañleikañ jata med Muñenum/ enn hafa ecke þa riettu Tru j Hiartanu/ yppa þa enn sömu hliodar su Mæls grein / Lydur þesse lofar mig med sijnum Vörum/ eñ þeirra Hiarta er langt fra mier.

Og vier höfum þeckt + truad þim Kiærleika sem Gud hefur til vor. Þad er/ Vier vitum sañarliga og fullkomliga/ ad Gud hañ hefur sent siñ eingieteñ Son j Heim eñ/ oss til Endurlausnar / þar fyrer truum vier fullkomliga/ad sa Himneske Fadereñ hañ elskar oss.

Lærdomur.

So opt sem þad vier hugleidum þad/ ad Guds Sonur er komeñ j Heimeñ vorra vegna so opt þa skulum vier med stödugu trunadar Trauste hallda oss vid Gud/og vita þad vissu liga/ ad sa Himneskur Fader hefur stora og mijkeliga Elsku a oss. Þuiad so elskade Gud Heimeñ/ ad hañ vt gaf siñ Son/ ad huör sem truer a hañ/ sa skal ecke fyrer farast/ helldur hafa eilijft Lijf/ Joh. 3.

J þessum Capitula talar Postuleñ bæde vm Kiærleika Guds til vor / og vm vorn Kiærleika til Nañgañs/og vm vorn Kiærleika til Guds/ Þar fyrer skal oss ei vndra/ þott

hañ tale sitt sinn vm huðrn aþ Kiærleika þess
um. Þuiad stundum prÿsar hañ Guds Kiær-
leika/ sem Gud hañ heþur til vor/ Stundum
amiñer hann oss til Kiærleikans innbyrdis/
Stundum vpp vekur hañ oss til ad elska Gud.
Þadañ kiemur hañ aptur til brodurligs Kiær
leika. Gud (seiger hañ) er Kiærleikureñ/
og huór hañ blÿfur j Kiærleikanum sa
blÿfur j Gude / og Gud j hónum. Þad
er/ Gud heþur so storañ og mÿkiñ Kiærleika/
ad hñ ma mz riettu seigast ad vera sialþr Kiær
leikureñ/ þar þyrer heþur hañ soddañ gedþeck
ne a Kiærleikanum/ ad hañ vill eilÿþliga el-
ska þañ Mañ sem ad elskar siñ Naunga/ Og
sa same Madur skal ecke vid Guds Kiærleika
skileñ verda/ og Gud mun hñ alldrei yþergieþa.

Lærdomur.

Slÿk vmhuxan Gudligrar Elsku / ætte med riettu vpp ad vekia j oss brodurligann Kiærleika/ huar aþ vor Tru og Von styrkest/ til Guds/ ad hañ mune oss ecke yþergieþa.

J þui er Kiærleikur Guds algiórd-
ur vid oss/ ad vier hófum þad Traust
a Deige Domsins/ ad lÿka so sem hañ
er/ so erum vier og j þessum Heime/
Þad er/ Fyrer þessa Grein skulum vier kapps
a kosta / ad haþa algiórligañ Kiærleika/ vor a
mille (so sem móguligt er j þessu Lÿþe) so ad
vier mættum / med órøggre Von og Trauste
þui helldur standast þyrer Christi Domstóle.
Þuiad

Huiad ſa Kiærleikur og þau god Verk ſem vier audſynum Naunganum/ og ſo eirnen vorum Ovinum/ þau eru Vitneſburdur/ ad vier erum Guds Syner/ nær vier leggium ſem meſt kapp þar a/ ad vera vorum Himneſka Födur ſem lyjkaſter/ huör ed ſyna Sol lætur upp renna yfer Vonda og Goda/ og Regned giefur bæde yfer Riettlæta og Ranglæta/ Math. 5. So eigum vier og ad giöra gott Illum og Godum/ og vona þar fyrer aungra Launa af Mönnum til/ j þeſſum Heime. Helldur uppa þad ad vier ſem meſt leggium oſſ til og aſtundum ad giöra Vilia vors Himneſka Födurs/ Huörs Vilie er/ ad vier fyrer hans ſaker/ elſkum huör annan. Lærdom.

Fyrer Guds Domſtole ſkulum vier ecke treyſta uppa vor Verk/ helldur uppa Chriſti Verdſkulldan / en ſamt þa er auglioſt ad þeir ſem ut af riettre Tru/ og af aſt vid Gud/ giöra ſem fleſtum til goda/ þeir vona og vænta þeſſ ſijdaſta Dags/ mz gladværare og örggare Samuitſku/ en hiner ſem eru kallds Hiartt ader til myſkunar verkanna/ vid Naungann/ Þui ad Chriſtus ſeiger/ Eg var hungradur og þier gafud mier ad eta/ ꝛc. Math. 25.

Otte er ecke j Kiærleikanum/ helldur burt dryfur fullkomen Kiærleike Ottann/ Þuiad Ottenn hefur Kuöl / En huör hann hefur Otta/ ſa er ecke al giördur j Kiærleikanum. Þad er / þeir

Dd v. ſem ad

ſem ad miög ottaſt og kuijda vid dyrdar ſam-
ligre hingad komu Herrans Chriſti/ þeir aud-
ſyna þar med ad þeir haba önguañ godann
Kiærleika habt til ſijns Naunga. Enn huar
ſem riettur brodurligur Kiærleikur er jñrætt-
ur j Manſins Hiarta/ ſo ad hann er jabnan
reidubueñ j Chriſti Nabne Naunganum gott
ad giöra/ þar burt drijbur ſa Kiærleike allan
Otta og alla Hrædſlu þſſ ſijdaſta Doms Da-
gs. Þuiad ſlijkur Otte kuelur Mañſins Sam-
uiſku / huör Kuöl ecke a ad vera med gods
Mans Samuiſku. Þar byrer / huör hañ ott-
aſt og kuijder vid ad koma byrer Chriſti Dom
ſtol/ ſa med kieñer þar med ad hañ hebur enn-
nu önguan godañ riettañ nie algiördañ Kiær-
leika. Enn bullkomeñ nebner Poſtuleñ Kiær-
leikañ vnder þa Grein/ Ei ad hañ kuñe j þeſſ-
um Heime ad verda ſo algiördur ſo ſem ſkyll-
de/ Helldur ad hañ ſie hreiñ og klaar/ einball-
dur/ og ab Hiartgroeñe Elſku. Margur ſeig-
eſt elſka Naungañ enn þad er ecke ab Hiarta.
Margur giörer Naunganum til goda/ eñ leit-
ar þar med ſialbum ſier Gagnſemdar/ Slijkur
Kiærleikur kallaſt hier obullkomligur.

Lærdomur:

Eñ þo ad vier kuñum nu ecke ſlijkañ Kiær-
eika algiörligañ ad haba ſem vier ſkylldum/
og eb Sathan þar byrer ſlær oſſ med Otta
og Hræſlu hins ſijdaſta Dags/ þa ſkulum vier
trua/ ad þeſſe Kiærleiks breſtur (ſo ſem all-
ar ad-

or adrar Synder) verde oss fyrer giefen fyrer er Dauda og Verdskulldan Jesu Christi/ En samt þa eigum vier kostgiæfner ad vera til Kiærleikans vid Naungañ og til allra añara godra Verka. Hier skulu þeir nu hugleida / med huörium hætte þeir vilie standast fyrer Guds Dome / sem ei ad eins audsyna Naunganum eingeñ Kiærleigs Verk/helldur oriett og marguyslig Rangindc.

Framm eigis tekur Postuleñ til ad tala vm þañ Kiærleika/ med huörium vier eigum Gud ad elska/ og seiger so/ Latum oss elska Gud/ þuiad hañ hefur elskad oss fyrre. Þad er til heyreligt/ad vier elskum hañ aptur a mote/ huör ed so elskade oss/ ad hañ gaf siñ eingieteñ Son j Daudan/oss til Saluhialpar.

Lærdomur.

Ei elskudum vier Gud fyrre. Þar fyrer er vor Saluhialp ecke komen vt af vorum Verkum edur makligleika/ helldur er hun kalleñ j Nad og Myskun Guds. En þetta Pakklæte vill Gud hafa af oss / ad vier elskum hañ. En huörier sem hellst Gud elska/ þeir fordast bæde leynt og ljost ad styggia þañ Himneska goda Födur med Syndonum.

Epter þetta þa syner nu Postuleñ oss / huörneñ vier skulum þeckia þa sem riettliga elska Gud/ ellegar ecke. Ef (seiger hañ) nöckur seigest elska Gud/ og hatar(þo samt) sinn Brodur sa er Liuzare.

Lærd,

Lærdómur.

Merke hier huór og eiñ / ad þad er eins þyrer Gude/ ad hata Naungañ og elska hañ ecke/ Þuiad þar vppa hlyda þesse Ord liosliga. Þui huór hañ elskar ecke siñ Brodur/ huórn hañ sier/ huórnen giætur hañ þa elskad Gud/ huórn hañ sier ecke? Þu seig est elska Gud/ huórn þu heþur alldrei sied þiß na Lijþdaga/ Huór vill nu þa trua þui? Ef þu syner Naunganum ónguañ Kiærleika/ huer ed þier er þyrer Augum Dagliga? Huórs Neyd og Fatækt þig ætte til Myskunar verkaña vpp ad vekia? Og þetta Bodord hóþum vier af Gude/ ad huór hañ elskar Gud/ sa skal og elska sinn Brodur/ Og audsyna so þar med Naungans Elsku og Kiærleika ad hañ j Raun og Sañleika elske Gud.

Lærdomur.

Huór hellst sem ecke elskar Naungañ /sa elskar ecke Gud. Enn huór hann elsk ar ecke Gud/ sa er allra Guds godra Velgiórn inga omakligur/ Og þeir sem so eru vid Gud oþacklæter / þeim mun Gud vt kasta j ysta Myrkur/ þar ed vera mun Oop og gnistran Tannaña. Þar þyrer liggur stor Magt þar a/ad vier sem hroosum oss vt aþ Euangelio og Truñe/ad vier audsynum og j liose lætum þa Tru/ med Brodurligum Kiærleika og ódrum fleirum godum Verkum.

Euang

I Þann Tijma. Jesus sagdi til Phariseana. Þar var einn rijkur Mañ / sem klæddest j Pell og Pur pura / og at Dagliga skijnande Kræs er. Og þar var einn þurfa Madur / Lazarus ad Nafne / huör ed vte lœ fyr er hans Dyrum fullur Kauna / hañ girn tist ad sedia sig af þeim Molum sem fiellu af Borde hins Rijka / og eingenn gaf hönum nockud: Helldur komu Hun dar / og sleiktu hans Sar. En so skie de / þad hiñ Volade andadest / og vard borenn af Einglönum j Fadm Abra hams. Eñ hiñ Rijke andadest lijka / og var greptradur. Enn sem hann var j Heluijte / og Kuölönum / hoof hiñ vpp syn Augu / leit Abraham a leingd ar ag Lazarum j Fadme hans / Þui kall ade hañ / og sagde. O Fader Abraham myskuna þu mier / og send Lazarum hingad / ad hañ drepe hinu fremsta syns Fingurs j Vatn / og kiæle Tungu myna / þui eg kuelst j þessum Loga. Og Abraham sagde til hans. Sonur / hugleid þu / ad þu medtokst hid gooda

j Lijfs

j Lijfe þijnu / og Lazarus lijka eirneñ hid vonda. Þui hlytur hañ nu ad hugg ast / eñ þu ad kueliast. Og fram yfer allt þetta / er a mille vor og ydar / mijk ed Diup stadfest / so ad þeir sem hiedan vilia fara til ydar / gieta þad ei / og eige þeir helldur þadañ fra ydur / vpp til vor komest. Og hñ sagde þa. Eg Bid þig Fader ad þu sender hañ j mij ns Fóďurs Hws / þuiad eg hefe fim̃ Br ædur / þad hañ skyre þeim fra / so ad eige kome þeir j þeñañ Kualastad. Og Abraham sagde til hans / Þeir hafa Moysen / og Spameñena / heyre þeir þeim. Enn hañ sagde. Nei Fader Abraham / helldur ef nóckur Fram̃lidiña fære til þeirra / þa mundu þeir Jdran giöra. Enn hañ suarade hónum / Ef ad þeir heyra ecke Moyse og Spamóñ unum / þa munu þeir ecke helldur trua þo ad nóckur Fram̃ lideñ vpp rise.

Sum̃a z Jñehalld Gudspiallsins.

a Þetta Dæme Lazari og hins rijka Mans þad kieñer oss liosliga / ad epter þetta stund liga Lijf / þa se eitt añad Lijf / sem er eilijft / j huório þeir godu og Gudhræddu þa og ódl ast eil

aſt eilyꝼaſt himneſkaſt Føgnud / Enn þeir G, gudligu munu hreppa eilyꝼar þyſler og kualer,

2 Hier j Heime geingur þad ſo til/ad þeir ſem eru Ryker og haꝼa nægd allra Hluta/lyda önguaſt motlætis Kroſſ nie Freiſtingar/ þeir giöra huad hellſt þa lyſter/þa dæmer Heimur ein Luckumenn/ helldur þa ꝼarſæla og Gude þeka og kiæra,. Eſt hiner adrer ſem eru aum er Fatæker/liggia vnder Kroſſe og Motgange Siuker edur Sarer/ þa hellldur Heimureſt þyr erlitliga/ og heꝼur vidbiod vid þeim / ſo ſem være þeir aꝼ Gude vtſkuꝼader/ Þetta er nu Heimſins Domur og alyktan.

3 Enn Herraſt Chriſtur haſt ſyner j þeſſu Dæme/ ad þetta vill allt ödru vijs til ganga ad ſydöſtu/ og vm breytaſt/ſem er j þeſſaſt mar ta/. Ad þeir ſem haꝼa yꝼerꝼliotanliga nægd þeſſa Heims Audæꝼa/ eſt eru ecke ryker j god um Verkum/ haꝼande ecke Myſkun og Kiær leika vid þaſt naudþurꝼtuga Manngaſt/ Item þeir ſem eru ꝼyrer vtaſt Motgang og Freiſt ingar/ liꝼa og læta allt epter þui ſem Heim ureſt og Hollded haꝼa vill(ſo ſem giörde þeſſe ryke Madur) þeim mun jlla ganga annars Heims,

4 Þar þuert a mote/ Þeir ſem lyda hier j Heime Kroſſ/ Motgang/ Fatækt/ Fyrerlitn ing/ Sorg og Siukdom/ og eru þar med þol inmoder j Þynuſte/ og ſetia Tru og Trauſt a Herraſt Chriſtum/ þeir munu verda eilyꝼlega

Sælu

Sæluholþner m᷑ þeim Fatæka Lazaro. Þar fyrer skal eingeñ læta Kross edur Motgang skielþa sig / epter þui ad vier höþum þessa o⸗ þalluallta Von j vorum Hiörtum og Sam⸗ uitskum. Þar þuert a mote/ þa stære sig eing⸗ eñ vt aþ sinne Lucku og Velgeingne/ Gotze ed ur Audæþum/ Helldur otteſt og hrædeſt Gud/ og þare so med Guds Lan og hans Blessan/ ad Gude sie til Loþs / enn Naunganum til gagns og goda.

v

Nidlum Aud ef audlunſt / Vid And skilur margañ Daude/ Huad hef⸗ ur Auds af Aude/ þa Audugañ kallar Daude? Nema Dwk þann duger vm Lÿke/ Daudur og Kistu snauda / Raa⸗ da þa ymser Aude/ Audur giefur Sorg og Nauder.

Bæneñ.

DRotteñ Gud Himneskur Fader / Vier bidium þig/ad þu styrer ꝛ stior ner oss med þÿnum Heilaga Anda / so ad vier heyrum ecke þitt Ord forgief⸗ ens/so sem giörde sa Rÿke madur/ Og ad vier ecke stundum vppa þessa Heims Veralldliga Hlute/ so ad vier gleymum þui sem Eilÿft er / Helldur ad vier giarna og af godum Huga/ epter Efn⸗

ym vor⸗

um vorum / Hialp veitum þeim aumu vesölum Manneskium / og saurgum oss ecke med Metnade / Ofate og Ofdryck iu. Og verde þad so / ad vppa oss kie mur Kross og Motgangur / þa lat oss ecke falla j örutlnan / helldur setia alla vora Von / allt vort Traust til þinnar Hialpar Nadar og Nlyskunar / og med Polenmæde alla Hlute ad yfervinna / fyr er þinn Son Jesum Christum / Amen.

Annan Sunnudag epter Trinitatis Pistillenn Johann. III. Cap.

E Lskuliger Bræður. Vndrest ecke þo ad Heimurenn hate ydur. Vier vitum þad / ad vier erum vr Daudanum komner til Lijfsins / þui vier elskum Bræðurna. Huör hann elskar ecke Bræðurna / sa blijfur j Daudanum. Hu ör sinn Brodur hatar / sa er Manndrap are Og þier vited þad / ad Manndrap are hefur ei eilijft Lijf j sier blijfanda. Af þui þeckium vier hans Kiærleika / ad hann hefur sett sitt Lijf vt fyrer oss / og vier skulum einnenn setia Lijfed vt f yr er Bræd-

er Brædurna· Og nær ad einhuor lifs ur þessarar Verralldar Audæfe/ og sier sinn Brodur Naud lijda/ og lykur sitt Hiarta fyrer hönum/ huörnen̄ ma Gus ds Kiærleike vera hia hönum? Mijn Sona korn/ elskum eige med Orde og Tungu/ helldur med Verke ꝫ Sañleika.

Vtskyring Textans.

Þesse Pistill er Aminning til Brodurligs Kiærleika. En̄ litlu einu ꝼyrre heꝼur Postulen̄ amint til Kristeligs Gudligs Lijꝼernis/ og giört mismun a mille riett kristiña Mañа og þeirra Falskristnu/ j þañ mata/ Þeir sem orietttferdugliga liꝼa / þeir eru ecke aꝼ Gude/ So og þeir sem ecke elska sin̄ Naunga. Þuiad þetta heꝼur Christur biꝼalad oss / ad elska huör añan̄ en̄ ecke ad giöra Mein huör ödrum So sem Cain giörde synum Brodur Abel/ huörn hañ lijꝼ liet þar ꝼyrer / ad hañ sa/ ad Abel var Gude þeckur/ ꝼyrer syna Gudrækne en̄ hañ var sialꝼur rækur/vegna syns ogudligs Athæꝼis. Og nær so kañ skie/ad vier verdum oꝼsokrer ad þeim Ogudligu ꝼyrer sakleyse/þa verum þolenmoder / þui seiger Postulen̄ so / Vndrist ecke þo ad Heimuren̄ hate ydur/ Þuiad hañ hatar og oꝼsæker ydur/ecke þar ꝼyrer/ ad þier haꝼed þad ꝼorþiend / helldur aꝼ þui/ ad þier med ydar godu og gudligu Fram ꝼerde

verde audsyned og Strafffed Heimsins Hreckjusse/ Þar þyrer skulu þier ecke skielfast vid Opsoknernar. Lærdom.

Betra er ad lijda Riettlætesins vegna og Sakleysis / enn þyrer Illgiörder/ 1 Pet. 4. Huiad so seiger Christus/ Sæler eru þeir sem opsokter verda Riettlætisins vegna/ þuiad þeirra er Himnaria rijke/ Matth. 5.

Nu kiemur Postulen aptur/ til sinar aminningar vm Kiærleikan og seiger/ Vier/ sem ec um af Heimenum þyrerlitner og opsokter/ Vitum þad/ ad vier erum vr Daudan um komner til Lijfsins / Huiad vier elskum Brædurnar. Þad er/ Vier hösum full komliga Auijsing / ad vier munum ei verda þyrer dæmder/ helldur þa og ödlast þad eilijfa Lijf/ vissuliga/ so sem hefdum vier þad alla reidu feinged. Af huörie vitum vier þad? Af þessu/ Huiad vier elskum Naungan.

Lærdomur.

Þetta skal ei so skilia/ ad vier þyrer vorn Kiærleika þæium Syndana þyrer giefning og eilijft Lijf/ helldur skiedur þad alleina/ þyrer Arnan og Forþienan Jesu Christi. Enn Kiærleikur Naungans er sa Auöxturen sem sijner þad/ ad vier hösum riettu Tru / og ad vier erum eitt gott avaxtarsamligt Trie. Og þesse Truen og Vonen vppa vora eilijfa Sæl uhialp / hun styrkest þegar vier giörum good verkin. Og so ad vier þui stjrfara staum/

Ee iij. huör

Huer mismunur ad er a mille Gudligs og os gudligs Lyfernis/ þa seiger Postuleinn. Huer hañ elskar ecke sinn Brodur/ sa blyfur j Daudanum.

Lærdomur.

Huor hañ hefur ecke Brodurligañ Kiærlei ka j synu Hiarta/ sa er eñ nu j synum Syndum sa mu ecke sleppa fra eilyfre Fyrerdæmningu. Þuiad þad er augliost/ ad sa hiñ same hefur ecke þa riettu Trua/ huor ed Mañeñ Riett latañ giörer/ Þuiad huar hellst su rietta Tru enn er / þar fremur hun Kiærleikans Verk/ Gala. 5)

Nu skal eingeñ vndrast þo sa verde fordæmdur/ sem ecke elskar Naungañ/ helldur hatar hañ. Þuiad huör sinn Brodur hatar sa er (fyrer Gude) Mañdrapare/ Eñ so haun kome ecke Fingre synum vid Naungañ/ Og þier vited/ vt af Guds Orde/ad Mañdrapare hefur ecke eilyft Lyf j sier blyfanda. Þad er/ þo nöckur hafe haft Von þess eilyfa Lyfs/ þa er hun vt giörd/ ef Madureñ verdur Mañdrapare. Nu eru Mañdraparar/ bæde þeir sem hata Naungañ/ og so þeir sm hñ elska ecke/ þad kañ ei ödru vijs ad vera. Þad synest vel forsuaranda/ nær nöckur huörke elskar annañ nie helldur hatar hañ/ enn þad er ecke riett/ Þui huör sem hellst ecke sier aumur a þeim Þurftuga/ og ecke hialpar hönum j hans Neyd/ sa same hñer j synu Hiarta/ og j

Guds

Guds Auglite hatar Naungan. En hate hain Naungan/ þa er han Mandrapare.

Lærdomur.

Ef sa er Mandrapare sem hatar Naungann/ Huad myklu bramar mun sa vera Manndrapare fyrer Gude/ sin hefndar Huz hefur a sijnum Nauga /og hönu bidur og oskar Ills/ og hann nijder j Ordum og Giördum? Hier meigum vier vm hugsa / huad mörg þusund Mandraparar ad vera mune j Heimenum /sem ecke verda hegnder og refster epter Veralldlig um Lögum. Enn Gud han mun þeim refsa med eilijfum Kuölum / og Dauda / nema þeir jdrist.

Nu vppa þad/ ad eingen dräge sig sialfs þan a tælar/og seigest hafa Kiærleika til Naungans/ þan han hefur þo ecke/ þa leider post ulen j lios þessa Greyne og þetta Rpteruarp/ og seiger/ Af þui þeckium vier hins Kiærleika / ad han (Christus) hefur sett sitt Lijf vt fyrer oss/ Þar fyrer skulum vier og leggia Lijfed vt fyrer Brædurnar. Þegar þörf krefur. Lærd.

Ecke er postulans Meining/ ad ein from ur og Gudhræddur Madur skule giefa sig j Kuöl og Dauda fyrer Straffa eda Illgiörda Men/ þui þad er galen skapur enn Gudrækne ecke/ Helldur vill han/ ad vier steum reidubis ner huör epter sijnu Kalle og Embætte / Naunganum ad hialpa/ sie han Neydstaddur/ og

Vier ecke yfergiefum Naungañ/ j Haſkaſemdeñe
og Neydeñe / ef vier gietum hialpad hönum /
þo ſo ſie ad vier kuñum ad fa þar af Skada-
Til Epterdæmis ad taka. Ef þu ſier Naung
añ ſtaddañ j Voda/ j Ellde eda Vatne/ og þu
hialpar hönum/ med þijnum Lijfs Haſka/ ſa
leggur þu Lijfed vt fyrir hañ. Ef þu ſier ad
þiñ Naunge er Ológliga vnder þrycktur af o/
gudligum Domurum og Vallds möñum/ Og
þu veiter hönum Forſuar med Lógligum hæt
te/ og ottaſt ecke Vallſmanſins Reide/ þa legg
ur þu Lyfed vt fyrer hañ. Ef þu vitiar hi
ns Siuka ſem liggur j ſkadſamligum Siukdo/
me/ og yfergiefur hañ ecke/ og huxar ecke vm
þad / þo þu meiger Sott og Dauda fa af
hönum/ þa leggur þu Lijf þitt vt fyrer hñ.
Sa ſem kalladur er ad fara j Strijd og Bar/
daga/ og veria Guds Kriſtne edur ſitt Foſtur
land/ ſa leggur ſitt Lijf vt fyrer Naungañ/
huórt helldur hañ fellur edur fær Sigur.

Nu eru þeir nogier ſem ecke ad eins legg/
ia ecke Lijf ſitt j Hættu fyrer Naungañ/ hell/
dur og eirneñ giefa hönum alls eckert til hial
par af þeirra Eignum og Audæfum þa hañ
er þurfande/ Þeſſa og þuilijka Meñ ſtraff/
ar poſtuleñ hier/ og ſeiger/ Eñ huór hann
hefur þeſſarar Verolldar Audæfe/ og
ſier ſiñ Brodur Neyd lijda / og lykur ſitt
Hiarta fyrer hönum/ huórneñ ma Guds
Kiærleike vera med hönum? Þad er/ Ef
Gud

Gud hn̄ hefur gefed nöckrum Veralldlig Ana
ende og Ryk dom/ en̄ han̄ sier sinn Naunga lyda
Neyd og Fatækt/ og lætur þad ei sier ganga
til Hiarta / og sier ecke aumur a hönum/ sa
same ma ecke seigia ad hann elske Gud riettel
liga/ Og þo hann hafi nöckurn tyma elskad
Gud/ þa er þo nu su Elska vt slokeñ j hans
Hiarta. Þui huör sem ei elskar sin̄ Naunga/
þan̄ han̄ sier fyrir Augonum / huörnen kann
hann ad elska Gud þann sem hann sier ecke?
1. Johan̄. 4. Sonakorn myn / elskum
eige med Orde og Tungu / helldur med
Verke og San̄leika. Þad er/ Þad er ecke
nog / ad tala fagurt j Orde / og lataſt hafa
Kiærleikann/ enn þa ad fram̄ kiemur og a ligg
þa er ecke par/ Kiærleikuren̄ hlytur med godu
um Verkum / og Aulmösugiördum j lios ad
lataſt/ þuiad Gud han̄ hatar alla Hræsne.
Þeir sem tala vm Kiærleikan̄ / og lofa godu
en̄ enda lyted/ þeir eru lyker Skyum a vor
tyma/ Mönum lyst vr þm̄ mune koma Dögg
og Vökuan/ en̄ þat verdur ecke par af.

Euangelium Luce. XIIII. Cap.

Þann tyma. Jesus sagde til
sin̄a Lærefueina þessa Epter
lyking. Nöckur Madur var sa
sem giörde mykla Kuölldmal
tyd/og kallade marga til syn/

Og sende vt sinn Dion vm Kuölldmals tijman/ ad han segde þeim sem Bodner voru/ Komed/ þuiad nu eru aller Hluter til reidu. Og þeir toku aller til j sen ed afsaka sig. Hinn fyrste sagde til hns/ Bugard keypta eg/ og blyt eg ad fara vt ad skoda han / eg bid þig af saka mig. Og hinn annar sagdi/ Fimm Akneyte keypta eg / og fer eg nu vt ad reyna þau/ eg bid þig/ ad af saka mig. Hinn þridie sagde: Konu hef eg mier festa/ og fyrer þui ma eg ecke koma. Og Pionustu madurenn kom aptur/ kunngiorde þetta sijnum Herra. Þa vard Hwsbondenn reidur/ og sagde til sijns Pionustu mans/ Far þu snarliga vt a Stræte/ og Götur Borgarennar/ og leid Volada/ Vanada Blinda/ og Hallta hier jnn. Og Pionenn sagde/ Herra þad er giört huad þu skipadet/ og þo er enn meira Rwm. Og Herrann sagde til Pionsins / Far þu vt a Þiodbrauter / og Tungarda / og naudga þeim hier jnn ad ganga/ so ad mitt Hws verde fullt. Enn eg seige ydur þad/ ad eingenn þeirra Manna sem kallader voru/ munu smacka a mijna Kuölldmaltijd.

Sunna

1 Fyrst prijsar Herran Christur hier Guds omrædeliga Naad og Myskun / huør ed til reider þa myklu og storu Ruølldmaaltijd / sinnar rijkugligrar Myskunar/ og vill giarna ad aller Menn skule Saaluholpner verda/ fyrer sinn Son Jesum Christum. Þuiad þar fyrer hefur han lated Christum taka a sig Mañdom/ og lijda Dauda og Pijnu /ad hañ skýllde vera þad Guds Lamb sem burt tæke Heimsins Synder / og legde þær vppa sialfan sig / og giørde fyrer þær Boot og Bitaling/ So ad nu vantar eckert til þeirrar eilijfu Saaluhialpar/ nema þad/ ad aller syndugier Menn einn og sier huør/ skule medkienna sijnar Synder / og þiggia soddan Naad og myskun Guds Sonar/ og hugga sig þar vid / ad hann hafe vorar Synder j burt teke d og lagt þær vppa sialfan sig/ og bitalad og borgad fyrer þær.

2 Næst þui þa kienner Christur hier/ huørsu ad Heimurenn hann er illur og blindur / ad hann vill ecke þiggia sodden Naad og Myskun. Sumer þeir Verk heilógu þikiast vera no gu frómer og riettlaater / Og ad ecke þurfe þeir soddan Naadar vid. Sumer eru Mettugier og rijker / og fyrer lijta þar fyrer þad Heilaga Euangelium. Sumer stunda sitt Bu skaparlag/og syna Handtiering/og þikiast ecke hafa Stunder nie Tijma til / ad heyra edur

Ee v. laara

ſæta Euangelium eдut Guds Orд.
3 J þridia lage pylger hier epter/ ſtarligt Refſing hörд pijna og hrædeligur Domur aд koma ſkule yþer þa ſem ſo pyrer lijta og forд ſma Euangelium/ ſem er / aд þeir ſkule allдe eci verдa Sæluholpner. þar pyrer liggur ſtor Magt a / aд vier heyrum og lærum Guдs Orд meд allre Koſtgiæpne/ og lætum þaд vera vorn hinn æдſta Fieſioд og beſta/ þa mun um vier verдa Sæluholpner/ Amen.

℣

Maдur eiñ Maltijд goдa/ Millдur reiдa villдe/ Lyдum lætur bioдa/ Lytt ſkynuger Meñ ſynia/ Kuaдuſt aff aд jдia/ Af neitanдe hafna/ Hwſbonдin ſa ſenдe/ Aд ſækia loks Fatæka.

Bæneñ. 1

DRottenn Guд Himneſkur Faдer/ Þacker giörum vier þier/ fyrer þaд/ aд þu hefur læteд kalla oſſ til Kuöllдmaltijдar eilijfs Lijfs/ fyrer þiñ elſkuligañ Son Jeſum Chriſtum vorñ liufa Lauſnara. Vier biдium þig/ Vpp vekþu vor Hiörtu meд þijnum Heilaga Anдa/ ſo aд vier ecke til onytis heyrum þitt Orд/ hellдur aд vier mættum rietteliga ſkicka oſſ og reiдa til ſoддañ Maltijдar/ og

ar/ og ecke lata nockrar Verallðligar
hondlauer hindra oss þar j fra/ Amen.

Þridia Sunudag epter Trinitatis. Pistillen. I. Pet. V. Cap.

MJner allra kiæruſtu. Fyrer þuí audmyked ydur vnder vollduga Guds hònd / ſo ad hañ vpp hefie ydur a vitiunar Tijma: Allre ydar Ahyggiu varpe þier a hañ / þuiad hann ber Umhyggiu fyrer ydur. Vered ſparneyter / og vaked / þuiad ydar Motſtanndare Diófullen geingur vm kring ſem greniande Leon / epter leitande þeim ſiñ hañ ma vpp ſuelgia / huórium þier ſkulud ſtaduggliga mot ſtanded j Truñe / og vited þad / ad ydar Brædur þeir ſem j Heiminum eru hafa þa hinu ſómu Anaud / Eñ ſa Gud allrar Nadar ſem ad ydur hefur kallad til ſinnar eilijfrar Dyrdar j Chriſto Jeſu / hañ ſame mun ydur (þier ſem vm litla Stund lijded) fullnægia / til reida / ſtyrkia / efla / og ſtadfeſta. Þeim hinum ſama / ſie Dyrd og Vellde vm Allder og ad eilijfu / Amen.

Utſkyr-

HIñ Heilage Petur/ aminer j þyrer farande
Ordum alla Meñ/ til Lytelætis og Hog-
uærdar/ þuiad Hoguærd þocknast Gude vel/
og þyrer hana helldst vid Magt Fridur og
Sambycke j Kristnene/ Eñ þeir sem eru Dram-
samer og rijkelæter / þeim seiger hañ Gud sie
motstadligur/ enn þeim Hoguæru og Lijtelæt-
tu giefe hañ Naad/ Fyrer þui (seiger hañ)
lijtelæcked ydur vnder vollduga Guds
Hønd/ so ad hann vpp hefie ydur a vitt-
sunar Tijmanum.

Lærdomur.

Þetta hæfer Kristnum Mønnum ad giøra/
Fyrst ad lijtelæcka sig þyrer Gude / vidurkieña
sijnar Synder / og befala sig vnder Valld og
Vilia Guds Himneska Fødurs / Þar næst/ ad
audsyna ødrum Lijtelæte vppa Guds vegna/
huør og einn epter hætte sijns Kalls og Emb-
bættis. Og þeir sem so eru lijtelæter/ þa num
Gud vpp hefia a sijnum Tyma. Eñ þess Tij-
ma eigum vier med Þolennmæde ad bijda.
Legged alla ydar Ahyggiu vppa hann/
Drottenn Gud ydarn/ Þuiad hann hefur
Vmhyggiu fyrer ydur. Hañ elur alla ønn
þyrer ydur/ og hañ mun sia þyrer ydur/ so sem
Milldur og myskunsamur Fader.

Lærdomur.

J øng-

J önguan mätä þyrer bydur Postulen off ad hafa Ahyggiu j voru Kalle og Embætte/ helldur varar hann vid Bwkforg og þeirre Vantruar Hugsyke med huörre Madur kuelur sig sialfur. Slyk Hugsyke er ecke til nöckurs nytsamlig/ helldur kuelur hun og skadar bæde Aund og Lykama/ og hindrar allt þad sem vier eigum ad giöra. Þar þyrer seiger S. Pall so/ Verid ecke hugsiuker þyrer nöckrum Hlut/ Helldur læted ydar Beidne kunna verda þyrer Gude/ med allre Bæn og Akalle og med Þackargiörd/ Philipp. 4. En þetta geingur optast og almenneliga so til (þui midur) Ad margur er miög ahyggiu fullur og hugsiukur / enn er til Bæna akallsins harla tregur)

Nu epter fylger miög nytsamlig Aminning / huörnen vier skulum fordast Dioffulsins Suik og Umsatur/ Vered sparneytner (seiger S. Petur) og vaked / þuiad ydar mot standare/ Dioffullenn/ geingur vm kring sem greniande Leon/ og leitar epter þeim / sem hann kann ad suelgia.

Lærdomur

Þetta er astundan Dioffulsins su stærsta/ ad firra oss eiliyfre Sælu og Sæluhialp/ sem Christus hefur oss vtuegad/ Og ef hönum tekst þad ecke/ med einu mote/ þa leitar hann þar vid mz ödrum hætte. Allra hellst skulum vier vakta oss / þyrer ofdryckiu og ofneyslu / og Hollds

Holldſins athuga leyſe/ Þuiad þeir ſem legg faſt j Dryckiuſkap/ þeir miſſa ſmam ſamañ all añ Guds Otta / og eru berer og nakter fyrer öllum Diöfulſins Vmſatrum og Freiſtönum) Enn huad eigum vier ad giöra til þeſſa? Huörium þier ſkulud (ſeiger Petur) mote ſtanda/ ſtödugier j Truñe. Þad er/ Med huörium hellſt hætte ſem Diöfullenn freiſtar vor/ þa eigum vier ecke ad læta epter hönum helldur ſtanda og ſtrijda hönum j mote med andligum Vopnum/ og Verium/ ſo ſem kieñer oſſ S. Paall/ Eph. 6. Nu er eingeñ Ver ſa/ med huörre vier kuñum betur ad ſtanda Diöfle i mote/ enn ſu/ ad trua Guds Orde. Þuiad ef Diöfulleñ lockar oſſ til oleyfeligra Vel lyſtinga/ edur til hefndar girndar/ þa ſetium hönum j mote Guds Ord og hootaner þa mun þeirre Freiſtingu liña. Vilie hañ og giöra oſſ efaſama j Trunne/ þa ſkulum vier taka oſſ fyrer Hendur Gudz Himneſka Födurs huggunarſamligaſtu fyrerheit og/trua þeim ſtadfaſtliga.

Og vited ad ydar Brædur þeir ſiñ j Heimenum eru lijda ſlijkt hid ſama: Þad er ad ſkilia/ Huxed ad þier erud ecke ein er j þui ſtandanda Strijde/j mote þeim grimā Ovin / helldur eru ydar Brædur allugda j Heimenum / þeir ſem eñ nu beriaſt vid Andſkotañ.

Lærdomur.

Þær Freiſtingar og Harmkuælingar/ ſem

Menn

Mekkn lijda asame sdrum Fromum og Guds
Hræddum Mönnum/ er auduelldara ad bera og
liettara/ Þuiad/ma þad yper margañ geingur.
Og þeir sem lijda Freystingar / þeir bidia til
Guds ecke alleinasta pyrer siakþum sier/ helldur
og so eirnen pyrer þeirra med Brædrum vm
Sigur og Viñing. Þar pyrer skulum vier ecke
þlyia nie reña wr þessum Bardaga:

Nu setur Postuleñ pram eina Huggan/ad
Gud hañ mune vardueita oss til eilijps Lyps/
mitt j Harmkuxlonum og Freistingonum.
Enn Gud allrar Nædar/ sem oss hef-
ur kallad til sinnar eilijfrar Dyrdar / j
Christo Jesu/ hañ same mun ydur/ þi
er sem vm litla stund lijded/ fullkomna
styrkia stadfesta. Þad er/ Drotteñ/ sa sem
sinne Nad nogliga vtheller / og ydur hefur
kallad / til Arpþtöku þess eilijpa Lijps / hann
mun ydur sem nu litla stund lyded Motgang
og Hörmung styrkia med sijnum Heilaga An-
da/ so ad þier endurnyest meir og meir. Hañ
mun og giefa ydur Styrk og Mætt ad yper-
uiña allar Freistaner/ Hañ mun og stadþasta
giöraydur j Truñe / og j Guds Otta / so ad
þier þaed yper vnned allar Freistingar og A-
raser Diöpulsins: Lærdom.

Med tueñu mote vtheller Gud siñe Nad
yper oss/ Fyrst þa ed hañ tekur oss til Nædar
þyrer Christum/ pyrer giefur Synndernar / og
giörer oss ad Erþingium sijns Himneska Ryk-
is. Þat

ꝼs. Þar næſt/ þa hañ giefur oſſ ſinn hellaga Anda/ og þar Gafur/ ſem vier Þórp hófum ꝼ voru Kalle og Embætte/ til ad þiona Gude og vorum Nꝍunga. Þui næſt / ſiendur hier/ Ad vegna Chriſts / þa erum vier kallader til ad þa og ódlaſt þa eilyꝼu Dyrd og Sæluhialp þar þyrer ſiaum vel til/ ad vier ecke þorſomi um / nie þorſmaum ſoddann Gudz Nad og Millde. Hugum og eirnen þar vm / ad þeſſa Heims Motgangur er lytill og ſtundligur/ hia þeirre eilyfre Dyrd og Sælu. þar þyrer ſkul um vier lyda alla Hlute þolenmodliga/ og vera fulltrua og órógger/ vppa vora Sæluhialp þuiad Drotten hañ hefur lofad ad hañ villie þr ſemna / ſtyrkia og ſtadfeſta oſſ) Vegna ſlærar Myſkunar / giører nu Poſtulen Gude þacker/ og ſeiger ſo/ Peim hinum ſama ſie Dyrd og Vellde vm Allder og ad eiLyfu/ Amen. Pad ad vier verdum Sælur holpner / Ad vier gietum nockud gott giórt/ ad vier gietum yfer vnned Freiſtingarnar/ ad vier verdum varduciter j óllum Haſkaſemdum/ þad er allt ſaman Gude ad þacka / Og hónum eigum vier þar þyrer þacklater ad vera/ Eg vita þad/ ad hañ eiñ hefur Magt og Palld a Himne og a Jórdu/ad eilyfu/Þar þyrer ſkulum vier hañ ottaſt/ og hónum þiona/ og af hónum allrar Hiálpar vona.

Euangelium Luc. XV. Cap.

J Þann

I Þañ tyma. Eñ aller Tollheimt
arar og Bersyndugier meñ / nalæg
du sig til hans so ad þeir heyrdu
honum / Og hiner Skriptlærdu / og
Pharisei / mógludu vm þad og sógdu.
Þesse medtekur Bersynduga Meñ / og
etur med þeim. Eñ hañ sagde til þeir
ra þessa Epterlyking / so seigande. Hu
ór sa Madur af ydur sem hefur hund-
rad Sauda / og ef hañ glatar einum af
þeim / yfer giefur hañ ecke þa niu og
niutyger / a Eydemórku / og fer epter
þeim sem ad glatadest / þangad til hañ
finnur hann? Og þa hann hefur funded
hann / leggur hann þann sama vpp (mz
Fógnude) sier a Herdar / kemur heim /
og kallar saman Vine og Nabwa / og
seiger til þeirra. Samglediest med mi-
er / þuiad eg hefe minn Saud aptur
funded / þann sem glatadur var. Eg
seige ydur ad lyka so mun Fógnudur ve
ra a Himnum / yfer einum Syndugum
sem Jdran giórer / meir enn yfer þeim
niu og niutyger Riettlátum sem eige
þurfa Yferbotar v.d. Eda huór er su
Kona sem hefur tiu Peninga / ef hun ty
ner einum / Er eige so / ad hun kueiker

Ff v. Lios og

Lios og sopar Hwsed/ og leitar vand-
liga þangad til hun finnur hann. Og
þa hun hefur hann funded/ saman kall-
ar hun Vinkonur sijnar/ og Grañ konur
seigande. Samglediest med mier/ þui
ad eg hefe minn Pening aptur funded/
huörium eg tynda. Lyka so og seige eg
ydur / þad Fögnudur mun vera fyrer
Einglum Guds yfer einum Syndugum/
þeim ed Yferboot giörer.

Suma z Iñehalld Gudspiallsins.

1 Þessar þriar Epterlykingar kieña allar
þetta/ Ad Gud Himneskur Fader hañ sie god-
ur og giæsku fullur/ til ad fyrer gefa Synd-
ernar/ öllum þeim sem af Hiarta fordast vil-
ia Reide Guds og eilyfa Saluglötun / og ad
hañ vilie alla jdrande Menn til Nadar og
Myskunar med take.

2 Þær kienna og einneñ þad / j huilykum
Voda og Haska þad sier huör Syndare hañ er
staddur, sa sem lifer fyrer vtañ Jdran og Af-
boot. Fyrst/ So sem villu rafande Saudnum
er eckert vysara eñ þad/ ad hañ verde af Vlf-
enum og ödrum olmum Dyrum sundur slitenn
og rifeñ / So alyka eins er sa Jdranar lause
Madur a huörre stundu j storum Haska Lyfs
og Salar/ og veit ecke nær hönum verdur af
Daud-

Daudanum Dióflenum burt rykt til eilijfrar Glötunar. Þar næst/ Lijka sem sa peningur sem hañ liggur j Sorpe og Oklarendum hañ skiemmest og spillest af Rydenu og vppjetst/ So lijka verdur sa hinn Synduge spilltur og fordiarfadur/ sem liggur j sijnum Syndum an jdranar og Yfirbootar. J þridia mata/ Lijka sem sa fortapade Sonur/ er j fiærlægd fra sijnu Födurlande/ og er j fullre Ovilld sijns Födurs/ so er huör eiñ Jdranar laus Madur fiærlægur og fiærstadur Gude og hans Rijke/ og er vnder Guds Grimd og Reide/ glatadur og fortapadur ad eilijfu.

3 Skule nu nökur aumur syndugur Madur komast til Nadar og Myskunar/ þa verdur Herrañ Christur sa gode Hirdereñ/ ad leita epter hönum/og leida hañ til Sauda hwssins / Eñ slykt er ecke komed vnder vorum Mætte nie Megne / helldur vnder Herrans Christi Nad og Myskun/ sa ed med synu Heilaga Euangelio leitar epter oss / viliande ad vier skulum verda aller Sæluholpner.

4 Huörnen ad vier nu kuñum ad fa og ödlast Syndaña fyrer giefning/ og Nad Guds þess Himneska Födurs/ þad kieñer oss Dæme hins fortapada Sonar. Fyrst ber hañ j sijnu Hiarta Angur og Jdran fyrer vmlidnar Misgiörder. Þar næst hefur hañ Von og Tru til sijns Födurs/ ad hann mune hönum ecke epter makligleika burt kasta. J þridia mata

Þa fylger þessare Trunie nytt Lyf og Frami
ferde/ þar hañ vill giarna lykur verda leigu
Mönum syns Födurs/ þeir er hönum þiona/
og ecke briota hans Vilia.

5 So sem Meyden Krossen og Motgang
uren þreyngde þeim fortapada Syne/ og kom
hönum til ad giöra jdran og yferboot/ So
geingur þad til vid allmarga/ ad nema þuiad
eins Gud hañ legge vppa þa Krossen/ þa hu
xa Meñ lyted edur ecke til Jdranar. Þar fyr
er er Krossen godur og gagnligur/ so sem Da
uid sagde/ Fyrer godu vard mier þad Drott
eñ/ ad þu lytelækader mig.

V.

Madur sa af mörgum Saudum/
Misser einn/ þa hann visse/ Alla a ey
de Fiöllum/ Epter leitar þeim slepte/
Funden hefur med Höndum/ Heim og
gledst fyrer þeima/ Lyka mun Einglum
aukast/ Ynde vid Bættar Synder.

Bænen.

DRotten Gud Himneskur Fader/ Vier
mzkiennum/ Ad vier erum aller (þui
verr) eins lyka sem Sauder/ þeir ed fa
ra viller og rafande/ Sathan og vort
eigenligt Holld og Blod/ hafa oss leidt
og fært af þeim rietta Veige/ Vier bid
ium þig þu naduge z myskunsame Fad
er/ Fyrr

er/ Fyrer gief oss allar vórar Synder j Nafne þýns Sonar Jesu Christi/ Og vpp vek og lys vor Hiörtu fyrer þinn Heilaga Anda/ so ad vier hölldum oss fast vid þitt Ord/ med riettre sanre jdran og Trunne/ og ad vier blijfum stadfaster þar jnne/ allt til æfeloka og enda/ og verdum eilijfliga Saluholpner/ Amen.

Fiorda Sunudag epter Trinitatis Pistillenn til Rom. VIII.

Kiærer Brædur. Eg helld þad þar fyrer/ ad Motlæting þessara tijma er ecke verd til þeirrar Dyrdar / sem vid oss mun openber verda. Þuiad ahygginsamligt epterbid Skiepnunnar/stundar epter vpp birtingu Guds Barna. Enn epter þui ad Skiepnann er hiegomanum vndergiefenn an hennar Vilia / helldur fyrer hans saker sem hana hefur vnder lagt/ vppa Vonena. Þuiad sialf Skiepnann mun frelsud verda/ af Þrælkan falluallttrar veru/ til Dyrdarligs Frelsis Guds Barna. Þuí

ita. Þuiad vier vitum/ þad allar Skiep mur forleinger og bera sott med oss allt til þessa tijma. Eige alleinasta þær/ helldur vier sialfer sem höfum Ands arins frumburd/ berum Nood j sialf um oss/ epter þeirre Arfleifd og vænt um epter Lausn vors Lijkama j Christo Jesu Drottne vorum.

Vtskyring Textans.

Jtlu einu fyrre j þessum Capitula/ hefur S. paall talad vm/ ad eingen skule ætla nie meina/ ad hañ fae þa Himneskt Arfleifd / j soddañ mata/ ad Menn skule ecke lyda neinn Kross edur Motgang/ helldur hafa alla þar sælld þessa Heims og medlæte/ þar fyrer seig ir hañ so / So framt sem vier lydum (med Christo) þa skulum vier og eirnen med hön um dyrdliger verda/ Þuiad þetta er Vilie Guds/ og hans asett Rad/ ad þeir sem erfa eiga þad Himneska Rijked med Christo/ þeir skule og eirnen med hönum Motgangen lyda. Þuiad nema so sie / ad Madur take Krossen og epter fylge Christo/ þa kann hañ ecke ad vera Christi Læresuein. Enn þesse Kröss er ecke su Pianing sem Madur leggur a sig sialf ur/viliande/so sem ad giördu verkhelger Ter narar/ Ecke helldur þegar Madur lijdur fyr er Synder sijnar og Glæpe/ Helldur so/ þeg ar Mad-

ie Madur hañ er riettruadur/ þar med holl-
ur og dyggur j sijnu Kalle og Embætte / og
lijdur þar þyrer Offsokner og Motgang. Slij-
ka huggar og hughreyster S. Pall/ og seig-
er so. Eg helld ad Motlæting þessara
tijma/ er ecke verd hia þeirre Dyrd sem
vid oss mun openber verda. Pad er / Po
sa Motgangur sie mykell / og þær Offsokner
Harmkuælingar og hrellingar sie storar þungar
og olijdanligar/ sem þeir Fromu og Gudhræd-
du lijda j þessum Heime/ þa helld eg ad þetta
er j önguan mata samon jaþnanda vid þa ei-
lijfu Dyrd og Glede/ sem vier vonum og vænt-
um vppa/ nu j Trunne/ en annars Heims mun-
um vier þa hana og ödlast/og eilijþliga eignast

Lærdomur.

Þar þyrer þa verum þolenmoder j öll-
um Mannraunum og Motgange / Þuiad þar
kiemur / ad vier munum obrigdanliga leyster
og þrelsader verda þra öllum Harmkuælum.

Þuiad ahyggiusamlig epter bid
Skiepnunnar/ bijdur epter vpp birtingu
Guds Barna: Pad er. Sialþar Skiepnur-
nar/ Himen og Jörd / og þær Skiepnur þar
jnne eru/ þær haþa stora Girnd og þorleing-
ing/ og oska og girnast / ad sa seinaste Dagur
skule koma/ so ad openber verde Farsælld Gu-
ds Barna/og ad þau þæe og ödlist / þa Him-
nesku Arþleiþd. J þennan mata giörer Poskul-
en vpp Skynlausum Skiepnum Ord og And-

F þ iiij. narpar

uarþan/ ad þær oske bijde og vænte epter En-
dur lausn þeirra Fromu og Gudhræddu:

Lærdomur.

Ep ad daudar og skynlausar Skiepnur/ langar epter þeim seinasta Deige/ huad mykle framar ætte oss Kristna þa ad langa epter hönum?

Huiad Skiepnan er Hiegomanum undergiefen/ ecke viling / helldur hans vegna/ sem hana hefur underlagt/ upp a Vonena/ Huiad Skiepnan mun frelsud verda/ af Þrældome forgeingeligrar veru / til frelsis Dyrdarennar Guds Barna. Þad er so ad skilia/ Skiepnan er j Upphafe sköpud til þess / ad hun skyllde þiona Mannenum/ Enn vegna Syndarennar þa er þad so skied/ad hun verdur nu ad vera Mannenum j mote/ og hönum til strafs og hegningar. Nu þo ad þeir Gudhræddu sieu endurgiefner/ og Guds Mynd sie endurnyud med þeim og þeir hafe þar fyrer aptur feinged nockurt Valld yfer Skiepnunne/ samt sem ædur verdur Skiepnan ad þiona þeim Ogudligu Huiad Gud hann umlydur þa um stundar saker hier j Heimenum/ og hefur asett sier þeirra Synder ad straffa og refsa / med eilyfum Þijslum. So kiemur þad til ad godar Guds Skiepnur verda ad þiona þeim Omilldu Mönnum / so ad þeir vanbruka Skiepnuna / til Synda og

Sxl/

Saluatis. Slÿkañ þrældom lÿda S^kepnun nat ſo ſem Naudugar/ Þuiad þar villdu gia rna helldur þiona Guds Börnum Skaparans um til Dyrdar/ og Naunganum til goda. Eñ Gud hañ heꝑur þad ſo aſett ad Skieꝑnurnar hliota vm ſtundar ſaker ad þiona Girndum þeirra Omilldu/ Eñ þo med ſlÿkre Von/ad a ſÿnum tÿma ſkulu Skiepnurnar frelſadar og leyſtar verda vndañ þrældome ogudligra mañ/ na/ ſem er a þañ ſÿdaſta Dag/ þa munu þær endurnyadar verda/ og ecke framar meir þio/ na þeim Ogudligu/ helldur Gude og hans Ut völdum. Enn huörnen þetrre Endurnyungu Heimſins mun hattad verda/ þad veit Drott eñ/ huör ed ſkapa mun nyañ Himeñ og nyia Jörd / 2. Pet. 3. Meining S. Pals er þeſſe/ ad allar Skiepnur haꝑe ſo ſem vidbiod þar a / huörneñ ad þad til geingur i þeſſum Heime / ſem er / ad þeir enu Fromu og godu lÿda Neyd og Motgang/ eñ vonder Meñ haꝑ a optaſt Lucku og Farſælld/ Og hier ꝑyrer ou duarpar Skiepnañ til Guds/ epter ſinne Frelſ an / og Heimſins Endurnyungu / ſo ſem ept/ er ꝑylger.

Þuiad vier vitum ad allar Skiepn ur anduarpa / og bera Sott med oſſ/ allt til þeſſa Tÿma. Þad er/ So ſem þre yttur Madur og lueñ / vnder ſtorre Byrde / hañ blæs og anduarpar/ og villde þeirre Byr/ de yrde aꝑ ſier liett / Og ſo ſem Jodſiuꝑ

F b v. Kona

Koná ánduarpár og villde giarnañ verda liet kare/ so girnast og Skiepnurnar ad verda laus sar þra þrældome omilldra Maña. Slijka Anduarpan finnar Skiepnu mun Gud vissulija heyra/ og þrelsa hana/ so ad sa nyie Himinen/ og su nyia Jörd/ skulu ecke þadan j þrá/ þiona þeim Ogudligu/helldur Gudz börnum.

Lærdomur.

Nær vier siaum/ ad Guds godar Skiepnur/ verda ad þiona jllsku og vanbrukan þeirra Ogudligu / þa huxum vm þessa Anduarpan/ og vitum þyrer vyst / ad Gud hañ mune sijnar Skiepnur þrelsa/og slijk von mun ecke bregdast. Eñ ecke alleinasta (anduarpa) þær Skiepnur sem þeim godu eru til gagns og þionustu skapadar/ Helldur vier sialfer sem ad höfum Frumburd/ Þad er/Gafur Andans/ Þess hins Heilaga / vier andvarpum og væntum epter vorre Endurlausna

Lærdomur.

Gæfur hins Heilaga Anda /hvöriar ad vier þaum og þinnum hier j Heime / þær eru so sem nöckur þyrer kåre / og Smeckur þeirra Himnesku Giæda/sem Gud hañ mun giefa oss j ödrum Heime. Postuleñ hañ meinar til andligu Laga setninga j gamla Testamentenu/sem voru þesser/ Ad þyrste Auxtur og Grodur af allra Handa Korne og Alldine hñ var borenn til Tialldbudar / Kieñemönunum j Hendur. Sydañ þar epter æ/ ad auk/ þa voru Kieñemönum

mönum gicknar sinar fullar Tiunder / hitt
ar vm ed lesa ma Exodi 27. Numeri 5. Aʒ
lijka geingur pad til vid oss j þessu Veralldar
Lijfe/ hier faum vier og ödlunst Gaafur And
ans / enn þo þær einar og ofullkomnar/ so ad
segia/ Enn j þui okomna Lijfenu/ þa munu
um vier ödlast og eignast Heilags Anda Gaaf
ur nogligar og algiördar

Oss (seiger S. Pall) sem nu hōfum
feinged Smeck þeirra Himnesku Giafanna /
forleingier med sialfum oss/ huar epter?
epter þeirre Arfleyfd Guds Barna / og
epter Endurlausn vors Lijkama. Ad
vorer Lijkamer mætti leysast og frelsader ver
da/ fra Sorgum og Eymdum þessarar Verall
dar/ allra mest og hellst j fra Þrældome Synd
arennar. Lærdomur.

Hier af lærum vier ad vera vijsser vppa
vora Saaluhialp/ Þuiad omögulegt er/ ad Gud
hañ mune ecke alltijd slijkar Anduarpaner þeir
ra gödu og Gudhræddu / huörıar hañ hefur/
fyrer þañ Heilaga Anda med þeim stadfest
vm þad eilijfa Lijf/ Þad hid sama veite oss
og giefe/ sa Himneske Faderen/ sem med Syn
enum/ og Heilögum Anda / lifer og rijker ad
eilijfu/ Amen:

Euangelium Luce. VI. Cap.

J þann

I Pañ tijma. Jesus sagde til sinnã Lærisueina. Vered myskunsamer lijka sem ydar Fader er myskunsamur. Aunguañ skulu þier dæma / so ad þier dæmest eige: Fordæmed ecke / so ad þier fordæmest eige. Fyrergiefed og þa mun ydur fyrer giefed verda. Giefed / og þa skal ydur giefast. Eina gooda og fulla vel skeckna yfer fliotanliga Mæling / munu þeir giefa j yduar Skaut. Þuiad med þeirre hiñi sömu Mælingu huörre er þier mæled vt / mun ydur jnn aptur mællt verda. Og hañ sagde þeim eina Epterlijking. Huört kañ nöckur Blindur Blindañ ad leida? Eda er ecke so ad þeir falla bader j Gröfina: Lærisueinneñ er eige yfer Meistaranum. Eñ nær Lærisueinneñ er so sem hans Meistare / þa er hañ algiördur. Huad sier þu Augn j þijns Brodurs Auga / eñ ad þeim Vaglenum sem j þijnu Auga er / giæter þu ecke? Eda huörnen mattu seigia Brodur þijnum / Broder / leyf þu ad eg j burt drage Augnenn wr þijnu Auga / þar ed þu sier ecki sialfur Vagleñ j þijnu Auga? Þu Hræsnare / Drag fyrst wt Vagleñ wr þijnu Auga /

Auga/ og sia þu þa so til/ ad þu sias er vtdreiged Augnina wr þijns Brodurs Auga.

Suma z Jnnehalld Gudspiallsins.

1 Fyrst er hier ein aluarlig Amīning / ad Menn skule Epter dæme þess Himneska Födursins vera Nadugier og lyknsamer/ huört hellt þeir eiga vid Vine edur Ovine/ so sem Herrann Jesus hann seiger/ Huad þier vilied ad Menn giöre ydur / þad sama þa giöred þeim. Þad hæfer ad Börnenn kieppest vid ad lykiast sijnum godum Forelldrum/ Nu erum vier fyrer Herrann Christum og Truna ordner Guds Börn/og Brædur Jesu Christi/ Þar fyrer er skylldugt/ ad vier leggium alla Kostgiæfne og allt Kapp þar a/ ad verda lyker vorum Himneska Födur/ j Myskunseme og Goodgiördum vid huörn Mann. Þetta er nu Vilie þess Himneska Födursins/ huörium aller Kristner Menn eiga epter ad fylgia.

2 Dæmed ecke/ fordæmed ecke ꝛ ct: Þesse Ord lære huör Madur rietteliga ad skilia. Þui hier hefur margur Fauiringr ur miög ranga Meining/ so sem ad være hier med af tekner Domar og Refsingar. Þui vite þad aller/ ad hier a Jördu er þriggia Hattda Menn huörium Gud hann hefur boded / ad dæma strafa og refsa

Fyrst

1 Fyrst er Fader og Moder/ og Lærimeistarar/ þeir skulu dæma/ þad er/ hirta og aga sijn Börn og vndergiefed Folk/ med Ordum/ med Refsingum/ og ecke lyda Synd nie Strakskap j nöckurn Mata/ Og þetta er aluarlig og streingelig Guds Bijfalning og skipan.

2 Þar næst / þa er enn önnur Yfervallds stiett af Gude til sett hier j Heime/ stærre og meire/ þessere hefr Gud j Hendur faled SVERDED/og skipad þeim ad straffa þar med Synder og Glæpe og allar Openberar Hneyxlaner / og hallda Almuganum til Sidsemdar Aga og Otta / Þessa Bijfalning hefur Veralldligt Yfervalld. Og er ein stór Synd/ þegar Yfervallded er ofnuög lintækt og nadugt/ og vill ecke neyta Suerdsins.

3 Þad þridia og hid ædsta Valld er Kirkiu Stietten/ sem er ad styra og stiorna Kristnenne. Þeir ed þa Stiett hafa/ þeim er vppalagt og skipad ad dæma allra handa Menn/ straffa allar Synder og Glæpe/ Ecke med Suerdenu edur Refsingum helldur med ORDENU. Huörier ed nu hafa þesse Embætte/ þeir eiga ad dæma straffa og refsa / og fyrer giefa eckert. Hiner adrer/ sem ecke hafa neitt fyrrenefnt Kall og Embætte / til þeirra talar Christur hier/ og seiger/ þeir skule ecke dæma ecke straffa nie refsa/ helldur fyrer giefa og lofar og heiter þeim sem slykt giöra / ad Gud skule vera þeim nadugur / huörke dæma

þa nie

Þa nie refsa þeim/ helldur forlata og fyrer-
gefa Syndernar. So stæe nu huör og einn
til/ ad dæma ei nie fordæma/ helldur vera þol-
enmodur vingiarnlegur/ gefa ecke rwm Rei-
de/ so ad Reide kome ecki yfer hañ af Gude/
Þuiad mz sama Mæler sem vier mælum ödrū/
þa vill Gud og eirneñ mæla oss aptur.

4 Lyking þesse sem hier stendur vm Blin-
dañ/ hefur þeñan Skilning/ Margur þikest ræ-
ett giöra ad hañ hatar sinn Ovin / og giörer
hönum lyku lykt/ Þessa bæda kallar Christur
hier Blinda/ og hootar þeim/ ad j soddan ef-
num verdur eingeñ fyrer Gude af sakadur/
sa hañ gieldur Illt fyrer Illt. Helldur mu-
ne þeir bæder / bæde sa Ertetteñ giörer / og
hiñ sem illt fyrer illt endurgielldur falla j
Gröfena/ þad er j þann Heluijskañ pytt og ei-
lyfa Fyrerdæming.

5 Agnadomendur eru Hræsnarar/ þeir sem
so audvelldliga sia og dæma añarra Brek/ eñ
gleyma sialfum sier. Þesser ættu fyrst ad giö-
ra hreint fyrer sialfra þeirra Dyrum/ leggia
af Synd og Hneyxlan/ og þa sydañ af brodur-
ligum Kiærleika ad snua ödrum a Leid rietta.

V

Millder Myskun halldid / Miñist
Gudligt Siñe/ Dæmed ecke adra/ So
ei hlioted Dom fliotann / Vel skulud
Nöñum mæla / So Mæler hrepped
sælañ/

sælañ/ Drag þier Augu af Auga/ Ep
ter þad lækna adra:

Bænen.

HErra Gud Himneskur Fader / þu
sem ert Milldur og Myskunsamur/
og hefur fyrer Christum sagt til vor/
og lofad ad dæma oss ecke nie straffa/
helldur myskunsamliga ad fyrer giefa
oss Synderna / og veita oss þad vier
þurfum vid / Vier bidium/ Gief oss
þiñ Heilaga Anda/ og lat oss stödugt
og stadfasta blijfa j þessare Von til
þiñar Nadar og Myskunar. Kiendu
oss og so ad giöra eins vid vorn Nauñ
ga / ad vier önguañ dæmum / önguañ
fordæmum/ helldur giörum gott fyrer
giefum og forlatum huörium Mañe/
og dæmum yfer oss sialfum / ad vier
mættum so lifa j þijnum Otta / og vet
da vm sijder Saluholpner / Amen.

Fimta Suñudag epter Trini tatis Pistillen I. Pet. III. Cap.

Kærer

K Jærer Brædur: Eñ ad alyks tan vered aller einhugader / sam þoluger / brodurliger / myskunsamer Hoguærer / Lij telæter. Endurgiallded ecke illt med jllu / eingenn skamar Ord / fyr er skamar Ærde / helldur Blessed þar j giegn. Og vited / ad þier erud þar til kallader / ad þier Blessanena skulud erf ua. Þui huor hañ vill lifa / og sia gooda Daga / sa stille syna Tungu / og sijnar Varer ad þær eige Flærd tale: Hañ skal hneigia sig fra Vondu / og giø ra hid gooda / leite Fridarins / og ep ter fylge hønum. Þuiad Augu Drottins eru yfer riettlatum og hans Eyrn til Bæna þeirra. Eñ Auglite Drottins er yfer øllum þeim sem jlla giøra. Huør er sa / ydur giete grandad / ef þier fylgd ed þui hinu gooda? Og þott ad þier lijded fyrer Riettlætesins saker / þa eru þier sæler. Og hrædist ecke þeirra og nan / og skielfest ecke. Helldur helged Gud Drotten / j ydrum Hiørtum.

Vtskyring Textans.

Og. Pistill

Mjstill þesse er ein almeñelig Aminning til godrar kristeligrar Umgeingne/ Þuiad aduz hepur Postuleñ amint sierligar Personur/sem i Hiuskap lifa/ enn hier talar hann til allra Maña huörrar tegundar þeir eru/ Eñ i slut tu Male ad tala (seiger hañ) vered all/ er samlynder/ samþoluger/ Brodurlig er/ myskunsamer/ audmiuker:

Lærdomur.

Þetta er þad sem aller Meñ kristner eiga ad astunda/ Fyrst ad þeir sie sampycker samlynder i þeim hreina Lærdome/ so og i öllum ödrum Hlutum. Þar næst ber oss ad sia aumur a þeim Fatæku/ og hialpa þeim epter Eḱnum/ Og þo vier sieum skylldugier öllum til goda ad vera/ þa eigum vier hellst ad audsyna ad Kiærleikans Verk a vorum samkristnum/ sem eru vorer Brædur i Drottne / Myskunseme skal og vpp vekia oss/ ecke ad þagna yfer añara Maña Olucku og Motgange/ helldur ad samharma þeim og hialpa þeim i allskyns Neydum. So og eigum vier ad vera vid alla Meñ ecke rijkelater/ siergoder/ helldur hoogværer audmiuker/ og blyder/ ladande þar med ad oss añara Maña Huge / þeir sem ecke eru rietteuader ordner/ so ad þeir mætte læra ad þeckia/ þañ Himneska Sañleika.

Ad vier skulum ecke til Hefndar verda vpp egnder þyrer Meñ giörder Maña/ þar vm aminner Postulenn oss nakuæmliga/ seigande.

Endurs

Endur giallded ecke illt fyrer illt/ Giöre
nöckur ydur oriett þa giallded ecke lyku lÿkt/
Ecke skamar Ord fyrer skamar yrde/
helldur Blessed/ þar i stadeñ/ Bidied þe
im Gods sem ydur formæla/ Vitande/ ad
þier erud til þess kallader/ ad þier skul
ud Blessanena erfa. Pad er/ Gud hefur
fyrer sitt Heilaga Euangelium ydur kallad til
þess/ ad þier skulud erfa eilyfa Blessan og Far
sælld/ þa þegar þo þier vorud verdugier eil
lyfrar Bölvanar/ og Fyrerdæmingar.

Lærdomur.

So sem nu þad Gud hefur ecke vthellt yfer oss sinne Bölvan / þo vier værum hennar makliger/ helldur giefur hañ oss syna Himnesku Blessan/ So skulum vier og ecke formæla þeim aptur/ sem oss bölva/ helldur oska þeim eilyfrar Farsælldar / epterfylgande so Dæme vors Himnesku Födurs/ huör ed ecke höndlar vid ur oss epter vorum Makligleikum Math. 5. Psal. 103. Enn ecke kiemur þetta þod vid Verallðliga Vallds menn edur Forelldra / so meinande / ad þeir skule ecke refsa og strappa vond Ord sina Vndergiefeña / og adra Osid semi/ Helldur eiga þier þar rietta Refsing ad leggia/ ecke af Reide/ edur hefndar Huga/ helldur med Dome og Skynseme.

Pessu næst setur Postuleñ fram adra Grein/ huar fyrer vier skulum ecke neinum formæla edur ills bidia / Sem er / ad þeir huöfer

Gude giefa Lepndina/ þeir hafa roliga Sam
uisku en hiner sem stunda a ad endurgialldа
jllt fyrer jllt. Huiad (seiger David) huör
sem vill elska Lijfed/ og sia goda Daga
Pad er/ Huör han girnest ad vera Erfinge ei
lijfs Lijfs/ og ad hafa eirnen þar med goda
og roliga Daga j þessum Heime/ Sa hin same
Hann stille sijna Tungu / fra Vondu.
Pad er/ Fordest han Blot og Bakmælge / og
alla vonda Rædu/ og sijnar Varer/ vakte
han/ so þær tale ecke Flærd. Han skal ford
ast allar Lygar og öll Osannende.

Lærdomur.

. Huiad þesshattar Men/ sem ad eru Lyg
arar / Rogs men Bakuaskarar / þeir og sem
hafa Blot/ Eida/ Brixl/ Skamaryrde og an
an vondan Munnsöfnud / þeir munu ecke erfa
Guds Rijke/ 1. Cor. 6. Og þeir sem þuilij
ker eru / þeir hafa ecke helldur hier j Heime
rosamliga Daga / helldur vefia þeir sig Vand
rædum. So og talar Heilagur Ande miög
þungliga um þa Men sin eru falsker. Psal.
11. Drotten han tortyne öllum fölskum Vör
um/ Slijk Ósk hyns Helga Anda/ kiemur vissu
liga fram a sijnum tyma/ Þar fyrer skylldu
aller Men fordast Flærd og Fals og alla Und
erhyggiu. Han (sa sem vill lifa farsælliga)
skal vijkia fra hinu vonda / og giöra
hid goda. Pad er/ Han skal lifa meinlausl
liga/ og

liga/og giöra öllum gott/jafnuel synum Ovin-
um/ Leite han̄ Fridarins og fylge hön-
um epter/ Alijka so sem veide Madur leit-
ar epter Dyrenu þui sem han̄ vill veida / og
latur ecke af þyrr enn han̄ hefur nææd þui.

Lærdomur.

So skulum vier og eirnen ecke ad eins ta
ka giarna vid Fridnum þa han̄ verdur oss bod
en̄/ helldur og eirnen ellta han̄/ fylgia hönum
epter/ allt þar til vier naum hönum. Þuiad
Fridur og Rosemd er miög agiætur Hlutur j
þessu Lijfe?

Nu mætte ein̄ seigiä/ Huör skal þa vern-
da oss/ j þessum vonda hreckuñsa Heime/ef ad
vier skulum lijda allt med Polenmæde/ og hä
ka þad suo bued? Heyrdu þa Huggun sem sten-
dur 33. Psalm. Þuiad Augu Drottins
eru horfande og open̄ yfer þeim Riettlætu
og Eyru hans til þeirra Bæna akalls.
Þad er/ Gud han̄ lijtur myskunsamliga yfer
þa sem eru Riettruader j þessum Heime/og
Gudræteliga lifa/ Han̄ heyrer þeirra Bæner
han̄ sedur og mettar þa/ han̄ verndar þa og
vardueiter. En̄ Auglit Drottins/ er yf-
er þeim sem jllt giöra. Þad er/ Gud hn̄
lijtur reidugliga til þeirra Omilldu og Glæpa
fullu / ad han̄ burt take þeirra Miñing af
Jördune/ so sem þar stendur Psal. 36.

Lærdomur.

 Þar fyr

Þar byrer er þetta Meiningen/ Gud hañ mun vissuliga hegna a þeim Omilldu/sem ad giöra þeim godu og Gudhræddu jllt/byrer sak leyse. Og huör er sa (seiger Postulen) sem ydur mun skada/ ef þier epter fylged (edur leited epter) þui hinu goda? Þad er/ Ef þier lifed meinlausliga/og giöred huörium Mañe gott/ þa munu þier þar med locka og lada til ydar añara Maña Huge / so ad þeir læte af ad giöra ydur til vonda? Og þo so sie ad nöckur vilie giöra ydur til Vonda/ þa hefur hañ ecke Ordsök þar til/ med þui ad þier med Velgiörningum af sniïdid allt til efne/ad nöck ur tale edur giöre ydur til vonda.

Lærdomur.

Þanneñ skal eiñ kristen Madur hegda sier og vid leita med Velgiörningum ad sigra og yfer vinna syna Ovine.

Nu skiedur opt/ ad þesse Verölld er so jll og hreckuys/ ad hũ gietr ecke an Ofsoknar fyrer lated Gudhrædda og Froma Meñ/ þo þr sie saklauser/ þa enu sömu huggar Postulinn þrañ veigis/ seigande/ Og þott ad þier lijded (nöckud) fyrer Riettlætisins saker/ Añad huört vegna Guds Ords/ ellegar byrer Riettlæte og rietta Sök/ad þr vilied ecke samþyckiast Ranglæte og vondum Verkum/ Þa eru þier þo sæler. Matth. 5. Sæler eru þeir sem Ofsokn lijda byrer Riettlætesins saker / þui

er/ þuiad þeirra er Guds Rÿke. Enn hrædd
ist þeirra Ognan ecke/ og skielfest ecke/
helldur helged Drottinn Gud j ydrum
Hiörtum. Postuleñ hañ meinar til þeirrar
Aminningar sem Esaias þram sett 8. C. Huør
rar Vnderstada ad þetta er/ Hrædest ecke nie
ottest so miög Mañaña Ogner og Heotaner/
ad þier leited þar Hialpar og Hælis/ sem ecke
hafer/ so sem sidur er ogudhræddra Manna/
þeir sem ecke hafa Traust a Gude / Helldur
trued a Christum ydar Gud og Drotteñ/elskr
ed hañ og otteſt/ og ſtygged hañ ecke/ Þuiad
ydar Oviner þar önguan ſkada giört, ydur /
nema þad sie Guds Vilie.

Lærdomur.

Þanneñ skulum vier vera Hug hrauster j
öllum Motgänge og Opſoknum og trua og
treysta vppa Guds Hiaſtod og Hialp/ Þuiad
þeir sem a hann trua / þeir munu alldrei til
Skamar verda.

Euangelium Luc. V. Cap.

Þann tÿma. Og þad skiede/
þa ed Folked flyckteſt ad hön-
um/ til ad heyra Guds Ord/
og hañ sialfur stod vid Siafar
fiördeñ Genezareth/ og hañ le
it twö Skip standa vid Sioeñ. Eñ Fi

G g iiij. skarar-

ſkararner voru ſtigner af Skiponum/og
þuodu Neten. Hañ ſtie þa vppa añad
Skiped/ þad ſem var Simonar/ ꝛ bad
hañ ad draga nóckud fra Lande. Og
hañ ſat ſo/ og kiende Folkenu af Skip
enu. Og ſem hañ gaf vpp ad kienna/
ſagde hann til Simonar drag þu vt a
diuped/ og leyſed vpp ydar Net/ til Fi
ſke drættar: Simon ſuarade/og ſagde
til hans· Meiſtare/j alla Natt hófum
vier erfuidad/ og feingum eckert/ enn j
þijnu Orde/ mun eg Netenu vt kaſta.
Og þa þeir hófdu þetta giórt/ jñ luck
tu þeir mykla mergd Fiſka/ſo ad þeir
ra Net rifnudu. Og þeir bentu ſijnum
Fielógum/ ſem voru a hinu ódru Skip
enu/ þad þeir kiæme þar/ og hialpudu
þeim. Og þeir komu og hloodu bæde
Skipeñ full/ ſo ad þau ſucku ad meſtu.
Þa ed Simon Petrus ſa þetta/ fiell hñ
a Knie fyrer Jeſu/ og ſagde. Gack fra
mier Lauardur / þuiad eg em N ladur
ſyndugur. Af þui ad Felmtur var yfer
hañ komeñ/ og alla þa ſem med hón
um voru af þeim Fiſke drætte er þeir
feingu til ſamans / lijka og eirnen yfer
Jacobum/ og Johañem Sonu Zebedei

ſem ad

sem ad voru Lags meñ Simonar. Og Jesus sagde til Simonar. Ottast þu eige/ þuiad hiedan j fra skalltu Menn veida. Og þeir drou sijn Skip ad Lande/ yfer gæfu allt saman/ og fylgdu hönum epter.

Suma z Jñehalld Gudspiallsins.

1 Fyrst kieñest oss/ j þessu Euangelio/ hu ørneñ ad vier skulum bera oss ad / ef ad vier viljum hafa Lucku og Blessan j voru Erfide Kalle og Embætte. S. Petur/ adur eñ þad hañ hafde Guds Ord/ þa fiskade hañ ekert/ huar fyrer/? Þuiad hañ treyste vppa sijna Forersion og Kuñattu/og meinte hönum skylldi ecke Veide bregdast. Eins geingur þad eñ til/ þa vier treystum vppa vora Visku Adbu ide Kuñattu og Fyrer sion / þa vill Gud ecke giefa sijna Blessan. Þessa hlutar dæme höfum vier Noglig a vorum Dögum.

2 Vilie nu nöckur ad Gud hañ giefe Lucku og Framgang og Blessan til hans Erfuidis / sie þad j Buskapar lage/ edur j huörre añarre Stiett/ þa huxe hañ vm þa Sticklan sem Christur hefur sett og skipad/ Matth. 6. Med þessum Ordum/ Leited fyrst Guds Rijkis og hans Riettlætis/ þa mun hitt allt añad yd ur til leggiast/ Þad er/ Vier skulum fyrst heyra Guds Ord/ og med taka þad med riettru

udu Hiárta/erfuida sijdan med Tru og Dygd Vier skulum alldrei vegna nöckrar Vinu edur Erfuidis yper giefa Guds Ord/ þa þad verd ur predikad/ Alldrei fyrer vtan Son og Af fall til Guds vpp byrja vort Erfuide / Ecke helldur skulum vier styggia Gud med vorum Syndum/og ei giefa hönum orsök til med vo ru syndsamligu Framferde/ ad hañ take Luck una og Blessanina j fra oss/ Huiad Syndeñ/ Guds Ords Fyrerlitning/ og Bænrækar leys ed/ allt þetta þad færer med sier alla tijma Ruckuleyse og Ogiæfu. Eñ hinum sem/Guds Ord elska med riettre Tru / og eru sijdañ tru er og jdner j sijnu Kalle og Embætte / þeim giefur Gud sijna Nad og Blessan.

℣.

Kiende Christur a Ströndu/ Kiær þad Folk vill læra/Bydur Pastor prud um/ Petre ad varpa Netium / Hañ kuedst a hafa vnned/ adur fatt/nema þiadest/ Ad heyrdu Herrans Orde. Hi er er greid noglig Veide.

Bæneñ.

JEsu Christe Sonur lifanda Guds / sem hefr giefed oss þitt blessada Ord og þar med alla adra Lijkamliga velgiörninga og þijna Blessan/ Vier ja tum og vidurkieñum / ad vier erum o makligr

makliger alls þessa/ og hôfum þad ecke forskulldad. Eñ vier Bidium þig/ Fyr ergief oss vorar Synder/ so sem þu fyr er gafst Petro / og gief Lucku og Farsælld til vors Erindis/ j voru Kalle og Embætte/ So ad vier fyrer þijna Giæsku mættum fa og ôdlast vora Pôrf og Lijssins Vpphellde hier stundliga/ enn annars Heims eilijfa Sæluhialp/ Amen.

Siøtta Suñudag epter Trinitatis Pistilleñ, Rom. XI. Cap.

Brædur. Vite þier ecke ad aller vier sem skijrder erum j Jesu Christo/ þad vier erum j hans Dauda skijrder. Þui erum vier og lijka med hônum greptrader fyrer Skijrnena j Daudañ/ vppa þad/ lijka sem Christus er vpp vakeñ fra Daudum fyrer Dyrd Fôdursins/ lijka so skulum vier ganga j nyungu Lijfdagaña. Þui fyrst vier verdum hônum samplantader j epter lijkianligum Dauda/ so og verdum vier hônum og lijker j Vpprisuñe. Med þui ad vier vite.

vier vitum þad/ ad vor gamle Madur er med hónum Krossfestur / so ad af skiæfest Lijkame Syndarennar/ ad epter þad þionudum vier eige Syndenne. Þui ad huór sem deyddur er/ hann er Riett-lætur af Syndenne. Enn fyrst vier erum deydder med Christo/ þa truum vier/ þ vier munum og med hónum lifa. Enn vier vitum þad ad Christur er vpp vak enn fra Daudum/ og deyr eige meir / Daudenn mun og eige meir Drottna yfer hónum. Þui þad hann do/ þad er hann einu sinne Syndenne daenn. Enn þad hann lifer/ þad lifer hann Gude. So og lijka þier/ skuled hallda ydur sialfa þar fyrer/ ad þier sieud og deydder fra Synd-enne/ enn lifed Gude. J Drottne vorum Jesu Christo.

Vtskyring Textans.

HInn Heilage Paall Postule/ hefur j fyrer farande Capitula vnderuijsad og kient/ ad Menn verde Riettlæter ei fyrer þeirra god Verk/ helldur fyrer Guds Nád og Myskun/ og fyrer Truna/ Og ad Menn skule hafa stód uga Von/ ad Drottenn hann mune vardueita oss fra þeirre eilijfre Reide/ Og þo ad þar sie medur

meduř oſſ ſtór Beyſkleke og þiölde Synda/ þa ſie þo Guds Naad Giæſka og Myſkun myklu meire. Þennan̄ heilſuſamliga og huggunar fulla Lærdom haſa nöckrer Naþnkriſtner van brukad / til ſialþrædis og Synda / ſo ſem ad varde eckert huörnen̄ þeir liþde/ og ſo ſem ad þeir kyn̄e ecke ad glataſt/ huad hellſt þeir giör de. Þeir voru og nöckrer ſem vm ſneru Ord; um Palls j þa veſtu Meining/ ſeigande ad hñ med ſoddan̄ Lærdome/ vt aþ ſtærd Gudligrar Naadar/ giæþe Mön̄um ordſök og til efne til allra Synda og Glæpa/ Alyka ſo ſem nu tala bæde Papiſtar og hiner og adrer Falſkriſtner/ ad nu meige Men̄ liþa og læta ſem þeir vilia nu þurþe ecke God verk ad giöra/ Guds Naad og Myſkun take yþer þad allt ſaman/ et cet. Þuilykar rangar Meiningar leidriettet S. Paall hier og kien̄er/ ad Men̄ ſkule ecke van; bruka þeſſan Lærdom til Synda og Holldlig; ra Girnda/ Helldur þa eignm vier ad liþa Gudliga/ þar þyrer tekur hann ſo til Máls.

Huad eigum vier ſeigia hier til? Skul; um vier þa j Syndeñe blyffa/ ſkulum vier liggia og liþa j Syndum og Girndum vilian de og vyſ vitande/ So ad Nadeñ meige yfer gnæfa? So ad Gud haþe Sök og Efne ad audſyna a oſſ Nægd og myklleik ſin̄ar Naad ar? Fiarre ſie þui/ Og langt ſiærre/ Þui ad ef vier erum Syndeñe dauder/ huörn; en meigum vier þa liſa j heñe? Þad er ad ſkilj

ad skilia/ Vier erum andliga dauder Syndenne so ad Synden̄ hefur nu ecke meire Magt edur Valld yfer oss/ helldur enn yfer Daudum og Framlidnum Mañe/ Huar fyrer vilium vier þa gefa oss aptur vnder Syndena? Og fremia heñar Girnder/ vid huöria vier höfum ecki ert Samlag/med þui vier erum henne so sem Dauder? Enn huörnen ad vier sieum Syndeñe dauder/ þad vtskijrer nu Postulen̄.

Eda vite þier ecke (Brædr) ad allir vier sem skijrder erum j Jesu Christo. Þad er/ Fyrer Skijrnena erum vier jnn rætter/ jnn plantader/ jnn groner ordner Christo/ so ad vier erum nu hans Lider og Limer/ og aller/ erum vier j hn̄s Dauda skijrder? Þad er/ Fyrer Skijrnena þa erum vier hönum so jnn plantader og rætter/ ad vier erum ordner eirnen Hluttakarar hans Dauda / alijka so sem hefdum vier sialfer daed fyrer Syndernar. Þuiad sie hañ fyrer alla daen / þa er þ so sem aller sie dauder/ so sem S. Pall seiger 2. Cor. 5. Cap. Vier erum dauder med Christo/ þad er/ Hans Daude er oss fyrer Dauda til reiknadur/ so ad vier hier epter sieum frijer fra Syndeñe/ og verdum ecke heñar vegna fyrerdæmder. Þar fyrer erum vier og so eirnen greptrader a samt med hönum (andlega) fyrer Skijrnena j Daudann. Þad er/ Lijka so sem vier erum dauder med Christo/ andliga/ so erum vier og med hönum grep

enn grefткаder andlіga. Til huórs? Til þess/
ad vier skulum hier epter dauder verꝼ Synd-
inne/ so ad hun hafe ecke neina Magt yfer oss
edur meige oss fordæma. Lærdom.

Þar fyrer skulum vier læta Syndina fa-
ra/ og hafa eckert med hana ad giöra. Þui a
ad ef vier vilium/ ad Syndernar verde oss ecke
til reiknadar/ helldur ad þær sie fra oss tekn-
ar / þa er Mandsyn ad vier fordunst þær og
drygum þær ecke)

Enn til huórs þa erum vier nu Syndeñe
dauder og med Christo grefttrader? Ma vera
til þess/ ad vier vefium oss og velkium aptur
ad nyiu j Syndenne? Langt fiærre sie þui/
Helldur so/ Ad lijka so sem Christus er
upp vakenn fra Daudum fyrer Dyrd/
Þad er fyrer dyrdarsamliga Magt og Krapt
Födursins / Þess Himneska/ so ad hann lif-
er nu hier epter einu nyu Life og nyum Lif-
nade/ eñ ecke Verallдligu / epter þessa Heims
hætte. Hañ hefur og ecke hier epter par ad gi-
öra med Synder Heimsins / þær ed aфmar og
fyrer þær ad bitala/ þær sem eitt siñ adur va-
ru uppa hañ lagdar. So lijka eins eigum
vier ad ganga j Endurnyungu Lijfdag-
anna. Þad er/vier eigum ad hafa eitt nytt
Lijferne og Framferde/lifa Gudliga og riett-
ferdugliga/ epter hliodan Guds Lögmáls/
eñ ecke epter Girndum hins gamla Adams.

Lærd

Lærdomur.

Þar fyrer eru þeir o þackltæter vid Christi
um/ og skam miñuger hans Velgiörninga/ og
Hirdulauser vm syna Sæluhialp / sem leyster
eru fra Syndönum fyrer hans Dauda/ eñ gie
fa sig þo samt/ viliande aptur vnder Syndar
eñar þrældom/ Þuiad ef vier erum inn
plantader j Lijking hans Dauda / so er
um vier og eirnen j Vpprisuna. Þad er
so ad skilia/ Ef ad vier fyrer Skijrnina erum
hönum inn ræter og inn plantader(alijka sem
þa Kuisturen plantast j Tried) so ad hans
Daude er vor Daude./ og þad er eins so sem
hefdum vier daed/ fyrst hañ er fyrer oss daeu
Þar fyrer hlytur hans Vpprisa eirneñ ad ve
ra vor Vpprisa/ Og er þad þa eins/ lyka sa
sem værum vier med hönum vpprisner. -

Lærdomur.

Þar fyrer þa eigum vier nu so ad lifa ly
ka so sem værum vier j ödrum Heimie/ þar ed
Syndeñ er med öllu af mæd.

Vitande ad sa gamle Madur/ Sa
gamle og spillte Adam/ er med hönum
krossfestur/ so ad af maest Lijkame Syn
darennar. Þad er so ad skilia/ So opt sem
vier hugleidum Christum ad vera Krossfestañ
so opt þa skulum vier læra oss þikia eins og
ad vier siaum vorn gamla Adam / Syndena
þa sem vid oss loder (huör oss lockar og leid
er til

glöranligra
er til Synda ~~gleunfamligra~~) vera a Krossen
negldañ med Christo/ vppa þad/ad hin gamle
Adam hier epter ecke dryge vondar Synder so
sem adur þyrr meir. Ad vijsu / Vier skulum
hallda ad sa gamle Adam hañ er þar þyrer kr
ossfestur/so ad su spilling vorrar Natturu ve
rde öll sömun aþmæd og skaþeñ/ huad ed skied
ur j Daudanum. Lærdomur.

Þuiad þeir sem Christo til heyra / þeir
krossfesta sitt Holld med þess Löstum og Girn
dum/ Gal. 5.

So skulum vier og vita/ þad Christus
hañ heþur vora Synd neglt a Krossen med
sier/ ecke til þess ad vier skulum leysa hana ap
tur/ og gieþa oss vnder heñar Valld/ Helldur
til þess. Ad vier ecke framar meir þion=
udum Syndeñe. Giörande þad sem Heim
enum Dioþlenū og voru spilltu Hollde lykar.
Lærdomur.

Þeir þiona Syndeñe/sem liþa epter Hollds
sins Girndum vijs vitande og viliande. Eñ
þeir drottna yþer Syndeñe / sem yþer vinna
vondar Girnder/ og til hneygingar / og sier
hallda þra Löstum og Syndum) Þuiad hu
ör hañ er / med soddañ hætte/ Andliga/þyri
er Stijrnena/Med Christo daudr/ sa same
hañ er Riettlætur ordeñ af Syndeñe.
Þad er so skiliandа/ Hönum verdur ecke Synd
eñ til reiknud/ huörke su vpprunanliga / ecke

Hh. Helldur

helldur su giörânlígâ. Lærdomür.

Þar byrer/ med þui vier erum nu so leyster og frelsader j fra Syndene. Þa skulum vier leggia hana af/ hafa ecker med hana ad giöra. Og þo so sie / ad vier ecke gietum burt teked nie slited vr voru Hollde Syndina/ a medan vier hier j Heimе lifum/ þa skulum vier þo ecke j nöckurn mata/ epter fylgia hennar vondum Girndum og til Hneygingum.

Þessa sömu Aminning/ giörer Postulenn enn med ödrum Ordum/ og seiger/ Ef ad vier erum med Christo dauder (so sem nu er sagt) þa er vor Tru / ad vier munum med Christo og eirnenn lifa / J nyiu og andligu Life. Enn huad þad er / þad vtleggur og skyrer Postulen enn liosligar/ seigande: Vier vitum þad Christur er vpp vakenn fra Daudum/ hann deyr ecke framar meir. Helldur er hann og blijfur j einu nyiu og Himnesku Life/ j huört hann er jnn geingenn epter sijna Vpprisu. Og Daudenn mun ei leingur Dröttna yfer hönum. Þad er/ Daudenn hefur önguа Magt yfer hönum fram ar meir/ þuiad Syndenn er nu af mаd og fortyrt/ huör ed Sök og Efne var til hns Dauda.

Lærdomur.

So og vier sem erum jnn plantader Christo/ vier eigum ad blijfa j einum nyum Lifnade/ og lifa so sem eitt nytt Lijf/ þad lijkt og samhlioy

samkskoda er vid Gudz Lögmaal) Enn þad
hann er daenn / Syndenne: Þad er/ Fyrer
Synder alls Heimsins/ þær ad ap mæ burt ta
ka og ap plana/ Þa er hann eitt sinn daenn/
Enn þad hann lifer/ þad lifer hann nu
Gude: Þad er/ Christur hann berst ecke leing
ur vid Syndena/ pyrer Daudann/ helldur lip
er hann nu j þeirre allra stærstu Glede og Him
neskum Fögnude/ med Gude/ og liper j Aug
lite Guds/ hapande alla Girnd sijna og Glede
j þeirre Guddomligre og eilijpre Himneskre
Farsælld. So og lijka skulu þier hallda
ydur sialfa þar fyrer/ ad þier sieud/
Med Christo so sem adur er sagt/ Dauder
Syndenne/ Og drygia hana pramar ecke / og
hapa eckert Samlag vid hana. Enn lifed
Gude j Drottne vorum Jesu Christo.
Þad er/ Þier eiged nu ad lipa eitt Himneskan
Lipnad / j andligre Glede og Fögnude / huör
Fögnudur ad kiemur vt ap godre og rosamligg
re Samuisku/ og ap godu gudligu Lipserne og
Framferde / ap leggiande alla vonda gamla
Breytne/ verande vijgder og helgader Gude/
vppa þad ad þier lipeð epter hans Vilia. Þui
ad þier erud (so sem nu er opt talad) japlant
tader Guds Syne Jesu Christo / med hönum
eru þier Syndenne dauder/ med hönum eru þier
tt Gude lipande. Lærdomur.

Hier meigum vier nu liosliga sia/ ad Ey

uangelẏ Lærdómur vt af Syndanā Fyrerglep ningu/ huòria vier höfum fyrer Christum/ hē kienner oss ecke ad hafa vondan/ helldur gudlig an Lifnad. Þar fyrer/ Huòrter hellst þeir eru sem viliande lifa epter Girndum Holldsins og þrrar spilltrar Natturu/ vnder Yferyarpe E uangelẏ Lærdoms/ so sem vardade ecke neinu huòrnen Madur lifer / vegna þess ad Guds Nad og Myskun er til reidu/ þeir skulu vita ad þeir hafa Euangelium vt af Christo enn ecke medteked med riettre og sanre Tru.

Þar fyrer læted nu Syndena ecke drottna j ydrum daudligum Lykama/ so ad þier hlyded heñe/ j heñar Girnd um: Þetta er Nidurlag og Ending fyrer farande Aminninga / So sem hañ villde sagt hafa/ Eñ þo ad su vpprunanlig Synd sie eñ nu j ydrum daudligum Lykama/ og þo ad þi er gieted hana ecke af lagt a medan þier lifed þa samt sem ædur skulu þier ecke j nöckurn maata læta hana rykia og drottna j ydur/ so ad þier veited Hlydne heñar Girndum / giöri ande þad hun bydur og æggiar/ Helldur þa skulu þier drottna yfer Syndeñe/ nidur kiefia hana/ og læta hana ecke fa sin Vilia og fram gang.

Lærdomur.

Þa drottnar og ryker Syndeñ yfer Mañ enum/ þegar Madur lætur vondar Girnder sigra sig/ Til Dæmis/ Þa Dauid leit Bersab ham/ og hlydde Syndeñe huòr ed eggiade hañ a ad

å ad drygia Hordom / þá rijkte Syndenn med hönum. Enn þa hann mætte drepa Saul sinn Ovin/ og giörde þad eke/ þa drottnade hann Syndenne. Og þeir sem þanenn Drottna yfer Syndenne/ aff riettre Tru/ þeir eru samt vnder Guds Nad/ og hafa þann Heilaga Anda/ þo ad þeir pijne med sier aftrijdu vondra Girnda. Enn hiner sem lata Syndena drottna / þeir missa Nad Guds og þann Heilaga Anda / og verda pyrerdæmder/ nema þeir snue sier aptur til Guds/ pyrer sanna Jdran og Yferbóot.

Euangelium Matth. V. Ca.

Þann tijma. Jesus sagde til sinna Lærisueina. Nema ad so sie ad ydart Riettlæte yfer gnæfe meir enn þad hinna Skrifftlærdu og Phariseis/ þa munu þier ei inn ganga j Himna rijke. Þier hafed heyrt/ huad sagt er til hinna Gömlu. Ad ecke skalltu Mann vega. Enn huór hann vegur Mann/ sa verdur Doms sekur. Enn eg seige ydur/ þad huór hann reidest Brodur sijnum/ ad sa verdur Doms sekur. Enn huór sem ad seiger til Brodur sijns/ Racha / hann verdur Rads sins sekur. Enn huór sem seiger þu Af-

 glape/

glape/hñ verdur sekur Helviitis Elldo.
Þar fyrer / nær ed þu offrar þijna Gæ
fu til Alltaris/ og þier kiemur þar til
hugar/ pad þiñ Brodur hafe nöckud
a mote þier/ þa lattu þar þijna Gaf
fu fyrer Alltarenu/ og far ædur ad sæt
ta þig vid Brodur þiñ. Og kom þa
ad offra þijna Gæfu. Vertu snarliga
sam þyckur þijnum motstödu Mañe a
medan þu ert eñ a Veigenū med hīn/
so eige selie þig þinn motstödu Madur
Domaranum/ og Domarenn selie þig
Þienaranum/ og verder þu j Diblyssu
kastadur. Sañliga seige eg þier/ ad ei
ge muntu þadañ wt fara/ þangad til
þu borgar hinn sijdasta Pening.

Suma z Jñehallds Gudspiallsins.

1 Hier verdur kient/ huört og huilijkt pad Riettlæte er/ sem þyrer Gude stodar/ Phariseí og þeir Skriptlærdu þottust vera Fromer og Riettlæter/ aþ þui þeir voru sidsamer/ þórd uduft allar Hneyxlaner / og lifdu miög Last uarer þyrer Mañaña Augsyn/ eñ samt þa vo ru þeir til hins vonda hneygder j Hiartanu/ og þad hielldu þeir þyrer önguá Synd.

2 Þessa Meining avijtar og leidriettet hier Christ

Christur / seigande / Ad huör sem ecke hefur annad en þessa ytre Sidsemdena / han kann ecke ad komast j Guds Rijke. Þuiad Gud han bydur j þeim Bodordum / ad vier ecke alleinasta skulum forðast Synder og Glæpe / og ecke alleinasta giöra good Verken / helldur vill hann hafa algiörda hlydne hins jnra Mans sins / han vill ad hiartad se hreint / han vill ad Madurenn se Fromur og Dandis / ecke alleinasta hid ytra helldur og so hid jnnra / han vill ecke hafa halfan Manen fromlan helldur allan / Þuiad so stendur þar / Þu skallt elska Drotten Gud þin af öllu hiarta þijnu / af allre Aund þine / af aullum Kröptum þijnum et ct.

3 Huar kunnum vier þa ad fa slijkt eitt hiarta / so hreint sem so er med öllu Syndlaust? Andsuar / So faum vier þad / Fyrst skulum vier ad vijsu forðast Synder og allar hner Ylaner med allre Kostgiæfne. Þar næst / Nær helldst vier fornemum / ad Syndenn hun vill j vorum Lijkama hreyfa sier / þa skulum vier strags vakna vid / og taka oss vel til vara og lata hana ecke hafa framgang. J þridia mata / þa skulum vier jata og medganga fyrer Gude / ad slijk hiartans Girnd og Lyst til Syndarennar hun sie Synd fyrer Almattugum Gude / og bidia vm Nad og Fyrer giefning / ad Gud han villde af sinne Myskun slijkan oþreinlegleika og soddan til hneyging til hins

 vonda /

Vanda/ fyrer giefa. Sijdan hafa þijna Lugg un j Herranum Jesu Christo/ og tru þu þuí ad fyrer hans Nafd og Mijskun faer þu Syn dana Fyrergiefning. Naer þu giörer þetta/ ta ertu Riettlætur fyrer Gude/ og þa þockn ast þu hönum vel. Og þetta er þad sama Ri ettlæte sem fyrer Gude gillder/ og oss færer j Guds Ryke. Med einu Orde ad seigia/ Giö re huör Madur Jdran/ Pad er/ Jate og med kiere sig einn auman Syndara fyrer Gude/ Læte af Syndunum / og truë Syndana Fyrer giefningu fyrer Nafn og verdskulldan Jesu Christi/ þetta er sa riettaste og einaste Veg ur til eilijfs Lijfs enn eingen añar.

Hate hier Hræsne liota/ Hier vott ar so Drotteñ / Ad su hin jlla Reide/ Og sterk hennar Merke / Leide j Dom og Dauda/ Fra Dygd og Himna Bygd um/ ædur eñ Offrid biodum / Ættum glader ad sættast.

Bæneñ.

DRotteñ Gud Himneskur Fader/ Vi er satum og vidurkieñum ad vier er um (þui verr) aumer vesaler Syndarar og þar er ecke neitt gott med oss/ Þui ad vort Hiarta + Hugskot/ vort Holld og Blod/ þad er allt saman so af Syn

denne

deñe spillt og fordiarfad / ad a medañ vier erum hier j Heime / þa loda vid oss vondar Girnder. Þar fyrer bidium vier þig / þu elskulige Fader / Fyrergief oss sodvañ Sime og Hugreñingar / og hreinsa vor Hiórtu med þijnum Heilaga Anda / so ad vier kynnum ad fa Girnd og Elsku til þijns Ords / og ad hegda oss og breyta þar epter / og vera so j þinne Vinattu eilijfliga / fyrer Jesum Christum vorn Herra / Amen.

Siöunda Suñudag epter Trinitatis Pistilliñ Rom. VI. Cap.

Kiærer Brædur. Eg hlyt hier Mañliga af ad seigia / fyrer ydvars Hollds breyskleika saker / Þuiad lijka sem þier hafed ydar Limu lied til ad þiona Ohreinleikanum / fra ódru Ranglæte til annars / lijka so og skulu þier nu lia ydar Limu til ad þiona Riettlætinu til Helgunar. Þui þa þier vorud þionustu Mein Syndareñar / voru þier frij fyrer Riettlætenu. Huórn Auöxt hófdu þier

þann tijma / þann þier skamest ydar nu af? Þuiad Afelok þeirra Hluta er Daudenn. Enn nu eru þier frelsader fra Syndenne / og vordner Guds Þionustu Menn/ og hafed þui yduarn Auört til Helgunar/enn ad endalokum eilijfft Lijf. Þui Verd laun Syndarennar er Daudenn/ enn Guds Gæfa er eilijfft Lijf. J Drottne vorum Jesu Christo.

Vtskyring Textans.

ÞEsse Pistill er ein Aminning eins og næst þyrer farande Pistill var/ Ad vier sem eitt sinn erum frelsader og leyster fra Syndarennar Þrældome/ skulum ecke gefa oss aptur vnder hennar Þrældom/ henne ad þiona/ Þuiad hun örium sem nöckur hann þionar / þess Þienare og Þrall er hann. Vier erum (seiger hann)frelsader fra Syndenne/ og erum ordner þionustu Menn Riettlætesins) ad so sem vier höfum ad ur Synder drygt og Syndarennar Verk framed/ so ber oss nu ad giöra Riettlætisins Verk/ edr riett og god Verk. Þui seiger Postulenn so. Eg tala epter Mannligum plagsid / vegna veykleika ydars Holldz. Þad er ad skilia/ Eg tala ecke næsta so skilianliga / þad eg sagda/ þad þier værud frelster fra Þrældome Syndarennar / og værud ordner Þionar Riettlætesins

lateſins/ Jeg ætta ad ſeigia ſo/ Pier ...
frij og frialſer/ eñ eg hore ecke ſo ad Orde fu
ōda/ Huiad ſkie nu ad einhuör ydar/ vt ap
Veykleika Holldſins/ ſa ſem ecke vnder ſtendur
og ſkilur þetta enn nu fullkomliga/ hañ mei-
ne ſo/ad eg leyfe ydur ad vera frij og frialſ-
um/ ſo ad þier ſkulud meiga lifa og lata/ſem
þier vilied/ Þar fyrer vil eg ſtrax fylgia vpp
teckeñe Epterlijkingu vm Frelſdomen / og vpp
ueki[a] ydur þar med til godra Verka/ Huiad
ſo ſem þier hafed (hingad til) lied ydar
Limu til ad þiona Ohreinleikanum og
Ranglætenu. Þad er/ Til ad ſaurga ydur/
med vondum Girndum/ og med Ranglæte og
ogudligu Athæfe / ad ſtyggia bæde Gud og
Naungañ/ Til Ranglætis. Þad er / So
þier yrdud meir og meir ſauruger/ og ſuiuird
eliger/ fallande auallt j eiñ Glæp epter añañ.

Lærdomur.

So er plagſidur hins vonda Anda / nær
Madureñ giefur Rwm hans Freiſtingum / og
lætur þær vid ſig rada/ þa dregur hañ Mañeñ
og feller j eina Synd epter adra/ ſo ad Mad-
ureñ hañ verdur verre og verre/ Mañ ſpilleſt
Dag epter Dag/ Þar fyrer er hôfud Nand-
ſyn/ ad vier forduuſt þa fyrſtu Synd/ fremiñ
hana ecke/ ſo ad vier þeſſ helldur audueſlldliga
ar kyñum ad fordaſt hinar adrar.

So ſem þier hafed nu adr fyrr meir(ſeh
ger S. Pall) mz ydar Limū Syndeñe þionad

ſo liaed

so liaed nu ydar Limu / til ad þiona Riettlætenu/ So ad huad hellst Riettlæted vt krefur og heimter/ sem eru Verkeñ good og riett/ þad hid sama þa giöred/ Til Helgunar/ Ad þier verded jafnan betre og betre/ Heilagre og Heilagre / j allre Vmgeingne.

Lærdomur.

Þuiad þetta er Art og edle riettrar Truar/ ad jdka sig j Verkonum godum/ og verda avallt betre og betre. Vm þessa Helgan edur soddan Heilagleika/ talar Johañes þar hann seiger/ Huör hañ er Riettlatur sa verde enn riettlatare/ og sa hiñ Heilage verde enn helgare/ Þad er/ vaxe hañ og þroist meir og meir j riettu og Heilagligu Fram̃ferdi/ Apoc. 22.

Enn huad jllt edur gott / þar af kome/ huört Madur hañ þionar Syndeñe edur Riettlætinu/ þar skulu þier gaum giæfa og athuga seiger S. Pall/ Þui þa þier vorud Þrælar Syndareñar / og giördud allt huad hellst ydar syndsamligt Holld og Nattura befddest/ Þa voru þier frij / fyrer Riettlætenu. Þad er ad skilia/ Þier hirtud ecke vm Riettlæted/ þier þionudud þui ecke/ þier hirtud ecke ad lifa riettferdugliga / og höfdud eckert Samlag vid þad. Huörn Auöxt höfdu þier j þañ tijma? Þañ þier skam̃est ydar nu af: Hugleided og skoded huilijkur Auöxtur komeñ er af ydar Syndum og vondum Verkum.

Verkum/ huørra þier nu skammest ydar/ nær þier ad eins huxed þar vm.

Lærdomur.

Hier lærum vier/ ad þeir sem hælast vm edur hrosa sier af vm lidnum Syndum / þeir giøra øngua sanna og rietta Jdran) Þuiad endalok þeirra hluta er Daudenn. Þad er/ Epter vondar giørder og Glæpe kiemur allskyns Olucka og eilijf Fyrerdæmning/ Þuí ad þetta Ord/ DAVDE/ hefur inne ad hallda allskyns Eymder/ og Motgang / lijkamligann Dauda og eilyfa Fyrerdæmning.

Lærdomur.

Lærum hier / huilijkt ad sie Syndarennar Verkkaup / Sem er fyrst / ad verda skammast syn hennar vegna fyrer Gudi og Mønnum/ þar næst/ kiemur hun Manne j allskyns Neyd og olucku/ og ad sydustu j eilyfann Dauda og Fyrerdæmning/ Þar fyrer þarf eingenn ad læta sier vænt vm þikia / þo ad Guds Hefnd og Straff kome ecke strax / og dragest vndann. Þuiad S. Pall lygur ecke/ sem seiger/ ad endalok Syndanna sie Daude) Þar þuert a mote þa lætum oss hugleida/ huad gott þar af kiemur/ ef Menn þiona Riettlætenu/ Þar vm talar S. Pall so/ Enn nu þier erud frelsader af Syndenne/ So þier þioned henne ecke leingur Þa erud þier ordner Guds Þionar/ So ad þier eiged nu hønum ad hlyda/ j

rietty

Kiettu og Gudligu Framferde/ þar af/ Hafe þier yduarn Auoxt/ til Helgunar. Þad er/ Þier hafed þann Auoxt þar af / ad þier Dag fra Deige verded heilagre og betre / so ad þier fared Lofsiir hia Gude og godum Mönnum/ Enn ad Endalokunum / Epter þessa Þionustu sem þier Riettlætenu þioned / þa munu þier fa og ödlast eilyft Lyf.

Lærdomur:

Hier lærum vier/ þar Postulenn kallar eilyft Lyf Endalok gudligs Lyfernis/ ad vier ecke skulum hallda ad þad vier m3 verkunum forþienum þad eilyfa Lyf/ so sem kienna þeir Verkheilögu Sialfbirgingar/ sem a syn good Verk treysta/ Þuiad Verka laun Syndarennar er Daudenn. Og allskyns Neyd Sorg og Motgangur. Enn eilyft Lyf er Guds Giöf/ i Christo Jesu Drottne vorum. Þad er/ Ei fyrer vor god Verk/ helldur fyrer verdskulldan og Dauda og Pynu Jesu Christi giefur Gud oss (ef vier Riettlætenu þionum) þann eilyfa Himneska Fögnud/ Þar fyrer lætum oss vpp vekiast til ad þiona Riettlætenu/ helldur enn Syndenne.

Euangelium Marci VIII.

J þann

J Þañ tyma. Þa enn aptur vær
margt Folk med Jesu/ og hafde
ecke til Matar. Jesus kallade
samañ sijna Læresueina og sagde til þe
irra. Mig aumkar yfer Folked/ þuiad
Sia þu/ ad j þria Daga hafa þr hia
mier vered/ og eckert til Matar haft.
Og ef eg læt þa fastande Heim til sijn
fara/ þa vanmegnast þeir a Leideñe.
Þuiad sumer voru langt ad komner. Og
hans Læresueinar suörudu hönum. Hu
adan faum vier þau Braud/ hier a
Eydemörku/ so ad vier gietum þa met
tad? Og hañ spurde þa ad. Hue
mörg Braud hafe þier? Þeir sögdu hö
num. Siö/ Og hañ skipade Folkenu
nidur ad setiast a Jördena. Og tok
þau siö Braudeñ/ þackade og braut
sundur/ og fieck sijnum Læresueinum ad
þeir legdu þau fram. Og þeir lögdu
þau fram fyrer Folked. Þeir höfdu og
fæ eina Fiska/ og þa hinu sömu Bless
ade hann/ og baud fram ad leggia.
Enn þeir neyttu/ og vrdu metter. Og
þeir toku vpp þ yfer var/ Siö Karf
uer med af gangs Leyfar. Enn þeir
sem neytt höfdu/ voru nær fiorar Þus

undes/

ynder / og hañ liet þa j burt fara.

Suma z Jñehalld Gudspiallsins

1 Hier stendur eñ nu liost Epterdæme/med/ huörsu Christur hañ sannar sitt Fyrerheit/ad þeir sem heyra hans Ord giarna/ þeim veiter hañ Fædu/ oga þeim sier hañ aumur/ og þa. lætur hañ ecke lijda Neyd. Hañ giefur og þar til sijna Blessan/ so ad þiögur þusund Mans mettast af sio Braudum og fáum Fiskum. Þetta skal huör Madur merkia. Vilie Mad ur hafa Guds Blessan / og læta hana vera hia sier/ sa halldi sier til Christum/ heyre hä ns Ord giarna/ medtake þad med truudu Hia rta/ Þuiad omögulight er ad Christur hañ yf er giefe þa sem til hñs kalla og hönum truá.

2 J annañ mata/þa skulum vier þesse Fyr erheit Herrans Christi / og öñur sem hlioda vppa stundliga Biörg og Næring riettelliga læra ad skilia/ þad er j þañ mata/ Nema so sie Christur hañ vilie sierdeilis Kross leggia a eirn edur annañ. Mörgum Fromum og Gud hræddum vegnar lijtt j Bwskapar lagenu. Þet ta skal ecke sturla þeirra Hiarta nie Samui sku/ þott Christur hañ legge Kross þennañ a þa/ Þuiad þanneñ byriar þeim Gudhræd du ad vera med Christo j Eydemörku/ þar siñ ecke er skortur a Neyd og Fatækt / vppa þad þeir verde hans Mynd lyker/ Rom. 8.

J sodd

J soddan Neyd og Nioeganġe pá skal
þad vera þeirra Huggun/ ad sañarliga giefs
ur Gud þeim Hialp og Næring / og lætur þa
ecke j Hungre fyrer farast. Drotteñ lætr ecke
Sæl hins Riettlata lyda Hungur / Prouerb.
10. Sia þu/ Augu Drottins eru yfer þeim
sem hañ ottast/ og þeir ed vona a hans Giæ
sku/ so ad hañ frelse þeirra Sæler fra Dauð-
anum/ og fæde pá j Hallæris Tydiñe. Til þe
ssa eiga aller Kristner Meñ ad treysta og trua
Drottne. Su Von mun alldrei bregdast/
Alldrei sa eg (seiger Dauid) Riettlatañ mañ
yfer giefeñ/ og ei helldur hans Sæde a Hwsr-
gang fara.)

ÿ

Enn fra eg ödru Siñe/ Areñ Lyd
ur ad være/ Med Christo/ hañ kiende j
Brioste/ Klar vm Huingrid sara/ Sedd
af sie þa Braudum/ Sundur taldar þus
hunder/ Fiorar eñ sa þo meira/ Fæde
enn þarf ad snæda.

Bæneñ.

DRotteñ Gud Himneskur Fader / þu
sem fyrer þiñ Son Jesum Christum
j Eydemörkuñe rijkugliga sadder og my
skunsamliga mettader fiögur þusyand
Mans med sie Braudum og faum Fisk-
um/ Vier bidium þig/ Vertu og oss

eirnen̄ nalægur med þin̄e Blessan/ Lat oss ecke vera agiarna/ Vardueit oss fyrer Sorg Sin̄ og Ahyggiu stundligs Biargrædis/ ad vier leitum fyrst hans Rýkis og Riettlætis / og mættum so fornema og finna þýna Hialp og Hiastod/ j öllu þui sem oss a liggur til Lýfs og Saalar/ fyrer Jesum Christum vorn Drotten̄ og Herra/ Amen.

Attunda Sun̄udag epter Trinitatis Pistillen̄ Rom. VIII. Ca.

Kiærer Brædur: Þar fyrer erum vier eige Holldsins Skulldunautar/ þad vier eigum epter Holldenu ad lifa. Þui ef þier lifed epter Holldinu/ munu þier deyia. Enn ef þier deyded fyrer Andan̄ Holldsins giörder/ munu þier lifa. Þuiad þeir sem af Guds Anda leidast / þeir eru Guds Syner. Þui ad þier hafed ecke med teked þrælkunar Anda/ so þier þurfed nu aptur ad ugga vm ydur/ helldur hafe þier med teked Sonarligan̄ Anda / fyrer huörn vier

vier kỏllum Abba/ elſkuligur Fader. Sa ſame Ande ber vitnis burd med vorum Anda/ þad vier erum Guds Syner. Enn fyrſt ad vier erum Syner/ þa erum vier Erfingiar. Sannarliga Guds Erfingiar/ og Samarfuar Chriſts. Ef vier lijdum añars med hỏnum/ vpp a þad ad vier verdum eirneñ med hỏnum/ vpp hafder til Dyrdareñar.

Vtſkyring Textans.

HIer er enn aptur ad nyiu ein Aminñing ſm̃ þyrr/ til Gudligs Framferdis og Heilags Lijfernis. Kiærer Brædur / ſeiger poſtuleñ. Vier erum Skulldunautar/enn ecke Holldſins/ ſo ad vier Lifum epter Holldinu. Þad er/ Alla tyma medan vier lifum erum vier ſkylldugier Gude Hlydne ad veita/og hlydugier ad vera/ enn ecke Syndum ſpilltu Hollde/ og þeſſ Girndum. Huiad ef þier lifed epter Holldinu / Lætande þañ gamla Adam ráda/ad drygia Synder og Glæpe/ Nu nu þier viſſuliga deyia / Fallande aptur til Fyrerdæmningar og Glötunar / þra huörium þier vorud þyrer Truna leyſter/ Eñ ef þier deyded fyrer Andañ Holldſins giörder. Þad er/ Ef þier nidur þrycked þa vpp

rinna Synd/ og hafed hana j Taumе/ og gief ed ecke Rwm hennar Verkum/ helldur standed henne j mote/ fyrer Styrk og til hialp Heilags Anda/ huer ed þad verkar med oss/ nær vier riettelига huxum epter Guds Orde. Þa munu þier lifa/ Þier munud þa og ødlast Afþeiliþþs Lyfs/ og ydar Von med huørre þier voned þess Lyfs/ mun ydur ecke bregdast.

Lærdomur.

Hier lærum vier/ ad sa Madur huør hañ lifer epter synum Girndum/ hlyder Holldenu/ dryger Synder og Glæpe/ sa same hañ kañ ecke ad vera j Nad og Vinskap Guds/ Þuiad ok møguligt er/ ad þetta sie til samans/ Riett Trua/ og saurug Samuiska/ Su sem ecke er fyrer Idranina hreinsud.

Nu beuiſar S. Pall eñ framar/ ad vier sieum Guds Syner/ og Erfingiar eilyfs Lyfs/ og seiger so/ Þuiad huerium sem helliſt Guds Ande stiornar/ Og þeir sem af hønum leidder verda/ bæde til godra Verka vid Naungan/ so og eirnen til Bæna akallsins. Þeir eru j Sannleika Guds Syner. Eñ sa sem ydur vpp vekur og huetur til Bæna akallsins so ad þier kunned þann Himneska Fødur med Sonarligu Hiartans Þele/ ad a kalla/ Þ er Heilagur Ande/ Þar fyrer eru þier vissuliga Guds Syner. Þuiad þier hafed ecke medteked þrælkunar Anda/ so þier þurfed nu aptur ad ugga vm ydur. Þad er/

Vt af

Ut af Gudspiallsins Predikun hafe þier ecke medteked þrælkunar og hrædslunar Anda/ so sem fordum skiede Jsraels Sonu/ þa þeir heyrdu Guds tiu Bodord/ þa urdu þeir skielp der og hams lauser/ badu Mosen ad höndla vid Gud/ þuiad þr giæte ecke lidid ad Gud tal ade sialfr vid þa. Slijkt Hiarta og Hugargied hefur og eirnen Lögmalsins Lærdomur vpp uakid j ydur. So ad lijka so sem Prællen otte ast og hrædest sinn Herra / so ottest þier Gud og skielfest fyrer hönum / Þuiad Lögmaled verkar Reide/ og giörer Menn ecke kostgiæfna til godra Verka. Helldur hafe þier med teked Anda Arfleidslu Guds Barna. Pad er/ Ydur er giefen Heilagur Ande/ sa sm j ydur vpp vekur þad sætasta Hugargied og ly steligasta ástar Sonarligt Þel til Guds/ huör Heilagur Ande ad er Vottur og Jnsigle ad þi er erud vt af Guds Nad/ arf leidder til Guds Barna: Og þad sama er openbert og augli ost vt af þeim Anda. Af huörium vier köllum ABBA/ Pad er/ Fader/ Pad er/ Heilagur Ande han verkar þad/ ad vier þor um ad kalla Gud vorn Födur/ Þesse same Ande Heilagur/ vppuekiande j oss saunarligt ástar Þel til þess Himneska Födurs. Ber vitnis burd med vorum Anda. Han vit nar j vorum Hiörtum og Samuiskum/ Ad vi er sieum Guds Syner/ Þuiad slijkar And

 uarpan

narpaner/eru ecke af ödrum/enn af þeim Heil
laga Anda / huör ed þær hid jnnra med oss
vpp vekur/ j Hiartanu/ komande oss til ad kal
la og seigia/ O Elskuligaste Himneske Fader.
Lærdomur.

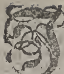
Hier lærum vier/ ad huör hellst hann kann
ad seigia af Hug og Hiarta/ Fader vor þu
sem ert a Himnum/ Hann hefur vissuliga
þann Heilaga Anda/ og er Guds Barn. Enn
ef vier erum Syner Guds (þo ei sieum vi
er Náttúrleger Syner/ helldur oska Börn og
Arfleidingar) þa erum vier Erfingiar/
þeirra Himnesku og eilijfu Audæfa/ Ad sönn
Erfingiar/ þess Himneska Födurs/ Enn sam
Arfar Christi/ Huör ed af oseiganligum
Kiærleika/ helldur oss fyrer sijna Brædur/ og
þar fyrer hefur oss endurleyst/ so ad hann hef
de þa/ huörier med hönum mætte Hluttakar
ar og niotande verda eilijfrar Glede og Fagn
adar. Oho / Huad sæler eru þeir / huörium
fyrer ætladur er þesse Arfur j þui Himneska
Ryke/ Vid þennan Arf kann eckert Veralldar
Gots/og eingenn Rijkdomur ad jafnast. Þetta
er nu su Von sem alldrei bregdst kristnu Mönn
um/ vm þann Himneska Arfenn / hier vm ber
Heilagur Ande sannarligt vitne j vorum Hiört
um/ og allra þeirra sem Riettruader eru.

Nu vppa þad ad einginn ætle/ ad þesse Hi
mneske eilijfur Arfur verde vor j þann mata/
ad vier

od vier hier a Jördu höpum Luckn og Velgeng/og lijdum huörke Kroff nie Motgang/þar þyrer kiemur S. Paall hier vid þan Lærdom vt af Krossenum / og aminer off ad vier sieum reidubuner / hann ad lijda og seiger so. Ef vier lijdum med hönum / Vppa þ vier verdum med hönum dyrdarliger. Þad er/ So heþur Gud asett/ ad þeir sem ödlast eiga þan Himneska Arþen med Christo/þe ir hliota med Christo Motlæte ad lijda/ Þui ad med þessu mote verda þeir Hlut takarar Himneskrar Dyrdar. Þuiad nema so sie / ad huör og einn take sinn Kroff/ og þylge Christo epter/ þa kann han ecke ad vera hans Lærsuein. Lærdomur.

Enn þeir lijda med Christo/sem haþa riett ta Tru/ og eru Gudhræddér/holler og truer j sijnu Kalle og Embætte/lijda þo samt Kroff og Motgang. Enn ecke lijda þeir med Christo/ sem leggia sialþer a sig Kroff og Kualningar/ onaudsynligar/ so sem giöra Hræsnarar / og Verk heilager. Þeir lijda og ecke med Christo/ sem ad Plagur og Pijsler þorþiena med sijnum Glæpum og skiemdar Verkum/ nema þeir giöre rietta og sanna Jdran/ añars bera þeir Kroff Diöþulsins/en ecke Christi.

Euangelium Marci VIII.

Þann týma: Jesus hañ sagde til sinna Læresueina. Vakted ydur fyrer fals Spamönnum/ sem koma til ydar j Sauda Klædum/ enn hid jnnra eru þeir glepsande Vargar. Vt af þeirra Auógstum meige þier kienna þa. Verda nockud Wijnberen samañ lesen af Klungur þyrnionum/ eda Fýkiur af Þirstlonum? So lijka mun huört Trie giöra goodañ Auört/ enn huört vont Trie vondan Auógst. Og huört þad Trie sem ecke giörer goodan Auört/ skal vpp hógguast/ og j Elldeñ kastast: Þar fyrer meige þier vt af þeirra Auógstum þeckia þa. Þeir munu eige aller sem til mijn seigia Drötteñ Drottenn/ jnn ganga j Guds Rijke. Helldur hann sem giörer Vilia mijns Födurs/ þess a Himnum er/ hañ mun jnn ganga j Himna Rijke.

Sum̃a z Jñehalld Gudspiallsins.

1 Vor Herra Jesus setur hier fram eina aluarliga Viduörun og amiñing/ ad aller Meñ Kristner fordest og varest ranga Lærefedur/ og kunne Greinar mun ad giöra a mille þeirra go(

ka godu Kænekedra og hinna / sem þaka med kongañ þalskañ Lærdóm / Þuiad a þessu ligg ur ecke alliñted / helldur eilijs Saluhialp og Velferd / þar þyrer skal huor Kristeñ Madur haþa goda Giætne a Kieñekedrunum / og huørn Auðxt þeir þæra.

2 Þeir predikarar sem ad vijsa Folkenu / alleinasta til Guds Nadar / og Forþienustu Jesu Christi / til hans Dauda og Vppriisu / ad Menn skule hier med hugga sig j giegn Syndenne Daudanum og allre Olucku / þeir eru rietter predikarar / þar epter kiemur godur Auðxtur / sem er eilijpt Lijþ. Hiner adrer sem leida Menn til ad akalla Meñ Heilaga / til ad treysta vppa sijn god Verk / edur þara med ad var Villur j mote þeim hreina og sanna Lærdome / þeir eru þals Spameñ / þar aþ kiemur og epter þylger vondur Auðxtur / sem er eilijþ Glótun og Fyrerdæmning.

V.

Varist þier villu Presta / Vit sitiuda j Sam Sauda / Ad sónnu eru fyrer jnnañ / All karger þo Vargar / Eik huór Alldin lijka / Epter Giædum sijn Fæder / Ei komast vpp til Himna / All er þeir Drotteñ kalla.

Bæneñ.

DRotteñ Gud Himneskur Fader / Af Hiarta giórum vier þier þacker / þ

 þu hef-

þu hefur giefed oss og opinberad þitt Ord. Vor Boon er til þijn / Ad þu vilier vardueita oss þar vid / + lata oss þar vid blijfa allt j Daudan. Gief þu oss goda Predikara / þeir sem truliga predika þitt Ord / Vardueit þa fyrer allre Hneyxlan allre Olucku/og lat þa leinge lifa / til þess ad avijta og straffa hina adra sem otruliga hõndla vid þitt Ord / og synast ad vera sem meinlauser Sauð/en eru þo glepsande Vargar / Vardueit þijna Kristeliga Kirkiu fyrer þeim / fyrer þinn Son Jesum Christum / Amen.

Niunda Suñudag epter Trinitatis Pistilliñ I. Cor. X. Cap.

BRædur· Þetta er skrifad oss til Fyrer myndar/ ad vier skulum eige girnast huad illt er / so sem þeir girntust. Giórest og eige Blootmeñ Skurgoda / lijka so sem nockrer af þeim urdu/epter þui siñ skrifad er: Folked settest nidur ad eta og drecka/og stood upp ad dansa. Drygium eige Hooraner /

aner/so sem nóckrer vt af þeim dryggdu Horaner/ og fiellu a einum Deige þriar Þusunder og Tuttugu. Freistum ecke Drottins/ so sem nóckrer af þeim frei studu/ og fyrer forust af Hóggormum. Mógliđ ✝ ecke/ so sem nóckrer af þeim mógludu/ ✝ fyrer forust af Eydeleggiar anum. Þetta allt skiede þa til Fyrermy ndar. Og þad er oss skrifad til viduór unar/ yfer huória þessa Heims Ende er komeñ. Fyrer þui huór hañ lætur sier þickia/ þad hañ stande/ gaum giæfe sæ ad hañ falle eige. Ydur hefur eñ nu ecke hóndlad vtan alleinasta Mañlig Freistne. Enn Gud er trwr/ sa sem ecke lijdur/ þad ydar sie freistad/ framar enn þier formeiged / Helldur gióre hann þad/ ad Freistanen fæe eirn enda / so ad þier gieted vel stadest.

Vtskyring Textans.

S. Paall hñ amiñer þa j Chorintho Borg ad vakta sig vid holldligu Athugaleyse/ Þuiad þad meige skie/ ad þeir sem skijrder eru og ganga til Guds Bords/ þeir syndge þung liga Gude a mote / og verde af hónum burt kastader. Og hañ setur fram̃ Dæme Gydinga-

anna

þä j gamla Testamentinu / huðrier ed eleneñ
höfdu Sacramenta / so sem þeim tyma hæfde
enn þo fyrer fooruft af þeim margar þusund
er. Og epter þad / þa hañ hefur komed vid
nöckaar Historiur / sem giördust / þa Gud hafs
de vt leitt sitt Folk af Egiptalande / þa eyk-
ur hañ þessu vid / og seiger. Þetta er skrif
ad oss til fyrer Myndar / ad vier skul-
um ecke girnast þad illt er / so sem þeir
girntust. Þetta er so ad skilia. Gud hanñ
hefur synt oss j Epter dæme Israelis Folks/
so sem j annare Fyrer mynd Figuru og Epter
dæme/ huörs vier nu j nyia Testamentenu eig-
um og meigum vona og vænta/ ef ad vier vil
kum lifa j Athugaleyse epter Holldligum Gir
ndum. Þuiad / so sem Israels Syner / þeir
sem girntust Kiöt i Eydemörku/ þeir vrdu af
Kiöte metter sier til Leidinda/ Enn lijtlu sijd
ar vrdu þeir hröñum nidur slegner og drap-
ust/ so ad þeir komu ecke jnn j þad Fyrerheit
na Landed/ Huar fyrer ad sa Stadur var ne
fndur/ Girndar grafer/ J fiordu Mosis
Bok 11. Cap. Eins lijka meiga þeir Kristnu
þess vænta/ Ef ad þeir hafa Holldligar br
eñande Girnder/og fylla þær med Verkum/ þa
munu þeir ecke Hlut takarar verda Guds Rij
kis. Enn þetta skal skilia vm þa sem deyia
j þeirra Syndum an jdranar. Þanneñ fyrer
farast margar þusunder Maña. Hiner adrer
sem gifra Jdran sleppa og ecke alla tyma h:a

Kykamf

Lykamleguin Ætolgånge. Giöreft og ecke Skurgoda Þienarar ſo ſem nöckrer vt af þeim vrdu / þeir ſem til bædu Gull kalk keñ / þann ſem Aron giörde / ſo ſem (vm þad) ſkrifad ſtendur / Folked ſetteſt nidur ad eta og drecka / og ſtood vpp ad danſa. Þad er / Þa þeir höfðu Forner ꝥrt þeim gull Kalfe / giördu þeir Gieſta bod / og höfðu hel lóg Dans læte / med Glede og Lofſönguum / Gude til Lofs (ſo ſem þeir hielldu) Slijk Dans læte hafa tijdkud vered a þeirra Hal tij dum og Forn ꝥringum / ſo ſem ſia ma 2. Samu. 6. Þa Dauid lieck fyrer og danſade fyrer Arkiñe. So hafa nu Iſraels Syner / kueded og ſunged / og vered glader / med Dans lætum. Enn af þui ſoddan Þionuſtu giörd / var Skurgoda dyrkan / þa hafde Gud Andſty gd þar a / Og a þeim Deige voru j Hel ſleg nar þriar Þuſunder Maña / Fremium og ecke Frillulijfe (ſeiger S. Pall) ſo ſem nöckrer af þeim frömdu Frillulijfe / Med Dætrum Moabitaŭ / huöriar ad komu Iſraels Sonum þar til / ad þeir dyrkudu Af gude þeirra Moabita / Og þar fiellu a ei num Deige Tuttugu og þriar Þuſunder Af Iſraelis Sonum.

Lærdomur.

Gud hañ ſtraffar bæde Skurgodadyrkan er og Frillulijfe / ei ad eins med Lykamligum plag

plægum/ helldur med ellijbum Ruslum. Fee
ed ei viller Vegar (seiger S. pæll) huorke
prilluliijpis Mefi/ ei helldur Skurgoda Dyrk-
endur/ ei Hordoms Meñ ecke Sælgiætingar/
ecke þeir ed liggia med Kallmoñum/ ei þiofar
ei agiarner/ eige Opdryckiu Meñ / ecke Blot
Meñ / ecke Ræningiar munu þar ad eignast
Guds Rijke 1. Cor. 6. Cap (Blot Meñ
kallast / þeir ed Ord og Giörder leggia vt j
vesta mata/ lasta/ lyta/ balmæla/ sijnum Nagr
unga) Freistum og ecke Christs so sem
nöckrer af þeim freistödu / t fyrer förust
af Höggormönum/ Hier vm skrifar so
Moises sialfur/ Num. 21. Og Israels Syn
er þerdöðust þra Fiallenu Hor / vm þañ Veg
sem leider til Haþsins rauda/ so þeir þære j kr
ing vm Landed Edom/ þuiad Drottiñ hafi
villde ecke ad þeir þære beinleide jnn j Landid
Canaan/ j giegnum Lands alþur þeirra Edo
mita / og Folkenu leiddest Vegureñ/ og mælltu
j mote Gude og Moisen/ seigande/ Huar þyr
er leidder þu oss aþ Egipta lande/ ad vier skyll
dum deyia hier j Eydemörku? Vier höþum
ecke Braud/ hier er ecke Vatn/ oss velger vid
Fædu þeirre hiñe liettöstu. Þar þyrer sende
Drottiñ Eilldliga Höggorma j bland Folksins
so ad þiölde þyrer þorst/ sumer vrdu heilbrigd
er/ þeir sem litu a Eir Ormeñ / sem hieck a
Trienu. Þetta var nu ad þreista Christs/ ad
þeir villdu ecke ganga j þeirre Kallan sem þe

im var

em/vär skipad/ sem vär / þeir ätti ad gänga
j kringū Landed Edom/þeir lietu sier og ecke
lijka þa Fædu sem Gud gaf þeim af Himnum
ofan/ og mistreystu so Gude/ so sem ad giæte
hañ þa ecke vardueitt/ þar j Eydemörku/ ept
er þui sem hañ hafde fyrer hugad og sier. at
sett/ Hier fyrer vrdu þeir ad lijda þungar
Refsingar. Lærdomur.

Hier af lære huör Madur / ad blijfa vid
sitt Kall og Embætte/ j Otta Drottins / og
læta sier anægia/ þad Gud hañ veiter og giefur/
huört þad er til Lijfs edur Sælar. Fram
neigis stendur so/ Mögled ecke/ lijka so
sem nöckrer af þeim mögludu og fyrer
forust af Eydeleggiaranum. Hier vm ste
ndur skrifad Num. 16. Ad þa Gud hafde
afmad Corah Datan Abiram og þeirra Selskap/
þa næsta Dags epter möglade allur fiöl
de Jsraels Sona j mote Moyse og Aron/ seig
ande / Þid hafed j Hel sleiged Guds Folk.
Og er þetta Vpphlaup for vaxande/ þa flydu
þeir Moyses og Aron j Vitnisburdarins Tia
lldbwd. Og er þeir voru þar jnn komner/ þa
hulde Sky Tialldbwdena / og þar sast Dyrd
Drottins. Og Drottenn sagde til Moysen/ Vijk
ed burt fra þessum Almuga/ þuiad nu vil eg
af mæ hañ. Og þa þeir lagu flater a Jördu
nne/ þa mællte Moyses til Aron/ Tak þier
Glodar kier/ og lat þar j Elld af Alltarenu
og legg þar Reykelse vppa / og gack fliötliga
þangad

Þangad til Almugans/ og bid fyrer hönum/ Þuiad þar er Reidenn vtgeingen af Drottne/ og plagan er til tekenn. Og þa ed Aron hafþe giört þetta/ og skundade mitt j bland Almugans/ þa slo Plagan Folked nidur: Og Aron stod ymille þeirra Lifandu og Daudu/ og bad fyrer Folkenu/ og plagan stilltest. Hier er hallda Kristeliger Kiennefedur/ ad Gud hafe haft einhuörn vondann Engel / til ad sla nidur Folked / og þennann Engel kallar S. Pall / Eydeleggiara Fordiarfara. Og þeir sem dou j þeirre Plagu voru fiortan Þusunder / og siö hundrud fyrer vtan þa sem dou mz Corah.

Lærdomur.

Lære Men hier af/ ad ef Menn mögla a mote riettum Guds Orda Þienörum/ og kristeligum Vallds Monnum/ edur þa forsma/ þeir syndga a mote Christo sialfum/ þar fyrer talar Gud so vid Samuelem/ sa sem ad var Spamadur og Domare yfer Folkenu/ Ei hafa þeir vtskufad þier/ helldur mier/ I. Sam. 8.

Lærdomur.

Lære og Ordsins Þionustu menn / Epter dæme Mosis og Arons/ ad þa Folked hafþe sem þungligast syndgt þa / þa badu þeir sem mest fyrer þui/ og þad skyllde ecke verda aptur mæd) Enn allt þetta (seiger S. Pall) er skied þeim til Fyrer myndar / enn er skrifad oss til Aminningar yfer huöria þessa Heims ende er komenn. Þar fyrer

þuer

Huör han lætur sier bikia ad han standi de/ sime sa til ad hann falle ecke. Þetta er so ad skilia. Drottenn hefur þesse Dæme/ lated setia j Heilaga Ritning / so sem nöckrar Figurur og Fyrer mynder epter komande Hlu ta/ oss til Aminningar og viduörunar/ a þess- um seinasta Heims Alldre/ huörier Tijmar ad myklu eru hafkasamligre enn fordum / þuiad Andskotenn er nu olmare/ og kappsamare/enn fyrr hefur hann vered ad koma þeim Gudhrædd du fra Gude. Þar fyrer/ þeir sem ad þikiast stödugier j Trunne/ og þikiast vera j Vinattu hia Gude/siae þeir vel fyrer og vakte þeir sig ad Andskotenn suike þa ecke og felle þa j Synder og Glæpe og eilijfa Glötun.

Lærdomur·

1 Huör hellst Dæme ad standa j Ritning- unne/ huört þad er vm Guds Reide/ edur hans Nad og Myskun / þau eru oss ad vysu skrifud til Lærdoms. Reidennar Dæme kenna oss ad ottast og hrædast Gud. Nadarinnar Epter dæme/ styrkia oss j Trunne og Vonnne til Guds.

2 Huar fyrer Diöfulsins Grimd sie nu hin mesta/ þad skier þar fyrer/ Ad hann veit skamt vera til hans eilijfrar Fyrerdæmingar Apoc. 12.

3 Paulus seiger ad seinaste Heimsins En- de sie komenn yfer þa j Corintho / þad skal so skilia. Postularner skiptu Heimsins Alldre j

 þria

þria Tijma / eðuꝛ Heimſ Alldꝛa. Sa fyꝛſte Heims Alldur var fyrer Moyſis Lögmaal. Annar var vnder Moyſis Lögmaale / allt til Chriſtum. Hinn þridie og ſijdaſte Alldur er ſijdan Chriſtur kom j Heimen. Þar fyrer ſkꝛiꝼ ar S: Johañes ſo vm ſijna Tijd / a hvörre hañ liꝼde / Sona korn / þad er hin ſijdaſta St und / 1. Joh. 2. Cap.

4 Hier er og þad merkianda / ad þeir ſem ꝼikiaſt ſtanda / þeir meiga fyrſt og fremſt vak ta ſig ad Diöfullen̄ felle þa ecke. Þuiad þad ſkiedur opt / þegar oſſ þiker af Holldligu At huga leyſe / þar ſie eingen Haſke nie Vode a fer dum / þa erum vier meſt og hellſt af Diöflens um vm ſetner.

5 Þeſſe Grein vottar og eirnen ad mögul ligt er ad Vtualder falle j Synder og Glæpe / og miſſe þañ Heilaga Anda / Þar fyrer er Jörf og Naudſyn / ad vier ſieum vakande / og leggium af allt Holldligt Athugaleyſe.

Ydur heſr ecke hendt (ſeiger S. Pall) nema Mannlig Freiſtne. Þeſſe Ord hafa þa Meining / Jeg vil ecke þier ſieud vgglau ſer vm ydur / ſo ſem ad heꝼdu þier ſigrad Sa than alla reidu / þeſſu er langt fra. Þier haꝼ ed ad ſönu hingad til lided nöckrar Freiſtingar af ydar Hollde og Heimenum / Enn ecke haꝼe þier enn nu reynt þau Eilldligu Ognarſkeyte Diöꝼulſins / þegar hann leitar vid / ad fella nöckurn j Aurvænting / ſo ad þeir kunna vm

ſijder

sÿder varla Huggun ad þá. Slÿkar Freisting ar haþa pÿndt Dauid Kong/ þa hn̄ so talade/ Eg sagde j minne Auruilnan/ Burt er eg drifen̄ fra Asionu þinna Augna. Þar þyrer skulu þier ecke enn nu Sigre hrosa/ Pered helldur athugasamer vm ydur j Otta Drottins/ og j sönnu Tijtelæte/ med Bæn og Akalle til Guds/ ad han̄ læte ydur ecke missa riétta Tru.

Enn Gud er Trur sa sem ei lætur ydur freistast fram̄ yfer þad er þier kun̄ ed ad lijda/ helldur giörer han̄ þad/ ad Freistingen fae hann enda ad þier gieted vel stadest. Hier myker S. Pall Mial ed/ so þeir i Corintho skule ecke sturlast oþ/ miog vid hans Aminīng/ so sem efande/ huõ rt þeir være j Trun̄e edur ecke/ huört þeir mu ndu þa stadest Diöþulsins Freistingar. Og er þetta hin stærsta Huggun/ Huõr ed oss kien̄er/ ad Gud han̄ lætur oss þreistast/ ei til þess ad vier skulum þyrer farast (þuiad han̄ er trur) helldur reyner han̄ huad vier þormegum/ og temprar þar epter Freistingarnar og þegar þad so skiedur/ ad vor Mattur og vort Megn er vte og endad/ þa styrker han̄ oss/ ad nyiu/ Og giefur vm sÿder/ad vier verdum holp ner/ so sem þeir ed synda yþer storar Elþer/ og komast heiler til Lands vm sÿder. Þuiad lÿka so sem ein̄ stryds Madur er ecke þallen̄ þo

 hann

hañ blyse wr Bardaga / eþ hañ kiemur apfur og berst þa Dreingeliga / og aþ plænar med nyrre Greyste vm lidna Oþrægd / So eins geingur þad til j Freistingönum / Þo Meñ verde veyker / ad standa þeim j mote / eþ ad þeir lata Hollded og Dioþuleñ ecke yþer sijga sig / þa ödlast þeir aþ Gude nyian Styrk og Kraft / og munu so vm sijder ſa Sigur / og eilijfa Saluhialp / huad oss Gud veite þyrer Jesum Christum / Amen.

Euangelium Luce. XVI. Ca.

Þann tijma. Jesus sagde til sinna Lærisueina. Nockur Mann audugur var þar / sa ed hafde eirn Rads mañ / sa same var ofrægdur vid hañ / so sem hefde hañ eydt hans Gotze. Og hañ kallade þañ sama til sijn / og sagde til hans: Huad heyre eg þetta af þier? Giör þu reikningskap af þinne Radsmenſku / Þuiad þu matt ecke leingur Radsmenſku hafa. Eñ Radsmadureñ sagde med sialfum sier. Huad skal eg giöra? Þuiad minn Herra tekur af mier Rads menſkuna. Eg duge ecke til ad grafa / enn eg skömmunst mijn ad

þiggia

þiggia. Eg veit hvad eg skal giöra / so ad þa eg verd settur af Rads menskuñe / ad þeir med take mig j siin Hws. Þar fyrer saman kallade hañ alla skull da Meñ siins Herra / og sagde til hins fyrsta. Hvörsu myked ertu skylldugur mijnum Herra? Enn hañ sagde. Hundrad Tuñur Vidsmiörs. Og hañ sagde þa til hans. Tak þitt Brief / og setst snarliga nidur / og skrifa fiñtiger. Epter þad sagde hañ til hins annars. Eñ hvörsu myked ertu skylldugur? Eñ hañ sagde. Hundrad Mæle keröllð Hveitis. Þa sagde hañ til hans / Tak þitt Brief / og skrifa Attatiger. Og Herrañ lofade þann ranglæta Rads mann / þad hann hafde giört so forsialiga. Þui þessa Heims Börn eru kiænare / Sonum Liossins j siñe Kynslod. Og eg seige ydur / giörid ydur Vine vt af þeim Ranglætis Mamona / so ad þa nær ydur þrytur / ad þeir med take ydur j eilijfar Tialldbwder.

Vtskyring Textans.

1 Fyrst verdur hier kient og þrañ sett / ad
Kk iij. eingañ

eingenn Madur er eignat Madur og Herra yfer synum Gafum/ huóriar hellst þær eru Andligar edur Lykamligar / Helldur erum vier aller Vmbods menn þar yfer/ og Rada menn/ og eigum ad fara med þær so ad Gude sie til Lofs/ enn vorum Naunga til Gagns og Goda. Huad ef vier ecke so giörum/ þa er hier skarpur Reiknings skapur fyrer Höndum / i Daudans tijd og a hinum sijdasta Deige / þa huórium sem einum verdur endur gollded/ huad hann hefur giört þessa Heims/ sie þad gott edur sie þad illt.

2 So sem þesse Rads madur var forsiall og klokur/ þa ed hann vísse þad hann skyllde af settur verda Rads mennskunne/ þa giörde hann sier Vine af sijns Herra Gosse / og gaf einum vpp alla helft Skullda/ ödrum fimta part/ vppa þad ad þeir skylldu verda hans goder Viner/ og hönum til goda giöra/ þa hann yrde af settur.

3 Soddan Forsialig leika og Snille lofar Herran/ og setur þetta fram til eins Epterdæmis/ Kiennande oss þar med / ad neyta rietteliga þeirra Audæfa og þess Lans sem Gud hann hefur giefed. Og einkum heyrer þesse Aminning til rykum Mönnum/ ad þeir Hialp og Hiasiod veite þeim Fatæku / Þurfþugu/ Voludu/ Naudstöddu/ og Gud hann lofar og til seiger/ ad hann vilie annars Heims sodd an Velgiörninga endurgiallda og bitala.

Af

4 Af þessu Fyrer heite þa er þad og eirn en augliost/ ad annars Heims vill Gud lata þa alla lyda Neyd sem nu gieta vel hialpad þeim Fatæku/ enn vilia þad þo ecke giöra/ lyka og þa sem fyrer Agirndar saker giöra ödrum Oriett edur Ofryke/ Hier vm skylldu all er þeir huxa/ sem Gud hefur giefed Aud og Rykdom / ad þeir giöre sier Vine af þeirra Gotze og Peningum/ Huöria Herran kallar þar fyrer ranglætan Mamon / ad þar finnast allfaer sem þar rietteliga med fara/ Fyrer þa Grein/ ad huör Madur þikest vera eignar Madur yfer synu Gotse og peningū/ eñ er þo ecke añad enn Vmbods Madur og Raads madur þeim vt ad deila og skipta / og giöra Gude Reikning þar af.

5 Ad siöunda klagar Herran hier / huörsu ad Veralldarinnar Syner eru Kost giæfner/ spara huörke Vinnu Erfuide nie Omak til ad komast yfer þau stundligu Audæfe / hafa þar alla astundan a/leggia þar opt i Hættur Lyf og Sal. Þar þuert a mote þa eru Lios sins Börn (þad er) þeir riett Kristnu galan ser later sofande hirdulauser i þeim Efnum sem þeirra eigen Velferd og eilyfa Saluhialp ahrærer. Og er þesse Meiningeñ/ Ad so sem Veralldarinnar Börn þaug eru kiæn og klok til hins Vonda/ myklu framar hæfer/ ad Lios sins Börn sieu klok og kosigiæfeñ til hins goda sem þeim ma verda til Gagns og eilyfs

 rar

var Sæluhialpar.

Rægdur Ræds mann sagde / Ræd=
ugur sier til Næda/ Skulldamenn skulu
nu giallda/ Skarpsinnader vijst minna/
So hia þeim hafe eg vm tijma/ Sæle
þa vellt vor Sælu. Ræde so Rijkur
Aude/ Ad Rijkum Drottne lijke.

Bænen.

GVd Drottenn Himneskur Fader/ þu
sem oss hefur mildeliga veitt og
giefed þijna Blessan og Braud vort
Dagligt/ Vier bidium þig/ Varðveit
þu oss fyrer allre Agirne/ Vpp lys og
vpp vek vor Hiörtu/ so ad vier af þi=
nne Blessan giarna giefum nöckud þinn
Fatækn/ Vppa þad ad vier mættum
finnast truer Vmbods menn yfer þijnum
Gæfum/ so ad ei kome yfer oss / ad vi
er hliotum ad lijda eilijfa Neyd/ þa
vier verdum af setter vorre Rædsmens=
sku / og skulum koma fyrer þinn
Dom/ Amen.

Tiunda Sunnudag epter Tri=
nitatis Pistillinn I. Cor. XII. C.

Kiærer

Jæter Bræður. Þier vited bad ad þier voruð Heidner / og geinguð burt til mæl laus ra Skurgoda / sem þier vrd-uð til leidder. Fyrer þui kun̄ giöre eg ydur / þad eingen̄ sa sem fyrer Guds Anda talar / Formæler Jesu. Og eingen kan Drotten̄ Jesum kallad / vtan alleinasta fyrer Helgan Anda. Sannliga eru Giafernar marguijsligar enn hinn same er Anden̄. Þar eru og marghattuð Embætte / enn hinn same er Drotten̄. Þar eru og marghattad-ar Verkaner / enn hin̄ same Gud er / sin̄ verkar alla Hlute j öllum. Enn j sier-huörium einum audsyna sig Giafer And ans / til allrar Nytsemdar. Einum ver dur giefed fyrer Anda ad mæla af Visku Enn ödrum verdur giefed ad tala af Skynseme / af hinum sama Anda. ANdrum Truan / j sömum Anda. Ein-um Giafer Lækninganā / j sömum An da. Audrum Krapta verk ad giöra: Audrum Spadomar. Og ödrum ad giöra adskilianliga Grein Andanā. Hin um ödrum marghattuð Tungumal. Enn ödrum Vtlegging Sagnanā. En̄

allt þetta verkar eirn og hinn same Ande/ skiptande sierhuörium epter þui sem hann vill.

Vtskyring Textans.

TIl fullkomligra Skilnings þessa pistils / þa er þetta ad hugleidanda. Þeir j Corintho Borg/ sem teked höfdu vid Kristeligre Tru/ þa voru j Bland þeirra marger þeir/ ed þeim ged höfdu haleitar Heilags Anda Gafur/ huilykar ad giefnar voru Guds postulum j Fyrstuñe/ so ad sumer af þeim töludu öllum Tungum / sumer læknudu Sötter og Siukdoma z ct. J bland þessara voru sumer Hrokasamer/ og forsmædu hina adra / sem slykar Gafur höfdu ecke ödlast/ zct. Þetta ávytar S. Pall/ og miñer þa a þad/ ad vera lytelata/ og stæra sig ecke af slykum Gafum / og ad eingeñ skule annañ öfunda/helldur ad þeir hafe synar Gafur (med Guds Otta) Gude til Dyrdar/og kristeligre Kirkiu til Nytsemdar. Þar fyrer seiger Postuleñ so. Goder Brædur/ Eg vil ecke dylia fyrer ydur/ vm þær andligar Gafur/ Huadan þier hafed þær/ huörnen þier eiged þeirra ad neyta/ so þier syndged eige med Drambe og Stærelæte. Enn huxed vm huilyker þier vorud forðum/ ædur enn þier med tokud Euangelium / og þa munu þier láta falla þeñañ Metnad.

þier

Þier viteð að þier vörud Heidner/ og geingud burt til Mꝏllausra Skurgoda/ so sem þier vorud til leidder. Pað er að skilia/ Þier vorud saurgader med margt kalldre Skurgoda Dyrkan. Vered nu þar fyrer miñugier ydrar fyrre æfe og Vmgeingne/ og neyted Guds Giafa/ med Lijtelæte/ huör iar þier hafed þeigid af skiærre Nꝏð og Giæsku Guds. Lærdomur.

Vmlidnar villur og giördar Synder eiga alla tijma að hallda oss j Hofe og sönnu Lijtelæte.

Nu til meire vnder stödu og Grunduallar þessa Lærdoms/ vm Gafur Heilags Anda þa framstetur S. Pall þessa Grein/ að aller þeir sem trua a Christum/ þeir hafe sañarliga Heilagañ Anda/ þo þeir giöre ecke Jarteikner/ og þo þeir kuñe ecke annarlig Tungumꝏl. Þar næst talar hañ vm marghattaðar Gafur hins Helga Anda/ og kiener huörnen Menn eiga þeirra að neyta riettelıga.

Fyrer þui giöre eg ydur kunnugt (seiger S. Pall) pað eingeñ sa sem fyrer Guds Anda talar formæler Jesu og eingen fær kallað Drottiñ Jesum (Nazarenum að vera vorn Gud) nema fyrer Heilagañ Anda. Pað er so mijked sagt/ Pað er vijst og satt/ að aller þeir sem tala jlla og forsmꝏnarliga vm Jesum Christum/ þeir hafa ecke

Heilags

Heilagann Anda/ þó þeir giörde Teikn og Stór merke. Þar a mote er það og vïssuliga satt ad þeir sem af Gudligu Hiarta jata Jesum Christum ad vera vorn Gud og Drottenn/ þeir hafa sannliga Heilagann Anda. Hann er þeim viss Pantur Himneskrar Arfleifdar/ þo huört ecke tale þeir annarligum Tungum nie giöre Jarteikner. Lærdomur.

Hier af lærum vier ad huör hann med kienn er og elskar sinn Lausnara Christum af Hiarta/ sa same hefur Heilagann Anda/ þo ad hann hafe ecke neinar sierligar Gafur fram yfer ad ra Menn kristna. Enn hafe hann Heilagann Anda/ þa er hann ad sönnu Barn og Erfinge Guds. Þuiad so seiger S. Pall Med þui þier erud Syner/ þa sende Gud Anda syns Sonar j ydar Hiörtu kallanda/ ABBA Elskulige Fader/ Gal. 4.

Þessu næst kienner S. Pall / ad Menniskiu le ecke hafa Þrætur neinar vm Gafur Gudz þuiad þær kome allar af einum Anda/ Gude Drotne vorum. S. Pall hefur kient hier fyrr/ ad aller þeir sem trua/ Andliga a Christum/ þeir hafe medteked Heilagann Anda. Enn Gafurnar (seiger hann) eru margshattadar/ þo er same Ande / Af huörium allar þær Gafur fram koma.

Lærdomur.

Hier skal Madur vita/ ad sumar eru þær Gafur sem Heilagur Ande verkar med öllum Þenöld-

Vtuǫldum/ sumar verkar han ecke nema med þeim einum. Med ǫllum Vtuǫldum verkar han Truna/ Riærleikan til Guds og Naung ans/ Item brennande Bæna akall til Guds/ huar þyrer han og kallast Bænar Ande Zach. 12. Enn sumum veitter Heilagur Ande sierliigar Gaþur/ vm huǫriar S. Pall hier talar einkanliga. Þuilijkar Gaþur ǫdlast ecke aller Kristner/ þad er og ecke þǫrþ til/ Helldur ve tda slijkar Gaþur gieþnar þeim einum/ þo so ed þad verde allre Kristniñe til Gagns og Goda. Sumar Gaþur vǫrudu vm Stundar sakir/ enn smæ mijnkudu þa ed Euangelij Lærdomur var stadþastur ordeñ/ so sem ad voru Jarteikna giǫrder/ og ad kunna alls hættud Tungumæl/ ꝛc. Enn heyr þram veigis S. Pals Ord/ Þar er marg hættud Embætte/ enn same er Drotteñ/ Þad er so mijked sagt/ Embætte og Þionustu giǫrder eru marghattadar j Kristniñe/ Einn heþur þessa Stiett/ annar heþur adra/ Þo er eiñ Drotteñ/ sa sem huǫrium og einum biþalar þa og þa Stiett/ med lǫgligre og til heyreligre Kallan. Þar þyrer a eingeñ annañ ad oþunda/ þo ad hañ haþe ædra edur ypparligra Embætte. Þar eru og ad skilianligar Verkaner/ eñ same er Gud sem Verkar allt/ Alla goda Hlute og Kristniñe Gagnliga/ med ǫllū Riettruudum/ Þad er ad skilia/ Þott tueir haþe eitt og hid sama Embætte/ þa verkar

þo gud

þo Gud opt meira og fleira med ødrum enn ød-
rum/ þuiad huør vill setia Gude Skamt nock-
urn/ Ad hañ verke ecke þad hann vill fyrer
eiñ edur annañ? Lærdomur.

Merk hier liosligañ Vitnisburd/ ad Hei-
lagur Ande hañ sie sannur Gud / þt Postuleñ
kallar hann hier fyrst Anda/ þar næst Drott-
eñ/ þa Gud/ huør ed verke alla Hlute j øllū.
J huørium einum syna sig Giafer And-
ans til Nytsemdar. Pad er/ Gud Heilag-
ur Ande hañ verkar syn Verk j sier huørium/
so sem hønum synest henta til Guds Dyrdar
og Kristneñe til Gagns/ þeim og til Sæluhiá-
lpar/ j huørium Heilagur Ande hañ verkar.
Lærdomur.

Vere þar fyrer huør og einn til Frids/
med þa Gafu sem hønum er af Gude giefeñ/
og veitt/ og øfunde ecke adra þo þeir hafe ad-
re Gafur enn hañ.

Hier vpp reiknar S. Páll marghattad-
ar Heilags Anda Gafur/ so vier skulum skil-
ia / ad ecke giefur Gud allar þær einum.
Einum verdur giefed fyrer Anda (Heilag-
añ) ad mæla af Visku. So ad hañ kann
ad kienna ødrum þa somu Speke / sem falcñ
er i Heilagre Ritningu. Pad er / Peir sem
skyrliga og liosliga kuña ad kienna j Kirkium
og Samkundum vm þañ kristeliga Lærdom/
vm þær hellstu Greiner/ Heilagrar Ritningar.
Lærdomur.

Þetta

Þetta er su sterkasta Viska / ad hafa rietta Vnderstödu a Guds Orde / og kunna ad lifa vel og Gudliga. Slijka Menn kallar Salomon j synum Bokum / Vijsa / Hygna / hina ad ra kallar hann Heimska) Andrum verdur giefed ad tala af Skynseme / af þeim sama (Helgum) Anda / Af Skynseme ad tala / kallast hier ad hafa Hyggindē / sa sem Forsialiga Kristneñe kann Forstödn og Fyrer sion ad veita / og sa ed kann med forsialigum Radum og Hyggindum rada wr Vandrædum þegar a liggur. Ad slijk sie sierlig Gafa / þa er vt af þui augliost / ad opt eru goder Menn og vel lærder ecke so framsyner sem Þörf krefur / og være Gagnligre Guds Kristne / ef þeir villdu ad eins hlyda þeim sem meire Forsion og Hygginde hafa) Andrum / verdur giefen sierlig) Truan af sömum Anda. Þetta er su sierliga Trueñ / af huörre marger hafa framed med Gudligre Hialp þau sierligu Verk / sem adrer hafa valla þorad ad huxa. Vm sodd. an Tru talar Postuleñ til Hebreos / þar so stendur / Huad skal eg seigia / Tijmeñ verdur opstuttur / ef eg skal fram telia af Gedeon / Barach / Samson / Jepte / David / Samuel og Spamöñunum / huörier ed hafa fyrer Truna Konga Rykeñ yfer vnned / Riettlæted verkad Fyrerheited ödlast / Lieona Muña aptur byrgt ꝛ et. Hebre. 11. Cap. Slijka haleita Tru hafde Moyses vid Hafed rauda / þa hañ sagde Jsra

ke Israelis Sonum/ Ottest ecke/ Standed kyr
rer og munu þier sia Guds Stormerke / sem
hañ giora mun j Dag/ Þuiad þessa Egiptsku
sem nu siac þier/ munu þier ecke sia ad eilyfu/
2 ct. Exodi 14. Cap. Þar a mote ha vant
ade Mosen soddan Tru/ þa hañ stod vid Ste
inen j Eydemörku og sagde/ Munum vier nöck
ud gieta aß þessum Steine vtleidt Vatn?
2 ct. Num. 20. Lærdomur.

Slyk Höfdinglig Tru veitest ecke öllum
Mönnum. Og þo hun verde giefen nöckrum
þa giefst hun ecke æ og alltyd/ so sem nu var
sagt vm Mosen/ Slykt sañar og Dæme Elie
þa hañ haþde aß soddan Tru giört furdulig
Stormerke/ þa vard hañ þar epter hræddur
fyrer Hootan einnar Kuñu Jezabel/ og flit
de j Eydemörk/ Einum/ er giefen / Giöf
Lækninganna / j sömum Anda. Slyka
Giöß höfdu Postularner og marger Heilager/
ad þeir læknudu Sinka med Handanna vppa
leggingu / edur ödrum þuilykum hætte/ So
læknade S. Pall Födur publij/ Acto. 28.
Andrum (er giefed j sömum Anda) Krap
ta verk ad giöra. Þad er furduligar Jar
teikner/ so sem þa S. Petur drap þau Ana
niam og hans Konu Saphiram/med Ordum
einum/ fyrer þad þau lugu.

Lærdomur.

Soddan Gæfur veitast nu ecke j Krist
neñe neinum/ sydan ad Euangely Lærdomur
er stad

er ſtadfeſtur) (Einum er(fyrer Heilagan Anda) gieffen/ Spadomur. Þad er/ Ad kuña Heilaga Skript rietteliga vt ad leggia/ þeſſarar ſömu Meiningar talar S. Paall/ hier ſe ſirna/ 14. Cap. Lærdomur.

Þesse Gaafa blyfur enn j kriſteligre Kirkiu/ huar fyrer Gude eru þacker giörande) Audrum/ er giefed ad giöra adſkilianliga Grein Andanna/ Þad er ad þeckia þa Þetta er ſu Gaafa/ ad þeckia jafnſnart nyia Doctores og Læreferdr/ huört þr eru af Gude/ edur af Andſkotanum/ huört þeir fara med riettañ og hreinañ Lærdom/ edur fara þeir med rangañ Lærdom og ſkädſamligañ:

Lærdomur:

Þesse Giöf er enn j Kriſtniñe/ og er þo ecke öllum gieffeñ/ ad þeckia ſtrax falſka Lærefedur/ einkum þa ſem eru kloker/ og koma j Sauda Klædum/ Slyka Gaafu hefur einkum hafft a vorū Dögum ſa Guds Madur Doctor Lutherus/ huör ed ecke alleinaſta openberan giörde Antakriſtin j Rom/ helldur þeckte hañ adra alla villu Anda/ ſem hönum ſamtyda vpp komu/ ſem voru Endurſkyrarar/ Sacramentiſtar og marger adrer fleire/ (Einum eru giefenn/ marghattud Tungumaal. Þetta er ſu haleita Gaafa ſem giefen var Guds Poſtulum a Huitaſuñu/ og mörgum ödrum/ ſo þeir kunnu öll Tungumaal/ þau þeir höfdu ædur alldrei lært. Lærdom.

Þessa Gafu hafa enn marger j Kristnine ad þeir med stooru Erfuide/ þo med Nad Heilags Anda/ gieta Lærdt margar Tungur/ sem ecke er þeirra Modur Mꝏl / huar fyrer þeir eiga Gude ad giöra Packer / enn stæra sig þar ecke af nie forsma adra) Enn ödrum Vtlegging Tungumꝏlanna / So ad þeir kunna vt ad leggia annarligar Tungur (enn þo þeir kunne ecke ad tala hana) j sitt Modur Mꝏl/ Slijka Gafu hafa Mienn enn nu j Kristnenne. Enn allt þetta (seiger S. Paull) verkar eirn og hinn same Ande (Heilagur) skiptande huörium / epter þui sem hann vill.

Lærdomur.

Allar Gafur eru af sönnum Gude Heilögum Anda/ og hönum eigum vier einn og sier huör þar ad packa/ og neyta þeirra Gude all eina til Lofs og Dyrdar. Hier skilur S. Paull enn nu Heilagann Anda fra þeim ödrum Giöfum og Gafum sem giefnar og skipadar eru/ og seiger ad hann hafe Magt/ad giefa þær Gafur huörium og einum sem hann vill/ og med huöriu mote sem hann vill. Og er þetta hid stödugligasta Argumentum/ og ofallvallur vitnis burdur/ ad Heilagur Ande hann sie af Natturu til/einn sannur Gud.

Euangelium Luce. XIX. Ca.

J Þann

J Þann tijma. Og þa ed Jesus kom nær / ad hann sa Borgena griet hañ yfer heñe / og sagde· Ef ad þu visser þu ad ed til þijns Fridar heyrde / þa mun der þu a þessum Deige / þar vaktan a hafa / eñ nu er þad huled fyrer þijnum Augum. Þuiad þeir Dagar munu koma yfer þig / þad þijner Ovíner munu byggia Heruirke j kringum þig / og þijn Börn med þier / og vmkringia þig / og alla vega ad þier þreyngia / og þig nidur ad Jördu briota / og eige munu þeir j þier læta Stein yfer Steine vera af þui þu þeckter ecke þiñ Vitiunar tijma. Og hñ giecк jñ j Musterid / og tok til ad reka vt / þa semselldu og keyptu þar jnne / og sagde til þeirra. Skrifad er / ad mitt Hws sie Bæna Hws / enn þier hafed giört þad sem annad Spillvirkia jnne. Og huórn Dag kiende hañ j Musterenu. Enn Kieñemanna Höfdingiar og Skript lærder / og Höfdingiar Lydsins / leitodu fast epter ad fyrer koma hönum / og gátu þad ecke funded / huad þeir skylldu gióra hönum. Þui-

ad allt Folked hnie ad hönum/og hlyd de hans Ordum.

Vtskyring Textans.

1 Graturenn Herrans Christi yfer Borg eñe Jerusalem/ hann kieñer oss i fyrstu huörn en Herrañ Christus hañ er Siñadur vid oss / sem er/ Hañ vill ad aller Meñ komest til Sañleikskins Vidurkienningar/ og verde eilijfliga Saluholpner.

2 Enn hvad þui velldur ad þad skiedur ecke/ þad stendur hier/ Ad Meñ vilia ecke þekkia þann vitiunar Tijma / a huörium Gud Blessadur hañ vitiar vor med sijnu Saluhialpar Orde/ Þad er/ Meñ vilia ecke læra þad/ nie medtaka þad / ecke lifa þar epter / so þeir meige Hialpliger verda.

3 Þar fyrer vill hier epter koma Hefndar Straff bæde þad Stundliga og þad eilijfa. Þessa Hlutar Epterdæme er Borgeñ Jerusalem / og heñar hin hryggeliga Foreydsla/ af huörre vier skulum þetta læra/ Ad nær sem hellst ad Gud hann giefur sitt Saluhialpar Ord/ lætur þad bodast kiennast og predikast/ þa eigum vier þad ad hafa og hallda fyrer þa stærstu Guds Nad og Millde/ reikna þad fyrer þann besta Fiesiod/ medtaka þad þeigiandi samliga/ hegda og breyta þar epter voru Lijfe og Framferde. Hvad til þess giefur Gud sitt

ſitt Ord/ ad vier ſkulum læra af þui ad þeckia Gud og giöra hans Vilia / og þyrer Truna a Jeſum Chriſtum verda Saluholpner.

Enn huörier hellſt ſem ecke vilia medtaka ſoddan Ꝛaad af Hiarta / elſka meir Gotz og Peninga/ æru og Metord/ Munad og Holld-ſins Girnder/enn Guds Ord/ þeir heyra vel Orded/ og betraſt eckert þar af/eru ſamer vid ſig/ Dag epter Dag / þeir meiga vijſt vænta/ ad þm mun gäga ſo ſem þm gieck j Jeruſalem/ad Gud hañ mune þungliga heþna ſijns Ords Fyrerlitningar/ bæde med Lijkamligre Ꝛeyd og Olucku/ og ſo vm ſijder med Heluijtis Ellde og Pijſlum. Þar þyrer er Ꝛaudſyn/ ad huör og eiñ hann legge allt Kapp þar a / ad heyra Guds Ord/ og þad aluarliga ad med taka/ og þar epter ad breyta / þa mun Gud Bleſſadur gieþa Lucku og Farſælld þeſſa Heims / enn annars Heims eilijþa Glede og Saluhialp.

4 Þar Herrañ Chriſtur hann vijkur ſer i Muſterid/ og rekur vt þadann Seliendur og Kaupendur/ þar med gieþur hañ til kyñingar/ ad hañ er ecke einn Veralldligur Kongur/ edur Stiornare/ helldur einn andligur Kongur/ huör eckert heþur ad giöra med Kongañs Borger/ Slot edur Kaſtala / helldur gieþur hañ ſig j Guds Muſtere/ og verdur af brennanda Vandlæte Gudligrar Dyrdar vpp vakeñ til ad þram þylgia Gudligre Dyrd / og þær

Hneyxlaner burt ad taka sem Gude vóru til styggdar. Huórin Dæme aller Ordsins Þionar eiga epter ad þylgia/ hreinsa Mussterid/ burt taka allar Hneyxlaner/ sem Guds Ord og þss Framgang giöra ad hindra.

v

Christur af Kiærleik æstar/ Kiemur til Jerusalem / Griet yfer Glæpa Lytum / Og greiner þad hañ meinar/ þier kóm Hialpar Tijme / Hardræd þu forsmæder/ Þui fær þu Hefnder hardar/ Og hrædeligt Kualræde.

Bænen.

ALmattugur eilijfur Gud/ þu sem fyrer þinn Heilaga Anda / hefur kuñ giört oss og openberad þitt Ord/ vt af þijnum elskuliga Syne Jesu Christo Vier bidiũ þig / vpp vek vor Hiörtu/ so ad vier þad aluarliga med tókum/ og slæum þui ecke j Vind og Vedur/so sem ad giörde Gydinga lydur/ Helldur ad vier kynnum ad lifa j þijnum Otta/ og vara og þroast Dagliga j Tru ne til þinnar Náädar og Myskunar/ og vm sijder verda eilijfliga Sæluholpner fyrer þinn elskuliga Son Jesum Christum/ Amen.

Ellefta

Ellefta Suñudag epter Trinitatis Pistilleñ. I. Cor. XV. Ca.

Kiærer Brædur. Eg aminne ydur a þad Euangelium/ sem eg predikade ydur/ huort þier med tokud / j huórin þier og standed/ fyrer huórt þier verded og hialpliger/ med þeim hætte sem eg kunngiórda þad ydur/ ef þier hafed þad halldeð/ vtan ad so sie/ ad þier hafed til onytis truad. Þui eg gaf ydur j fyrstu/ huad eg med tok/ þad ad Christur er Lijflæteñ/ fyrer vorar Synder/ epter Ritningónum/ og þad hañ sie grafeñ og vpp aptur riseñ a þridia Deige epter Ritningónum/og þad hañ er sied ur af Cephas/ og epter þad af hinum Tolf/ Og þar epter a var hañ siedur meir enn af fiim hundrud Brædra j señ/ af huórium ad marger enn lifa til/ enn nóckrer eru sofnader. Og epter þad var hañ siedur af Jacobo/ og þar epter af óllum Postulunum. Og sijdast allra er hañ siedur af mier/ so sem af ódrum Otijmabærū Burde. Þuiad eg em sijdstur allra

ur allra

ur allra Postulanna / og eige verdugur ad eg skule Postule heita / fyrer þad eg Offsokn veitte Guds Sǒfnude. Enn af Nad Guds em eg þad eg er. Og hñs Nad j mier hefur eij jdiulaus vered.

Vtskyring Textans.

Medal Safnadarins j Corintho/var epter burt þǒr S. Pals komen ein stor Villa Sumer sǒgdu/ þar være eingen Von a Holldsins Vpprisu / og vtþyddu þær Ritningar Greiner / sem þar vm hlyda vppa Andliga Vpprisu/þa Mēn rijsa vpp af Syndonum/og lifa nyan Lifnad/ so sem hæfer Kristnum Mǒñum. Vm slyka Villu Anda j Kristnenne talar S. Paall j einum stad/ so/Enn fanyt/ar/og hiegomligar Rædur skalltu fordast/þuí ad þær styrkia mijked til ogudligs Athæfis/ og þeir jata vm sig/ lijka sem annar Krabbe/ medal huǒrra ad eru Hymeneus og Philetus/ huǒrier Saññleikanum hafa fra villst/ seigande Vpprisuna skiedna vera / og hafa sumra Tru vm sniied/ 2. Tim. 2. Þessa vonda Villu nidur leggur S. Paall j þessū Pistle mz mǒrgum Argumentis og Beuijsingum. Þad fyrsta tekur hañ af Euangelio Christi/ huǒrt oss bodar og kienner/ ad Christus sie ecke ad eins dauñ vegna vorra Synda/ helldur sie hann og vppriseñ fra Daudum / Og beuijsar so þar med omotmælanliga / ad eingenn meige neita

Vpprisu

Vppriſu Frām̃lidinna/ nema hañ vilie neyka Euangelio / og þui ǒllu vm ſnua / þui tekur hañ ſo til Mals/ Eg minne ydur Brædur a þad Euangelium / ſem eg predikade ydur/ huǒrt þier medtokud / Aþ mier/ med riettre Tru/ j huǒriu þier ſtanded So ad hingad til haþe þier/ þui ecke þra ydur ſkwnad/ og ecke vænt þad nǒckrar Lyge edur Skrǒkſemdar. Fyrer huǒrt ad þier verdet ſæluholpner. Eþ ad þier hallded þui med riettre Tru til æþeloka. Þier vited (ſeige eg) med huǒrium hætte eg hef ydur þad predikad/ Eþ þier halldid þui enn nu / og hured ecke ad kaſta þui þra ydur/ Vtan ad ſo ſie þier hafed truad til onytis/ So ad ydur ſie eckert Gagn aþ ydare Tru/ og allt huad þier haþed lided og þolad/ vegna Christi/ ſie ydur nu til einſkis.

Margt er hier ad læra.

1 Vilie Madur nǒckra Villu nidur leggia og eyda/ þa ber ad leida Meñ til Ritningar og Grunduallar Kriſteligrar Truar/ og Lærdoms.

2 J hreinnre ſañre Ritningu ber oſſ ad ſtanda/ j mote Araſum Dioþulſins.

3 Euangelium er ſa Hlutur / þyrer huǒrn ad vier ǒdlunſt eilijþa Sæluhialp.

4 Þeir ſem ecke eru ſtadþaſter til Enda/ þeir trua til onytis. Þar þyrer er þad ecke nog

ad Upphafed sie gótt / nema nidur láged og enderenn verde lyka so.

Þessum Grunduelle nu so lögdum / sem er ad þeir j Corintho hafe eirn nu Euangelium og hallde þui / þa setur hann fram Merg og Jnnehalld alls Euangelij / huar jnne ad þetta er ecke hid minsta / ad Christus sie vpp risenn / fra Daudum / Þar med beuijsande þa Truar Grein vm Upprisu Framlidinna sanna ad vera. Þuiad eg gaf ydur j fyrstu þetta seiger Postulenn / sem eg med tok / og lærde af Drottne / sem er þetta / Ad Christur sie daenn fyrer vorar Synder / Ei oforuarande / edur ad þad hafe so viliad til / helldur epter Ritningonum / So sem Drottenn hefur j Heilagre Ritningu löngu adur fyrer sagt / Hann er af snidenn (seiger Esaias) af Jörd'u lifandra Manna. Vegna glæpa Folks mijns hef eg hann sleiged / Esa. 53. Og Daniel seiger / Þa mun Christus Lijflatast. Dan. 9.

Lærdomur.

Hier lærum vier þad / ad vorar Synder þær eru afmædar. Og eg kiende ydur seiger S. Pall / Ad hann (Christur) sie grafenn / og ad hann sie vpp risenn a þridia Deige epter Ritningonum / Þuiad so talar Christus fyrer Munn Spamannsins / Eige muntu læta mijna Sal epter verda j Heluijte / og ei muntu læta þinn Heilaga sia Rotnan / Psal. 16

Lærd

Lærdomur.

Þar byrer hefur Christur Sigur vnned á Synd og Dauda/ Diöfle og Heluijte) Og a medal anara Hluta kienda eg ydur seiger Paall Ad hañ er lifande epter sijna Vpprisu siedur af Cephas / Þad er Petre/ Og þar epter af þeim Tolf Postulum / Þa þeir voru til samans og Thomas medur þeim/ Joh. 20. Hier er og þad merkianda / ad S. Paall hefur ecke hier sett sier byrer Hendur / ad telia huörsu opt edur huörnen ad Christus hefur birtst sijnum Læresueinum/þad eina epter annad/ Helldur stingur hañ a bææ einar Opinberaner/ þær sem hellstar eru. Þar epter (seiger S. Paall) er hañ siedur / meir enn af fim hundrudum Brædra / j senn/ Þa þeir voru j Galilea saman komner/ Af huörium marger lifa allt til þessa/ Þeir ed vitne meiga hier vm bera/ eb ærauð syn krefur/ Eñ sumer eru j Drottne/ sofnader. Þar epter er hañ/ og einnen sied ur af Jacobo/ sierlage/ þar næst af öllum Postulonum/Þegar hañ a Vppstigning ar Dag stie til Himna/ Act. 1.

Lærdomur.

Nu so sem Christur er sannarliga vpprisiñ/ so sannarliga eru vorar Synder byrer Gude borlyktar) Enn allra seinast / so sem af Otijma Bærum Burde/er hann siedur

ab mier

af mier. Þa eg fór til Damascum/ ad fuels
ia þa Kristnu sem þar voru. Var eg j þann
tyma ecke enn endurfæddur / helldur var eg
sem sa Burdur ed ecke hafde sinn Tyma/og hu
orke Lyf nie Hræring. Þuiad lijka so sem
soddan Burdur er ecke Madur / so var eg þa
ecke Guds Barn/ Og eg hefde glatast j mijnum
Blindleika og Illsku/ hefde Drottenn ecke sted
önnur a mier/ og leitt mig a sannann Sælu/
hialpar veg. Nu audmyker S. Pall sig miög
vegna sinnar persónu/enn þo so ad hans Em
bætte og Þionustugiörd være ecke þar af minni
an/ og seiger. Þuiad eg er minstur Posti
ulana / og ecke verdur ad eg skule Posti
ule heita / þuiad eg offsokte (fordum)
Guds Kristne. Þad er/ Ef ad mijnar fyr
re Tilverkaner skylldu fram leidast/ þa med
kienne eg ad so mijked Illt giörda eg Guds
Kristne þa j þann tijma / ad margur mætte
med riettu seigia mig omakligann Postuligs
Nafns og Embættis.

Lærdomur.

Þannenn ætte vmlidnar Synder ad hallda
oss j sannarligu Lijtelæte) Enn Nad Gu
ds em eg þad eg em. Þad er/ Ad Drott
enn giörde mig skapþelligann til Postuligs Em
bættis/ þad er Gafa Guds/og Nad Heilags
Anda/ fyrer ekkert mier giefinn/ Og hans
Nad sem er/ medur mier var ei til onyt
is/ hell

is/ helldur hef eg Erfuidad meir enn þeir aller. Þad er/ Drottenn hefur ecke þorgiefins giefed mier Gafur sijnar/ þuiad(og hrosad)þa hef eg þeirra so neytt/ad j mijnu Postuligu Embætte / hef eg vijdar vm heimenn vtbored Christi Euangelium / og fleirum til Christum snued/ enn nockur annar Postulanna/ Þuiad eg hef vtbreidt Euangelium Christi vm Asiam og Europam/ med myklu Erfide og hafkasemdum / og myklum Auexte.)

Lærdomur.

Þannenn skal huor og einn til/ad þær Gafur sem Gud hefur huorium giefed/ ligge ecke Auaxtar lausar/helldur verde Gude til Lofs og kristeligre Kirkiu til Nytsemdar) Enn ad eingenn meine/ ad S. Paall hrosi sier vm sijnar Atburde/þa leggur hann til þessa Leidrietting Enn ecke hef eg/ med mijnum Mætte edur Atburdum slykt framm kuæmt/ helldur Nad Guds sem med mier er.

Lærdomur.

So skulum vier og einnen jafnan godverk sliga medkienna/ þa vier gietum nockud gott giört / ad þad sie skied af Nad hins Helga Anda.

Euangelium Luc. XVIII. Cap.

J Þann

I Þann tijma: Jesus sagde til nöckra þeirra / sem treystu vppa sialfa sig / lijka sem mundu þeir Riettlæter vera / og forsmædu adra / þessa sömu Epterlijking. Tueir Menn geingu vpp j Musterid ad bidiast fyrer / einn var Phariseus / enn annar Tollheimtu madur. Phariseareñ stood / og bad ßt fyrer a þañ veg / med sialfum sier. O Gud / eg þacka þier / þad eg em eige so sem adrer Meñ / Ræningiar / Orietto ferduger / Hordoms menn / eda lijka sem þesse hinn Bersynduge Tollheimtu Madur / Eg fasta twisuar j Viku / og eg gief Tiunder af öllu þui eg a. Og Tollheimtu madureñ stod langt j burt fra / z villde ecke vpp lypta sijnum Augū til Himins / helldur barde hann sier a Briost / og sagde / Gud / vertu mier Syndugum lyknsamur. Sannliga seige eg ydur / þessi for Riettlætur j sitt Hws / framar hinum. Þuiad huör sa sem sig sialfan vpp hefur / hañ skal nidur lægiast. Og huer sem sig sialfañ nidur lægiz er / hañ mun vpp hafeñ verda.

Sūma z Jñehalld Gudspiallsins.

Tuö Ep

Tvö Epterdæme / eru j þessu Gudspialle / Annad þad vier skulum pordast / Annad þad huöriu vier skulum epter pylgia.

1 Fyrst skulum vier pordast ad treysta vppa god Verken / Þuiad þott þau synest pyrer Heimenum ad vera Heilög og From / þa gillda þau eckert pyrer Gude til Mañsins Riettlætingar / Samt sem ædur heimter Gud god verken og vill hapa algiörda Hlydne syns Lögmaals / Enn hañ leggur þetta til / Þo þier gi-öred allt þad j Lögmælenu er boded / þa seiged so / Vier erum onyter Prælar / vier giördum huad vier ættum ad giöra.

2 Þar næst skulum vier pordast Metnad og Fyrerlitning Naungans / og giöra ecke so sem þesse Hræsnare / hañ pordæmer Naungann hia sier / og þikest hönum vera Fromare / Riettlatare og heilagre / Soddañ stergiædis Metnadur med Naungans pyrerlytningu þocknast ecke Gude / og slijkra Manna Bæner verda ecke Bænheyrdar.

3 Aþ Tollheimtu mannenum lærum vier / huörnen vier eigum ad þæ og ödlast hia Gude Syndanna Fyrergiepning.

1 Þesse Tollheimtare hañ medkieñer sig pyrer einn Aumañ / Armañ Bersyndugañ mann hñ er hræddur og skielþdur pyrer Guds Reide hañ þorer ecke ad horþa a adra Meñ / ecke ad vplypta Augum synum til Himins / og þo samt bidr hñ Gud vm Syndaña pyrergiepning.

So eig

So eigum vier og ad giöra/ Vier skulum sata og vidurkienna vorar Synder / og lata oss af öllu Hiarta þad leidt vera/ ad vier höf um so leinge efterþylgt Dióblenum/ Girndum Holldsins og Syndönum/ og þyrerlited og gleymt Guds Orde og hans Vilia.

2 Þar næst/ Þa þu veist og vidurkienner þijna Synd/ og huad Strapp og Refsing Gud hañ vilie þar vppa leggia / þa renn þijnum Hugskots Augum til Krossins sem Guds Sonur hañ hieck a/ og tak þier þad til Huggunar/ ad hañ heþur bitalad þyrer allar Heimsins Synder / Akalla og bid hann vm Nad/ og vert þess þulluijss/ ad hañ mune þyrergieþa þier Syndernar og vera þier Myskunsamur.

3 Sijdan þar epter/ þa skalltu vakta þig þyrer Syndenne / og leggia alla Astundun þar a/ ad lifa epter Guds Vilia/ þuiad ellegar er þad ecke nema Hræsne/ eþ þu bidur vm Syndanna þyrergieþning og villt þo samt bygga j Syndonum/ og lata ecke aþ þeim.

Ỽ

Tueir Menn tru eg ad fære / Til Kirkiu' sem vilia/ Gud sinn bidia bæder/ Bersyndugur þo synde/ Fyrer Swt med Synda Græte/ Sæta Nad + Dader/ Vel þo ad Hræsne hæle/ Hiñ fær Lofsijr minna.

Bæneff.

Drottenn

O Allmättug Gud Himneskur Fader/ Eg bid þig/ Veit og gief mier þinn Heilaga Anda/ ad hann styre mier og stiorne/ so ad eg æ̃tijd huxa kynne vm Synder mijnar/gleyme þeim ecke/ verde ecke metnugur og athugalaus/ Helldur so/ ad eg jdugliga jdrist minna Synda/ og Dag fra Deige betre og bæte minn Lifnad/ Þar næst/ ad eg æ og alla tijma hafe þa Huggun/ þad þu siert mier nædugur og myskunsamur/ fyrer þijns Sonar Skulld Jesu Christi/ og vilier fyrergiefa mier Syndernar/ og giöra mig eilijfliga Saluholpenn/ Amen.

Tolfta Sunnudag epter Trinitatis Pistillinn/ II. Cor. III. C.

Kæ̃rer Bræ̃dur. Slijkan Trustap hỏfum vier fyrer Christum til Guds/ eige so/ ad vier sieum af sialfum oss neyter nöckud ad hugleida/ so sem af sialfum oss til/ helldur ef vier erum nöckru neyter/ þa er þad af Gude. Hu̇ ör sem oss giörde neyta framm ad flytia

Embætte hins nyia Testamentis / eige Bokstaffsins / helldur Andans. Þuiad Bokstafuren̄ deyder / enn Anden̄ lijfgar: Enn fyrst ad þad Embætte sem fyrer Bokstafen̄ deyder / og a Steinum er grafed / hafde Biartleik / so ad Israels Syner gætu eige lited j Asionu Moysi fyrer Biartleika saker hins Andlits / sem þo tekur enda. Huórnen skyllde þa ecke myklu meir þad Embætte sem Andenn giefur / Biartleik hafa? Þui fyrst þad Embætte sem Fyrerdæmningena bodar hefur Birte / Myklu framar hefur þa þad Embætte er Riettlæted bodar / yfer gnæfanligan̄ Biartleik.

Vtskyring Textans.

S Páll heþur hier þyrr / 1. Cap. Halldid mijked aþ sijnu Embætte / sinne Rostgiæþne og trurre Þionustu / Ei þad han̄ þyrþte Loþbrieþa vid so sem adrer þals Postular / helldur seiger han̄ so / Þier j Corintho / þier erud mitt Loþbrieþ / Þier synid þad / og a ydur ma marka / huad dyggeliga og truliga vier höþum kiendt Euangelium hia ydur / Þui ad þier erud nu so komner / ad þier erud sende Brieþ Christi Heilagt og Gude þægeligt / ecke skriþad

skrifad med Bleke/helldur Helgum Anda/ Og sa same Heilage Ande/hañ hefur þetta Euangelium skrifad j ydrum Hiörtum/sem vier höfum ydur predikad/ ꝛc.

Enn ad eingen take þesse Ord vpp so sm̃ til Metnadar og Hrosunar / þa mæter hann slijku med þessum Ordum/ Slijkt Traust höfum vier til Guds fyrer Christum/ Ad hingad til höfum vier godan Auöxt bært/ j voru Embætte/og ad Drotteñ hañ sie voru Erfuide og Astundan nalægur.

Lærdomur.

Lærum hier/ ad fyrer Christum alleina bænheyrer Drotteñ oss/og blessar vort Erfuide Ei þad vier sieum af oss sialfum til neyter nöckud gagnligt ad hugleida/ so sem af oss sialfum til/ helldur ef vier erum nöckru neyter þa er þad af Gude. Þad er/ Ad vier gietum nöckud gott og gagnligt vtriett j voru Embætte/ þad skiedur ecke af vorum Mætte nie Megne/ helldur af Krapte og Giæsku Guds.

Lærdomur.

Lære hier Guds Ords Þienarar/ad legg ia ecke sier til/helldur Gude/ef þeirra Erfuide bærer nöckurn Auöxt j Vyngarde Drottins) Gude (seiger S. Paull) skulum vier þessa Lofdyrd veita/ Sa ed oss giörde neyta fram̃ ad flytia Embætte hins nyia

Testamentis / ecke Bokstafsins helldur Andans/ huiad Bokstafurenn deyder enn Andenn lijfgar/ 2c. J fyrstu er hier vit anda/ ad Bokstaf kallar S. Paall hier Lögmaled/ enn Andann kallar hann hier Euangeliu Predikun/ Huiad Lögmalid (utan se sie/ ad Euangelium kome þar til) leider til Aurual⸗numar/ og deyder Mannenn andliga/ Og Lögmaled krefur Hlydne og godra verka / enn Heilagan Anda veiter þad ecke til ad giöra good verkenn. Enn þa Euangelium kiemur/ þa vid rietter þad og huggar Mannsins Samuisku/ sem ædur er nidur steytt og sleigen/ med Synd ⸗ ek Gudligrar Reide/ og giefur Gudligann Anda/ fyrer huörn ad Hiörtun endurlijfna og endur fædast) Og er þetta Meiningen S. Paals/ Drottenn hann hefur giört oss skapfelliga/ til ad kienna þad nyia Testamentum / huört ad öllum fram bydur (fyrer eckert) Naad og Myskun Guds / Syndanna Fyrergiefning og þad eilyfa Lyf/ Enn ei hefur Gud sendt oss til ad predika Lögmaled/ eda saman ad steyngia Euangelio vid Lögmaled/ Helldur ad vier skyldum kienna Euangelium/fyrer huört ed Heilagur Ande verdur giefenn/ sa ed Hiörtun hreinsar endur nærer og lyfgar.

Nu vill S. Paall syna / huörsu ædre og dyrmætare sie Euangelium helldur enn Lögmalsins Lærdomur/ og seiger. Enn þad Embætte Daudans/ sem a Steinum var

var grafed med Bokstöfum / hafde þañ Biartleik / þa Dyrd / ad Jsraelis Syner gatu ei lited j Asionu Moysis fyr er Biartleika saker hans Andlits / sem þo tekur Enda. Huórnen skyllde þa ecke myklu meir þad Embætte sem Andan giefur / Biartleik hafa? Þetta er so ad skilia / Ep ad Gud heþur gieþed Lögmalenu / sem deyder enn lyþgar ecke / slyka Dyrd soddan Lioma / og Maiestat / ad Jsraels Syner gatu ecke lited j Andlit Moysis / sem þe im gaþ Lögmaled / þyrer Biartleika saker hans Asionu / Exod. 34. Huört Lögmal þo skyllde Enda taka / Huilyk mun þa vera Maiestas Dyrd og Liome Euangelij Embættis / huört ed lyþgar / og Heilagañ Anda gieþur öllum Riettruudum? Þulad ef þad Embætted Fyrerdæmningariñar / þad er Lögmaled / sem Fyrerdæmningina bodar / er Dyrdligt / heþur Dyrd og Lioma / myklu framar mun þa þad Embætte sem Riettlæted bodar vera Dyrdarligr. Þad er / Myklu meire Dyrd og Meiestatent heþur Þionustugiörden Euangelij / þyrer huört vier verdum Riettlatter þyrer Gude / Þuiad þad gieþur Truariñar Riettlæte öllum þeim sem Euangelio trua Lærdom.

Hier lærum þetta / Ad þyrer Lögmaled verdum vier ecke Riettlater / helldur þyrer Tru

 na / mz

na/ med huörre vier medtökum til vör Euanz gelium Christi.

Euangelium Marci VII. Ca.

Þann tijma. Og þa Jesus gieck j burt aptur wr Lands Alfum Tyri/ foor hañ vm Sydonem til Sioarins j Galilea/ j giegnum midiar Bygder þeirra tiu Stadaña. Og þeir leiddu til hñs þañ Mann sem Daufur og Mallaus var. Og þeir bædu ad hañ legde Hönd yfer hañ. Og hañ veik hönum affsijdis fra Folkinu/ liet sijna Fingur j hans Eyru hrækte wt/ og ahrærde hans Tungu/ leit vpp til Himens/ anduarpade og sa gde til hans. Hepheta/ þad er opna þig. Og jafn snart þa vpp lukust hñs Eyru/ þa leystest og eirnen Fiötur hñs Tungu/ so ad hañ talade riett/ Og hañ skipade ad þeir segdu þad ei neinum/ Enn þui meir sem hañ fyrer baud þeim þad/ þess meir þa vijdfrægdu þeir þad wt/ og þa sialfa vndrade þetta næsta miög/ seigande. Allt giör de hañ vel/ þuiad Daufa lætur hann heyra/

heyra / og Mallausa tala.

Suña z Jñehalld Gudspiallsins

1 Þesse hinn Dauþe og Mallause skal oss vera so sem einn Speigell / huar aþ vier meigum læra ad þeckia þa hryggeligu Neyd og Eymd alls Manligs Kyns / sem þad er vnderorped Syndarinnar regna. Þuiad so sem þesse aume Madur hann kann huórki ad tala med Munnenum nie heyra med Eyronum / so er allt Manligt Kyn adskilianligum Eymdum og a naudum vnder orped / sem Daglig Raun gieþur Vitne / Þar þyrer skulum vier Gud ottast þordast Syndernar / So ad eige kome yþer oss Syndarennar Straþþ og Laun.

2 Nu þott Lijkamlig Deyþe og Mallleyse sie þungligt Straþþ Syndanna / þa er þo Hiartans Deyþe þyngre / og Mallleyse / þad er / þa vier viltum ecke heyra Guds Ord / ecke tala vm þad / viltum helldur heyra og tala vm Hiegomann og annad verra / Hier til styrker og hialpar ohreinn Ande / so sem vier siaum og heyrum / og huórsu þad Folk er hneykt til Blots og Eida / og alls annars Hiegoma / enn ad heyra Guds Ord / þar heþur þad óngua Girnd til / og er bæde dauþt og dumba:

3 Skulu nu soddan Mañeskiur Læknast / þa hlytur Christur ad koma þar til med sijnum Fingre / þad er med sijnum Heilaga Anda /

med huöriu hañ opnar Eyrün/ og med sijnum Hraka / þad er / med sijnu Orde / huar med Fiötrar og Bönd Tungunnar leysast. Huör hann heyrer Guds Ord med Athygle hann þar med þui sama Heilagann Anda / Þar epterþylger / ad Hiörtun mitaka Ord ed godfwsliga / og med kienna þad / loþa og dyrka Gud/ og eru hans vilia heyrug og hlyd in/Soddan andliga Lækning veiter nu Christ ur öllum þeim sem truliga hallda sier vid hans Ord.

4 Aþ þessu Folke skulum vier læra ad prijsa Guds Dasemdar verk / og wt ad breida og bera hans Velgiörninga/ og vera hönum þackläter med Hiarta og Munne/og seigia so/alla Hlute heþur hann vel giört / þo þad sie þad hid hellsta og mesta/ ad þa vier vorum eñ nu hans Oviner/ þa heþur hañ leyst oss og frelsad þyrer sinn Hiartans Son Jesum Christum hans Naþn sie Blessad vm Allder og ad eilijþu/ Amen.

Þ

Blindur og Mæl laus munde / Madur sa leiddu adrer/ Fyrer Christ af Edle mæstar / ædur Lækuis bædu/ Hañ færer fyrst ad Eyrum / Fingur til Lækningar/ Tekur a Tungu lijka/ Talar hañ riett vid þetta.

Bæneñ.

Almatt-

Almattugur eilijfur Gud / Skapari allra Hluta / Af Hiarta giöre eg h er Packer / ad þu hefur giefed mier heilbrigdan Lijkama / og Myskunsamliga vardueitt mijna Tungu / mijn Eyru og alla mijna Lidu og Limu / fyrer Andskotanum / Og eg bid þig / gief mier Náad þijna / ad eg rietteliga fare med mijn Eyru og mijna Tungu / so ad eg med Eyronum heyre þitt Ord giarnsamliga / enn med Tunguñe mætte eg lofa og prijsa þijna Velgiörninga / Náad og Myskun / Og ad eg ecke stygge nöckurn Mañ med mijnne Tungu / helldur tale þad eina sem vera ma til Gagns og Goda / Amen.

Prettanda S.d. epter Trinitatis Pistilleñ Galat. III. Ca.

Kærer Brædur. Eg tala epter Mañligum Plagsid. Eingeñ vanræker Mañsins Testament / þegar þad er stadfest / nie eykur þar vid. Nu eru þau Fyrerheiten Abrahe / og hans Sæde til sögd. eige seiger hañ Sædonum so sem fyrer

 mörg/

mörg/ helldur so sem fyrer eitt/ Fyrer þitt Sæd huört ad er Christur: Enn eg seige þar af / ad þad Testament sem adur til forna er stadfest af Gude/ vpp a Christum/ verdur ecke onytt giört/ so ad þad Fyrerheited skyllde fyrer Lögmæled enda taka / huört ad giefed er fyrer fiorum Hundrudum Ara / og þriatyge Arum þar epter. Þui ef ad Arfaleifden yrde fyrer Lögmælid afrekud / þa yrde hun ecke fyrer Fyrerheited giefenn. Enn Gud hefur Fyrerheitisins vegna/ giefed hana Abraham. Huar til skal þa Lögmæled ? Þad er vegna Yfertrodslunar skied / og er til sett af Einglinum/ fyrer Hönd Medalgöngu Mans sins / Enn Medalgöngu Madurenn er eige ad eins einka Medalgöngu Madur/ Enn Gud er einn. Huörnen þa? Er Lögmæled þa j giegn Guds Fyrerheite? Þad sie fiærre. Þui ef þar være þ Lögmæl wt giefed sem lijfgad giæte/ sannarliga þa kiæme Riettlæted vt af Lögmælenu. Enn Ritningen hefur þad allt inne luckt vnder Syndenne / so ad þad Fyrerheit sem kiemur fyrer Truna a Christum giæfest Truudum.

Vtskyr

Vtskyring Textans.

S. Pæll kienner j Pistlenum til Galatas/ ad Meñ verde Sæluholpner pyrer Truna a Jesum Christum/enn ecke pyrer Lögmaal sins Verk/ og þetta stadpester hann pyrst med Ritningariñar Ordum/ þar næst med Epterdæmum / og Lyktingum / j bland huörra ad er þesse Epterlyking vm þad Testamentum/ sem Menn giöra a sydustu Lyps Stundu. Brædur (seiger hañ) eg tala epter Mañligum Plagsid/ Eg tek Dæme ap þm Hlutum sem öllū Mönum er kuñuger og openberer Eingeñ forsmaar (onytt giörer) Testamentum eins Mans/ nær þad er stadfest/ nie eykur þar vid nöckru/ Sem þar er ei ædur jnne. Lærdomur.

Þetta er Natturu Lögmaal/ hia öllum Þiodum/ad Testamentum Mansins/meige einginn riupa nie reingia/ Þar pyrer giördu þeir Papistar rangliga/ þa þeir aptoku annañ partteñ Sacramentisins. So og giöra þeir Sacramentistar rangliga / ad þeir slyta þad j sundur/ og hallda ad j Sacramente Alltaris/ sie ei Holld og Blod Christi/ helldur ad eins Braud og Vyn. Nu eru þo Fyrerheiten/ til sögd Abraham. Fyrerheiten kallar S. Pæll Testamentum/ þuiad Guds Fyrerheit/ þau eru stödug stadpöst og kröptug so sem nöckurt Tes

arc Testamentum/ Þar stendur. Og j hans Sæde/ Sem er ad j hans Sædi skyllduz Blessast allar Pioder Jardar/ Gen. 22. Ca. Þetta er nu þad Testamentum sem Gud gaf Abraham/ Enn ecke seiger hañ j Sædonum/ skulu allar Pioder Blessast/ so sem sie þau mörg/ So sem Blessanen kiæme af fleirum/ Helldur so sem fyrer eitt Sæd. Þad er/ Ritningen hun talar skyrliga/ ecke vt an vm eitt Sæde / þyrer huört Pioderner Blessast. J þijnu Sæde (seiger Gud) þul einka Sædinu / Ellegar so/ Fyrer þennan einasta eiñ Mañ/ Huör ad er Christur/ Þa skal vtuegast og veitast su eilijfa Blessan og Saluhialp: Lærdomur.

J þessum Ordum er openberliga liost/ad Blessanen er af skiærre Nad Fyrerheiten Abraham/ad þyrer hans Sæde (Christum) skyll du allar Pioder sem a hañ trua/ þa og ödlast eilijfa Saluhiap. Þetta Guds Fyrerheit er so sem annad Testamentum oraskanligt / vid huört vier eigum ad hallda oss fullkomliga / og styrkia vorar Samuiskur þar med/ j mote Lögmalsins Böluanar Heitingum)

Enn giæt ad / huad af þessum Ordum fylger/ Enn þetta seige eg/ Þar af epter fylgia/ Ad þad Testament / sem ædur til forna er stadfest af Gude vppa Christum/ verdur ecke onytt giört/ so ad

Fyrer

Fyrerheitid / skyllde fyrer Lögmaaled
Enda taka / huört Lögmaal ad giefed
er / fiorum Hundrudum og Priatijger
Arum þar epter. Pad er ad skilia / Lög-
maaled sem vt er giefed so mörgum Aarum sek
ena enn Fyrerheited / þad kann ecke Fyrerheit-
ed onytt ad giöra / edur þad burt ad taka.
Enn Guds Fyrerheit edur Guds Testament /
þad lofar oss eilijfre Saaluhialp fyrer Christ-
um / leggiande ecke til Lögmaalsins / af þui
ad þad var þa ecke vt giefed. Þar fyrer er
þad vyst og fast / ad vier verdum riettlaater
og Saaluholpner / alleinasta fyrer Christum /
þad Blessada Sæded / ef ad vier medtökum
hann rietteliga med Trunne. Þuiad ef ad eingr
enn yrde holpenn nema hann vpp fyllte Lögmaal
id / þa epter fylger þad obrygdanliga / þa fyr ad
er Lögmaaled verdur Guds Fyrerheit onytt
giört og af teked / huört Lögmaal so löngum
tijma seirna er vt giefed / huad hid sama ad
omöguligt er / Þuiad Gud kann ecke ad liuga.
Þuiad ef ad Arfleifden (Himnarijkis) yrde
fyrer Lögmaaled / Mönnum giefin / so sem
ad kiendu þeir fals postular / Sannarliga
þa er hun ecke giefenn fyrer Fyrerheited.
Vppa Sæded Christum fyrer eckert. Pad er
so ad skilia. Soddan mismunur sem ad er a
millè Fyrerheitesins / huört ed oss fram bydur
eilijfa Saaluhialp fyrer eckert / ef vier truum

og a

og a mille Lögmalsins/ huört ed krefur vort ra Verko/ so mykell mismunur er a mille þess Riettlætis sem oss veitist fyrer Truna a Christum/og a mille þess Riettlætis sem kiemur vt af godum Verkum Lögmalsins. Enn Gud hefur fyrer Fyrerheited giefed hana/ Blessanina og eilyfa Saluhialp Abraham. Þar fyrer veitest Saluhialpen ecke fyrer Verken Lögmalsins/ helldur fyrer Fyrerheit vt af Christo/ þui Blessada Sæde/ Abrahams/ nær Menn trua a hann.

Lærdomur.

Med sama hætte meigum vier og Argumentera j mote Papistum og ödrum Hræsnörum/ Ef ad Christus hefur med sinne Pijnu vtuegad oss Syndana Fyrergiefning og eilyft Lijf/ og hefur þetta lofad og fyrerheited öllum þeim sem a hañ trua/ þa er þar vt af Defigenum liosara/ ad þad veitest ecke fyrer Munka Reglur og adra Mañliga Setninga/ sem löngu seirna eru vpp dictader af Mönum/enn þad Euangelium var vtgiefed)

Huar til (mætti seigia) skal þa Lögmaled? Fyrst vier verdum ecke Riettlæter/ og holpner fyrer þess Uppfylling? Heyr hier. Þad er sett vegna Yfertrodslunar / edur Laga brotaña/ bæde ad hamla þeim/ og so ad openbera þau. Þetta er so skiliandi/ Enn þo ad Lögmaled fae ecke vm breytt Mansins Hiarta/ þa er þad samt so sem nöd-

ud Deist

lld Beist / edur Aftaumut/ med huðriu Mañ
kynenu/ verdur j Taume hallded / med Otta
og Hrædslu epterkomande Refsinga/ so ad pad
skule ecke dryia Synder og Glæpe. Þar næst/
Med þui ad Meñ villa ecke sia neitt liott vm
sialfa sig/ þa var stor Þörf a Lögmælenu/
til ad opinbera og straffa Syndernar/ og ko-
ma Mönnum til ad þeckia sig sialfa/ og ad aud
mykia sig þar epter fyrer Gude. Þañen atte
nu Lögmæled ad drottna/ Þangad til ad
kiæme/ Pad Blessada/ Sæded/ Christur/
huörin fyrer var heited. Eñ þier vited/
ad Lögmæled er til skickad vt talad/
Fyrer Einglana / Þeir ed ei ad eins nalæger
voru a Fiallenu Oreb/helldur og eirnenheyrd
ed þ ognarligar Ædra Hliodaner/ so og vr-
du þau tiu Bodord / fyrer Eingelnn vt-
hropud/ so þar a heyrde meir enn sex sinnum
hundrad Þusund Mans. Og þetta Lögmaal
vard nidsteked/ Fyrer Hönd Medalgöngu
Mannsins / Sem var Moyses. Þuiad enn
þo allur Lydur heyrde/ þau tiu Guds Bod-
ord/ þa villde hañ ecke heyra pad annad Lög
maal framar meir/helldur bad hañ Moysen/
ad hañ skyllde höndla vid Gud/so ad þeir þyr
fte ei ad heyra framar meir Rödd Drottins/
þuiad þeir voru hrædder ad þeir mundu dey
ia/ Exo. 20. Sijdan þa tiu Bodorden voru
skrifud a Steinspiollð/þa toku Israelis Syn
er vid þeim af Hende Moyses/so sem annars
Medal-

Med þui þa ad Gud hañ hefur sitt Lögmaal vt giefed /med soddan hrædeligum Ognonum Vndrum og Skielfingum / þa lærum þar af/ ad Gud hañ vill lata varduieita sitt Lögmaal/ so og ad Lögmaalsins Böluan / sie ecke/ so lytils verd sm Heimureñ aktar

Þar fyrer / vppa þad ad vier mættum fra hana vmflued/ þa liggur a ad vier flyium til Christum med riettre Tru/ þess annars og milldara Medalgóngu mans. Enn medalgöngu Madureñ/ er ecke(alleinasta)eins. Þad er ad skilia/ Nær sem medalgöngu Mans þarf vid edur hans verdur gieted/ þa verda ætyd tueir ad vera/fyrre/ sa sem styggdurog modgadur vered hefur/ sa annar sem hann modgad edur styggt hefur. Enn Gud er eiñ Hann hefur ónguañ sier lykañ / hañ þarf ecke Medalgangara vid/ nöckurn tyma/ sa ed sñ ga þurfe a mille Guds og Folksins. Þar fyrer var Moyses j þann tyma/so sem Medalgangare/ a mille Guds og Folksins. Gud var ódru megen og hans Lögmaal/ A adra Sydu var Folked/ sem ecke þolde ad heyra Guds Lögmaals Raust.   Lærdomur.

Enn fyrst so er/ad Israelis Sonum kom so lítt til samans vid Gud og hans Lögmaal/ strax a fyrsta Deige þa Lögmaaled var vt giefed/ so þeir þoldu ecke leingur ad heyra þad sem Gud talade vid þa fyrer Eingeleñ/

Huörnen ma þa ske/ ad nöckur verde rettlæ tur pyrer Lögmalled / huört hann hatar?) Israels Syner/ lopudu ad sönnu/ad þeir skyll du hallda Lögmaled/ Enn huad þeir lopudu gatu þeir ecke endt. Þar pyrer eru stor Und/ ur (segter S. Paall) ad þier villed verda Rettlater pyrer Lögmaled / med þui ydar Forpedur gætu ecke lided þad/þañ pyrsta Dag þa þad var wtgieped.

Nu mæ nöckur segia/ Er þa Lögmaa lid j giegn Guds Fyrerheite? Puiad ep Guds Fyrerheit Abrahami giepeð pyrerheiter Mosonum eilypre Saluhialp pyrer eckert/ Enn Lögmaled lopar hinu sama / pyrer For skulldan Verkaña / eru þa ecke þetta tuent/ huört ödru a mote? Langt er fra þui/ Seiger Paulus/ ad þar sie huört ödru j mote Guds Fyrerheit og Lögmaled.

Ad sönu þa er sitt huört/ Lögmaled og Fyrerheited Euangelij / enn huörke apmaæ þar annad/og vel ma þetta tuent til saman8 vera/ med þui mote/ ad huört pyrer sig þiene þar til/sem þad er til sett og skickad. Lög maled er giepeð til þess/ ad þad kome Mañe til ad sia og viðurkieña sijna Synd/ Eñ Fyr/ erheit Euangely er þar til giepeð/ad þad sku/ le Mañeñ vid rietta / hugga hañ og endur/ lypga/ þa hañ er nu niður sleigeñ/ og audmiu kur ordeñ pyrer Gude/ ellegar munde hañ wt ep Aurvilnan palla og hrapa j eilypan Dau/

 da. Þetta

da. Þetta giórur Lógmaaled ecke veitt/ nȯ Kȯ
urn Maň ſo vid ad reiſa/ endurnæra og lijꝧ
ga / ſa ſem j Samuiſkune er ſkielꝧdur og nid
ur ſleigeň/ med Guerde Gudligrar Reide.

Þuiad ef þad Lógmaal være giefet ſem kynne ad lijffga: Þad er/ Kynne vid ad rietta Sorgꝧullar ſkielꝧdar Samuiſkur/ ſem nu eru ad meſtu komnar j Aurullnan/ og kynne ad gieꝧa og veita þeim Syndaña ꝧyrer gieꝧning og eilijꝧt Lijꝧ/ꝧyrer eckert. Þa kiæ me ſannarliga Riettlæted vt af Lógmaalenu. Þa yrdum vier viſſuliga riettlæter ꝧyrer Lógmaalſins verk. Enn Ritningen/ Þad er Lógmaalſins Lærdomur. Heſur alla Meň innelukt vnder Syndeñe. Þad er/ Lógmaaled/ tiu Guds Bodorden/ þaū ſtraꝧꝧa alla Menn ꝧyrer Synd/ og giȯra alla ſyndüga Menn vnder orpna Bȯluan og eilijꝧre Fyrerdæmningu/ ſo ſem adur er ſagt/ Og hier er eingeň vndaň tekeň edur ſkiluň/ ꝧra teknum Herranum Chriſto. Enn þetta giȯrer Lógmaaled ecke til þeſſ/ ad glata ꝧatækum Syndȯrum/ helldur/ So ad þad Fyrerheit/ ſem er fyrer Truna a Chriſtum yrde giefed Truudum. Þad er/ Ad ſu Bleſſan og Saaluhialp ſem ꝧyrerheiten er ꝧyrer Truna a Chriſtum/ ſkylldc gieꝧaſt ȯllum þeim ſem tru a. Þar ꝧyrer er þetta Meiningen/ Lógmaaled til reider Meň/ og til byr ꝧa/ j þui ad þat

audmyk

ɑudmykek þa og lijtelæckar / og gióꝛer þa ſo ſkappelliga / ſo ad þeir ſkule þa aptur vid rettaſt og reiſaſt/og verda Saluholpner. Og med þeſſum hætte þa er lioſt / ad Lógmaled og Syrerheited eru ecke huórt ódru á mote / helldur ſtyrker þad eina aňad.

Euangelium Luc. X. Cap.

Þann tijma: Jeſus haň ſnere ſier til ſinna Læreſueina / og ſagde. Sæl eru þau Augu ſem ſia þad / huad þier ſiaed / Þuiad eg ſeige ydur/þad mar ger Spamenn/ og Konungar / villdu hafa ſied / huad þier ſiaed / og ſau þ eige / og ad heyra huad þier heyred/og heyrdu þad eige. Og ſia þu / ad nock ur Lógvitringur ſtod vpp freiſtade hans og ſagde. Meiſtare / Huad ſkal eg gióꝛa / ſo ad eg eigneſt eilijft Lijf? Enn haň ſagde til hans / Huad er ſkrifad j Lógmalino? Huórnen les þu? Hann ſuarade og ſagde. Elſka ſkalltu Drott iň Gud þinn / af óllu Hiarta þijnu / og af allre Aund þinne/og af óllum Mætte þijnum / og af óllu Hugſkote þijnu / Og þiň Naunga ſo ſem ſialfan þig.

 Jeſus

Jesus sagde til hans. Þu suarader rett. Giör þad sama/ og muntu lifa. Enn hañ villde riettlæta sialfañ sig/ og sagde til Jesu. Huör er þa miñ Nauinge? Enn Jesus leit vid og sagde. Madur nockur for fra Jerusalem og ofan til Jericho / og hrasade a medal Ræningia/ huörier ad flettu hañ Klædum/ og lemstrudu hañ Sarum/ geingu sijdan j burt / og lietu hañ þar epter half Daudañ liggia. Enn so bar til ad Kieñemadur nockur for ofan hiñ sama Veg/ og er hañ leit hann / gieck hann fram hia hönum. Slijkt hid sama Leuiten / þa hañ kom nærre þeim Stad og sa hañ/ gieck hañ þar fram hia/ Enn samuerskur Madur nockur for vmfareñ Veg/ kom þar nærre hönum og sem hañ sa hañ/ þa hrærdest hañ af Myskunseme vid hañ/ og gieck ad hönum / batt vm Sar hans / hellte þar j Vidsmiör og Vijne/ og lagde hañ vpp a sinn Eyk/ flutte til Herbergis/ gaf + giætur ad hönum. Enn annars Dags þar epter þa hañ for j burt / tok hann vpp tuo Peninga/ og fieck Hwsbuandanum og sagde. Haf þu gæt a hönum/

+ huad

og hvad þu leggur meira vt/ þad skal eg borga/ nær ad eg kiem aptur. Hver þeirra þriggia synest þier vera þess Naunge/ sem hrafadur var a medal Ræningia? Enn hañ sagde. Sa sem giörde myskunar Verked a hönum. Og Jesus sagde til hans. Far þu/ og giör slijkt hid sama.

Suma z Iñehalld Gudspiallsins.

1 I þessu Euangelio prijsar Herrañ Jesus þad Heilaga Euangelium og hæler þui/ ad þad sie sa allra dyrmætaste og kostuligaste Fiesiodur / og kuedur sijna Læresueina vera sæla/ þar fyrer ad þeir lifdu a þessum Nadarinnar tijma/ a huörium sa fyrerheitne Messias og Heimsins Lausnare liet sig sia og heyra med sijnum Nadarsamligum Predikunum/og sijnum furduligum Dasemdar verkum. So er nu Euangelium sa Heilsusamlige Lærdomur/ fyrer huörn alleina vier þeckium Gud riettiliga/ og fyrer huörn vier faum Syndañа fyrergiefning eilijft Lijf og eilijfa Saluhialp/ Þar seiger Christus þa alla sæla og Saluhol pna sem þad medtaka/med riettre Tru og hreinu Hiarta.

2 Næst þui þa kieñist hier/huör ad sie riettur Skilningur Guds Heilaga Lögmals/vpp

a huört Lögmaal þesse Lögspekinguř þorliet sig/ sem er þesse/ Ad Lögmaaled er ad sönnu einn riettur sañur Guds Lærdomur/ Þuiad huad kañ Mioñonum ad verda betra boded og biþalad eñ þtta/ ad elska Gud aþ öllu Hiarta og yþer alla Hlute/ og sinn Naunga sem sig sialþan. Huör hañ gietur þetta giört sa ver dur Sæluholpen þar med; Enn med þui/ ad vier gietum so strangt Lögmaal ecke vpp þyllt/ Þuiad vor Hiörtu eru spillt og þordiö rþud/ aþ Syndenne/ so ad huörke elskum vier Gud nie Naungañ/ þar þyrer þa kuñum vier ecke þyrer Lögmaaled Sæluholpner ad verda. Skullden hun er ecke j hia Guds Lögmaale/ sem er gott Riettþerdugt og Heilagt/ helldur j hia oss/ vier sem erum Syndum spillter og þordiarþader. Enn þad Heilaga Euangelium þad er sa riette og sanne Sæluhialparennar Lærdomur/sem Sæl giörer bæde Augu og Ey ru þeirra er þad medtaka/ huiad med þui kie mur sa Heilage Aude/ sem vpp tendrar og ku eiker Truna j Hiörtum vorum/ so ad Synder nar verda oss þyrer gieþnar/og vier þaum nytt Sinne og nytt Hiarta/ so ad vier tökum til ad elska Gud og Naungañ: Og þo ad sodd añ Elska sie veyk og oþullkomeñ/ þa þyrergieþ ur Gud Blessadur þad sem oss a brestur/ þyrer þad vier truum a hans Son Jesum Christum.

3 J þridia lage/ Aþ þui ad þesse Lögvit

ringr

kinguir liest so sem kyñe hañ allt þetta ad giö-
ra/ og lögmaaled vpp ad fylla/. Þa setur Herr-
añ Jesus fram eina liosa og merkeliga Epter
lyking/ vm einn Mañ sem fiell j bland Ræn-
ingia/ huörier hañ flettu Klædum/ og særdu
Sarum/ og lietu hann so sem Daudan epter
liggia. Med huörre Epterlykingu hañ fylle-
liga beuijsar/ ad Adam allra vor Fader / og
öll Mañlig Nattura fle fyrer þad fyrsta Lag
obrot so spillt og fordiörfud / ad hun giettur
ecke j nöckurn mata fyrer Lögmaaled edur
Lögmalsins verk orded Saaluholpen/ Hell
dur hefde hun eilijfliga orded ad deyia/ hefde
þesse hinn gode Samuersk Herrañ Jesus Chr
istus ecke sted aumur a heñe / og geinged þar
ad/ og bunded vid heñar Saar/ og hellt þar j
Vidsmiöre og Vijne. Vijned er Lögmalsins
Predikun/ Enn Vidsmiör merker þad Nad-
arsamliga Euangelium vt af Syndaña Fyrer
giefningu Nad og Myskun Guds fyrer Lauſ
narañ Jesum Christum.

Hier telur Herran sæla/ Hreina Læ
resueina/ Fyrer Ord og Edlagiörder/
Er þeir sia og heyra/ Lærdur j Lög-
onum spurde/ Ad Lijfs Radum med
Hæde/ Eñ Christur Bodorde besta/
Bydur hönum ad hlyda.

Bæneñ.

N n iiij. Drott-

Drottenn Gud Himneskur Fader / Af öllu Hiarta þöckum vier þier/ fyrer þad þu hefur læted oss lifa þennan Nadar tijma/ a huörium þitt Heilaga Euangelium kienest og predikast / af huöriu vier lærum ad þeckia þinn Födurliga Vilia / og þijns Sonar Jesu Christi/ Vier bidium þig fyrer þijna omælanliga Myskun / ad þu læter oss biþallda þijnu Heilaga Orde/ Og styr oss so og stiorna med Helgum Anda þijnum/ ad alldrei Föllum vier þar j fra/ helldur blijfum þar stadfastliga vid og verdum so eilijfliga Sæluholpner/ Amen.

Fiortanda S. d. epter Trinitatis Pistillinn Gal. V. Cap.

KJærer Brædur. Enn eg seige ydur / Ganged j Andanum/ þa munu þier ecke fullkomna Holldsins Giörder. Þuiad Lijkamenn girnest j mote Andanum / og Andenn j mote Lijkamanum. Og þesser eru huör j mote ödrum/ so ad þier giöred ecke huad þier vilied.
Enn ef

Enn ef Anden̄ stiornar ydur / þa eru þier ecke vnder Lögmalinu. Huad Holldsins verk eru openber / so sem ad er Hordomur Frillulifnadur Saurlijfe Lausung / Skurgoda dyrkan / Fiölkinge / Fiandskapur / Hatur / Agg / Reide / Þræta / Sundur þyckia / Tuidrægne / Aufundskapur / Mañdrap / Ofdryckia Ofæt / og þessum lijkt. Vt af huörium eg hefe ædur fyrer sagt / og seige enn nu fyrer / þad þeir sömu sem þetta giöra / erfa ecke Guds Rijke. Enn hier j giegn er Auöxtur Andans / Kiærleike Fögnudur / Fridur / Þolenmæde / Blijdleike / Godgirne / Tru / Hognærd / Hreinlijfe / j giegn þessum er ecke Lögmaled. Huad þeir sem Christi til heyra / krossfesta sitt Holld med Girndum / og tilhneyingum.

Vtskyring Textans.

SPæll hann aminer þa Galatas / j hinum 5. Cap. Ad þeir læteecke taka þræser þad kristeliga Frelse þar næst / ad þeir skille ecke helldr vanbruka þetta Kristeliga Frelse / til sialþrædis / so sem ad mættu Men mi lifa og læta sem þeir vilia / þyrst þad þeir erir

fyrer Christum leyster fra Lögmalenū/ helld ur vill hañ ad þeir lifi Kristeliga/ og þui seger S. Pall so/ Eñ eg seige ydur/ Ganged j Andanum/ Sem hañ villde so seigia/ Vppa þad ad þier mættud skilia/ huad eg hef inte ad ydur/ Þa vil eg ad þier ganged epter Leidsögu hins Helga Anda/ Og þa munu þier ecke fullkomna Girnder ydars (spillta og Fordiarfada) Holldz. Þad er so ad skilia/ Med Hialp og Hiastod hins Helga Anda/ munu þier Motstödu veitt gieta þeim gamla Adam.

Lærdomur.

Merk hier ad Holldsins Girnder eru ecke ad eins ohreinar Hugreñingar og Lostasemder Hiartans / helldur allt þad sem er j mote þeim Helga Anda og Guds Lögmæle/ sem ad er/ Dramb og Dreiss/ Reide og Hatur/ Agirnd og Otru/ og allt annad þuilykt. Merk og þad/ S. Pall hañ talar ecke so / ad þeir skule ecke finna til Holldsins Girnda/ med sialfum sier/ Þuiad slykur Hreinleikur er önguñ dauðligum Mañe lanadur/ helldur kuedur. postulinn so ad Orde/ ad þeir Galatar skule ecke fullkomna og dryia Girnder Holldsins. Þuiad þar gietur einn godur Madur vidsied med Guðligre Hialp/ ad hañ falle ecke j openbera Glæpe/ epter Holldsins lyst og Aeggian. Enn/ þui eigum vier ad standa j mote vorre Syndum spilltre Natturu?

Þuiad Hollded girnist j mote Andanum/

ennum/ og Anden a mote Holldenu/ og þesser eru huör j mote ödrum/ so þier skuled ecke giöra huad þier vilied.

Lærdomur.

So leinge sem vier lifum j Heime þessum þa varer þesse Barætta a mille Hollds vors og hins Helga Anda sem med oss bygger. Þuiad Hollded girnest þar a/ og kostgiæfer ad giöra og fram kuæma þad eina sem Heilögum Anda misliikar. Þat a mote liikar Heilögum Anda þad eina sem Holldenu er þungbært/ og þui er þuert a mote/ og girnest vnder sig ad briota Hollded/ so ad þad fullkomne ecke nie fremie med Verkonum/ siinar oleyfeligar Girnder. Og þo ad so bere til/ j hia þeim Riettruudu/ ad Anden hafe optast Sigur j þessum Bardaga/ og briote vnder sig Hollded so þad fremur ecke siinar Girnder / þa er þo þesse Sigur j önguan mata algiördur nie full komligur/ vegna Veykleika vors Hollds/ Þui ad þad skiedur so/ Þa vier villdum sem fegn ast hallda oss j fra vondum Hugreñingum/ og röngum Hiartans Hræringum / þa verdur oss þad opt a/ j Hutonum Ordum og Giörd/ um/ sem vier villdum þa epter æ/ ad ogiört være. Þar fyrer er Kristins Mans Hlydne ofullkomlig/ so leinge sem vier lifum j þess/ um Heime)

Enn ef Anden stiornar ydur/ Ef þier liified epter aeggian og leidsögn hins Helga

Anda

Anda (seiger S. Paall) þa eru þier ecke vnder Lögmalenu.

Lærdomur.

Enn þo ad vier med Hiaalp og Hiaastod hins Helga Anda gietum lifad nærre lage epter Lögmalenu/ og höfum fyrer off Guds Bodord/ so sem annan Speigel Gudligs Vilia þa erum vier ecke þar fyrer vnder Plaaning Lögmalsins/ myklu sijdur vnder Lögmalsins Bölvan. Og so leinge sem þad vier erum stö dugier j Trunne og Gudligu Framferde/ þa þurfum vier ecke ad ottast neina Bölvan nie Fyrerdæmning/ þo ad so sie ad vor Hlydne hun sie veyk og ofullkomin / efad vier ad eins rekum ecke fra off þann Helga Anda/ liaande Taum Holldsins Girndum.

Lærdomur.

Enn ef einhuör kuedst ecke vita (seiger Postulenn) huör edur huilijk Holldsins Verk han eige ad fordast/ þa vil eg til Dæmis nöckur fram setia. Huiad openber eru/ Augliost er hia öllum kristnum Mönnum/ sem riett eru frædder og mentader /ad þetta eru Holldsins Verk/ sem ad er/ Hordomur/ Frillulijfe/ Saurlijfe/ Lausung/ Skurgoda dyrkan/ Fiölkinge / Fiandskapur/ Hatur/ Agg/ Reide/ Þræta/ Sundurþycke / Tuidrægne/ Aufund/ Manndrap/ Ofdryckia/ Ofneysla/ og þessu lijkt.

lijkt. Allar soddann Synder og Glæper / sem bæde j Guds Bodordum og annar stadar j Heilagre Ritningu eru bañader og þyrer bodner. Med þui soddan Synder eru lioslígre og almeñeligre (Gud hañ næde) enn þær þurfe ad skyra / þar þyrer læt eg huórn einn Gudhræddañ Mañ þar sialþann vm hura.
Vt af huórin eg hef ædur fyrer sagt / og seige enn nu / Huórn enda slijkt vill haþa sem er þeñan / Ad þeir sem slijkt giöra / Huórier hellst sem þeir eru / Erfa ecke Guds Rijke.

Lærdomur.

Nu þo ad Guds Rijke veitest oss og gieþst allelna þyrer Truna a Christum / þyrer ecke þar / þo samt eþ ad nöckur dryger soddan Synder edur adrar þuilijkar / hañ same giörer sig overdugañ Guds Rijkis / og hrepper ecke þann Arþ. Þar þyrer liggur stor Magt þar a / ad vier siaum oss vel vid / ad vier þöllum ecke j soddan Synder. Enn eþ vier þöllum / þa rijsum jaþnsnart vpp aptur / þyrer rietta og sanna Jdran)

Nu ma einhuör seigia / Huör eru þa þau god Verken / sem vier skulum astunda ad giöra? Þesse sem Heilagur Ande verkar med oss / Enn Auóxtur Andans er Kiærleike / Fögnudur Hiartans / Nær riettruadur Madur hañ er viss vppa Guds Myskun og sijna Sælu

Saaluhíalp/og er þar þyrer aþ Hiarka gladnie og stundar sitt Kall og Embætte / aþ Tru og Dygd/ Fridur/ Rosamlig Samuiska/ þyrer Gude/ og god Ástundan til Fridar og Samþyckis hia Mönnum/ Polenmæde/ j allskyns Motgange og Meingiördum/ Blijdleike/ Pad köllum vier goda og liuþliga Sidsemе/og prudt Dagþar/ Godgirne/ Su ed hialpar/ Samkristnum Naudstöddum/ Tru/ Ad hallda Ord og Loþaner/ Hogværd/ Su ed vm lijdur Breck og Brest Naungans/ Sparneytne/ Hreinlijfe/ j giegn slijku ecke Lögmaaled/ Pad er so mijked sagt/ þeir sem astunda soddan Dygder og Mannkostu/ þeir þu rþa ecke ad ottast Lögmaalsins skielþing nie Böluan. Og þeir sem eru riett Gudhrædder þeir misbruka ecke soddan Huggan/ til Synda og Sialþrædis/ þui seiger S. paall/ Eñ þr sem Christe til heyra/ þeir sem eru hans Limer. Þeir krossfesta sitt Holld med Girndum og til hneygingum. Pad er. Þeir riett Kristnu/ þorðast allt þad þeir giet ta / ad læta Hollded koma þram jnn þæddum Girndum og Syndum / Hellдur / aþ slijka sem einn krossþestur Madur/ hañ kann ecke neitt ad giöra/ aþ þui hans Hendur og Fætur eru vid Krossen þestar/ so giöra þeir Gudhrædder/ þeir hepta vondar medþæddar Girnder / og haþa Taum a þeim/ so ad þær giöre ecke jllt.

Þar þyr=

Þar þyrer/ Huðr sem hañ latuk epter Holldz ennu / og giörer þess Vilia / kastande þra sier Otta Drottins/ sa skal vita hañ heyrer ecke Christo til/ og ecke mun hann Hluttakare vera hans Rijkis.

Euangelium Luce. XVII. Ca.

Þann tijma. Og þad skiede so / þa ed Jesus gieck til Jerusalem/ ad hañ ferdadist j gignum midia Samariam/ og Galileam. Eñ sem hañ gieck jnn j nockurt Kauptun/ mætte hönum Tiu lijkþraer Meñ/ huörier ed stodu lagt j burt fra/hofu vpp sijnar Radd/ og sögdu. Jesu gode Meistare/ myskunna þu oss· Enn sem hañ leit þa / sagde hañ til þeirra: Fare þier og syned ydur Kieñemöñonum. Og þad skiede so þa er þeir geingu þadañ/ ad þeir vrdu hreiner. Enn eirn vt af þeim/ þa hañ sa þad ad hañ var hreinn orden / snere hñ sier aptur/lofade Gud mz hærre Raust/ og fiell fram a sijna Asionu fyrer Fætur Jesu / giörande hönum þacker/ og þesse var Samuerskur. Enn Jesus suarade og sagde. Huört voru ecke Tiu hreinsader

hreinsader: Enn hvar eru hiner niju? Fa-
nust eingen annar sa aptur snere og gæs-
se Gude Dyrdina / nema þesse Utlend-
ingur? Og hañ sagde til hans. Stat-
tu upp og far hiedan / þuiad þijn Tru
ha giörde þig hialpligan.

Su ñña z Jñehalld Gudspiallsins

1 J þessu Euangelio syner Herrañ Jesus
sijna Gæsku/ þar hañ sampijnist þessum aum-
um Lyk þram Mönum / og giörer þa Heil-
brigda/ strags þegar þeir kalla til hans. Hu-
ar vier höfum lioft og bert Dæme/ huört vier
eigum ad flyia/ huörn vier skulum til bidia og
akalla i öllum Naudsynum og Motgange/
sem er Herrañ Jesum Christum / hann er sa
sem hialpa kann og vill.

2 J ödru lage er hier bunt o þacklætis Ep-
terdæme/ a þessum Niju sem hreinsader vordu/
þar kiemur ecke aptur utan einn/ ad þacka þyr-
er so storan haleitan Velgiörning/ Hiner ad-
rer meintu ad ecke hefde Christur giört þetta/
þetta hefde ætt so ad skie/ þad hefde vered
þeirra Lucka/ og hefde so viliad til.

3 So sem i bland þeirra Tiu sem ed hrein-
sader voru var ecke þacklatur nema einasta
eiñ/ og þo eiñ Utlendingur / so geingur þad
enn til i kristeligre Kirkiu/ J bland Tiu sinst
valla einn sem þacklatur er vid Gud / fyrer
þ hañ

þad hañ þyrergiefur off Syndernar/ og veiti er off adra otelianliga Velgiörninga / bæde Andliga og Lijkamliga sem Gud Himneskur veiter off/ Þar þyrer þa skal huör Madur læra/ ad vidurkieña Guds Velgiörninga / og sijdan ad giöra hönum Packer þyrer þa/og ad bidia Gud ad hañ take ecke sijna Blessan þra off/ helldur auke hana og auaxte.

4 Aþ þessum Ordum (Þijn Tru giörde þig holpen) lærum vier, þad/ Ad þegar vr er aföllum Gud og bidium hann vm nöckud/ þa skulum vier ecke vera eþasamer/helldur mz Hiartans Tru og Trauste þorlæta off vppa Guds Næd og Myskun/og hugga off þar vid þa munum vier eþluast þa Hialp og Hiastod og verda Bænheyrder

5 Spitelska merker vpprunä Syndena / Þuiad so sem Adam og Eua þau voru epter Falled/ so er og allt þeirra Aþkuæme/ Þuiat so sem þau þa höþdu eitt Holld med Syndeñe spillt og eitrad sem var hneygt til hins Vonda/ so haþa og aller hans Epterkomendur eins Holld og Blod / til hneygt til Syndareñar/ Alijka so sem aþ Spitelskum Födur og Modur kann ecke ad þædast nema spillt Börn og spitelsk/ Eins og Forelldrarner eru so ver dum vier aller j Syndeñe og med Syndiñe þæd der. Hier aþ kiemur þad/ ad aller Meñ þeir eru til hins vonda aþ Næatturuñe hneygder. Nu so sem þad er omöguligt ad nöckur Mad

vit græde Spitelsku edur Lykþra / nema Gud alleina. So er omóguligt óllum Einglum óll um Mónum óllum Skiepnum ad afma edur hreinsa þa enu minstu Synd/ Alleinasta Herr ann Jesus hann hreinsar af Syndonum alla þa sem hann bidia þar vm med riettre Tru.

ð

Tueir og tuenner fiorer/ Toku aller senn kalla/ Spillter Menn og mælltu/ Aliukur oss Lækna Siuka / Jesus Ord de liosu/ J einu giórer þa hreina / Ecke af óllum þackar/ Nema einn med Lof giórd hreinne.

Bænen.

HErra Gud Himneskur Fader/ þu hefur fyrer þitt Blessada Ord og fyrer þa Hailógu Skyrn myskunsamliga hialpad óllum oss sem a þig truum/ af þeirre hrædeligre Spitelsku / sem er Synden/og enn nu j Dag veiter þu oss Hialp og Hiástod j óllu þui sem oss a liggur/ Vier bidium þig/ Vpp vek og vpp lys vor Hiórtu med Helgum Anda þinum/ so ad vier alldrei latum oss sodan Velgiórninga vor Minne lijda/ Helldur ad vier Dagliga Dags lifum j þinum Otta/vonum og væntum vppa

þyna

þijna Myſkunſeme / og æthid ſieum þier þacklæter med godre Von og gladværu Hiarta / fyrer Son þinn Jeſum Chriſtū vorn Drotteñ + Herra / Amen.

Fimtanda S. d. epter Trinitatis Piſtilleñ Gal. V. og VI.

Kiærer Brædur. Fyrſt vier lifum j Andanum / þa gǫngum eirnen j Andanum. Og verum eige Agiarner Hiegoma dyrdar huǫr annan jñbyrdis ad reita. og ad ǫfunda. Kiærer Brædur / Ef ad Maduren verdur j einhuǫrum Glæp hin dradur / þa leidrietted hañ med hoguær um Anda / þier ſem erud Andliger / og haf gæt a ſialfum þier / ad þu verder ecke freiſtadur. Eirn bere annars Byrde / og ſo munu þier vpp fylla Chriſti Lǫgmal. Enn ef eirn huǫr lætur ſier þikia þad hañ ſie nǫckud / ſem hann er þo eckert / ſa tæler ſialfan ſig. Huǫr + einn reyne ſijn Verk / þa mun hañ a ſialfum ſier Hrooſan hafa enn eige a einum ǫdrum. Þuiad huǫr og eirn mun ſijna

 Byrde

Byrde bera. Enn sa ed leirriettur verdi ur med Ordenu/ hañ byte hõnum alls hættudum Audæfum sem hañ leidriett er. Fared eige viller vega/ Gud lætur ecke ad sier hæda. Þuiad huad Madsureñ sæer nidur/ þad mun hañ vpp skiera. Huor a Hollded nidur sæer/ sa mũ af Holldenu Skadseme vpp skiera. Enn huor j Andanum nidur sæer / sa mun af Andanum vppskiera eilijft Lijf. Þreytunst vier ecke gott ad giöra/ þuiad a sijnum tijma munum vier eirnen oþrotnande vpp skiera. Fyrst vier höfum Tijdena / þa giörum gott huörium Maññe/ eirna mest þeim sem eru Truar innar Heimkynne.

Vtskyring Textans.

HJer er ein Amiñing/ ad huör Kristinna Maña skule jnnbyrdis/huör ödrum þiona j Kristeligum Kiærleika/ Ef vier lifum j Andanum/ Þad er/ Ef vier erum lijkgadyr ordner fyrer Euanglium Christi/ og af Syndaña Dauda Andliga vppvakter/ Þa göngum og so eirnen j Andanum/ Þad er / Lifum andliga / göngum ecke epter Aeggian vorrar spilltrar Natturu / helldur Heilags Anda Lærdomur.

Lærum

Þarum hier þetta/ Ad þeir sem ecke vilia lata Heilagan Anda stiorna sier/ þeir hrossa sier þorgiepins þar af / ad þeir sie Endurfæddir. Item/ Þeir einer ganga j Anda/ sem setia sier ad lifa epter Guds Bodordum/ j huörre hellst Stiett sem þeir eru/ Andligre edur Veralldligre.

Nu epter fylgia hin og önnur Bodord/ til godra Verka. Verum ecke agiarner Hiegoma dyrdar/ huör annan innbyrdis ad reita (Til Þrætu og Sundurlyndis) og ad öfunda/ Þegar ödrum vegnar betur.

Lærdomur.

Huör hafier Metnadarsamur/ og vill vera myckill/ og lata hallda af sier/ og hafa sio rann Lofstyr/ han kann ecke ad lijda neinn sier iafnan/ og önguan sier ædra/ Þar af verda Þrættaner og Misþyckiur/sem mestan Skada giöra bædej Andligre stiett og Veralldligre)

Kiærer Brædur/ Ef Madur verdur j einhuörium Glæp hindradur/ Þad er / Ef nöckur Madur Kristin a medal ydar/ verdur af Diöflenum sucken/so ad han fellur j eitt huört villu/ edur Vantru/ edur Synd / edur Glæp einhuörn/ þa skulu Þier ecke strags vera Vonarlauser vm þann Man / ei helldur hallda han edur hafa fyrer nöckurn Ovin. Þa skulu þier sem Andliger erud leidrietta hann þann Mann . Hier hefur S. Pall soddan Ord j Griskune huört ed nerst

huört ed merker / Nær ed Lönd edur Fotur Mans þer wr Lide/ þa skal Madur koma þui j Lid aptur. Enn med huörium Hætte? Med hogværum Anda. Þad er/ Madur skal þa sem falled hafa/ vidreisa hægliga/ og fara mſtudliga og miukliga ad vid þa.

Lærdomur.

Þuiad þeir sem oviliande hrasa / edur af veykleika Holldsins falla/ og ecke forsuara sij na Synd/ þeir þurfa vid Huggunar enn ecke hardrar Ströffunar/ Þuiad opt falla Heilag er hrædeliga og verda af Diöflenum felldev og suikner) Huör þu ert (seiger S. Pall) þa skalltu so höndla vid þin̄ Brodur/ Og haf gꜳt a sialfum þier / Þad þu verder ecke freistadur/ Þad er/ Hugleid ad þu ert lijka med Syndum spilltre Natturu sem han̄/ Og þad kann til ad bera/ ad þu faller j sömu Sy nd/ ellegar og stærre/ Þar fyrer/ So sem þu villder þa lꜳta höndla vid þig / þa skalltu so breyta vid þinn Naunga.

Lærdomur.

Alla tijma eigum vier ad lꜳta an̄ara Man̄a Föll og Hrasaner aminna oss a vorn Veykleika / og so ad vier göngum varliga og lijtelꜳtliga. Einn bere annars Byrde/ Þad er/ Umlijdum Naungans Veykleika / sie þad Ostdgiæde edur huad annad þui lijkt/ sim̄ han̄ gietur ecke ad giört / og þo oss sie leide a keim Ostd/ þa eigum vier þo ad hafa samt

kristelig

kristeligan Kiærleika vid Naungann. Huiad mællt er/ Vita skal Vina Löst/enn hata ecke? Og so munu þier vpp fylla Christi Lögmæl/ Pad er/ Pa giöre þier þad sem Christus baud/ Eitt nytt Bodord gief eg yd ur/ad þier elsked huór añañ jñbyrdis Jo. 13.

Lærdomur.

Nu þo slijk Elska sie opullkomeñ/ Pa hellt dur þo Christur (af sinne oseiganligre Elsku og æst til vor) oss hafa vpp fyllt þetta hans Lögmæl/ þa hañ sier oss hafa Vilia og Ástun dan til ad giöra þad hañ hefur skipad. Par fyrer læte eingeñ sier þikia so vænt vm sig/ sijnar Gaafur/sitt erligt Sidferde/ad hañ hall de sinn Naunga j Forachtan / og overdugan ædur nefndrar Linkindar og Kiærleika.

Huiad ef einhuór lætur sier þikia / ad hañ sie nöckud / fram yfer adra/ sem hañ er þo eckert/ Hafande huórke þær Gaafur nie þa Mañkoste sem hañ læst hafa / sa tæla er sialfan sig. Slijker Siergoder/og Sialfs hælner Meñ munu vm sijder ad Sneypu verda fyrer Gude og Möñum. Og þeir sem dra mbsamliga fyrerlijta hallnar Mañeskiur/þeir Hræsnarar eru oprsiñis meire Ströffunar makliger/ Huór eiñ reyne sijn eigen verk. Pad er/ Ef þu villt ad adrer breyte vel / þa hyga þu sialfur vm þitt Framferde fyrer Gu de / þa kanntu rietteliga ad dæma vm adra. Pa mun þu a sialfum sier Hrosan hafa

 eñ ecki

einn ecke a ödrum. Pad er/ Þú skalltt ecke bera þijna Sidu saman vid annara Manna Breytne/ Þuiad marger þikiast þar fyrer god er/ ad þeir sia adra verre j kring vm sig/ Hell dur giættu ad sialfs þijns Framferde/ Sie þad ostraffanligt öllungis/ þa hefur þu Hrosann hia þier og Vitnisburd godrar Samuisku/ Enn ei skalltu leita þier Hrosunar/ af þui/ þott þinn Naunge sie ostyrkuare. Og grafast epter Misfellum Naungans/ og openbera þau slijk Motuitne er ecke hæfelig kristnum Mönnum Þuiad huör og einn mun (a sijdasta Deige) sijna Byrde bera/ Pad er/ þa mun sierhuör Gude giallda skyn fyrer sialfs sijns giörder.

Lærdomur.

Þar fyrer vere huör og einn sem mest ahyggiufullur vm sialfs sijns Personu/ ad hann hafe rietta Tru/ og meinlaust Framferde ryne ecke j annara Manna Giörder nie Samuiskur/ nema hann hafe Kallann og Embætte þar til.

Enn sa ed leidriettur verdur med Guds Orde/ hann byte hönum alls hatt udnum Giædum sem hann leidrietter. Pad er/ Giöre honum aptur a mote allt til goda.

Lærdomur.

Ad vnderuijsa truliga og rietteliga j Guds Orde/ þad er meire Velgiörningur enn hann kunne med nöckrum Verallðligum Gæfum/ ad verda bitaladar. Þar fyrer eru Tilheyrendurner

hier skylldugier þacklater ad vera vid synis Kienefedur/ Þeir eiga ad vera Trulynder/ og kostgiæfner ad kienna / og Gudhrædder) Fared ecke viller Vegar / Þad er/ Suik id ecke sialfa ydur / þa þier vilied ecke giefa nie giallda Ordsins Þienórum þad þier erud þeim skylldugir/ Þuiad Gud lætur / ecke (þergiefins) ad sier hæda. Suo hier um þeir ed taka fra Ordsins þienórum þeirra Vpphellde / þikiande þad allt ofmykid sem þeir hafa/ kallande þa agiarna osedianliga/ þo þeir villie hafa sitt (þar þeir þo ecke hafa nie girnast fram̄ yfer naudsynliga og ærliga Atuinn) þesser sómu hæda ad Gude / huad Gud vill a synum tyma straffa. Þuiad hua ad Madurin̄ sæer nidur/ þad mun hn̄ vpp skiera. Suad hellst huer han̄ giórer/ sie þad gott/ sie þad illt/ þad mun han̄ ódlast og medtaka annars Heims/ Þuiad huór han̄ sæer j synu Holldе/ Þad er/ Suór han̄ lifer epter Girndum syns Holldz/huór han̄ gley mer Guds Ords Þionustu mónnum/ og er so nydskur han̄ vill ecke þm hialpa nie þa styrkia ellegar lifer j ódrum Syndum/ Sa mun af Hollдenu vppskiera Skadseme. Sann mun þaf Laun Holldligra Verka/ sem er eilyf Glótun. Enn huór han̄ sæer j Andan um/ Þad er/ Suór han̄ lifer epter Auijsan hins Helga Anda/ styrker giarna til Guds Þi

 onust

onnytgiördar/ af riettre Tru/ og þat med aud syner sijna Tru med ödrum godum Verkum/ Sa mun af Andanum vpp skiera eilijft Lijf. Pad er/ Hañ mun ödlast eilijf Laun þyrer sijn god verk. Enn þo ad vier verdum þyrer Truna a Christum alleina Riettlater og Saluholpner/ enn ecke þyrer god Verken (Rom. 3. Eph. 2.) þa samt vill Gud end urgiallda god Verkeñ med eilijfum Launum/ þau Verken sem koma af rettre Tru:

Af þyrer farande Rædu giörer S. Pall eina aluarliga Aminning til godra verka seigiande/ Þreytumst ecke gott ad giöra.

Lærdomur.

Ongur er godum Manne ad þui / þa hañ sier þad ad hans Velgiörningar eru j vondan stad nidur komner/ þo samt skal ei vpp giefa gott ad giöra/ Þuiad a sijnum tijma mun nm vier vpp skiera o þreytter. Pad er/ Annars Heims munum vier o þriotande Lauñ þa og ödlast/ j staden vors Erfuidis sem vier höfum hier. Lærdomur.

Nær sem hellst off leidest Gnæde og Erfuide þessa Heims/ þa eigum vier strax ad lypta Augum vorum og reña Hug til epter kom anda Kornskurdar. Þar fyrer a medan vier höfum Tijman/ Medan vier lifum / þuiad vier vitum ecke huad leinge vier lifum hier j Heime/ Þa giörum gott huörium Manne/

Manne/ einnen mest þeim sem eru Tru-
arinnar Heimkynne: Þad er/ Þeim sem
eru einnrar Truar og vier/ og þeir sem oss
eru teingder ad nóckru/ þeim skulum vier hellst
gott giöra/ Þuiad sa hann rækter ecke sijn Hiw
og sijna/hann er Vantruudum verre.

Euangelium Marci VI. Ca.

Þann tijma. Jesus sagde til
sinna Lærisueina: Eingenn kann
tueimur Herrum j senn ad Þio
na. Annad huórt hann afrækter
þann eina og elskar hinn annann / eda
hann þydest þann eina og fyrer lætur hinn
annann. Eige giete þier Gude þionad/
og þeim Mamon . Þar fyrer seige eg
ydur/ Vered eige hugsiuker fyrer ydru
Lijfe/ huad þier skuled eta og drecka/
og eige helldur fyrer ydrum Lijkama/
huórtu hann skal kladast. Eda er ecke
Lijfed meir enn Fædslan/ og Lijkamenn
meire enn Klædnadurenn? Lijted a Fug-
la Himens þeir ed huórke sa / nie vpp
skiera/ og ecke helldur safna þeir j Ko-
rnhlódur/ og sa hinn Himneske Fader-
inn/ hann fæder þa. Eda eru þeir ecke
mycklu

myklu framar enn bekr? Enn huǫr ydar gietur med siñe Ahyggiu auked einne Alin vid sijna Leingd? Og huar til eru þier Hugsiuker fyrer Klædnadenum? Hygged ad Akursins Liliu Grǫsum/ huǫrnen þau vagsa vpp / þau vinna ecke nie spiña/ Enn eg seige ydur/ þad Salomon j allre sinne Dyrd/ var eige so skryddur sem eitt af þeim. Eñ fyrst ad Gud pryder so Grased þad j Dag er a Akre/ og a Morgun verdur j Ofn kastad Skyllde hann eige myklu framar þad sama vid ydur giǫra/ o þier lijtil Truvader? Þar fyrer skulu þier ecke hugsiuker vera so seigande. Huad eigum vier ad eta / eda huad eigum vier ad drecka/ eda med huǫriu eigum vier ad klædast? Þuiad epter þessu ǫllu leita heidnar Þioder. Og ydar Himneskur Fader/ hañ veit ad þier þurfed alls þessa vid. Þar fyrer leited fyrst Guds Rijkis og hans Riettlætis/ og mun ydur allt þetta til leggiast. Fyrer þui skulu þier ecke Ahyggiu bera fyrer Morgun Deigenum/ þuiad Morgun dagurenn mun fyrer sialfum sier Vmhyggiu bera. Af þui ad huǫrium Deige næger sijn

er sỹn Þianing.

Sum̃a z Jñehalld Gudspiallsins.

1 Fyrst stendur hier ein Amiñing/ ad Mech
skule Gude alleina þiona enn ecke Audæfum.
Gude ad þiona/ er þad/ ad giöra þad eina sem
Gud hefur boded og skipad/ vera trur og j deñ
j sijnu Kalle og Embætte / hafa þad Traust
á Gude/ ad hañ sie so Almattugur/ ad hann
kunne ad forsorga oss fyrer Mat og Dryck
og öllu þui sem vier höfum Þörf til Lyfs og
Sælar/ Hañ sie og lijka eirnen so Myskunsam
ur/ ad hañ vilie þad giarnan giöra / ef vier
treystum og truum hönum þar til/ Og hier
til leider Herrañ Jesus margar Bevijsingar/
med hvörium hann vill leida oss og lada til
þess ad hafa ecke Sorg og Ahyggiu / helldur
treysta Gude. Gud hañ hefur gefed oss Lyf
ed og Lijkamañ/ æn allrar Ahyggiu/ So mũ
hañ og lijka eirnen veita og gefa oss Klæde
og Fæde til Lykamans Vpphelldis. Jtem /
Gud fæder og nærer Fugla Loptsins/ sem hu
örke nidur sæ nie vpp skiera/ Huad myklu fræ
mar vill hañ fæda og næra oss sem erum myk
lu ædre Fuglunum. Jtem/ Þo vier vilium hæ
fa Vijl og Ahyggiu / þa kiemur þad til ein
skis/ og er j allan mæta forgiefins. Þar næst
vtleider hann oss á vyda Völlu/ og skipar ad
skoda Grös og Blomstur Akrañá / og giæta

ad hvør

ad huórſu þagutliga Gud hañ pryder og ſkryd er þau/ Huad myklu þramar mun hañ þa þor ſorga oſſ þyrer Klædnade / eþ oſſ breſtur ecke Truna til hans. Ad ſyduſtu vill hañ vier at hugum/ ad vier erum ecke Heidingiar ſem aþ Gude eckert vita/og eck eſtunda a añad eñ þat huad þeir ſkulu eta og drecka / og vita eckert aþ Guds Födurligre Fyrerhyggiu til þeirra/ Helldur þad/ Ad vier erum Meñ kriſtner/og Guds Börn/ þyrer huórium Gud hann heþur alla Sorg og Ahyggiu.

2 Þar næſt ſtendur hier eitt lioſlig Aviſſan huórnen þad Gud hñ vill veita oſſ vort Vpp helldi/ og med huórium hætte ad ſierhuór kriſten Madur hañ ſkule leita epter ſtundligum Gotzum edur Eigum/ Sem er med þeſſum hætte: Ad huór og einn hañ ſtunde ſyna Stett Kall og Embætte/ legge aþ alla Sorg og Ahyggiu/ treyſte vppa Guds Hinneſka Födurs Nad og Bleſſan/ huðr ed oſſ vill veita Fædu og Klæde og allt þad vier höþum þörþ til Lijþſins Vpphelldis / Enn þad vill Gud ad ſie vor hín meſta Aſtundan og Ahyggia / huórnen ad vier kuñum ad komaſt til Guds Rijkis. Þad er/ Til Guds Ords og þeſſ Riett lætis ſem Gude lijkar/ Þad er / huórnen vier þaum Guds Nad og Syndaña Fyrergieþning/ Nær vier höþum þad/ þa er eingen Neyd a Ferdum/ Þuiad vier höþum eiñ Födur a Him̄num/ hañ lætur oſſ ſijn Börn ecke lyda Neyd/

hann

han̄ veit huörs vier þurfum vid/ han̄ vill og eirnen veita oss og giefa so myked sem oss er Gagnligt/ Hans Nafn sie Blessad ad eilyfu.

H

Tueimur a einum tyma/ Tion las ust eingen þionar / Gude og aumum Aude/ Olyk eru þau Ryke/ Hugsiuk ur huad ma auka vid Hæd sier/ vyst er Fæde/ Leite þier Lyfs ad Brautum Lætur Gud allt hitt Bætast.

Bænen̄.

DRotten Gud Himneskur Fader / Vier þöckum þier fyrer alla þyna Vel giörninga/ ad þu hefur giefed oss Lyf og Lykama/ og af þinne Nad + Myskun þad huörttueggia allt til þessa Dags verndad og vardueitt. Vier Bidium þig/ Tak ecke þyna Blessan fra oss/ helldur geym oss og vardueit fra Agirnd og illre Ahyggiu/ Vppa þad/ ad vier kyn̄um ad þiona þier alleina/ elska þig/og hallda oss fastliga ad þier/enn saurga oss ecke med illre Afgudadyrkan og Audæfan̄a Þionustu/ Helldur so/ ad vier setium alla vora Von Tru og Traust til þin̄ar Nadar + Myskunar/

skinar/ fyrer Jesum Christum þinn Son vorn Herra/ Amen.

Sextanda S. d. epter Trinitatis Pistilliñ Ephe. III. Ca.

Kiærer Brædur. Eg bid ydur/ pad þier tregest ecke saker miñar Hörmungar sem eg þole fyrer ydur / huör ydar Dyrd er. Huar fyrer ad eg beyge miijn Knie fyrer Födur vors Drottins Jesu Christi/ sa sem riettur Fader er / yfer allt þad Fader kallast/ a Himnum og a Jördu/ ad hañ giefe ydur Krapt/ epter Riijkdome sinnar Dyrdar/ad styrkiast fyrer hans Anda j hinum jnnra Manne/ og læta Christum fyrer Truna byggia j ydrum Hiörtum. Og fyrer Kiærleiken jnn rætast o g grunduallast/ so ad þier mættud höndla med öllum Helgum/ huör þar sie Viidd Dypt Leingd og Hæd. Og ad vita eirnen Kiærleikañ Christs/ sem þo alla Vidurkieñing yfer geingur/so ad þier vpp fylltust mz alls hattradre Guds Gnægd. Eñ hönum sem

vm sem Mattugur er alla Hlute yfer-
gnæfanligar ad giöra / helldur enn vier
bidium eda skilium / epter þeim Krap-
te sem j oss verkar / þeim sama sie Dyrd
j Söfnudenum / sa j Christo Jesu er /
vm allar Allder Allda ad eilijfu Amen.

Vtskyring Textans.

S Pall hefur j þeirre Grein / sem hier næst
standur fyrre j Capitulanum so kient / ad
fyrer Christum og Truna a hañ höfum vier
fullt Traust vm Guds Nad og Myskun vid
oss / so vier meigum fryliga ganga fram fyrer
Gud og bidia hañ og akalla sem vorn Blyd-
asta Födur / þui seiger hañ so / Þar fyrer /
Med þui vier erum fyrer Christum Erf-
ingiar Guds Rykis / og höfum frialsañ Gang
til Guds / þa latum önguar Harskasemder Ey-
mder nie Ofsokner fæla oss fra kristeligre Tru
Bid eg / þad þier tregest ecke vegna mi-
nna Hörmunga / Þered ecke lytil Hugader
edur skielfder j ydare Tru / vegna miña Of-
sokna huöriar eg lyd / fyrer ydur / Fyrer
þa Sök / ad eg hef prediltad ydur Heidingium
Guds Heilaga Euangelium. Þetta var helsta
Sök og Tilefne / huar fyrer Gydingar höfdu
ydu og ofsoktu S. Pal / ad hann kiende þad
Christur heyrde til Heidingium / so sem hionum

er af Postulaña Giörningum/ Hvør / Marg falldlig Offsokn segier S. Pall / Ad er yd ar Dyrd / Þier sem vorud Heidingiar eiged ecke ad sturlast þar af/helldur hrosa ydur/ad eg er reidu buen ad lyda hvörskyns ydar vegna helldur enn þad ad þier skylldud vte lykiast fra Guds Ryke. Lærdomur.

Hier af ma merkia/ ad opt veykiast Gud hræddra Mana hiörtu/þa þr sia ad Guds Ordz Þienarar lyda Offsokn og Motgang Gudz Evangelij vegna) Enn hvad hellst þeir lyda j slykum Efnum/ þad skiedur allt Gude til Dyrdar og kristeligre Kirkiu til Gagns/ Þess vegna (ad þier skulud vaxa og proast j Kyñingu Guds og sannre Gudhræslu) þa Beyge eg mijn Knye/bidiande af Hiarta fyrer ydur Lærdomur.

Þanneñ ber Ordsins Þienörum ad bidia fyrer Kristneñe / og hvar slyk alvarlig Bæn skiedur optsinnis/ þar læta sig og j liose sön Merke Lytelætesins / Fyrer Födur vors Drottins Jesu Christi.

Lærdomur.

So eigum og meigum vier bidia Födur/ inn / j Trauste Medalgangarans Christi) Sa sem riettur Fader er yfer allt þad Fader kallast a Himnum og a Jördu/ þad er/ Sa sem er eilyfur Fader vors Drottins Jesu Christi a Himnum/og þar med Fad er allra

ett allra rietttrüðdra Maña hier a Jördu Lærdomur.

Fyrst hañ er vor Fader/ þa meigum vier fullkomliga trua þad hañ mune af Fööurlig, re Hiartäs Girxsku heyra vorar Bæner) Enn þetta er myñ Bæn (seiger S. Pall) Ad hñ giefe ydur Krapt/ epter Rijkdome sijns ar Dyrdar/ ad styrkiast fyrer hans Anda (Helgan) j hinum jnnra Manne/ Þad er/ Þesse er myn Bæn fyrer ydur / ad sa allra Rijkaste Gud og Drotteñ/ fyrer siñ / Hei laga Anda styrke ydur med nyum Krapte ad þier eke ad eins þolenmodliga vmbered Of; sokner og Motgang/helldur og eirnen ad þier epter hinum jnnra Mañe mættud Dag fra deige aukast eflast og þroast j sañre Gudhræslu Lærdomur.

Sa allra rijkaste Gud og Drotteñ/ hann er reidubuen ad vtdeila Heilögum Anda yfer oss / ef vier bidium hañ þar vm/ Luc. 11. Og Heilagur Ande hañ styrker Hugskot Rier truadra/ nær þeir blijfa vid Guds Ord. Nu þott sa ytre Madur sa gamle Adam stande j mote Guds Logmale/ Þa verdum vier þo epter þeim jnnra Mañenum meir og meir samlyker Guds Mynd/ nær vier erum Endur fæddcr) Þess bid eg og eirnen/seiger S. Pall Ad Christur fyrer Truna bwe j ydrum Hiörtum/ og ad þier sieud Rootfester og Grundvallader j Kiærleikanum.

Christus hañ byr j Hiörtum Riettruadra so sem þar stendur/ Eg og Faderen̄ munum koma til hans og giöra Vistar veru hia hönum/ Joh. 15. Hañ stiornar og eirnen þeim Gudhræddu/ so þeir elska bæde Gud og Mañingan/ Hañ verndar og varduciter þa eirnen j Opsoknum og Motgange. So æ og Kiærleikurin̄/ ad vera Rootfestur og jnn groen j oss / ad hañ verde ecke audvelldliga sliten̄ fra oss / Hañ skal og vera/ vel og trausliga grundualladur/ so hañ kollkastest ecke / af Stormum Opsoknaña og aña ra Girnda.

So ad þier mættud (seiger S. Paall) höndla med öllum Helgum/ Huör ad sie Vijdd og Leingd / Dypt og Hæd/ Og ad vita Kiærleikan Christi / sem alla Visku yfer geingur/ so þier vpp fyllist med alls hættadre Guds Nægd/ Þad er so ad skilia/ Eg bid Gud/ ad þier jafnframt ödrum riett Kristnum Mönum mættud skilia og þeckia þañ stora Christi Kiærleik til ydar / huör ad er oseiganligur / og a alla vegu omælanligur/ Og þad bid eg / ad þier mættud riettelliga skilia/ ad sa Kiærleike med huörium vier elskum Christum aptur a mote/ hañ er myklu ædre/ enn ad vita leyndadoma Andligra Hluta/ So sem þeir lættast vita/ sem hafa Euangelium j Muñenum enn ecke j Hiartanu. Þuiad ef þier elskid Christum af

um aþ Aluðru og Hiarta/ þa mun Gud vpp-fylla ydur yferþliotanliga med synar Andlig-ar Gaþur. Lærdomur.

So sem Christi Kiærleike vid oss/ vt breid er sig a alla vegu/og y allar ætter og er omæl anligur ad Dypt og Hæd Leingd og Breidd/ So er til heyreligt ad vier elskum hañ aptur a mote; Og þeir sem haþa hreina Elsku a Christo / vid þa eykur Gud synar Andligar Gaþur/ meir og meir.

Hier næst setur S. Pall pram/ epter van da eina Þackargiórd til Guds / seigande. Enn hónum sem Mattugur er / alla Hlute yfergnæfanligar ad giora helld-ur enn vier Bidium edur skilium/ epter þeim Krapte sem j oss verkar/ þess-um sama sie Dyrd/ j Sófnudenum sa ad j Christo Jesu er/ vm allar Allder Allda Amen. Þad er so myked talad/ Sa eilyþe vollduge Gud huór ed mættugur er myk lu þleira ad veita og gieþa oss til Saluhialp-ar enn vier kunnum ad skynia edur þad ad bidia/ epter þeim Krapte synum/ sem hañ sia lþur j oss verkar/ huória hann heþur Endur þætt og gieted/hónum sie Loþ og Dyrd j Sóþ nudenum Christs vm Allder og ad eilyþu/ be de þessa Heims og annars/ Amen.

Lærdomur.

So eigum vier og eirnen oaþlatanliga Gude Packer ad giora/ þyrer hans oseiganliga

 Velgiór

Velgiörníngа/ einkum þa Andligu. Item/ J öllum vorum Hörmungum og Freistingum/ þa sie þad vor Huggun og vort Traust/ ad sa Himneske Faderenn kann meira ad veita oss enn vier kunnum ad vona og skynia/ og þar til heyr ur hann ecke alleinasta Matteñ/ helldur og so Vilian. Þad skal og styrkia oss j soddan Epne/ ad vier þiñum huörsu Gud hann verkar syn Verk medur oss. Þar þyrer sie Nafn Drottins Blessad j Kristneñe æpenliga / og annars Heims mun alldrei þriota hans Lofgiörd ad eilijfu)

Euangelium Luce. VII. Cap.

I Þann tijma. Og þad skiede so/ epter þad ad Jesus gieck til þeirrar Borgar sem kallast Naim/ og hans Læresueinar geingu marger mz hönum/ og mijkell fiölde annars Folks. Þa er hann tok ad nalægiast Borgar hli ded/ sia þu / þad Framliden Madur var boren wt/ einka Sonur siñar Modur / og hun var Eckia/ Mijkell Fiöllde Borgar maña gieck + vt med henne. Enn þa ed Drotteñ leit hana hrærdest hañ Myskunar yfer heñe og sagde til heñar. Grat þu eige. Og hañ gieck

þar ad

þar ad og ahrærde Börnnar / Enn
þeir sem baru stodu vid: Og hañ sagde. Þu Vngmeñe / eg seige þier / Rijs þu
vpp. Og sa setteſt vpp sem Framliden
var / og tok til ad mæla / Og hañ gaf
hañ aptur ſinne Modur. Enn aller vrdu Ottaſlegner / lofudu Gud og ſögdu.
Spamadur mijkell er a medal vor vppriſeñ / og Gud hefur vitiad ſijns Folks.
Og þeſſe Saga barſt vt vm allt Gydinga Land af hönum / og vm öll kringumliggiande Hieröd.

Sum̃a z Jñehalld Gudſpiallſins

ÞEſſe daſamliga Jarteikn hun er ſkrifud öllum Kriſtnum Mönnum til Traustz og Hugguuar / So ad vier lærum hier vt af / j giegn Daudans ſkielfingu og Grimd / ad leita Huggunar j hia Jeſu Guds Syne / enn huörge annarſtadar / Þuiad þott öll veröldeñ hun være ſtödd hia einum Daudum mañe / kallande og hropande og hñ hriſtande / þa være þad allt forgiefins / Enn vor Herra Jeſus hañ talar ecke nema eitt Ord / ſeigande / Vngmeñe / Eg ſeige þier / rijs vpp / Þetta Ord er ſo kröptugt / ad ſa enn Daude hañ heyrer þad / og rijs ſtrax vpp epter þeirra Orda hliodan / og fær Lijf aptur. Hier ſlaum vier ad Jeſu Chriſti Ord

ſit Ord þad er ſit rietta og ſanna Lækning j mote Daudanum. Þar fyrer / ef þu villt faa Hialp j mote Daudanum / og komaſt til þeſſ rietta og ſanna Lijfs / þa hallt þier til Christum / heyr og lær hans Ord og varduceit þad Hañ er Herra yfer Daudāum / Dauden er ecke fyrer hönum nema Suefn. Med einu Orde kann hañ ad hialpa þier / og ad vekia þig vpp til eilijfs Lijfs.

Ð

Sart tok ſignad Hiarta / Sorgin Naims Borgar / Jeſus Elſku lyſer / Og Eckiu Graten hnecker / Hier kuedur hañ af Dauda / Hennar einka Son þennañ / Giefur med glödu Lijfe / God an aptur Modur.

Bænen.

DRottenn Gud Himneſkur Fader / þu ſem lieſt þinn Son taka a ſig Mañliga Natturu / ad hañ fyrſt ſkyllde bitala og borga fyrer Syndernar vorar / þar næſt ſijdan hialpa oſſ fra þeim eilijfa Dauda / Ver bidium þig / Læt þu oſſ fullkomliga þar vppa trua og treyſta / ad lijka ſo ſem Herran Jeſus hañ vpp reiſte af Dauda Eckiuñar Son ecke vtan med einu Orde / ad hañ mune j ſama

i sama Mata upp vekia oss a Deiße Domsins / og giöra oss eilijfliga Salu holpna / Amen.

Seytianda S. d. epter Trinitatis Pistilleñ Ephe. IIII. Cap.

Kiærer Brædur · So aminne eg ydur nu / Bandinge j Drottne / ad þier ganged so sem verdugt er ydvare Kallan / þar þier erud jnne kallader / med öllu Lijtelæte / og Hogvære / og mz Þolenmæde / Og vmlijdid huor añan j Kiærleika. Vered kostgiæfner ad hallda Eindrægne j Andanum / fyrer Band Fridarins. Eirn Lijkame / og eiñ Ande / so sem þier erud kallader vppa eina Von / ydarar Kallanar. Eirn Drottiñ / ein Trua / ein Skijrn / einn Gud og Fader allra / sa sem ad er yfer ydur aullum / og fyrer ydur öllum / og j ydur aullum· Huör ad er Blessadur vm allar Allder / Amen.

Vtskyring Textans.

S. Paall aminner þa til Epheso j þessum Pistle/ ad þeir skule lifa so sem riett Kristnum somer og hæfer/ Og j fyrstu vill hann þeir hafe eitt Kristeligt Samþycke þeirra a mille / bæde j Andligum Hlutum og so Verialldligum. So aminne eg nu ydur/ Eg Bandinge j Drottne/ Eg sem er nu j Fiötrunum og Fangelse/ vegna Drottins Jesu Christi/ Ad þier ganged sem verdugt er ydare Kallan / med huörre þier erud kallader. Pad er/ Gud Drotten hann hefur virdst ad kalla ydr fyrer Euangelium/ fra Myrkrenu til Liosins / fra Daudanum til Lijfsins/ fra Syndonum og Glæponum til Gudligs Lyfernis/ Par fyrer leggid þar allt Kapp a/ ad ydart Lijf og Framferde / samhliode soddan Kallan. Lærdom.

Merk vel / ad hier talar S. Paall vm almenneliga Kallan allra Kristinna Manna/ vm hana hæfer oss jafnan ad huxa/ sa ad vier saurgum hana ecke/ med Löstum og liotum Lifnade. Fiötrar S. Pals kienna oss þad / ad huad vier lijdum fyrer Christi saker/ enn ecke vegna vorra Synda / þad er oss ei til neins Vanheidurs / helldur til Hrosunar. Enn ef þu spyr/ Huörnen skulum vier ganga? So/ Med öllu Lijtelæte / Ecke alleinasta fyrer Gude/ helldur og einnen fyrer Maunnganum. Hallde huör annann sier ædra/ j öllum Hlutum. Og giöre þad sama/ Med Hogvære/ Verum ecke

sim ecke vid Mäñgañ Styggliet Stollter/ og Storlæter / helldur Kiußer og Godsamer/ Og med Polenmæde/ Og med langlund-ar Giede/ verdum ei ẞliotet til Reide/ Helldur Ymlijde huör annann j Kiærleika / Taße huör vid annañ vmburdar Kynde / og hallde til goda / þad a verdur / enn lagßære þo og leidriette þ aßatt er og lagßært verdr/ Og vered Kostgiæfner/ ad hallda Ein drægne j Andanum/ Ad eingen ßae Harur til añars/ Fyrer Band Fridarins. Þetta er so mikid sagt/ Giaed vel til/ ad Andskoten sem er Root og Ypphaß alls Osampyckis/ ko me ydur ecke til/ad haßa Ovinættu og Fiand skap ydar a mille/ Þuiad þad er hans Astun dan / vpp ad vekia Rijß og Þrætur / allra Mañ a mille/ Eñ þeir sem haßa Astundan a Fridnum/ þeim verdur til jlls ecke komed/ Hiner sem ecke astunda Friden/ þeir ala sijn a mille Strijd og styriölld Rijß og Þrættaner. Enn slijkt hæßer ecke Kristnum Mönnum. Hell dur(goder Brædur)vered/ Eitt Lijkame/ Andligur/ og eitt Ande/ Haßed so sem eitt Anda/ eina Sæl/ So sem þar stendur skrißad/ vm þa Kristnu/ til Jerusalem/ Eñ Mañmergd þre ed trude var eitt Hiarta/ og eitt Ande/ Acto. 4. Cap. Þuiad eß vier er um eitt Andligur Lijkame/ þa er tilheyreligt ad vier höpum og eitt eitt Anda. Þar ßyrer/ Þeir sem koma aß stad Rijße og Osampyck tiu/ þeir

ku/þeir meiga vænta ſier Guds Straþþs. Enn þeir eru Oſamþyckis Eþne/ ſem ſpilla riett-um Lærdome/ og þeir er ſaklauſum Mönnum giöra jllt ann til verknadar. Vered (ſeiger S. Paall) ſamhugader/ So ſem þier erud kall ader j einne Von ydrar Kallanar. Þad er/ Aller eru þier kallader til eirnrar og hinn-ar ſömu eilyþrar Saluhialpar / epter huörre þier byded j Voninne/ og huar þyrer vilie þier þa gieþa Oſamþycke Rwm ydar a mille?

Lærdomur.

Ovidurkuæmeligt er þad/ad þeir ſie oſam þycker ſyn a mille hier a Jördu/ſem ſeirna me ir eiga ad liþa j Himerijke ad eilyþu) Huxed vm þad/ ſeiger S. Paall/ þier haþed Einn Drottenn/ Jeſum Chriſtum / huör ed þar til heþur ydur Endurleyſt/ ſo ad þier þionud ud hönum Samhugader/ kuiad ecke hæþer ad eins Herra Jeſu Chriſti Þionar ſieu Oſam-þycker ſyn a mille. Huxed og vm ad þar er Ein Trua/ Þier haþed aller eina og hina ſömu Tru og hinn ſama Kriſtindoms Lær-dom j huörium vier Saluholpner verdum/ Ein Skijrn Er allra ydar/ med huörre þier ſkyrder erud j Naþne Födur og Sonar og Hei lags Anda. Einn er Gud og Fader allra þe-irra ſem trua a Chriſtum. Þar þyrer hæþer/ad þeir ſem einn Gud dyrka og hins ſama Him neſka Födurs Syner eru / ſie ſamþycker ſyn a mille. Lærdomur.

Þar

Þat Gud hañ nefnest vór Fader/ þa höfr vm vier þa Huggun / ad hañ hefur vissliga Födurligt Hiarta til vor/og hañ vill hialpa oss/ enn af þui hañ er Gud/þa er hönum allt möguligt Huör Gud og Fader ad er/ yfer öll um/ Mönum Kristnum/ so ad hañ vake yfer þeim vernde þa og varduelite/ og hañ verk ar allt/ Fyrer alla/ Þuiad vora Lykame og Limu hefur hñ sier til Þionustu/og Rietti lætenu/ sem þar stendur/ Rom. 6. Og hañ er sa sem byr og bygger j öllum ydur Og ydur styrer og stiornar med synum Heilaga Anda. Lærdomur.

Þetta er stor Fögnudur og Glede/ ad vier vitum þad Gud hañ er med oss/ og hañ styrer og rædur oss og öllum vorum Verkum/hönum sie Lof og Dyrd ad eilijfu.

Euangelium Luce. XIIII. C.

Þann tijma. Og þad skiede so/ ad Jesus gieck jnn j Hws nöckurs Phariseis Höfdingia a Þuott deige Brauds ad neyta/ og þeir höfdu Vardhallds a hönum. Og sia þu/ ad Madur nöckur Vatz siukur var þar frame fyrer hönum/ Og Jesus andsuarade/ og sagde til

be til Lǫgſpekinganā / og Phariſeis/ ſo ſeigande. Huǫrt leyfeſt nǫckud ad lꝛ⸗kna a Þuott dǫgum? Eñ þeir þǫgdu·
Og hañ tok þa a hinum Siuka/ Lꝛk⸗nade hañ/ og liet hañ j burt fara/ ſua rade og ſagde til þeirra· Huǫrs ydar Aſne eda Naut ſiñ fellur j Pytt/er þat eige jaſnſnart vt dreiged a Þuottdeige? Og þeir gꝛtu hǫnum ǫnguǫ ſuar til þar arad. Enn hañ ſagde þeſſa Epterlijk⸗ing til þeirra ſem bodner voru/ þa ed hañ ſꝛ/ huǫrnen þeir mǫttuſt epter hi⸗num fremſtum Sꝛtum/ ſeigande ſo til þeirra. Nꝛr ed þu verdur bodeñ af einhuǫrium til Brudkaups/ þa ſet þig ecke j hid ꝛdſta Sꝛte/ kann ſkie/ þad annar þier Heidarligre enn þu ſie bodeñ af hǫnum / og kome ſa ſem þier ba⸗ud og hǫnum/ ſeige til þijn/Gief þeſſ⸗um Rwm/ɛ hlioter þu þa mȝ Kiñroda ad hafa hid yǫſta Sꝛte. Helldur ſo/ Nꝛr ad þu verdur bodeñ/þa far þu/ɛ ſet þig j hinn yſta Seſſ/ ſo ad þa nꝛr ed ſa kiemur er þier baud/ hañ ſeige til þijn. Vinur/ þoka þier vpp betur. Þa mun þier Virding veitaſt hia þijnum Seſſunautum. Þuiad huǫr ſig ſialfur

vpp hef⸗

vpp hefur / hañ mun nidur lækaſt / og huór ſig Lijtelæter / hañ ſkal vpp hafenn verda.

Suma z Iñehalld Gudſpiallſins.

1 I fyrſtu verdur kient j þeſſu Gudſpialle huad þad er ad Helga Hwijldar dageñ Drottins / og huórneñ vier ſkulum hañ helga. Þad er ecke ad hallda Heilagt / ad vera Idiu laus / haþaſt eckert ad / Helldur ſo / ad heyra Guds Ord / læra þad og leſa / ódrum ad kienna og vnderuijſa j Guds Orde / koma med ódrum til ſamans þar ſem giórdar eru almeñeligar Bæner og Guds Þionuſtugiórd er framen / gióra gott þeim Fatæku / vitia Siukra / hugga Sorgfulla / Snógt ad ſeigia / Ad gióra Naungan um til goda med Ræd og Dæd / Med ſoddan Verkum briotum vier ecke Hwijldar dagen / hell dur hölldum vier hann þa Heilagann ſo ſem Gud hefur ſkipad.

2 Hier er og Amiñing til Kriſteligs Lijtelætis / ad eingen hañ metne ſig nie ſtære fram yfer aññañ / Phil. 2. Hafe huór añañ ſier j Virdingum ædra / Og hier vppa fram ſetur Chriſtur eitt Epterdæme / og lykur ſinne Ræ du med þeirre miñeligre Malsgrein / Ad Gud hañ vilie læcka Dramb og Metnad þeirra Hofmodugu / enn Lijtelæta vilie hañ vidreiſa og vpp rietta.

Drottī

Drottin̄ Drambs meñ friette / Dæme þier huørt þad sæmer. / Suida og Gotter græda / Sijdur a Helgum tijdum / Enn Grip ef j Dijkid diupa / Dett ur vpp ad rietta? Hræsnarar hier vid vesna / Hañ læknar þo Mañeñ.

Bæneñ.

DRotteñ Gud vor Himneskur Fader / Vier bidium þig / veit og gief oss þinn Hellaga Anda / læt hañ styra oss og stiorna / ✝ hallda oss j þijnum Otta / og ad vier sieum ecke drambsamer / Helldur so / ad vier af øllu Hiarta heyrum og lærum og medtökum þitt Ord / og helgum Huildar dageñ rietteliga / So ad vier eirnen fyrer þitt Heilaga Ord mættum Heilager verda / Fyrst j þann mata / ad vier alleina setium Tru og Traust a þiñ Son Jesum Christum ad hañ sie alleinasta vort Riettlæte vor Endurlausnare / Þar næst / ad vier betrum og bætum vort Lijf og Framferde epter Hliodan þijns Ords / og fordunst allar Hneyxlaner / jnn til þess vier fyrer þijna Nad ✝ Miyskun verdum eilijfliga Saluholpner / Amen.

Atianda S. d. epter Trinitatis Pistillinn I. Cor. I. Cap.

Kjærer Brædur. Þacker giøre eg Gude mijnum jafnan ydar vegna/ fyrer þa Guds Nad sem ydur er giefeñ j Christo Jesu. Pad ad þier erud j øllum Hlutum audgader/ j allre Runnattu/ og allre Vidurkieñingu/ epter þui sem vottan af Christo Jesu/ er kroptug orden j ydur. So ad þier hafed ønguan Brest j nøckre Giøf / epter bijdande Auglysingu vors Drottins Jesu Christi huør ad ydur mun stadfesta allt til Afe loka/ so ad þier sieud ostraffanliger a Deige Drottins vors Jesu Christi. Þui ad Gud er Trwr/ fyrer huørn ad þier kallader erud til Samlags Sonar hiñs Jesu Christi/ vors Drottins.

Vtskyring Textans.

Þetta er vpphaf pistilsins hins Heilaga Pals til Corintheos/ j huøriu hañ gledst og sampagnar þeim / ad þeir eru komner til Kristeligrar Truar/og kuedst hafa/goda Von

 vm þeir

vm þeirra Gudrækne og Sæluhialp. Eg (seiger hann) þacka Gude mijnum. So eigum vier ad trua a Gud/ad vier hölldum hn̄ ad vera/ VORN. Þad er/ Ad hañ sie oss Myskunsamur og Nadugur/ Jafnañ fyrer ydur. Lærdomur.

Þanneñ eigum vier Gud Packer ad giörä ecke alleinasta þyrer þad sem hañ veiter oss sialþum/ helldur og eirnen Naunganum) Eg seiger S. Pall prijsa Gud/ Vegna þeirrar Nadar sem ydur er giefeñ j Christo Jesu. Fyrer huörn þier erud aþ Gude til Nadar medtekner / aþ huörre Nad þad er og skied/ Ad þier erud j ollum Andligum Gæfum auduger ordner j honum/ Aþ hans Giæsku og Myskun haþe þier þar Haleitöstu Guds Nadar Gaþur/so sem ad er J ollu Orde og j allre Visku/ Þad er/ Gud hañ heþur gieþid ydur nogligä Visku og Kuñattu Andligra Hluta / sem ydur eru til Sæluhialpar Naudsynliger/ so ad þier haþit nu þa Himnesku Speke/ j huörre þier nu kuñ ed ödrum ad vnderuijsa / þeim til Sæluhialpar/ Epter þui sem sa Vitnisburdur Christi er stadfastur ordenn j ydur: Þad er/ Gud hañ heþur stadþest med ydur þañ Lærdom vt aþ Jesu Christo.

Lærdomur.

Riett kristnum Mañe ber / ecke ad eins

haþa

hafa nöckud lært j Gudligre Ritningu/ helldur a hañ ad vera stadfastur þar vti og grooñ/ so hañ skeike ecke a Offsoknar og Freistingar Tijmanum) Og so (seiger postulinn) hefur Gud Himneskur Fader audgad ydur/ ad þier hafed ecke Brest j nöckre Giöf.

Lærdomur.

Enn þo ad Guds Kristne hafe þeiged stundum fleire stundum færre Gafur hins Helga Anda/ þa hefur hun þo jafnan so margar og myklar/ sem hun þarf vid til Saluhialpar) Epter bijdande Auglysingu Drottins vors Jesu Christi. Meiningeñ er þesse/ So mykla Ryñing hafe þier feinged a Gude / ad þier med Fögnude og Forleingingu storre bijdid epter Christi Tilkomu / huör ed nu er osyneliga hia sinne Kristne/enn a himnum ysta Deige mun hañ syneliga aptur koma.

Lærdomur.

Huör hañ er Gudhræddur hañ er reidubuiñ til Herrans Christi Tilkomu/ hañ bijdur heñar med godre Samuisku/ so sem þær Vijsu Meyaññar) Matth. 25. Sa ed ydur mun stadfesta / Hallda ydur og vidstyrkia j riettre Tru/ Allt til Enda/ Til ydar æfeloka/ So ad þier finnest ostraffanliger j Tilkomu Drottins vors Jesu Christi.

Lærdomur.

J þañ mata verdum vier ostraffanleger þegar vorar Synder fyrergiefast/ og eru hul

 dar med

þar med Sakleyse Christi/ enn þad sem epter er Syndsamligt j voru Hollde/ þad aþ mæest og burtu hreinsast med ollu þyrer Daudañ/ þar þyrer kann eingeñ ad aþsaka sig a hinum sijdasta Deige/ Rom. 8. Þuiad/ Gud er Trwr Hañ hellldur sijn Ord og Fyrerheit/ Fyrer hu ð̃rn þier erud kallad/ Med Gudspiallsins Predikun/ Til Samlags Jesu hŭs Son ar Christi vors Drottins. So ad þier sie ud Samarþar med hönum til þess Himneska Rijkis og þeirra eilijfu Audæfa/ Rom. 8.

Lærdomur.

Huör hañ er Ebþasamur vm Nad og Myskun Guds/ sa giörer Gude stora Vanæru og væner hañ Osañinda/ so sem ad villde hañ ecke vinna oss Himerijkis ellegar hallda sijn Ord og Fyrerheit.

Euangelium Math. XXII. C.

Þann tijma. Þa Phariseatener heyrdu þad/ ad hañ hafde nidur þaggad þa Saduceos/ saman söfnuduſt þeir j eitt. Og eirn Lögvitringur af þeim spurde hañ ad freistande hans. Meistare/ huört er hid hæsta Bodord j Lögmalenu? Enn Jesus sagde til hans. Þad/

Þad / Ad þu skallt elska Drotten Gud þiñ af öllu Hiarta þÿnu / af allre Aund þinne / og af öllu Hugskote þÿnu / þet ta er hid fyrsta og ædsta Bodord. Enn hitt annad er þessu lÿkt. Þad / ad elska skalltu Naunga þiñ so sem sialfan þig. J þessum tueimur Bodordum er jnn bunded allt Lögmal / og Spameñerner. Enn þa ed Pharisearner voru so til samans komner / spurde Jesus þa ad og sagde. Huad virdist ydur vm Christ / huörs Son hañ er? Þeir sögdu hönum. Dauids. Hañ sagde þa til þeirra. Huörneñ kallar Dauid hañ þa j Anda eirn Herra? Þar hañ seiger. Drotteñ sagde mÿnum Drottne. Sittu mier til Hægre Handar / þangad til ad eg set Ovine þÿna / til Skarar Foota þiña. Enn fyrst Dauid kallar hañ Herra / huörnen er hañ þa hans Sonur? Og eingeñ gat suarad hönum einu Orde. Og eige dirfdest nockur vpp fra þeim Deige / hañ framar ad spyria.

Sumã z Jñehalld Gudspiallsins.

Her j þessu Gudspialle standa tuær Spurningar / Su fyrre hlyder vppa Lögmalit.

 ed / Su

ed/ Su önnur hlyder vppa Euangelium. Þess ar tuær Greiner eru Kiarne og Mergr allrar Heilagrar Ritningar/ og þetta er þad sem hu örum kristnum Manne ber ad vita.

1 Sa fyrre Lærdomur er Lögmaaled Guds þad kiener oss huörnen vier eigum ad lifa / huad vier eigum ad giöra. Allt þetta Lögmaal er inne fíaled og bunded j þessum tueimur Greinum/ Ad vier elskum Gud af öllu Hiarta og vorn Naunga. Þetta er þad agiætasta Verk og su besta Þionustugiörd sem vier kunnum Gude ad veita hier j Heime/a med an vier lifum/ Og hier j mote eigum vier eckert ad giöra.

2 Nu finst hier j hia oss öllum saman ein stör Veykleike og Vanmættur/ Vor Hiörtu eru so af Syndenne spillt og fordiörfud/ad oss er öllum omöguligt ad veita Gude hreina algiörda og fullkomna Hlydne/ Þuiad Lögmaal ed er ecke til Frids med þau ytre Verken/ þat heimter af oss med riettre Skylldu/ad vier af öllu Hiarta/ af allre Saal/ af öllum Kröpt um Mætte og Megne elskum Gud/ og Naungan sem sialfa oss. Nu med þui ad vier kunn um þetta ecke ad giöra j nöckurn maata/ þa er auglióst ad ecke kunnum vier fyrer Lögmaalsins Verk ad faa og ödlast Riettlæted og þad eilijfa Lijf.

3 Þar fyrer þa hliotum vier jafn framt Lögmaalinu ad vita þad Heilaga Euangelium/huad

um/huad pyrer Lærdom pad sie/ Sem er þsse Ad Jesus hañ sie Messias sañur Gud og sañur Madur/ komeñ af ætt Dauids / hañ sie komiñ ad burt taka þa Böluan sem komen var yper allt Mañligt kyn og ad vpp pylla pyrer oss Lögmalid/og læta aplijþa sig vegna vorra Synda/ og sijdan vpp aptur ad reisa oss til Riettlætingar og hefur stijged vpp til Himna/ hefur sett sig til Guds hægre Handar/og þad an sie hañ komande til ad dæma Lifendur og Dauda. Þetta allt saman seiger Euangelium skied vera oss til Gagns og Goda / so vier skylldum þar Syndaña Fyrergiefning Guds Nad og Vinskap og eilijft Lijf.

4 Nær vier nu medtökum soddan Predikun af Riettrundu Hiarta / þa þaum vier Heilagañ Anda/ hañ giörer oss þa ad nyum Mañeskium / og vpp tendrar j oss Heilagar Hugreñingar/ Og j þeña mata verdur oss pyrer giefed pyrer Truna a Jesum Christum/ huad hellst vier syndgum j mote Lögmalinu. Þesse Heilagur Ande hañ hialpar oss/ hann styrker oss sijdan þar epter/ so ad vier gietum nöckut giört og halldid af Lögmalenu. Huör sem nu ecke veit soddan vt af vorum Herra Jesu Christo/ sa þecker hañ enn nu ecke riettelega/ hönum er Lögmaled ecke annad eñ þung Byrde og Böluan til Auruæntingar og eilijfs Dauda.

ꝭ

Friette eg freistar Drottins/ Forkinge Løgspekingia/ Mesta Bodord ens Ædsta/ Og nær huort þa være/ Jesus ansar Vijsum/ Elskau hrein eg greine/ ꝛc Gude er øllum Ædre/ Og annad stijkt til Manna.

Bænen.

DRotten Gud Fader Himneskur/ Vier erum Aumer Fatæker Syndarar/ þiñ Vilia vitum vier/ enn ad fullkomna og giøra hañ/ þar erum vier aldeilis til ofueyker/ Sa vonde Ovin Andskotiñ lætur oss ecke j Fride vera/ Vort Holld og Blod er oss offsterkt/ þar fyrer bidium vier þig/ veit og gief þinn Heilaga Anda j vor Hiørtu/ so ad vier med styrkre og stadfastre Tru hølldum oss vid þinn Son Jesum Christum/ og truum oss ad fæ Syndaña Fyrergiefning fyrer hans Nafn/ og ad vier kynnum j þessum Heime ad lifa epter þijnum Vilia Kristeliga og Gudliga/ og fæ so einn Kristeligan Afgang af þessum auma Heime/ Amen.

Nitianda S. d. epter Trinitatis Pistilleñ Ephesios IIII Cap.

Kiærer

Kiærer Brædur. Af leggid fra ydur epter fornre breytne hinn gamla Mannenn / sem sig for diarfar j girndum villudoms sins. Enn endur nyid ydur j Anda ydars Hugskots / og klædest þeim nyia Mañe / sem epter Gude er skapadur / j sannarligu Riettlæte / og Heilagleik. Huar fyrer af legged Lygar og taled Sannleik / huör og einn vid sinn Naunga / þuiad vier erum jñbyrdis huör annars Limur. Reidist og syndgist ecke. Læted eige Solina vnder ganga yfer ydare Reide. Giefed og eckert Rwm Diöflinum. Huör stoled hefur / sa stele nu eige meir / helldur erfuide og afle med Höndonum / huad riett er / so ad hañ hafe ad giefa þeim sem Þurtuger eru.

Vtskyring Textans.

Þesse pistill er ein Aminïng til godra Verka og Gudligs Framferdis / Þuiad ecke hæfer þad / ad þeir sem medtekeð hafa Christum mz riettre Tru / skule liba og liggia j Löstum og Glæpum / og giöra huad Holld og Heimur

 hefer

hapa villa/ Helldur so/ huor han hefur riette liga lært ad þeckia Christum hönum ber ad lifa meinlausliga og Gudrækeliga / þui seiger S. Pall so/ Leggit fra ydur þan̄ gamla Man̄ epter fornre Breytne / sem sig fordiarfar j Girndum Villudomsins. Pad er so mÿked sagt/ Ydur Kristnum Mönnum ber ad leggia fra ydur þa gömlu Breytne þa fyrre Hegdan/ þær bornu Luxaner / allar Athafner hins gamla Adams/ sem þier höfd ud fyrr meir/ ædur en̄ þier vrdud Riettruader. Þuiad vor gamla Nattura hun er spillt og fordiörfud/ ölldungis/og dreger Man̄ til vondra Girnda/ huöriar Man̄ leida / fra sönnum Sæluhialpar vege/ Og huör han nu lifer og lætur epter þessum Girndum hins gamla Adams/ han̄ Man̄spillist Dag fra Deige/ þar til han̄ forglatast bæde j Sælu og Lijke. Færdomur.

Nu þo ad so sie/ ad vier gietum ecke þan̄ gamla Man̄ slited wr vorre Nattturu/ þa skulum vier þo ecke lata Syndina drottna ed ur rÿkia j voru Daudligu Hollde/ Rom. 6. En̄ Endurnyist j Anda ydars Hugskots og j Klædest þeim nyia Man̄e sem epter Gude er skapadur j san̄arligu Riettlæte og Heilagleika. Þad er/ Þier skulud verda nyer Men̄ nyiar Man̄eskiur / læted sia og merkia med ydur þan̄ nyia Mannen̄/ hafed ein̄ nyan̄ Anda /Sa sem Gude er samlÿkur/ huör

huðr ed Rapps á kostar ad lifa Riettferdugs liga Heilagliga / af Aluðru / fyrer vtan aull Last og álla Hræsne. Lærdemur.

S. Paall vill ad vier skulum endurnyast þad er ecke þeirrar Meiningar talad / so sem ad vier j Skýrneñe værum ecke Endurfædder og Endurnyader / helldur so / ad su Endurfæd ing og Endurnyian / sem byriadest med Skýrn iñe / hun er ecke algiórd enn nu / á medan vier hier lifum / Þar fyrer er þetta Meiningeñ / ad huad hellst j Skýrneñe var vel vpp byriad þa kostium þar Raps a / ad þad fullkomnest og algiórest þad frekast mögulígt er j þessu ve ska Hollde. Hier er og þad merkianda / ad nær Kristiñ Madur hañ lifer Riettferdugliga Heilagliga og Meinlausliga / þa er hañ so sem Guds Mynd og Bilæte / Þuiad Gud hañ er Riettlætur Heilagur Hreiñ og Gixskusamur. Enn þesse Heilagleike / hann er ecke folgen j Hræsnis Verkū Mañligra Setninga / helldur j þeim Verkum sem Guds Lögmaal vt krefur. Þuiad í tiu Guds Laga Bodordum / þa er fr añ setturs a Heilagleikuriñ sem Gude lijkar / og huðr hañ lifer epter þeim / sa lifer ad sönu Heilagliga. Enn þeir sem lifa Ogudliga j Syndum og Glæpum / þeir bera Mynd Andskotans / og eru hönum lijker.

Nu þessu næst / setur S. Paall fram / so sem til Dæmis / nöckrar Greiner / huðria Löstu einn riett Kristiñ Madur skal fordast / og huðr

og husfrú Mankostu han skule hafa / og ek þesse hin fyrsta. Og þar fyrer legged af Lygena / og taled Sannleikan huör og einn vid sinn Naunga / þuiad vier erum jnn Byrdis huör annars Limur / Vered ecke j ydar Ordum Skröksamer Hiasögler / lausorder / skialsamer / Vnderförulet / hell dur Saňorder og Erliger / þuiad Kristner meñ þeir eru sijn a mille Lider og Limer eins Lijkama / Þar fyrer suijke eingen annan nie a Taalar drage . Lærdomur.

Lygen hun er af Dioflenum / þar fyrer hatter hun ecke nie heyrer Kristnum Mönnum. Og þeir sem annad tala med Munenum enn hugxa annad / þeir eru fyrer Gude Andstyggellger)

Annad Bodord. Reidest og syndged ecke / Þesse Ord eru teken wr fiorda psalme. Lated ecke Solina vndergangá yfer ydare Reide / og giefed eckert Rwm Dioflenum. Lærdomur.

Ef ad nöckur Madur han verdur til Reide reittur / af riettre Sök og Tilefne / þa skille han þo sijna Reide ad han styggé huörke Gud nie Naungan / so sem marger Reidegiarner giöra / med Formælum Bölvan og Blote Nyd verkum / Hugmood / Höggum og Slögum / Slijkt hæfer ecke kristnum Mönnum. Þar næst / þa er þad huxanda / ad lata ecke Reidena vara leinge /

leinge/ so þar ap verde ecke Zeypt nie Zatur vid Naungañ. Þuiad allra Bragda leitar sa hinn vonde/ ecke alleinasta vpp ad vekia/ helldur og eirnen ad ala Osamþycke Mañaña a mille/ huar med Bæna akalled til Guds verdur forhindrad/ so og øll ønnur Kiærleiksins verk. Þessum vnoda Orin þa skulu Menn ecke giefa Rwm.

Annad Bodorded/ Huør hann hefur stoled/ stele hañ ecke meir/ Helldur erfide med Høndum sijnum (Eitthuad) þad gott er/ so ad hañ hafe ad giefa þeim sem eru þurfande. Lærdomur.

Hafe nøckur hingad til sinnar Atuinnu leitad/ med Rane False Suikum eda Stullde/ sa aflegge slijkt/ helldur skal hañ þar sier Atuinnu med Erligu Erfuide/ so ad hañ hafe ecke ad eins ad veita sialfum sier/ helldur og so eirnen ødrum þeim sem vid þurfa og rietter ølmusu Menn eru. Enn Erfuide Handa kallast allt þad sem huør og einn a ad giøra i sijnu Kalle og Embætte/ huørrar Stiettar sem hañ er/ Hærre eda Lægre.

Euangelium Math. IX. Cap.

J Þann tijma. Jesus stie a Skip for hañ yfer vm aptur / og kom j sijna Borg. Og sia þu/ ad þeir færdu

færdu til hans halfuisin Man / han er
la j sinne Reckiu. Enn þa Jesus leit
þeirra Tru / sagde han til hins Halfuis
na: Vertu Hughraustur Sonur / þijnar
Synder eru þier fyrer giefnar. Og sia
þu / ad nockrer af Skriptlærdum / sỏg
du med sialfum sier. Þesse Gudlastar.
Sem Jesus sa þeirra Hugreñingar /
sagde hañ. Huar fyrer hyxe þier so Vo
ndt j ydrum Hiỏrtum? Huỏrt er audvell
dara ad seigia / þier eru þijnar Syn-
der fyrer giefnar? Ellegar ad seigia /
stattu vpp og gack? Enn vppa þad
ad þier skulud vita / ad Mañsins So
nur hefur Magt a Jỏrdu til ad fyrer-
giefa Syndernar / þa sagde hañ til hi
ns Haluisna. Statt vpp / tak j burt
Sæng þijna / og gack j þitt Hws.
Og hañ stood vpp / og for til sijns Hei
milis. Enn þa Folked sa þetta / vnd
radest þad storliga / prijsande Gud /
sa ed huilijka Magt hafde Mỏnnon-
um giefed.

Sum̃a z Iñehalld Gudspiallsins

1 Fyrst verdur kient j þessa Dags Gud-
spialle / huad ad sie Sỏt og Æpne / og huadan
ad kiem

ad kiemur Sótt og Siukdómur og allskyns Eymd og Hörmung / og þar ofan a Daudenn bæde sa Stundlige og Eilijfe/ sem er/ Allt þetta kiemur af Syndinne. Daudenn er Syndarinnar Laun og Verkkaup. Rom. 6. Þar fyrer ædur enn Herrann Jesus hann læknar þennann Jttsiuka/ þa fyrer giefur hann hõnum fyrst Syndernar/ þar med liosliga auglysande/ ad vegna Syndarennar þa hafe su Eymd yfer hann komed. Þar fyrer / huör hellst hann vill fordast Sótt og Siukdom/ og vill giarna hafa Heilbrigdann Lijkama (eg meina hellst vm Vngt Folk) þa vakte sa sig fyrer Syndenne/ og lifie j Guds Otta. Þuiad þar vppa ma huör Madur reida sig/ Gud hann lætur ecke Syndena ohegnda blijfa / verde þad ecke hier j Heime med Sottum og Siukdomum þa verdur þad annars Heims. Enn sie so ad Gud hann leggur Hönd a nockurn / og slær hann med Sarum eda Siukdome/ sa same skal fyrst leita vid ad forlijka sig vid Gud/ og sijdan til huörnen hann kann ad verda laus vid Synder sijnar.

2 J annare Grein lærum vier hier/ huar vier eigum ad leita epter Syndanna Fyrergiefningu/ sem er/ huörge annarstadar enn hia vorum Herra Jesu Christo. Hann hefur hier a Jördunne epter sig lated predikunar Embætted/ og þau Heilögu Sacramenta/ og hann hefur bifalad þar skyllde predikast Jdran og Synd-

Syndasta Fyrergiefning j sijnu Nafne / Þad fyrer / Ef þu villt fa Fyrergiefning Synd-anna/ þa leita hennar j Guds Orde og Sacramentonum og huad hellst þier verdur i Orde-enu til sagt og lofad / fyrer Christum og i hans Nafne/ þui sama skaltu trua / og epa þad j önguan marta/ þa muntu fullkomliga fa ad reyna / ad þier mun verda epter þui sem þu truer.

v

Barn Bragnar fiorer / Breken Li-enafalls Siukan / Fyrer Christ: med trygguu Trauste / Talar hann þa vid Manneñ/ Vertu hraustur j Hiarta / Hr ein er Sælen meina/ Fardu hiñ Fota stirde/ Fws til þinna Hwssa.

Bænen.

AL Lmattugur eilijfur Gud / þu sem fyrer þinn Son Jesum Christum / Myskunsamliga hialpader þeim Jktsiuka Mañe bæde til Lijffsins og Salariñar / Eg bid þijna ovmrædeliga Millde og Myskun / Vertu mier og lijka eins Myskunsamur og Nadugur / og fyrergief mier allar mijnar Synder / styr þu mier og stiorna / so ad eg sie ecke sialfur valldande Sottar + Siukdoms edur annarar Oglæfu og Reffingar / Helldr

Helldur lat mig jafuliga þig ottast og hrædast / so ad eg mætta vera laus og frij bæde fra Stundligu og Eilijfu Straffe og Refsingum / Amen.

Tuttugasta S. d. epter Trinitatis Pistillin Ephe. V. C.

Brædur. Siaed so til / ad þier ganged grandvarliga eige so sem Faviijser / helldur so sem Vijser. Og skicked ydur j þeirre Tijd / þui þad er vond Tijd. Fyrer þui vered ecke gaa lauser / helldur skiliande hvad Vilie Drottins er. Og drecked ydur ecke Vijn druckna / þui þar af kiemur saurugt Lijferne. Helldur vpp fyllist j Anda / og tale hvør vid annan / af Psalmum og Lofsöngum / og Andligum Kuædum / synged og spilid Drottne j ydrum Hiörtum. Og giöred þacker alla Tijma Gude og Födur fyrer alla Hlute / j Nafne Drottins vors Jesu Christi. Og vered hvør audrum vnder giefner / j Guds Otta.

Vtskyring Textans.

HEsse pistill er Aminning til godra Verka og Gudligrar Umgeingne/ þuiad þad hæþ er kristnum Mönnum/ ad þeir sem leyster og frelster eru fra Ryke Myrkrana / þione ecke framar Ranglætenu og Holldligum Girndū. Siaed so til Brædur / ad þier ganged forsialiga/ Ad Andskoten og ydar Syndum spillta Nattura felle ydur ecke j Synder og Glæpe/ Ecke so sem Fauiser/ Ecke so sem Oguðliger Men/ þeir ed huörke hrædast Gud nie hirda um syna Saluhialp. Þuiad slyka Ogudliga Menn kallar Ritningenn j Malshattta Bok Salomonis Heimska / Faa uisa/ þo ad þeir sieu j Veralldligum Hlutum hiner Skarpuitrostu. Helldur (þa ganged) so sem Vyser/ Peir ed so kunna ad hegda Ordum og Giördum/ ad þeir haþest þad eckert ad / sem Gude er til Styggdar/huar fyrer þr kuña vtelucktcr ad verda fra Guds Ryke.

Lærdomur:

Ad afiunda Verallðliga Hlute / so ad Madur misse þa Himneſku/ þad er ecke alleiu asta Heimska helldur Galinskapur) Skicked ydur epter Tyðiñe/ Þuiad þad er vond Tyd.

Lærdomur.

Þad er so myktd sagt / Leggium allt Kapþ þar a/ ad vier þessa Heims Stund og Tyma færum oss vel j Nyt/ verum truer og dyggder huör einn j synu Kalle og Embætte/ Og

Og huórnær hellst sem oss giefst nóckud Fære þar a/ ad gióra nóckud gott Gude til Dyrdar edur Naunganum til goda/ þa forsomum þad ecke / þuiad Aullo þessa Heims hun er ecke góđ/ Sathan hañ leitar allra handa Bragda til ad hindra oss j óllu þui sem vier eigum ad gióra) Fyrer þui / vered ecke oforsiaz ler/ Vinned þad ecke til Munadsemda þessa Heims/ ad gleyma þui sem ydur mest a liggur og riettkristinū hæfer hellst og fremst ad gióra/ Helldur (vered) skiliande huór ad sie Vilie Guds/ So ad þier af óllu Hiarta astunded hañ/ Þuiad þetta alleina/ a ad vera huórs Kristins Mans Vilie og Astundan/ad þiona Gude vorum riettelıga/ so sem hañ hef ur j sijnu Orde oss skipad og bifalad.

Og (seiger S. Pall) gióred ydur ecke Vijndruckna/ þuiad þar af kiemur lausligt Lijferne. Þad er / Vakted ydur vid Ofdryckiu/ þuiad af henne kiemur Saurz lyfe/ Ostidseme/ og meire annar Galinskapur/ og margur fremur Synder og Glæpe þa hañ er Druckeñ/ huórra hañ munde ecke drygia ef odruckeñ være. Þar fyrer seiger S. Pall lioslga/ 1. Cor. 6. Ad Dryckiu Darar munu utelykiast fra Guds Rijke. Nu ma einhuór seigia/ Huad skal þa gióra? Helldur vpp fyllist med (Heilagañ) Anda/ og talz ed huór vid annañ med Psalmum Hyms

 nums

rum og Andligum Kuædum / syngian-
de og spilande Drottne i ydrum Hiört-
um / jafnan þacker giörande / fyrer alla
Hlute / i Nafne Drottins vors Jesu
Christi. Gude og Födur vorum Him-
neskum. Pad er / Lated ecke Vyn edur at-
þeingan Dryck vpp uekia ydur til þess ad tala
og giöra nöckud pad sem ecke hæfer Kristnum
Manne. Helldur siaed so til ad Heilagur And-
de han verke j ydar Hiörtum / ad han vpp vekie
ydur ei til Hiegomligra Onytsamligra Hluta
edur til liotligs Kuæda lags so sem Dryckiu-
menn plaga ad hafa / helldur so / ad þier kued
ed ydar a mille Psalma / Hymna / Andligar
Vijsur sem hlioda vppa Guds Lofgiörd og
Mannana Sæluhialp / og giöred pad sama
ei alleinasta med Vörum og munne / helldur
af öllu Hiarta Gude til Lofs og Dyrdar /
fyrer oseigăliga Velgiorninga Andliga og Lijk-
amliga sem han oss Dagliga veiter og veitt
hefur. Og soddan Lofgiörder fa skulum vier
er hallda ad þær eru Gude þeckar / sem giörd-
ast j Nafne Jesu Christi.

Lærdomur.

Hier ma sia / ad Söngurinn Psalmanna /
Hymnanna og annara Andligra Kuæda / han
er hinn ellste Vane og Plagsidur j Kristeligre
Kirkiu. Enn soddan Psalmar eiga ad syng-
iast j Modurligu Maale / Og af aluarligu
godfwsu Hiarta / ad ei Kome pad fram vid

ðſſ/ ſem þar ſtendur/ Lydur þeſſe lögar miſg med Vörum ſijnum. Og vered huör ödrum vndergiefner j Guds Otta. Þad er/ Ver ed aller aþ godum Vilia hlydugier og heyrug er þeim ſem þier eiged Hlydne ad veita/ eptꝛ er Guds Skickã/ og þad ſkulu þier giöra aþ Otta Drottins/ ecke þionande ꝛyrer Manna Augum/ ſo ſem þeir ed lataſt þa vera truer og dygguer/ þegar yþer Meñ þeirra a horþa. Þetta heþur Gud ſo til ſett/ og ſkickad/ Eñ huör hañ breyter hier a mote/ſa brytur Guds Setning og Skickan. Lærdomur.

Huar hellſt ad þeir Vndergieþnu eru ohlydner/ þar kann huörke Bwſkapar laged nie helldur nöckur önnur Stiett vid Magt ad hallda ſt/ Og ſu Hlydne ſem er aþ Hrædſlu eiñ ecke aþ godum Huga/ hun varer ecke leinge.

Euangelium Matth. XXII.

Þann tijma. Jeſus ſuarade og talade j annad ſinn j Eptꝛ erlijkingum til þeirra og ſagꝛ de. Himna rijke er lijkt þeim Konunge/ſem Brwdkaup giör de Syne ſijnum. Og vt ſende ſijna Su eina ad kalla Bods meñina til Brwdꝛ kaupſins/ Og þeir villdu ecke koma. Enn aptur ſende hañ vt adra Þiona/

og sagde. Seige þier Bods mönnon-
um / Siaed / mijna Maltijd hefe eg
til bued / mijner Vxar og Aled sie / eru
slatrader / og allt er til reidu bued / ko
med til Brwdkaupsins. Enn þeir for-
smadu þad og geingu j burt / eirn a sin
Bwgard / en annar til sinnar Sysslanar /
En hiner adrer gripu hans Sueina / og
lögdu þeim Hadungar til / og drapu
þa. Enn þa Konungurenn heyrde þet-
ta / vard hann reidur / og sende vt sitt
Herlid / og liet fyrer fara þessum Mord
ingium / og brende vpp þeirra Borg.
Þa sagde hann sijnum Sueinum / Brwd-
kauped var ad sönnu reidu bued / enn
þeir sem bodner voru / þeir voru eige
þess verdugier. Þar fyrer fared vt a
Gatna moten / og biodeð til Brwdkaup
sins huörium sem þier finned. Og hans
Þionar geingu vt a Stræten og saman
söfnudu öllum þeim sem þeir fundu /
Vondum og Goodum. Og Brwdkaup
id vard fullt med Bordsett Folk. En
þa ed Konungurinn gieck jnn / ad sia þa
sem til Bordsins satu. Og hann sa þar
Mann / eige klæddan med Brwdkaups
Klæde. Og sagde til hans. Vinur. Hu

örnen

Ornen giecKst þu jnn hingad / hafande ecke Brwdkaups Klæde? Enn hañ þag de. Þa sagde Kongurin til sinna Þie nara. Binded hans Hendur og Fætur / og kasted hönum vt j þin ysstu Myrkur þar ed vera mun Op og Tanna gnist- ran. Þuiad Marger eru kallader enn fær Vtvalder.

Suma z Innehalld Gudspiallsins.

1 Þetta Brudkaup merker eckert annad eñ Predikan Heilags Euangelij / j huörin Gud Himneskur Fader þyrer sinn Son Jesum Chr istum hañ lætur bioda oss til Syndaña þyrer giefningar / og til eilijfs Lijfs og Saluhial- par / vt af skiærre Födurligre Nad og Giæsku / Þuiad hañ vill þad aller Menn skule verda Saluholpner / og komast til Sañleiksins Vid urkienningar / 1. Tim. 2.

Soddan Predikun vilia Gydingar ecke mz taka / Þuiad þeir meintu ad Moyses og ha- ns Lögmaal skylldu þeim duga til Saluhial- par / þar þyrer være þeim eingeñ Þörf a Chr isto edur hans Orde. Þeir lietu og sier ecke nægia hier med / helldur offsottu þeir sialfañ Christum og hans Postula og Læresueina / og Kyfflietu þa. Þar þyrer reiddest Gud / og rak fra sier þennañ þuerbroteñ Lyd / og liet Rom

 uerja

Uerla kom yfer þa/þeir eyddu Lande og Lyd um/ og brutu nidur og brendu Jerusalem/ so ad þar var ecke einn Steiñ yfer ødrum stan dande/ Enn Gydingar vrdu myrdter og drep-ner/ og Hertekner j burt blutter/ so þar bleif ecke epter eitt Haar af þeim.

2 Nu epter þetta þa Gud hafde vtskufad Gydingum fyrer þeirra Vantruar og Ohlyd-nes saker/ þa sende hañ vt vm allañ Heimiñ/ og liet kalla Heidingia til þessa Brwdkaups. Þeir þagu þetta Bod/ og komu storum Hoo-pum saman/ Enn j bland þessa stora Mann fiølda þa finnast þeir nøckrer sem ecke hafa Brwdkaups Klæde. Þetta skal so vnder stan-da og skilia/ J þeirre Heilögu Skijrn þa ver dum vier af Syndonum hreinsader og þueg-ner/ og j klædunst so sem einu hreinu Klæde/ sem er Syndaña Fyrergiefning og eilijft Riett læte/ fyrer Christum vorn Herra. Þessu Sk ijrnar klæde eigum vier ad hallda hreinu og o-fleckúdu/ med hreiñe og godre Samuisku/ va-xa og þroast Dagliga j Truñe / og vakta oss fyrer Syndiñe/ Enn kuñe so ad skie/ ad vier føllum og saurgum þetta skijrnar Klæde/med Syndum og Glæpum/ Þa skulum vier giøra sanna Jdran/ betra og bæta vorn Lijfnad/ láta af Syndiñe/ og bidia Gud vm Naad og Syndaña fyrergiefning.

Enn mestur fiølde Manna/sem teked he fur vid Skijrn og Tru hann geingur fram j Synd-

Syndūm og Glæpum/ an alleär Jordanar/
og hefur ecke a sier þetta Brwdkaups Klæde/
Og þo so sie/ ad þeir hylia og dylia kune sijna
um Løstum fyrer Mōnum hier a Jørdune/
so þad syneſt ad þeir sie riett Kristner/ og ad
þeir meige vel vera j. Bland Fromra Kristiña
Maña/ þa munu þeir þo a hinum sijdasta
Deige ræker verda/og af Gude vtreknek vegna
sinna Synda og Glæpa/ j eilijfar Kualer og
Pijsler. Þar fyrer þa er þetta Euangelium
ein Amiñing og Viduörun/ so ad meñ take sig
vel j vakt/ og heyre Guds Ord med allre Giæ
tne/ og betre sig þar af/ Ellegar vænte sier
eilijfrar Guds Reide/ Þar ma huör og einn
Kristiñ Madur vmhuxa og sig vppa reida:

V

Synerum Brullaups Bloma/ Byr
sa Rijkium styrer/ Þienara sende sijna/
Suiñur Geste ad finna/ Bodsmeñ hrak
ta hæda/ Hird meñ Kongs * myrda/
Riett vard reidur Drottiñ/ Rijkur og
hefner a slijkum.

Bæneñ.

HErra Gud Himneskur Fader/ Eg
gióre þier þacker fyrer þijna ovm
rædeliga Nad og Myskun/ ad þu hef
ur kallad mig til þijns gledelega Brwd
kaups / sem er þitt Heilaga Sæluhialp
ar Ord / og fyrer þinn Son þa hefur

Rr v. þu

þu fyrergiefed mier allar mijnar Synder. Enn af þui Himneskur Fader / ad hier eru so margar Dagligar Freistingar / Sneyxlaner og Haskasemder a ferd um / og af sialfum oss til erum vier veyker og vanmættugier / og til alls hins vonda hneygder. Þar fyrer bid eg nu þijna Myskun / ad þu fyrer þinn Heilaga Anda geymer mig og vernder / so ad eg falle ecke j Syndena / Enn verde. so ad eg falle / og saurugt giöre mitt Skijrnar Brwllaups Klæde / huörin ad Herrann Jesus hefur mig skrydt. Þa bid eg þu hialper mier fyrer þijna Myskun og leider mig til riettrar sannrar Jdranar / og vardueiter mig j Trunne til þinnar Nadar og Myskunar / so ad eg verde ecke til Skammar / ad eilijfu / Amen.

Tuttugasta og fyrsta S. d. epter Trin. Pistillinn Ephe. VI.

Mijner Kiærer Brædur. Styrkest j Drottne / og j Mætte hans Kraptar. J klæded ydur Guds Herskrwda / so ad þier geted staded j giegn

giegn Vmsatum Diöfulsins. Huad vier hösum eige vid Holld og Blod ad beriast/ helldur vid Höfdingia og Vollduga/ sem er vid Drottna Verälldarinnar/ þeir ed j Myrkrum þessarar Veralldar Drottna / vidur jllsku Anda vnder Himnenum. Huar fyrer þier vpp a ydur taked Guds Herskrwda/so ad þier gieted j mot staded a hinum vonda Deige/ og vered j öllum ydrum Verkum fullgiörder · Standed nu vmgyrder ydrar Lendar med Sannleikanum / og j skrydder med Bryniu Riettlætesins. og vm Fæturnar Skö fœtader med Euangelio Fridarins / vppa þad þier sieud fyrer Bwner. Enn vm fram alla Hlute / þa medtaked Skiölld Truarinnar/ med huörium þier kunnid vt ad slöckua öll Elldlig Skeyte hins Prettuïssa. Og gripped Hialm Hialpræđesins/ og Suerd Andans/ huört ad er Guds Ord.

Vtskyring Textans.

Sier huör Kristen madur / hann er staddur so sem j standanda Strijde j mote Dio-
plenum

þfenum og hans Freistingum / so vel j Med-
læte sem j Motgange/ alla þa stund sem Madur
ureñ liþer / Þuiad sa hiñ vonde Ande leitar
allra Bragda/ ad fella oss og fyrra oss eilijfre
Sæluhialp/ Þar fyrer amiñer S. Paull oss
og vpp vekur/ecke ad eins ad vera reidubuner
til þessa Bardaga/ Helldur og eirneñ þa viss
ar hañ oss ad þeim Herskruda / med huørium
vier kuñum(med Hialp og Hiastod Drottins)
Andskotañ ad sigra og yfer vinna. Og tekur
Postuleñ so til Ords/Mijner kiærostu Br-
ædur/ Styrkest j Drottne og j Mætte
hans Kraptar. Þad er/ Vered hrauster/
stridsed Kallmañliga/ þo so ad þier forlæted
ydur ecke vppa ydar Styrk/helldur vppa Dr-
otteñ / og treysted vppa hans Krapt og
Matt. Þuiad vppa vorn Matt og Styrk
ad treysta þad er fallvallt / so sem oss Dæme
hins Heilaga Peturs kieñer/ J klæded ydur
Guds Herskrwda / Þad eru Andlig Vopn/
þau sem Gud giefur/ og hañ hefur til sett og
skickad j stijdum Bardaga ad hafa/ So ad
þier Gieted standed j mote Vmsatrum
Diøfulsins. Lærdomur.

So sem Meñ plaga opt og tijdum / ad
ymistia og yfer falla sijna Ovine oforuarañ
dis/ so giører Diøfulliñ oss/ Þuiad þa minst
er vari og sijdst varer/ og vier erum sem mest
athugalauser/ þa yfer fellur hañ oss hellst
med

med synstm Freistingum)
Pviad vier høfum ecke Barattu vid Holld og Blod helldur vid Høfdingia og Magtar vellde/vid Myrkrañ Stiornendur þessa Heims/ vid Andliga Hreckvijse i Loptinu. Pad er/ Peññ ann Bardaga/ vm huørn eg nu tala (seiger S. Paall) eigum vier ecke vid menska Meñ/ þeir ed skapader eru med Hollde og Blode/ þeir ed felldor verda og yfer vinner mz syneligum Vopnum/ helldur eigum vier ad beriast j mote Dioflenum/ þeim volldugu Magtar Añdum/ þeir ed stiorna og rada þessum Heime/ og Mennena forblindada giøra (epter þui sem Gud hañ þeim leyfer) þesser eru þeir Illstu Andar/ fuller Hreckuijse og Slægda/ þeir eru j Loptenu yfer oss/og ecke er sa Stadur huar þeir kunna ecke ad komast/ Og med þui/ þeir eru osyneliger/ þa er þeim mun torfelldara vid þeim ad sia. Lærdomur.

S. Paall kallar Dioflana Høfdingia og Magtar vellde/ecke ad eins fyrer þad/ ad þeir eru megtugier Andar / helldur af þui/ ad a medal þeirra þa eru adskilianligar Stietter og Embættis þionustugiørder / so ad þar er einn ødrum mattugre/ eñ ødrum slægre og verre/ þo aller sie þeir Hreckuijsøstu. Eñ Mæt sinne og Hreckuijse kuña þeir ecke vid ad koma/ nema so sie ad Gud hañ leyfe þad / sa sem Historian af hinum sæla Job hun tienner
ess.

oss. Nu med þui / ad soddan illsku Andar/ Leir suerma j Loptinu yber oss/ og j kringum oss/ þa er Þörf ad vier bidium Gud/ ad hañ læte syna Eingla giæta vor / þyrer Dioflon-um og þeirra Slægdum og Skadsemdum. Þar liggur á/ ad vier lifum Heilagliga/ so ad vier missum ecke Hialp og Hiastod Heilagra Eingla)

Enn Dioþullin(huör ed j Heilagre Ritnīngu kallast Freistare) hañ plagar stundum ad skiota Mönum j Brioſt vondum og syndsamligum Hugreñingum/ Stundum vpp vekur og huetur hañ Holld vort til Synda/ sem ad er Agirnd/ Reide/ Helpt og Hatur/ Lostase-me / og adrar þuilykar Synder/ Stundum vpp vekur hañ vonda Meñ/ ad locka oss med sier til Synda og Glæpa / og annad þuilykt/ Þar fyrer (seiger S. Paal) taked allan Herskrwda Guds/ so þier gieted Mot-stödu veitt/ a þeim vonda Deige/ Pad er/ a Freistingar Tymanum/ Og ad þier faed stadest þa allt er vmgiort/ Pad er/ Ad þier saed vm syder allar Freistingar sig-rad og yberrvnned/ So standed nu/: Kall-manliga j mote Andskotanum/ og hans viel-um og Freistingum/ Belltader vm ydar Lendar j Sannleikanum/ So ad þier sie ud þui betur til Bardagans buner/ Þuiad þad var hattur þeirra j austur Alpune / ad þeir voru syd klædder/ og vrdu þar þyrer ad bellta

bellta sig vpp og flytta/ þa þeir villdu nöckr ud ad hapast. Lærdomur.

Ad vera med Sannleikanum vmgyrdtur edur belltadur/ þad merker/ ad vera vel lærdur og frædder j Gudligum Sañleika/ ad vita Guds Heilagañ Vilia/ og lata Diöfuleñ ecke forblinda sig) Og j klædder Brynio Riettlætesins. Lærdomur.

Enn þott ad meinlausligt og riettferdugt Lijfferne og Frammferde sie harla gott j Freistingonum / þa er þo betra þad Riettlæte/ med hvöriu Gud hañ giörer oss Riettlata/og fyrergiefur Syndernar fyrer Christum/ Nær vier höfum þetta Riettlæte/ þa meigum vier öruggliga standa Diöflenum j mote/ og skey ta ecke vm hans Aræser) Og Skofatader/ so sem reidubuner fram ad fylgia Euangelio Fridarins. Þad er/ Vered til reidu ad fram fylgia Euangelio Christi/ huört ed bodar oss Friden a mille Guds og vor/ og lated ecke neina Freisting edur Ofsokn hint dra ydur þar j fra/ ad þier medkieñed og jated ecke Guds Euangelium.

Lærdomur.

Þess optar sem vier jatum og vidurkieñum Euangelium fyrer Heimenum/ og þui meir sem vier astundum þad vt ad breida og bera þess diarfare og Hughraustare verdum vier j Freistingonum. Enn þeir sem ecke hirda vm ad medkiena Euangelium nie þui fram ad fyl

gia /

gia / þeir verda Dag fra Deige veykare i þessu Strijdenu.

Fram̄ yfer allt (fram̄ yfer öll Hervopn) þa taked Skiölld Truarennar / med hvörium þier meiged vtslöckva öll Elldlig Skeyte þess Hreckuijsa / Anda.

Lærdomur.

Pad rietta Truarinnar Traust / sem Madur hefur til Guds Födurligrar Giæsku og Myskunar / þad er so sem Skiölldur / huör ed ekur vid þeim elldligum Pijlum / med huörium ad Diöfullen̄ han̄ vill koma oss til Aurulnaunar. Þuiad opt vpptendrar Andskoten̄ soddan Freistingar i Man̄sins Samuisku / med brædium Atburde / so sem þa nöckur kueiker Elld i Strae / Soddan Diöfulsins Skeytum eigum vier ad mæta / mz riettum Truarin̄ar Skillde)

Og grijped Hialm Hialpræðesins.

Lærdomur.

Þeir hafa Hialm Hialpræðesins sier a Höfde / þeir ed hafa þa Tru og von til Guds ad han̄ mune ecke læta þa framar freistast / en̄ þeim er möguligt vm ad bera / . 1. Cor. 10. Og ad Gud mune vm sijder vissuliga frelsa þa fra öllu vondu / og giefa þeim eilijft Lyf) Þesse Von hun bregdst ecke / Rom. 5. Og Suerd Andans / Taked þad Andliga Suerd ad slast med / i mote Diöflenum / Sem er Guds Ord. Lærdomur.

Þetta

Þetta hefur Christur kient oss med sijnu Epterdæme / ad setia Guds Ord j mot huörre Freistingu. Til hinnar fyrstu Freistingar þa suarade hañ / Ecke lifer Madur vid Brauð einsamallt. Til annarar / Þu skallt ecke freista Guds Drottins þijns. Til þridiu / Þu skallt til bidia Drotteñ Gud þiñ og þiona hönum einum. Þar fyrer / Huör hañ vill veria sig fyrer Diöflenum / sa læte sier kunnuga vera Heilaga Ritning / Hiner sem hana vilia ecke stunda nie læra / þeir hafa so mijkred ad seigia fyrer Diöflenum / so sem stryppur Madur j Bardaga. Gud

Euangelium Joh. IIII. Cap.

I Þann tijma. Og þar var eirn vnder Konungur / huörs Sonur ad siukur lꝏ til Capernaum. Þa hañ heyrde þad / ad Jesus var komen af Gydinga lande j Galileam / for hañ til hans / og bad hañ / þad hañ fære ofan / og læknade Son hans þuiad hañ være ad mestu daudur: Þa sagde Jesus til hans. Nema ad þier siaed Teikn og Stormerke true þier ecke. Konungurinn sagde þa til hans. Herra far þu ofan / adur enn Sonur minn andast. Jesus

ſns ſagde hönum þa. Far þu / Sonur þinn lifer. Og Madurinn trude þeim Ordum er Jeſus ſagde hönum / og gieck þadan. Enn þa ed hann for nu ofan epter / geingu hans Þienarar j mote hönum / og kunngiórdu hönum ſeigande þad Sonur hans lifde. Hann ſpurde epter / a hvórium tijma þad hönum hefde batnad. Og þeir ſógdu hönum. J Giær vm ſiettu Stund / hvarf fra hönum Kaldan. Þa formerkte Fader inn / ad þad var vm þann tijma / a hvórium Jeſus hafde ſagt til hans / Sonur þinn lifer. Og hann trude / og allt hans Heima folk.

Summa z Innehalld Gudſpiallſins.

1 J þeſſare Hiſtoriu lærum vier þetta fyrſt / ad Dæme þeſſa Vngmennis / ad Hugleida / hvórſu þad aller Menn ſo vel Vnger ſem Gamler eru vegna Syndanna vnderorpner Sottum og Siukdomum og allſkyns Eymdum og Harmkuælum / hvar af aller Menn Kriſtner ſkulu Lærdom taka / ad lifa j Guds Otta / ſo vel þeir Vngu ſem þeir Gömlu / og fordaſt Syndernar / og hafa Rad Jeſu Syrach þar hann ſeiger / 7. Cap. Hvad helliſt þu hefſt ad / þa haf j Minne þinn Endadag / og muntu

alldrei

alldrei Synder drygia.

2 Næst þui þa siaum vier og hier/ huört vier er skulum flyia og leita j öllum vorum Nauds-synium/ sem er til Herrans Christum/ Hann er sa sem giarna hialpa vill/ ef vier leitum hans Hialpar og setium Tru og Traust til hans.

3 Af þessum Höfuds mañe er þad ad læra huad ein riett Kristin Trua er / og huörnen hun skal æ meir og meir vaxa og þroast. Hñ hafde þa Tru til Christum/ ad hañ munde hialpa synum Syne/enn þesse Trua var þa enn miög veyk/ Þuiad hañ huxade / ad ef Christur være ecke ofan / og være ecke Sueinenum nalægur/ þa kynne hañ hönum ecke ad hialpa/ Þar fyrer avijtar Christur hañ seigande/ Nema þier siaed Teikn og Stormerke þa true þier ecke/ Þad er/ Þier vilied þui einu trua/sem þier siaed þreifed og taked a/enn ei vilie þier trua þui sem þier siaed ecke. Enn ad hafa rietta Tru/þad er ecke annad enn ad blyfa fastliga vid Guds Ord / og dæma ecke epter þui sem Madur sier med Augonum/ helldur epter þui sem Madur heyrer/ Þar fyrer þegar Höfuds Madurin/ liet ecke af/bad vm Hialp syns Sonar vegna/ þa setur Christur strax fyrer hañ ecke nema Orded bert/ og seiger/ Far þu þinn Sonur lifer. Þessu Orde trude Madurenn/ gieck burt/ og treysste þar vppa/ og hönum skiede so sem hañ trude og Christur hafde

Hõnum loþad.

Eins j sama mata þa vill þad til ganga med oss/ ep vier skulum verda Saluholpner. Syndaña þyrergiefning Mad Guds og eilijþt Lijþ/ siaum vier ecke med Augonum / helldur heyrum vier þad med Eyronum/ Huör sem ad medtekur þetta Ord Guds/ vm Nad hans og Syndaña þyrergiefning / og eþar þad j önguañ mata/ hönum verdur epter sinc Tru/ Og þo hañ þinne enn nu med sier Synd og Veykleika/ þa verdur hönum þad allt þyrer gieþ ed vegna Christs/ Og þo hañ þikest ecke ann ad þinna nie þormerkia/enn Daudañ/þa mun hañ þo vissuliga þa þad eilijþa Lijþ.

4 Soddan Tru hun er ecke j voru sialþs Valldc/ og ecke tökum vier hana vpp hia oss/ helldur er hun Heilags anda Giöþ og verkan/ Þar þyrer ber huörium kristnum Mañe ad bid ia Gud þar vm alla Tijma / og heyra jaþnn liga Guds Ord aþ godu Hiarta.

v

Christ bidur klöckuo Brioste/ Rong yr med Hardwd ongri/ Banuanu Barne siynu / Boot viña: Hañ jnner/ Lifer þinn Sonuriñ liufe/ lina Hrygd ga til Bygdar/ Faderiñ for og trude/ Og fann þad Orded saña.

Bænen.

Almatt

Almattugur eilijfur Gud/ þu sem fyr er Nafn og Verdskulldan þijns Son ar Jesu Christi hefur til sagt og lofad oss Syndaña Fyrergiefningu Riettlætenu og eilijfu Lijfe/ Vier bidium/ Upplys og vek vor Hiörtu med Heilögum Anda þijnum/ so ad vier j öllum vorum Naudsynium og Freistingum kynnum Dagliga leita Hialpar j hia hönum og fyrer eina öröggua Tru og Von til hans Orda og Fyrerheita/ mættum vi er fa og ödlast þad vier girnust/ og ver da vm sijder eilijfliga Sæluholpner/ Fyrer þiñ Son Jesum Christū/ Amen.

Añan og Tuttugasta S. d.

epter Trin. Pisti. Phil. I. C.

KJærer Brædur. Eg em þess hins sama j godu Trauste hia ydur/ Ad sa sem j ydur hefur vpp byriad hid gooda Verkid/ hañ mune þad og eirnen fullkomna/ allt til þess Dags Jesu Christi. So sem mier er vel til heyreligt/ þad ad eg hallde af ydur öllum j þann

 mata

mæta / þui ad eg hefe ydur j mijnu Hiarta j þessum mijnum Fiötrum / j huörium eg forsuara og vernda þetta Euangelium / huar af ad þier erud Nadarinñ ar Hluttakarar medr mier. Þuiad Gud er minn Vottur / huörsu þad ad mig forleinger af Hiartans grunne j Christo Jesu / epter ydur öllum. Og þess sama bid eg / þad ydar Kiærleike audgist æ meir og meir / j allre Vidurkienningu / + allre Reynslu / So ad þier meiged reyna huad best er / Vppa þad þier sieud skiærer + hindrunarlauser allt til Dag þins Christi. Vpfyllter af Auexte Riettlætesins / sem er fyrer Jesum Christum j ydur skied / til Dyrdar og Lofs Gude.

Vtskyring Textans.

S Paall lætur j liose j þessum pistle / huöria Nast og huilijkt Hiartans Þel hañ hafe til þeirra Philippensis og seiger so / Eg þacka Gude mijnum / so opt sem eg hugsa vm ydur / huad eg giöre alla tijma j mijnum Bænum (bidiande Gud) fyrer ydur öllum / Ad hañ sie ydur Milldr og Nadugur / og auke sijnar Gafur vid ydur / Og

þa Bæn

Þa Bæn giöre eg med Fögnude/ Til Gik ds vegna ydar Sæluhialpar.

Lærdomur.

Hanneñ skal huör kristeñ Madur Gude þacker giöra/ ecke alleinasta sinna vegna/ helldur þyrer þad hid goda sem Gud hañ veiter ödrum/ Þuiad Þackar giördernar þær eru sa Forn og þad Offur sem Gude vel þocknast/ Hebre. 13.

Item/ huör og einn hañ skal þad hallda ad Gud sie hans Gud/ Og sie hönum þyrer Christum nadugur og Myskunsamur.

Item / So sem þad hæfer / ad Ordsins Þionar bidie þyrer sijnum Undergiefnum / so eiga aller Kristner Meñ ad bidia til Guds/ huör einn þyrer ödrum/ Þuiad þad er Gude þægeligt og Kristneñe miög nytsamligt. Eñ Kristneñe henne ber sier so ad hegda/ ad henner Þeinarar meige med Glede og godum Huga bidia þyrer henne / so þeir þurfe huörke ad klaga nie anduarpa/ vegna Oþacklætis og O, hlydne sem þeirra Tilheyrendur hafa/ Þuiad þad sama er þeim Undergiefnu miög Haskasamligt/ so sem þar stendur Heb. 13. Eg þa eꝺa Gude (seiger S. Pall) Fyrer þad Samlag sem þier hafed j Euangelio / fra hinum fyrsta Deige allt til þessa · Þad er/ Eg þacka Gude/ ad þier erud Hlut takarar ordner þeirra Andligu Giafa/sem Möñum veitast og giefast j Euangelio/ Og eg g'e

S ſ iiij. þit aꝥ

ðſt aþ Hiartá ydar vegna/ ad þier haþeð meðe tekeð Euangelium med ſtorre Aluðru/ ecke ad eins þyrſta ſinne þa eg predikade ydur þad/ Helldur haþe þier ſtødugier þar jnne ſtadið / og j riettre Tru vereð/ allt til þeſſa Dags.

Lærdomur.

Þeir einer verda ſamlags Menn edur Hlut takarar Himneſkra Audæþa / þeir ſem ſtadʒ faſter eru j Truñe og ſannre Gudhrædſlu allt til þeirra æþeloka. Item/ ſa allra hæſte og ſtæſte Velgiørningur Guds/ ſem hañ veita kañ nøckru Lande/ Borgum edur Bygdum / hann er þeſſe/ þegar Guds Euangelium predikaſt hreint og klart/ Þviad þár þylger med Guds Giæſka og Goodvilld/Syndaña þyrergieþning og ad ſijduſtu eilijþt Lijþ/ Þar þvert a mote/ þegar Gud hañ ſuipter Menn Euangelio / ve gna þeirra Opacklætis/ þa miſſa Meñ øll þe ſſe Himneſk Giæde/ þa kiemur epter Hungur og Þorſte Guds Ords/ſo ſem Amos Spamað ur þyrer ſpaðe/ 8. Cap)

Eg þacka Gude ſeiger S. Pall/ ad þier erud komner j Kuñingſkap Euangelij/Vered j godu Trauſte þar vm / ad ſa j ydur heþur vpp byriad hid goda Verked/ hañ ſame mune þad fullkomna/ Hann mun varðveita ydur j ſannre Guds Kyñingu og Gudhrædſlu/ſo ad þier med Fögnude vaked/ Vppa þann Dag Jeſu Chriſti/ a hvørʒ ium ydar eilijþ Farſælld mun opinber verda.

Þeſſa

Þessa Vo̅n/ seiger Postuleñ/ hefi eg til ydar? So sem ad mier er til heyreligt / ad eg halldе af ydur j þann mata. Þad er hæfeligt/ ad eg hafe slijka Von til ydar.

Lærdomur.

Þanneñ a huör Kristiñ Madur ad hafa goda Von og Meining vm annann / so leinge sem hañ reyner ecke annad) Enn ad Meñ hall de goda Meining vm Naungañ / þa hlytur Madur ad hafa Kiærleikan) Þar fyrer legg ur Postuleñ þetta til / huar fyrer hañ hafe godda̅ Von og Meining vm þa Philippenses/ og seiger / Þuiad eg hef ydur j minu Hiarta / Eg hef Hiartgrona Elsku til ydar/ eg gleyme ydur alldrei/ jafn vel/ J þess um mijnum Fiötrum huar jnne eg forsuara og styrke Euangelium / J mote Osañindum Gydinga og annara heidiña Man na/ þad er/ þennañ Motgang lijd eg fyrer Christum/ huörs Motgangs eg være fro an/ ef eg villde læta af ad boda Euangelium.

Lærdomur.

Þad hæfer / ad Ordsins Þienarar elske sijna Tilheyrendur/og gleyme ecke sijnum Kri stnum Brædrum/ helldur bidie fyrer þeim/ og giöre Gude þacker þeirra vegna/ jafn vel j Offsoknum og Motgange. Þad er og vor Skyllda / ad vernda og forsuara Euangelij Lærdom j moteRangindum / og vitum þad fyrer vijst/ þott vier lijdum Motgang fyrer

Guds Ords saker / þa styrkest og stadfestist þar vt aþ Guds Ords Lærdomur med all, mörgum) Eg bid þyrer ydur seiger S. Pall eg þacka Gude ydar vegna/ eg heþ goda Von a ydur/ og eg elska ydur aþ Hiarta/ Þuiad aller þier erud Hluttakarar Nadarinn ar medur mier ordner. Þad er/ Þar þyr- er elska eg ydur/ ad eg veit þier erud Hluttak- arar ordner Gudligrar Nadar og Myskun- ar / huör ed oss veitist öllum þyrer Jesum Christum. Lærdomur.

So eiga Kristner Meñ ad liþa / ad þeir se saman bundner j söñum Kiærleika / alijka so sem Limer og Lider eins Likama/og hial pa huör ödrum med godum Bænum til Gudz og ödrum Kiærleikssins Verkum.

Vid sama Epne blijþur S. Pall enn nu / og helldur þram̄ þeim Kiærleika sem hañ heþ ur til þeirra Philippenses/og seiger/ Þuiad Gud er minn Vottur/ Eg vitna til Guds/ ad mig forleinger af Hiartans grunne j Christo Jesu eptur ydur aullum. Þad er/ Eg elska ydur aþ öllu Hiarta j Christo Je su/ huörn þier þecked og elskid lijka sem eg.

Lærdomur:

Ad vitna til Guds vm nöckurn Hlut/ þad er ecke annad enn ad sueria vid Gud/Þar þyrer er þeirra Lærdomur rangur/ sem þor- dæma alla Eida. Item Aast og Elska hins Heilaga Pals til þeirra Philippenses hun sy- ner huer

ner huǒr ad sie Mismunur/ a mille saňrá Gu
ds Ords Þienara/ og hinna sem eru Leigu
menn/ edur Maga Þienarar/ þeir ed ecke leita
nema syns Gagns/ enn syna Tilheyrendur el-
ska þeir ecke/ og önguä Vmhyggiu hafa þeir
fyrer þeim) Og þess sama bid eg/ Gud
j mijnum Bænum/ Ad ydar Kiærleikur
audgist meir og meir j allre Visku og
allre Reynslu/ so ad þier reyned hvad
best er. Þad er/ Eg bid Gud ad þier Dag
fra Deige audgist og algiördare verded j Elsk-
uñe til Guds og Kiærleikanū til Naungans/
lyka og eirnen ad þier vaxed og þroist j Reyñ
ingu Guds/ og fullre Reynslū Andligra Hlu
ta/ so ad þier j öllum ydar Verkum og Giör-
dum/ vtuelied þad sem best er/ og hellst ma ve
rda Gude til Dyrdar enn Naunganum og yd
ur sialfum til Gagns og goda.

Lærdomur.

Þess eins a huör Madur Christeñ ad leita/
ad hañ lære meir og meir ad þeckia Gud og
hans Vilia/ og ad vaxa og þroast j Kiærleik
anum Dag epter Dag. Og j öllum Hlutum
þa skal Madur vtuelia hid besta)

Vppa þad ad þier sieud skijrer og
hindranar lauser a þann Dag Christi/
fuller med Auöxtu Riettlætesins/ huör
ier ed skie (j ydur) fyrer Jesum Christ-
um/ til Lofs og Dyrdar Gude. Þad er

so mijk-

so mÿked sagt/ Legged Kapp æ/ad vera Guds hrædder/ æn allrar Hræsne/ skÿrer og Hrein#
kerduger/ þionande Gude j sönnum Hiartans Einfalldleika/ so þier meiged vera ohrædder
vm ydur og skadlauser a þeim mÿkla Deige Drottins. Pad skiedur j þann mata/ef þier
erud audugier j godum Verkum/huör Verk ad eru Auöxtur þess Herrans Christi Riettlæt#
is/sem ydr til eignar reiknad verdur fyrer Trűa a Christum: Pviad Christur hañ er sa sem
verkar j ydur og med ydur / so ad þier kæred af ydur Auöxt nogligañ/Gude til Lofs/huö#
rs Nafne þad er mest Lof og stærsta Dyrd/ ef ad þier lifed so sem Fromum Kristnum
Möñum ber og hæfer. Lærdomur.

Hier lærum vier/ ad ecke hafa Hræsnar# ar Hlut j Guds Rÿke. God verken (so sem
Auöxtur goods Tries) þau bera vitne vm/ þa riettu og söñu Tru a Christum/ Þar fyrer
seiger Christur so Matth. 25. Kome þier Blessader ꝛc. Pviad eg var Hungradur og
þier gafud mier ad eta. Item hier lærum vier og so/ ad Christur hañ er sa sem j oss
verkar/ Pviad æn hans kuñum vier eckert ad giöra/ Joh. 15. Pviad sialfs sins Gafur
med oss koronar Gud/ Hier lærum og þad/ad vier eigum ad giöra good Verken / ei til þess
ad forþiena þar med eilyft Lyf/ helldur þar til/ ad adrer siae vor good Verk og dyrke Föd
urin sem er a Himnum/ Matth. 5. Cap.

Evange#

J Þann tÿma. Jesus sagde til sinna Læresuelna. Himna Rÿkid er lÿkt vid einn Konung / sem reikna villde vid Þiona sÿna. Og er hann tok til ad reikna / kom einn fyrer hañ / sa ed hönum var skylldugur tiu Þusund Punda: Enn þa hañ hafde þad eige til / sem hañ skyllde giallda / skipade hans Herra ad selia hañ / hans Hussfreyiu / og so Börnen / og allt þad hñ ætte / og giallda þar med. Enn sa Þion fiell frañ / z tilbad hañ / z sagde. Haf Þolenmæde vid mig / allt skal eg þier giallda. Enn Herran sa aumur æ þeim Þion / og liet hañ lausañ / og gaf hönum vpp alla Skulldena. Enn þa hañ gieck vt / fann hañ einn af sÿnum Samlags Þionum / sa ed hönum ætte ad giallda Hundrad Peninga / þñ hiñ sama Handtok hañ / greip fyrer Kuerkar hönum / z sagde / Giallld þad þu ert skylldugur. Og hans samlags Þion fiell fram til Fota hñs / bad hñ z sagde. Haf Þolinmæde vid mig / Þui allt skal eg giallda þier. Eñ hañ villde

ecke.

ecke. Helldur for j burt/ og liet hann j Dyblissu/ þangad til hañ hafde borg ad sijna Skulld. Enn sem hans sam þionar sau huad skiede/ vrdu þr hryggӳ ver vid þad. Og komu sijdan / og kuñgiórdu sijnum Herra allt huad ed giórdst hafde. Þa liet hans Herra kalla a hañ / og sagde til hans. Þu jllur Þi on/ alla þa Skulld gaf eg þier vpp/ af þui þu beidder mig. Huórt byriade þier þa ecke Mÿskunsómum ad vera vid þinn Samlags þion / lijka sem þad eg var þier Mÿskunsamur? Og hans Herra vard reidur. Og ofur sellde hañ Kuóluronum / þangad til hann hafde borgad allt þad hañ var hónum skylldugur. So mun og miñ Himneskur Fader gióra vid ydur/ ef ad þu ór ydar sem eiñ fyrergiefur ecke vt af Hiarta sijnum Brodur Misgiórder sijnar.

Suña 2 Iñehalld Gudspiallsins.

1 Epterlijking þesse vm Þionen/ sim skylldugur var sijnum Herra Hundrad þusund Punda/ hun kienner oss fyrst þañ Greinarmun

sem er

em er a mille þess Riettlætis er kiemur af Verkönum og Lögmalinu/ og a millum þess Riettlætis sem kiemur af Truñe fyrer Euangelium. Aller Menn a Jörduñe eru seker og syndugier vid Gud/ og þad er ecke möguligt ad þeir kuñe ad vpp fylla Guds Lögmæl/ þar fyrer eru þeir aller skylldugier/ so þad er ecke möguligt ad þeir giete þad bitalad. edur borgad/ Þuiad j Syndonum erum vier fædder/ og þessare Syndsamligre Nattuꝛu er oss omöguligt vm ad breyta. Þar fyrer liggium vier vnder Lögmalsins astellis Dome/ sem er/ ad sa skule vera bölvadur/ huör ecke helldur allt þad Lögmalid skipar og bydur.

2 Enn Euangelium/ og þad Riettlæte sem kiemur af Trunne a Jesum Christum/ þad til seiger og bodar Syndaña fyrergiefning öllum þeim sem med riettre sanñre Jdran jnnflyia til Guds Myskunar/ fyrer Nafned Jesu Christi Guds Sonar. Soddan ovmrædelig Nad Guds verdur oss hier fyrer Sioner sett/ j Epterdæme þessa Konungs/ huör ed so stora Skulld heil tiu Þusund punda vorra otelianligra Synda af Nad og Giæsku fyrergiefur/ alleinasta Jesu Christi vegna syns Sonar.

3 Þar næst þa er hier ad sia stort Myskunarleyse og strangt hardwdugt Hiarta þessa Þionsins j mote synum samlags Þion/ þarra

einna

einna Peninga vegna/ Hvar pyrer ad Herran reideft/ og aptur kallar sijna Giæsku/og i Hen dur selur Pionen Ruoluronum. Puiad þetta er Vilie Guds/ Ad lijka eins sem han er oss nædugur/ og pyrer giefur oss Syndernar giar ensamliga/ þegar han er þar vm beden med riettre Tru/ þa vill han ad vier skulum eins giöra vorum Naunga/giefa til og pyrergiefa hönum/ og hefnast ecke a hönum. Enn huör sem hellst þad vill ecke giöra/ helldur er hann strangur og Myskunar laus og hefnesamur/ vid þan vill Gud eins giöra/ og hönum alldri rei þa minstu Skulld pyrergiefa ad eilijfu.

Þar pyrer skal huör og ein Madur vidur kiena Guds grunlausa Nad og Myskun/ sem oss er veitt pyrer Jesum Christum / og vera Gude þacklatur þar pyrer/ Þar med og eirnen/ ad pyrergiefa Naunganum hans Brot og Misuerkan/ vera ecke Hefnudar giarn/ helldur Giæskusamur og Godmannligur vid sinn Samkristenn.

℣

Riettan Reikning ætte/Rijkur vid Piona slijka/ Er Skullder gatu ei goll ded/ Giefur Nad þeim han bædu/Bu ittur Præll Augan veitte/ Kaupunaut Hiarta blautum/ Hier vid Herran reid- ist/ Hefner Priot illsku fliotum.

Fromur Faderin Himna/ Fridar
oss þa

oss þa vier bidium / Vill hañ ad vær aller/ Jñeliga þad miñunst/ Þo Bræd ur af Bernsku reidist / Og briote oss a mote/ Lætur ei Nædar mota / Ne ma vær höfum þa kiæra.

Bænen.

ALmattugur eilijfur Gud/ Vier jatum og vidur kiennum / oss ad vera auma og Fatæka Syndara/ og vor Synd og Skulld er stor og ovmrædeliga mijkel fyrer þier/ Enn vier þöckum þier af öllu Hiarta/ þad þu hefur teked af oss þessa Skullda byrde/ og lagt hana vppa þinn elskuliga Son Jesum Christum/ og hefur læted hañ bitala og borga þar fyrer/ Þar med bidium vier þig/ ad þu giefer oss rietta og sanna Tru/ og styrer oss med Heilögum Anda þijnum / hier a Jördu/ so ad vier kyñum ad lifa epter þijnum Vilia/ og audsyna vorum Naunga alla Aast og Elsku Hialp og Þionustu / og ad vier afleggium alla Reide og Hefnd/ so vier ecke vpp vekium þijna Reide yfer oss/ Helldur ad vier mættum alla tijma hafa þig fyrer eiñ Nædugañ Föd: a Himnum/ fyrer Jesum Christum þinn Son

Tt. sem

sem med þier og þeim Heilaga Anda lifer og rÿker fra Eilÿfd til Eilÿfdar/ Amen.

Tuttugasta og þridia S. d. epter Trinitatis. Pistillin̄. Phil. III. og IIII. Cap.

KJærer Brædur. Fylged mier epter/ og giæted ad þeim sim̄ so ganga/ lÿka sem þier haf ed oss til fyrer myndar / þui ad marger ganga so/ af huó rium eg hefe optsinnis sagt ydur / enn nu seige eg ydur grætande/ þeir Ovin er Krossins Christi/ huórra Æfelok er Fyrerdæmingen/ huórra Gud Magen̄ er/ og þeirra Vegsemd sem Jardliga Siñader eru/ verdur til Skam̄ar. Eñ vort Heimele er a Himne / Huadan vær væntum Frelsarans Drottins Jesu Christi/ sa ed vorn faseingan̄ Lÿkama mun forklæra/ so ad han̄ lÿkur verde hans forklærudum Lÿkama / epter þeir re Verkan/ sem han̄ kann sier alla Hlu te med Vndergiefna ad gióra. Lÿka so mÿ

so mijner kiærer og elskuliger Brædur/ minn Fögnudur/ og mijn Korona/stan ded so j Drottne elskanliger. Hina Euo dian aminne eg/ Syntichen amiñe eg/ þad þær sieu samlyndar j Drottne. Eg bid þig og eirnen minn trwr Lags mad ur / veit þeim Hiastod/ sem med mier strijdt hafa yfer Euangelio/ mz Kleme se/ og hinum ödrum mijnum Hialpar Mönnum. Huörra Nöfn ad eru æ Lijfs Bokinne.

Vtskyring Textans.

Spaull hann hafde j fyrer farande Rædu amint þa Philippenses/ ad vera astundun arsamer j sanñre Gudhrædslu og Gudrækne/og kuedst eirnen giöra þetta sialfur. Þar fyrer aminner hañ þa nu hier/ ad fylgia sijnu Eptr erdæme og annara Gudhrædddra Mañä. Þar næst þa klagar hañ yfer þeim sem öngua goda Alwd leggia vid Guds Ord og sanna Gud rækne/ og seiger þui so/ Vered mijner Ep terfylgiarar/ Elskuligier Brædur/ Og kosted Kaps þar æ/ ad huad þier siaid gott og Lopligt j mijnu Framferde/ þa breyted þar epter: Og ecke alleinasta þetta / helldur/ Og giæted ad þeim sim so ganga/lijka sem þier hafed oss til Fyrermyndar.

 Þad er

Pad er/ giæted ad Peim sem lifa lijka so, sem eg/ huad god Epterdæmie goþugra Manna/ pau healpa mörgum til Gudrækne og gods Framferdis/ Enn þeir eru fleire sem fier Dæme taka af Syndum og Veykleika godra Manna/ huad ecke vera ætte. Pesse myn Aminning seiger S. Pall er miög Naudsynlig/ Huiad marger ganga so/ Eg tala vm pa sem jata sig fyrer Kristna menn/ enn audsyna pad po med sijnu Framferde/ ad þeir skeyta huörke vm Guds Dyrd nie sijna eigenliga Sæluhialp/vm huoria eg optsinis sagda ydur / enn nu seige eg grætande / Oviner Krossins Christi. Pad er so ad skilia/ Eg hef optsinis klagad fyrer ydur vm þa Fræn(?)ara/sem kallast Kristner/ enn hata po Kross inn Christi/huörra ogudligan Lifnad og þor herdta Hreckuyse eg harma af Hiarta.

Lærdomur..

Soddan Gudliga Vandlæting ættu aller Guds Ords Pionar med sier ad hafa/ ad harma Illsku og Hardyde sinna Vndergiefinna) Ovine Krossins Christi kallar S. Pall þa sem fordast Kross og Motgang j þann mata/ ad þeir hirda huörke vm klara Euangelij Lærdom nie helldur sanna Gudhrædslu/so sem ad voru fordum þeir fals Postular þeir ed saman bleyngdu Lögmalinu og Euangelio/ og hiell du Vmskurdar skijrnina naudsynliga til Sælu hialpar/so þeir þyrfte ecke Offoekner, ad lijda

af Syo

ap Gydingum. Slijker eru og þennan Dag þe
ir sem j Vil vid Herra og Höpdingia kiena og
predika/ þad þeim lijkar/ so þeir hafe ecke þe
irra Gvilld og Hatur.

Hvör ad nu fle slijkra pals Postula og pals
Kristiña Maña apgäg: þ seiger S. Pall hvörra
Afelok ad er Daudem. Þad er/ slijker ve
rda ecke Sæluholpner/ helldur munu þeir pyr
erparast ad eilijfu. Lærdomur.

Hvör han̄ tekur ecke sinn Kross / seiger
Christur og pylger mier epter/ sa kann ecke ad
vera minn Lærisvein̄) Hvörra Gud Mag-
en er. Þeirra Astundan er alleina su/ ad ha
pa gooda Daga og vellrast j Vellystingum
þessa Lijps. Lærdomur.

Þeir hapa sinn Maga pyrer Gud/ sem me
ir elska Vellystingar Holldsins en̄ Gud/og þeir
sem meire Ahyggiu hapa pyrer Mat og Dr-
yck enn pyrer Guds Dyrd og þeirra eigenligre
Saluhialp. Og þeirra Vegsemd sem
Jardliga eru sin̄ader Verdur til skamar
Fals Kienne bedur og þeir ed meir leita sin̄ar
Dyrdar enn Guds þeir verda og til Skam̄ar j
þessum Heime/ Þeir og lijka sem alleina sinn
da þennan̄ Heim og þad sem þessum Heime
vid vykur / enn huxa ecke þar vm Himneska
Hlute/og þau Audæpe sem alldrei eydast. Enn
vier Kristner/ vier eigum ad safna oss Aud-
æpum þeim sem alldrei eydast / og neyta þessa
Hiems/so vier vanbrukum þau ecke/Eiñ vort

Heimile er j Himnenum.

Lærdomur.

J þessum Heime erū vier vegfarande/Utlendingar/ eigum hier ecke heima/ eñ vort Foſtur land/og þad rietta Heimile/þad er á Himnum vppe/ þar fyrer ættum vier framar ad aſtunda Himneſka Hlute enn Jardneſka / Hvadan vier (Dagliga Dags) væntum Frelſarans Drottins vors Jeſu Chriſti. Þanneñ eigum vier alla Daga ad vera vidbuner vid hans Tilkomu / og aſtunda ad þocknaſt hönum/ og veþia oſſ ei nie velkia j Hiegoma þeſſa Heims/helldur vænta hans Tilkomu glader / þuiad hann vill oſſ vera/ EJNNN FRELSARE/ enn ecke ſtrangur Domare.

Og j þeirre ſinne Tilkomu mun hann Forklara vorn Lijkama litilmotligan/ Huör ed j þeſſu Lijfe er veykur og veſæll / allſkyns Eymdum og Hörmungū vnderorpeñ/ So þad hann lijkur verdi hans Forklarodum (Dyrdarfullum) Lijkama.

Lærdomur.

Þanneñ mun á hinum ſijdaſta Deige vor er Lijkamer vppriſa oforgeingeliger Dyrdar ſamliger/Andliger 1. Cor. 15. Og þa munu Utvalder ſkijna ſem Solen j Födurſins Ryke/ Matth. 11. Enn ef einhuör ſpyr huörnen þetta kuñe ad ſkie? Þetta ſkiedur (ſeiger Poſtuliñ) Epter Verkan Kraptarins/ huar med hañ kann ſier alla Hlute Vnder gie

fna ad

ſna ad gióra. Þad er/ Þeſſu óllu kiennir
hañ til leidar/ med ſijnu Almætte/ med huórs
iu hañ heþur allar Skiepnur ſier j Valldé/ ſo
ad hañ kann ad gióra aþ þeim huad hellſt hañ
vill. Alla tijma ſkulum vier lata Almættid
Christi ſtyrkia vora Tru vm Vppriſu Framlid
inna/ Og j óllum vorum Motgange þa ſkul
um vier jnnþlyiá til Christum ſem er vor Bro
der/ og Frelſare / og hugga oſſ þar vid.

Þeſſu næſt aminer S. Paall þa Philippy
enſes ad þeir ſie ſtadþaſter og ſtódugier j riett
re Tru j Kiærleikanum og ódrum Mañ koſt
um og Dygdum/ og ſeiger ſo/ Þar fyrer Br
ædur mijner allra Kiærruſtu og Elſku
liguſtu/ þier ſem erud minn Fógnudur
og mijñ Korona/ Þier ſem erud mijn meſta
Sæmd og Pryde/ſtanded ſo j Drottne elſk
anliger/ Vered ſtódugier og ſtadþaſter j ſañ
re Gudrækne/ þuiad þad er Gude þægeligt.

Lærdomur.

1 Þar S. Paall hañ kallar þa Philippen
ſes Brædur / þa Kiæruſtu og Elſkanliguſtu/
þa kieñer hañ þar med óllum Ordſins Þion
uſtu mónnum/ huórnen þeir ſkulu ſinnader vera
vid þeirra Tilheyrendur.

2 Þeir Vndergiefnu og Tilheyrendurner
ſkulu og eirnen leggia þar Rapp a/ ad Predik
ararner meige haþa Glede og Fógnud aþ þeirs
ra Hlydne og Gudrækne/og þad þeir eru þeir
ra Pryde og Korona/ Þuiad Verked loþar

 ſinn

sinn Meistara.
3 Item/ Alla tijma er Naudsyn/ ad Mens sie aminter ad blyja stadfaster j Lærdomenum og allre annare Gudrækne/ Þuiad Andskotz eñ helldur ecke kyrru fyrer / annad huört ad spilla þeim hreina Guds Ords Lærdome/ ell igar ad vppueckia Synder og Glæpe og adrar Hneyxlaner. Enn Euodiam aminne eg/ Syntichen aminne eg / ad þær sie sam lyndar j Drottne / Þessar tuær Kuinnur hafa vered ecke sijdstar j Söfnuds þeirra Phil ippensis/ þær aminner Postulen ad hafa Frid og Samþycke sijn a mille/j Drottne/ Pad er/ so Drottne lijke. Lærdomur.

1 Alla tijma astundar Andskoten ad vpp veckia Osamþyckiur a medal Kristiña Maña / Þar fyrer er huörium Mañe skylldugt ad sæt ta þa Osamþyckiu/ og saman ad draga alla O villo/ So sem þar stendur / Sæler eru Frid samer/ þuiad þeir munu Syner Guds kallad er verda/ Matth. 5.
2 Þad eina Samþycke er Gude Þægeligt sem er Lögligt gott og Gudligt/ annad ecke) Eg bid þig og minn Trwr Lags mad ur/ hialpa þeim (Euodian og Synti chen) huöriar med mier hafa erfidad/ j Euangelio / med Clemese og ödrum mijnum Hialpar Mönum / huörra Nö fn ad skrifud eru a Lijfs Bokinne.
Þad

Þad er/ Eg er viss þar uppá/ad þeir eru god er kristner Men/ og Erfingiar eilijfs Lijfs. | Sa Lags madur Pauli/ hefur verid einhuör af þeim Hellsiu Kirkiu þienörum hia þeim Philippenses. Lærdomur.

1 Enn þo ad ei leyfdest Konum ad predika opinberliga j Kirkiu Söfnudenum/ þa meiga þær med ödrum leyfeligum hætte Guds Euangelio og Orde fram fylgia.

2 Þessar tuær Kuinnur hafa vered nöckud Osamlyndar sijn a mille/og þo samt telur S. Paull þær a medal riett kristinna Manna og Erfingia Guds Rijkis/ þar lærum vier/ ad skie ma ad Missyndе kome upp a medal godra og Gudhræddra Manna vm Stundar saker / enn þad ma ecke til leingdar vara.

3 Ad vera skrifadur a Lijfsins Bok / er ecke annad /enn ad vera riett kristin Madur godur og Gudhræddur/ vm huörs rietta Tru og Sæluhialp/ eingen efar.

Euangelium Matth. XXII.

Þann tijma. Geingu Pharisearner j burt/ og settu Kaad saman/ ad þeir feinge veidt han̄ j Ordum. Og sendu til hans sijna Læresueina med Herodis Þienörum/ so seigande. Meistare/ Vi
T t v. er vier

er vitum þad þu ert Sannſögull/ og kienner Guds Götu j Sañleika/ og hrædeſt eige neirn/ Þuiad þu ſer eige ad Mañ virdingum. Þar fyrer ſeigdu oſſ/ huad þier lijſt: Huört leyfeſt ad giefa Keiſaranum Skatt eda eige? Eñ Jeſus formerkte þeirra Vnder hyggiu/ þui ſagde hañ. Huad freiſte þier mijn Hræſnarar? Syned mier Myntina Peningſins. Og þeir feingu hönum Peningiñ. Jeſus ſagde til þeirra. Huörs Mynd og Yferſkript er þetta? Þeir ſögdu hönum/ Keiſarans. Þa ſagde hñ til þeirra/ Giallded þa Keiſaranum þu ad Keiſarans er/ og þad Gude huad Guds er. Og er þeir heyrdu þetta vnd rudnſt þeir/ forlietu hañ/ og geingu j burtu.

Suma z Iñehalld Gudſpiallſins.

1 Þeſſe Hiſtoria hun audſyner og kienner/ huilijkt ad ſie þeſſarar Veralldar Art og Natt ura/ og huilijkt Hiartans Þel hun hefur til Christum/ ſem er ad veida hañ j Ordum/ ad koma hönum j Haſka/ annad huört hia Folkenu ellegar j hia Yfervalldinu.

Gyding

Gydingar þottuſt hafa Guds Fyrerheit/ ad þeir ſkylldu ætýd hafa einn Konung af ſialfs þeirra Brædrum Gen. 49. Deut. 17. Þar fyrer lidu þeir miøg þungliga Yfervalld og Drottnan þeirra Romuerſku/ og gulldu ſo ſem naudugier þennañ ſkatt Pening/ Þeir me intu ad Chriſtur yrde ad ſeigia annad huórt ia edur nei/ Hefde hañ iatad þeſſu Skatt giallde/ þa var allur Almugeñ hónum a Hal‑ ſe/ Hefde hañ neitad þui/ þa voru Herodis Þionar þar nærre/ ſem hañ ættu adgrijpa/ ſo ſem þann ſem ſig vpp reiſte og adra vppæſte a mote Kongligu Vallde.

2 Enn hier geingur þad til/ ſo ſem David hañ ſeiger j Pſalmenum/ Sa ſem a Himnum byr hañ dærar þa/ og Herrañ hñ giører Gabb ad þeim/ Þuiad j mote Drottne er eckert Rad. Þar fyrer ſeiger hañ ſo / Syned mier þeſſa Skattz mynd edur ſkatt pening. Og er þeir høfdu þad giørt/ ſpyr hann ad huórs Mynd og Yferſkrift þetta være. Þeir ſeig‑ ia hónum/ Keiſarans. Hañ ſagde / Geifed þa Keiſaranum þad Keiſarans er / og þad Gude huad Guds er. Ad þeſſu Andſuare gat tu huórke fundeð Herodis Þionar / ecke helld‑ dur Almugen.

3 Hier fellur og ſu Spurning/ J huórn mata/ edur huórt þeir Vndergiefnu ſkulu lijda Prældoma og Þuinganer ſinna Herra/ ſem eru yfer Løgfram. Enn hier tiler ſtuttliga ſo ſuar‑

ſuaranda/ Actio eſt juſta, Paſſio vero in-
iuſta. Þad er/ Nær Yfervallded ſo giörer/ ad
þ plagar og vnder þrycker þa Vndergieþnu /
med omögulegu Skatt giallde edur ödrum Py
ngſlum/ þa giörer þad rangliga/ Enn þo þu
ſlijkt lijder/ og vnder ſlijku ligger / þa er þad
riett/ þuiad þad er Straþþ og Reþſing þin-
na Synda. Þad geingur hier til ſo ſem þar
ſeiger/ Eþ vier liþdum ſem vier ſkylldum/
þa giörde Gud þad ſem vier villdum/ Enn aþ
þui þad ecke ſkier / þa verdur ei vor Vilie
hier. Þar þyrer med þui ad Almugenn hann
foracktar Gud og hans Heilaga Ord/ þa er
þad eitt Synda Straþþ og ſkiedur maklega/
þo omillder Yfervallds menn veite Pyngſl
og agang þeim ſem Gude haþa a mote
ſyndgad.

Þ.

Med Flærd og fögrum Ordum/
Friettu Judar lietter/ Chriſt huört ki-
enna treyſter/ Keiſara Skatt ad leyſa/
Hugde ad Hræſnis Brögdum/ Hann og
ſugrade þannenn/ Gude ſkulud Giæſku
trauder/ Giallda riett/ og Vallde.

Bænenn.

DRottenn Gud Himneſkur Fader/ Vi-
er giörum þier Packer/ ad þu til
þeſſa tijma hefur giefid oſſ Frid/ og
Myſkunſamliga vardueitt oſſ fra Str-
ijde *

ïjðe og Ofrið. Vier biðium þig/ gief oss og fram̃ veigis þÿna Nað/ að vier mættum ottast þig og lifa epter þÿnum Vilia. Styr og stiorna voru Yfualldę/ so það ecke forhindre þa hlyðne sem vier eigum þier að veita/ helldur hialpe þar til/ so að vier mættum vnder þeirra Vallde lifa j Friðe og Roligheit/ alla Daga/ og vm siðer fæ og ödlast Kristeligan Afgang og eilÿft Lÿf/ Amen.

Tuttugasta og fiorda S. d. epter Trin. Pistilliñ Colo. I.

BRæður. Þar fyrer vier eirnen allt fra þeim Deige þa vier hőfdum það heyrt/ lietum vier ei af fyrer ydur að beida og biðia/ það þier vppfyllist med Vidurkieñingu hans Vilia/ j alls hættudum Andligum Vÿsdome og Skilninge / so að þier meiged ganga Drottne verdugliga / til allrar Þocknunar. Og vered Auaxtarsamer j öllum goðum Verkum / og að vara j Guds Vÿsdome. Og að styrkiast j öllum

öllum Krapte/ epter hans Dyrdligre Magt/ j allre Polenmæde/ j Langlun dar giede/ med Fögnude/ Og giöred Packer Födurnum/ sem oss hefur skap felliga giört til Arfskiptis Heilagra/ j Liosinu. Sa ed oss hefur frelsad af Vferuallde Myrkrana/ + hefr oss jnnsett j Rijke sijns Elskuligasta Sonar / af huörium vier höfum Endurlausn enafyrer hans Blod/ sem er Syndanna Fyrergiefning:

Vtskyring Textans.

Pesse pistill er ein Aminning/med huörre S. Paall hann aminner þa Colossenses og vpp vekur til sannrar Guds Vidurkienningar og all rar Gudrækne/þar pyrer kiemst hn so ad Orde. Þar fyrer og vier / fra þeim Deige þa vier höfum þad heyrt ad þier hefdud medteked Euangelium Christi þa liet um vier ei af fyrer ydur ad bidia og bei dast (af Gude Himneskum Födur) ad þier vppfyllist med Kynning hans Vil ia j alls hattudum Andligum Vijsdo me og Skilninge. Þad er/ vier bidium til Guds þyrer ydr/ad þier meir og meir mættud þar sann Skilning a hans Födurligre ast og Elsku

Elsku/ so og lijka ad vita / huad þier eiged Gude til Þocknunar ad giöra/ j stÿku hæfer ydur meir og meir ad vaxa og þroast.

Lærdomur.

Fyrst lærum vier hier / ad su kristeliga Bæn hun a alla tijma ad fylgia Gudlígre Þionustugiörd. Item j Kyñingu Guds þa a huör Kristen madur ad vaxa og þroast. Itē Su hin hæsta og ædsta Viska og Speke er þad ad þeckia Gud og hans Vilia)

Nu leggur S. Paull þad til/ huar fyrer Menn skulu læra Leyndardoma Gudligrar Ritningar/ sem er/ til þess/ Ad þier kunned ad ganga verdugliga Gude/ ydar Himneska Födur/ huör ed ydur hefur ad syn/um ofka Börnum giört/ til allrar Þock/nunar/ Kostande þar Kapps a / ad þier j öllum Hlutum mættud Gude þocknast og sie ud avaxtarsamer j öllum godum Verkū So ad þier hafed þa eina Astundan/ad giöra alls hættud god Verk / þar med auglysande ydur ad vera eitt gott og Avaxtarsamt Trie j Alldin garde Drottins.

Lærdomur.

Þeir ganga ecke Verdugliga Gude/og O/makliger eru þeir ad kallast Guds Syner/sem lifa j Glæpum og Syndum. Þad er og öll/um skyllt/ Gude ad þocknast algiörliga / ecke so sem þeir ed j einum Hlut edur ödrum giöra Guds Vilia/enn j ödrum Greinum þa gleyma

þeir

þeir Guds Villd og Vilia. Pad vite og allet ad þeir sem ecke vilia lata sier j fra Guds Kirkiu og Söfnude kasta/ j eilijfañ Elld/ fr leide af ser Auóxtu godra Verka)

Nu enn aptur amiñer S. Pall þa Colo ssenses ad vara og þroast j þui hinu goda OG vier bidium Drottiñ / ad þier sieud vaxati þe j Kynningu Guds (vm huória ádur var talad) og styrkest j óllum Krapte/ epter Mætte hans Dyrdar. Pad er/ Vier bidium ad Gud fyrer sitt dyrdarsamliga Almæt te og Krapt styrke ydur j sanure Tru og Gud rækne/og hana med ydur auke og efle.

Lærdomur.

Pa Madur hefur feinged ad þeckia Gud riettelliga/ þa er stor þörf/ ad Madur stande stödugur þar jnne/ Enn þennañ Stödugleik edur Truariñar Styrking þa fær einginñ j Mot gangenum nie hefur af sier sialfum / helldur er þad Guds Gafa) Nu af þui/ ad þeir enn Kristnu eru j þessu Lijfe margskyns Offokn um og Eymdum vnderlagder/ þa leggur S. Pall þesse Ord hier til/ J allre Polenmæ de og Langlundar giede/ med Fögnude. Pad er/ Vier bidium Gud / ad giefa yður Polenmæde j Motganginum /so ad þier ecke alleinasta kuñed ad vmlyda Arauser Omillð ra Maña / helldur og eirnen/ med Glede og godre Samuisku ad vmbera huad hellst Gud sialfur leggur vppa ydur. Lærdom.

Polin

Pólinmæde er eín Guds Gaſa/ og á hen̄ne liggur ſtor Naudſyn. Item med Polenmæde og Vmburdarlynde eigum vier ad ſigra og yfervinna vondra Mañа Hreckuyſe/ Item j Motgangenum eigum vier ad vera Hrauſter og gladuærer/ af þui/ ad Drotten̄ lætur oſſ verduga vera/ til þeſſ ad lijda Riettlætes ſins vegna/ Smæn og Griett þeſſa Heims.

Enn huar fyrer Men̄ eige med Fögnude ad lijda Motgangen / þad ſetur S. Paull hier til. Og giǿred þacker Gude og Födur / ſem oſſ hefur ſkapfelliga giǿrt/ til Arfſkiptis Heilagra j Lioſenu. Þad er/ Þott ſo ſie/ad vier hliotum ad lijda Motgang þeſſa Heims/ þa eigum vier ſamt vorum Himneſka Födur ad þacka/ þad/ad hañ af ſkiære Nad og Myſkun/fyrer þa Heilǿgu Endurfæding / hefur giǿrt oſſ Hluttakara þeſſ Himneſka Rijkis/ huǿrt hañ hefur fyrerbued ǿllum þeim/ ſem Helgader eru fyrer rietta og ſanna Tru/huǿrra Hlutdeilld og Arfur vera mun j lioſe og j Dyrd Himneſkre. Þar fyrer ſkulum vier viſſuliga þad hallda/ ad Harmkuælingar þeſſa Heims/huǿrſu myklar ſem þær eru/ þa eru þær einſkis verdar j hia þeirre Himneſkre Dyrd og Sælu/ſem annars Heims mun vid oſſ openber verda/Rom. 8. Vitum þad og eirnen/ad af oſſ ſialfum til/ erum vier omakliger til ad hafa Hlutſkipte j þeirre eilijfre Dyrd/ Gude eigum vier ad þacka þad/

 ad hñ

ad hañ hefur giört oss skappelliga/ til ad ödi last eilyst Lyf

Sa ed oss hefur frelsad af Rfer-nallde Myrkranna. Pad er / Vr Ryke og Valllde Andskotans/huör ad er Höfdinge And ligra Myrkra. Lærdomur.

Verallldlig Myrkur eru af Gude sköpud/ og eru til þess/ ad Skiepnurnar fae syna Ar-uinnu: Enn Andlig Myrkur eru þau / med huörium Andskotenn blindar Hug og Hiörtu Mañ a/ so ad þeir huörke elske Gud nie giöre hans Vilia. Og þeir sem ecke verda frelsader af þessum Myrkrum / þeim verdur kastad j þau ystu Myrkur/ þar ed vera mun Oop og Tannagnistran. Enn vr þessum Myrkrum verdum vier leyster þa / þegar Euangelium vt af Christo predikast klaarliga/og vier med-tökum þad med riettre Tru. Vr soddan Hask-asömum Myrkrum hefur Drottiñ oss frelst ad (seiger Postulen) Og hefur oss sett j Ryke syns elskuliga Sonar. Þetta Ryk ed Christi er Ryke Nadariñar/ Liosins/ og ei lyfrar Sælu og Sæluhialpar/ j huörium/ Pad er/fyrer huörn Frelsarañ/ Vier höfum Endurlausnena/ fyrer hans Blod/ og Syndanna Fyrergiefning. Pad er/ Fyrer Christum erum vier Frelster og leyster af vor um Syndum/ so ad ei er nu ad ottast ad vier fullum glatast þeirra vegna.

Lærdomur.

Pess

Þeir sem trua/þeim til reiknast ecke Synd
ernar/ og þeir þyrerdæmast ecke þyrer giördar
Synder/ Þeir þrelsast aþ Syndonum/ecke þyr
er ærnan Heilagra Mana/ og ecke helldur þyr
er siin eigen Verk/ Þesse Heidur hañ heyrer
alleinasta til Blodinu Christi / sem þyrer oss
var vthellt/þuiad Blodet Jesu Christi Gudz
Sonar / þad hreinsar oss aþ öllu Ranglæ
te 1. Joh. 1.

Euangelium Matth. IX. Ca.

Þann tijma: Þa ed Jesus tal
ade þetta hid sama til þeirra.
Sia þu/ad Höfdinge eiñ gieck
þar fram/ og tilbad hann/
seigande. Herra/ mijn Dott
er er ny sæalud/enn þu kom/ og legg þijna
Hönd yfer hana og mun hun lifa.
Og Jesus stood vpp/ fylgde hm̃ epter/
og so hans Lærefueinar. Og sia þu/
ad Kona / huör ed haft hafde Blodfall
i Tolf ær/ gieck a bak til vid hañ/og
snerte Falld hans Klædnadar. Þuí
hun sagde med sialfre sier. Ef ad eg
mætta ad eins snerta hans Klædnad/
munda eg heilbrigd verda. Enn Jesus
sneriszt vid/ leit til heñar / og sagde.

Vertu Hughraust Dotter. Þijn Trua giörde þig heilbrigda. Og a þeirre sömu Stundu vard Konañ Heilbrigd. Og þa ed Jesus kom jñ j Höfdingians Hws/og sa þar Lwdur þeytara / og Bulldran Folksins/ sagde hañ til þeirra. Vijkid fra/ Þuiad ecke er Stulkan daud/ helldur sefur hun. Og þeir giördu Gys ad hönum: Enn sem Folked var vt drifed /gieck hañ þar inn / og tok j heñar Hönd / og sagde / Stulka statt þu vpp. Og Stulkan stod vpp. Og þetta Rykte barst vt vm þad sama Land.

Suma z Jñehalld Gudspiallsins

1 Þetta eru tuær merkeligar Historiur/ J þeirre fyrre siaum vier huörsu Mattugur og Kröptugur Hlutur ad Truan hun er / þegar nöckur hañ forlætur sig ölldungis vppa vorn Herra Jesum Christum / og vænter ser Hialpar af hönum/ Þesse Kuinna var j Tolf ar plagud af þui Sottar felle/og þar dugde eingin Lækning til/ hun fær nu sijna Heilsu aptur a Augabragde/ þegar hun ad eins kiemur vid Klædin Herrans Christi. Soddañ Kraptur var ecke j Klædum Christi / þuiad fleire Menn komu vid hans Klæde / og vrdu ecke

þar mz

þar med heller/ Helldur verkade þetta Trúen og það Traustið sem hun hafðe a Herranum Christo/ ad hañ munde vissuliga hialpa heñe ef hun kiæme vid hans Klæde. Sodañ Dæme skulum vier giarna epterfylgia/ og heyra Guds Ord med allre Kostgiæfne / og blyfa þar vid med öllu Hiarta / og trua þui stadfastliga / ad huad hellst oss verdur lofad og tilsagt/ það skal vissuliga skie/ huörsu omögu ligt sem það þiker vera fyrer Mañligre Skynseme

2 Ein önnur Historian/ vm Stulkuna þa sem Christur hañ reiste af Dauda/ hun kieñer oss/ huar vier skulum Huggunar og Hialpar leita og vænta j mote Daudans Grimd og Ogn/ sem er hia Herranum Christo / hañ er sa/ fyrer huörium ad Daudeñ er ecke nema so sem Suefn/ so sem Christur hañ audsyner hier/ Hañ höndlar ecke ödruvijs vid þessa Stulku/ enn so sem hun hefde vered sofande/ Hañ tekur j Hönd heñar/ so sem Meñ plaga sofande Mañeskiur vpp ad vekia / og hun rijs vpp jafnsnart/ Þetta er oss Kristnum til Huggunar/ ad þesse Daude verdur oss ecke so skadsamur/ sem hañ er grimligur a ad sia/ Það er vijst/ fyrer hönum erum vier veyker og Danmegna/ og alla saman slær hañ oss i Hel/ Eñ vilier þu vita/ huad hañ er j hia Christo ad reikna/ þa er hañ eingeñ Daude/ helldur Suefn/ So það er vijst og fast / ad aller þeir sem

trüa a Christum/ þeir deyja ecke/ helldur sofa þa þeir vt aþ/ og þad kostar Christum ecke nema eitt Ord a Doms Dag/ þa munu þeir aþ sijnum Suefne vpp vekiast til eilijfs Lijfs.

V

Jesus Jardteikn lyser/ A Jairus Barne skijrn/ Dofna af Daudans Suefne/ Dottur kiæra ad nære / Konan j Kuenna meinum/ Klæden snertur og græddest/ Christur og Krapten bесta/Kienner vt af sier renna.

Bænen.

ALmættugur eilijfur Gud / þu sem fyrer þinn Son hefur til sagt og lofad ad fyrergiefa oss Syndernar/ og frelsa oss fra þeim eilijfa Dauda/ Vier Bidium þig/ Styrk oss med þijnum Heilaga Anda/ so vier Dagliga vöxum j Truñe til þinnar Naadar og Myskunnar fyrer Christum/ og ad vier hölldum oss stadfastliga vid þessa Von/ ad vier munum ecke deyia/ helldur sætliga burt sofna wr Heime þessum/ og a Domsins Deige verda fyrer Jesum Christum vpp vakter til eilijfs Lijfs og Fagnadar/ Amen.

Fimta

Fimta og Tuttugasta S. D. epter Trin. Pistilleñ Tessa. IIII.

KJærer Brædur. Vier viliuni eige dylia fyrer ydur af þeim sem sofa/ vppa þad/ ad þier sieud eige hrygguer/ so sem þe ir adrer ed ongua Von hafa. Þui fyrst vier vitum ad Christus er Daśinn / og vpp aptur risinn/ So mun og Gud eirnen þa sem sofnader eru/ fyrer Jesum m; hönū framleida. Þuiad þad seigiū vier ydr/so sem Ord Drottins/ þ vier munum eige fyrer þeim koma sem sofa. Þuiad Drottiñ sialfur mun med Heroope / og med Hofud Eingelsins rauśt / og Lwdre Guds / ofan koma af Himnum/ og hiner Daudu/ sem ad eru i Christo/ skulu fyrster vpp rijsa. Þar epter a/ vier sem lifum og epter blijfum/ verdum til lijka vpp numner med þeim sömu j Skyen/ til mots vid Drottinn j Lopted/ og munum so hia Drottne vera alla tijma/ So hugged huör añan innbyrdis/ med þessum Ordum.

Vtskyring Textans.

 Þetta

Þetta er einn Huggunar Pistill / j huörium S. Paall hann syner þeim Tessalonicensis og þram setur sannar Hugganer / þeim ed höþ-du Harm og Hrygd / aþ Misser astvina sinna og seiger so / Enn vier vilium ecke dylia fyrer ydur goder Brædur / Huad þier skul-ud hallda / Vm þa sem sofa / Þeir sem j Christo eru soþnader / Vppa þad þier sie-ud ecke / med þeim hætte / hrygguer so sin̄ adrer / Heidinglar og okristner Menn eru / Þeir ed önguа Von hafa / vm Vpprisu Framlidenna. Lærdomur.

Ad græta þa framlidnu / þ er Mannligt / og þ somer einum kristnum Manne vel / en̄ þo skal vera Hooþ og Mæte a þeim Harme. Þar þyr er er þad þorliott / þa ed kristner Men̄ j Da-uda og Aþgange finna Vina / bera sig so jlla / so sem være sa hinn Framlidne eilyþliga tyn dur og tapadur) Þuiad ef vier truum ad Jesus Christus / er daen̄ fyrer vorar Syn der og vpp aptur risen / þra Daudum / So mun og Gud eirnen / þa sem sofnader eru fyrer Christum. Þad er / Þeim sem Je-sus heþur gieþed þarsæligan Aþgang aþ þess-um Heime / þa sönnu mun han̄ liþande a syd-asta Deige / Med hönum fram̄ leida / Han̄ mun vpp vekia vora Lykame / so ad þeir a sa mt med Saalun̄e / verde niotandi eilyþs Lyþs og Fagnadar. Lærdomur.

Þen̄an̄

Vennañ Kÿkamañs Dauda/ skulum vier Kristner akta og hallda/ ecke fyrer Dauda/ helldur fyrer Suefn. Huiad pad seigum vier ydur j Orde Drottins/ J pessu Efne setium vier ecke fyrer ydur mannligañ Potta helldur Ord Drottins / huòriu vier eiged ad trua. Pad vier huòrier ad lifum og epter blÿfum/ j Tilkomu Drottins/ vi er munum ei fyrer peim koma sem sofn ader eru. Pad er/ Peir enu Kristnu/ sem lifa pa ~~Drottins~~ Dagur kiemur/ peir munu ecke deyla/ helldur munu peir a Augabragde verda vmskipteliger / enn po munu peir ecke jnn ganga j eilijfa Dyrd fyrr enn hiner / sem af Dauda hafa vered vpp vakter. Doms

Lærdomur.

Huòrsu jll og òrg sem Veròllden verdur pa mun vissuliga a hinum sijdasta Deige/nòck rer goder og Fromer Meñ kristner lijfs vera/ Þr sem erfa munu pad eilijfa Lÿf/ Eñ fiòlde a þm mun verda miòg lÿtill/ Huiad so seiger Christur/Meinar pu/ad pa Mañsins Sonur kiemur aptur / ad hann nune finna Tru a Jòrdu? Luc. 18.

Huiad Drotteñ sialfur mun med Herope og hòfud Engelsins Raust/ og med Guds Lwdre koma ofan af Him̃num: Christur hañ mun aptur koma syner liga/ med mÿkillre Dyrd/ og med Raust og

Ewdra höfud Einglana/ mun han þa Daudu upp vekia/ Og hiner Daudu j Christo/ Pad er/ Þeir sem Gudliga og Kristeliga hafa sofnad j Drottne/ munu upprijsa fyrst/ ædur enn þeir Lifondu verda upp ryckter/ j mots vid Christum/ Þar epter a vier sem lifum og epter erum ordner/ Huorier lif ande erũ þa Doms Dagur kiemur/ Munum upp numner verda/ med þeim j Skyen til mots vid Drotteñ j Lopted/ og mun um so hia Drottne vera alla Tijma/ J eilijfre Glede og Farsælld.

Lærdomur.

Eñ huörnen edur huilijkur sa nyie Heim ur verda mun j huörium vier eigum eilijfliga ad lifa/ þad veit Drotteñ alleina/ Þuiad þat hefr hrörke Auga sied/ne Eyra heyrt/og alldrei hefur þad j Mans Hiarta komed/ sem Gud hefur fyrer bwed þeim sem hañ elska/ 1. Cor. 2. So hugge nu huör annañ jnnbyrdis med þessum Ordum.

Lærdomur.

Upprisa Framlidiña/og su eilijfa Farsælld huörrar ad aller Gudhrædder eiga Von/hun a ad taka og burt drijfa alla Sorg og allan Harm epter æst Vine vora)

Med þui ad S. Pall j þessum stad/ þar hañ skyrer fra þeim Daudu j Christo/og kieñ er Kristnum Mönum huad þeim lijdur/ enn

talar

kalár ecke eitt Ord vm þañ hreinsunar Elld sem Papistar kalla Purgatorium/ og kiennet alls eckert/ huörnen þeim eige vid ad hialpa/ sem eru j hreinsunar Ellde pauans/ þa er añ ad huört/ ad S. Paall heþur ecke vitad par ap þessum hreinsunar Ellde/ ellegar hañ heþur ecke ætlad ad Kristña Mañа Sæler skylldu þadan leysast/ huad Oguðligt er ad huxa auk helldur ad tala/vm soddan Gudz postula/ Þar þyrer lætum vier pauans Purgatorium þara/ og blÿþum vid Guds Ord og Lærdom S. Paals/og munum vier holpner verda.

Euangelium Matth. XXIIII.

Ä þann tÿma: Jesus sagde til sinna Lærefueina/ Nær ed þier siaed Swinirding Foreydslunar (af huörre sagt er fyrer Spamañenn Daniel) standanda j Helgum stad. Huör sem þad les/ hañ hyggie þar ad. Hueriet þa eru a Gydinga lande/flyie þr a Fiöll. Og huör hñ er a Ræfre/ fare hñ ei ofan nöckud ad taka wr sijnu Huse. Og huör sem a Akre er/ snue hañ ei aptur/ ad taka vpp Kyrtil sinn. Enn wei Þungudum og Brióstmylkingum a þeim Dögum/ Af þui bidied/ ad ydar

Flootte

Flootte verde ecke vm Vetur / og eige a Huott Deige. Huiad þa mun verda stor Hörmung huilijk ad eige var fra vpphafe Veralldarinnar / allt til þessar ar Stundar og eige helldur verda mun. Og nema ad þesser Dagar vde stytter / mun eckert Holld holped verda. Enn fyrer Vtualdra saker / þa skulu þeir Dagar styttast. Enn ef nockur seiger þa til ydar / siaed / hier er Christus / eda þar / skulu þier ecke þui trua. Huiad þar munu vpp rijsa marger Fals Christar / og fals Spamenn / og þeir munu giöra stor Takn / og Vndur / so ad j Villu munu leidast (ef skie mætte) einnen Vtualder. Siaed / eg sagda ydur þad fyrer. Nu ef þeir seigia til ydar / Siaed / hann er a Eydemörku / þa gang ed ecke vt: Siaed hann er j Laun kofum þa trued eige. Huiad lijka sem Elldingh vt geingur af Vpp göngu / og skijn allt til nidur göngu / lijka so mun og verda til koma Mannsins Sonar. Huiad huar hellst ad Hræed er / þangad munu og Ernerner safnast.

Summa z Innehalld Gudspiallsins.

Fyrst

1 Fyrst er hier ein Aminning til allra Krist
inna Manna/ ad þr þae sier þorvad þui hepndar
Strapße sem kom yþer þa Vantruudu Gyd-
inga/ Þui so plagar Gud ad giöra. þeirra
Ogudligu vitiar hann og repsar þeim/ Enn hi
na sem hann ottast/ og hans Ord elska/ þa þr
elsar hann a hörmungar Tijmanum/ so sem S.
Petur seiger/ 1. Pet. 2. Drottinn hann veit
ad hialpa þeim Gudhrædddu a Freistingar tij-
manum/ enn þa Omilldu vardueiter hann til
Pijsla a Domsins Deige.

2 Þad gieck so til i hia Gydingonum/ ad
þann tijma þa Andstygden stood j Heilögum
stad/ Þad er so ad skilia/ Þegar j staden þþ
klara og hreina Guds Ords voru komnar
Lygar [Saman]setningar og adrar Guds Sty Manna
gder/ og i staden riettrar Guds Pionustugiör
dar var komen Aþguda dyrkan/ þa var þad
vt giördt med Gydingonum: Eins lijka
geingur þad til a þessum Dögum / Þar sem
Menn setia sig i mote Guds Orde/og opsækia
þad/ og þylgia fram Aþguda dyrkan / þa er
þad vijst ad slijkt Folk/ huörsu megtugt sem
þad er a Jördunne/þa verdur þad vm sijder ad
ganga til grunns og glatast.

3 Hier er og Huggun þyrer kristna Menn/
ad Herran Jesus hann biþalar þeim ad bidia
þad þeirra Flotte verde ecke a Vetrar dag/
þa ei er gott ad þlyia nie þerdast/ Ecke helld
ur a Huylldar deige/a huörium Gydingar mat
ttu

ttu ecke Ferdalag hafa. Puiad hier kiemur pad ad Gud hañ vilie vissuliga heyra Bæner sinna Vtualdra/og vegna þeirra Bæna lina og myk ia Refsingar Straffed. Þar fyrer liggur Magt a þessu huórutueggiu/ Ad vier heyrum Guds Ord aluarliga/ og medtökum þad af Hiarta/og breytū þar epter/ Þar næst ad vi er iduglig a aköllum og bidium Gud/þad hañ vilie vardueita oss fra Olukuñe/ fyrer giefa oss Syndernar/ og vera oss Nadugur/ vegna sijns Sonar Jesu Christi.

S

Koma vill Christur ad dæma/ Ki enner oss Huganum renna/ Vm Teikn þau er liufur Lækner/ Lios hefur ad ur glosad/ Hætt er ad Heimur styttist/ Huór veit Stund þess Fundar? Athu ged vel þad Vitrer/Og vaked med Hyg giu spakre.

Bænen.

OKotteñ Gud Fader Himneskur/ Vi er þöckum þier af öllu Hiarta/ ad þu fyrer þitt blessada Ord hefur oss leidt + leyst fra þeirre hrædeligre Paua domsins Villu og röngum Kieñingum/ og hefur giefed oss Lios þijns Heilaga Ords/ Vier bidium þig/ vardueit þet

ta sama

ka sama Lios j hia oss/ og vardveit oss fyrer öllum Villum og Vantrunade/ Gief ad vier sieum ecke ohacklæter þiñe Gafu / so sem Gydingarner voru / ecke fyrerlijtum edur offækium þitt Ord / Helldur medtökum þad af öllu Hiarta og riettum og betrum vorn Lifnad og vort Framferde/ og setium alla vora Von Tru og allt Traust til þiñar Nadar og Myskunar/ og til ærnadar og Framestödu þijns elskuliga Sonar / sem med þier og þeim Heilaga Anda lifer + rijker ad eilijfu/ Amen.

Tuttugasta og Siötta S. d. epter Trin. Pistilleñ II. Pet. III.

Kærer Brædur: Og j fyrstu þa vited / þad a sijdurstum Dögum munu koma Spottarar/ huörier epter þeirra eigen ligum Girndum munu ganga/ og seigia. Huar er Fyrerheit hans tilkomu? Þui þadan j fra Fedurner sofnudu blijfa aller Hluter so sem af upphafe Sköpunariñar vered er. Þui vil-

iande

iande lætast þeir eige vita þad / ad Himnarner eirnen voru Fordum tijd. Þar med / þad Jörden af Vatnenu og j Vatnenu stodst fyrer Guds Ord / þo vard sem ædur Verölldin j þann tijd fyrer þau sömu mz Vats flodinu / fordiorfud So eirnen sa Himen ꝛ Jörd / sm̃ nu eru / vda fyrer þess Ord spörud / So þ þau Elldinum varduett verde a Domsins Dag / og til Fyrerdæmingar Omilldra Manna. Enn eitt sie obuled fyrer ydur / hiner Kiærustu / þad eirn Dagur fyrer Drottne / er sem Þusund ára / og Þusund ár so sem einn Dagur. Drott eñ seinkar eige þui hañ fyrer hiet / so sem þad sumer hallda / helldur hefur hañ Þolenmæde vid oss / og vill eige þad nöckur fortapest / helldur þad huör Madur snue sier til Afferbotar. Enn Dagur Drottins mun koma sem Þiofur a Nott / a huörium Himnarner mu nu forganga medur stor Brestum / enn Höfudskiepnurnar af Hita brædna / Og Jörden / og þau Verk sem þar eru jnnemunu vpp brena. Mz þui ad allt þta skal nu forganga / Huilijkum byriar ydur þa ad vera / med heilögu Athæfe /

ꝛ milld

+ millde Verkũ: So ad þier epter bijd ed og skunded ad þeirre til komu Drott ins Dagsins / a huórium Himininn af Ellde forgeingur / + Hófudskiepnurnar af Hita brædna / Eñ vier væntum nys Himins / og nyrrar Jardar epter hans Fyrerheite / j huórium ad Riettlæted bygger. Fyrer þui mĳner Kiæruſtu / med þui þier skulud þeſſ væuta / þa koſtgiæ fed þad þier fyrer hónum oflec'ader + o ſtraffanliger j Fridinum fundner verd ed / og Þolinmæde vors Drottins hall ed fyrer ydra Saluhialp.

Vtskyring Textans.

ÞEſſe Piſtill er ein Aminiñg / til allra kriſt inna Maña / ad Menn ſie a huórre ſtundu buner vid þeim ſijdaſta Deige / og giefe ſig ecke ad hiegoma Rædum ogudligra Manna / ſem Ekaſemd ala vm Dyrdarſamliga Hingad kos mu Christi. Og ſeiger þui ſo / J fyrſtu ſku lu þier vita / ad a ſijduſtum Dógum munu koma Spottarar / Þeir ed byrerlyt liga tala vm Guds Ord og rietta Tru / þo þeir eige ad heita Kriſtner. Eg meina þa Spottara / Huórier epter þeirra eigenlig um Girndum munu ganga / Þeir ed gióra

allt huad þa lyster/huörra Fyrerdæmning ad er riett. Og þeir ed seigia so/ Huar er Fyrerheit hans Tilkomu? Þui þadan j fra ad Fedurner sofnudu/ þa blijfa aller Hluter / so sem j fra vpp hafe Skiepnunnar/ Þesse Heimur hann er eins og hann var/ Vier staum hann ecke vmbreytast j nöckru/ Þar fyrer/ huad hellst Christus skal sagt hafa vm syna dyrdar Tilkomu og Endurnyung Skiepnunnar/ þad hölldum vier vera hiegoma Mæl. Þessar og þuilijkar munu vere rda Ordrædur ogudligra Manna a sijdostum Dögum. Nu þo ad aller Menn skamest sijn soddan ad tala a þessum Dögum/ þa syna þo marger j sijnu Athæfe og Syndsamligu og Glæpafullu Framferde/ ad þeir eru ecke fiarlæger soddann Meiningu.

Nu andsuarar S. Petur/ ecke þeim Spottorum/ helldur þeim godu og Gudhræddu/ og giörer liost fyrer þeim/hulijkt ad sie Illska og Hreckuijse slijkra Spottara og þeirra Galinskapur. Þuiad viliande læitast þeir ecke vita / Af illsku sinne eru þeir so blindader/ j liosu Efne/ ad þad sem þeir meiga vel vita/ þad vilia þeir af Guds Orde huörke læra nie helldur vita. Lærdomur.

Þetta er hin mesta Hreckuijse/ og hefur fyrer Guds Dome öngua Afsökun/nær ed nöckur hann vill ei vita Guds Vilia edur hans Ord og meinar sig þar med afsakadann/So sem margur

gur Heimskur seiger vm Guds Lögmaal og ha
ns Bodord/ Hañ vilie þad ecke læra / aþ þui
hañ giete ecke hallded þad/ meinande hañ haf
ke þa ecke Synd aþ þui/ eþ hañ veit þad ecke/
Slijk hreckuijs Heimska er Dauda verdug. Eñ
huad er þad þesser Ogudliger vilia ecke vita.
Þetta/ Ad Himnarner voru Fordum og
Jörden/ Þetta var huörttueggia til þyrer
Floded/ og Jördeñ ad sönnu kom þyrst/ vr
Vatnenu/ þa Drottiñ sagde/ Vötnen sam
est j einn stad þau sem eru vnder Himnenum/
so ad slaest þurt Land / Og þad skiede so.
Og Drotteñ kallade Þurlended Jörd/ eñ Sa
gen Vatnaña kallade hañ Siö/ Gen. 1. Og
Jörden hun/ j Vatnenu stodst fyrer Guds
Ord. Jörden hun so sem þlytur j vatnenu
enn þo söckur hun ecke/ og ecke ganga Vötnen
yþer hana/ þad skiedur ecke aþ hennar Natt
uru/ helldur þyrer Krapt Guds Ords og ha
ns sierliga Myskun/ huad þaer Menn kristn
er vñderstanda/ nie helldur Gude þacka. Nu
þo ad so sie (seiger S. Petur) ad Jörden þyr
er Vats Floded/ þordum/a huörre Meñerner
bíuggu hier/stodst og varduetteit þyrer Gudz
Ord j Vatnenu/ so hun huldist ecke/ nie söck/
þa vard hū þo aþ Vötnonum hulen j Flodenu
J huörium Heimunū sem j þann tijd
var fyrerforst / Lykligt er/ ad þa Noe gi
örde Aurkena/ og sagde þyrer Vats þloded/

X x iij. þa haþe

þa hafe Spottarar bærad hañ/ og sagt so / Heimurenn hefur nu stadeð meir enn j sextan Hundrud aar/ og hefur ecfert Flod kuñad hön um ad granda/ þar fyrer gietum vier ecke nei na Tru fest a slijkt galen Ord / ad Flod mune Jördinne grandad gieta.

Lærdomur.

So sem ad slijkt blindt ogudligt Athuga leyse hinnar fyrer Verralldar vard hegnt og strafad med brædum Atburdum Vats flod/ sins/ So mun Gud hegna og straffa ogud/ ligt Athugaleyse hins sijdasta Heims med Ell/ ligu Flode) So og eirnen sa Himen sim nu er / og Jörden/ Su sem fordum huld/ est j Vötnonum/ og huörre sijdan upp aptur skaut ur Vötnonū Mun verda fyrer hñs Ord spörud / so ad þau Elldenū vard ueitt verde/ a þañ dag hins seinasta dags og Glötunar Omilldra Maña / A huör ium Deige Drottenn mun öllum Ogudligum burt kasta j eilijfar Kualer og pijsler.

Lærdomur.

Þad skal eingen hyxa / ad þesse Heimur mune blijfa eilijfliga/ fo ad Himnarner j þañ mæta ecke forgeinge/og Jörden kiæme upp ap tur ur Vötnonum þa Flodeð minkade so ad hun vard þurr) Helldur so sem þad fordum skiede / ad Jördenn vardueittest j Vötnönum allt til Vats flodsins/ so vardueitast nu Him narner og Jörden til þess Elldliga Flods/

Og

Og Glæper Ogudligrá manna sem j þessum Heime ecke verda Hollsliga hegnder / þeir mu nu annars Heims hegnder verda ad eilijfu.

Nu þiker Mönnum/bæde þeim godu og vo ndu / Christus miög leinge vndan draga sijna Tilkomu / þar fyrer kienner S. Petur hier framueigis / ad Tijmen til hins sijdasta Dags han se ecke langur/ ef Menn vilia rietteliga alijta/ Enn (seiger han) eitt sie ohuled fyr er ydur kiæruster Brædur/ ad einn Dag ur er fyrer Drottne sem Þusund ær/ og Þusund ær sem einn Dagur. So sem se igest/ psalm. 90. Lærdomur.

Gud han telur ei Stunder nie Tijma so sem vier/ huörium huör og ein Duöl þiker laung/ Enn fyrer Gude eru Þusund ær so sem einn Dagur/ og j einu Augna bragde ser hn og lij tur alla Hlute vmlidna nalæga og okomna/ Þar fyrer er ecke Vndur/ þo ad han ecke flyte dyrdarsamligre Tilkomu sijns Sonar. Og ef vier villdum so reikna Tijma so sem vor Him neskur Fader/ þa mundum vier jönguan mæ ta seigia/ad Drotten drage leinge vndan sijna Tilkomu/ Drotten seinkar ecke þui han fyrer hiet / leingur enn hæfer/so sem þad sumer hallda/ad han hafe litla Vmhyggiu/ j sinne Himnesku Dyrd / huad hier giörest a Jördu/ Helldur hefur han Þolinmæde vid oss/ og vill ecke ad nockur fortapest

X x iij. hella

helldur ad aller ſine ſier til Yferbotar: Pad er/ Drotteñ aꝼ ſinne Polinmæde hañ hlij᷑ þer mörgum aꝼ ydur/ ſem ecke eru enn nu riett eliga bwner vid hans Tilkomu/ Þuiad kiæme hinn ſijdaſte Dagur ſo brædliga yꝼer þa/ þa mundu þeir þyrerꝼaraſt j ſijnum Syndum.

Lærdomur.

Ecke meinar S. Petur/ ad þar mune eingen þyrer ꝼaraſt/ Helldur ſo/ ad Skullden ſie ecke hia Gude/ þo þeir Syndugu ꝼorꝼapiſt/ Þuiad hañ gieꝼur þeim nogan Jdranar tijma/ eꝼ þeir þiggia vilia/ Slijka Polinmæde Guds vanbruke eingen til Synda og Girnda/ Helldur þöckum Gude/ ad hañ heꝼur ecke glat ad oſſ j vorum Syndum/ helldur heꝼur hann oſſ gieꝼed Tijma og ſtund til Jdranar aꝼ ſinne Myſkun)

Huörnen ad ſijdaſte Dagur mune koma/ og huörſu hrædeligur hann vera mun/ þad vt ſkyrer Poſtuleñ ſeigande/ Eñ Dagur Drottins mun koma ſem Þiofur vm Nott/ Þar þyrer eiga aller vakande og vidbuner ad vera ad ſa Dagur kome ecke ovarliga/ A huörium Deige Himnarner munu forganga/ med ſtor Breſtum/ eñ höfud Skepnurnar aꝼ Hita brædna/ So ſem þa Madur kaſtar einu Tinkiere j mijklan Elld/ Og Jörden og þau Verk þar eru jnne munu vpp brenna. Lærdomur.

Þar

Þar mun eckert so þrydeligt nie agiætt / eckert so kostuligt nie merkugt / ad Allduren̄ þad ecke til Ösku bren̄e. Þar þyrer eru þeir Heimsker sem stunda þasteliga þeñañ Heim / so sem ætte þeir hier eilijþliga ad vera.

Nu epter þylger ein Aminning / huórnenn vier eigum ad bua oss vid Christi Tilkomu / med þui ad þetta allt skal nu forganga þyrer Elldeñ / huilijkum byriar ydur þa ad vera? So þier med óróggu Trauste kyn / nud þess Dags ad bijda? J þann mæta þier skulud vera / med Heilógu Framferde og Gudrækne bijdiande / M3 þullre Von epter ydare þullkomligre Endurlausn / Luc. 21. Flytande ydr til tilkomu Dags Drottins Kærdomur:

Med Fógnude a. Kristeñ madur ad vænta og bijda epter Tilkomu Christi / Þuiad sa Dagur er ender a óllu illu / enn upphaþ allrar Farsælldar og eilijþrar Glede. Enn so ad vi er kynnum med Glede ad bijda og vænta þess Dags / þa er oss Þórþ ad haþa eina goda Sam uisku / Þad skiedur / eþ vier erum styrkuer og stadþaster j Truñe / og liþum Meinlausliga og hreinliga j vorre Vmgeingne og óllu Framþer de / og erum idner og truer j vorre Kallan / sem huór einn er aþ Gude til kalladur / þa þurþum vier ecke ad hrædast þann Dag / Af huórium Himeneñ af Ellde forgeingur /

Xx iiij (sem

(sem fyrr er sagt) og höfud Skiepnurnar af Hita brædna. Huad epter mun koma þa Himen og Jörd eru vpp brend/ þad hefur Gud fyrer spæd/ Esa. 65. Cap. Þui seiger so Postulenn Enn vier væntum epter nyium Himne/ og nyrre Jördu / epter hans Fyrerheite/ j huörium Riettlæted mun
Heims Byggia/ Þad er/ J þeim nyia Himne mun eingen Synd vera/ eckert Ranglæte/ Þar fyrer mun þar og huörke Hrygd nie Motgangur vera. Lærdomur.

Ad þesse Heimur mune endurnyiast/ þui eigum vier fullkomliga ad trua/ Enn huörnen og huilijkur hann verda mune/ þad faum vier ad reyna annars Heims. J þeim Heime mun ecke bwa Ranglæter/ þad er/ þeir sem Jdranarlauser hafa burt fared hiedan)

Huar fyrer mijner kiærustu Brædur/ þier sem þessa vænted/ þier sem trued ad Christur kome til ad dæma Lyfendur og Dauda/ og ad þeim godu tilreidt sie eilijft Lijf og Glede/ enn Omilldum eilyfar Pijsler/ þa kostgiæfed ad þier fyrer hönum oflecklader og ostraffanliger j Fridnum funder verdid. Lærdomur.

Þeir finnast j Fride fyrer Drottne / oflecklader og ostraffaliger/ sem hafa giört riett a og sanna Jdran (enn þo þr hafe ædr syndgad) huörra Synder ad Christur fyrer giefur og hyl-

og hyluꝛ og læk̃ur þaꝛ ecke j liös koma/ Psa. 32. Rom. 4. Þesser þiona Naunganum af Kiærleika/ Þeir aftũda Frid og alla Gudrækne/ huad oss ölfũ Gud Blessadur veite/ Amen.

Euangelium Matth. XXV.

Þann tijma. Enn þa Mañsins Son mun koma j sijnu Tijgnar vellde / og aller Helger Einglar med hönum/ hũ mun þa sitia a Sæte sijns Velldis og allar Þioder munu saman safnast fyrer hönum/ og hañ mun þa sundur skilia huöra fra ödrum/ so sem Hird er sundur greiner Saude fra Kidum/ og Saudina mun hañ skicka til sinnar hægre Handar/ Eñ Kiden til Vinstre. Þa mũ Konungurenn seigia til þeirra, sem a hans hægre Hönd eru/ Kome þier Blessader Födur mijns/ og eignest þ Rijke sem ydur var til bwed fra vpphafe Verälldar/ Þuiad Hungradur var eg og þier gæfud mier ad eta/ Þyrstur var eg/ og þier gæfud mier ad drecka/ Giestur var eg / og þier hystud mig/ Naken var eg og þier klæddud mig/ Siukur var eg/ og þier vitiudud mijn/

Myrkuá ſtofu var eg / og þier komud til mijn. Þa munu hiner Riettlætu ſu ara hónum / og ſeigia. Herra / Huónar ſæum vær þig Hungradañ / og ſódd um þig? Eda Þyrſtañ / ſo vær giæfum þier ad drecka? Eda huónar ſæum vær þig Gieſtkomeñ / og hyſtum þig? Eda Nakenn og klæddum þig? Eda huónar ſæum vær þig Siukan eda j Myrkua ſtofu og komum til þijn? Og Kon unguriñ mun ſuara / og ſeigia til þeirra / Sanliga ſeige eg ydur / huad þier giórdud einum af þeſſũ mijnum minſtum Brædrum / þad giórdu þier mier. Þa mun hñ og ſeigia til þeirra ſem til vinſtre Handar eru / Fared burt fra mier / þier Bólvader j eilijfañ Elld / þann ſem fyrer bueñ er Fiandanum / og hans ærum. Þuiad Hungradur var eg / og þier gæfud mier ecke ad eta / Þyrſtur var eg / og þier gæfud mier eige ad drecka / Gieſtur var eg / og þier hyſtud mig eige / Nakeñ var eg / og þier klædd ud mig eige / Siukur og j Myrkua ſto fu var eg / og þier vitiudud mijn eigi. Þa munu þeir ſuara og ſeigia / Herra huónar ſæum vier þig Hungradañ / ed

ur Þyrſt-

ur Þyrstan/ Giest/ edur Naken/ Sink-
an edur j Myrkuastofu/ og hófum Þier
ei Þionad? Þa mun hann suara Þeim og
seigia. Sannliga seige eg ydur/ Huad
Þier giórdud eige einum af Þessum en-
um minstu/ Þad giórdu Þier mier ecke.
Og munu Þeir Þa ganga j eilijfar Pijsl
er/ Enn Riettlater j eilijft Lijf:

Summa 2 Innehalld Gudspiallsins.

1 Þetta er ein Auijsan/ huórnen ad Herr-
an Jesus hann vill (epter Þui sem vier jatum
j vorre Truarjatningu) a hinum sijdasta De
ige koma j sinne Dyrd/ og med óllum sijnum
Einglum/ sitiande a sijnum Velldis stole/ og
adskiliande Þa Riettlætu og Riettruudu j ꝼra
Þeim Ranglætu/ so sem Þa einn Hirder ad
skilur Kid ꝼra Saudum. Hier aꝼ skyllde huór
Kristenn Madur læra/ ad liꝼa i Otta Drott-
ins/ og setia sier alla tijma ꝼyrer Hugskots
Augu/ Mynd og Atꝼerd Þessa sijdasta Dags/
Huad eꝼ vier vilium gióra/ Þa munum vier
betur ꝼordast Synder og Glæpe enn nu giór-
um vier/ Þa munde marger Þolinmodare
vera j sijnum Krosse og Motgange/ og hug-
sa vm Þa Dyrd og Glede sem Þar vill epter
koma/ eꝼ ad vier blijꝼum stódugier j Otta Dr
ottins Trune og Þolinmæde j Þessum Heime.

Hier

2 Hier næst siäum vier hier/ Huilÿkt Doms Atkuæde palla mun yper huöru tueggiu / bæde pa Riettruudu og hina Ranglætu. Sem er þetta/ Ad þeir Riettruudu sem þyrer Tru na a Jesum Christum eru Blessader ordner/ og þessa Tru hapa biuÿsad og audsynt a sinū Samkristnum/ þeir skulu þa og ödlast Rÿke Guds Födurs/sem þeim var til reidt þra upp hape þessa Heims. Enn þeir Ranglætu og Truarlausu/ sem önguann Auöxt riettrar Truar synt hapa vid sinn Samkristnū / þeir skulu kastader verda j eilÿþaū Elld/ huör ed til reiddur er og buerl Diöplenum og hans Einglum.

3 Þesse Doms Alyktan ætte oss ætÿd Hug stæd ad vera/ og oss vpp vekia til Myskunar verka vid þaū Fatæka Naudþurþtuga Mauņ ga/ Ei þo so/ ad vier (so sem papistar) meķ num oss þyrer Aulmösugiaþer og god Verk ad verda Riettlata og Erþingia eilÿþ Lÿþs / Þuiad eilÿþt Lÿþ er ecke Forþieuaāsta godra Verka/ helldur Gaapa Guds þyrer Jesum Chr istum/ þad Sæded Abrahams j huöriu aller Truader verda Blessader/ Enn ölmösu Verk aña verdur hier þui hellst gieted/ ad þau aud syna /huilÿkt ad Truen hepur vered/ So sem ad ap Auöxtenum ma sia og merkia huilÿkt ad er Tried/ Þuiad Verken god þau eru A uöxtur Riettlæteisins/ og riettrar Truar/enn ecke Sök edur Epne Truariñar/Phil. 3.

Nu

4. Nu þyrkt ſo er/ ad þeir ſem Omyſkunſamer eru vid Naungann og eckert gieþa hönum þeir ba ſlijkan Vrſkurd / og ſoddan Domsatkuæde/ Huad vill þa ſkie vid hina/ ſem eru ägiarner/ drættuler/ hardræger/ inyſkünarlauſer/ og ecke alleinaſta eckert gieþa til Guds Ords Vpphelldis/ og Fatækum Grdſins Pienörum/ Helldur huad ædur er ị ætad og gieþed/ til ſijn ſlijta og rijþa/ 2 ct.

5 Huad þm Fatæka Naudþurþtuga er til goda giört/ þad reiknar Chriſtus ſiälþum ſier giört/ Huad hid ſama oſſ ætte til godra Verka vpp ad vekia. Þar þuert a mot/ Þad ſem þeir Ranglætu ecke gieþa Fatækum Guds Ords Þienörum/ edur ödrum Fromum Þurþtugum/ þad verdur þeim og til reiknad / ſo ſem þeir haþe þeſſ ſialþum Chriſto ſyniad og hönum ecke veitt.

6 Ad endudu Domſins Atkuæde mun þm Ranglætu med Reidarþrumum og Elldingum ſteypt og kaſtad verda/ ị Heluijtis Afgrunn/ En Riettlater munu med ſijnum Herra og Lauſnara Jeſu Chriſto ịñ ganga ị eilijpt Lijþ/ Þad veite oſſ Gud/ ſa ſem ad er Bleſſadur ad eilijþu/ Amen.

Geyme ad Grædarans Dome/ God er Men/ Og reñe/ hyga med huörių dægre/ Til hans fra Leik + Danſe/ hañ vill biedan af kalla/ Heim fra Aud og ſeime/ Satt

e/ Satt er ad ſÿgur aꝺ Nottu/ Sæler eru bræner Prælar

Bæneñ.

HErra Jeſu Chriſte Sonur lifanda Guds/ þu ſem med Dyrdar Vellde þÿnu a ſÿdaſta Deige ert komande/ mz öllum þÿnum Eingla ſueitum til ad dæma Lifendur og Dauda/ og ſundur ad ſkilia Hafra fra Saudum/ Vier bid ium þig af öllu Hiarta/ Lat oſſ ecke med þeim og udligu Höfrum kaſtaſt til eilÿfra Kuala/ helldur vegna Nadar og Myſkunar þinnar/ þa lat þu oſſ þÿnar Vtualdar Sauda kindur verda þier til hægre Handar/ ſo ad vier mætt tum j Salu og Lÿkama verda eilÿfflega Saluholpner/ Þu ſem lifer og rÿker med Födurnum og Heilögum Anda vm allar Allder Allda/ Amen.

Tuttugaſta og Siöunda S. D. epter Trin. Piſtilleñ II. Pet. I.

Kiærer Brædur: Fyrer þui vil eg eige af lata ad amiña ydur jafnliga vm þetta/ þo ad þi er vit-

er vited þad/og erud styrkuer j nalægum Saanleika. Þuiad eg helld þad rietteligast/ so leinge sem eg er j þessu Hreyse ad vpp vekia og aminna ydur. Þuiad eg veit þad/ ad eg hlyt snarliga mitt Hreyse af ad leggia/af þui ad vor Herra Jesus Christus hefur mier openberad. Enn eg vil Kapps vm kosta / ad þier iafnan(epter mijna Vtfør)hefdud slijkt i Minne ad hallda. Þuiad eige høfum vier þm dæmia froodum Fraso͛gum epter fylgt/ þa vier gio͛rdum ydur kunnann Krapt og hingad komu vors Drottins Jesu Christi. Helldur ho͛fum vier sialfer sied hans Dyrd / þann tijd hann af Gude Fo͛dur med tok Dyrd/ og Heidran fyrer Raustina / sem til hans skiede j mijkillre Dyrd/ þess hattar/ Þesse er minn elskuligur Sonur a huo͛rium eg hefe Þocknan. Og þessa Raust þa heyrdum vier af Himnum ofan/ þa ed vier vorum med ho͛num/ vppa Fiall enu Helga.

Vtskyring Textans.

S. Petur hefur litlu einu þyrre amint Kristna Menn j sijnum Ordum/ ad þeir skylldu vera

ou vera kostgiæfner til godra Verka/ og styrk
ia þar med Truna vm þeirra Kallan og Vt-
ualning til eilijfs Lijfs/ og seiger/ ef þeir gi
öra þetta/ þa munu þeir ecke syndga/ ag þa
mune þeir audvelldliga fa ad inngaanga i Gu-
ds Rijke/ Þuiad þeir sem vel og Kristeliga
lifa/ þeir munu og Gudligann Afgang fa.
Þessare Aminningu fylger Postulenn framm/
seigande/ Þui vil eg ei aflæta ad minna
ydur a þetta/ sem ahrærer ydar Sæluhialp
Lærdomur.

Þanneñ a einn Guds Ords Þienare ecke
af ad læta ad kienna/ aminna/avijta/ straffa
so ad hann finnest trur i sijnu Embætte/ so ad
vm sijder fyrer Domstole Christi mætte hann
ödlast Dyrdareñar Koronu/ Enn huör hañ
er latur og neñingar laus þar til/ þar er ei
Von ad Tilheyrendurner sie ödru vijs enn sof-
ande/ og falle i Synder og Glæpe/ Slijker
Ordsins Þionar munu a þeim Deige/ fyrer
þeim hasta Hirder Christo til skammar verda.
Eg vil og jafnan (seiger Postulenn) amin-
na ydur vm þetta/ vm ydar Velferd/ þo
ad þier vitid þad/og erud styrkner i na-
lægum Sanleika/ Euangelij Lærdoms/
huörn þier hafed hingad til lærdt.

Lærdomur;

Hier lærum vier/ ad þott so sie/vier vit
um Sæluhialparinnar Veg/ og þikiunst i hret
nu Guds Orde stödugier og stadfaster vera/
þa ligg-

y

þá liggur oss samt a j godum Aminingum / so ad vier styrkuare verdum æ meir og meir. Þuí ad þeir sem ecke vaxa og þroast j Gudrækneñe þeim mynkar hun optast / og Guds Otte og hans Vandlæte sma kolnar med þeim / þar til þad er med óllu vt sloked. Þar fyrer er þad ecke nog ad hafa smackad Euangelij Lærdom / og latast hañ kunna þorkunnar vel / so þeir huórke Kieñinga nie Aminiinga vid þurfa / þuiad slijkt hefur optast þañ Enda / ad þeir falla aptur j fyrre Villur / edur huxa ecke þar vppa Gud.

Enn eg hygg þad riett vera / so leinge sem eg er j þessare Tialldbwd (þad er j þessum Lykama) ydur vpp ad vekia med Aminingum (so ad þier giöred ydart Embætte) Þuiad eg em þess viss / ad eg hlyt snarliga þessa mijna Tialld Bwd af ad leggia. Þad er / Eg mun snart skilia vid þeññañ Heim / So sem Drottenn vor Jesus Christus hefur opeñberad mier / Ad eg skyllde snart koma til hans / Huar fyrer / med þuí mijner Lijfs Tijmar eru so sem vmlidner / þa vil eg eckert epter liggia lata þad Kristeligre Kirkiu er gagnligt.

Lærdomur:

Tialldbwd kallar S. Petur sinn Lijkama / Amiñande oss þar med vm Breyskleika vors Holds / so ad vier sieum alla tyma vid

 Daudans

Daudanum reidubuner/ Huiad þessare Tialls bwd vorre verdur opt skiotlliga nidur suipt/ ei olijkt so sem Fiarmanna Hreyse/ Esa. 38. Vier sem ei höfum slijkar Vitraner vm vorn Dauda/ helldur erum þar ovijser vppa/ vier skulum þar Rapps a kosta/ ad lata ekert vera ogiört epter/ i vorre Kallan og voru Embætte/ þad vier ættum fyrer vorn Dauda giört hafa/ Huiad opt skiedur þad / ad þa Daudenn kiemur / þa hafa marger margt epter ogiört)

Enn eg vil Rapps vm kosta / ad þier epter mijna Vtför jafnan hefdud slijkt til Minis ad hallda/ Eg vil kostgiæfa seiger S. Petur/ ad þier epter min Afgang haped trua Ordsins Predikara / huörier ed ydur skulu aminna a þad sem eg hefe prediкad ydur. Lærdomur.

Þanneñ eigum vier ad astunda/ ad epter oss mættu koma þeir sem Epterkomöndunum kienna skulu Gudligt Ord. Lærdomur.

Þar S. Petur kallar sinn Dauda eina Burtför/ þar med kienner hañ/ ad þeir Gud hræddu fare wr þessum Eymdar dal / fyrer Daudan/ og j eilijfa Farsælld.

Nu skyrer hañ/ huar fyrer hañ vill þeir se miñugier sijns Lærdoms/ Huiad ecke höfum vier (Postularner) þeim dæmafullum Frasögum epter fylgt/ þa vier kungiörđum ydur Krapt og Hingadkomu vors

Drott-

Drottins Jesu Christi. Þad er/ Huad hellst vier höfum kient ydur vt af Jesu Christo Guds Syne eilÿfum/ Heimsins Lausnara/ og Andskotans Yfervinnare/ og ad hann sie j Heimen komenn/ þetta höfum vier ecke teked af Frasögum Gydinga/ og ecke af Fabulis og æfentyrum Heidinna manna/ huöriar þeir fyrer vtan Guds Ord hafa vpp diktad og huxad Helldur höfum vier Sialfer sied hans Dyrd/ Huörta sa Himneske Faderenn veitte hönum oss asiaondunn/ og huar med hann openberade þad hann sie Messias og Heimsins Lausnare. Lærdomur.

Postulanna Vitnisburde og Skript eigum vier fullkomliga ad trua/ so sem ödrum Sionar vitnum/ Þa hann af Gude Födur medtok Dyrd og Heidran/ fyrer Raust ena sem til hans skiede j mÿkellre Dyrd. Þad er/ Epter þad ad sa Himneske Faderenn veitte Jesu þann Heidur/ þad hann være Messias/ og þa hann hafde læted oss fær nöckurn Smeck þeirrar Himnesku Dyrdar/ þa kom þar ein Rödd af Himne/ huör ed vottade ad Jesus være Messias,

Enn huilÿk var Rödd þesse? Þesse er minn Elskuligur Sonur/ huör mier vel þocknast/ Huörn eg mest elska/ huör mier er allra Kiærastur/ Hlyded hönum/ Þesse Ord skal hier til leggia vt af Gudspialligre

Historiu / Enn Petur hefur þall vndan tek-ed/ huiad hañ hafde ad eins aſett ſier ad bluz ſa/ þad Jeſus Nazarenus hañ være eilyfur Sonur Guds. Lærdomur.

Þar Faderiñ kallar Jeſum Son ſiñ Elſku ligañ / þa frаſkilur hañ hañ fra hinum ödrum ſem eru Guds oſka Börn og ſo ſem Arfleidin gar/ og avyſar/ ad þeſſe Jeſus ſie Natturligur Sonur / eirnrar Vnderſtödu med Födurnum. Og ſo miög elſkar Faderen þennañ Soneñ/ ad hañ fyrer hans Skulld og hönum til Þocknunar / og fyrer hans Medalgöngu og Forþienuſtu þa vill hañ hafa og hallda fyrer ſijna Sonu alla þa ſem trua a þennañ Sonen ſo ſem Johañes ſeiger 1. Cap. Hañ gaf þeim Magt ad verda Guds Börnum/ öllum þeim ſem trua a hans Nafn.

Og þeſſa Rauſt (Födurſins berandа vitne vm ſinn eingieten Son Heimſins Lauſnara) heyrdum vier af Himnum verda/ þa vier vorum med hönum a Fiallenu Helga/ Þetta Fialled hyggia Menn ad vered hafe Fialled Tabor j Galilea Hierade. Þeſſe Dyrdarfulla Forklaran Chriſti hefur ſkied fyrer þeim þremur Poſtulum/ Petre/Jacobo og Johañe/ litlu einu fyrer hans Pijnu og Dauda / ſo ſem ſkrifad er/ Matth. 17. Marc. 9. Luc. 9. Þar birtuſt og lyka Moyſes og Elias/og höfdu Samtal med Chriſto vm hans Pijnu og Dauda/ſem hañ lyda ſkyllde til

de til Jerusalem/ Manncyninu til Endurlausnar. Kærdomur.

Med þessare Syn/ og Rödду Födurfins um Guds eingietin Son/ þa er styrktur og stadfestur sa Himneske Lærdomur vt af eingietnum Guds Syne/ ad hann sie Endurlausnare Mannligs Kyns / hönum sie Dyrd ad eilyfu/ Amen.

Euangelium Matth. XVII.

Þann tijma. Og sex Dögum þar epter/ tok Jesus med sier Petrum og Jacobum / og Johañem Brodur hans / og hafde þa af sijdis vppa hætt Fiall/ og vm myndadist fyrer þeim. Og hans Asiana skein sem Sol/ enn hans Klæde vrdu so biört sem Lios. Og sia/ ad hönum birtust þeir Moyses og Elias/ og töludu vid hañ. Enn Petur ansade og sagde til Jesu. Herra/ Hier er oss gott ad vera. Ef þu villt/ þa vilium vier giöra hier þriar Tialldbwder/ þier eina / Moyse eina/ og Elie eina. Og þa hañ var þetta ad tala / Sia/ ad biart Sky/ vmskygde þa. Og sia / ad Röddenn vr

Skyenu sagde. Þesse er Sonur minn Elskuligur / ad huörium mier vel þöck nast / Hlyde þier hönum. Og er Lære sueinarner heyrdu þad / fiellu þeir fram̄ a sijnar Asianer / og vrdu miög hrædd- er. Enn Jesus gieck til þeirra / tok a þeim og sagde. Standed vpp og ver- ed eige hrædder. Enn þa þeir litu vpp sáu þeir önguan / nema Jesum allein- asta. Og er þeir geingu ofan af Fiall- enu / baud Jesus þeim og sagde. Þier skulud önguū þessa Syn seigia / þar til ad Mañsins Sonur er vpp aptur risen̄ af Dauda.

Sum̄a z Jñehalld Gudspiallsins

1 Þetta Euangelium setur fyrer Sioner so sem j einu liose Epterdæme / Fögnud Glede og Vnadsemd þess eilijfa Lijfs / og huilijker ad vera skulu Lijkamer Vtualdra Manna an̄ ars Heims / epter Vpprisuna. Þuiad so sem Herrans Jesu Andlit verdur hier skijnande so sem Sol / enn hans Klæde huijt sem Lios / So mun og skie epter Vpprisuna / ad Lijkam- er þeirra Riettlætu þeir munu lijker verda Guds Sonar Lijkama / so sem Christur seiger / Þa munu Riettlæter skijna sem Sol j Ryke

þeirra

þeirra Födurs/ Og S. Pall seiger Phil. 3.
Vort Heimile er j Himnenum hvadan vier væntum Lausnarans Jesu Christi / Huör ed vora Þarþeingeliga Lijkame mun Þorklara/og lata þa lijka verda synum Þorklaradum Lijkama.

2. So sem Læresueinarner þeir þeckia hier Moysen og Eliam/ huöria þeir alldrei sau / So munum vier annars Heims þeckia Gud Himneskan Födur/ hans Son vorn Endurlausnara / og þan̄ Heilaga Anda / sömuleidis Heilaga Guds Eingla/ Forfedurna/ Spamen̄ena/ Guds postula og Pijslarvotta/ og alla Utvalda/lijka og eirnen vora Forfedur Frænd-dur og Vine/og vid þa tala og ræda/ vm Guds Dyrd og hns Dasemder og Velgiörninga.

3. Hier er og ein Fyrermyndan/ og so sem nö ckur Fyrerþare/ huad ovmrædelig ad sie Himnarijkis Dyrd epter Upprisuna/ petur hn̄ sæ ad eins j sviþ Forklaran Lijkamans Jesu/og sæ þa Moysen og Eliam j Dyrdeñe/ Aþ þss are Syn verdur han̄ vpp lystur og tendradur so ad han̄ gleymer Hwse og Heimele og allre Veröllduñe/ og vill þeigen̄ blijþa þar vid/ Hu ad myklu oseiganligre og Gledeligre mun vera Dyrd þess eilijþa Lijþs/ þa ed vier munum sia Gud so sem han̄ er/og þa vorer Lijkamer eru ordner lijker Jesu Christi Þorklaradum Lijkama / vm huöria Himerijkis Dyrd / þar stendur/ Ad ecke haþe Auga sied nie Eyra he

ytt/ og ei sie þad j nöckurs Mans Hiarta kom̃ med/ sem Gud hañ hefur til reidt þeim sem hañ elska/ Esa. 64. 1 Cor. 2.

4 Huör hañ vill nu þa og ödlast þessa Him̃neska Dyrd/ hañ same lære ad þeckia Gud rietteliga/ so sem Gud hañ hefur sig openberad/ Þuiad þetta er þad eilijfa Lijf/ ad þeir þecke þig ad vera alleina sannañ Gud/ og þañ Jesum Christum sem þu hefur vt sent/ seiger Christur/ Joh: 17. Hañ hlytur og ad heyra og hlyda Jesu Guds Syne/ huör ed bydur ad Menn skule giöra Jdran og Yferboot/ Matth. 4. Giöred Jdrã þuiad Himna Rijke er nalægt / Þetta er Guds Vilie ydar Helgan/ ad huör og einn eignest sitt Ker j Helgan og Heidre/ Vered Heilager/ þuiad Heilagur er eg Drotteñ Gud ydar. So hæfer nu / ad þeir sem til soddan Himneskrar Dyrdar stunda/ ad þeir skicke sier Kristeliga og Gudliga/ so sem þeirra Kallan/ og þuilijkre Guds Barna Dyrd heyrer og hæfer. Þad veite oss og giefe sa Himneske Faderen̄ fyrer sinn Son Jesum Christum/ Amen.

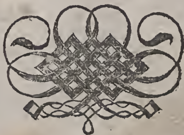
ꝟ

Her sa Fridnum styrer / A Fiall þ Tabor kallast/ Petur var enn med Ytrum/ Og adrer Tueir sem heyra/ Födur af Himne hlioda/ Hier med Spameñ kienna/Skiært af Skilning birter/ Skein j Lijkama hreinum.

Bæn

Bænen.

HErra Gud Himneskur Fader/ þu sem kallad hefur af Himnum ofan/ yfer þijnum Syne vorum Herra Jesu Christo/ ad hann være þinn Elskuligur Son ur/ huör þier vel þocknadest/ og baudst öllum Mönnum hönum og hans Ordum ad hlyda. Vier bidium/ Fyrer gief oss allar vorar Synder j Nafne þijns Sonar Jesu Christi/ lát oss niota hans Medal göngu/ hans ærnadar og Fyrerbonar. Upp lys og vor Hiörtu med þijnum Heilaga Anda/ ad vier alla tijma sieum heyrugier og hlydugier hans Ordum/ j huörium ad er Lijfed og Sannleikurenn/ og ad vier mættum so fyrer hann verda eilijfliga Sæluholpner/ Amen.

Epter fylgia / Gudspiöll og Pistlar / sem til falla a þeim Natijdum sem halldnar eru epter Trinitatis.

A Jons Messu Baptiste / Pistillenn Esa. XL. Cap.

Hugged hugged Folk mitt / seiger Gud ydar / Taled vid Hiartad a Jerusalem / og prediked henne / þad hennar Baratta hefur einn enda / og hennar Misgiörningur er fyrer giefenn / þuiad hun hefur tuöfallt med teked af Hende Drottens fyrer allar hennar Synder. Hropande Rödd er j Eydemörku / Tilreide þier Veg Drottins / og giöred j Obygdenne Veg Gude vorum. Aller Daler skulu vpp hefiast / og aull Fiöll og Halsar skulu nidur lækkast / og huad ósliett er / þad skal sliett verda / + huad ojafnt er / skal verda ad jöfnum Veige. Og Dryd Drottins skal openberast / Og allt Holld eitt med ödru skal sia / þad Muñur Drottins mæler.

Vtskyrs

Vtskyring Textans.

Þetta er einn Spadomur/vm Herran Christum Heimsins Lausnara/ þad hann mune koma/ og frelsa og endurleysa þa sem a han trua/ fra obærligre Lögmaalsins Byrde og Bölvan/og boda laata NAad og Syndana Fyrer giefning öllum þm̃ þad þiggia vilia. Þessarar Predikanar vpp haps Madur ætte ad vera Johañes Baptista/ so og lijka adrer Predikarar og Postular Guds/ Þar fyrer ta lar Gud so fyrer Muñ Spamansins til þeirra. Þier Evangelij Predikarar/þier Postular og Lærefedur/ Hugged hugged mitt Folk seiger Gud ydar/ Huör ed ydur ap Födurlig re ast elskar og Ristra hefur/ Hañ sem sier aumur a sinnè Kristne/ og henne vill senda Heimsins Lausnara/ Taled vid Hiartad a Jerusalem/ Þad er/ Taled blijdliga vingiarnliga og Hiartanliga vid Jerusalem/ þad er/ vid Guds Folk/Guds Kristne/ Og Bod ed henne ad heñar Baratta hefur einn enda. Þad er/ Boded og kunngiöred Guds Kristne/ ad Messias Heimsins Lausnare skal hana frelsa j fra Erfptidis sönum Þyngslum Moysis Lögmaals/ einkum fra Lögmaalsins Bölvan/Gal: 3. Og j fra þui þunga byrdar Oke / sem huörke vier (seiger S. Petur. Act. 15.) nie Fedur vorer bored gætum.

Lær-

Nærdómur.

Merk vel/ ad Spamaduren talar hier vm þ ordna Hlute/lyka so sm þeir være þa þegar fram̃ komner og vmlidner/so viss er han̄ vpp a sinn Spadom. Christur hann hefur oss so frelsad i fra hördum anaudar Barættū Lögmalsins/ ad vier erum med öllu frrj og fria ser/ bæde fyrer Veralldligum Lagasetning/ um Moysis/ og so fyrer hans Kirkiu Pion/ ustu giörd/ Og þo ad vier ecke getum halld/ ed Guds Bodord algiörliga/ þa verdum vier þo ei fordæmder nie glatader) Misgiörn/ ingur hennar (Kristneñar Guds Folk) er fyrergiefeñ / Þuiad Christo bera aller Spamenn vitne /ad so marger sem a hans Nafn trua / hr fa og ödlast fyrergiefning Syndaña Act, 10. Og hun hefur medtekeð tuö/ fallt fyrer allar sijnar Synder af Hende Drottins- Pad er/ J stadeñ þess/ad Drotteñ mætte epter sijnum riettlætis Dome hafa lagt vppa Menn stundligar og eilyfar plagur og Refsingar/ so sem þeir höfdu med sijnum Syndum til vnned/ þa hafa nu Meñ ve af Myskunar Hende þess Himneska Födursins og af hans oseiganligre Millde medtekeð tuöfalldañ Velgiörning/ sem er þesse/ Ad Pijnan Jesu Christi hun reiknast þeim til fyrergief/ ningar Syndaña / og þeim verdur og eirnen til reiknud Hlydnen Medalgangarans Christi til Riettlætingar fyrer Gude/ So ad Drotteñ

hellldur·

Helldur þa makliga/ ad þeim veitest bæde Veraldliger Velgiörningar og Andliger/ Rom. 5. og 8.

Nu so sem Spaamadurenn hefur talad um Tilkomu Messie/ þa setur hann nu fram eitt Teikn/ huar af Menn skulu þeckia meiga hans tilkomu/ sem er/ ad Johannes Skijrare mune predika Jordan j Eydemörku / Hropande Rödd / eins nykomens predikara sem er Johannes Baptista/ hun mun heyrast/ j Eydemörku/ Hann mun med stærdsta Vanlæte og Aluöru aminna sijna Tilheyrendur / ad þeir sie vid buner ad medtaka Messiam/ Hann kiemur so/ Til reide þier Vegu DROTTJNS/ Jesu Christi/ huör ad er sannur og eilijfur Gud/ Taked burt allar Hindraner sem j Veige vera kunna fyrer hönum. Spaamadurinn tekur Dæme af Höfdingium Heims þessa / at nær þeir vilia jnn rijda i nöckra Borg med sijnu Skraute og Skarte / þa þagia Menn ecke ad eins allar Götur og Stræti/ helldur og eirnen giöra þeir alla vegie slietta og beina og briota nidur huar hætt og ojafnt er/ hæcka hitt vpp sem er lægt og diupt/ Giöred j Obygdinne slettan Veg Gude vorum/ Jesu Christo/ so hann þurfe ecke hafa Afkroka/ helldur ad hann meige koma riettann beinann Veg til ydar. Lærdomur.

Spaamadurenn kallar Christum DROTT/ af þuj

ꝥ þui ad hñ er vorrar Saaluhialpar vegna j Heimeñ komen) Aller Daler skulu vpp hefiast/ og öll Fiöll og Hæalsar skulu læckast/ Hvad Boged er skal verda riett/ og hvad osliett er skal verda ad sliettum Veige. Meiningeñ er þesse/ So sem Menn til reida og bua Veigeñ Verallðligum Höfdingia þa hañ kiemur/ ad Vegureñ sie sliettur og riettur/ an alls Ohreinleika og Hindranar/ so skulu þier og giöra/ ad bua til Veigen fyrer Drottne Gude ydar Jesu Christo ydrum Lausnara og Frelsara. Lærdo.

Pañeñ eigum vier Gude Veg ad tilreida/ Ad jata og vidurkienna vt aꝥ Lögmaale Drottins vora Syndum spillta Natturu/vorar margfalldar Synder og Glæpe/ og leggia aꝥ Drambseme og allan sialfþeilagleik / og so krokotta Hræsne. So og þeir sem liggia og velltast j Saur og Ohreinindum sinna Synda nær ad þeir giöra Jdran og Yferbot/ þa kiemur Frelsareñ Christus til þeirra)

Og Dyrd Drottins skal openberast. Pad er/ Christur Gud og Drotteñ/hañ mun med furduligum dasemdar Verkum audsyna sijna Guddomliga Dyrd/ so sem þar stendur/ Joh. 3. Vm þad fyrsta Jardteikn j Cana Galileæ/þa seiger þar so/ Ad Jesus hañ birte sijna Dyrd/ og hans Læresueinar trudu a hañ/ Puiad Jardteikner eru vitnis burder Guddomligs Lærdoms/ Og allt Hold

skal

skal sier eitt med ødru/ ad Minnur Drottins mæler. Pad er/ Aller munu heyra Christum sannann Gud mælanda og vid sig talanda. Lærdomur.

Petta er pad sem Postulen̄ seiger til Heb. 1. Cap. Marguijsliga og med mørgum hatt um hefur Gud pordum talad vid Forfedurnar/ fyrer Spamen̄ina/ Enn a pessum sijdøst um Døgum̄ hefur han̄ talad til vor fyrer Sonen/ huørn han̄ hefur sett Erfingia allra Hluta/ fyrer huørn han̄ hefur Heimen̄ skapad. Par fyrer talar og S. Pall so/ 1. Tim. 3. Gud han̄ er opinberadur i Holldenu/ Puiad peir sem sau Christum og heyrdu hans Ord og predikaner/ peir mattu med riettu seigia sig hafa sied og heyrt eilijfan̄ Gud Skapara Himens og Jardar/ Par fyrer eigum vier hans Ordum eins ad trua / og sialfs Guds Fødurs/ Puiad so hefur Faderenn talad um sinn Son eingieten/ HERDED HONVM/ Matth. 17.

Euangelium Luce. I. Cap.

Y Pann tijma. Og pa er sa tijme var komen̄/ pad Elizabeth skyll de fæda/ og hun fædde Son. Og er Nagrañar hennar/ og Frændur heyrdu pad/ ad Drotten̄ hafde marg

fallbad

falldad Myſkum ſijna vid hana / ſam̄s glöddust þeir henne. Og þad ſkiede/ ad þeir komu a hinum ættunda Deige/ ad vmſkiera Sueinen̄/ og nefndu hann ſijns Födurs Nafne Zacharias/ Enn Moder hans ſuarade/ og ſagde. Ong va neijen/ helldur ſkal han̄ Johannes heita. Og þeir ſögdu til hen̄ar/ Þar er þo eingen̄ j þin̄e Ætt/ ſem ad heiter þeſſu Nafne. Enn þeir bentu Faudur hans/ huad han̄ villde ad han̄ hiete. Enn han̄ beiddeſt Knefa ſpiallds / ſkrif ade og ſagde/ Heite hann Johan̄es. Og þeir vndruduſt aller. Enn jafnſna rt laukſt hans Munnur vpp/ og Tunga hans talade/ lofande Gud. Og Otte kom yfer alla þeirra Nägranna/ ꝛ vm allar Fiallbygder j Judea vijdfrægduſt öll þeſſe Ord: Og aller þeir ed þad heyrdu/ ſettu þad ſier j Hiarta /og ſög du. Huör grunar þig / ad þeſſe Suein̄ verde? Þuiad Hönd Drottins var med hönum. Og Zacharias Fader hans / fyllteſt af Helgum Anda/ Spaade og ſagde. Bleſſadur ſie Drotten̄ Gud Iſraels / þuiad han̄ vitiade og giörde Fre lſan ſijnu Folke. Og han̄ vppreiſte oſſ

ett hialpar Horn / j Hwse David Þions
þjns. So sem hann hefur talad fyrer
Muñ sinna Heilagra Spámanna / þeir
ra sem nu eru af Heimenum. Hañ frelſ
ade oss j fra Ovinum vorum / og af
Hende þeirra sem oss hotudu. Hañ giō
rde og Miſkunſeme vid Fedur vora /
og mintist a sinn Heilaga Sattmála.
Og a þad Sære er hañ ſuór Fódur vo
rum Abraham / ad hañ giæfe oss þad.
Ad vier leyster af Hende Ovina vorra /
þionudum hōnum án Otta. J Heilag
leik og Riettlæte fyrer hōnum ſialfum
alla vora Lijfdaga. Og þu Sueirn
munt kallast Spámadur hins Hæsta /
Þuiad þu munt fyrer renna Auglite Dr
ottins / ad til bwa hans Vegu. Og ad
giefa hans Folke Skilning Heilſuñar.
til fyrer giefningar Synda þeirra. Fyr
er Miſkunar Jdur Gudz vors / j hvór
ium hañ vitiade vor / vpp runnen af
Hædum. Ad lysa þeim sem j Myrk
rum og Daudans Skugga sitia / til ad
greida Fætur vora fram a Veg Frid
arins.

Suña z Jñehallds Gudspiallsins.

Z 3. Fiórar

2 Fiorar Greiner settar off fyrer Historian hins Heilaga Johañis Baptista. I. Su hin fyrsta er vitnis burdur og Sanninda pro faner/sem þad votta ad Johañes Skijrare se einn Haleitur Gudligur Kieñefader af Gude sialfum vpp vaken kalladur og sendur/ þui ad vm hañ hefur Esaias fyrer spad/so og Malachias/ til huörra Spasagna Johañes sialfur skytur sijnu Male/ þessara Spadoma gietur og Herran sialfur/so og Gabriel Eing ell. II. Þar næst verdur hiñs Fæding bod ud af Gabriel Eingle/ med þui Nafne sem Gud baud hñ nefnast skyllde. III. J þri dia mata þa Zacharias tortrygde Eingel sins Bodskap vm Gietnad Johañis/ vard hñ Mæl laus. IIII. J fiorda mata skiede hñs Gietnadr j mote Natturligu Edle/þuiad bæde voru þau gömul/og þar var einge Von Afkuæmis / og Elizabeth var ecke alleinasta af gömul/hëlldur hafde hun þad almennings Ord/ad hñ være Obyria. V. Þa Maria heilsade Elizabeth vpp fylltest Barned af Helgum Anda j Modur Kuide/og visse Messi tanf nalægañ vera. VI. Þegar Johañes var vmskoren/ þa fieck hans Fader Mal af tur og fylltest af Heilögum Anda. VII Þa ed Christur skijrdest opeuberade sig fyrer Johanne öll Heilög Guddomsins Þrenning/ Matth. 3. VIII. Herrañ Jesus sialfur giefur Johañe þañ Vitnisburd/ Matth. 11. ad Johañes se hiñ meste af öllum þeim sem

færser

dðtner eru af Kuiñum. Vt af öllum þessum Vitnis burdum er openbert ad Johañes hañ er eim̃ sierligur Gudligur Lærare/huørs Ord ad vier skulum actta og halda so sem slaf lþs Guds.

2 Su öñr Greín er vm Lærdom og Lifnad hins Heilaga Johañis, Innehalld og Mergr hñs Lærdoms/er þsse. I. Vm Gud og þrē ar Guddomsins persónur/ Joh. 3. Matth. 3. Marc. 1. Luc. 3. II. Vm tuær Natturur Herrans Christi / þa Guddomligu og Mañdomligu/ Joh. 1. III. Vm Em bætte Christi/ sem er/ Burt ad taka og bera Heimsins Synder/og verda eitt Offur fyrer þær/ Joh. 1. IIII. Vm Mismũ a mille Lögmalsins og Euangelij/ Joh. 1. V. Vm Mañsins Riettlæting ad hun sie af Christo og fyrer Christum / Joh. 1. Af hans Nægd höfum vier aller Nad fyrer Nad/ þad er/ med þui ad Sonur Guds Jesus hañ er þ fullkomligre Nad Guds Himneska Födurs / þa verdur Gud oss milldur og nadugur hans vegna / og fyrer hann verdum vier Riettlatter og Arfar eilijfs Lijfs/ Joh. 3 VI. Vm Jdranar Afserbotena/ Matth. 3. Giört ed Jdrã/ z ct. VII. Vm god verken Luc. 3. Pa Folked spurde hañ ad, huad Meñ skyll du giöra/so þeir giördu rietta Auöxtu Jdran areñar. VIII. Vm þañ sydasta Dom og pad eilyffa Lijf/ Matth. 3. Mar. 1. Luc. 3. Petta er Suma og Innehalld a Lærdoms

Z z 4. hins

hins Heilaga Johañis/ huör Lærdöñur hrë
inn og omeingadur ad nu er hia oss kiendur
og predikadur/huar pyrer vier eigum Gude ad
þacka.

3 Su þridia Grein edur Lærdomur er þsse
od j Lipnadenum er Johañes Forn og Fyrer
myndan allra Kristinna maña huörium epter
sijnu Kalle og Embætte/ j Lijtelætenu/ j Ri
ædaburdenum/ j hoopligre Stillingu Matar
og Dryckiar/ j Idiu og Kostgiæpne sijns Kal
ls og Embættis j Gudligre Vandlætingu/ til
ad strapþa Synder og Glæpe/ slykum Dygdum
og Maňkostum ættu aller Kristner Meñ ept-
er ad pylgia/ huör epter Tegund sijns Kalls
og Embættis.

4 J piordu Grein/þa er Daude og Lijps
læt Johañis Baptiste einn Vitnisburdur vm
hans Lærdom (ad hañ sie riettur og sannur)
Þar næst vm þad eilijpa Lijp. Þuiad pyrst Jo
hannes sa Helgaste a medal allra þeirra sem
aþ Konum eru komner/ hepur so hörmuligañ
Apgang/og verdur so hryggeliga myrdtur og
Lijplateñ/ þa hlytur epter þetta Lijp ad ko-
ma eitt annad Lijp / j huöriu ad auglios
mun verda Mismunur a mille Johannis og
Herodis/ og allra annara Ogudligra maña.

v

Köllð a ættrœds Alldre / Eliza-
beth ma teliast/ Fæder hun Frumburd
godañ/ Fyrr var kiend Obyria / Med
henne

henne glöðduſt Grännar / Þad greiner af þeſſum Sueine / Ad annar af öngre Kuinnu / ædre munde fædaſt.

Bæneſt.

OKottiñ Gud Fader Himneſkur / vier þöckum þier fyrer þijna ſtoru Nad og Myſkun / ad þu hefur ecke lated oſſ blijfa vnder Lögmalſins Lærdome og Predikun / helldur hefur þu ſent hann Heilaga Johañem / ad hañ ſkyllde vijſa oſſ til Chriſtum med ſijnum Fingre og til ſeigia oſſ j hans Nafne Syndanna Fijrergiefning og Riettlæted. Vier bidium þig / ad þu vilier vpp lyſa vor Hiörtu med þijnum Heilaga Anda / ſo vier mættum med einnre riettre Tru medtaka ſoddan nadar Predikun hins Heilaga Johañis / ⁊ ad vier ohrædder fyrer Heimenum og Diöflenum / kynnum ad þiona þier alla vora Lijfdaga j Heilagleik og Riettlæte / Amen.

A Vitiunar dag Marie Piſtillenn / Eſa. XI. Cap.

 Þar

HAr mun vppreñа Kuistr af Root Jesse/ og ein Grein af hans Stofne mun auóxt fœra/ Yfer huórium ad huijla mun Ande Drottins Ande Viskuñar og Skilningsins/ Ande Raads og Styrkleika/ Ande Vidur kieñingar og Otta Drottins/ og hans Lukkan mun verda j Otta Drottins/ Hann mun ecke dœma epter alite Augnaña/ og ecke refsa epter þui hans Eyru heyra/ Helldur mun hañ med Riettuijse dœma hina Fatœku/ og med Dome þa aumu j Landenu/ Og hañ mun sla Jórdena med Vende sijns Muns/ og med Anda sinna Vara j hel sla hinn Omillda/ Riettlœted mun vera Bellte hans Lenda/ og Truen Lindeñ hans Nyrna.

Vtskyring Textans.

ÞEtta er Fyrersógn og Spadomur vm Herrans Christi Hingad komu og vm hans Dygder og Mañkostu/ Þar mun vpp renna Kuistur af Root Jesse/ Fódur Dauids/ Og ein Grein af hans Stofne mun Auógst fœra/ Þad er so ad skilia/ Þegar su Konungliga ætt Dauids (huórs Fader ad var Jesse) er so sem eydd og vnder lok liden/

þa

þa hans eptet komendur eru bæde ordner þaer
og þyrerlitner og þatxker / og so til ad japna,
so sem þa einn Eikar stoþn er epter / þegar
Tried er burt höggued/ Siæ/ þa mun aþ þrre
ætt koma þram og þædast Christur Messias
Guds og Mariæ Sonur/ Heimsins Lausnare
og Frelsare/ Yfer hönum mun hvylast An
de Drottins. Epter Guddomenum er hañ
einn Gud med Födur og Helgum Anda/ enn
epter Mañdomenum huörn hañ tok a sig/ þa
heþur hann þullkomliga allar Heilags Anda
Gaþur. Og j bland þeirra/ þa eru þessar þær
hellstu og sierligustu sem med hönum eru/ Ans
de Visku og Skilnings / Hañ mun vera sa
allra Vijsaste og Forsialaste Konungur / huör
ed alla Hlute mun þyrer þam sia og skilia/ og
þad þram koma lata sem hans Vndergieþnum
gagnligt er til eilijþrar Sæluhialpar. Med
hönum mun vera Ande Rads og Styrks
leika/ Aungra þarþ hañ Radgiaþa vid/ þe
ir ed hönū kieñe ad styra og stiorna siñe krist
eligre Kirkiu/ og huad hañ asetur ad skie skiu
le/ þad þram kuæmer hañ og þullgiörer med
stærstu Magt og Styrkleika. Heþur hañ ecke
med einu þrabærligu Rade endurleyst Mañ
ligt Kyn? Og med stærstu Magt yþerstiged
Daudañ? Med hönum mun vera Ande Kyn
ningar og Otta Drottins. Siñ Him
neska Födur heþur hañ hid algiörligasta þeckt
og vm hans Veru og Vilia kann hañ oss hid

 sañasta

ſannaſta ad vnder vijſa/ Matth. 11. Siſtinna Himneſka Fódur hefur hañ ſynt algiórda Hlydne/ j ſónnum Guds Otta/ og med þeirre Hlydne hefur hañ afmaad alla vora Ohlydne/ Rom. 5. Og hans alyckt an mun vera j Otta Drottins. Pad er/ hañ mun dæma og vrſkurda hyggeliga og med Speke/ enn þo j Otta Drottins/ og ónguan mun hann oforrietta j nóckurn mata/ Hañ mun ecke dæma epter Yferlite Augnanna/ Pad er/ Fyrer hónum mun eingeñ Mañgreinar munur og einſkis Mans Yferuarp edur Hræſne þar hañ a tælar dreiged/ Hañ lætur riettañ Dom ganga yfer alla/ Goda og Illa/ Ryka og Fataka/ Og hañ mun ecke refſa epter þui ſem hans Eyru heyra/ helldur mun hañ med Rietuijſe dæma hina Fatæku/ og med Dome þa Aumu j Landenu. Pad er/ Hañ mun ecke gleyma þeim Voludu/ og Vnderþryctu/ Helldur mun hañ þa ad ſier taka/ vernda þa og frelſa. Hañ mun ecke j Dome villt fara/ þuiad hañ þecker Mannaña Hiórtu/ og huórier ſem a hañ trua og eru þar med goder og Gudhrædder/ þa mun hañ endurleyſa/ Enn Hræſnara og þa Ogudligu og Glæpa fullu mun hañ fordæma.

Lærdomur.

Nu þo ad þeſſer Mañkoſter og ſoddan Lofſtijr heyre alleina til Jeſu Chriſto Lauſnaranum þeim Rietlata Dæmara/ þa ſkula

þo aller

Þo aller Kongar Herkar og Høfdingiar a aller Valldsmenn og Domendur kostgiæfa hē er epter ad breyta þad frekast þeir kunna/ Þad hæfer ad þeir ste Rædkloker og hygner/ Og huad Løg og Riettur til stendur/ þui eiga þeir aluarliga fram̄ ad fylgia. Gud eiga þeir rietteliga ad þeckia og ottast/ synu Embætte eiga þeir fram̄ ad fylgia/ ei med Glense nie Galeyse/ ei med Flyte nie Flase/ helldur j Otta Drottins/ J Domum og Løgsøgnum eiga þeir ecki hafa nøckurt Mañgreinar Alit/ Ei skulu þeir helldur dæma vm nøckurn epter Skrafe og Rykte einu/ helldur leita vandliga epter Sañleikanum/ ꝛc.

Hañ mun slaa Jørdena med Vende syns Muns / og med Anda sinna Vara mun hann j Hel slaa hinn Omilldā. Þad er/ Med hreinu Guds Orde mun hann til taka ad nidur briota Antachristsins Ryke og j sinne Dyrdarsømu Tilkomu mun hañ afmaa Antachristeñ/ og med øllum Ogudligum dæma hañ j eilyfañ Heluytis Elld. Þuiad þesse Ord þau verda vm Antachristeñ ad skil iast so sem S. Paall liosliga avysar / Tess. 2. Og Riettlæted mun vera Bellte hans Lenda/ og Truen Linde hans Nyrna / Þad er ad skilia/ Hañ mun alldre vykia af veige Riettlætesins/ og ecke mun hañ læta koma sier þar fra/ So sem Høfdingiar og Domendur optsinnis giøra j Løgum og Riettargangs

gånge/ Helldur mun hañ ſtödugur blijfa j öllū um ſijnum Fyrerheitum. Þar fyrer meigum vier fullkomliga reida oſſ vppa hans Fyrerheit og Loſaner/ hñ mun alldrei oſſ bregdaſt þo oſſ vm ſtundar ſaker þike allt ödru vijs a horfaſt.

Euangelium Luce. I. Cap.

Y Þeim Dögum. Stod Maria vpp/ og for med flyte til Fiallbyg da j Borgina Juda/ iñgieck j Hws Zacharie/ og heilſade Elizabet. Og þad ſkiede ſo/ þa ed Elizabeth heyrde Heilſun Mariu/ ad Barned ſpratt vpp j hennar Kuide. Og Elizabeth vpp fylltest af Heilögum Anda/ kallade hart re Röddu/ og ſagde. Bleſſud ertu a medal Kueña/ og Bleſſadur er Auögxtur Kuidar þijns. Og huadan kiemur mier þetta/ ad Moder Drottins mijns kiemur til mijn? Sia þu/ þa er Rödd þinnar Kuediu kom mier til Eyrna/ ſpratt Barned vpp af Fagnade j mijnum Kuide. Og ſæl ertu ſem truder/ þui ad þad mun fullkomnaſt / huad þier var heited af Drottne/ og Maria ſagde. Mijn Aund myklar Drotteñ. Og mijn

minn Ande gladdest j Gude / Heilsugiafara mijnum. Þuiad hañ leit a Læings Ambættar siñar / Sia / af þui munu mig hiedan af allar Ætter Sæla kalla. Þuiad hañ giörde vid mig mykla Hlute sa sem mættugur er / og hans Nafn er Heilagt. Og hans Myskunseme varer fra einne Kynslod til annarar / yfer öll um þeim er hañ ottast. Hañ framde Magt med sijnum Arme / sundur dreif de hañ Dramblætum j þeirra Hiartans Huxan. Vollduga sette hañ af Stole / og vpp hof Lijtelæta. Hungrada fyllte hañ öllum Giædum / og hinum Rijkum slepte hañ fanytum. Hañ endurminntest Myskunar sinnar / og medtok siñ Þion Jsrael. So sem hañ talade til Fedra vorra / Abrahams / og hans Afkuæmis ad eilijfu. Og Maria var hia henne / so nær / sem vm þria Manude / og for sijdan aptur til sijns Heimkynnis.

Suma z Jñehalld Gudspiallsins

Gudspialleg Historia avijsar / ad þa Eingell enn hafde bodad Mariu Getnad Guds Sonar

Sonar/þã med þa setur Eingellen̄ henne til Truarstyrkingar Dame Elizabeth hennar Frændkonu/ ad hun sie nu mz Barne/huőr ed Ofbyrja var bæde af sinne Natturu og Elle/ so Maria skyllde þar af taka liost Vitne/ ad Gude være ecke neitt omǒguligt. Strax epter þeirra Samtal Eingelsins og Mariu / tekur hun sig vpp/ ad finna sijna Frændkonu/og se̅gia henne huad Eingellen̄ hefur talad/og sijn̄ ā mille ad tala vm þesse Guds Stormerke.
Huar af vier þetta lærum.

1 J fyrstu / ad huar hellst Guds Ord ver dur kient og predikad/ þangad skulum vier kiep past/ med Hiartans Girnd og Astundan / og læta ǒnguan hlut oss þar fra hindra. So sem seiger Dauid/ psal. 42. Alyka sem Hiǒrten̄ langar epter fersku Vatne/ so þyster mijn̄a Sæl epter Gude/epter lifanda Gude/ Nær mun þ koma/ad eg fare ad skoda hn̄s Andlit? Sodda̅ brenn̄ada æstar þel a huǒr Kristen̄ Mader ad hafa til Guds og hans Heilaga Ords.

2 Þar Maria geingur til Elizabeth / og þionar henne j sijnum Barnburde/er eitt lijtid Lætis Merke / huǒrin aller Kristner men̄ eiga epter ad fylgia/ dramba sig ei nie dreissa yfer ǒdrum af Gafum Guds/ helldur vera þess lyt elætare/ sem Gud hefur huǒrium meira veitt og þiena ǒdrum þar med. Slijkt Lytelæte er hier og ad sia/ j þia Elizabeth/ hun helldur sig ecke verduga/ ad Guds Moder skyllde til syn koma. Þessar Heilagar Kuen̄supter þær
voru

Sörü þagurligt Epterdæme S. Pauls Ordā / Rom. 12. Hafe huör annañ ſter j Virdingu adra. Og Phil. 2. Fyrer Lytelæte / halldeđ huör ſem eiñ / annañ ædra enn ſialfañ ſig.

Mijn Sæl vegſamar ꝛc.

Stutt Jñehalld Mergur og Meining þeſſa Lofſöngs er þetta.

Ordſök og Efne / huar fyrer ad Jomfru Maria giörde þeſſa agiæta prediſun vm Gu ds Nād og Myſkun / og huörnen Menn kuñe ſlijkrar Nādar hluttakande ad verda / þa vorū Ord Elezabethar / Hun prijſar Mariam og hæler heñe og kallar hana Bleſſada a medal Kuenna / af þui ad Gud hafde veitt henne ſod dan Nād og Velgiörning / ad hun ſkyllde verda Moder ad Guds Syne / þui tekur Jomfru Maria ſo til Ords / Þad er viſſulig Sañinde ad Gud hañ hefur veitt mier ſterliga Nād og ſtora Myſkun / huar fyrer mier ber hiartanliga ad gledíaſt / þar med ad lofa og prijſa hañ og þacka hönum. Eg er ad ſönnu ein Aum Fatæk og fyrerliten Ambatt / og enn þo Gud hañ hafe ſynt mier ſo ſtora haleita Nād / þa vill hañ þo vera Myſkunſamur / ecke mier eiñe / helldur öllum Möñum / ſo framt Meñ vilia ottaſt hañ og aſtunda hans Ord og giöra hans Vilia. Enn huörier ſem ecke ottaſt Gud helldur treyſta vppa ſinn Vijſdom ſijna Magt ſitt Rijkedæme / þa ſömu vill Gud ſtrappa

Nādar

Mædarlaust / so ad þeir hliote vm siider ad verda ad þussum og lyda Neyd Fatækt og Fordiörfun. Þar fyrer skal huör Madur læra ad ottast Gud/ Þad er/ ad heyra giarna Guds Ord og breyta þar epter/ þa mun eingen Neyd a ferdum vera/ þott vier sieum Aumer Fatæker og fyrerlitner hia ödrum Mönnum. Gud kann vel ad vpp hefia oss og giöra oss ryka/ og vm siider ad veita soddan Nad/ ad þeir sem Gud ottast/ þeir munu komast til þess Fyrerheitis sem Abraham var gefed/so ad þeir munu vegna Jesu Christi verda eilijf liga Saluholpner. Med þessum hætte kiener Jomfru Maria/ ad ottast Gud / og fordast Drambseme/so sem þañ Hlut sem fyrer Gude er Andstygd og olijdanligur. Ef vier giörum þetta/ þa vill Gud vera hia oss bæde med stundligre og eilyfligre Blessan.

ꝟ

Maria fra eg fære/ Til Fiallbygda med Dygdum/ Elizabeth sæla/ Sagde hana riett ad bragde/ Huadan kiemur mier þad Moder/ Mijns Drottins kom hingad / Fann eg ad fagna kunne/ Fostur fyrer mijnu Brioste.

Bænen.

DRottenn Gud Himneskur Fader/ Vier þöckum þier fyrer alla þijna Velgiörninga/ Lijkamliga og Andliga/ sem þu

Þu so milldeliga hefur giefed oss og ve=
itt/ Vier bidium þig. Varduett oss
fra Drambsemē og Oþacklæte og allre
Synd/ so ad vier föllum ecke j þijna O=
vinættu/ so sin̄ Jomfru Maria bootar
ad huörke Magt nie Rijkdomur skule
hialpa þeim sem þig ottast ecke. Þar
fyrer gief oss slijkt eitt Hiarta/ sem jd=
ugliga blijfur j þijnum Otta/ og vid
þitt Ord/ so ad þijn Blessan mætte ve
ra yfer oss/ og vier mættum fyrer þijna
Nad og Millde verda eilijfliga Sælu=
hialpliger/ Amen.

A Michaelis Messu Dag

Pistillen̄ wr Openberingar Bok
S. Johannis xii. Cap.

A Þeim Dögum. Og þar giör=
dist Strijd mijked a Himne/ þad
Michael og hans Einglar börd=
ust vid Drekañ/ Drekeñ bardest og hañs
Einglar/ og yfer vnnu ecke/ og þeirra
Stadur vard ei meir fundeñ a Himne.
Og sa mykle Dreke/ og hinn gamle
Höggormur/ sa sem kallast Diöfull og

Andz=

Andskote/ var wt kastadur a Jördena/ huör ed alla Veralldarkringluna viller. Og hañ vár vt snaradur a Jördena/ og hans Einglar vrdu eirnen vt snarader. Og eg heyrde Rödd mykla a Himne/ seigande. Nu er Heilsa og Kraptur/ Rijke og Mattur/ vors Guds orden hans Christs/ med þui ad hañ er j burt snaradur siñ þa asakade/ Dag + Nott fyrer Gude. Og þeir hafa hann yfer vñed fyrer Lambsins Blod / og fyrer Orded þeirra vitnisburdar / og þei hafa ecke elskad sitt Lijf/ allt til Dauðans. Þar fyrer glediest þier Himnar/ og þier sem þar inne byggeð.

Euangelium Matth. XVIII.

Þann tijma. Geingu Lærersueinarner til Jesu/ og sögdu. Huör er mestr j Himna Rijke? Jesus kallade eitt Barn til sijn/ og sette þad mitt a millum þeirra/ og sagde. Sanlliga seige eg ydur/ nema þier vmsnueist og giörest so sem sina Börn / munu þier ecke inn ganga j Rijke Himnaña. Huör sialfur sig

sig læckar so sem Vngmeñe þetta / [illegible]
er mest j Ryke Himnaña. Og hvör [illegible]
medtekur eitt þuilykt Vngmeñe j m[illegible]
Nafne / sa med tekur mig. Enn hvör
hañ hneygslar einn af þessum Vesling-
um sem a mig trua / þarfara være hö[illegible]
um ad Mylnusteirn heingdest vm han[illegible]
Hals / og være j Siofardiup söcktur.
Vei sie Heimenum fyrer Hneyksläner.
Þar hliota þo ad koma Hneyksläner.
Enn vei þeim Manne / fyrer hvörn ad
Hneykslunen kiemur: Enn ef þijn Hönd
edur þinn Footur hneykslar þig / snijd
hañ af og snara hönum fra þier. Bet-
ra er þier jnn ad ganga til Lijfsins Hal-
ltur og Handarvane / enn þad þu haf-
er tvær Hendur / og two Fætur / og ver-
der j eilijfañ Elld kastadur. Og ef Au-
ga þitt hneygslar þig / þa slijt þad vt /
og snara þui fra þier. Betra er þier
Eineygdum jnn ad ganga til Lijfsins /
enn þad þu hafer tuö Augu / og v[illegible]
j Heluijskan Elld kastadur. Siaed til
ad þier forsmaed ecke eirn af þessum
Veslingum. Þuiad eg seige yd[illegible]
[illegible]eirra Einglar a Himnum / [illegible]
[illegible]nijns Födurs Auglit / siñ [illegible]

Þ þ.

1 J fyrstu verdur oss j þessu Euangelio fyrer sett vm Veykleika og Vantru Christi Postula/ Og er þetta hid þridia sinne/ so sem Gudspiallig Historia avijsar / ad þeir höfdu þeñan metnadar Þanka/ og spurdust vm sijn a mille/ huör af þeim munde verda mestur j Rykenu Christi. Þuiad alla tijma jnn til þss hañ var stigen til Himna/ þa var þetta þeirra Meining / ad Christur munde verda einn Veralldligur Kongur/ og þeir munde hönum þa næst ganga j allre Vegsemd og Virdingum öllum.

2 Þetta Dæme kiennet oss/ ad j nia þeim Heilögu er opt stor brestur a ferdum og Veykleike Truar/ og jafn vel þungar Synder / huöriar þeir verda oaflatanliga bidia Gud sier ad fyrergiefa.

3 Vppa þad ad Jesus þaċ nu þeys helldur komed Lærefueinum sijnum af þessare metnadar Meiningu/ og vpp vaked þa til saññarligs Lijtelætis/ þa tekur hañ eitt Barn til sijn/ og setur þeim þad fyrer til Epterdæmis/ seigande/ Sannliga seige eg ydur/ Nema þier vmsnuendist/ og verded so sem Börn/ þa komest þier ecke j Himna Rijke. Börnen hafa ecke Stiergiarde edur Metnad af sijnum Vijsdoms Heilagleika edur Riettlæte/ ei helldur af ödrum Gafum/ Þau stæra sig ei nie vpp hefia

praīt yþer adra/ Villi þier nu īnn komaſt j Himnarijke/ þa verde þier Børnonum lijker ad verda j þeſſum Greinum. Þuiad huør hañ heþur øngvan eigenligañ Heilagleika nie Riett læte/ huar med hañ kann ad ſtandaſt þyrer Gude og hans Dome/hañ verdur þeigeñ ad leita til Herrans Chriſtum/ og ødlaſt Riettlæte aþ hønum þyrer Truna/og verda ſo Riettlætur Saaluholpeñ og Erþinge Himnarijkis. Þar þyrer ſeiger Chriſtur ſo/ Matth. 5. Sæler eru þeir ſem Andliga eru Volader / þr ed eckert eigeñligt Riettlæte med ſier haþa nie þinna.

So er nu Meiñingen Herrans Orda þeſſe/ Hlóðrrar Tegundar ſiettar Ralls edur Embættis ſem Madur er/þa ſkal hañ ecke aþ Guds Gæþum haþa neiñ Metnad/edur þikiaſt ødrum meire / Helldur haþe og halldę huør annañ ſier ædra/ Phil. 2. Fyrer Lytelæte akt ed ydur jnnbyrdis huør einn annañ ædra enn ſialþan ſig.

Hier er eiñ aluarlig Aminiñg ad Menn ſkulu vakta ſig og hneygſla ecke Vngdomeñ/ Og Herrañ hootar þeim eilijþre Glötun til Lijþs og Saalar ſem Vng børnen hneygſla/ Þad eru þeir ſem haþa jllt þyrer Børnønum/ til Ords edur ædis edur vondra Verka/ Þuiad þar aþ læra þau jllt ad giøra. Þeſſe Hneygſlan hun er miøg almeñelig/ og þad geing ur til ſo ſem vier ſeigium/ Þad nema Børn ſem j Bæ er titt: Enn þeir ſem þetta giøra/

 þeir

þeir þa sijn Laun/ Þuiad Christus seiger ecke þorgiefins/ Vei þeim Manñe þyrer huórn Hne ygslanen kiemur/ Þad er / vei ydur þier sem hneygsled adra og erud þeim til vonds Epter dæmis/ einkum Vngdomenum/ þuiad þier skul ud þar þyrer lijda Straþþ bæde a Saalu og Lijkama stundliga og eilijþliga.

Ef þijn Hönd edur þiñ Fotur hneygslar þig et ct.

4 Þetta er þeirrar Meiningar talad/ Eþ þu sier ad þijn eigeñ Kuinna/ þijn Börn/ Bro der eda Syster/ Vinur þinn eda Vanda madur vill leida þig þra Guds Orde/ eda eggiar þig a Synd eda Glæpe/ þa yþergieþ þu þann sa ma og þordast hañ/ Þuiad betra er þier/ ad missa hans Vinattu og Þionustu og verda Saaluholpeñ/ helldur enn ad þu med hönum verder þordæmdur.

Eg seige ydur ad þeirra Einglar et ct.

Hatijd þesse huñ er innsett og skickud til þess/ad Menn skule þacka Gude þyrer þa Hei lögu Eingla/ sem hañ heþur sett til ad vera Vernd og Vardueista vor j mote Dióþlenum og hans armum og Vtsendörum/ Þuiad nema so sie hañ vardueite oss þyrer sijna Eingla/þa værum vier ecke eina halþa stund þrij þyrer Dióþlenum eda skadlauser/vppa Lijkama edur Saal/ Enn Gud hañ aþstyrer Skadsemdenne

fyrer ſijna Heilaga Eingla/ ſo ſem þar ſtendur/ pſal. 34. Eingell Drottins hañ ſetur ſig j kring vm þa ſem Drotteñ ottaſt/ og frelſar þa. Fyrer þenna haleita Guds Velgiörning eigum vier alla tijma Gude þacklaater ad vera/ forðaſt Syndernar/ og reka ecke fra oſſ Einglana med þeim/ Helldur lifa j Guds Otta/ ſo ad nær Stunden vor kiemur/og vier ſkulum hiedan/ ad hans Einglar flytie þa Saaler vorar j Skaut Abrahams/ til eilijfrar Glede og Farſælldar.

Þ

Börn þau er Brioſten girnaſt/ Beſt fallen hier kallaſt/ Þui heiter Herrañ mæte/ Himna rijke ſlijkum / Eingenn ſkyllde angra/ Aumañ Lyd ſem tryde/ Þui ytrar Eingla ſueiter/ Ætijd þeirra giæta.

Heyr þu Himna Styrer/ Sem hefur Eingel mier feinged/ Þann er mijn og minna/ Mætur jafnan giæter/ Þier vil eg þacker færa/ Þydur og Bid ſa ſijdan/ Veittu ad Vardhalld þetta/ Verie oſſ Glæpa foſſe.

Bænen.

GVd Drotteñ Himneſkur Fader/ Vier þöckum þier fyrer þijna Födurliga Myſkun/ ad þu hefur ſett i ſkick

Þ þiñ. ad þijn-

ad þijna Heilögu Eingla ad sia til vor og vardueita oss fyrer Dióflenum þeim grimma Ovin / og hans Skadsemdum / Vier Bidium þig / Styr og stiorna so vorum Hiórtum og Hugskotum med þijnum Heilaga Anda / ad vier kynnum ad skicka oss epter þijnum Vilia / og lifa j þijnum Otta / so ad vier j allsky ns Neyd og Motgange mættum hafa soddan Tru og Traust / ad þijner Heilag er Einglar mune geyma oss og varduei ta fyrer Dióflenum / so ad hann skade oss ecke / Vppa þad / ad lijka so sem vier hófum þitt Fyrer heit / vppa Syn dana fyrergiefning og eilijft Lijf fyrer Christum Jesum Son þinn / ad vier mættum lijka so eirnen fyrer þijna Hei laga Eingla verndast og vardueitast / vppa Lijf og Sal og allt þad sem vier hófum / fra allre Olucku / Amen.

A Allra Heilagra Messu

dag / Pistillen vr Openberingar Bok S. Johañis VII. Cap.

A þeim

A Þeim Dögum. Og þar epter sa eg fiora Eingla standa a fiorum Hornum Jardarinnar/ og þeir inne hielldu fiorum Vindum Jardarinnar/ so ad eingenn Vindur blies a Jördena nie a Sioenn nie a nöckurt. Og eg sa enn annann Eingel vpp stijga af vppgöngu Solarinnar/ sa hafde Teikn lifanda Guds og kallade hærre Röddu til hinna fiögra Einglanna/ þeim sem giefed er/ ad granda Jördunne og Sionum/ og sagde. Granded ecke Jördunne/ eige Sionum/ nie Trianum/ so leinge sem vier teiknum Þiona vors Guds/ j þeirra Ennum. Og eg heyrda Tölu þeirra sem teiknader vrdu/ Hundard fiorar og fiörutiju Þusunder/ sem teiknader voru af öllum Kynkuijslum Israels Sona. Af Kyne Juda Tolf Þusunder teiknader. Af Kyne Gad Tolf Þusunder teiknader. Af Kyne Asser Tolf Þusunder teiknader. Af Kyne Neptalim Tolf Þusunder teiknader. Af Kyne Manasse Tolf Þusunder teiknader. Af Kyne Simeon Tolf Þusunder teiknader. Af Kyne Levi Tolf Þusunder teiknader. Af Kyne Isachar

Tolf Þusunder teiknader. Af Kyne Za-
bulon Tolf Þusunder teiknader. Af
Kyne Joseph Tolf Þusunder teiknader
Af Kyne Beniamin Tolf Þusunder tei
knader. Og epter þad sa eg / og sia /
ad Skare mykell / hvorn ad eingen gat
taled / af öllum Þiodum og Folke og
Tungu malum / standa frame fyrer
Stolnum / og frame fyrer Lambenu /
vm skrydder hvijtum Skrwda / og Pal-
ma vidur j þeirra Höndum. Og þeir
kölludu hærre Röddu / og sögdu. Heils
sa sie þeim er a Stolnum situr vorum
Gude og Lambenu. Og aller Einglar
stodu vm hverfis Stolen / og Kring vm
Aulldungana / og vm kring þau fiögur
Dyren. Og fiellu nidur fyrer Stolnum
fram a þeirra Asiauer / og tilbædu
Gud / og sögdu Amen. Lof og Dyrd /
og Speke / og Þacker / Heidur / og Kr-
aptur / og Styrkleike sie vorum Gu-
de / vm Allder og ad eilijfu / Amen.

Euangelium Matth. V. Cap.

Þann tijma. Og er Jesus leit
Folked / gieck han vppa Fialled.
Og þa hann sette sig nidur / gei
ngu hans

augu hans Lærisueinar til hans. Og hn
lauk sinn Munn vpp / kiende þeim / og
sagde. Sæler eru þeir sem andliga eru
Volader / þuiad þeirra er Himna Rijk
ed. Sæler eru þeir sem Harma / þui
ad þeir munu huggader verda. Sæler
eru Hoguærer / þuiad þier munu Jard
rijked erfa. Sæler eru þeir sem Hungra
og þyrsta epter Riettlætenu / þuiad þeir
skulu sadder verda. Sæler eru Myskun
samer / þuiad þeir munu Myskun hliot
ta. Sæler eru hrein Hiartader / þuiad
þeir munu Gud sia. Sæler eru Frid
samer / þuiad þeir munu Guds Börn
kallader verda. Sæler eru þeir sem fyr
er Riettlætesins saker offsokter verda.
þuiad þeirra er Himnarijked. Sæler
eru þier nær sem Mennerner hallmæla
ydur / og Offsokn veita og tala j giegn
ydur alla Vondsku / fyrer mijnar Saker
þo liugande. Fagne þier / og vered
glader / þuiad ydart Verdkaup er nogligt
a Himnum. Þuiad so offsoktu þeir
Spamennena / þa sem fyrer ydur voru.

Sūma z Jnehalld Gudspiallsins

Þetta Euangelium hefur inne ad hallda þann Lærdom vm kristins Mans rietta og sanna Jdran/ j huörre ad er fyrst Angur og Trege Hiartans/ Þar næst Truen/ J þridia máta Verken god / edur nytt Lijf og Framferde/ sem kiemur af Riettlæte riettrar Truar/so sem Auöxturenn kiemur af Trienu.

I. Sæler eru Fatæker j Anda ? cẽ.

Þessa Jdranar predikun byriar Herran Christur/ a þeirre fyrstu Jdranar Grein/sem er Hiartans Angurtregenn fyrer vmlidnar Synder/ Nær ad Madur hann finnur ecke med sier nema Syndena/ og hefur önguan Heilagleik/ eckert Riettlæte / er þar fyrer dapur og hryggur/ medkienner sig auman naken fyrer Gude og hans Riettlætis Dome/ og forlæter sig med öllu vppa Nad og grundlausa Myskun Guds. Soddan Andliga Fatækt hafde Dauid/ þar hann seiger/ Psalm. 130. Ef þu Drottenn villt til reikna Syndernar/ Drottenn/ huör kann þad ad standast? Jtem/ Gack ecke j Dom vid þinn þræl þuiad fyrer þier er eingenn lifande Manna Riettlatur. Soddan Fatækt hafde Tollheimtumadurinn/þa hann þorde ei ad lypta vpp Augum sijnum til Himens/ helldur barde sig a Briost seigande/ Drotten vertu mier Syndugum lijknsamur. Þeir sem nu so eru Fatæker j Sálu og Samuisku/ og forlata sig vppa

Jesu

Jesu Christi Riettlæte/ huørt oss till re.cnad og eignad verdur/ þyrer Truna/ þeirra er Him na Ryke/ þeir eru Erþingiar eilijþs Lijþs.

II. Sæler eru þr sem Narma z cf.

Þetta er j samre Meiningu talad og hin þyrre Grein/ þo med ødrum Ordum/ Meiningen er þesse/ Sæler eru þeir sem jata og vidurkienna þeirra Synder / og bidia um Nad og þyrergieþning/ Þuiad þeir munu hug gader verda med þyrer giefningu sina Synda. Oþþur Gude þægeligt er hrygdar þullur Ande seiger Dauid/og sundur knosad og hrygdar þullt Hiarta muntu Gud ecke þyrerlijta/ Psalm. 51.

III. Sæler eru Noguærer. z cf.

Hoguærd / vm huória Herran Christur talar hier / er soddan Mannkostur/ Þegar Madur þyrer Gude medkienner sinn Veykleika og margþølld Aþbrot/ med huórium hann heþ ur Gud styggt og modgad/ og er þar þyrer ecke Heþnesamur vid Naunganñ ecke langrækenñ/hell dur þyrer gieþur hanñ og vmlijdur hønum Mot giørdernar/ Þesser munu Jardrijked erþa / Ecke so ad þeir verde Herrar og Stiornendur þessa Heims/ helldur so/ Þeim mun betur ga nga enn hinum/ sem ad eru Ryþsamer Prætu giarner/ og vilia alla Hlute vt rietta med Oþ kopa Lagaprætum og Soknum. Ti ...

Hoguærdar settur Herran Jesus sialfan sig til Dæmis/ epter ad fylgia/ Matth. 11. Læred af mier huad eg er Hoguær og af Hiarta lijt elatur. J þridiu Moyses Bok/ 11. Cap. Stendur skrifad/ vt af Moyse/ ad han hafe vered miøg plægadur af synu eigen Folke/ og hafe þo vered hinn Hoguærafte allra Mañ.

IIII. Sæler eru þeir sem Hungra og Þysta epter Riettlætenu et ct.

Þad er / Þeir sem hafa Hungur og Þorsta epter mijnu Riettlæte / seiger Christus/ þeir skulu sadder og mettader þar af verda/ so ad þeir hafe fulla nægd / og finne Frid og Fögnud j þeirra Samuiskum/ Rom. 5. Nu fyrst þad vier erum Riettlæter ordner fyrer Truna/ þa høfum vier Frid vid Gud/ fyrer vorn Herra Jesum Christum.

Þessa Grein ma og skilia vm þa sem hafa Gudligt Vandlæte/ þeir ed vilia ad aller Hluter mætte skie epter Guds Vilia / og þad eina sem ad riett og gott er og Gude Giedfellt/ en þad vonda meige af styrast/ Þesser skulu sadder verda/ þeim mun veitast þad þeir girnast.

V. Sæler eru Myskunsamer / z ct.

Þeir sem giarna sia aumur a annars Neyd/ Eymd Oluku/ og Hørmung/ og læta Myskun hræra sig so þeir mykia Strapp og [illegible] porþienta/ fara ei epter þui strang[illegible] Rögmæle/ helldur fyrer gefa Misgiørd-

ernar/

Bintar/ edur ad hialpa þeim Aumu og Vndert þryctu/ Þesser munu aptur a mote þa og od last Myskun/ bæde hia Gude og so Mönum/ Þuiad med þeim Mæler sem nöckur hañ mæl öðrū vt/ þar med mun hönū mællt jñ aptur verda. Og Christr seiger/ So mū miñ Himnesk ur Fader giöra vid ydur / ef þier þyrer giefed ecke af Hiarta/ huör einn sijnum Brodur/ þeir ra Misgiörder/ Matth. 18.

VI. Saler eru Hreinhiartader z c.

Þesse Grein hlyder þyrst vppa Truna/ er huöria ad Hiörtun alleina verda hrein/ a Gud j Anda/og þeckia hañ/ ad hñ se nað ur og Myskunsamur/ Act. 15. Hañ hef þeirra Hiörtu hreinsad þyrer Truna. Hu hañ hefur ohreint vantruad Hiarta/ sa sier e Gud j hans Födurligum Giæsku þullum ilia/ helldur acktar hañ Gud þyrer eiñ strañ ñ Domara/ hrædest skielfest og þordast hñ/ rouerb. 28. Sa Ogudhrædde flyr þo eing ellte hañ. Þar þuert a mote/ þeir Riettru u og þeir hrein Hiörtudu þeir þeckia hans yskunsaman Vilia/ þeir hallda hann þyrer Nadugañ og Milldañ Gud og Födur/ þe munu og so j þann mæta sia hans Auglit Auglitis/ j eilijfu Lijfe/ Cor. 15.

Ȝ ödru lage ma skilia þessa Grein/ a Hreinlijfu sem eieru flecktader med Kofl rmdum og Girndum. Þuiad so sñ Þr Rie

truudu Hreinlijþu haþa eitt agiætt Liós Gud ligrar Kyñingar med ser j þessum Heime/enn annars Heims munu þeir sia Gud eilijfliga j Himerijke/ So eru þeir Vantruudu Lostaþul lu hier j Heime mz Blindleik slegner/og munu ad sijdustu kastast j ystu Myrkur Heluijtis. Til Hebre. 12. Stendur so/ Stundeð epter Frid num vid huörn Mañ/ og Helgunenne/ an hu örrar einginn þær Gud ad sia.

VII. Sæler eru Fridsamer z c.

Pad er so ad skilia/Peir sem ecke alleint asta eru spakþerdugier og Fridsamer med sialþ um sier/ vid adra. Helldur og eirnen/ huar hellst sem Osamþycked er edur Ofridur saþni ast og kuiknar Maña j mille/þa sætta þeir o sennia/ og nidur setia allt hid vonda / Pessu munu Guds Syner kallader verda/ Pad er/ Gud mun hallda þa og haþa þyrer sijn Börn og þeir eru lijker Gude þeirra Himneska Föd ur/huör ed kallast Gud Fridarins/ Rom. 15

VIII. Sæler eru þeir sem offokter verda vegna Riettlætesins et c.

Pad er / Peir sem hier þyrer verda of sokter / ad þeir jata og trua / þad þeir verdi þyrer Gude Riettlæter/ ecke vegna þeirra go ra Verka/helldur/ad þeirra Riettlæte sie þa (seiger Christur) sem eg heþ þeim giefed o vegad/ og þeir sem j þessare Tru eru stodi

er/ þetta er Himmarijke/ huórt eg hef (seig
er Christur) þeim til reidt og bued/ . . . her
nu stødugt allt til enda/ sa mun verda . . .
holpen. Þad hid sama veite og giefe oss Gud
og Fader allrar Nadar og Myskunar fyrer
sinn Son Jesum Christum/ huórium ad med
Fødurnum og þeim Helg. Anda sie Dyrd vm
allar Allder Alldaf Amen.

Þeim ed les.

Þad yfer hefur . . . /
. . . dium vier . . . ad . . . leð
og lagfæra . . . ler.

Þryckt a Holum
ANNO
M D XC VII.

